

Förord

I 2016 års uppdrag med att revidera handboken har ingått att uppdatera sakinhåll och länkar. Samtidigt har en översyn av hela boken skett, där de flesta avsnitten genomgått redaktionella ändringar och förtydliganden.

Sammanfattningsvis avser de flesta tilläggen och nyheterna i handboken nya bestämmelser inom EU.

Med undantag för vad som hör till Betalningsföreläggandeenheten har Kronofogdens handledning 2012 års Bryssel I-förordning och lag 2014:912 med kompletterande bestämmelser integrerats i handboken. Vidare har Handledning vid invändning mot verkställighet i allmänna mål med utländsk myndighet som sökande i sin helhet arbetats in. Det betyder att det nu framgår i ett och samma dokument hur vi ska hantera en sådan invändning enligt utsökningsbalken och hur invändningen påverkar verkställigheten.

En av nyheterna som tas upp är Rådets förordning (EU) nr 655/2014 om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel i mål och ärenden av privaträttslig natur (kvarstadsförordningen). Förordningen tillämpas från och med den 18 januari 2017 och är direkt tillämplig i Sverige. I huvudsak innebär förordningen att en domstol i en medlemsstat kan meddela kvarstadsbeslut gällande bankmedel på konto i en annan stat. Inför domstolens beslut ska borgenären även kunna begära att domstolen först hämtar in information om vilket eller vilka bankkonton gäldenären har i verkställighetsstaten. I handboken redogörs översiktligt för förordningens innebörd eftersom kompletterande svensk lagstiftning ännu inte beslutats vid tidpunkten för revideringen. Kronofogden föreslås bli informationsmyndighet, behörig myndig samt ansvarig verkställande myndighet samt behörig att delge kvarstadsbesluten.

En annan EU-reglering som tas upp i handboken är Rådets förordning (EU) nr 650/2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt godkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg (arvsförordningen). Den är tillämplig redan från den 17 augusti 2015. Förordningen innebär att enbart en stats regler ska gälla

istället för en komplex tillämpning av olika staters internationella privaträtt.

Vidare ska EU:s direktiv 2014/67/EU om tillämpning av utstationeringsdirektivet 96/71/EG vara genomförd i alla medlemsstater i EU senast den 18 juni 2016. För svensk del är bakgrunden i korthet att ett utländskt företag som utstationerar arbetstagare i Sverige men inte följer de svenska bestämmelserna om arbets- och anställningsvillkor kan bli ålagd av tillsynsmyndigheten Arbetsmiljöverket att betala sanktionsavgift. Direktivet medger att dessa avgiftsbeslut är direkt verkställbara i alla medlemsstater inom EU. Sverige har ännu ingen färdig genomförandelagstiftning.

Arbetet med att uppdatera handboken har utförts av en redaktionskommitté bestående av Mikael Berglund (kvalitetsansvarig), Birgitta Öhman Paulson, Brita Norrman Prytz (redaktör), Petra Rydahl och Henrik Wallman. Medarbetare inom myndigheten har bidragit med värdefulla synpunkter.

Sundbyberg i juni 2016

Sven Kihlgren

Brita Norrman Prytz

Förord till reviderad nätversion 2014

I årets nätversion har uppdatering skett med ny praxis, lagändringar och nya interna styrande dokument inom handbokens ämnesområde som ägt rum sedan förra uppdateringen januari 2013. Hela handboken har setts över och de EU-rättsakter och internationella överenskommelser som beräknas träda ikraft inom en snar framtid har tagits med. Bland annat kan nämnas att EU den 9 april 2014 ratificerat Haagkonventionen om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar av den 23 november 2007 (2007 års Haagkonvention), vilket medför att konventionen kommer att träda i kraft för EU:s medlemsstater den 1 augusti 2014 (avsnitt 7.8.10). Rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (nya Bryssel I-förordningen) med svensk kompletterande lagstiftning har dock bara kommenterats översiktligt (avsnitt 7 och 8) eftersom förordningen i huvudsak ska tillämpas först från och med den 10 januari 2015. Närmare redogörelse och kommentarer till nya Bryssel I-förordningen kommer därför att ges i 2015 års uppdatering av handboken.

Eftersom handboken i så stor utsträckning som möjligt ska vara till hjälp vid handläggning av utlandsrelaterade frågor inom Kronofogden har redaktionskommittén inom ramen för sitt uppdrag, förutom redaktionella ändringar, även försökt att förtydliga i vissa delar. Framförallt gäller det avsnitt 3 och 5.3.4 om förutsättningarna för verkställighet utomlands av svenska skattefordringar. Vidare har strukturen i avsnitt 7 Verkställighet i Sverige av enskilda fordringar justerats genom att underavsnitt om anslutande svenska författningar flyttats och arbetats in i direkt anslutning till respektive internationellt instrument samt att nya underavsnitt om verkställighetsbestämmelser införts för de flesta förordningar och konventioner. För ökad läsförståelse beskrivs även kort rollfördelningen mellan Åklagarmyndigheten och Kronofogden vad avser begäran om verkställighet av beslut om kvarstad respektive förverkande och böter (ingressen till avsnitt 4).

För att göra handboken mer ändamålsenlig har en uppräknig av Sveriges informationsavtal med andra stater, som inte avser indrivning, tagits bort (avsnitt 6.1). Även redogörelser för de tullavtal som Sverige ingått med andra stater har strukits ur boken eftersom det är Tullverket och inte Kronofogden som är behörig myndighet enligt 2 § lagen om ömsesidig handräckning i skatteärenden (LÖHS) och således den myndighet som prövar frågor om exekutionstitelns verkställbarhet.

Slutligen har avsnitt 9 Delgivning lyfts ur eftersom alla styrande dokument om delgivning inom Kronofogden ska samlas i en gemensam handbok. Fram till att den handboken är färdigställd kommer avsnitt 9 (uppdaterat) finnas sökbart på intranätet Utsökt.

Arbetet med att uppdatera nätversionen har utförts av en redaktionskommitté bestående av Joakim Andersson, Mikael Berglund, Gunilla Lindberg, Birgitta Paulson, Brita Norrman Prytz, Petra Rydahl och Henrik Wallman. Medarbetare inom Kronofogden har bidragit med värdefulla synpunkter.

Sundbyberg i maj 2014

Sven Kihlgren

Brita Norrman Prytz

Förord reviderad nätversion 2013

Handboken Internationell verkställighet ingår i Kronofogdens handboksserie och är avsedd att användas i det dagliga arbetet med utlandsrelaterade frågor samt vid utbildning. Den riktar sig både till operativt verksamma handläggare och till kronofogdar/jurister hos Kronofogden. Den kan även vara av intresse för andra som i sin yrkesverksamhet behöver kunskap om frågor som rör internationell verkställighet.

Boken beskriver när och hur verkställighet kan ske av svenska offentligrättsliga fordringar utomlands. Den beskriver vidare under vilka förutsättningar såväl utländska offentlig- som privaträttsliga fordringar kan verkställas i Sverige. Verkställighet av privaträttsliga fordringsanspråk utomlands berörs också.

Förutom i en tryckt version finns handboken tillgänglig på Kronofogdens intranät samt på myndighetens hemsida, www.kronofogden.se. I den finns även länkar till EU-rättsakter och internationella överenskommelser m.m.

Nätversionen kommer att uppdateras kontinuerligt och har nu reviderats per januari 2013. De mest omfattande justeringarna avser införandet av det nya indrivningsdirektivet som trädde i kraft den 1 januari 2012 med efterföljande ny svensk lagstiftning. Detta har medfört uppdatering inte bara av avsnitt 3, 5 och 6 utan även avsnitt 9 om delgivning.

Härutöver har handboken i huvudsak uppdaterats med ny praxis, nyttillträdde stater som är bundna av EU-rätt och/eller internationella överenskommelser i förhållande till Sverige inom handbokens ämnesområde, nya ställningstaganden och ändrade handläggningsrutiner. Handboken har även bearbetats gällande begriplighet och förtydligats med avseende på att boken ska vara användbar inom alla processer inom Kronofogden.

Arbetet med att uppdatera nätversionen har utförts av en redaktionskommitté bestående av Joakim Andersson, Mikael Berglund, Gunilla Lindberg, Birgitta Paulson, Brita Norrman Prytz, Petra Rydahl och Henrik Wallman. Medarbetare inom Kronofogden har bidragit med värdefulla synpunkter.

Sundbyberg i januari 2013

Sven Kihlgren

Brita Norrman Prytz

Innehåll

Förord	.....	1
Förkortningslista	.....	11
Inledning	.....	23
1	Folkrätt	25
1.1	Sedvanerätt	25
1.2	Traktaträtt	26
1.3	Exekutiv behörighet	30
1.4	Immunitet	34
1.4.1	Statsimmunitet.....	34
1.4.2	Diplomatisk immunitet.....	36
1.4.3	Konsulär immunitet.....	38
2	Europeiska unionen och EU-rätt	39
2.1	Bakgrund	39
2.1.1	Europarådet och Europakonventionen.....	39
2.1.2	Kol- och stålgemenskapen	39
2.1.3	Europeiska ekonomiska gemenskapen	40
2.1.4	Fusionsfördraget och enhetsakten	40
2.1.5	Europeiska unionen	40
2.1.5.1	Maastrichtfördraget	40
2.1.5.2	Amsterdamfördraget.....	41
2.1.5.3	Nicefördraget	42
2.1.5.4	Lissabonfördraget	42
2.1.6	Medlemsstater.....	43
2.1.7	Det Europeiska fristående frihandelsområdet och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.....	44
2.2	EU:s institutioner och organ m.m.	45
2.2.1	Europeiska unionens råd	45
2.2.2	Europeiska rådet	46
2.2.3	Europeiska kommissionen	46
2.2.4	Europaparlamentet	47

6 Innehåll

2.2.5	Europeiska unionens domstol	47
2.2.6	Revisionsrätten	50
2.2.7	Europeiska centralbanken	50
2.2.8	Andra EU-organ m.m.	51
2.2.9	Språk	52
2.3	EU-rätten.....	52
2.3.1	Regelverket.....	52
2.3.1.1	Primärrätten	52
2.3.1.2	Sekundärrätten	53
2.3.1.3	Grundläggande rättsprinciper.....	54
2.3.1.4	De mänskliga rättigheterna	56
2.3.1.5	EU-domstolens praxis	58
2.3.1.6	Doktrin.....	60
2.3.2	Det polisiära och straffrättsliga samarbetet	60
2.3.3	EU-rättens förhållande till svensk rätt	61
2.3.3.1	Direkt effekt.....	61
3	Handräckning utomlands av skatter m.m.	63
3.1	Indrivningsdirektivet och genomförandeförordningen.....	63
3.1.1	Begäran om upplysningar	66
3.1.2	Delgivning	67
3.1.3	Begäran om indrivning och säkerhetsåtgärder	68
3.2	Internationella överenskommelser	74
3.2.1	Avtal med några stater inom EU.....	75
3.2.1.1	Tyskland	75
3.2.1.2	Baltiska staterna.....	76
3.2.1.3	Belgien, Frankrike, Luxemburg, Nederländerna, Polen och Portugal.....	76
3.2.2	Nordiska skattehandräckningsavtalet	77
3.2.2.1	Upplysningar och delgivning	78
3.2.2.2	Indrivning	78
3.2.3	Europaråds- och OECD-konventionen.....	81
3.2.4	Avtal med stater utanför EU	83
3.2.5	Översikter	85
3.2.5.1	Indrivningsdirektivet och genomförandeförordningen	87
3.2.5.2	Avtal med några stater inom EU.....	88
3.2.5.3	Nordiska skattehandräckningsavtalet	100
3.2.5.4	Europaråds- och OECD-konventionen	101
3.2.5.5	Avtal med stater utanför EU	103
3.2.6	Tullavtalen	106
3.3	Författningar.....	106
3.3.1	Behörig myndighet.....	106
3.3.2	Indrivningslagen m.m.....	107
3.3.3	Biståndslagen m.m.	110

3.3.4	Lagen om ömsesidig handräckning i skatteärenden m.m.	115
3.3.5	Lagen om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter m.m.	121
3.4	Socialförsäkringsförordningen och tillämpningsförordningen	124
3.4.1	Begäran om upplysningar	129
3.4.2	Delgivning	129
3.4.3	Begäran om indrivning.....	129
3.4.4	Översikt över tillämpliga artiklar i socialtillämpningsförordningen.....	134
3.5	Indrivning av sanktionsavgifter vid utstationering av arbetstagare.....	134
4	Verkställighet utomlands av böter och förverkande.....	139
4.1	Böter och vissa andra fordringsanspråk	139
4.1.1	Verkställighet av bötesstraff m.m.	141
4.2	Förverkande.....	143
4.2.1	Brottsbalken.....	143
4.2.2	Annan förverkandelagstiftning	144
4.2.3	Säkerställande av beslut om förverkande	144
4.2.3.1	Frysningsbeslut.....	146
4.3	Rambeslutet om böter.....	148
4.3.1	Översikt	153
4.4	Rambeslutet om förverkande	154
4.4.1	Översikt	158
4.5	Nordiska verkställighetslagen.....	159
4.6	Internationella överenskommelser och internationella verkställighetslagen	162
4.6.1	Internationella överenskommelser	162
4.6.1.1	Internationella verkställighetslagen	164
4.6.1.2	Europeiska brottmålsdomskonventionen.....	167
4.6.1.3	Brittiska förverkandeöverenskommelsen	168
4.6.1.4	FN:s narkotikabrottskonvention.....	168
4.6.1.5	Europarådets förverkandekonvention	169
4.6.1.6	Australiska rättshjälpsavtalet	170
4.6.1.7	Kanadensiska rättshjälpsavtalet	171
4.6.1.8	Palermokonventionen.....	171
4.6.1.9	FN:s korruptionskonvention	174
4.6.1.10	Japanavtalet	176
4.7	Översikter.....	177
5	Handlägga utlandsgäldenär	183
5.1	Allmänt	183
5.2	Underrätta utlandsgäldenär	188
5.2.1	Betalningsanmana	188

8 Innehåll

5.2.2	Adressefterforska.....	189
5.3	Utreda utlandsgäldenär	192
5.3.1	Gäldenärsanpassad verkställighet	192
5.3.2	Undersöka tillgångar	197
5.3.3	Löneutmätning.....	198
5.3.4	Svensk verkställighet och utlandshandräckning.....	200
5.3.5	Gäldenär med svensk adress och tillgångar utomlands.....	202
5.4	Verkställa utlandshandräckning	204
5.4.1	Förbereda utlandshandräckning för skatter	205
5.4.1.1	Begära bistånd med indrivning enligt indrivningsdirektivet.....	211
5.4.1.2	Begära bistånd med delgivning enligt indrivningsdirektivet	218
5.4.1.3	Begära bistånd med upplysningar enligt indrivningsdirektivet	220
5.4.1.4	Ansöka om indrivning enligt nordiska skattehandräckningsavtalet	221
5.4.1.5	Ansöka om delgivning enligt nordiska skattehandräckningsavtalet	224
5.4.2	Åtgärder under skattehandräckning	226
5.4.3	Förbereda utlandsverkställighet av böter och förverkande	232
5.4.3.1	Ansöka om verkställighet enligt rambeslutet om böter.....	233
5.4.3.2	Ansöka om verkställighet av böter enligt nordiska verkställighetslagen.....	235
5.4.4	Åtgärder under utlandsverkställighet av böter.....	236
5.5	Redovisning av medel från anmodad stat	237
5.5.1	Medel i skatteärenden.....	238
5.5.2	Medel i bötesärenden	240
6	Verkställighet i Sverige av utländska skatter, böter m.m.	243
6.1	Handräckning avseende skatt m.m. i Sverige	244
6.1.1	Indrivningsdirektivet och genomförandeförordningen	244
6.1.1.1	Begäran om upplysningar	244
6.1.1.2	Delgivning	244
6.1.1.3	Indrivning	245
6.1.2	Internationella överenskommelser	250
6.1.2.1	Avtal med några stater inom EU.....	250
6.1.2.2	Nordiska skattehandräckningsavtalet	252
6.1.2.3	Europaråds- och OECD-konventionen	253
6.1.2.4	Avtal med stater utanför EU	255
6.1.3	Tullavtalen	256
6.1.4	Författningar	258
6.1.4.1	Indrivningslagen m.m.....	258
6.1.4.2	Biståndslagen m.m.	258
6.1.4.3	Lagen om ömsesidig handräckning i skatteärenden m.m.	264
6.2	Verkställighet av böter, förverkande m.m. i Sverige	269
6.2.1	Frysningsbeslut.....	269
6.2.2	Rambeslutet om böter.....	271
6.2.3	Rambeslutet om förverkande	277

6.2.4	Nordiska verkställighetslagen	285
6.2.5	Internationella överenskommelser och internationella verkställighetslagen	288
6.3	Socialförsäkringsförordningen och socialtillämpningsförordningen ...	290
6.4	Indrivning av sanktionsavgifter vid utstationering av arbetstagare.....	294
6.5	Verkställighet av EU-organens domar och beslut.....	295
6.6	Handräckning inom EU	297
6.6.1	Konkurrensområdet	297
6.6.2	Kreditvärderingsinstitut.....	297
7	Verkställighet i Sverige av enskilda fordringar	299
7.1	Bryssel I-förordningarna och konventioner	299
7.1.1	Bakgrund	299
7.1.2	Bryssel I-förordningarna	301
7.1.2.1	Tillämpningsområde.....	303
7.1.2.2	Domstols behörighet	307
7.1.2.3	Förfarandet för erkännande	310
7.1.2.4	Verkställighet enligt 2012 års Bryssel I-förordning	313
7.1.2.5	Verkställbarhetsförklaring (exekvatur) enligt 2000 års Bryssel I-förordning	326
7.1.2.6	Verkställighet enligt 2000 års Bryssel I-förordning	330
7.1.2.7	Officiella handlingar och processförlikningar	332
7.1.3	Danmarksavtalet	333
7.1.4	Brysselkonventionen	334
7.1.5	1988 års Luganokonvention.....	335
7.1.6	2007 års Luganokonvention.....	336
7.1.7	Förhållandet mellan Bryssel I-förordningarna och konventioner	337
7.1.8	Förhållandet mellan Bryssel I-förordningarna och andra EU-rättsakter.....	342
7.2	Förordningen om den europeiska exekutionstiteln.....	343
7.2.1	Verkställighet	348
7.3	Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet	351
7.3.1	Verkställighet	355
7.4	Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet.....	357
7.4.1	Verkställighet	360
7.5	Arvsförordningen.....	362
7.6	Förordningen om ett europeiskt kvarstadsförfarande på bankmedel .	363
7.7	Nordiska konventioner	369
7.7.1	Lagen om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område	370
7.7.1.1	Verkställighet	372
7.8	Konventioner med Schweiz och Österrike	376

7.9	New York-konventionen om erkännande och verkställighet av utländska skiljedomar	378
7.9.1	Lagen om skiljeförfarande	379
7.10	2005 års Haagkonvention om avtal om val av domstol	381
7.11	Konventioner och EU-rätt om underhållsskyldighet och andra familjerättsliga förpliktelser	382
7.11.1	Nordiska underhållsbidragskonventionen	383
7.11.1.1	Verkställighet	384
7.11.1.2	Nordiska system för underhållsbidrag m.m.....	385
7.11.1.3	Verkställighet i annan nordisk stat.....	388
7.11.2	1958 års Haagkonvention om erkännande och verkställighet av avgöranden om underhåll till barn	389
7.11.3	1973 års Haagkonvention om erkännande och verkställighet av utländskt avgörande angående underhållsskyldighet	390
7.11.4	2000 års Bryssel I- förordning, Lugano- och Brysselkonventionerna.....	393
7.11.5	Bryssel II-förordningen och 1996 års Haagkonvention	393
7.11.6	Förordningen om den europeiska exekutionstiteln.....	394
7.11.7	Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet	394
7.11.8	1956 års New York-konvention om indrivning av underhållsbidrag i utlandet	395
7.11.9	Underhållsförordningen och Haagprotokollet	396
7.11.9.1	Verkställighet av exekutionstitlar från stater bundna av Haagprotokollet...	400
7.11.9.2	Verkställighet av exekutionstitlar från stater som inte är bundna av Haagprotokollet	402
7.11.9.3	Gemensamma bestämmelser om verkställighet	403
7.11.10	2007 års Haagkonvention om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar.....	405
7.11.11	Samarbete mellan centralmyndigheter.....	406
7.11.12	Förhållandet mellan konventioner och EU-rättsakter	408
7.12	Konventioner och EU-rätt om rättegångskostnader	410
8	Verkställighet utomlands av enskilda fordringar.....	413
8.1	Verkställighet i Norden.....	413
8.1.1	Domstolsprocess.....	413
8.1.2	Verkställighet	414
8.2	Verkställighet i EU	417
8.2.1	Domstolsprocess.....	417
8.2.2	Verkställighet	417
8.3	Verkställighet utanför EU	419
8.3.1	Domstolsprocess.....	419
8.3.2	Verkställighet	420
9	Länderöversikt.....	423

Förkortningslista

a-mål	Allmänt mål
Arrestkonventionen	Konvention om kvarstad och liknande säkerhetsåtgärder på havsgående fartyg av den 10 maj 1952
Arvsförordningen	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 650/2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg
Australiska rättshjälpsavtalet	Avtalet mellan Sverige och Australien om inbördes rättshjälp i brottmål av den 18 december 1998
Avräkningslagen	Lag (1985:146) om avräkning vid återbetalning av skatter och avgifter
BfL	Lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning
BIRS	Justitiedepartementets enhet för Brottmålsärenden och internationellt rättsligt samarbete
Biståndsförordningen	Förordning (2011:1546) om bistånd med indrivning av skatter och avgifter inom Europeiska unionen
Biståndslagen	Lag (2011:1537) om bistånd med indrivning av skatter och avgifter inom Europeiska unionen
BMT	Behöriga myndighetsteamet vid östra verkställighetsavdelningen
Borgenärsförordningen	Förordningen (2007:789) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter
Borgenärslagen	Lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter
BrB	Brottsbalken
Brittiska förverkandekonventionen	Överenskommelsen med Storbritannien och Nordirland om tvångsåtgärder och förverkande avseende vinning av brott av den 14 december 1989

12 Förkortningslista

Brysselkonventionen	Konventionen om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område av den 27 september 1968
2000 års Bryssel I-förordning	Rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område
2012 års Bryssel I-förordning	Rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område
Bryssel II-förordningen	Rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och om mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000
BVF	Bötesverkställighetsförordningen (1979:197)
BVL	Bötesverkställighetslagen (1979:189)
COREPER	De ständiga representanternas kommitté
Danmarksavtalet	Rådets beslut av den 27 april 2006 om ingående av avtalet mellan Europeiska Gemenskapen och konungariket Danmark om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område
Delgivningslagen	Delgivningslag (2010:1932)
Ds	Departementsstencil
e-mål	Enskilt mål
ECB	Europeiska centralbanken
EBR	European Business Register
EEIG	Europeiska ekonomiska intressegrupperingar
EGTS	En europeisk gruppering för territoriellt samarbete
EEG	Europeiska ekonomiska gemenskapen
EES	Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

EFTA	European Free Trade Association
EG	Europeiska gemenskapen
EG-fördraget	Fördraget om Europeiska gemenskapen
Ekofin	Ekonomiska och finansiella frågor
EKSG	Europeiska kol- och stålgemenskapen
EMU	Europeiska och monetära unionen
EO	Europeiska ombudsmannen
ESMA	Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (European Securities and Markets Authority)
EU	Europeiska Unionen
EU-domstolen	Europeiska Unionens domstol
EU-fördraget	Fördraget om Europeiska unionen
EUF-fördraget	Fördraget för Europeiska unionens funktionssätt
EUR	Euro
Euratom	Europeiska atomenergigemenskapen
Europabolag eller SE-bolag (Societas Europaea)	En europeisk företagsform för gränsöverskridande verksamhet i aktiebolagsform
Europadomstolen	Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna
Europakonventionen	Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, Europarådet, av den 4 november 1950, senast ändrad genom protokoll nr 11 till konventionen
Europarådets förverkandekonvention	Europarådets konvention om penningtvätt, efterforskning, beslag och förverkande av vinning av brott av den 8 november 1990
Europaråds och OECD-konventionen	Europaråds- och OECD-konventionen om ömsesidig handräckning i skatteärenden av den 25 januari 1988
Europeiska brottmålsdomskonventionen	Europeiska konventionen om brottmålsdoms internationella rättsverkningar av den 28 maj 1970

14 Förkortningslista

Europolkonventionen	Rådets akt av den 26 juli 1995 om fastställande av konventionen om upprättande av en europeisk polisbyrå
EUT	Europeiska unionens officiella tidning
FN	Förenta nationerna
FN:s korruptionskonvention	Förenta nationernas konvention mot korruption av den 31 oktober 2003
FN:s narkotikabrottskonvention	Förenta nationernas konvention mot olaglig hantering av narkotika och psykotropa ämnen av den 20 december 1988
FÖHS	Förordningen (1990:320) om ömsesidig handräckning i skatteärenden
Förordningen om bötesstraff	Förordningen (2009:1428) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen
Förordningen om den europeiska exekutionstiteln	Europaparlamentets och Rådets förordning (EG) nr 805/2004 av den 21 april 2004 om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar
Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet	Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1896/2006 av den 12 december 2006 om införande av ett europeiskt betalningsföreläggande
Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet	Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 861/2007 av den 11 juli 2007 om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande
Förordningen om frysning	Förordningen (2005:501) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut
Förordningen om förverkande	Förordningen (2011:578) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen

Genomförandeförordningen	Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1189/2011 av den 18 november 2011 om närmare föreskrifter för genomförandet av vissa bestämmelser i rådets direktiv 2010/24/EU om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som avser skatter, avgifter och andra åtgärder EUT 2011 L 302
1958 års Haagkonvention	Haagkonventionen om erkännande och verkställighet av avgöranden om underhåll till barn av den 15 april 1958
1973 års Haagkonvention	Haagkonventionen om erkännande och verkställighet av utländskt avgörande angående underhållsskyldighet av den 2 oktober 1973
1988 års Luganokonvention	Konventionen om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område av den 16 september 1988
1996 års Haagkonvention	Haagkonventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn av den 19 oktober 1996
2005 års Haagkonvention	Haagkonventionen av den 30 juni 2005 om avtal om val av domstol
2007 års Haagkonvention	Haagkonventionen om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar av den 23 november 2007
2007 års Haagprotokoll	Haagprotokollet om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet av den 23 november 2007
2007 års Luganokonvention	Konventionen om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område av den 30 oktober 2007
Handräckningsdirektivet	Rådets direktiv 2011/16/EU av den 15 februari 2011 om administrativt samarbete i fråga om beskattning och om upphävande av direktiv 77/799/EEG
HD	Högsta domstolen
IND	Indrivning (i Kronofogdens serie för process-ägarens ställningstaganden)

16 Förkortningslista

Indrivningsdirektivet	Rådets direktiv 2010/24/EU av den 16 mars 2010 om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som avser skatter, avgifter och andra åtgärder
Indrivningsförordningen	Indrivningsförordningen (1993:1229)
INIT	Indrivningsverksamhetens IT-stöd
Indrivningslagen	Lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar, m.m.
Insolvensförordningen	Rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden
IVF	Förordningen (1977:178) med vissa bestämmelser om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom
IVL	Lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom
JK	Justitiekanslern
Japanavtalet	Avtal mellan Europeiska unionen och Japan av den 15 december 2009 om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål
Kanadensiska rättshjälpsavtalet	Avtalet mellan Sverige och Kanada om inbördes rättshjälp i brottmål av den 15 februari 2000
Kronofogdens databas	Utsöknings- och indrivningsdatabasen
KK	Kunglig Kungörelse
Kompletteringsförordningen	Förordningen (2014:1517) om erkännanden och internationell verkställighet av vissa utländska avgöranden på privaträttens område
Kompletteringslagen	Lagen (2014:912) med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden
KUB IV	Utsökningsbalken En kommentar, Walin-Gregow-Löfmark-Millqvist-Persson, fjärde upplagan
Kvarstadsförordningen	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 655/2014 om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel i mål och ärenden av privaträttslig natur

Lagen om bötesstraff	Lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen
Lagen om frysning	Lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut
Lagen om förverkande	Lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen
LIP	Lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall
LIRB	Lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål
Lissabonfördraget	Lissabonfördraget av den 13 december 2007 om ändring av fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättande av Europeiska gemenskapen
LSK	Lagen (1999:116) om skiljeförfarande
Luganolagen	Lagen (1992:794) om Luganokonventionen
LUT	Lagen (1969:200) om uttagande av utländsk tull, annan skatt, avgift eller pålaga
LÖHS	Lagen (1990:314) om ömsesidig handräckning i skatteärenden
Memorandum of Understanding	Memorandum of Understanding (MoU) between the competent authorities of Australia and Sweden concerning assistance in the recovery of tax claims
Navet	Skatteverkets centrala aviseringssystem för distribution av folkbokföringsuppgifter till samhället
NEVL	Lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område
NEVF	Förordningen (1977:1005) om nordisk verkställighet på privaträttens område
1956 års New York-konvention	Förenta nationernas konvention om indrivning av underhållsbidrag i utlandet av den 20 juni 1956

18 Förkortningslista

1958 års New York konvention	Konventionen om erkännande och verkställighet av utländska skiljeavtal och skiljedomar av den 10 juni 1958
NJA	Nytt Juridiskt Arkiv I, avd I
NOK	Norska kronor
Nordiska skattehand-räkningsavtalet	Avtal mellan de nordiska länderna om hand-räckning i skatteärenden av den 7 december 1989
Nordiska underhålls-bidragskonventionen	Konventionen med Danmark, Finland, Island, och Norge angående indrivning av underhållsbidrag av den 22 mars 1962
Nordiska överenskommelsen till avtalet	Överenskommelse enligt artikel 20 i avtalet mellan de nordiska länderna om handräckning i skatteärenden av den 7 december 1989
NVF	Förordningen (1963:194) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff, m.m.
NVL	Lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.
OECD	Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling
OHIM	Kontoret för harmonisering inom den inre marknaden (varumärken och mönster) (Office for Harmonization in the Internal Market/Trade Marks and Designs)
OLAF	Europeiska byrån för bedrägeribekämpning
Palermokonventionen	Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet av den 15 november 2000
Prop.	Regeringens proposition
Rambeslutet om böter	Rådets rambeslut 2005/214/RIF av den 24 februari 2005 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff
Rambeslutet om frysning	Rådets rambeslut 2003/577/RIF av den 22 juli 2003 om verkställighet i Europeiska unionen av beslut om frysning av egendom och bevismaterial

Rambeslutet om förverkande	Rådets rambeslut 2006/783/RIF av den 6 oktober 2006 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande
RB	Rättegångsbalken
REX	Redovisningssystem för exekutionsväsendet
RH	Rättsfall från hovrätterna, publikation utgiven av domstolsverket
RIF	Rättsliga och inrikes frågor
Rom I-förordningen	Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I)
Rom II-förordningen	Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 864/2007 av den 11 juli 2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II)
Romkonventionen	Konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser av den 19 juni 1980
RPS	Rikspolisstyrelsen
RSFS	Riksskatteverkets författningssamling
Rättighetsstadgan	Stadgan om de grundläggande rättigheterna
SEK	Svenska kronor
SEVL	Lagen (1936:79) om erkännande och verkställighet av dom som meddelats i Schweiz
SFS	Svensk författningssamling
SINK-skatt	Särskild inkomstskatt
Skatteförfarandelagen	Skatteförfarandelag (2011:1244)
Skr.	Regeringens skrivelse
SkusanL	Skuldsaneringslagen (1994:334)
SOA	Skatte- och avgiftsanmälan

20 Förkortningslista

Socialförsäkringsförordningen	Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, ändrad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 988/2009 av den 16 september 2009 om ändring av förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och om fastställande av innehållet i bilagorna
Socialtillämpningsförordningen	Europaparlamentets och rådets förordning om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 987/2009 av den 16 september 2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen
SOU	Statens offentliga utredningar
SUPRO	Summarisk process (betalningsföreläggande och handräckning)
SvJT	Svensk Juristtidning
SÖ	Sveriges internationella överenskommelser, publiceras i en särskild serie genom utrikesdepartementet
Tillämpningsförordningen	Kommissionens förordning (EG) nr 1179/2008 av den 28 november 2008 om tillämpningsföreskrifter för vissa bestämmelser i rådets direktiv 2008/55/EG om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som har avseende på vissa avgifter, tullar, skatter och andra åtgärder
UB	Utsökningsbalken
UD	Utrikesdepartementet
UF	Utsökningsförordningen (1981:981)
Underhållsförordningen	Rådets Förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet
Underhållskompletteringsförordningen	Förordningen (2011:704) med kompletterande bestämmelser till EU:s underhållsförordning och 2007 års Haagkonvention om underhållsskyldighet

Utstationeringsdirektivet	Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster
VER	Verkställighet (i Kronofogdens serie för processägarens ställningstaganden)
VURL	Lagen (1986:1042) om verkställighet av vissa beslut om rättegångskostnader
Ärendelagen	Lagen (1996:242) om domstolsärenden
ÖEVL	Lagen (1983:368) om erkännande och verkställighet av österrikiska domar på privaträttens område

Inledning

Handboken behandlar huvudsakligen Kronofogdens arbete med verkställighet av fordringar med internationell anknytning. Med hänsyn till bokens fokusering på utlandsanknutna frågor har titeln Internationell verkställighet valts.

Syftet är att på ett överskådligt och lättillgängligt sätt redogöra för och kommentera den EU-rätt och de viktigaste internationella överenskommelser (avtal och konventioner) som är en förutsättning för utlandsrelaterad verkställighet. Till stöd för de operativa handläggarna beskrivs den praktiska hanteringen på utlandsteam och övriga verkställighetsteam. Beskrivningen har gjorts med utgångspunkt från Kronofogdens processkarta över verkställigheten. Vissa avsnitt riktar sig främst till kronofogdar, jurister och andra erfarna handläggare.

I boken lyfts särskilt fram Kronofogdens arbete med att begära handräckning i form av indrivning av svenska offentligt rättsliga fordringar i andra stater. Detta är en fortsättning av den svenska verkställighetsprocessen. Verksamhet av privaträttsliga fordringsanspråk utomlands berörs också något. Dessutom behandlas Kronofogdens verksamhet av såväl utländska privat- som offentligt rättsliga fordringar i Sverige.

1 Folkrätt

Folkrätten är det rättssystem som reglerar förhållandet mellan stater. Dessutom berör folkrätten vissa internationella organisationer såsom FN, Röda Korset och Internationella domstolen i Haag. Folkrättsliga tvister mellan stater kan avgöras vid domstolen i Haag om staterna godkänt domstolens domsrätt (jurisdiktion). Domstolens avgöranden är bindande för staterna. I första hand löses folkrättsliga tvister mellan stater genom medling eller skiljedom. Stater kan inte åtalas eller bötfällas om de bryter mot folkrätten.

Folkrätten brukar indelas i en allmän del (sedvanerätten) och i en del som avser internationella överenskommelser (traktat-rätten).

1.1 Sedvanerätt

Sedvanerätten är den del av folkrätten, som utvecklats genom sedvänjor och praxis. Den anses automatiskt bindande för alla stater, oavsett om staterna samtycker. För att sedvanerätten inte ska stå i motsättning till nationell rätt brukar staterna genomföra (införliva) den i sina nationella lagar genom att hänvisa till t.ex. folkrättslig sedvana. De allmänna folkrättsliga reglerna om diplomatisk immunitet och havens frihet är exempel på detta.

Reciprocitet

När det inte finns en internationell överenskommelse tillåter ändå lagstiftningen i vissa stater att utländska exekutionstitlar erkänns och verkställs i den egna staten. Tillämpningen grundar sig på det sedvanerättsliga begreppet Comity of Nations (hövlighet mellan stater). Oftast är erkännandet förenat med särskilda villkor. Ett vanligt villkor är krav på ömsesidighet mellan staterna (reciprocitet), d.v.s. att den egna statens motsvarande exekutionstitlar erkänns i den andra staten.

Även andra villkor än reciprocitet kan förekomma, t.ex. att ett erkännande inte får strida mot grunderna för rättsordningen (ordre public) i de berörda staterna.

Några stater som inte förefaller kräva ömsesidighet för erkännande av utländska avgöranden på civilrättens område är Argentina, Brasilien, Brittiska Jungfruöarna, Kanada (Ontario och Quebec), Uruguay och Venezuela (Enforcement of Foreign Judgments and International Execution Against Judgment Debtors). I USA kan under vissa förutsättningar en utländsk exekutionstitel erkännas och verkställas när det inte finns en internationell överenskommelse. Något krav på ömsesidighet synes dock inte föreligga (Hesslén s. 770–773).

Sverige tillämpar inte reciprocitetsprincipen. För att en utländsk exekutionstitel ska kunna erkännas och verkställas krävs att det finns stöd i EU-rätten eller i internationella överenskommelser som Sverige tillträtt.

Ny process

Om det saknas en internationell överenskommelse och den främmande staten inte erkänner exekutionstiteln återstår endast för borgenären att undersöka möjligheterna att inleda en ny process i denna stat. Detta förutsätter att det finns ett rättegångsforum enligt den statens processlagstiftning som gör det möjligt att erhålla en giltig exekutionstitel.

En utländsk exekutionstitel som inte erkänns i Sverige kan ändå ha ett bevisvärde. I ett avgörande från Högsta domstolen har en grekisk tredskodom tillerkänts sådant bevisvärde (NJA 1973 s. 628). Jämför även Svea hovrätts dom den 27 mars 2014, mål nr T 1109-13.

1.2 Traktaträtt

Sedvanerättens regler om internationella överenskommelser har lagfästs (kodifierats) i Wienkonventionen om traktaträtten av den 23 maj 1969. Sverige har godkänt (ratificerat) konventionen som trädde i kraft 1980. Konventionen ger stater rätt att mellan sig ingå bindande internationella överenskommelser. Både muntliga och skriftliga internationella överenskommelser som sluts i olika sammanhang är folkrättsligt bindande. Wienkonventionen om traktaträtten gäller dock bara skriftliga överenskommelser.

Traktat

Enligt Wienkonventionen om traktaträtten är en traktat en internationell överenskommelse sluten mellan stater i skriftlig form och underkastad internationell rätt. Det gäller oavsett om överenskommelsen tagits in i ett enda dokument (instrument) eller i två eller flera sammanhängande instrument och oavsett dess särskilda beteckning (artikel 2.1 a). En överenskommelse

kan träffas mellan två parter (bilateral) eller mellan flera parter (multilateral).

Internationella överenskommelser kan förekomma under olika benämningar. Vanligast är benämningarna konvention, avtal, fördrag, överenskommelse, traktat och protokoll. Benämningen är inte avgörande för en överenskommelses rättsliga status. Det avgörande är överenskommelsens innebörd och om den innefattar förpliktelser.

Exempel på folkrättsliga överenskommelser är:

- Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna av den 4 november 1950 ([Europakonventionen](#))
- Wienkonventionen om diplomatiska förbindelser av den 18 april 1961
- Wienkonventionen om konsulära förbindelser av den 24 april 1963
- FN:s konvention om barnets rättigheter New York den 20 november 1989 (Barnkonventionen)

Tillkomst av överenskommelse

Att ingå och tillträda en internationell överenskommelse är ett omfattande förfarande. Här lämnas endast en kortfattad redogörelse. För ytterligare information, se Ds 2007:25.

Ingående av överenskommelse

En internationell överenskommelse föregås vanligen av förhandlingar där staterna är representerade genom ombud. Ombud har rätt att föra statens talan, delta i omröstning samt underteckna en slutakt eller ett slutprotokoll. Det innebär inte att staten blir bunden av överenskommelsen.

När en stat ingått en överenskommelse måste regeringen besluta om den ska underteckna överenskommelsen. Normalt undertecknas den av representant eller ombud för regeringen. I vissa fall är en stat bunden av överenskommelsen redan genom undertecknandet.

Ratifikation och anslutning

Oftast krävs dessutom att staten tillträder överenskommelsen genom att ratificera den eller genom att ansluta sig till en överenskommelse, som redan trätt i kraft. I Sverige måste riksdagen i de flesta fall godkänna en överenskommelse innan regeringen kan ratificera den. Det sker genom att regeringen i en proposition föreslår att Sverige ska ratificera eller ansluta sig till överenskommelsen. Först när riksdagen godkänt propositionen och regeringen anslutit sig till överens-

kommelsen eller ratificerat den blir Sverige folkrättsligt bundet av överenskommelsen. För att en överenskommelse ska träda i kraft krävs som regel att två eller flera stater har ratificerat den.

Införlivande

Den internationella överenskommelsen blir inte automatiskt en del av den nationella rätten i och med ratificeringen. En sådan överenskommelse måste införlivas med den svenska rätten för att bli gällande för svenska domstolar och myndigheter. Det kan antingen ske genom inkorporering eller transformering. Förslag till hur införlivande ska ske samt eventuell lagtext framläggs av regeringen i den proposition som underställs riksdagen för godkännande av överenskommelsen. Ett exempel på en konvention som Sverige har ratificerat, men ännu inte införlivat med svensk lagstiftning, är FN:s barnkonvention. Eftersom konventionen är folkrättsligt bindande för Sverige efter ratificeringen är den ändå en tillämplig rättskälla i Kronofogdens verksamhet, se vidare Mikael Berglund, Rättsligt PM om FN:s barnkonvention, 2014-03-27, dnr 832 10480-14/121.

Inkorporering

Inkorporering innebär att det i en lag eller annan författning anges att överenskommelsens bestämmelser gäller direkt i Sverige. Så har skett när man införlivat t.ex. de folkrättsliga reglerna om diplomatiska privilegier och immunitet (SFS 1976:661) samt Europakonventionen (SFS 1994:1219). Denna metod är också vanlig när man införlivar dubbelbeskattningsavtal.

Transformering

Transformering innebär att texten till överenskommelsen antingen översätts till svenska och därefter tas i en svensk författning eller att överenskommelsen omarbetas till svensk författningstext. Om de materiella bestämmelserna i en överenskommelse överensstämmer med innehållet i gällande svensk rätt behövs ingen ny svensk lagstiftning.

EU-samarbetet

Införlivande av internationella överenskommelser inom ramen för EU-samarbetet intar en särställning. EU-fördraget har inneburit att medlemsstaterna begränsat sina suveräna rättigheter inom olika områden. Genom EU-rätten har man i stället skapat en ny rättsordning och utvecklat de principer som ska gälla för att binda medlemsstaterna till internationella överenskommelser (avsnitt 2).

**Internationell
privaträtt**

Från folkrätten skiljer man den internationella privat- och processrätten. Den omfattar internationella rättsförhållanden mellan enskilda och behandlar i huvudsak följande tre frågor:

- vilken stat som har domsrätt
- vilken stats lag som ska tillämpas (lagvalsregler/kollisionsregler)
- om en dom som meddelats i en stat kan åberopas i en annan stat (erkännande och verkställighet)

Den internationella privat- och processrätten anger således vilken stats lag som ska tillämpas av en nationell domstol eller myndighet vid en internationell tvistefråga, men inte hur och på vilket sätt själva tvisten ska lösas. Om tvisten rör en fordran måste man också fastställa om den är privaträttslig enligt den lag som ska tillämpas.

Privaträttslig fordran

En privaträttslig fordran har sin grund i rättshandlingar mellan rättssubjekt enligt privaträttslig (civilrättslig) lagstiftning. Rättshandlingar mellan såväl fysiska som juridiska personer, inklusive myndigheter, kan ge upphov till en privaträttslig fordran.

Offentligrättslig fordran

Från en privaträttslig fordran skiljer man en offentligrättslig fordran. En offentligrättslig fordran kännetecknas bl.a. av att den har sin rättsliga grund i författningar och har tillkommit genom beslut av t.ex. myndigheter.

Konventions-tolkning

En fordrans rättsliga karaktär samt den aktuella konventionens tillämplighet på privat- eller offentligrättsliga fordringar är avgörande vid en bedömning om en fordran omfattas av konventionen eller inte. Svensk och internationell rättspraxis och juridisk doktrin ger vägledning vid en sådan konventions-tolkning. I Wienkonventionen om traktaträtten av den 23 maj 1969 finns bestämmelser om konventionstolkning.

Det har ingen betydelse hur en fordran betecknas enligt nationell rätt. Det innebär att en fordran som Kronofogdemyndigheten (Kronofogden) handlägger som ett allmänt mål (a-mål) enligt utskökningsbalken (UB) m.fl. författningar kan vara privaträttslig till sin natur. Ett exempel på ett sådant a-mål är arbetsgivares regressfordran på arbetstagare för utbetald skatt (prop. 1981/82:96 s. 142 och avsnitt 3.3.2). På motsvarande sätt kan en utländsk fordran som är offentligrättslig handläggas som ett enskilt mål (e-mål) i Sverige. Ett exempel är återkrav på felaktigt utbetalda socialförsäkringsförmåner (avsnitt 6.3).

Internationella överenskommelser på privaträttens område är bl.a. konventioner och EU-rättsakter om domstols behörighet

och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område samt om erkännande och verkställighet av underhållsbidrag (avsnitt 7).

1.3 Exekutiv behörighet

Territoriell omfattning

I den juridiska litteraturen konstateras att Kronofogdens internationellrättsliga exekutiva behörighet, med några undantag, inte är reglerad i lag (Gregow s. 47, Bogdan s. 127, Berglund, Svensk internationell exekutions- och obeståndsrätt s. 55–59). Principen om staters suveränitet i den allmänna folkrätten innebär dock att en stat inte får ägna sig åt maktutövning på främmande stats territorium. Kronofogden får därför inte använda exekutiv tvång annat än i Sverige. Det medför att Kronofogden måste begära handräckning för verkställighet av offentligrättsliga fordringar med stöd av EU-rätten eller en internationell överenskommelse för att få en svensk exekutionstitel verkställd i en annan stat. Kronofogden saknar behörighet att begära handräckning för verkställighet utomlands av privaträttsliga fordringar. Principen innebär också att Kronofogden saknar behörighet att säkerställa ett utmättningsbeslut om egendomen i fråga finns i utlandet.

Finns en exekutionstitel som är verkställbar i Sverige kan Kronofogden verkställa både mot person och mot egendom som finns i Sverige. Det betyder att en gäldenärs tillgångar som finns i Sverige kan bli föremål för verkställighet, även om gäldenären bor utomlands.

Betalningsanmaning

Kronofogden kan skicka en betalningsanmaning till en gäldenär med utlandsadress. Kronofogden kan samtidigt upplysa gäldenären om att myndigheten kan ha behörighet att begära handräckning i gäldenärens hemland om denne inte frivilligt betalar skulden. Den exekutiva behörigheten att betalningsanmana omfattar både privat- och offentligrättsliga fordringar.

Fordran

Kronofogden kan utmäta utländska värdepapper som finns i Sverige. Fordringar eller rättigheter kan också utmätas om sekundogäldenären har hemvist eller säte i Sverige (NJA 1905 s. 527 och NJA 1980 s. 84). Däremot kan en fordran inte utmätas om sekundogäldenären har hemvist eller säte utomlands, då en sådan utmätning inte kan säkerställas enligt 6 kap. UB. En gäldenärs banktillgodohavande i en utländsk bank kan därför inte utmätas av Kronofogden.

**Distansutmätning
av svensk-
registrerat fartyg**

Kronofogden kan utmäta svenskregistrerade fartyg (skepp och luftfartyg) som befinner sig i Sverige. Dessutom kan myndigheten distansutmäta ett svenskregistrerat fartyg som befinner sig utanför Sveriges gränser. Distansutmätning kan göras även om det föreligger hinder mot säkerställande av utmätningen (4 kap. 7 § UB). Sedan hindret bortfallit ska säkerställande ske utan dröjsmål (6 kap. 1 § andra stycket UB).

Kronofogden kan inte tvinga ägaren att föra fartyget till Sverige för att säkerställande och försäljning ska kunna ske. Om fartyget inte säkerställs består utmätningen tills vidare. Utmätning av svenskregistrerat skepp har enligt den juridiska doktrinen också ansetts kunna ske när skeppet är till havs, även om det inte brukar anlöpa svenska hamnar (Gregow s. 119 och Fartygsexekution s. 56–57).

**Distanskvarstad
på svensk-
registrerat fartyg**

Ett svenskregistrerat fartyg som befinner sig utomlands kan också kvarstadsbeläggas enligt reglerna för distansutmätning av fartyg (4 kap. 7 § och 16 kap. 13 § UB). Kvarstadsbeslutet kan därför verkställas utan hinder av att fartyget inte kan säkerställas. Om domstolens kvarstadsbeslut omfattar själva fartyget och fartyget inte beräknas kunna säkerställas inom överskådlig tid är det som regel meningslöst att ansöka om att Kronofogden ska verkställa beslutet. Redan genom domstolens beslut uppnår man vad man kan vinna med beslutet, nämligen att kvarstaden antecknas i sjö- eller luftfartsregistret.

Om domstolens kvarstadsbeslut inte omfattar själva fartyget utan kvarstad för fordran måste ansökan inges till Kronofogden för att myndigheten ska kvarstadsbelägga fartyget på distans och för att Kronofogden ska underrätta berört register om kvarstaden (Fartygsexekution, s. 42–43).

**Utlandsregistrerat
fartyg**

Ett fartyg som är registrerat i ett utländskt register kan utmätas enligt svenska regler om det befinner sig i Sverige. En distansutmätning kan därför inte ske (1 kap. 8 § UB). Kvarstad för sjöfordringar av ett utländskt skepp som befinner sig i Sverige är också möjligt (4 kap. sjölagen [1994:1009]).

Immaterialrätt

Immaterialrätten utgör en del av den nationella förmögenhetsrätten. Immaterialrätt ger ensamrätt till intellektuella prestationer och kännetecken. Ensamrätten kan som regel överlåtas eller upplåtas (licensieras) samt med vissa undantag utmätas om den har ett förmögenhetsvärde.

De immaterialrättsliga ensamrätterna brukar indelas i upphovsrätt och industriellt rättsskydd. Under vissa förutsättningar kan

	Kronofogden bl.a. utmäta utländska rättigheter till patent, mönster, varumärken och växtförädling.
Patentträtt	Den som har gjort en uppfinning som kan utnyttjas industriellt eller den som förvärvat uppfinnarens rätt kan efter ansökan beviljas patent på uppfinningen i Sverige (1 kap. 1 § patentlagen [1967:873]).
Internationell patentansökan	Förutom att ansöka om ett svensk patent kan den som vill ha ett patent i flera länder tillämpa reglerna om internationell patentansökan (3 kap. patentlagen). Beviljas ansökan får den samma rättsverkan som ett svenskt patent och kan således utmätas.
Europeiskt patent	Enligt Europeiska patentkonventionen av den 5 oktober 1973 (reviderad senast oktober 2013) beviljas och registreras ett europeiskt patent av det Europeiska patentverket (EPO) med säte i München. Ett sådant patent kan bli giltigt som ett svenskt patent om det i ansökan anges att patentet ska omfatta Sverige (11 kap. patentlagen). Ett amerikanskt företag var innehavare av ett europeiskt patent som var giltigt i Sverige. Patentet har ansetts kunna utmätas (NJA 2006 s. 354).
Patentförordningen	Rådets förordning (EU) 1257/2012 om genomförande av ett fördjupat samarbete för att skapa ett enhetligt patentskydd och Rådets förordning (EU) 1260/2012 om genomförande av ett fördjupat samarbete för att skapa ett enhetligt patentskydd när det gäller tillämpliga översättningsarrangemang (översättningsförordningen) förväntas börja gälla tidigast år 2015.
Mönsterrätt	Möjlighet att förvärva mönsterrätt genom registrering tillkommer i första hand formgivaren och i andra hand den som förvärvat formgivarens rätt (1 a § mönsterskyddslagen [1970:485]).
EU-formgivning	Inom Europeiska unionen (EU) finns rådets förordning (EG) nr 6/2002 av den 12 december 2001 om gemenskapsformgivning. Skyddsföremålet är formgivningen (utseendet) av en produkt. Mönsterskydd i hela EU uppstår genom registrering hos EU:s varumärkesmyndighet Office for Harmonization in the Internal market/Trade Marks and Designs, OHIM, i Alicante, Spanien. En gemenskapsformgivning behandlas i förmögenhets-hänseende som ett nationellt formskydd i den medlemsstat där innehavaren har sitt hemvist, säte eller driftställe (artikel 27).

En registrerad gemenskapsformgivning kan bli föremål för exekutiva åtgärder (artikel 30.1). Kronofogden är behörig exekutiv myndighet om innehavaren har sitt hemvist, säte eller driftställe i Sverige (artikel 30.2). På begäran av en av parterna ska en exekutiv åtgärd införas i registret hos OHIM och offentliggöras (artikel 30.3).

Varumärkesrätt

För att få ensamrätt till ett varumärke måste varumärket registreras (1 kap. 6 § varumärkeslagen [2010:1877]). Ensamrätt kan också förvärfvas genom inarbetning utan att det registreras (1 kap. 7 §). För att kunna utmätas måste varumärket vara registrerat (10 kap. 9 §).

Internationell varumärkesregistrering

En internationell varumärkesregistrering kan göras och bli giltig i Sverige (5 kap. varumärkeslagen). Likaså kan vissa utländska varumärken på ansökan registreras i Sverige (förordningen [1970:495] om utländska varumärken m.m.).

EU-varumärke

Inom EU gäller [rådets förordning \(EG\) nr 207/2009](#) av den 26 februari 2009 om gemenskapsvarumärken. Varumärkes-skyddet uppnås genom registrering och offentliggörande hos OHIM. Ett registrerat varumärke gäller inom hela EU.

Gemenskapsvarumärket anses som ett särskilt förmögenhetsobjekt utan samband med det företag vars varor och tjänster det betecknar. Det kan därför överlåtas. Varumärket likställs med ett nationellt varumärke som registrerats i den medlemsstat där innehavaren har sitt säte, hemvist eller driftställe (artikel 16).

Varumärket kan bli föremål för exekutiva åtgärder (artikel 20.1). Kronofogden är behörig exekutiv myndighet om innehavaren har sitt säte, hemvist eller driftställe i Sverige (artikel 20.2). På begäran av en av parterna ska OHIM registrera och offentliggöra en exekutiv åtgärd (artikel 20.3).

Växtförädlarrätt

Den som i Sverige har framställt eller förvärvat en ny växtsort kan få ensamrätt att utnyttja växtsorten (växtförädlarrätt). Det gäller också under vissa förutsättningar växtsorter som framställt utomlands (1 § växtförädlarrättslagen [1997:306]).

EU-växtförädlarrätt

Inom EU finns [rådets förordning \(EG\) nr 2100/94](#) av den 27 juli 1994 om gemenskapens växtförädlarrätt. En växtförädlarrätt uppstår i hela EU genom registrering hos växtsortsmyndigheten i Angers i Frankrike. Växtförädlarrätten kan bli föremål för verkställighet (bl.a. utmätning) i den medlemsstat där den anses finnas förmögenhetsmässigt (artikel 24).

1.4 Immunitet

Inom folkrätten skiljer man vanligen mellan statsimmunitet, som ger en stat immunitet, och diplomatisk eller konsulär immunitet där främst en fysisk person ges immunitet.

Principen om en utländsk stats immunitet har främst uppstått genom sedvanerätt och traktater. Det saknas en allmän internationell överenskommelse om statsimmunitet, men de traktater som finns ger indikationer på vad som är gällande sedvanerätt.

Wienkonventionen

Vad gäller diplomatisk eller konsulär immunitet finns Wienkonventionen om diplomatiska förbindelser av den 18 april 1961 och Wienkonventionen om konsulära förbindelser av den 24 april 1963 med bestämmelser om immunitet och privilegier för staters beskickningar och konsulat.

Konventionerna är införlivade i svensk lagstiftning genom lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall (LIP). Vad som föreskrivs om immunitet och privilegier ska gälla utan hinder av bestämmelse i annan författning (1 § LIP).

1.4.1 Statsimmunitet

Normalt innebär statsimmunitet att utländska stater med vissa undantag ges immunitet mot domsrätt och exekution.

Europeisk konvention

Sverige har inte tillträtt den [europeiska konventionen om statsimmunitet](#) av den 16 maj 1972. Konventionen har ändå betydelse för Sverige eftersom den utgör en del av den internationella sedvanerätten. Konventionen är publicerad på [Europa-rådets hemsida](#). Konventionen gör en tydlig skillnad mellan den immunitet mot domsrätt som främmande stater har när det gäller handlingar som avser suverän myndighetsutövning, och den immunitet mot domsrätt som saknas avseende rättshandlingar som främmande stater vidtar i kommersiella situationer.

Enligt konventionen får inga verkställighetsåtgärder vidtas i förhållande till en konventionsstats egendom, som finns på en annan konventionsstats territorium, utan att denna stat uttryckligen skriftligen har medgivit det i det särskilda fallet (artikel 20 jämförd med artikel 23).

FN-konvention

År 2009 ratificerade Sverige [Förenta nationernas konvention om immunitet för stater och deras egendom](#) av den 2 december 2004. Konventionen har ännu inte trätt i kraft. Det sker först 30 dagar efter att den 30:e staten ratificerat den. För närvarande (november 2015) har 19 stater tillträtt [konventionen](#).

Genom lagen (2009:1514) om immunitet för stater och deras egendom, som träder i kraft den dag regeringen bestämmer, har Sverige valt att införliva konventionen genom inkorporering, d.v.s. konventionens originaltexter kommer att gälla som svensk lag i Sverige, (prop. 2008/2009:204 s. 100–104).

Konventionen utgör i huvudsak en kodifiering av gällande sedvanerätt och är på så sätt, liksom Europeiska konventionen om statsimmunitet, av betydelse för Sverige.

Som en allmän princip anger konventionen att en stat ges immunitet för sig och sin egendom mot en annan stats domsrätt. Konventionen anger också ett antal fall där immunitet inte får åberopas, t.ex. i tvister som rör en stats affärstransaktioner med utländska fysiska och juridiska personer. För att fastställa om ett avtal eller en transaktion är en affärstransaktion ska avtalets eller transaktionens natur och syfte beaktas (artikel 2). En stat får inte åberopa immunitet mot domsrätt vid annan stats behöriga domstol i mål som bl.a. gäller fastställande av förpliktelse som följer av statens besittning eller användning av fast egendom (artikel 13).

Immunitet mot domsrätt ska skiljas från immunitet mot verkställighet. Enligt sedvanerätten krävs det att en främmande stat särskilt avstår från sin immunitet mot verkställighet även om den avstått från sin immunitet mot en annan stats domsrätt (prop. 2008/09:204 s. 45).

**Domsrätt/
exekution**

Enligt konventionen ges stater immunitet mot tvångsåtgärder i samband med domstolsförfaranden. Det finns dock vissa begränsningar (artikel 18). Tvångsåtgärder efter dom kan ske om den främmande staten uttryckligen samtyckt till att sådana åtgärder får vidtas eller avsatt medel för att gottgöra det krav som målet avser (artikel 19 a–b). Eventuellt kan verkställighet endast ske i egendom som inte är avsedd för statliga ändamål, om inte den främmande staten angett något annat (prop. 2008/09:204 s. 56 och jämför NJA 2011 s. 475). Dessutom kan tvångsåtgärder efter dom vidtas i rättegångsstaten mot egendom som den främmande staten använder i statliga ickekommersiella syften om egendomen har samband med den enhet som målet riktar sig mot (artikel 19 c). Med enhet avses en stat som en oberoende juridisk person, en delstat i en förbundsstat, en stats underenhet, ett statligt organ eller annan enhet som har status av självständigt rättssubjekt.

Svensk domstolspraxis är ifråga om statsimmunitet mot domsrätt relativt begränsad. Sedan länge har statsimmunitet ansetts

gälla som en sedvanerättslig princip i svensk rätt. Svensk domstolspraxis förordar numera den restriktiva immunitets-teorin. Det innebär att immunitet beviljas endast för statliga höghetshandlingar men inte för staters privaträttsliga handlingar (prop. 2008/09:204 s. 52–56).

I rättsfallet NJA 2009 s. 905 konstaterade Högsta domstolen inledningsvis att en främmande stat (Belgien) inte kunde åberopa varken statsimmunitet eller diplomatisk immunitet mot en talan grundad på avtal om hyra av lokal för statens ambassad i Sverige. Vad gäller gränsdragningen mellan statsimmunitet och privaträttsligt handlande åberopade Högsta domstolen principerna i 2004 års FN-konvention. Vidare uttalade Högsta domstolen att en fullgörelsedom på betalning skulle anses som verkställbar även om den riktar sig mot en stat. Domstolen konstaterade att staters uppfattningar varierar om möjligheten att åberopa immunitet mot exekutiv tvång. Domstolen konstaterade dock att det är möjligt att verkställa betalningsdomar, åtminstone i viss egendom som tillhör den främmande staten enligt artikel 19 i 2004 års FN-konvention.

I rättsfallet NJA 2011 s. 475 ansåg Högsta domstolen att en främmande stat inte kunde åberopa immunitet mot verkställighet av en dom i fast egendom tillhörande den staten, eftersom fastigheten inte till betydande del användes för statens officiella verksamhet och ändamålet med innehavet inte heller i övrigt varit av tillräckligt kvalificerad natur för att freda fastigheten mot utmätning.

1.4.2 Diplomatsk immunitet

Immunitet och privilegier för främmande stats beskickning med familjer m.fl. garanteras enligt LIP (2 §). Den närmare innebörden av detta framgår av 1961 års Wienkonvention. I artikel 1 definieras en beskicknings olika medlemmar. Beskickningschefen och den diplomatiska personalen utgör beskickningens diplomatiska företrädare. Härutöver finns administrativ och teknisk personal, tjänstepersonal samt privattjänare till beskickningsmedlem. Förutom att familjemedlem uppges ska tillhöra hushållet ger inte konventionen någon definition av uttrycket beskickningsmedlems familj.

Domsrätt/ exekution

De främsta privilegierna har de diplomatiska företrädarna. Dessa har immunitet och kan inte dömas i straff- och civilrättsligt samt administrativt hänseende i den mottagande staten. De kan heller inte bli föremål för exekutiva åtgärder (artikel 31).

Några undantag finns beträffande bl.a. privat fast egendom, talan angående kvarlåtenskap samt yrkes- och affärsverksamhet (artikel 31.1). Det sistnämnda är sällsynt eftersom diplomatiska företrädare inte själva får utöva yrkes- eller affärsverksamhet i den mottagande staten (artikel 42). Denna förhållandevis omfattande immunitet gentemot den mottagande statens domsrätt innebär motsvarande inskränkningar i möjligheterna att erhålla en exekutionstitel mot nämnda personer.

Medlem av diplomatisk företrädares familj, som tillhör dennes hushåll, ges samma immunitet som diplomatiska företrädare, under förutsättning att familjemedlemmen inte är medborgare i Sverige (artikel 37).

Om diplomatisk företrädare är medborgare i Sverige eller stadigvarande bosatt här ges också immunitet, men endast mot lagföring och okränkbarhet med avseende på officiella åtgärder som vidtas under utövandet av tjänsten (artikel 38.1).

Administrativ och teknisk personal inklusive deras familjemedlemmar som tillhör hushållet, ges – under förutsättning att de inte är medborgare i eller stadigvarande bosatta i Sverige – samma immunitet som diplomatiska företrädare med undantag för domsrätt i tvistemål och administrativa mål beträffande åtgärder vidtagna utanför tjänsten (artikel 37.2).

Beskickningsmedlems tjänstepersonal ges också viss immunitet under förutsättning att de inte är medborgare i eller stadigvarande bosatta i Sverige. Immunitet gäller enbart med avseende på åtgärder som vidtas under utövandet av tjänsten (artikel 37.3).

Om annan beskickningsmedlem än diplomatisk företrädare samt privat tjänare är medborgare i Sverige eller stadigvarande bosatt här, s.k. lokalanställd, ges de enbart immunitet om Sverige medger det (artikel 38.2). Sverige har inte medgett någon sådan immunitet

För verkställighet i Sverige gentemot beskickningsmedlem som inte ges immunitet se Handledning för hantering av ärenden rörande lokalanställda vid utländsk ambassad.

Vid ansökan om verkställighet mot annan stat eller mellanfolklig organisation ska Utrikesdepartementet underrättas om målet samt även om de verkställighetsåtgärder som vidtas, se Kronofogdens beslut om underrättelseskyldighet gentemot Utrikesdepartementet (832 15139-14/121).

Enligt 1961 års Wienkonvention ska beskickningslokalen, inbegripet beskickningschefens bostad, dess inredning och övrig egendom som finns där, liksom beskickningens fortskaffningsmedel också vara okränkbara och får inte bli föremål för exekutiva åtgärder (artikel 22 och 30).

Högsta domstolen konstaterade i NJA 2009 s. 905 att den belgiska staten inte kunde åberopa diplomatisk immunitet mot den svenska statens domsrätt vid tolkning av den belgiska statens avtalsrättsliga förpliktelser.

**EU-institutioner
och internationella
organ**

Vissa EU-institutioner och internationella organ finns representerade i Sverige. Ledande personal och deras anhöriga hos sådana institutioner och organ ges oftast motsvarande immunitet som diplomatiska företrädare (prop. 2009/10:245 s. 6–9).

1.4.3 Konsulär immunitet

Vad som gäller beträffande immunitet för konsulat och konsultsmedlemmar med familjer och betjäning samt konsulära kurirer är angivet i LIP (3 §). Den närmare innebörden av denna frihet framgår av 1963 års Wienkonvention.

Immunitet och privilegier enligt denna konvention är betydligt mindre omfattande än enligt konventionen om diplomatiska förbindelser.

**Domsrätt/
exekution**

Karriärkonsuler och konsulattjänstemän är inte underkastade den mottagande statens judiciella eller administrativa myndigheters domsrätt avseende deras handlande vid fullgörande av konsulära uppgifter (artikel 43). Det innebär att det inte går att få någon exekutionstitel mot nämnda konsultanställda för handlingar i tjänsten. Utanför tjänsteutövning finns dock ingen immunitet.

Motsvarande gäller även för honorärkonsuler dock med undantag beträffande tull (artikel 62). Honorärkonsulns familj ges inga privilegier eller immunitet (artikel 58.3). För båda typer av konsulat kan konsulatslokalerna, deras inredning, konsulatets egendom och transportmedel bli föremål för exekutiva åtgärder.

2 Europeiska unionen och EU-rätt

I detta avsnitt lämnas en redogörelse för bakgrunden till EU:s utveckling, dess institutioner samt EU-rätten. Se vidare [EU:s hemsida](#) och riksdagens EU-upplysning samt Bernitz och Kjellgren, Europarättens grunder och Bernitz, Sverige och Europarätten.

2.1 Bakgrund

2.1.1 Europarådet och Europakonventionen

Efter andra världskriget ville man i Västeuropa återuppbygga Europa och genom ett fredligt samarbete förhindra nya krig. Därför bildade 1949 tio europeiska stater, däribland Sverige, Europarådet med säte i Strasbourg.

Europarådet är i dag en mellanstatlig organisation och fungerar som ett samarbetsforum. Rådet fattar inte några bindande beslut för medlemsstaterna utan verkar genom att utfärda rekommendationer. Europarådet har f.n. 47 medlemsstater, vari ingår nästan samtliga europeiska stater inklusive de asiatiska stater som tidigare ingick i Sovjetunionen.

Ett av de viktigaste resultaten av Europarådets arbete är tillskapandet av Europakonventionen samt den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (Europadomstolen). Vid domstolen, som också ligger i Strasbourg, handläggs frågor om staters kränkning av Europakonventionen (avsnitt 2.3.1.4).

2.1.2 Kol- och stålgemenskapen

Flera stater främst Frankrike, Västtyskland, Italien, Belgien, Nederländerna och Luxemburg ville gå längre i samarbetet än Europarådet och skapa en mer överstatlig (federalistisk) europeisk förbundsstat. För att få till stånd en gemensam marknad för kol- och stålindustrin och på så sätt kontrollera den tyska industrin på detta område upprättade dessa sex stater 1951 ett avtal, fördraget om den Europeiska kol- och stål-gemenskapen (EKSG). Fördraget som utgjorde EU:s första

EKSG

grundfördrag trädde i kraft 1952 och upphörde att gälla 2002. I EKSG-fördraget upprättades också en gemensam domstol.

2.1.3 Europeiska ekonomiska gemenskapen

EEG

Efter att ha bildat EKSG fortsatte de sex ovannämnda staterna att utveckla samarbetet och undertecknade 1957 ytterligare ett grundfördrag, det s.k. Romfördraget om upprättande av den Europeiska ekonomiska gemenskapen (EEG), senare även kallat EG-fördraget (avsnitt 2.1.5.1).

I fördraget om EEG föreskrevs att man skulle skapa en inre marknad mellan medlemsstaterna, som byggde på principen om fri rörlighet över gränserna för varor, personer, tjänster och kapital (de fyra friheterna). Vidare skulle man upprätta en tullunion som avskaffade tullarna mellan staterna samt utveckla en gemensam politik på bl.a. jordbruks-, handels- och transportområdet. Inom EEG inrättades också fyra centrala institutioner, ministerrådet, kommissionen, den parlamentariska församlingen och en gemensam domstol med EKSG, härefter benämnd europeiska gemenskapernas domstol (EG-domstolen).

Euratom

Samtidigt med fördraget om EEG undertecknade de sex staterna Romfördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen (Euratom), som också utgör ett grundfördrag och som reglerar det fredliga utnyttjandet av atomenergin.

Sedan de två Romfördragen ratificerats av de sex staternas nationella parlament började EEG sin verksamhet 1958.

2.1.4 Fusionsfördraget och enhetsakten

Genom fusionsfördraget, som trädde i kraft 1967, upprättades en gemensam kommission och ett gemensamt råd för de tre europeiska gemenskaperna EKSG, Euratom och EEG. Dessa kallades härefter Europeiska gemenskapen (EG).

Med fördraget om Europeiska enhetsakten (enhetsakten) 1987 fördjupades och påskyndades utvecklingen av den inre marknaden genom delvis ändrade och effektivare beslutsformer.

2.1.5 Europeiska unionen

2.1.5.1 Maastrichtfördraget

EU/EG och Euratom

Genom Maastrichtfördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget eller unionsfördraget) bildades EU. EU-fördraget trädde i kraft 1993. I EU ingick det ekonomiska samarbetet inom EEG, som samtidigt officiellt bytte namn till Europeiska gemenskapen (EG). Romfördraget om EEG benämns därför

härefter ofta för EG-fördraget. I unionen ingick också samarbetet inom Euratom. EU:s tre grundfördrag utgjordes nu av EG-fördraget, Euratomfördraget samt EU-fördraget.

EU utgjorde vid denna tidpunkt ingen självständig juridisk person med möjlighet att ingå avtal med stater utanför EU. Däremot hade de båda gemenskaperna EG och Euratom ställning av juridiska personer med möjligt att träffa bindande avtal för medlemsstaterna, se Lissabonfördraget (avsnitt 2.1.5.4).

Tre pelare

I EU-fördraget skapades två nya mellanstatliga samarbetsformer avseende gemensam utrikes- och säkerhetspolitik samt polisiärt och straffrättsligt samarbete.

EU-samarbetet bestod därefter av tre bärande pelare, där EU kan ses som ett tak som bärs upp av pelarna. Pelarna avspeglade en grundläggande skillnad mellan det överstatliga och det mellanstatliga samarbetet inom unionen.

I den första pelaren ingick det överstatliga EG-samarbetet om den inre marknaden med de fyra friheterna, Euratom-samarbetet och den 1993 upprättade ekonomiska monetära unionen (EMU). Vidare ingick frågor om asyl, invandring och kontroll av EU:s yttre gränser.

Den andra pelaren omfattade det mellanstatliga samarbetet om gemensam utrikes- och säkerhetspolitik och den tredje pelaren omfattade det mellanstatliga samarbetet i rättsliga och inrikes frågor.

Överstatligt

Det överstatliga EU-samarbetet innebär att medlemsstaterna i större eller mindre omfattning överlåter till gemensamma "överstatliga" organ att i bestämda former träffa beslut och ingå avtal som är bindande för staterna.

Mellanstatligt

Det mellanstatliga EU-samarbetet på det rättsliga området var vanligen grundat på konventioner, där de stater som deltog självständigt fattade beslut inom konventionernas ramar.

2.1.5.2 Amsterdamfördraget

Amsterdamfördraget trädde i kraft 1999 och innebar främst att det gjordes ändringar och tillägg i EG- och EU-fördragen samt gjorde det möjligt att utöka unionens befogenheter.

Civilrätt

En del frågor, som tidigare ingick i det rättsliga samarbetet i den tredje mellanstatliga pelaren, bl.a. det civilrättsliga samarbetet, överfördes genom Amsterdamfördraget till EG-samarbetet i den första överstatliga pelaren. Det innebar att med-

lemsstaterna (förutom Danmark) blev bundna av sådana rättsakter som rör detta samarbete (avsnitt 2.3.1.2). Danmark har reserverat sig mot att ingå i det civilrättsliga samarbetet men kan ingå parallellavtal med EU (avsnitt 7.1.2).

Straffrätt m.m. Det polisiära och straffrättsliga samarbetet som blev kvar i den tredje pelaren stärktes också genom att kommissionen och Europaparlamentet fick en utökad roll i beslutsfattandet. Samarbetet omfattade bl.a. kampen mot organiserad brottslighet.

Schengen Enligt ett protokoll till Amsterdamfördraget ingår det s.k. Schengenavtalet från 1985 och en kompletterande konventionen från 1990 i fördraget. Schengensamarbetets (Schengen) huvudsakliga syfte är att avskaffa gränskontrollerna mellan berörda stater. Sverige tillträdde Schengen 1996. Vilka övriga stater som omfattas av samarbetet framgår av EU:s hemsida.

2.1.5.3 Nicefördraget

EU reformeras I Nicefördraget som trädde i kraft 2003 enades man om hur man skulle reformera EU-institutionernas sammansättning och vilka beslutsformer, som ansågs nödvändiga för att möjliggöra den kommande stora utvidgningen av medlemsstater. Det skapades också större möjligheter för vissa stater att ingå ett fördjupat samarbete på områden, där inte samtliga medlemsstater var redo att gå vidare.

I Nice antogs även en icke juridiskt bindande förklaring, Stadgan om de grundläggande rättigheterna (rättighetsstadgan och avsnitten 2.1.5.4 och 2.3.1.4).

2.1.5.4 Lissabonfördraget

Lissabonfördraget undertecknades den 13 december 2007 och trädde ikraft den 1 december 2009.

EU och EUF-fördragen I Lissabonfördraget gjordes tillägg eller ändringar i EU- och EG-fördragen. [EU-fördraget](#) kvarstår i modifierad form medan EG-fördraget bytt namn till fördraget för Europeiska unionens funktionssätt ([EU-fördraget](#)).

Ändringarna av EU- och EG-fördragen har gett unionen moderna institutioner och bättre arbetsmetoder. Europaparlamentets roll har stärkts och de nationella parlamentens delaktighet samt medborgarnas inflytande har ökat. EU har också fått en representant i utrikes- och säkerhetsfrågor och Europeiska rådet har fått en fast ordförande (avsnitten 2.2.2 och 2.2.4 och Skr. 2009/10:150 s. 23–27). Den Europeiska centralbanken har blivit en av EU:s institutioner (avsnitt 2.2.7).

EU juridisk person I och med Lissabonfördraget har EU ersatt EG och blivit en juridisk person som har övertagit EG:s befogenheter. EU:s indelning i de tre pelarna har upphört. Det medför bl.a. att det straffrättsliga och polisiära samarbetet har blivit överstatligt. På grund härav kan EU träffa internationella överenskommelser för medlemsstaternas räkning inom hela unionens verksamhetsområde. Det betyder bl.a. att EU kommer att ansluta sig till Europakonventionen.

EU:s utrikes- och säkerhetspolitik fortsätter att vara mellanstatlig och Euratom finns kvar som en separat organisation vid sidan av EU (avsnitt 2.1.3).

EU-domstolen och tribunalen Genom Lissabonfördraget bytte EG-domstolen namn till Europeiska Unionens domstol (EU-domstolen) och förstainstansrätten bytte namn till tribunalen (avsnitt 2.2.5).

Rättighetsstadgan En annan viktig nyhet i samband med Lissabonfördraget är att EU:s rättighetsstadga blivit rättsligt bindande (avsnitt 2.3.1.4).

2.1.6 Medlemsstater

EG omfattade 1973, förutom de sex ursprungliga staterna Frankrike, Västtyskland, Italien, Belgien, Nederländerna och Luxemburg, även Danmark, Irland och Storbritannien. Grekland blev medlem 1981, Spanien och Portugal 1986 och Österrike, Finland och Sverige blev medlemmar i EU 1995. Utvidgningen av EU fortsatte 2004 med Cypern, Estland, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern och 2007 inträdde Bulgarien och Rumänien som medlemmar. Den 1 juli 2013 inträdde Kroatien som medlem. EU består numera av 28 medlemsstater.

Territoriell omfattning Medlemskapet innebär att områden inom eller utom Europa, som utgör en integrerad del av en stats territorium, omfattas. När EU-rättsakter inte innehåller några bestämmelser om territoriell omfattning kompletteras rättsakterna av detaljerade bestämmelser i artikel 52 EU-fördraget och artikel 355 EUF-fördraget.

Territorier inom Europa som omfattas av fördraget är portugisiska Azorerna och Madeira, de spanska Kanarieöarna, finska Åland och brittiska Gibraltar. Utanför Europa omfattas de franska departementen Guadeloupe, Martinique, Réunion, Saint-Barthélemy, Saint-Martin och Franska Guyana.

Exempel på territorier som inte omfattas av fördragen är Andorra, Aruba, Bermuda, Cayman Islands, Grönland,

Färöarna, Monaco, Karibiska Nederländerna (f.d. nederländska Antillerna, omfattande öarna Bonaire, Sint Eustatius och Saba) och San Marino. Fördraget tillämpas endast i begränsad omfattning på Kanalöarna och Isle of Man. Se Berglund, Cross-Border Enforcement of Claims in the EU, s. 135–137.

2.1.7 Det Europeiska fristående frihandelsområdet och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

EFTA

Storbritannien, Danmark, Norge, Sverige, Schweiz, Österrike och Portugal ingick 1960 i Stockholm ett frihandelsavtal, den s.k. EFTA-konventionen (European Free Trade Association). Senare tillträdde även Finland, Island och Liechtenstein som medlemmar. EFTA är en mellanstatlig organisation utan egen lagstiftningskompetens. Organisationen har sitt säte i Genève. På 70-talet slöts individuella frihandelsavtal mellan EEG och EFTA-staterna. Efterhand som EFTA-medlemmar frånträtt konventionen och blivit medlemmar i EU är bara Norge, Schweiz, Island och Liechtenstein kvar i EFTA.

EES

Senare utvecklades ett samarbete mellan EFTA och EG. Det resulterade i avtalet om Europeiska Ekonomiska Samarbetsområdet ([EES-avtalet](#)) som trädde i kraft 1994 mellan EG och EFTA-staterna Island, Liechtenstein och Norge. Schweiz omfattas inte av EES-avtalet men har ingått ett eget bilateralt avtal med EG.

EU-anpassning

EES-avtalet innebär i huvudsak att de tre EFTA-staterna, förutom på jordbruksområdet, blivit en del av den inre marknaden och att de därigenom omfattas av de fyra friheterna. I och med detta gäller EU:s regler även för EFTA-staterna. Det betyder bl.a. att EFTA-staterna fortlöpande antar nya direktiv i överensstämmelse med EU-rätten (avsnitt 2.3.1.2). Samtidigt står EFTA-staterna utanför EU:s institutionella system och beslutsordning.

EES-avtalet bygger institutionellt på en tvåpelarmodell. De gemensamma reglerna administreras av EU:s institutioner inom EU och av särskilda EFTA-organ inom EFTA-staterna.

EFTA-domstolen

EFTA-domstolen finns i Luxemburg och består av tre domare. Domstolens behörighet omfattar bl.a. att lösa tvister mellan de stater som är medlemmar av EES-avtalet. Avgörandena från domstolen är inte bindande utan har mer rådgivande karaktär. I de ställningstaganden där EFTA-domstolen tolkar EES-avtalet betonas likheten mellan EU-rätten och EES-rätten genom en så enhetlig tolkning som möjligt.

2.2 EU:s institutioner och organ m.m.

EU:s institutioner är Europeiska unionens råd, Europeiska rådet, Europeiska kommissionen, Europaparlamentet, EU-domstolen, Europeiska centralbanken och Europeiska revisionsrätten. Deras sammansättning, uppgifter och befogenheter är reglerade i EU- och EUF-fördragen.

2.2.1 Europeiska unionens råd

Rådet

Europeiska unionens råd (ministerrådet eller rådet) med säte i Bryssel är unionens främsta beslutande organ. I ministerrådets möten deltar medlemsstaternas ministrar och sammansättningen av rådet (rådskonstellationen) beror på vilken politisk fråga som står på dagordningen. Det finns tio olika politikområden. Rör mötet t.ex. försvarspolitik består rådet av medlemsstaternas försvarsministrar.

En central ställning har rådet för utrikes frågor som består av medlemsstaternas utrikesministrar. I och med Lissabonfördraget har det rådet fått den s.k. höga representanten (utrikesministern) som är ordförande i rådet när ministrarna möts och som utåt svarar för EU:s utrikes- och säkerhetsfrågor. Den höga representanten är också vice ordförande i kommissionen.

Det s.k. Ekofin-rådet består av medlemsstaternas ekonomier eller finansministrar och rådet för rättsliga och inrikes frågor (RIF) består av medlemsstaternas justitieministrar.

Uppgifter

En viktig uppgift för rådet är att tillsammans med Europaparlamentet stifta lagar. Rådet ingår också internationella avtal med en eller flera stater eller internationella organisationer för hela unionens räkning. Rådet samordnar även medlemsstaternas verksamhet och vidtar åtgärder inom området för polisiärt och straffrättsligt samarbete.

Beslut

Rådets beslut kan tas i form av förordningar, direktiv, beslut, gemensamma åtgärder, ståndpunkter, rekommendationer eller åsikter. Vidare kan rådet anta slutsatser, deklARATIONER och resolutioner (avsnitt 2.3.1.2).

COREPER

När rådet fattar ett beslut är det som regel efter förslag från Europeiska kommissionen. Innan rådet tar ställning behandlas kommissionens förslag av olika arbetsgrupper i rådet. Slutligen behandlas förslagen i de ständiga representanternas kommitté (COREPER), som består av medlemsstaternas ständiga representanter (ambassadörer) vid EU. COREPER överlämnar

härefter förslagen till rådets ställningstagande. Europaparlamentet deltar aktivt i lagstiftningsarbetet (avsnitt 2.3.1.2).

Ordförandeskap

Ordförandeskapet i rådet (förutom rådet för utrikesfrågor) innehas i turordning av varje medlemsstat ett halvår i taget. Ordförande i rådet är den minister vars politikområde är på dagordningen.

2.2.2 Europeiska rådet

Europeiska rådet är EU:s högsta politiska organ och består av medlemsstaternas stats- eller regeringschefer. Genom Lissabonfördraget har det europeiska rådet fått en fast ordförande som väljs av ledamöterna i rådet för en period av två och ett halvt år. Europeiska rådet håller som regel minst fyra s.k. toppmöten per år.

Uppgifter

Det Europeiska rådet ska forma de strategiska riktlinjerna för EU:s utveckling och försöka jämka samman medlemsstaterna. Det Europeiska rådet har ingen lagstiftande funktion. Dess ställningstaganden har främst formen av politiska icke bindande riktlinjer och deklARATIONER, som medlemsstaterna genom nationella beslut rekommenderas genomföra.

Åtgärdsprogram

Europeiska rådet fastställde vid ett möte 1999 i Tammerfors i Finland ett åtgärdsprogram. Några av de viktigaste målen i åtgärdsprogrammet var att underlätta rättsväsendets tillgänglighet och att utveckla principen om ömsesidigt erkännande av domstolsavgöranden. Detta var ett viktigt steg för fortsatt utveckling av det rättsliga samarbetet.

Det senaste åtgärdsprogrammet för rättsutvecklingen är det s.k. Stockholmsprogrammet 2009.

2.2.3 Europeiska kommissionen

Europeiska kommissionen (kommissionen) har sitt säte i Bryssel och är EU:s administrativa och exekutiva organ. Kommissionens främsta arbetsuppgifter är att företräda och försvara EU:s gemensamma intressen och den är därvid inte bunden av medlemsstaternas nationella regeringar.

Uppgifter

I arbetet ingår att utarbeta och ta fram nya lagförslag till rådet och Europaparlamentet samt att tillse att EU-lagstiftningen genomförs. Kommissionen kontrollerar också att medlemsstaterna följer fördragen och rättsakterna och kan i detta avseende påtala överträdelse eller väcka talan mot en medlemsstat vid EU-domstolen (avsnitt 2.2.5). I behörigheten ingår

även att övervaka att enskilda inte bryter mot gemenskapsrätten på t.ex. konkurrensområdet.

Kommissionärer Kommissionen består av ledamöter (kommissionärer), en från varje medlemsstat, och leds av en ordförande. Kommissionens mandatperiod är fem år. Kommissionärerna har olika ansvarsområden och är organiserade i s.k. generaldirektorat. Kommissionärerna företräder inte sina nationella regeringars intressen utan bevakar sitt eget ansvarsområde utifrån EU:s samlade intresse. Till sin hjälp har kommissionärerna ca 23 000 tjänstemän.

2.2.4 Europaparlamentet

Ledamöter Europaparlamentets 766 ledamöter väljs för en femårig mandatperiod av EU-medborgarna i direkta val i respektive medlemsstat. Därutöver väljer ledamöterna inom sig en ordförande. Ledamöterna grupperas inte efter den medlemsstat som de representerar utan är indelade i åtta olika partigrupper från hela EU. Europaparlamentet håller de flesta av sina möten i Strasbourg. Det löpande arbetet och vissa möten äger rum i Bryssel.

Uppgifter Europaparlamentets viktigaste arbetsuppgift är att tillsammans med rådet besluta om EU:s lagstiftning. Vidare godkänner parlamentet tillsammans med rådet EU:s årliga budget. Förutom att tillsätta kommissionen har Europaparlamentet även befogenhet att avsätta kommissionen. Huvudregeln i Europaparlamentet är att beslut ska fattas med absolut majoritet, vilket innebär att mer än hälften av det totala antalet röster måste stå bakom ett beslut.

EO-ämbetet Parlamentet utser också den Europeiska ombudsmannen (EO). EO-ämbetet är inrättat efter förebild av det svenska JO-ämbetet. EO undersöker administrativa missförhållanden inom EU:s institutioner och organ efter klagomål från enskilda fysiska personer, företag, föreningar m.fl. Ombudsmannen har också rätt att på eget initiativ inleda en undersökning. EO har dock inga sanktionsmöjligheter och kan inte föra talan vid EU-domstolen. Vilken verkan EO:s uttalanden får beror därför på hur de respekteras och leder till rättelse hos institutionerna.

2.2.5 Europeiska unionens domstol

Behörighet Europeiska unionens domstol (EU-domstolen) är placerad i Luxemburg. Domstolens uppgifter är främst att döma i tvister mellan EU:s medlemsstater och institutioner samt att se till att EU:s lagstiftning tolkas och tillämpas på samma sätt i alla EU:s medlemsstater. Dess kompetens är huvudsakligen

begränsad till EU-rätten och den rättspraxis som domstolen utvecklat har stor betydelse för hur fördrag, rättsakter och konventioner ska tolkas (avsnitt 2.3.1.3). Domstolens kompetens omfattar också Euratom.

Måltyper

EU-domstolen kan döma i fyra typer av mål:

- tvister mellan EU:s institutioner
- tvister mellan medlemsstater
- tvister mellan EU:s institutioner och medlemsstater
- tvister mellan EU:s institutioner och fysiska eller juridiska personer

Förhandsavgörande

För att EU-rätten ska tillämpas på samma sätt i alla medlemsstater tolkar EU-domstolen i s.k. förhandsavgöranden hur EU-rätten ska tillämpas. En nationell domstol som är tveksam till hur EU-rätten ska tolkas kan begära sådant förhandsavgörande hos EU-domstolen. För Sveriges del kan samtliga domstolar, såväl förvaltningsdomstolar som allmänna domstolar samt specialdomstolar i alla instanser, begära förhandsavgöranden. En förutsättning är att det måste avse en EU-rättslig tolkningsfråga och att ett klagande behövs för att kunna döma i det nationella målet.

Det är den nationella domstolen som avgör om ett förhandsavgörande ska begäras. Enligt EUF-fördraget (artikel 267) och EU-domstolens rättspraxis ska dock de högsta nationella instanserna (slutinstanserna) vara skyldiga att begära förhandsavgörande om tolkningsbesked anses nödvändigt för att döma i målet. Avgör den nationella domstolen målet utan att begära förhandsavgörande i EU-domstolen finns ingen möjlighet för den enskilde att överklaga den nationella domstolens slutliga avgörande till EU-domstolen.

Domare

EU-domstolen består av en domare från varje medlemsstat. Domarna utses för en period av sex år med möjlighet till förlängning ytterligare en period. Varje domare utses av samtliga medlemsstaters regeringar i samförstånd. En av domarna väljs av de andra domarna till domstolens ordförande för tre år, med möjlighet till förlängning.

Normalt avgörs målen i avdelning med tre till fem domare. I viktiga mål kan avgöranden tas i stor avdelning med 13 domare och i principiellt viktiga mål kan avgöranden tas av hela domstolen gemensamt (i plenum).

- Generaladvokater** Domarna i EU-domstolen biträds av generaladvokater, vilka också utses av medlemsstaterna. Generaladvokaternas uppgifter är att framlägga ett offentligt opartiskt motiverat yttrande med förslag till avgörande efter att förhandlingen i ett mål har avslutats. Generaladvokaternas yttranden publiceras tillsammans med domstolens domar i EU-domstolens rättsfallsamling (se nedan) och kan ge vägledning för bedömning av rättsfrågorna i målet.
- Tribunalen** För att minska EU-domstolens arbetsbörda bl.a. i mål som rör enskilda personer inrättades 1989 en underinstans till domstolen, den s.k. förstainstansrätten. Genom Lissabonfördraget bytte förstainstansrätten namn till tribunalen.
- Vid tribunalen kan en enskild fysisk eller juridisk person föra talan som avser rättsakter som har antagits av unionens institutioner, organ eller byråer. Det förutsätter att rättsakterna är riktade till personerna ifråga eller berör dem direkt. Vidare kan talan väckas mot regleringsakter som direkt berör personerna och som inte medför några genomförandeåtgärder. Dessutom kan enskilda personer föra talan om institutionernas, organens eller byråernas underlåtenhet att vidta åtgärder. Som exempel kan nämnas talan som väcks av ett företag mot kommissionens beslut att påföra företaget böter i ett konkurrensärende eller enskilda personers rätt att väcka talan om skadestånd mot EU:s institutioner.
- Tribunalen är också behörig att bl.a. pröva talan som väcks av medlemsstater mot kommissionen. Tribunalens avgöranden som rör rättsfrågor kan överklagas till EU-domstolen.
- Förutom i de fall där det finns möjlighet att föra talan vid tribunalen kan enskilda fysiska och juridiska personer inte väcka talan direkt vid EU-domstolen. Personerna måste i stället inleda en process vid den egna nationella behöriga domstolen och yrka att den nationella domstolen begär ett förhandsavgörande vid EU-domstolen om tolkningen av en rättsfråga enligt EU-rätten.
- En enskild person har dock rätt att få lägga fram sina synpunkter på rättsfrågan vid handläggningen av ett förhandsavgörande i EU-domstolen. Det förutsätter att personen är part i det nationella mål som är hänskjutet till EU-domstolen för förhandsavgörande. Parten företräds då vanligtvis av juridiskt ombud och synpunkterna kan lämnas skriftligen eller på begäran vid muntlig förhandling.

Rättsfallssamling EU-domstolens och tribunalens avgöranden publiceras i [Rättsfallssamling för Europeiska unionens domstol och förstainstansrätten](#) (REG) www.curia.europa.eu och ges ut på alla EU:s officiella språk. EU-domstolens interna arbetspråk är franska. Som rättegångsspråk används vanligen det språk som sökanden väljer. Den officiella domen publiceras först på rättegångsspråket och översätts därefter till samtliga officiella språk (avsnitt 2.2.9).

2.2.6 Revisionsrätten

Europeiska revisionsrätten (revisionsrätten) är en självständig oberoende institution som granskar EU:s räkenskaper för inkomster och utgifter. Den har sitt säte i Luxemburg och granskar om EU:s medel används lagenligt, förnuftigt och till avsedda ändamål, såväl inom EU:s egna institutioner som i medlemsstaterna. I Sverige görs revisionsrättens undersökningar tillsammans med Riksrevisionen.

Granskningsrapport

Revisionsrätten lämnar bl.a. en omfattande årlig granskningsrapport som innehåller anmärkningar och rekommendationer. Rapporten publiceras i EUT (avsnitt 2.3.1.2). Årsrapporten utgör grund för Europaparlamentets beslut om ansvarsfrihet för kommissionens förvaltning av gemenskapens budget.

Revisionsrätten har inga rättsliga befogenheter om den vid sin granskning upptäcker fusk med t.ex. EU-bidrag. Den kan därför inte vidta åtgärder mot medlemsstaternas organ. Det ankommer på de nationella myndigheterna.

OLAF

Om revisionsrätten upptäcker ett bedrägeri underrättas den Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF). Den är en oberoende del av kommissionen som har befogenhet att utföra utredningar om bedrägeri med EU-medel och korruption inom EU:s olika organ, där EU-tjänstemän är inblandade. OLAF får också hjälpa medlemsstaternas myndigheter med administrativa utredningar eller förundersökningar av brott genom att samordna gränsöverskridande ärenden. De rapporter som OLAF avger kan ligga till grund för rättsliga påföljder i dessa stater. En vanlig påföljd vid bedrägerier med EU-medel är böter.

2.2.7 Europeiska centralbanken

Den Europeiska centralbanken (ECB) i Frankfurt am Main är i och med Lissabonfördraget en av EU:s institutioner. ECB har ansvaret för EU:s gemensamma penning- och valutapolitik. I ECB-rådet sitter centralbankscheferna i de stater som har infört euro som nationell valuta. Följande 18 medlemsstater

har infört euron; Belgien, Cypern, Estland, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Lettland, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Portugal, Slovakien, Slovenien, Spanien, Tyskland och Österrike. Centralbankerna i samtliga EU-stater och ECB utgör tillsammans Europeiska centralbankssystemet (ECBS) som har det övergripande ansvaret för valutaunionen.

2.2.8 Andra EU-organ m.m.

Europol

Genom Rådets akt av den 26 juli 1995 om fastställande av konventionen om upprättande av en europeisk polisbyrå (Europolkonventionen) inrättades det första samarbetsorganet på det polisiära och straffrättsliga området. Sverige tillträdde 1997 konventionen, som trädde i kraft 1998. [Europol](#), som ska underlätta samarbetet mellan medlemsstaternas polismyndigheter, har till uppgift att bekämpa kriminalitet och terrorism. Europol har ingen egen polisstyrka. Genom ett rådsbeslut är Europol sedan 2010 en egen myndighet i EU med stärkta befogenheter, se portalens hemsida.

Eurojust

[Eurojust](#) är ett samarbetsorgan för medlemsstaternas åklagarmyndigheter som inrättades genom beslut av ministerrådet 2002 och består av en tjänsteman (domare, åklagare eller polis) från varje medlemsstat. Eurojusts behörighet är att göra utredningar och väcka åtal när det gäller grov gränsöverskridande organiserad brottslighet, se [portalens hemsida](#).

Straffrättsligt nätverk

Det europeiska straffrättsliga nätverket inrättades 1998 och har till uppgift att underlätta medlemsstaternas samarbete i kampen mot den organiserade brottsligheten. Nätverket förmedlar kontakter mellan medlemsstaternas rättsliga myndigheter och svarar på juridiska frågor på straffrättens område, se [kommissionens hemsida](#).

Privaträttsligt nätverk

Med det straffrättsliga nätverket som förebild inrättades 2001 det [europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område](#). Syftet med nätverket är att underlätta samarbetet mellan medlemsstaterna i privaträttsliga frågor. Information finns på [kommissionens hemsida](#), under civilrättsatlas.

EU:s e-juridikportal

Sedan juli 2010 finns [EU:s e-juridikportal](#) som är tänkt att ge medborgarna inom EU snabba svar på juridiska frågor. Där ska man på alla medlemsstaters språk kunna få upplysning om hur staternas rättssystem fungerar, se portalens hemsida.

2.2.9 Språk

- Officiella språk** De ursprungliga fördragsspråken i EG var franska, italienska, nederländska och tyska. Genom att nya medlemsstater anslutit sig till EU finns det idag 24 officiella språk. Alla EU:s rättsakter måste upprättas på samtliga officiella språk. När man vill få fram den exakta språkliga innebörden av EG-rättsliga texter på svenska kan man vid behov jämföra med andra språkversioner, t.ex. engelska eller franska.
- Autentiska språk** Alla språk är likvärdiga (autentiska), d.v.s. inget språk har företräde framför det andra. En EU-medborgare har rätt att skriva till en EU-institution och få svar på sitt eget språk.

2.3 EU-rätten

- Rättsstatsprincipen och rättsgemenskap** EU-fördraget slår fast att unionen bygger på rättsstatsprincipen, d.v.s. rättssäkerhet för medborgarna där domstolarna och andra myndigheter följer fastställda lagar. EU har vidare en rättsgemenskap som bygger på gemensamma fastställda lagar (regelverk).
- EG-rätten** Fram till dess att Lissabonfördraget trädde i kraft användes, som nämnts beteckningen EG när det gällde det överstatliga gemenskapssamarbetet i den första pelaren (avsnitt 2.1.5.2). EG:s rättssystem kallades därför för EG-rätten eller gemenskapsrätten. Den utgjorde en egen rättsordning som hade företräde framför medlemsstaternas rättsordningar (avsnitt 2.3.3).
- EU-rätten** Från och med Lissabonfördragets ikraftträdande används i stället EU-rätten som en benämning för hela EU:s regelverk, inklusive de konventioner och avtal som slutits mellan medlemsstaterna.
- Europarätten** Europarätten används vanligen som en övergripande term för EU-rätten, Europakonventionen och de internationella överenskommelser som EU har ingått, t.ex. EES-avtalet.

2.3.1 Regelverket

EU:s rättskällelära delas in i skreven rätt, grundläggande rättsprinciper, praxis från EU-domstolen och doktrin. Man skiljer också på den primära och den sekundära skrivna EU-rätten.

2.3.1.1 Primärrätten

- Grundfördrag** Den primära EU-rätten utgörs av grundfördragen (EU-fördraget, EUF-fördraget och Euratomfördraget) med därtill hörande handlingar (protokoll och förklaringar). Till primär-

rätten hör också ändrings- och kompletteringsfördrag, t.ex. Enhetsakten, Amsterdamfördraget, Nicefördraget, Lissabonfördraget och anslutningsfördragen med nya medlemsstater. Grundfördragen kan sägas utgöra EU:s grundlagar och gäller direkt i medlemsstaterna (avsnitt 2.3.3).

Till primärrätten hör också de allmänna grundläggande rättsprinciper som kommit i uttryck i fördragen (avsnitt 2.3.1.3).

2.3.1.2 Sekundärrätten

Den härledda (sekundära) skriftliga EU-rätten avser den lagstiftning och rättsbildning i övrigt som enligt fördragen tillkommer institutionerna, främst ministerrådet. Som sammanhängande term används uttrycket rättsakt. De viktigaste bindande rättsakterna är förordningar, direktiv och beslut. Dessutom finns icke bindande rättsakter som rekommendationer, deklARATIONER och yttranden.

Förordning

Förordningar antas som regel av rådet och parlamentet efter förslag från kommissionen. En förordning är en mycket viktig rättsakt och det är i första hand genom förordningarna som EU utövar den lagstiftningsmakt som överlämnats till gemenskapen av medlemsstaterna. En förordning gäller från den dag den träder i kraft i samtliga medlemsstater. Den är bindande för såväl medlemsstater som enskilda. Förordningen gäller direkt när den trätt i kraft på samma sätt som en nationell lag, utan vidare lagstiftningsåtgärder i medlemsstaterna (avsnitt 2.3.3). Det är dock vanligt att EU-förordningarna kompletteras med nationella tillämpningsbestämmelser i medlemsstaterna.

EUT

Förordningar kungörs i [Europeiska unionens officiella tidning](#) (EUT) och inte i SFS, se EU:s hemsida. Det är viktigt att skilja mellan en EU-förordning och en svensk förordning. En svensk förordning utfärdas av regeringen som föreskrift till svensk lag.

Direktiv

Direktiv antas också som regel av rådet och parlamentet efter förslag från kommissionen. Ett direktiv riktar sig inte till enskilda utan till medlemsstaterna. Direktivet är endast bindande för medlemsstaterna när det gäller det resultat (mål) som man vill uppnå med direktivet inom ramen för medlemsstaternas nationella lagstiftning. Direktiven överlåter i princip till medlemsstaterna själva att bestämma i vilken form och hur man ska genomföra direktiven i den nationella lagstiftningen. Ett direktiv ska således till skillnad från en förordning genom-

föras (införlivas eller implementeras) i medlemsstaternas lagstiftning (avsnitt 2.3.3). Även direktiv kungörs i EUT.

När ett direktiv antas fastställs det vanligen en tidsgräns (1–3 år) inom vilken direktivet ska vara genomfört av medlemsstaterna. Det sker antingen genom att nya regler som svarar mot direktivet tas in i medlemsstaternas nationella lagstiftning eller genom att befintliga nationella regler ändras. Medlemsstaterna kan också välja att genomföra direktivet genom att låta sådana regler i den egna lagstiftningen, som redan uppfyller direktivets krav, fortsätta att gälla.

Om en medlemsstat underlåter att genomföra direktivet i sin lagstiftning har staten gjort sig skyldig till ett fördragsbrott och kommissionen kan då föra talan mot medlemsstaten vid EU-domstolen (avsnitt 2.2.5). Om en medlemsstat underlåter att implementera ett direktiv i sin nationella lagstiftning kan medborgarna i den staten ändå åberopa direktivet som gällande lag i de nationella domstolarna (avsnitt 2.3.3.1).

Danmark

Som nämnts (avsnitt 2.1.5.2) deltar inte Danmark i EU-samarbetet på det civilrättsliga området, varför förordningar och direktiv som hänförs till detta område inte gäller mot Danmark utan parallellavtal (avsnitt 7.1.2). Däremot omfattas Danmark av förordningar och direktiv som rör det resterande EU-samarbetet, t.ex. skatter enligt indrivningsdirektivet (avsnitt 3.1).

Beslut

Beslut fattas av ministerrådet, av ministerrådet och parlamentet tillsammans eller av kommissionen. Det är en annan form av rättsakt som riktar sig antingen till enskilda fysiska eller juridiska personer eller till medlemsstater. Ett beslut är i alla delar bindande mot den det riktar sig. Beslutet kan innebära att personen eller medlemsstaten ska göra något eller avstå från att göra något. Beslutet kan också avse frågor som rör någons rättigheter eller skyldigheter.

Rekommendationer och yttranden

De icke bindande rättsakterna i form av bl.a. rekommendationer och yttranden kan ges av rådet och kommissionen. Även om medlemsstaterna inte är skyldiga att följa dessa rättsakter saknar de inte helt juridisk betydelse, då EU-domstolen i viss utsträckning tillämpar dem vid tolkning av EU-rätten. En sådan rättsakt anses också kunna binda den institution som antagit den.

2.3.1.3 Grundläggande rättsprinciper

När man tillämpar den EU-relaterade lagstiftningen är det viktigt att förstå och iaktta ett antal grundläggande rätts-

principer. Vissa s.k. allmänna rättsprinciper finns inskrivna i fördragen och andra har utvecklats genom EU-domstolens praxis. På detta område är det därför svårt att dra någon gräns mellan primär- och sekundärrätt.

**Solidaritet
och lojalitet**

En av de allmänna rättsprinciperna, solidaritets- eller lojalitetsprincipen, som är inskriven i grundfördragen, innebär att varje medlemsstat ska vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att staten iakttar de skyldigheter som följer av fördraget. Ett exempel på detta är att nationella domstolar och myndigheter är förpliktade att säkerställa att EU-rätten får fullt genomslag i den nationella rättsordningen.

Likabehandling

En annan viktig allmän rättsprincip är likabehandlingsprincipen som slår fast att varje form av diskriminering på grund av nationalitetsskäl är otillåten. Principen rör också likabehandling mellan könen, t.ex. vid anställning av arbetstagare, etablering av företag och utformning av skattesystem. Principen gäller dessutom s.k. indirekt diskriminering, såsom regler om oberättigade bosättnings- och språkkrav.

**Subsidiaritet/
Närhet**

Subsidiaritetsprincipen eller närhetsprincipen är också en allmän rättsprincip och innebär att åtgärder inte ska vidtas på högre beslutsnivå än nödvändigt. Besluten ska fattas så nära medborgarna som möjligt. Principen bygger på tanken att gemenskapen bara ska vidta åtgärder om inte målen med föreslagna åtgärder kan uppnås av medlemsstaterna.

I och med Lissabonfördraget har subsidiaritetsprincipen förstärkts genom att de nationella parlamenten i medlemsstaterna har fått ett större inflytande på om kommissionens förslag bör fattas på EU-nivå.

Rättssäkerhet

Ytterligare en princip är rättssäkerhetsprincipen som har utvecklats i praxis av EU-domstolen. Principen innebär att rättstillämpningen måste vara förutsägbar. Som exempel på vad som menas med förutsägbarhet är att det föreligger ett förbud mot tillbakaverkande (retroaktiv) lagstiftning.

Proportionalitet

En allmän rättsprincip är vidare den s.k. proportionalitetsprincipen som genomsyrar EU-rätten. Den innebär att de åtgärder som EU-institutionerna använder för att uppnå ett visst syfte inte får vara mer betungande och långtgående än som klart behövs för att uppfylla det bakomliggande syftet med ingreppet. Det ska vara balans mellan mål och medel och det ankommer på domstolarna att självständigt pröva detta.

**Öppenhet/
Offentlighet**

En viktig princip, som fått genomslag i EU på senare år, är den s.k. öppenhetsprincipen. Den offentlighetsprincip som gäller i de nordiska länderna har få motsvarigheter bland flertalet medlemsstater. I grundfördragen slås fast att öppenhet ska gälla inom gemenskapen och det stadgas att EU:s beslut ska fattas så öppet och nära medborgarna som möjligt. Det innebär att alla, såväl fysiska som juridiska personer, som bor eller har sitt säte inom EU, i princip ska ha rätt att ta del av institutionernas handlingar.

Trots detta har principen tidigare inom EU varit att handlingar hos institutionerna och andra organ har omfattats av sekretess om inte institutionerna själva beslutat att handlingarna ska offentliggöras (sekretessprincipen).

EU-domstolen har på olika sätt försökt påverka institutionerna till större öppenhet genom att bl.a. slå fast att undantag från allmänhetens tillgång till handlingar ska tolkas och tillämpas restriktivt av institutionerna. Detta har resulterat i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1049/2001 av den 30 maj 2001 om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar.

Genom Lissabonfördraget stärks också unionens öppenhet på så sätt att diskussioner och beslut om lagstiftning i rådet ska vara öppna för allmänheten (Skr. 2009/10:150 s. 24).

2.3.1.4 De mänskliga rättigheterna

**Europa-
konventionen**

En viktig central rättsprincip är skyddet för de mänskliga rättigheterna såsom det framgår av [Europakonventionen](#). I EU-fördraget har slagits fast att EU ska respektera de grundläggande mänskliga rättigheterna såsom de garanteras i Europakonventionen och på det sätt som följer av medlemsstaternas gemensamma grundlagsenliga traditioner. Lissabonfördraget gör det möjligt för EU att ansluta sig till Europakonventionen. En anslutning förväntas ske inom den närmsta framtiden.

Europadomstolen

Det är Europadomstolen i Strasbourg som tar upp klagomål om kränkningar eller brott i strid mot Europakonventionen. Vid domstolen kan fysiska och juridiska personer klaga över att en medlemsstat som tillträtt konventionen inte levt upp till konventionens krav. Det kan avse både lagstiftning och myndigheternas tillämpning. Mål som ofta förekommer är klagomål över att processen i de nationella domstolarna tagit för lång tid. Europadomstolen tar inte upp rättsfrågor mellan enskilda. För att

kunna väcka talan vid domstolen måste den enskilde först ha fört en process till högsta möjliga instans i sin egen stat.

EU-domstolen tillämpar Europakonventionen i sin praxis trots att EU ännu inte formellt anslutit sig till konventionen.

När EU har anslutit sig till Europakonventionen innebär det att Europadomstolen blir överordnad EU-domstolen vid EU-domstolens prövning av om EU:s institutioner och medlemsstater lever upp till Europakonventionens bestämmelser.

Gräns- överskridande förfaranden

Europakonventionen är inte bara tillämplig på nationella förfaranden, utan även på gränsöverskridande förfaranden med stöd av t.ex. konventioner.

Detta framgår av två ledande avgöranden från Europadomstolen. I målet *Pellegrini mot Italien* (mål nr 30882/96) ansåg domstolen att en kränkning av artikel 6.1 i konventionen hade ägt rum i ett skilsmäsoärende. De italienska domstolarna hade brutit mot sina skyldigheter genom att de godkände verkställigheten av en dom från Rota Romana i Vatikanen utan att först ha säkerställt att sökanden hade haft en rättvis rättegång i förfarandet enligt kanonisk rätt.

I målet *Wagner och J.M.W.L. mot Luxemburg* (mål nr 76240/01) fann domstolen att en kränkning av artiklarna 6.1 och 8 samt 14 hade ägt rum i en dom rörande adoption från Peru.

Indrivning av a-mål

Konventionen är uttryckligen tillämplig vid indrivning av a-mål (artikel 1 andra stycket tilläggsprotokoll 1 till konventionen). Den är dock inte tillämplig på skatteprocessen, d.v.s. fram till och med att taxeringsförfarandet har avslutats med ett beskattningsbeslut.

Verkställighet av e-mål

Europakonventionen är tillämplig på verkställighetsförfaranden beträffande enskilda fordringar. Det har Europadomstolen konstaterat i många avgöranden. Ett exempel är målet [Hornsby mot Grekland](#) (mål nr 18357/91). I målet ansågs artikel 6.1 vara tillämplig i ett ärende där verkställighet av fordran inte hade ägt rum förrän efter fem år. Ett annat exempel är målet *Romancyk mot Frankrike* (mål nr 7618/05) där artikel 6.1 också ansågs vara tillämplig. Franska myndigheter hade inte under en lång tid gjort tillräckliga ansträngningar för att driva in underhållsbidrag.

Kronofogdens handläggning

Även Kronofogdens handläggning med efterföljande prövning i svensk domstol har varit föremål för prövning av Europadomstolen. I målet [Olsby mot Sverige](#) (mål nr 36124/06) fann

domstolen att Sverige kränkt klagandens rätt till domstolsprövning enligt artikel 6.1 genom att hans överklagande av utmättningsbeslut avisats som för sent inkommet trots att det hade getts in inom tre veckor från delgivningen men efter det att utbetalningsbeslutet vunnit laga kraft. I målet [Rousk mot Sverige](#) (mål 27183/04) konstaterade domstolen att Sverige i ett försäljnings- och avhysningsmål vid Kronofogden hade kränkt klagandens rätt till skydd för privat- och familjeliv enligt artikel 8 och rätten till egendom enligt artikel 1 i tilläggsprotokollet till konventionen. Med beaktande av samtliga omständigheter i målet konstaterade domstolen att Sverige kränkt Europakonventionen genom att försäljningen och den efterföljande avhysningen medfört en individuell och oproportionerlig belastning för klaganden.

Rättighetsstadgan

[EU:s rättighetsstadga](#) antogs i Nicefördraget år 2000 men blev först juridiskt bindande för EU i samband med att Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009.

Stadgan är tänkt att markera och förstärka skyddet för de mänskliga rättigheterna på EU-nivå. Den är till stor del en sammanfattning av de rättigheter som redan finns inom EU genom fördragen och EU-domstolens praxis. EU ska enligt rättighetsstadgan respektera de rättigheter som garanteras i Europakonventionen. I praktiken hänvisar EU-domstolen ofta till konventionen i sina domar. Stadgan omfattar dock fler rättigheter än de som finns i Europakonventionen. Det gäller sådana rättigheter som är särskilt avpassade till EU, bl.a. rösträtt och valbarhet till Europaparlamentet.

Rättighetsstadgan riktar sig till EU:s institutioner samt medlemsstaternas domstolar och andra organ som tillämpar EU-rätt. EU-domstolen förväntas i första hand tillämpa rättighetsstadgan före Europakonventionen eftersom konventionen omfattas av stadgan. Svenska domstolar kan behöva tolka såväl konventionen som rättighetsstadgan.

2.3.1.5 EU-domstolens praxis

En central del av EU-rätten utgörs av EU-domstolens och i viss mån tribunalens rättspraxis. Domstolen har en central och självständig ställning. Den tolkar inte bara fördragsbestämmelserna och övriga rättsakter utan även de grundläggande rättsprinciper som ingår i EU-rätten som domstolen själv utvecklat. EU-domstolen har också utan egentligt lagstöd i grundfördragen utvecklat principen om direkt effekt (avsnitt 2.3.3.1).

Förhandsavgöranden

EU-domstolens förhandsavgöranden är i princip endast bindande för hur den nationella domstolen ska tillämpa de EU-rättsliga frågorna i ett aktuellt mål. EU-domstolens förhandsavgöranden är dock vägledande (prejudicerande) för de nationella domstolarna vid tolkning av EU-rätten i andra mål. EU-domstolen hänvisar också i sina domar i stor omfattning till sina tidigare egna avgöranden.

EU-domstolen har en mer påtaglig rättsskapande funktion än vad de svenska domstolarna har enligt svensk rätt.

Primär- och sekundärätten har kommit fram ur en politisk beslutsprocess på internationell nivå. Texternas utformning lämnar ofta vissa frågor öppna på grund av kompromisslösningar. EU-domstolen blir då tvungen att tolka texterna utifrån EU:s bakomliggande syften och grundläggande uppbyggnad.

Vid tolkning av europarätten tillämpar EU-domstolen olika tolkningsprinciper (Bernitz och Kjellgren, Europarättens grunder s. 35–38).

Autonom tolkning

I EU-rätten finns en särskild terminologi samt juridiska begrepp som inte alltid har samma betydelse som i medlemsstaternas rättsordningar. De nationella domstolarna i medlemsstaterna ska tolka EU-rätten självständigt (autonomt) i förhållande till nationell rätt. EU-domstolen har särskilt uttalat att varje EU-rättslig bestämmelse måste sättas in i sitt sammanhang och tolkas mot bakgrund av EU-rätten som helhet. Det betyder att hänsyn måste tas till EU-rättens syften vid den tidpunkt då bestämmelsen ska tillämpas.

Förarbeten

EU-rätten saknar i stort sett sådana lagförarbeten (motiv) som finns i svensk rätt. Det finns dock visst förarbetsmaterial i form av kommissionens grön- och vitböcker, förklarande rapporter till framlagda kommissionsförslag samt material från utskottsbehandlingen i Europaparlamentet.

Grönbok och vitbok

En grönbok är ett dokument som kommissionen offentliggör. Syftet är att stimulera till diskussion om vissa frågor och tänkbara lösningar, som kan resultera i kommande lagförslag. En grönbok kan närmast jämföras med en SOU. Grönboken innehåller dock inte några konkreta lagförslag. En vitbok kommer ofta efter en grönbok. I den lämnar kommissionen mer preciserade åtgärdsförslag inför kommande förslag till EU-lagstiftning.

Förklarande rapport

En förklarande rapport är ofta en text som publiceras i samband med en bindande rättsakt och kan vara ett stöd vid tolkningen av rättsakten.

Rapporterna är som regel inte så detaljerade och de har inte alltid en sådan kvalité att de kan åberopas som lagförarbeten vid tolkning av EU-rätten. Däremot kan de ge en viss vägledning till bakgrunden för lagstiftningen. Det finns heller ingen tradition inom EU-rätten att som i Sverige fästa stor vikt vid detaljerade förarbetsuttalanden. Detta måste svenska domstolar och myndigheter beakta när de tillämpar EU-rätten.

Preamblel

Vad som däremot bör uppmärksammas är den inledning (ingress eller preamblel) som inleder varje förordning eller direktiv. I preambleln preciseras i form av korta satser de syften som ligger till grund för rättsaktens utfärdande. När man tolkar primär-rätten, där det saknas ingresser, fäster man i stället särskild vikt vid de mål som finns angivna i de grundläggande fördragen.

2.3.1.6 Doktrin

Den juridiska litteraturen (doktrinen) är också en viktig rättskälla vid tolkningen av EU-rätten. Även om EU-domstolen i motiveringen till sina domar inte hänvisar till doktrinen är det känt att såväl domstolen som tribunalen tar intryck av de uppfattningar och förslag till tolkningar av EU-rätten som förs fram i doktrinen. Däremot åberopar generaladvokaterna vid domstolen doktrinen i sina motiveringsförslag till avgöranden.

2.3.2 Det polisiära och straffrättsliga samarbetet

Fram till Lissabonfördragets ikraftträdande var EU:s polisiära och straffrättsliga samarbete mellanstatligt. Det innebar att rättsakter togs i konventioner eller rambeslut.

Rambeslut

Ett rambeslut som fattats enhälligt av rådet har likheter med ett direktiv. Syftet med rambeslut var att medlemsstaterna skulle anpassa sin lagstiftning i viktiga samarbetsfrågor. Liksom när det gäller ett direktiv var ett rambeslut bindande men tog bara upp de mål som staterna skulle uppnå. De enskilda staterna fick sedan själva utforma och genomföra rambeslutet i sin nationella lagstiftning. Som exempel på rambeslut kan nämnas beslut om verkställighet inom unionen av bötesstraff och beslut om förverkande (avsnitt 4.3–4).

Konventioner

Ett exempel på en konvention på det polisiära samarbetsområdet är konventionen om upprättande av en europeisk polisbyrå (Europol), se avsnitt 2.2.8.

Överstatligt I och med Lissabonfördraget har det polisiära och straffrättsliga samarbetet blivit överstatligt. Det innebär att det straffrättsliga samarbetet inom EU ska bygga på principen om ömsesidigt erkännande av domar och rättsliga avgöranden. Anpassning ska också ske av medlemsstaternas författningar på det straffrättsliga området. En sådan anpassning kan vid behov ske genom EU-direktiv i stället för genom rambeslut (artiklarna 82–83 EUF-fördraget).

2.3.3 EU-rättens förhållande till svensk rätt

EU-rättens företrädare När Sverige blev medlem i EU den 1 januari 1995 överlämnade Sverige sin beslutanderätt till EU, enligt vad som följer av fördragen. I och med anslutningen blev också EU-rätten en del av den svenska rätten. Genom EU-domstolens rättspraxis har fastställts att EU-rätten är en självständig rättsordning som är skild från både folkrätt och nationell rätt. EU-domstolen har också slagit fast den viktiga principen att om en nationell regel kolliderar med en EU-rättslig regel tar EU-rätten över och har företräde framför den nationella regeln.

Implementering Som nämnts (avsnitt 2.3.1.1 och 2.3.1.2) gäller grundfördrag och förordningar som svensk lag och kan tillämpas direkt medan direktiv måste genomföras (implementeras) i svensk rätt. En implementering kan ske på två sätt, genom transformation eller inkorporation (avsnitt 1.2).

Konventioners tillämplighet Förutom fördragen och förordningarna är även internationella överenskommelser, som ingåtts av EU:s institutioner med stater utanför EU, direkt tillämpliga EU-rättsregler. De behöver inte införlivas i den svenska lagstiftningen. Ett exempel härpå är den nya Luganokonventionen (avsnitt 7.1.5).

2.3.3.1 Direkt effekt

Direkt effekt En gemenskapsregel kan också ha en s.k. direkt effekt. Härmed avses att enskilda kan hänvisa till EU-rätten inför nationella myndigheter och domstolar. Principen om direkt effekt har utvecklats i EU-domstolens praxis. Den innebär att enskilda personer ska kunna stödja sig på de rättigheter som de har enligt EU-rätten, t.ex. vid talan hos de nationella domstolarna. Enskilda har begränsade möjligheter att föra talan direkt vid EU-domstolen (avsnitt 2.2.5).

För att en regel ska kunna ha direkt effekt ska den vara så klar, ovillkorlig och entydig att den enskilde kan utläsa sina rättigheter. Med klar menas att rättigheten går att utläsa ur regelns ordalydelse. Med entydig menas att det också ska framgå vem

som ska garantera rättigheten (t.ex. en medlemsstat), d.v.s. vem den enskilde ska vända sig emot. Kravet på att regeln ska vara ovillkorlig innebär att den rättighet som regeln ger inte får göras beroende av att några kompletterande regler behöver utfärdas eller åtgärder vidtas.

Vertikal och horisontell direkt effekt

Man skiljer också mellan vertikal och horisontell direkt effekt. Vertikal direkt effekt innebär att enskilda kan göra sina rättigheter gällande mot nationella myndigheter och mot EU:s institutioner. Om en EU-rättslig regel har direkt effekt har den alltid vertikal direkt effekt. En horisontell direkt effekt betyder att en enskild kan göra sina rättigheter gällande mot andra enskilda privatpersoner eller juridiska personer.

Medan fördragsartiklar, förordningar och beslut kan ha både vertikal och horisontell direkt effekt kan direktiv bara ha vertikal direkt effekt. En bestämmelse i ett direktiv kan därför bara åberopas av enskilda mot en medlemsstat och inte mot annan enskild person. Som exempel kan nämnas att enskild person kan väcka talan om skadestånd mot en medlemsstat vid nationell domstol för skada som uppkommit genom att medlemsstaten underlåtit att implementera ett direktiv.

Rambeslut fattades, som nämnts, tidigare av rådet inom ramen för det polisiära och straffrättsliga samarbetet i den tredje pelaren. Rambesluten och de genomförandeåtgärder som rådet beslutat om har enligt grundfördragen inte någon direkt effekt. Det innebär att enskilda personer inte själva kan hävda någon rättighet med hänvisning till dessa beslut. EU-domstolen har trots detta slagit fast att nationella rättsregler ska i största möjliga utsträckning tolkas mot bakgrunden av rambesluts ordalydelse och syfte (Bernitz och Kjellgren, *Europarättens grunder* s. 403).

3 Handräckning utomlands av skatter m.m.

I avsnittet redogörs för den EU-rätt, de internationella överenskommelser samt anslutande svenska författningar, som gör det möjligt för Kronofogden att begära handräckning utomlands av vissa offentligrättsliga fordringar. De fordringar som avses är skatter, tullar, socialavgifter och socialförsäkringsfordringar. En översiktlig redogörelse lämnas också över EU:s direktiv 2014/67/EU om tillämpning av utstationeringsdirektivet (direktiv 96/71/EG).

Redogörelsen är som mest utförlig beträffande handräckning utomlands som sker med stöd av indrivningsdirektivet, nordiska skattehandräckningsavtalet och socialtillämpningsförordningen jämte kompletterande svenska författningar.

3.1 Indrivningsdirektivet och genomförandeförordningen

Implementering

En möjlighet till effektiv handräckning för verkställighet av skattefordringar m.m. mellan medlemsstaterna i EU finns med stöd av rådets direktiv 2010/24/EU av den 16 mars 2010 om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som avser skatter, avgifter och andra åtgärder ([indrivningsdirektivet](#)). Direktivet började tillämpas från och med 1 januari 2012 och ersatte då rådets direktiv 2008/55/EG av den 26 maj 2008 som därmed upphörde att gälla. Sverige har implementerat direktivet genom att huvuddelen av bestämmelserna placerats i en särskild lag – lagen (2011:1537) om bistånd med indrivning av skatter och avgifter inom Europeiska unionen (biståndslagen). Biståndslagen införlivar direktivets bestämmelser i den mån de inte har någon motsvarighet i redan befintlig svensk lagstiftning. Kompletterande bestämmelser finns i förordningen (2011:1546) om bistånd med indrivning av skatter och avgifter inom Europeiska Unionen (biståndsförordningen).

Tidigare direktiv inkorporerades i svensk rätt genom lagen (1969:200) om uttagande av utländsk tull, annan skatt, avgift

eller pålaga (LUT). Genom tillkomsten av biståndslagen har LUT upphävts. Se vidare Berglund, Svensk Skattetidning nr 3/2012, s. 203–219.

Svensk lag

Information om gällande svensk lag – biståndslagen – återfinns i avsnitt 3.3.3. I detta avsnitt behandlas endast indrivningsdirektivet och övriga internationella överenskommelser.

Syfte

Direktivet förväntas effektivisera och förenkla tillämpningen av biståndet i praktiken (skäl 4). Antagandet av ett enhetligt dokument som medger verkställighet i den anmodade medlemsstaten, liksom antagandet av ett enhetligt standardformulär för delgivning av handlingar, bör lösa problemen med erkännande och översättning av handlingar från en annan medlemsstat, vilket varit en orsak till tidigare biståndsbestämmelsers ineffektivitet (skäl 8).

**Genomförande-
förordningen m.m.**

Indrivningsdirektivet kompletteras av kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1189/2011 av den 18 november 2011 om närmare föreskrifter för genomförandet av vissa bestämmelser i rådets direktiv 2010/24/EU om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som avser skatter, avgifter och andra åtgärder ([genomförandeförordningen](#)) och av Kommissionens genomförandebeslut av den 18 november 2011 om närmare föreskrifter för genomförandet av vissa bestämmelser i rådets direktiv 2010/24/EU om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som avser skatter, avgifter och andra åtgärder, K(2011) 8193 slutlig (genomförandebeslutet). Genomförandeförordningen innehåller mer detaljerade bestämmelser än direktivet. Direktivet innehåller grundläggande bestämmelser om innehållet i det enhetliga dokumentet samt i det enhetliga delgivningsformuläret men utformningen av dokumenten fastställs i genomförandeförordningen. Förordningen föreskriver att varje begäran om upplysningar, delgivning, indrivning och säkerhetsåtgärder ska skickas mellan medlemsstaterna i elektronisk form genom det Gemensamma kommunikationsnätet (CCN) (artikel 2). I genomförandebeslutet fastställs närmare föreskrifter för genomförande av bl.a. artiklarna 5.1, 8, 10.1, 16.1 och artikel 21.1 i indrivningsdirektivet och innehåller förslag till de elektroniska formulär som används för begäran om information, delgivning samt indrivning. Användandet av de av kommissionen framtagna elektroniska formulären möjliggör en automatisk konvertering mellan olika språkversioner av det enhetliga delgivningsformuläret och det enhetliga dokumentet som

	<p>medger verkställighet. Detta innebär att man slipper det kostsamma och tidsödande arbetet med översättning av handlingar.</p>
Territoriell omfattning	<p>En gäldenärs tillgångar måste finnas på en annan medlemsstats territorium för att kunna bli föremål för verkställighet där. Indrivningsdirektivet saknar bestämmelser om territoriell omfattning och kompletteras av artikel 52 EU-fördraget och artikel 355 EUF-fördraget (avsnitt 2.1.6). Verkställighet kan därför endast ske på territorier som omfattas av fördragen.</p>
Skatter	<p>Indrivningsdirektivet omfattar alla skatter och avgifter (artikel 2 a–c). Även preliminärt debiterad skatt omfattas av indrivningsdirektivet. Ett problem med preliminära skatter är att de kan innehålla socialavgifter som inte omfattas av direktivet. Dessa avgifter omfattas i stället av socialförsäkringsförordningen och anslutande tillämpningsförordning med indrivningsbestämmelser (avsnitt 3.4). Det innebär att Kronofogden sällan skickar sådana preliminära skatter på handräckning.</p>
Skattetillägg, räntor, avgifter och kostnader	<p>Indrivningsdirektivet omfattar även administrativa påföljder, böter, avgifter och tilläggsavgifter samt räntor och kostnader som avser fordringar som omfattas av indrivningsdirektivet (artikel 2 a–c jämfört med artikel 2.3 d indrivningsdirektivet). Det innebär att t.ex. skattetillägg, svenska förseningsavgifter och liknande administrativa sanktionsavgifter samt Kronofogdens grundavgifter är möjliga att driva in i andra medlemsstater.</p>
Beloppsgräns	<p>En lägsta beloppsgräns på 1 500 euro gäller för handräckning avseende indrivning (artikel 18.3 indrivningsdirektivet). För handräckning avseende upplysningar eller delgivning finns ingen beloppsgräns.</p>
Betalningsansvar	<p>En begäran om upplysningar, indrivning eller säkerhetsåtgärder kan avse såväl gäldenären som den som är solidariskt betalningsansvarig med gäldenären eller annars ansvarig för betalning enligt gällande lag i den sökande staten. Den kan även avse tredje man som innehar tillgångar som tillhör gäldenären eller den solidariskt betalningsansvarige eller som har skulder till en sådan person (artikel 3 c indrivningsdirektivet jämfört med artikel 3.2 genomförandeförordningen).</p>
Solidariskt betalningsansvar	<p>Exempel på solidariskt betalningsansvar i fråga om svenska fordringar är beslut om företrädaransvar, betalningsansvar enligt författningsreglerat borgensåtagande samt dödsbo-delägars betalningsansvar efter skiftat dödsbo.</p>

Information beträffande solidariskt betalningsansvar finns i Skatteverkets Handledning för borgenärsarbetet, och Skatteverkets Handledning för företrädaransvar.

Förhållandet till internationella överenskommelser

Indrivningsdirektivet förhindrar inte ett mer omfattande ömsesidigt bistånd enligt internationella överenskommelser (artikel 24). Det innebär att Kronofogden har valfrihet att tillämpa andra internationella överenskommelser, t.ex. det nordiska skattehandräckningsavtalet eller en bilateral överenskommelse med annan medlemsstat.

Om Kronofogden väljer att grunda en ansökan på en internationell överenskommelse ska den tillämpas i dess helhet. Direktivet får då inte samtidigt tillämpas på fordringar som omfattas av överenskommelsen.

Retroaktiv tillämpning

EU-domstolen har i målen [Grekland mot Nikolaos Tsapalos och Grekland mot Konstantinos Diamantakos](#) (mål nr C-361-2/02) slagit fast att indrivningsdirektivet utgör en del av processrätten. Direktivet kan därför tillämpas retroaktivt för fordringar som uppkommit i en medlemsstat innan direktivet trätt ikraft i en annan medlemsstat, där verkställigheten ska äga rum. Målen avsåg tullfordringar som uppkommit i Italien innan direktivet trädde i ikraft i Grekland, där den verkställande myndigheten fanns.

3.1.1 Begäran om upplysningar

Kronofogden kan begära upplysningar om t.ex. gäldenärens adress för att skicka en betalningsanmaning. Upplysningar om tillgångar kan också begäras för att Kronofogden ska kunna avgöra om det är motiverat att begära indrivning i en annan EU-stat. Den anmodade staten ska genomföra de administrativa utredningar som krävs för att erhålla de begärda upplysningarna under förutsättning att det är upplysningar som den skulle kunna erhålla för att driva in liknande egna fordringar. Den har dock inte rätt att vägra att lämna upplysningar enbart på grund av att dessa upplysningar innehas av en bank eller ett annat finansinstitut (artikel 5 indrivningsdirektivet).

Användningsområde

Den information som lämnas till Kronofogden av andra EU-stater ska omfattas av sekretess och åtnjuta samma skydd som liknande upplysningar ges enligt svensk lag. Uppgifterna får användas av Kronofogden för indrivning av de svenska och utländska fordringar som omfattas av direktivet men även för fastställelse och verkställighet av obligatoriska socialavgifter (artikel 23.1 indrivningsdirektivet). Denna begränsning att

använda information benämns specialitetsprincipen. Det innebär att information som Kronofogden inte kan få fram på annat sätt än via handräckning enligt indrivningsdirektivet inte får användas vid verkställighet av enskilda fordringar eller offentligt rättsliga fordringar som inte omfattas av direktivet, med undantag av obligatoriska socialavgifter.

Den stat som tillhandahåller upplysningarna ska dock tillåta att den mottagande staten utnyttjar uppgifterna även för andra ändamål, om de får användas för liknande ändamål i den stat som lämnat dem (artikel 23.3 indrivningsdirektivet).

Spontant informations-utbyte

Indrivningsdirektivet föreskriver även att det är möjligt med ett utbyte av upplysningar utan föregående begäran. Detta innebär att om Skatteverket ska återbetala skatter eller avgifter, dock inte mervärdesskatt, till en person i en annan EU-stat får Kronofogden underrätta den andra staten om den kommande återbetalningen (artikel 6). Syftet med regleringen är att ge den andra staten en möjlighet att sända en begäran om indrivning.

3.1.2 Delgivning

Begäran

Kronofogden kan begära bistånd med delgivning i andra EU-stater av handlingar som avser en fordran som omfattas av direktivet. Den anmodade staten ska då delge mottagaren de dokument eller beslut som översänds av Kronofogden enligt sin nationella lagstiftning (artikel 9.1 indrivningsdirektivet och artikel 12.1 andra stycket genomförandeförordningen). De handlingar som Kronofogden oftast begär delgivning av är utmättningsbeslut.

Det enhetliga delgivningsformuläret

En begäran om delgivning ska åtföljas av ett enhetligt delgivningsformulär (artikel 8.1 indrivningsdirektivet). Till begäran om delgivning fogas originalet eller en bestyrkt kopia av den handling som ska delges. Handlingen som ska delges behöver inte översättas (artikel 22.2 indrivningsdirektivet). Det enhetliga delgivningsformuläret ska fyllas i av Kronofogden och innehålla upplysningar till adressaten om handlingen som delges (artikel 10.1 genomförandeförordningen). Kronofogden använder för detta ändamål det elektroniska formulär som kommissionen tagit fram och som innehåller det enhetliga delgivningsformuläret. Sistnämnda kan automatiskt konverteras till olika språk (artikel 14 genomförandeförordningen). Syftet med det enhetliga delgivningsformuläret är att delgivningen alltid ska kunna ske på ett av verkställighetsstatens officiella språk.

I målet [Milan Kyrian mot Celní úřad Tábor](#) (mål nr C-233/08) klargjorde EU-domstolen bl.a. att delgivning av handlingar ska ske på ett av verkställighetsstatens officiella språk. Delgivning kan också ske på annat språk, som den som ska delges förstår, om verkställighetsstatens regler medger det. Enligt rättsfallet är det möjligt för domstolarna i verkställighetsstaten att pröva om det dokument som medger verkställighet har delgetts gäldenären i vederbörlig ordning i enlighet med de regler som gäller i verkställighetsstaten. Se vidare angående EU-domstolens avgörande Berglund, Juridisk Tidskrift nr 4 2009-10, s. 902–906. I Sverige ställs inte krav på delgivning av exekutionstiteln avseende skatter m.m. Det blir därför inte aktuellt för en svensk domstol att pröva om en sökande stat har delgett det dokument som medger verkställighet av den utländska skatten med gäldenären. I de fall Kronofogden begär indrivning i en annan stat kan dock utländsk domstol i verkställighetsstaten komma att pröva om vårt system med att formlöst underrätta gäldenären om skattebeslutet är förenligt med reglerna i mottagarstaten.

En begäran om delgivning kan avse inte bara den betalningsskyldige utan även en person som enligt gällande lag i den sökande medlemsstaten ska informeras om handlingar som rör denne. Detta gör det möjligt för Kronofogden att begära delgivning av exempelvis ett indragningsbeslut enligt 8 kap. 8 § UB.

Redovisning

Den anmodade myndigheten ska bekräfta mottagandet av begäran om delgivning senast inom sju dagar efter mottagandet (artikel 12.1 första stycket genomförandeförordningen). Den anmodade myndigheten ska omedelbart underrätta Kronofogden om vidtagna åtgärder och särskilt om vilket datum dokumentet eller beslutet skickades till mottagaren (artikel 8.3 indrivningsdirektivet). Kronofogden ska även underrättas om dagen för delgivningen så snart den har ägt rum (artikel 12.2 genomförandeförordningen).

3.1.3 Begäran om indrivning och säkerhetsåtgärder

Kronofogden kan begära indrivning i annan EU-stat. Indrivning av de svenska fordringarna ska ske enligt den lagstiftning som gäller för liknande fordringar i anmodad stat (artikel 13.1 indrivningsdirektivet). Eftersom medlemsstaternas nationella rätt är olika innebär det att resultatet av verkställigheten kan variera från stat till stat. Det är möjligt att

ansöka om parallell indrivning i flera medlemsstater med stöd av indrivningsdirektivet.

Exekutionstitel

En begäran om indrivning ska åtföljas av ett enhetligt dokument som medger verkställighet i den anmodade staten. Det enhetliga dokumentet ska fyllas i av Kronofogden och motsvara huvudinnehållet i det ursprungliga dokument som medger verkställighet i Sverige. Den anmodade staten får inte vidta någon åtgärd för att erkänna, komplettera eller ersätta dokumentet utan indrivnings- och säkerhetsåtgärder ska vidtas med dokumentet som grund (artikel 12.1 indrivningsdirektivet samt artikel 16.1 genomförandeförordningen). Tidigare direktiv tillät den anmodade staten att ersätta den svenska exekutionstiteln med ett eget beslut. Detta gjorde att verkställigheten i många fall tog väldigt lång tid.

Det enhetliga dokumentet

I det enhetliga dokumentet ska flera uppgifter lämnas, bl.a. uppgifter som är relevanta för identifieringen av det ursprungliga dokument som medger verkställighet, en beskrivning av fordran inbegripet dess art, vilken period den omfattar samt fordrans storlek, och hur beloppet fördelar sig på kapital, upplupen ränta m.m. Vidare ska namn och andra identitetsuppgifter om gäldenären samt uppgift om det kontor som är ansvarigt för fastställande av fordran lämnas (artikel 12.1 tredje stycket a–c indrivningsdirektivet). Översättning är inte nödvändigt eftersom dokumentet automatiskt kan konverteras till andra språk.

Valutaomräkning

I Kronofogdens ansökan om indrivning till en annan medlemsstat måste en valutaomräkning ske eftersom fordran ska anges i både den sökande och anmodade statens valutor (artikel 18.1 genomförandeförordningen). Växelkursen hämtas från Europeiska unionens officiella tidning (artikel 18.2 genomförandeförordningen). Samma kurs ska också användas vid senare förändringar av fordringsbeloppet och vid bedömningen av om fordringsbeloppet är helt eller delvis betalt (artikel 24.6 genomförandeförordningen).

Ränta

Den anmodade myndigheten ska ta ut ränta i enlighet med den anmodade statens lagar, förordningar och administrativa bestämmelser från den dag då begäran om indrivning tas emot (artikel 13.3 indrivningsdirektivet).

Indrivet belopp

Värdet av det belopp som drivits in i den anmodade staten ska bedömas med utgångspunkt från den växelkurs som användes i ansökan (artikel 24 genomförandeförordningen). Detta innebär att vid tillämpning av indrivningsdirektivet kan det medlems-

stater emellan inte uppstå någon kursvinst eller kursförlust. För mer information om kursvinst och kursförlust, se avsnitten 3.3.3. och 5.5.1.

Bestridd fordran

Huvudregeln är att skattefordran vid tidpunkten för ansökan inte är bestridd (artikel 11.1 indrivningsdirektivet). En fordran anses bestridd genom begäran om omprövning hos Skatteverket eller överklagande hos förvaltningsdomstol När den anmodade myndigheten i en annan medlemsstat under rättas av Kronofogden eller gäldenären om att ett bestridande getts in till Skatteverket eller domstol i Sverige ska den uppskjuta verkställandet av den del av fordran som bestrids (artikel 14.4 första stycket indrivningsdirektivet). Verkställigheten skjuts upp till dess att Kronofogden genom det behöriga myndighetsteamet (BMT) meddelar annat.

Direktivet medger dock en begäran om indrivning av en bestridd fordran. Detta innebär att verkställighet kan ske i den anmodade staten beträffande fordringar som överklagas eller där omprövning begärs. En förutsättning är att den mottagande staten enligt sin nationella lagstiftning tillåter verkställighet av bestridda fordringar (artikel 11.1 samt 14.4 tredje stycket indrivningsdirektivet). Kronofogden kan inte begära indrivning av en bestridd fordran utan att först kontakta Skatteverket för att få kompletterande uppgifter och en bedömning om skatteprocessens utgång. Genom att begära indrivning av en bestridd fordran kan Kronofogden göras ansvarig för att återbetala inte bara det indrivna beloppet och eventuell ersättning enligt den anmodade statens lagstiftning utan också kostnader och förluster som den anmodade staten haft i samband med indrivningen, (artikel 14.4 tredje stycket, artikel 20.3 indrivningsdirektivet samt artikel 21.3 andra stycket genomförandeförordningen). Även eventuella kursförluster vid valutaväxling måste beaktas i detta sammanhang. BMT avgör om en ansökan ska göras till en annan EU-stat.

Oftast bestrider gäldenären fordran först efter det att handräckning begärts. Samma bedömning och konsekvenser aktualiseras då.

Om mottagande stat inte accepterar indrivning av bestridda fordringsanspråk får Kronofogden ta ställning till om ansökan ska återkallas. Kronofogden kan också begära att den anmodade myndigheten vidtar säkerhetsåtgärder i den situationen (artikel 14.4 andra stycket indrivningsdirektivet).

Invänder gäldenären hos Kronofogden att den skatteskuld som är föremål för utlandshandräckning är felaktig ska en prövning ske i enlighet med 3 kap. 21 § UB, se vidare Handledning vid invändning mot verkställighet (dnr 832 23907-13/121) och ställningstagande Prövning av invändning mot verkställighet enligt 3 kap. 21 § UB. Beträffande hanteringen av invändningen med avseende på utlandshandräckningen, se avsnitt 5.4.2. Om gäldenären invänder mot verkställighet under indrivningsförfarandet i en annan medlemsstat och uppger att de svenska fordringarna är felaktiga ska den anmodade staten hänvisa gäldenären att ge in sitt bestridande till Skatteverket eller domstol (artikel 14.1 indrivningsdirektivet).

Bestrider gäldenären det enhetliga dokumentet kan detta endast tas upp av Kronofogden som en begäran om rättelse (prop. 2011/12:15 s. 44).

**Reviderat
enhetligt
dokument**

I de ärenden där fordran har nedsatts genom beslut från Skatteverket eller förvaltningsdomstol ska Kronofogden omedelbart underrätta den anmodade myndigheten om beslutet och överföra ett reviderat enhetligt dokument som medger verkställighet i den anmodade staten (artikel 15 indrivningsdirektivet och artikel 22 genomförandeförordningen).

**Indrivnings-
åtgärder i Sverige**

En annan viktig förutsättning för en begäran om indrivning till en annan EU-stat är att Kronofogden först har försökt driva in skulden i Sverige (artikel 11.2 indrivningsdirektivet). Artikeln medger dock två undantag

- om det är uppenbart att det inte finns några tillgångar i Sverige eller att indrivningen inte kommer att leda till att hela skulden betalas och Kronofogden har särskilda upplysningar som visar att gäldenären har tillgångar i den anmodade staten.
- om indrivningsförfarandena skulle medföra orimliga svårigheter.

Termen orimliga svårigheter ”disproportionate difficulty” används även i Europaråds- och OECD konventionen och ska förstås på samma sätt. Punkt 204 i den förklarande rapporten Revised Explanatory Report to the Convention on Mutual Administrative Assistance in Tax Matters ger som exempel på orimliga svårigheter att vissa tillgångar i den sökande staten endast kan tas i anspråk genom långvariga förfaranden/processer medan tillgångar i den anmodade staten lättare kan tas i anspråk. För att kunna avgöra om dessa tillgångar lättare

kan tas i anspråk kan det vara nödvändigt att först begära upplysningar från den andra staten om dess möjligheter att ianspråka tillgången.

**Löneutmätning
i Sverige**

Av villkoren för en begäran om indrivning framgår att man får begära indrivning i andra medlemsstater om inte hela skulden kommer att kunna drivas in i Sverige innan fordran preskriberas. En löneutmätning som inte leder till fullbetalning innan fordran preskriberas kan därför pågå i Sverige samtidigt som verkställighet sker i annan stat, men det kräver att Kronofogden informerar den anmodade staten om att löneutmätning pågår samt varje månad meddelar den anmodade staten att en nedsättning på grund av utmätning har skett. Hänsyn måste därvid tas till den valutakurs som angavs i ansökan. För att det ska vara aktuellt att begära indrivning i dessa fall måste dock Kronofogden ha särskilda upplysningar som visar att gäldenären har tillgångar i den anmodade staten (jämför artikel 11.2 a indrivningsdirektivet). Om man inte känner till gäldenärens tillgångar i den andra staten bör en informationsbegäran sändas innan man överväger att begära indrivning.

**Parallell
indrivning**

Det är möjligt att ansöka om indrivning i fler medlemsstater samtidigt (parallell indrivning) med stöd av indrivningsdirektivet. Båda stater ska dock informeras om att en likadan ansökan har skickats till en annan stat (artikel 6 genomförandeförordningen).

Äldre fordringar

En verkställande medlemsstat är i regel inte skyldig att driva in fordringar som är äldre än 5 år från andra medlemsstater (artikel 18.2 första stycket indrivningsdirektivet och avsnitt 6.1.1).

Preskription

Frågor om preskription regleras uteslutande av den sökande statens lagstiftning (artikel 19.1 indrivningsdirektivet). Om den anmodade myndigheten vidtar åtgärder som enligt den statens lagstiftning leder till att preskriptionstiden skjuts upp, avbryts eller förlängs ska åtgärderna anses ha samma verkan i den sökande medlemsstaten under förutsättning att motsvarande verkan föreskrivs enligt gällande lagstiftning i den sökande staten (artikel 19.2 indrivningsdirektivet). I svensk rätt saknas regler om preskriptionsavbrott i a-mål. Preskriptionsavbrytande åtgärder enligt den anmodade statens lagstiftning får därför ingen rättsverkan i Sverige. Däremot kan en skriftlig avbetalningsplan upprättad i en annan stat förlänga preskriptionen av en svensk fordran (18 § lag (2011:1537) om bistånd

med indrivning av skatter och avgifter inom Europeiska unionen och prop. 2011/12:15 s. 50).

Om Kronofogden inte ansöker om indrivning i en annan medlemsstat kan det få konsekvenser för Skatteverkets möjligheter till preskriptionsförlängning i Sverige av skattefordringarna. Det gäller oavsett om fordringarna är bestridda eller inte (prop. 1981/82:96 s. 64 och avsnitt 3.3.5).

Begäran om säkerhetsåtgärder

Säkerhetsåtgärder kan begäras i två situationer. Den första situationen är för att säkerställa indrivning om en fordran eller det dokument som möjliggör verkställighet i den sökande staten är bestridd när begäran görs. Den andra situationen är för att säkerställa indrivning om en fordran ännu inte är föremål för ett dokument som medger verkställighet. Båda situationerna förutsätter att säkerhetsåtgärder är tillåtna enligt både den sökande och den anmodade medlemsstatens nationella lagstiftning och praxis (artikel 16.1 indrivningsdirektivet). I många medlemsstater är det, till skillnad mot i Sverige, inte möjligt att vidta säkerhetsåtgärder för en fordran som inte är fastställd. Kommissionen har därför uppmanat medlemsstaterna att redogöra för om det är möjligt enligt deras nationella lagstiftning och praxis. BMT kan vid behov kontrollera om den aktuella medlemsstaten har lämnat en sådan redogörelse.

Kronofogdens begäran grundar sig på svensk förvaltningsdomstols beslut om betalningssäkring. Beslutet om betalningssäkring ska bifogas begäran (artikel 16.1 andra stycket indrivningsdirektivet). Det finns inget krav på översättning av dokumentet men den anmodade myndigheten har vid behov rätt att begära att Kronofogden översätter förvaltningsrättens beslut till det officiella språket i den anmodade staten eller till ett annat språk som de berörda staterna enas om bilateralt (artikel 22.3 indrivningsdirektivet).

En begäran från Kronofogden om säkerhetsåtgärder leder ofta till att den mottagande EU-statens domstolar eller myndigheter måste meddela ett eget motsvarande beslut om betalningssäkring.

Underrättelse om indrivningsläget

Den anmodade myndigheten ska senast var sjätte månad efter dagen för bekräftelse att en begäran mottagits informera sökande stat om indrivningsläget (artikel 20.2 genomförandeförordningen). Underrättelsen liksom all annan kommunikation skickas till BMT på elektronisk väg (artikel 21.1 indrivningsdirektivet samt artikel 2 genomförandeförordningen).

Kostnadsansvar

Huvudregeln är att den anmodade medlemsstaten ska driva in alla kostnader från gäldenären (artikel 20.1 indrivningsdirektivet). Om det trots allt inte är möjligt ska anmodad stat avstå från att begära ersättning från den sökande staten utom då indrivningsuppdraget innebär ett särskilt problem, medför mycket stora kostnader t.ex. höga förrättningskostnader eller berör kampen mot den organiserade brottsligheten (artikel 20.2 indrivningsdirektivet). I dessa fall får staterna komma överens om en ersättning för kostnader som är anpassad till det enskilda fallet.

Kronofogden ska förbli betalningsskyldig gentemot den anmodade staten för alla kostnader eller förluster som uppstår på grund av åtgärder som bedöms vara ogrundade, antingen vad gäller fordrans riktighet eller giltigheten hos det dokument som medger verkställighet eller säkerhetsåtgärder (artikel 20.3 indrivningsdirektivet). Detta kan innebära att i de ärenden där Kronofogden återkallar en ansökan efter omprövning och nedsättning av fordran har den anmodade staten rätt att begära ersättning för kostnader för vidtagna indrivnings- eller säkerhetsåtgärder. Se ovan vid kantrubrik bestridda fordringar.

Överföring av indrivet belopp

Den anmodade medlemsstaten ska överföra indrivet fordringsbelopp inklusive påfordr dröjsmålsränta inom två månader till Kronofogden (artikel 23 andra stycket genomförandeförordningen). Den anmodade staten får dock driva in och behålla de kostnader som är förknippade med indrivningen (artikel 20.1 indrivningsdirektivet).

3.2 Internationella överenskommelser

Under de senaste åren har indrivningsdirektivet fått en ökad betydelse mellan medlemsstaterna i EU.

Dubbelbeskattningsavtal med indrivningsbestämmelser mellan medlemsstaterna i EU tillämpas alltmer sällan. De gäller i den omfattning de möjliggör ett längre gående och mer förmånligt samarbete jämfört med indrivningsdirektivet. Fördelen med användningen av avtalen jämfört med indrivningsdirektivet är att det går att begära indrivning för fordringar som är äldre än fem år och för fordringar som understiger beloppsgränsen 1 500 euro. Inom Norden finns det nordiska skattehandräckningsavtalet som vanligen tillämpas mellan medlemsstaterna Danmark, Finland och Sverige i stället för indrivningsdirektivet.

Sverige har även ingått dubbelbeskattningsavtal med indrivningsbestämmelser med vissa stater utanför EU.

Information om dubbelbeskattningsavtalen finns på Skatteverkets webbplats.

Arvs- och gåvoskatt

Svenska arvs- och gåvoskatter är indrivningsbara inte bara enligt indrivningsdirektivet utan även enligt vissa internationella överenskommelser. Sådana skatter kan bli föremål för indrivning om skattskyldigheten har inträtt före utgången av 2004 eftersom skattskyldigheten för sådana skatter upphävdes i Sverige vid den tidpunkten (förordningen [2004:1349] om upphävande av arvs- och gåvoskatteförordningen [1958:563]).

OECD:s modellavtal

Inom OECD har det utarbetats en indrivningsartikel i [OECD:s modellavtal](#) med kommentarer till ömsesidig handräckning för indrivning av skatter (artikel 27). Eftersom modellavtalet används som förebild vid förhandlingar om dubbelbeskattningsavtal kan modellavtalet vara av intresse vid tolkningen av nya eller ändrade dubbelbeskattningsavtal med indrivningsbestämmelser. Se även [OECD Manual on the Implementation of Assistance in Tax collection, Article 27](#).

Översikter

I avsnitt 3.2.5 finns översikter över indrivningsdirektivet och aktuella skatteavtal m.m. samt uppgift om de svenska författningar (SFS-nummer) i vilka avtalen införlivats.

3.2.1 Avtal med några stater inom EU

Det finns ibland anledning att tillämpa dubbelbeskattningsavtal med indrivningsbestämmelser. De kan användas som alternativ till indrivningsdirektivet när de medger större möjligheter till handräckning eller förenklar handläggningen. Främsta skälen torde vara att fordran är äldre än fem år eller att beloppet understiger 1 500 euro.

3.2.1.1 Tyskland

Det tyska avtalet har ett brett tillämpningsområde och omfattar ett flertal skattefordringar t.ex. arvs- och gåvoskatt, försäljningsskatt på motorfordon, charterskatt, vägtrafikskatt och vägtrafikskatt på vissa fordon som inte är registrerade i riket. Avtalet omfattar även en möjlighet att ansöka om verkställighet av skattetillägg och grundavgift. En beloppsgräns för indrivning på 1 500 euro finns enligt en separat överenskommelse mellan Sverige och Tyskland (dnr Fi 2002/2742). Det saknas däremot beloppsgräns när det gäller informationsutbyte och delgivning.

**Upplysningar
och delgivning**

Avtalet har bestämmelser om utbyte av upplysningar för taxeringsändamål (artiklarna 30–31), men det saknar sådana bestämmelser för indrivningsändamål. Detta innebär att upplysningar inte kan begäras vid Kronofogdens verkställighet.

Det finns bestämmelser om delgivning för skatt som omfattas av avtalet (artikel 35.2). Det innebär att avtalet även kan användas för delgivning för indrivningsändamål.

**Bestridda
fordringar**

Enligt den svenska språkversionen av artikel 32.2 i avtalet kan indrivning inte begäras för en fordran som kan överklagas. Det finns dock en språklig skillnad mellan bestämmelsen på tyska och svenska i avtalet. I den tyska versionen av bestämmelsen anges som en förutsättning att det finns en giltig exekutionstitel som inte är bestridd.

När Kronofogden ansöker om indrivning i Tyskland tillämpas den tyska ordalydelsen i avtalet. Det innebär att svenska obestridda skattebeslut kan drivas in i Tyskland med stöd av avtalet. Kronofogden genom BMT ska dock i handräckningsansökan ange att fordran kan överklagas men inte är bestridd (artikel 32.7).

3.2.1.2 Baltiska staterna

Avtalen med de baltiska staterna Estland, Lettland och Litauen är identiskt lika och omfattar, liksom indrivningsdirektivet, en möjlighet att ansöka om verkställighet av skattetillägg. Grundavgiften är inte verkställbar enligt dessa avtal.

**3.2.1.3 Belgien, Frankrike, Luxemburg,
Nederländerna, Polen och Portugal**

Dubbelbeskattningsavtalen med Belgien, Frankrike, Luxemburg, Nederländerna, Polen och Portugal omfattar färre skatter än indrivningsdirektivet (avsnitt 3.2.5.1 jämfört med avsnitt 3.2.5.2). Det saknas därför i regel anledning för Kronofogden att använda dessa avtal i stället för indrivningsdirektivet.

En lägsta beloppsgräns 10 000 kronor gäller för indrivning vid tillämpningen av avtalet med Frankrike (Riksskatteverkets information om överenskommelse den 17 april 1998 om administrativ assistans mellan Sverige och Frankrike, RSFS 1998:12). Frankrike har även hänvisat till möjligheten att använda dubbelbeskattningsavtalet vid indrivning av fordringar som är äldre än fem år.

Arvs- och gåvoskatteavtal

Bestämmelser om indrivning finns i det arvs- och gåvoskatteavtal som Sverige ingått med Frankrike och i det arvs- och gåvoskatteavtal som Sverige ingått med Nederländerna.

3.2.2 Nordiska skattehandräckningsavtalet

Avtalet mellan de nordiska länderna om handräckning i skatteärenden av den 7 december 1989 (nordiska skattehandräckningsavtalet) tillämpas beträffande indrivning och delgivning av handlingar mellan Danmark (inklusive Grönland och Färöarna), Finland, Island, Norge (inklusive Svalbard och Jan Mayen) och Sverige (artikel 23).

I avtalet finns en överenskommelse med kompletterande bestämmelser (artikel 20). Överenskommelsen är bilaga 1 till förordningen (1997:1157) om handräckning i skatteärenden mellan de nordiska länderna (nordiska överenskommelsen till avtalet).

Det nordiska skattehandräckningsavtalet är jämfört med indrivningsdirektivet mer administrativt lätthanterligt och tillämpas därför i mycket stor utsträckning även mellan EU-medlemsstaterna Danmark, Finland och Sverige. Kronofogdens handläggning är enklare bl.a. när det gäller att ta fram skuldbelopp vid ansökan om handräckning.

Fordringar

Avtalet omfattar i princip samtliga svenska skatter och avgifter (artikel 2.1 g–h). Även socialförsäkringsavgifter och andra offentliga avgifter ingår i den omfattning som anges i den nordiska överenskommelsen till avtalet.

Avtalet tillämpas också på förskott på skatt (preliminärt debiterad skatt) och avgifter samt på nya skatter av samma eller i huvudsak likartat slag som ersatt tidigare skatter (artikel 2.2–3).

Den nordiska överenskommelsen till avtalet reglerar för svensk del vad som avses med:

- dröjsmålsränta
- avgifter och indrivningskostnader m.m. (punkten 2)
- ”motorfordonsskatt” (punkten 3.A g)
- mervärdesskatt (punkten 3.B g)
- ”punktskatter” (punkten 3.C g)
- nya skatter av samma eller i huvudsak likartat slag som ersatt tidigare skatter (punkten 3.E)

3.2.2.1 Upplysningar och delgivning

Begäran om upplysningar för indrivningsändamål är inte möjlig enligt avtalet. I förhållande till Danmark, Finland, Norge och Island kan utlandsteamet däremot göra adressförfrågan direkt till respektive lands folkbokföringsregister.

Detta informationsutbyte sker inte med stöd av någon internationell överenskommelse utan förutsätter att respektive lands nationella lagstiftning medger att adressuppgifter lämnas ut. Sådan adressförfrågan sker därmed utan medverkan av BMT, se vidare avsnitt 5.2.2.

Kronofogden kan ansöka om delgivning av handlingar i andra nordiska stater med stöd av avtalet. Delgivning sker enligt den anmodade statens lagstiftning och en begäran om delgivning av en handling ska innehålla en kortfattad uppgift om handlingens innehåll (artikel 9).

Den sökande staten kan begära att delgivning ska ske i särskild form om det överensstämmer med den anmodade statens lagstiftning.

Som bevis om delgivning gäller antingen ett daterat och bestyrkt erkännande av den som delgivits, eller ett intyg av myndigheten i den stat där delgivningen begärts, där formen och tiden för delgivningen framgår.

3.2.2.2 Indrivning

Ansökan om indrivning i övriga nordiska stater kan göras om fordran är exigibel i Sverige (artiklarna 14.1 och 4.1).

Beloppsgräns

Ansökningar om handräckning och skriftväxling mellan de nordiska staterna ombesörjs av dessa staters behöriga myndigheter (artikel 4.4).

Kronofogden får endast göra en ansökan om indrivning av skatt till en annan nordisk stat om det sammanlagda betalningsanspråket uppgår till minst 2 500 svenska kronor inklusive Kronofogdens grundavgift (punkten 6 nordiska överenskommelsen).

Enligt punkten 6 i nordiska överenskommelsen ska undantag göras för belopp som avses i punkt 2 a. Det innebär att Kronofogden inte ska ta hänsyn till dröjsmålsränta, förseningsavgift eller skattetillägg m.m. som uppstått före den tidpunkt då fordran överlämnades för indrivning. Om övriga fordringar vid en sådan beräkning understiger 2 500 svenska kronor kan Kronofogden inte ansöka om indrivning.

Om däremot övriga fordringar vid beräkningen av beloppsgränsen överstiger 2 500 svenska kronor kan Kronofogdens ansökan även omfatta dröjsmålsränta, förseningsavgift och skattetillägg m.m. som uppstått före tidpunkten för ansökan om indrivning.

**Solidariskt
betalningsansvar**

Det saknas bestämmelse i avtalet om att indrivning kan ske beträffande en person som har solidariskt betalningsansvar. I sådana fall kan Kronofogden använda indrivningsdirektivet eller Europaråds- och OECD-konventionen i förhållande till annan nordisk stat.

**Hinder för
handräckning**

Två förutsättningar måste vara uppfyllda för att Kronofogden ska kunna skicka en begäran om indrivning till en annan nordisk stat. Den ena förutsättningen är att den begärda åtgärden inte kan vidtas utan väsentliga svårigheter av Kronofogden. Den andra förutsättningen är att Kronofogden kan verkställa motsvarande handräckning (artikel 4.3).

**Väsentliga
svårigheter**

När det gäller begreppet ”väsentliga svårigheter” råder det enighet i tillämpningen av avtalet mellan de nordiska staterna om att kravet i princip innebär att det inte är möjligt med samtidig verkställighet nationellt och i en annan stat. Det betyder att Kronofogden inte får fortsätta med t.ex. en löneutmätning och samtidigt skicka en ansökan om indrivning av det överskjutande fordringsbeloppet till en annan nordisk stat. Undantagsvis kan det i det enskilda fallet finnas en möjlighet att begära indrivning trots att löneutmätning pågår. Det rör sig då om mycket stora skulder som inte kan bli fullbetalda genom löneutmätningen och där man har information om att det finns tillgångar i den andra staten.

”Väsentliga svårigheter” har vid tillämpningen av avtalet ansetts innebära en skyldighet för en sökande stat att utnyttja alla tänkbara indrivningsmöjligheter i de fall det inte skulle innebära oproportionerligt stora eller ingripande åtgärder. Att underlåta utmätning med anledning av ”väsentliga svårigheter” får inte förväxlas med Kronofogdens möjlighet att avstå från utmätning på grund av lågt skuldbelopp. Om Kronofogden väljer att avstå från utmätning ska orsaken till detta framgå av handräckningsansökan.

Exempel på ”väsentliga svårigheter”:

- utländska banker är panthavare, vilket försvårar pantbrevsutredning
- dödande av pantbrev krävs vid utmätning

- gäldenären kan befaras vara svår att delge utmättningsbeslut
- delägare kan befaras vara svår att delge föreläggande och beslut om indragning enligt 8 kap. 8 § UB

**Parallell
indrivning**

Det är dock möjligt för Kronofogden att ansöka samtidigt om parallell indrivning för samma skuld i flera nordiska stater med stöd av avtalet. Det förutsätter som nämnts att ingen löneutmätning pågår i Sverige.

**Bestridd
skattefordran**

Nordiska skattehandräckningsavtalet upptar inga regler avseende invändning mot verkställighet. Vad gäller handläggningen av ett ärende där den fordran som invändningen avser är föremål för utlandshandräckning se avsnitt 5.4.1.4 och 5.4.2.

Invänder gäldenären mot verkställigheten hos Kronofogden ska en prövning ske i enlighet med 3 kap. 21 § UB, se vidareHandledning vid invändning mot verkställighet (dnr 832 23907-13/121) och ställningstagande Prövning av invändning mot verkställighet enligt 3 kap. 21 § UB.

Preskription

Huvudregeln är att den sökande statens lagstiftning reglerar preskription av en skattefordran (artikel 14.2). Den sökande statens preskriptionstid förlängs dock genom sådana åtgärder som är preskriptionsavbrytande i den anmodade staten (artikel 14.3). Den anmodade staten ska underrätta den sökande staten i de fall sådana åtgärder vidtas.

Artikel 14.3 har i brist på reglering i lagen om preskription av skattefordringar m.m. inte någon verkan beträffande svensk skattefordran (prop. 1989/90:98 s. 16). Det innebär för närvarande att enbart huvudregeln i artikel 14.2 har verkan beträffande svensk skattefordran. Preskriptionsavbrytande åtgärd som vidtas i annan nordisk stat får ingen verkan för svenska skattefordringar.

Om Kronofogden inte ansöker om indrivning i en annan stat kan det få konsekvenser för Skatteverkets möjligheter till preskriptionsförlängning i Sverige av skattefordringarna. Det gäller oavsett om fordringarna är bestridda eller inte (prop. 1981/82:96 s. 64 och avsnitt 3.3.5).

**Underrättelse
om ändring**

Om skattebeloppet i den sökande staten ändras i ett pågående ärende ska den behöriga myndigheten i den sökande staten snarast möjligt meddela den anmodade staten (artikel 17).

Kostnadsansvar

Huvudregeln är att anmodad stat ska svara för samtliga kostnader för handräckningen. Undantag görs dock för de kostnader som uppstår vid rättegångsförfarande vid annan domstol än

förvaltningsdomstol, t.ex. vid tvist om bättre rätt till tillgångar. Då är Kronofogden i sin egenskap av sökande myndighet betalningsskyldig (artikel 22). Frågor om kostnader i utlandet handläggs av BMT.

3.2.3 Europaråds- och OECD-konventionen

Konventionen om ömsesidig handräckning i skatteärenden av den 25 januari 1988 ([Europaråds- och OECD-konventionen](#)) har bestämmelser om indrivning.

Konventionen överensstämmer i huvudsak med det nordiska skattehandräckningsavtalet. Flertalet skattefordringar omfattas av konventionen och den tillämpas på indrivning, säkerhetsåtgärder, informationsutbyte och delgivning av handlingar för indrivningsändamål.

Skattefordringar

De skattefordringar som omfattas ska grundas på en giltig exekutionstitel i den sökande staten. Skattefordran får inte heller vara tvistig, d.v.s. under omprövning eller överklagad, om inte konventionsstaterna kommit överens om annat (artikel 11.2 första stycket).

Om skattefordringarna avser en person som inte har hemvist i den sökande staten gäller ytterligare en begränsning vid indrivning. Fordringarna ska då inte längre kunna överklagas, om inte konventionsstaterna kommit överens om annat (artikel 11.2 andra stycket).

För svensk del innebär denna inskränkning att konventionen får liten betydelse på indrivningsområdet. De flesta gäldenärer där utlandshandräckning kan bli aktuell har hemvist i en annan stat. Däremot kan konventionen tillämpas om gäldenären har hemvist i Sverige och inte har begärt omprövning av skattefordran eller överklagat denna. Det förutsätter också att tillgångar finns i en annan konventionsstat. Inskränkningen gäller inte vid informationsutbyte.

Bestridd skattefordran

Om gäldenären bestrider skattefordran under tiden som utlandshandräckning är aktuell, ska utlandsteamet underrätta den anmodade staten, som i sin tur ska uppskjuta åtgärder till dess att beslut i ärendet meddelats av aktuell myndighet (artikel 23 p 2).

Konventionsstaterna kan dock träffa bilaterala eller multilaterala överenskommelser om att inte tillämpa de ovan nämnda inskränkningarna och beträffande samarbetet i övrigt (artikel 24.1).

Solidariskt betalningsansvar	Europaråds- och OECD-konventionen omfattar en möjlighet till indrivning mot en person med solidariskt betalningsansvar (prop. 1989/90:14 s. 73).
Förhållandet till internationella överenskommelser	<p>Konventionen begränsar inte möjligheterna till handräckning enligt andra internationella överenskommelser (artikel 27.1). Det innebär att konventionen inte hindrar att handräckning alternativt sker med stöd av ett dubbelbeskattningsavtal med indrivningsbestämmelser eller med stöd av det nordiska skattehandräckningsavtalet.</p> <p>Det är däremot inte möjligt att ansöka om en parallell indrivning för fordringar mot en gäldenär i flera stater med stöd i både konventionen och andra överenskommelser. Om Kronofogden väljer att grunda en ansökan på Europaråds- och OECD-konventionen ska den tillämpas i dess helhet. Det innebär att andra överenskommelser inte får tillämpas på fordringar som omfattas av en ansökan grundad på konventionen.</p>
Ändringsprotokoll	<p>Ett ändringsprotokoll till konventionen har undertecknats av bl.a. Sverige. Sverige deponerade sitt godkännandeinstrument den 27 maj 2011 vilket innebar att den nya lydelsen enligt protokollet trädde i kraft för Sveriges del den 1 september 2011 och gäller i förhållande till de stater som har deponerat sitt godkännandeinstrument (se även avsnitt 6.1.2.3).</p> <p>Ändringsprotokollet innebär att EU-staterna får möjlighet att tillämpa konventionen om den innebär ett längre gående samarbete än EU-rätten (artikel 27.2).</p> <p>Genom ändringsprotokollet har konventionen öppnats för anslutning av stater som varken är medlemmar i Europarådet eller i OECD (artikel 28.5).</p> <p>Aktuell information om vilka stater som är bundna av konventionen respektive ändringsprotokollet samt eventuella reservationer mot t.ex. indrivning finns på Europarådets webbplats (se även avsnitt 5.4.1).</p> <p>En av de stater utanför Europarådet/OECD som anslutit sig är Australien. Konventionen trädde ikraft i förhållande till Australien den 1 december 2012 och det blev då möjligt för Sverige och Australien att ömsesidigt ansöka om indrivning av skatter mellan Sverige och Australien. Till komplettering av konventionens bestämmelser kan de behöriga myndigheterna i respektive land träffa en överenskommelse om indrivning enligt konventionen (artikel 11.2). Sverige har ingått en administrativ överenskommelse (Memorandum of Under-</p>

standing ”MoU”) med Australien. Överenskommelsen innebär att det är möjligt för Sverige och Australien att ömsesidigt ansöka om indrivning av skatter. Överenskommelsen gäller skattefordringar som är fastställda från och med den 1 januari 2013.

Lägsta belopp för en ansökan om verkställighet är som huvudregel 125 000 kr. Om ansökande stat kan visa att indrivningen kommer att innebära betydande skattefordelar kommer den anmodade staten att bistå med indrivning även om beloppet understiger 125 000 kr.

Australien

Kronofogden har även möjlighet att få handräckning i Australien med en begäran om indrivning av fordringar som understiger nämnda belopp om den australiensiska myndigheten bedömer att indrivningsåtgärderna kan ske kostnadseffektivt.

Enligt överenskommelsen är en anmodad stat inte skyldig att lämna bistånd med indrivning om indrivningsförfarandet i denna stat skulle medföra svårigheter som inte står i proportion till de fördelar som den ansökande staten kan antas uppnå med sin ansökan med indrivning.

Förklarande rapport

Den förklarande rapporten till Europaråds- och OECD-konventionen (Revised Explanatory Report to the Convention on Mutual Administrative Assistance in Tax Matters) är av intresse vid tolkning av konventionen. [Rapporten](#) är publicerad på Europarådets hemsida.

3.2.4 Avtal med stater utanför EU

I förhållande till stater utanför EU har Sverige dubbelbeskattningsavtal med indrivningsbestämmelser med Amerikas Förenta Stater (USA), Indien och Japan.

USA

Avtalet med USA omfattar möjlighet till informationsutbyte för indrivningsändamål och indrivning (artiklarna 26–27). Informationen kan avse adressuppgift, medborgarskap och gäldenärens eventuella tillgångar i USA.

Avtalet saknar bestämmelser om delgivning för indrivningsändamål. De skatter, avgifter och kostnader som omfattas av och är indrivningsbara enligt avtalet framgår av artikel 27.1 jämfört med artikel 2.

En slutligt fastställd skattefordran godtas för indrivning i den andra staten (artikel 27.2). Det innebär att svenska skattefordringar, som inte är föremål för omprövning eller överklagande, kan bli föremål för indrivning. Avtalet medger inte indrivning mot medborgare och juridiska personer i den stat hos vilken

framställningen görs (artikel 1.1 och 3.1 a) jämfört med artikel 27.4). Det innebär att indrivning för svenska skattefordringar inte kan ske mot amerikanska medborgare och juridiska personer i USA.

Indien

Avtalet med Indien omfattar möjlighet till informationsutbyte för indrivningsändamål och indrivning (artiklarna 27.1 och 28).

Avtalet saknar bestämmelser om delgivning för indrivningsändamål.

De skatter, avgifter och kostnader som omfattas av och är indrivningsbara enligt avtalet framgår av artikel 28.1 jämfört med artikel 2. Kravet på att en skattefordran i den sökande staten ska vara slutligt fastställd är uppfyllt om den sökande staten har rätt att driva in skattekravet enligt sin interna lagstiftning och den skattskyldige inte längre har rätt att hindra indrivningen (artikel 28.2). I Sverige är det möjligt att driva in bestridda fordringsanspråk. Kronofogden kan därför ansöka om indrivning av skatter trots att fordran är föremål för omprövning eller överklagande.

Japan

Avtalet med Japan ger möjlighet till informationsutbyte för indrivningsändamål beträffande alla fordringar som omfattas av avtalet (artikel 25.1). Avtalet saknar bestämmelser om delgivning för indrivningsändamål.

Avtalet ger även möjlighet till indrivning av skatter. Möjligheten till ömsesidig handräckning vid indrivning av skatter infördes den 5 december 2013 (avtalets artikel 25 A). Avtalet innebär att en begäran om handräckning med indrivning kan översändas direkt mellan de båda behöriga myndigheterna. De skatter som omfattas är huvudsakligen inkomstskatter och specificeras närmare i artikel 25 A. Förutom handräckning med indrivning omfattas även handräckning med verkställighet av säkerhetsåtgärder, d.v.s. för Sveriges del beslut om betalningssäkringar. Enligt artikeln 25 A (p.9) är de avtalsslutande parterna i vissa fall inte skyldiga att lämna bistånd med handräckning. Som exempel anges att en avtalsslutande stat inte är skyldig att vidta förvaltningsåtgärder som avviker från lagstiftning och administrativ praxis i någon avtalsslutande stat eller som skulle strida mot allmänna hänsyn (ordre public). Vidare föreligger ingen skyldighet att lämna handräckning om den avtalsslutande staten inte har vidtagit alla rimliga åtgärder för indrivning eller säkringsåtgärder som står till dess förfogande enligt dess lagstiftning eller administrativa praxis. Enligt artikel 25 A (p.10) ska respektive

lands behöriga myndighet träffa en överenskommelse om tillämpningen av artikeln innan någon framställning om handräckning kan göras. Kronofogdemyndigheten och den japanska skattemyndigheten träffade en sådan överenskommelse den 21 augusti 2015. Överenskommelsen reglerar närmare hur artikeln ska tillämpas, t.ex. fastställs vilka myndigheter som är behöriga i respektive land.

Vidare regleras att, under förutsättning att de behöriga myndigheterna inte kommer överens om annat, som mest fem ansökningar om handräckning får göras per kalenderår och att varje begäran inte ska understiga 350 000 SEK.

Avtalet kan tillämpas från den 21 augusti 2015. Enligt övergångsbestämmelserna till lag (1983:203) om dubbelbeskattningsavtal mellan Sverige och Japan (övergångsbestämmelserna i anledning av ändringarna genom SFS 2014:374) omfattas en begäran om bistånd av avtalet om den framställs dagen för ikraftträdandet av lagen eller senare oavsett vilket inkomstår den skatt som är föremål för handräckning avser.

Australien

Sverige har, till komplettering av Europaråds- och OECD-konventionens bestämmelser, ingått en administrativ överenskommelse (Memorandum of Understanding "MoU") med Australien (se 3.2.3).

3.2.5 Översikter

Här lämnas en översiktlig information om vad som gäller för indrivning. Delar av texter från indrivningsdirektivet, tillämpningsförfordningen och de internationella överenskommelserna återges. Dessa kommenteras närmare i avsnitten 3.1 och 3.2.1–4. Översikterna innehåller även hänvisningar till svenska författningar (SFS-nummer).

I översikterna tas inte möjligheterna till delgivning och informationsutbyte upp.

Skattefordringar

De skattefordringar som omfattas av indrivningsdirektivet, de aktuella dubbelbeskattningsavtalen, det nordiska skattehandräckningsavtalet samt Europaråds- och OECD-konventionen framgår av översikterna.

Varierande krav

Vad som därutöver krävs för att Kronofogden ska kunna ansöka om verkställighet av svenska skattefordringar m.m. i utlandet varierar beroende på bestämmelserna i indrivningsdirektivet och i de internationella överenskommelserna. Detta

	<p>gäller bl.a. krav på exekutionstitlar, möjligheter till säkerhetsåtgärder, vilka som är betalningsskyldiga och preskription.</p>
Beloppsgränser	<p>Lägsta beloppsgränser finns i indrivningsdirektivet, dubbelbeskattningsavtalen med Nederländerna, Luxemburg och Japan, överenskommelsen med Australien samt det nordiska skattehandräkningsavtalet.</p>
Exekutionstitlar	<p>Ordinära exekutionstitlar, beskattningsbeslut eller avgörande från domstol samt beslut om betalningssäkring omfattas. I indrivningsbestämmelserna förekommer olika kravnivåer på exekutionstitlar, d.v.s. om det krävs att skattefordran ska vara preliminärt fastställd, slutligt fastställd eller ha vunnit laga kraft. Se vidare utformningen av respektive bestämmelse vid a) i översikterna.</p>
Säkerhetsåtgärder	<p>När det är möjligt att vidta säkerhetsåtgärder till tryggnad av tillgångar i utlandet för senare verkställighet har detta anmärkts vid b) i kommentaren till översikterna. Endast ett fåtal avtal medger dock säkerhetsåtgärder för ännu inte fastställda fordringar. Förutsättningarna för att vidta säkerhetsåtgärder är olika. För att verkställa en svensk begäran om säkerhetsåtgärder utomlands krävs ofta att den verkställande utländska myndigheten utverkar ett beslut som medger verkställighet av säkerhetsåtgärder i den staten. Ett exempel är Danmark där den behöriga myndigheten SKAT måste begära ett beslut om säkerhetsåtgärd hos Fogedretten för en svensk ansökan om betalningssäkring.</p>
Betalningsskyldiga	<p>Möjligheten till indrivning mot primärt betalningsskyldiga varierar ibland som framgår av kommentaren vid c) till översikterna. I vissa fall finns det begränsningar, t.ex. beroende på hemvist eller medborgarskap.</p>
Solidariskt betalningsskyldiga	<p>Under d) kommenteras möjligheten att göra gällande en solidarisk betalningsskyldighet för andra än den som är primärt betalningsskyldig, t.ex. vid företrädaransvar.</p>
Preskription	<p>I kommentaren vid e) till översikterna finns anmärkt vilken stats preskriptionsregler som är tillämpliga vid indrivningen. När preskription av fordringar är oreglerat ska den sökande statens preskriptionsregler tillämpas.</p>

3.2.5.1 Indrivningsdirektivet och genomförandeförordningen

Omfattning	Kommentarer
<p>Art. 2.1 a indriv.dir. alla skatter och avgifter</p> <p>Art. 2.1 b indriv.dir. återbetalning av jordbruksstöd, m.m.</p> <p>Art. 2.1 c indriv.dir. avgifter och pålagor inom marknaden för socker</p> <p>Art. 2.2 a indriv.dir. – administrativa påföljder och böter – skattetillägg</p> <p>Art. 2.2. c indriv.dir – räntor – kostnader i anslutning till de svenska fordringar som omfattas av indriv. dir.</p>	<p>a) De fordringsanspråk och/eller det dokument som inte bestrids i den medlemsstat där den sökande myndigheten har sitt säte, utom i fall då art. 14.4 tredje stycket, är tillämplig (art.11.1 första stycket indriv. dir.)</p> <p>b) På begäran av den sökande myndigheten ska den anmodade myndigheten vidta säkerhetsåtgärder, ifall detta är tillåtet enligt dess nationella lagstiftning och är i överensstämmelse med dess administrativa praxis, för att säkerställa indrivning om en fordran eller det dokument som möjliggör verkställighet i den sökande medlemsstaten är bestridd när begäran görs eller om fordran ännu inte är föremål för ett dokument som medger verkställighet i den sökande medlemsstaten, om säkerhetsåtgärder också är möjliga i en liknande situation enligt nationell lagstiftning och administrativ praxis i den sökande medlemsstaten (art. 16.1 indriv. dir.)</p>
<p>Beloppsgräns vid indrivning och betalningssäkring 1500 euro</p>	<p>c) och d) Begäran om indrivning av fordringar och/eller vidtagande av säkerhetsåtgärder får avse gäldenären (fysisk eller juridisk person) eller alla som är ansvariga för att fordran betalas enligt gällande bestämmelser i den medlemsstat där den sökande myndigheten har sitt säte (art. 3 c indriv. dir. jämfört med art. 3.2 genomf. för.)</p> <p>e) Frågor om preskription ska utslutande regleras av gällande rättsregler i den medlemsstat där den</p>

	<p>sökande myndigheten har sitt säte art. 19.1 indiv. dir.)</p> <p>Åtgärder som vidtas av den anmodade myndigheten vid indrivning av fordringar i enlighet med en begäran om bistånd ska i vissa fall anses ha vidtagits i den sökande medlemsstaten vad avser denna verkan (art. 19.2 indiv. dir.)</p>
--	---

3.2.5.2 Avtal med några stater inom EU

Belgien	
SFS nr 1991:606 och 1993:117	
Omfattning	Kommentarer
<p>Art. 2</p> <ul style="list-style-type: none"> – statlig inkomstskatt – sjömansskatt – kupongskatt – bevillningsavgift – kommunalskatt – fastighetsskatt – förmögenhetsskatt – avtalet tillämpas även på skatter av liknande slag som påförs vid sidan av eller i stället för de för närvarande utgående skatterna – tillägg, förhöjningar av skatt och skattetillegg, räntor och kostnader samt viten utan straffrättslig karaktär <p>Beloppsgräns saknas</p>	<p>a) Skattekrav vilka är exigibla i den framställande staten (art. 27.2)</p> <p>b) I fråga om skattekrav som ännu inte blivit slutgiltigt fastställt kan den behöriga myndigheten i en avtalsslutande stat, för att säkerställa sin rätt, begära att den behöriga myndigheten i den andra avtalsslutande staten vidtar säkringsåtgärder enligt lagstiftningen i denna stat (art. 27.4)</p> <p>c) Person (fysisk och juridisk) som har hemvist i avtalsslutande stat eller i båda avtalsslutande stater (art. 1)</p> <p>e) Den framställande statens preskriptionsregler gäller (art. 27.5)</p>

Estland	
SFS nr 1993:1163 och 1993:1389	
Omfattning	Kommentarer
<p>Art. 2</p> <ul style="list-style-type: none"> – statlig inkomstskatt – sjömansskatt – kupongskatt – statlig fastighetskatt – särskild inkomstskatt för utomlands bosatta – särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl. – kommunal inkomstskatt – straffavgifter – ränta <p>Beloppsgräns saknas</p>	<p>a) Beloppet har slutligen fastställts enligt lagstiftningen i den framställande staten (art. 27.1)</p> <p>b) Om ett skattekrav från en avtalslutande stat inte slutligen har fastställts på grund av överklagande eller annat förfarande får den staten för att skydda sina intressen begära att den andra avtalslutande staten vidtar sådana interimistiska säkringsåtgärder som är tillgängliga i den andra staten enligt dess egen lagstiftning (art. 27.4)</p> <p>c) Person (fysisk och juridisk) som har hemvist i avtalslutande stat eller i båda avtalslutande stater (art. 1)</p> <p>e) Preskriptionsregler saknas i avtalet och följer därför den sökande statens preskriptionsregler</p>

Frankrike	
SFS nr 1991:673 och 1992:154	
Omfattning	Kommentarer
<p>Art. 2</p> <ul style="list-style-type: none"> – statlig inkomstskatt – sjömansskatt – kupongskatt – ersättningsskatt – utskiftningsskatt – fastighetsskatt – bevillningsavgift – kommunal inkomstskatt – förmögenhetsskatt – skatter av samma eller likartat slag som ovan nämnda – mervärdesskatt (art. 27.12) <p>Beloppsgräns</p> <p>Lägst 10 000 svenska kronor</p>	<p>a) Skattefordran som inte är tvistig om inte de behöriga myndigheterna kommit överens om annat (art. 27.2)</p> <p>b) Efter framställning av den sökande staten ska den anmodade staten vidta åtgärder för att säkerställa indrivning av skatt, även om skattefordran har överklagats eller om ingen exekutionstitel ännu föreligger (art. 27.4)</p> <p>c) Personer (fysiska och juridiska) som har hemvist i avtalsslutande stat eller i båda avtalsslutande stater (art. 1)</p> <p>e) Den framställande statens preskriptionsregler gäller. Den ursprungliga exekutionstiteln får dock inte vara äldre än 15 år (art. 27.7–9)</p>

Frankrike	
Arvs- och gåvoskatteavtalet	
SFS nr 1994:1506 och 1995:1655	
Omfattning	Kommentarer
Art. 2 – arvsskatt och gåvoskatt – skatter som utgår i stället för eller påförs vid sidan av de ovannämnda Beloppsgräns saknas	a) Skattekrav vilka är exigibla (art. 16.2) b) Efter framställning av den sökande staten ska den anmodade staten vidta åtgärder för att säkerställa indrivning av skatt, även om skattefordran har överklagats eller om ingen verkställighetstitel ännu föreligger (art. 16.4) c) Personer som vid gåvo- alt. döds- tillfället hade hemvist i en avtals- slutande stat eller i båda avtals- slutande staterna (art. 1) e) Den framställande statens preskriptionsregler tillämpas (art. 16.7)

Lettland	
SFS nr 1993:1164 och 1993:1390	
Omfattning; Skatter, m.m.	Kommentarer
<p>Art. 2</p> <ul style="list-style-type: none"> – statlig inkomstskatt – sjömansskatt – kupongskatt – statlig fastighetsskatt – särskild inkomstskatt för utomlands bosatta – särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl. – kommunal inkomstskatt – ränta (art. 27.8) – straffavgifter (art. 27.8) <p>Beloppsgräns saknas</p>	<p>a) Skatteskulder i den mån beloppet har slutligen fastställts enligt den framställande statens lagstiftning (art. 27.1)</p> <p>b) Om ett skattekrav från en avtalsslutande stat inte slutligen har fastställts på grund av överklagande eller annat förfarande får den staten för att skydda sina intressen begära att den andra avtalsslutande staten vidtar sådana interimistiska säkringsåtgärder som är tillräckliga i den andra staten enligt dess egen lagstiftning (art. 27.4)</p> <p>c) Person (fysisk och juridisk) som har hemvist i en avtalsslutande stat eller i båda avtalsslutande stater (art. 1)</p> <p>e) Preskriptionsregler saknas i avtalet och följer därför den sökande statens preskriptionsregler</p>

Litauen	
SFS nr 1993:1274 och 1993:1391	
Omfattning	Kommentarer
<p>Art. 2</p> <ul style="list-style-type: none"> – statlig inkomstskatt – sjömansskatt – kupongskatt – statlig fastighetsskatt – särskild inkomstskatt för utomlands bosatta – särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl. – kommunal inkomstskatt – straffavgifter (art. 28.8) – ränta (art. 28.8) <p>Beloppsgräns saknas</p>	<p>a) Skatteskulder i den mån beloppet har slutligen fastställts enligt den framställande statens lagstiftning (art. 28.1)</p> <p>b) Om ett skattekrav från en avtalsslutande stat inte slutligen har fastställts på grund av överklagande eller annat förfarande får den staten för att skydda sina intressen begära att den andra avtalsslutande staten vidtar sådana interimistiska säkringsåtgärder som är tillgängliga i den andra staten enligt dess egen lagstiftning (art. 28.4)</p> <p>c) Person (fysisk eller juridisk) som har hemvist i avtalsslutande stat eller i båda avtalsslutande stater (art. 1)</p> <p>e) Preskriptionsregler saknas i avtalet och följer därför den sökande statens preskriptionsregler</p>

Luxemburg	
SFS nr 1984:174 och 1985:132	
Omfattning	Kommentarer
<p>Art. 2</p> <ul style="list-style-type: none"> – statlig inkomstskatt – sjömansskatt – kupongskatt – ersättningsskatt – utskiftningsskatt – bevilningsavgift för vissa offentliga föreställningar – kommunalskatt – statlig förmögenhetsskatt – tillägg – räntor – kostnader – viten utan straffrättslig karaktär – skatter av samma eller i huvudsak likartat slag <p>Beloppsgräns</p> <p>Lägst 10 000 svenska kronor</p>	<p>a) Belopp som ska indrivas slutgiltigt förfallit till betalning (art. 26.2)</p> <p>b) I fråga om skattefordran som ännu inte blivit slutgiltigt fastställd kan borgenärsstaten, för att säkerställa sin rätt, göra framställning hos den andra staten om säkringsåtgärder (art. 26.5)</p> <p>c) Person (fysisk och juridisk) som har hemvist i avtalsslutande stat eller i båda avtalsslutande stater (art. 1)</p> <p>e) Preskriptionsregler saknas i avtalet och följer därför den sökande statens preskriptionsregler</p>

Nederländerna	
SFS nr 1992:17 och 1992:946	
Omfattning	Kommentarer
<p>Art. 2</p> <ul style="list-style-type: none"> – statlig inkomstskatt – kupongskatt – sjömansskatt – bevillningsavgift – fastighetsskatt – kommunal inkomstskatt – förmögenhetsskatt – även på skatter av samma eller i huvudsak likartat slag – även förhöjda belopp, tilläggsavgifter, förfallna betalningar, räntor <p>Beloppsgräns</p> <p>Lägst 10 000 svenska kronor</p>	<p>a) Skattefordran beträffande vilken det finns en i den sökande staten giltig verkställighetstitel och, såvida inte de behöriga myndigheterna kommit överens om annat, som inte är tvistig (art. 29.3)</p> <p>b) Efter framställning av den sökande staten ska den anmodade staten, om och i den mån detta är möjligt enligt lagstiftning och administrativ praxis i den anmodade staten, vidta åtgärder för att säkerställa indrivning av skatt, även om skattefordran har överklagats eller om ingen verkställighetstitel ännu föreligger (art. 29.8)</p> <p>c) Person (fysisk och juridisk) som har hemvist i avtalsslutande stat eller i båda avtalsslutande stater (art. 1)</p> <p>e) Den framställande statens preskriptionsregler gäller (art. 29.10)</p>

Nederländerna Arvsskatteavtalet SFS nr 1953:48 och 1967:728	
Omfattning	Kommentarer
Art. 1 och 10 – arvsskatt – kvarlåtenskapsskatt – ränta, kostnader samt tilläggsbelopp till skatterna även viten utan straff- rättslig karaktär Beloppsgräns saknas	a) Sådana skatteanspråk från en av de avtalsslutande staterna, vilka är exigibla i denna stat, erkänns som exigibla av den andra avtalsslutande staten (art. 10 § 2) b) Säkerställande ej möjligt c) Medborgare eller fysiska personer som har sin hemvist i den sökande staten samt juridiska personer (art. 10 § 4) e) Preskriptionsregler saknas i avtalet och följer därför den sökande statens preskriptionsregler

Polen	
SFS nr 2005:248 och 2005:782	
Omfattning	Kommentarer
<p>Art. 2</p> <ul style="list-style-type: none"> – statlig inkomstskatt – kupongskatt – särskild inkomstskatt för utomlands bosatta – särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl. – kommunal inkomstskatt – skatter av samma eller i huvudsak likartat slag <p>Beloppsgräns saknas</p>	<p>a) När en skattefordran i en avtalslutande stat är verkställbar enligt denna stats lagstiftning och då gäldenären enligt lagstiftningen i denna stat saknar rätt att vid denna tidpunkt förhindra dess indrivning, ska denna skattefordran, på begäran av den behöriga myndigheten i denna stat, erkännas för indrivning av den behöriga myndigheten i den andra avtalsslutande staten (art. 26.3)</p> <p>b) Säkerställande möjligt (art. 26.4)</p> <p>c) Personer som har hemvist i en avtalsslutande stat eller i båda avtalsslutande staterna (art. 1. Se dock även art. 3.1 d–e)</p> <p>d) Den verkställande statens preskriptionsregler är inte tillämpliga (art. 26.5). Den sökande statens preskriptionsregler får därför tillämpas</p>

Portugal	
SFS nr 2003:758 och 2003:891	
Omfattning	Kommentarer
Art. 2 – statlig inkomstskatt – kupongskatt – särskild inkomstskatt för utomlands bosatta – särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl. – kommunal inkomstskatt – skatter av samma eller i huvudsak likartat slag Beloppsgräns saknas	a) De avtalsslutande staterna förbinder sig att i enlighet med bestämmelser och regler i respektive stats lagar och förordningar bistå med ömsesidig handräckning och stöd vid indrivning av de skatter på vilka detta avtal tillämpas när dessa belopp förfallit till betalning enligt lagstiftningen i den avtalsslutande stat som begär handräckningen (art. 26.1) b) Säkerställande möjligt (art. 26.2) c) Personer som har hemvist i en avtalsslutande stat eller i båda avtalsslutande staterna (art. 1. Se dock även art. 3.1 d–e) d) Preskriptionsregler saknas i avtalet och följer därför den sökande statens preskriptionsregler

Tyskland	
SFS nr 1992:1193 och 1994:1300	
Omfattning	Kommentarer
<p>Art. 2 jämfört med bilagan till avtalet</p> <ul style="list-style-type: none"> – statlig inkomstskatt – sjömansskatt – kupongskatt – särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl. – kommunal inkomstskatt – statlig förmögenhetsskatt – fastighetsskatt – arvs- och gåvoskatt – mervärdesskatt – försäljningsskatt på motorfordon – charterskatt – vägtrafikskatt – vägtrafikskatt på vissa fordon som inte är registrerade i riket – skattetillägg, förseningsavgifter, dröjsmålsavgifter, räntor och kostnader <p>Beloppsgräns Lägst 1 500 euro</p>	<p>a) Skattefordran beträffande vilken det finns en i den sökande staten giltig verkställighetstitel som inte längre kan överklagas (art. 32.2). Den tyska lydelsen av bestämmelsen tillämpas, se vidare under avsnitt 3.2.1.1</p> <p>b) Efter framställning av den behöriga myndigheten i en avtalslutande stat vidtar den anmodade staten åtgärder för att säkerställa indrivningen av skattefordringar, även om dessa har överklagats eller det endast föreligger en interimistisk eller för säkringsåtgärder gällande verkställighetstitel (art. 32.4)</p> <p>c) Fysiska och juridiska personer som har hemvist i avtalslutande stat eller i båda avtalslutande stater (art. 2)</p> <p>e) Den framställande statens preskriptionsregler tillämpas (art. 33)</p>

3.2.5.3 Nordiska skattehandräckningsavtalet

Nordiska skattehandräckningsavtalet SFS nr 1990:226, 1991:171 och 1991:1232	
Omfattning	Kommentarer
<p>Art. 2</p> <ul style="list-style-type: none"> – statlig inkomstskatt – sjömansskatt – kupongskatt – bevilningsavgift för vissa offentliga tillställningar – ersättningsskatt – utskiftningsskatt – vinstdelningsskatt – kommunal inkomstskatt – förmögenhetsskatt – arvs- och gåvoskatt – motorfordonsskatt – mervärdesskatt och annan allmän omsättningsskatt – punktskatter – socialförsäkringsavgifter och andra offentliga avgifter – med skatt likställs förskott på skatt – skatter av samma eller i huvudsak likartat slag som ovan nämnda <p>Beloppsgräns Lägst 2 500 svenska kr</p>	<p>a) Beslut i skatteärende som enligt lagstiftningen i en avtalslutande stat är exigibelt i denna stat ska erkännas som exigibelt i annan avtalslutande stat (art. 14.1)</p> <p>b) Säkerställande av betalning för fordran på skatt enligt detta avtal ska ske enligt lagstiftning eller administrativ praxis i den avtalslutande stat hos vilken säkerställande begärts. Sådant säkerställande kan ske också om fordran inte är fastställd art. 19.1)</p> <p>c) Den som har blivit ålagd skattskyldighet i någon avtalslutande stat (art. 4)</p> <p>e) Den framställande statens preskriptionsregler tillämpas (art. 14.2)</p>

3.2.5.4 Europaråds- och OECD-konventionen

Europaråds- och OECD-konventionen	
SFS nr 1990:313, 1995:284 samt 2011:694, 2011:940	
Omfattning	Kommentarer
<p>Art. 2 a</p> <ul style="list-style-type: none"> – i) skatter på inkomst och vinst – ii) skatter på realisationsvinst vilka påförs vid sidan av skatt på inkomst eller vinst – iii) skatter på förmögenhet, som påförs för en parts räkning <p>Art. 2 b</p> <ul style="list-style-type: none"> – i) skatter på inkomst, vinst, realisationsvinst eller förmögenhet – ii) obligatoriska socialförsäkringsavgifter som betalas till myndighet eller offentligrättslig socialförsäkringsinstitution – iii) skatter på kvarlåtenskap, arv, eller gåva – skatter på fast egendom – allmänna konsumtionsskatter, såsom mervärdesskatter och omsättningskatter 	<p>a) Sådan skattefordran beträffande vilken finns en i den sökande staten giltig verkställighetstitel och, såvida inte parterna i fråga kommit överens om annat, som inte är tvistig (art. 11.2)</p> <p>b) Efter framställning av den sökande staten ska den anmodade staten vidta åtgärder för att säkerställa indrivning av skatt, även om skattefordran har överklagats eller om ingen verkställighetstitel ännu föreligger (art. 12)</p> <p>c) Person (fysisk eller juridisk) som har hemvist i en avtalslutande stat eller i annan stat (art. 1.3)</p> <p>d) Företrädaransvar omfattas, se prop. 1989/90:14, s. 73</p> <p>e) Den framställande statens preskriptionsregler gäller (art. 14)</p>

Europaråds- och OECD-konventionen	
SFS nr 1990:313, 1995:284 samt 2011:694, 2011:940	
Omfattning	Kommentarer
<ul style="list-style-type: none"> – specifika skatter på varor och tjänster, såsom acciser – skatter på brukandet eller innehavet av motorfordon – skatter på brukandet eller innehavet av annan lös egendom än motorfordon – skatter av annat slag som har angivits i punkt iii) – administrativa pålagor och kostnader i samband med indrivning (art. 3, c) <p>Beloppsgräns saknas Anm. Överenskommen med Australien upptar en beloppsgräns, som huvudregel, om lägst 125 000 svenska kronor</p>	

3.2.5.5 Avtal med stater utanför EU

Indien	
SFS nr 1997:918 och bilagan samt 1997:1020	
Omfattning	Kommentarer
<p>Art. 2</p> <ul style="list-style-type: none"> – statlig inkomstskatt, sjömansskatt och kupongskatt, däri inbegripna: – särskild inkomstskatt för utomlands bosatta – särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl. – kommunal inkomstskatt – expansionsmedelskatt – statlig förmögenhetsskatt – skatter av samma eller i huvudsak likartat slag – ränta, kostnader och civilrättsliga straffavgifter hänförliga till de skatter som omfattas av avtalet (art. 28.1) <p>Beloppsgräns saknas</p>	<p>a) En framställning om handräckning med indrivning av skattekrav ska röra ett skattekrav som slutligt har fastställts. Ett skattekrav anses slutligt fastställt om en avtalsslutande stat har rätt att driva in skattekravet enligt sin interna lagstiftning och den skattskyldige inte längre har rätt att hindra indrivningen (art. 28.2)</p> <p>b) Säkerställande ej möjligt</p> <p>c) Personer som har hemvist i en avtalsslutande stat eller i båda avtalsslutande staterna (art. 1, se även art. 3.1 d–e)</p> <p>d) Preskriptionsregler saknas i avtalet och följer därför den sökande statens preskriptionsregler</p>

Japan	
Dubbelbeskattningsavtal och administrativ överenskommelse (Tillämpningsöverenskommelse mellan Sverige och Japan) SFS 1983:203, SFS 2014:374	
Omfattning	Kommentarer
Art 25 A – statliga inkomstskatt – kupongskatt – särskild inkomstskatt för utomlands bosatta – särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl. – kommunal inkomstskatt – mervärdesskatt – fastighetsskatt – förmögenhetsskatt – arvsskatt – gåvoskatt Beloppsgräns som huvudregel 350 000 SEK	a) Skattekrav vilka är exigibla i den framställande staten (art. 25 A p.3) b) Avtalet omfattar även säkringsåtgärder avseende en skattefordran, d.v.s. för svensk del betalningssäkring (art. 25 A p.4) c) Person (fysisk och juridisk) som har hemvist i en avtalsslutande stat eller i båda avtalsslutande staterna d) Sökande stats preskriptionsregler gäller (art. 25 A p. 7)

USA	
SFS nr 1994:1617 och 1995:1232	
Omfattning	Kommentarer
<p>Art. 2</p> <ul style="list-style-type: none"> – statlig inkomstskatt inklusive sjömansskatten och kupongskatten – särskild inkomstskatt på utomlands bosatta – särskild inkomstskatt på utomlands bosatta artister m.fl. – kommunal inkomstskatt – statlig förmögenhetsskatt vid tillämpningen av den särskilda inkomstskatten på utomlands bosatta artister m.fl. (jämför p. 3 i artikeln) – skatt på vissa premiebetalningar som betalas till utländsk försäkringsgivare – skatter av samma eller i huvudsak likartat slag – räntor, kostnader och tillägg hänförliga till de skatter på vilka avtalet tillämpas (art. 27.1) <p>Beloppsgräns saknas</p>	<p>a) En avtalsslutande stats skattefordran, som har blivit slutgiltigt fastställd, godtas för indrivning av den andra staten (art. 27.2)</p> <p>b) Säkerställande ej möjligt</p> <p>c) Personer som har hemvist i en avtalsslutande stat eller i båda avtalsslutande staterna, dock ska inte handräckning medges beträffande medborgare, bolag eller andra sammanslutningar i den stat hos vilken framställningen görs (art. 1.1 och 3.1 a) jämfört med art. 27.4)</p> <p>e) Preskriptionsregler saknas i avtalet och följer därför sökande stats preskriptionsregler</p>

3.2.6 Tullavtalen

Sverige har tullavtal med indrivningsbestämmelser med några EU-stater och några stater som inte är medlemmar i EU. Det är Tullverket, inte Kronofogden, som är behörig myndighet för dessa avtal, vilket innebär att när Kronofogden har konstaterat att det saknas tillgångar i Sverige bör utredningsrapporten översändas till Tullverket i Sundsvall. Tullverket kan därefter, utan Kronofogdens medverkan, ansöka om indrivning av tullavgifterna i andra stater.

När det saknas krav på föregående verkställighet i Sverige enligt avtalen kan Tullverket ansöka om indrivning av svenska tullavgifter direkt till andra stater.

Indrivningsdirektivet

Däremot är Kronofogden behörig myndighet och ansöker om indrivning av tullar inom EU enligt indrivningsdirektivet. Tullavtalen med EU-staterna tillämpas i stället för indrivningsdirektivet t.ex. när avtalen har lägre beloppsgränser för indrivning eller omfattar fler fordringar än direktivet.

3.3 Författningar

Det finns flera författningar som Kronofogden ska iakttä vid verkställighet. Vissa bestämmelser är mer allmänna, andra gäller mer specifikt utlandshandräckning.

3.3.1 Behörig myndighet

Handläggning av utlandshandräckningar administreras av en behörig myndighet. Med behörig myndighet avses i skatte- och handräckningsavtalen finansministern/finansdepartementet eller den myndighet till vilken uppgiften har delegerats.

Vid handräckning för indrivning m.m. har uppgiften att vara behörig myndighet delegerats till Kronofogden (6 § biståndslagen samt 3 § andra stycket 1 p. LÖHS). Ansvaret för den behöriga myndighetsfunktionen inom Kronofogden ligger centralt hos BMT.

Arbetsuppgifter

BMT har i ärendehanteringens till uppgift att kontrollera att de förutsättningar som anges i EU-rätt och internationella överenskommelser är uppfyllda. Det gäller både innan en begäran om handräckning kan lämna Sverige för handläggning i annan stat och innan en begäran om handräckning från annan stat tas emot för verkställighet i Sverige. Vad som bl.a. kontrolleras är bakomliggande fordringsanspråk samt att lämnade uppgifter är kompletta och relevanta.

Vid utlandshandräckning ska all kommunikation mellan staterna passera respektive stats behöriga myndighetsfunktion. Ett utlandsteam eller verkställighetsteam får således inte ha direktkontakt med annan stat inom ramen för en utlandshandräckning avseende skatter. Vid tillämpningen av indrivningsdirektivet kommunicerar BMT elektroniskt med andra stater genom det s.k. CCN-nätet.

BMT har ett övergripande ansvar för hanteringen av en utlandshandräckning gentemot andra stater fram till dess att återredovisning sker. Frågor som ska besvaras av BMT är ärederelaterade rättsfrågor som uppstår i samarbetet med andra stater. Det kan t.ex. röra frågor om innehållet i svensk rätt m.m. Vid sidan av ärendehanteringen bedriver BMT allmänt ett arbete som syftar till att fördjupa och effektivisera samarbetet med andra stater i frågor som rör utlandshandräckning. BMT levererar årlig statistik till kommissionen, främst angående tillämpningen av indrivningsdirektivet.

Utlandsteam

Utlandsteamet har handläggningsansvar för de gäldenärer som är föremål för utlandshandräckning. Teamet utreder olika typer av frågor och sköter självständigt kontakter och skriftväxling med sina gäldenärer.

I förhållande till utlandsteamet ska BMT endast sköta kommunikationen med motsvarande behörig myndighetsfunktion i en annan stat. Exempel på information som omgående ska kommuniceras med annan stat vid utlandshandräckning är uppgifter som rör bakomliggande skattefordringar, t.ex. frågor som rör anstånd, överklagande och nedsättning av fordran. Utlandsteamet ska via BMT förse mottagande stat med sådan information.

Under pågående handräckning har utlandsteamet ansvar för att utreda och besvara frågor från annan stat. Ofta rör frågorna de skattekrav som omfattas av utlandshandräckningen. I dessa fall måste utlandsteamet normalt inhämta information från Skatteverket innan svar kan lämnas till annan stat via BMT. Vid tveksamhet i frågor som rör handläggningen mellan utlandsteamet och BMT eller vilka uppgifter som ska vidarebefordras till annan stat bör kontakt tas med BMT.

3.3.2 Indrivningslagen m.m.

Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar (indrivningslagen). Kompletterande bestämmelser finns i indrivningsförordningen

(1993:1229). Indrivningslagen ska tillämpas på alla slags fordringar som handläggs som a-mål hos Kronofogden.

Tillgångsundersökning

Kronofogden ska enligt indrivningslagen göra en tillgångsundersökning. Vid tillgångsundersökningen utreder Kronofogden den betalningsskyldiges ekonomiska förhållanden. Omfattningen av utredningen avgörs från fall till fall, bl.a. med hänsyn till ansökans innehåll, under handläggningen tillkommande uppgifter och gäldenärens förhållanden. Tillgångsundersökningen görs med stöd av olika funktioner i INIT.

Gäldenärsutredning

Kronofogden ska också göra en gäldenärsutredning för att få en samlad bild av gäldenärens förhållanden när det behövs för att kunna bedöma en fråga om uppskov eller avbrytande av indrivning (6 § indrivningslagen).

Dokumentation av utlandstillgångar

Vid Kronofogdens utredning av gäldenären är det viktigt att uppmärksamma och dokumentera att det kan finnas tillgångar i andra stater. En sådan information är viktig för ett framgångsrikt arbete med utlandshandräckning.

Utlandsverkställighet

Två förutsättningar gäller för verkställighet utomlands (14 § indrivningsförordningen). Den första är att gäldenären vistas utomlands eller av annat skäl kan antas ha egendom i utlandet. Den andra är att fordran inte utan väsentliga svårigheter kan drivas in i Sverige. Sistnämnda krav innebär att Kronofogden måste utreda och förvissa sig om att det i princip saknas möjlighet till verkställighet i Sverige innan bistånd begärs av annan stat.

En motsvarande utredningsskyldighet finns även enligt lagen (1990:314) om ömsesidig handräckning i skatteärenden (LÖHS), se avsnitt 3.3.4.

Den bestämmelse i indrivningsförordningen som reglerar utlandsindrivning får en självständig betydelse för fordringar som inte omfattas av LÖHS, t.ex. böter m.m. som drivs in enligt lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. den s.k. nordiska verkställighetslagen (NVL), se avsnitt 4.5.

Det gäller således också utanför skatteområdet ett krav på att Kronofogden utreder gäldenären och förvissas sig om att det i princip saknas möjlighet till verkställighet i Sverige innan handräckning begärs i annan stat.

I vissa fall kan det finnas specialreglering som möjliggör en ansökan om handräckning trots att möjligheterna till verk-

ställighet i Sverige inte har uttömts. En sådan reglering finns i lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen ([rambeslutet om böter](#)), se avsnitt 4.3.

**Enskilds
regressrätt**

Den som har betalat viss skatt för annan kan i vissa fall ha en rätt att återkräva den betalda skatten (59 kap. 9 och 21 §§ skatteförfarandelagen). En sådan regressfordran drivs in på det sätt som gäller för indrivning av skatt och har medelslag 80. En sådan fordran anses som en civilrättslig fordran varför de civilrättsliga preskriptionsbestämmelserna är tillämpliga (prop. 1981/82:96 s. 142). Det innebär att preskriptionstiden är 10 år.

I indrivningsförordningen finns det ett krav på att fordran ska tillkomma staten för att utlandshandräckning ska kunna göras. Eftersom en enskilds regressfordran inte tillkommer staten är utlandshandräckning inte möjlig för en sådan fordran (14 § 1 p. indrivningsförordningen).

**Information från
Skatteverket**

Skatteverket ska som sökande myndighet lämna information till Kronofogden om sådana uppgifter som kan antas vara av betydelse för indrivningen (7 § indrivningsförordningen). Informationen ska lämnas när ansökan om indrivning görs eller så snart som möjligt därefter. I utlandsrelaterade ärenden är det viktigt att Skatteverket lämnar uppgifter till Kronofogden om tillgångar i andra stater. Sådana uppgifter kan fås vid revision eller inom ramen för informationsutbyte i ett skatteärende med andra stater.

Informationsutbyte m.m. inom skatteområdet behandlas av rådets direktiv 2011/16/EU av den 15 februari 2011 om administrativt samarbete i fråga om beskattning och om upphävande av direktiv 77/799/EEG ([handräckningsdirektivet](#)).

Skatteverket ska också som sökande myndighet informera Kronofogden om gäldenärens betalningsskyldighet sätts ned eller faller bort (8 § indrivningsförordningen). Detsamma gäller om gäldenären har beviljats anstånd med betalningen eller om det kommit fram att indrivning inte borde ha begärts. Ett fungerande informationsutbyte är inte minst viktigt i syfte att undvika felaktig verkställighet i andra stater.

**Information till
Skatteverket**

Kronofogden ska också lämna viss information till Skatteverket. Det gäller bl.a. uppgifter om gäldenärens ekonomiska förhållanden i den utsträckning som informationen bedöms vara av betydelse för verkets handläggning enligt lagen

(2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter (26 § indrivningsförordningen).

Kronofogden ska t.ex. lämna information som är värdefull i konkursammanhang, t.ex. information om tillgångar som kan vara återvinningsbara. Skyldigheten att lämna information omfattar även gäldenärer med officiell adress i utlandet.

3.3.3 Biståndslagen m.m.

Genomförande av indrivningsdirektivet i svensk rätt

Genom antagandet av lag (2011:1537) om bistånd med indrivning av skatter och avgifter inom Europeiska unionen (biståndslagen) har indrivningsdirektivet införlivats med svensk rätt. Syftet med biståndslagen är att genomföra [indrivningsdirektivet](#) på ett sådant sätt att det är klart vad som gäller såväl när Kronofogden begär bistånd i en annan stat som när Kronofogden mottar en begäran om bistånd. Om det som föreskrivs i direktivet redan gäller genom befintliga svenska bestämmelser har inga bestämmelser införts i biståndslagen. Lagen kompletteras av förordningen (2011:1546) om bistånd med indrivning av skatter och avgifter inom Europeiska unionen.

Tillämpningsföreskrifter

Tillämpningsföreskrifter för direktivet återfinns i kommissionens genomförandeförordning vilket innebär att det inte finns något behov av eller möjlighet att införa nationella bestämmelser på det som täcks av förordningen (avsnitt 2.3.1.2).

Typer av bistånd

Biståndslagen innehåller de grundläggande bestämmelserna om möjligheten att begära och skyldigheten att lämna bistånd enligt indrivningsdirektivet d.v.s. utbyte av upplysningar, delgivning av handlingar samt indrivning och verkställighet av säkerhetsåtgärder (2 § biståndslagen jämfört med artiklarna 5,8,10 och 16 indrivningsdirektivet).

Fordringar

Biståndslagen omfattar alla skatter och motsvarande pålagor som tas ut av en medlemsstat eller på dess vägnar eller på unionens vägnar samt skattetillägg, kontrollavgifter, förseningsavgifter, räntor och kostnader m.m. (3 § biståndslagen jämfört med artikel 2.1 och 2.2 indrivningsdirektivet).

Socialavgifter, böter m.m.

Obligatoriska socialavgifter, vederlag för allmännyttiga tjänster eller påföljder som utdöms på grundval av allmänt åtal m.m. omfattas inte av biståndslagen (4 § biståndslagen jämfört med artikel 2.3 d indrivningsdirektivet)

Definition av person

En begäran om bistånd får omfatta en fysisk eller juridisk person samt varje annan juridisk konstruktion eller samman-

slutning av personer som har befogenhet att utföra rättshandlingar (5 § biståndslagen jämfört med artikel 3 indrivningsdirektivet). Det innebär att en begäran om indrivning får avse inte bara den skattskyldige utan även arbetsgivare som innehållit skatt eller någon annan som är betalningsskyldig enligt svensk lagstiftning. Att det inte finns några begränsningar innebär vidare att det är möjligt att delge personer som inte är betalningsskyldiga t.ex. delägare av en fastighet. Mer detaljerade regler finns i genomförandeförordningen artikel 3.2.

Upplysningar

Kronofogden får använda upplysningar från en myndighet i en annan medlemsstat för att vidta verkställighets- eller säkerhetsåtgärder avseende fordringar som omfattas av biståndslagen. De får också användas för fastställelse och verkställighet av obligatoriska socialavgifter. Upplysningarna får inte användas för andra ändamål än ovan uppräknade utan att den myndighet som tillhandahåller upplysningarna tillåtit det. Det krävs dock inget tillstånd för att upplysningarna ska få återopas eller användas som bevisning. En svensk myndighet ska följa villkoren för användning som följer av biståndslagen oavsett vad som annars är föreskrivet i lag eller annan författning (19 § biståndslagen och 9 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen)

Spontant informationsutbyte

Kronofogden får utan föregående begäran underrätta en behörig myndighet i en annan stat om en förestående återbetalning av annan skatt än mervärdesskatt till en person i den andra staten (8 § biståndslagen jämfört med artikel 6 indrivningsdirektivet). Förfarande för återbetalning av mervärdesskatt sker genom att ansökan om återbetalning görs till skattemyndigheten i etableringslandet. Denna får därigenom reda på att det finns en tillgång i den andra staten.

Delgivning

Kronofogden får delge en person i en annan medlemsstat i enlighet med 16–18 §§ delgivningslagen. Om det inte är möjligt eller medför orimliga svårigheter att delge personen får Kronofogden begära bistånd med delgivningen (11 § biståndslagen jämfört med artikel 8.2 indrivningsdirektivet). En begäran om delgivning ska åtföljas av ett enhetligt delgivningsformulär som upprättas av Kronofogden, se vidare genomförandeförordningen artikel 10 och bilaga I. Den anmodade myndigheten har möjlighet att tillhandahålla formuläret inte bara på ett officiellt språk i den egna staten utan även på annat språk om mottagaren själv begär det. Avsikten med det enhetliga delgivningsformuläret är att det ska innehålla så mycket information om handlingen som delges att en över-

	sättning av själva handlingen inte ska vara nödvändig för att mottagaren av delgivningen ska kunna tillvarata sin rätt.
Förutsättningar för indrivning	<p>Innan bistånd begärs ska lämpliga indrivningsåtgärder ha vidtagits för att driva in fordran i Sverige såvida det inte</p> <ul style="list-style-type: none"> – är uppenbart att dessa inte skulle leda till fullbetalning, och det samtidigt är känt att den berörda personen har tillgångar i den anmodade medlemsstaten, eller – sådana förfaranden skulle medföra orimliga svårigheter (om begreppet orimliga svårigheter m.m. se 3.1.3)
Beloppsgräns	<p>Kronofogden får begära bistånd med indrivning om det sammanlagda beloppet av fordringarna som omfattas av biståndslagen uppgår till 1 500 euro. Det finns en möjlighet att begära indrivning av fordringar som understiger detta belopp om det kan antas att biståndet kan lämnas genom avräkning mot en fordran på återbetalning av skatt eller avgift, eller annars med liten insats av den anmodade myndigheten. Undantaget har ingen motsvarighet i indrivningsdirektivet utan har tillkommit för att möjliggöra att information om återbetalning av moms eller andra skatter ska kunna föranleda en indrivningsbegäran trots att fordran inte uppgår till 1 500 euro, förutsatt att den andra staten accepterar det lägre beloppet (12 § första stycket biståndslagen jämfört med artikel 18.3 indrivningsdirektivet).</p>
Bestridda fordringar	<p>Huvudregeln är att Kronofogden inte får begära indrivning i en annan medlemsstat om fordran är föremål för om- eller överprövning. Det ges dock en möjlighet till att begära indrivning om den anmodade statens lagstiftning tillåter verkställighet av bestridda fordringar (12 § första stycket biståndslagen jämfört med artikel 11.1 och 14.4 tredje stycket indrivningsdirektivet). Denna möjlighet måste dock utnyttjas med försiktighet och i första hand där misstanke finns att gäldenären genom att överklaga utan hopp om framgång får ett andrum och kan gömma sina tillgångar (prop. 2011/12:15 s. 38). I ett sådant ärende måste Kronofogden kontakta Skatteverket för att utreda förutsättningarna och den förväntade utgången innan man kan överväga att sända en begäran om indrivning av en bestridd fordran. Om det senare visar sig att fordran faller bort eller nedsätts ansvarar Kronofogden för återbetalning av indrivet belopp och eventuell ersättning som ska betalas enligt bestämmelser i den andra staten. Kronofogden kan även bli ersättningsskyldig för</p>
Kostnader m.m.	

kostnader och förluster som den andra staten har ådragit sig i samband med indrivningen (6 § biståndsförordningen). Det samma gäller i de fall där fordringen blir bestridd när indrivning har begärts i den andra staten (17 § biståndslagen jämfört med artikel 14.4 tredje stycket indrivningsdirektivet). Även kursförluster i samband med en eventuell återbetalning bör beaktas i sammanhanget.

**Invändningar,
omprövning m.m.**

Kronofogden ska underrätta den andra myndigheten om fordran, den ursprungliga exekutionstiteln eller det enhetliga dokumentet blir föremål för om- eller överprövning. Kronofogden ska vidare så snart den får del av relevanta upplysningar i det mål som ligger till grund för en begäran om indrivning vidarebefordra dessa upplysningar till den andra myndigheten (4 § biståndsförordningen). Skatteverket ska underrätta Kronofogden om fordran har fallit bort eller satts ner samt om gäldenären har beviljats anstånd med betalningen eller om det framkommit att indrivning inte borde ha begärts (8 § indrivningsförordningen). Kronofogdens skyldighet att underrätta den anmodade staten om en begäran om omprövning tillgodoses dock inte av denna underrättelseskyldighet. Detta innebär att om gäldenären meddelar Kronofogden att omprövning har begärts måste Kronofogden, genom att kontakta Skatteverket och hålla ärendet under bevakning, skaffa sig nödvändig information så att underrättelseskyldigheten gentemot den andra staten kan tillgodoses. I de fall där gäldenären ännu inte begärt omprövning bör Kronofogden uppmana gäldenären att sända en kännedomskopia till Kronofogden samtidigt som begäran sänds till Skatteverket. Vidare bör gäldenären upplysas om att verkställigheten i den andra staten fortsätter till dess att begäran om omprövning inkommit.

Varje skriftlig invändning mot skattefordran som Kronofogden mottar från gäldenären måste, förutom att den ska handläggas i enlighet med Kronofogdens gällande handledning och ställningstagande avseende hantering av invändning mot verkställighet, vidarebefordras till Skatteverket för eventuell handläggning.

Nedsättning

Om skattefordran nedsätts eller återkallas ska Kronofogden omedelbart underrätta den andra myndigheten om detta samt skälen till ändringen eller återkallelsen (4 § tredje punkten biståndsförordningen). Om fortsatt indrivning av den nedsatta fordran begärs ska Kronofogden överföra ett reviderat enhetligt dokument som medger verkställighet i den anmodade staten (artikel 22 genomförandeförordningen). Den anmodade

staten får dock återredovisa ärendet om det belopp som kvarstår efter omprövningen understiger 1 500 euro.

Preskription

Alla åtgärder som vidtas av den anmodade myndigheten eller på dess vägnar för att driva in fordran, och som leder till att preskriptionstiden skjuts upp eller förlängs enligt lagstiftningen i den andra medlemsstaten, ska ha samma verkan i fråga om den svenska fordran (18 § andra stycket biståndslagen samt 9 a § skattepreskriptionslagen). Regleringen leder till att preskriptionstiden kan förlängas genom att en indrivande myndighet i en annan medlemsstat medger avbetalning och gör upp en skriftlig betalningsplan (prop. 2011/12:15 s. 50). Om Kronofogden får besked från en annan medlemsstat att betalningen enligt medgivandet ska ha fullgjorts senare än 10 år efter utgången av ordinarie preskriptionstid bör Kronofogden informera den andra staten att detta inte medges enligt svensk rätt och att om möjligt bör medgivandet anpassas så att fordringen blir betald inom 10-årsfristen eller annan indrivningsåtgärd vidtas.

Det enhetliga dokumentet

Kronofogden ska upprätta och bifoga det enhetliga dokumentet vid en begäran om bistånd med indrivning. Vid begäran om säkerhetsåtgärder ska beslutet om betalningssäkring bifogas (3 § biståndsförordningen) Det enhetliga dokumentet är grunden för de indrivningsåtgärder som den anmodade staten vidtar. Det är därmed av yttersta vikt att Kronofogden använder sig av de uppgifter som Skatteverket lämnar avseende det restförda skattekontounderskottet (avsnitt 5.4.2). Mer detaljerade bestämmelser om vad det enhetliga dokumentet ska innehålla finns i genomförandeförordningen artikel 16 och bilaga II till den förordningen.

Förbud mot överklagande m.m.

Beslut enligt biståndslagen får inte överklagas. Det enhetliga dokumentet ska rättas om det, på grund av ett skrivfel eller liknande, brister i överensstämmelsen mellan dokumentet och den ursprungliga exekutionstiteln (21 § biståndslagen).

Konkurs m.m.

Om fråga om konkurs eller annan åtgärd som avses i lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter tas upp av den anmodade staten ska Kronofogden inhämta Skatteverkets synpunkter och vidarebefordra dessa till den andra staten. Skatteverket ansvarar för kostnader som uppkommer på grund av sådana åtgärder och som en svensk myndighet kan vara skyldig att betala (10 § biståndsförordningen och 6 a § borgenärslagen).

Kursförlust Uppkommer ett restbelopp på grund av kursförlust vid valutaväxling eller därför att myndigheten i den andra staten eller en förmedlande bank gjort avdrag för kostnader faller restbeloppet bort (7 § biståndsförordningen).

Kursvinst Det är i brist på uttrycklig reglering inte generellt möjligt att tillgodoföra staten kursöverskott. Överskottet är dock en tillgång som kan bli föremål för exekutiva åtgärder i de fall det finns andra restförda fordringar, t.ex. skulder i a-mål som inte har kunnat skickas på handräckning och skulder i e-mål. Frågan har varit föremål för prövning i Högsta domstolen (NJA 2011 s. 751). Vid indrivning enligt rådets direktiv 2008/55/EG uppstod ett överskott på grund av växelkursförändring. HD fann att varken indrivningsdirektivet eller tillämpningsföreskrifterna innehöll några regler om hur en restfordran eller ett överskott som uppstått på grund av valutaväxling skulle hanteras. Den frågan, som gäller förhållandet mellan den sökande myndigheten och gäldenären, får avgöras enligt den sökande statens nationella rätt. Svensk rätt reglerar endast fallet gällande kursförlust. Det saknas däremot bestämmelse som reglerar situationen där det uppstått ett överskott. I brist på svensk reglering fann HD att då staten fått fullt betalt för sin fordran saknades grund för att staten skulle ha rätt till ytterligare medel.

Föreskrifter Enligt 12 § biståndsförordningen får Kronofogden meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för verkställigheten av biståndslagen. Kronofogden har ännu inte utnyttjat möjligheten att meddela sådana formella föreskrifter.

3.3.4 Lagen om ömsesidig handräckning i skatteärenden m.m.

I LÖHS finns regler om vad som gäller vid handräckning av skatter och avgifter till andra stater enligt nordiska skattehandräckningsavtalet, dubbelbeskattningsavtalen samt Europaråds- och OECD-konventionen. Lagen kompletteras av förordningen (1990:320) om ömsesidig handräckning i skatteärenden (FÖHS). Därutöver finns bestämmelser som måste beaktas i EU-rätten och i de olika internationella överenskommelser m.m. som Sverige har ingått med andra stater. I och med tillkomsten av biståndslagen är LÖHS och FÖHS inte längre tillämpliga på handräckning enligt indrivningsdirektivet (21 § femte stycket LÖHS).

Begreppet handräckning	Med begreppet handräckning avses enligt LÖHS utbyte av upplysningar, häri inbegripet Skatteverkets samtidiga skatteutredningar och deltagande i skatteutredning, indrivning och säkringsåtgärder samt delgivning av handlingar (3 § första stycket LÖHS).
Allmänna krav för handräckning	Enligt LÖHS finns ett antal allmänna förutsättningar för handräckning i annan stat: <ul style="list-style-type: none"> – att det finns en överenskommelse med annan stat – att motsvarande handräckningsåtgärd kan vidtas i Sverige i ett likartat ärende – att skattebeslutet är verkställbart i Sverige – att fordran inte utan väsentliga svårigheter kan drivas in i Sverige
Motsvarande handräckningsåtgärd	Kravet på att motsvarande handräckningsåtgärd ska kunna vidtas i Sverige innebär t.ex. att Kronofogden inte kan begära handräckning vid konkurs eller begära säkerhetsåtgärder i annan stat för andra beslut än beslut om betalningssäkring.
Konkurs	Vid konkurs har Kronofogden enligt 3 kap. 7 § konkurslagen (1987:672) i princip inte någon möjlighet att vidta verkställighetsåtgärder i Sverige. Kronofogden kan därför inte begära handräckning i annan stat vid konkurs. Om svensk konkurs inträffar under pågående handräckning bör handräckningsansökan normalt återkallas. I vissa fall kan det vara motiverat att avvakta med att återkalla ansökan, t.ex. vid pågående medelsredovisning avseende redan vidtagna verkställighetsåtgärder.
Säkerhetsåtgärder	Kronofogden kan heller inte i en ansökan om indrivning begära att verkställighetsåtgärderna begränsas till säkerhetsåtgärder för restförda skatter, eftersom Kronofogden inte har den möjligheten i Sverige. I Sverige verkställs skattebeslut fullt ut oberoende av laga kraft, omprövning eller överklagande. <p>Om det föreligger ett skattebeslut får Kronofogden välja mellan att begära verkställighet fullt ut eller att avstå från att begära handräckning i annan stat. En annan sak är att det kan förekomma fall där mottagande stats lagstiftning endast tillåter säkerhetsåtgärder för överklagade skattefordringar. Ett sådant förhållande påverkar inte Kronofogdens möjlighet att begära handräckning.</p>

Väsentliga svårigheter	Kravet på att fordran inte utan väsentliga svårigheter kan drivas in i Sverige innebär att Kronofogden måste utreda gäldenären och förvissa sig om att det saknas möjlighet till verkställighet i Sverige innan handräckning begärs. Utredningen ska ha dokumenterats i en utredningsrapport.
Annan än den skattskyldige	Begäran får avse indrivning inte bara mot den skattskyldige utan även hos arbetsgivare eller någon annan som är betalningsskyldig enligt svensk lagstiftning (18 § 2 p. LÖHS). Ett vanligt exempel på betalningsansvar för annan än den skattskyldige är det solidariska betalningsansvar som i vissa fall kan påföras företrädare för juridisk person (59 kap. 12–13 §§ skatteförfarandelagen). Även andra typer av solidariskt betalningsansvar omfattas av regleringen i LÖHS. Det kan röra sig om ett borgensansvar för annan juridisk eller fysisk persons skatteskulder, t.ex. vid anstånd enligt skatteförfarandelagen eller vid uppskov enligt indrivningslagen. I de fall en sådan borgensförbindelse tas i anspråk genom beslut av Skatteverket eller Kronofogden torde betalningsansvaret omfattas av 18 § 2 p. LÖHS.
Betalningstidpunkt	Svensk skatt som har drivits in genom handräckning i främmande stat ska anses vara betald vid tidpunkten för uttagandet i den andra staten (19 § LÖHS). Det är viktigt att beakta detta vid redovisning av medel från annan stat.
Bestridd skattefordran	Invändningar mot verkställighet regleras inte i LÖHS. För hantering av invändningar mot verkställighet avseende fordran som är föremål för utlandshandräckning se respektive överenskommelse om handräckning och gällande handledning och ställningstagande avseende hantering av invändning mot verkställighet.
Kursförlust	Om det vid utlandshandräckning uppkommer en restskuld på grund av omväxling till svensk valuta av ett belopp, som varit avsett att täcka en fordran som är föremål för handräckning, ska restbeloppet falla bort (13 § FÖHS). Motsvarande gäller vid brist på grund av kostnader som uppstått vid betalningsförmedlingen.
Kursvinst	Det finns inte någon reglering i LÖHS eller FÖHS om vad som gäller då kursvinst uppkommer i samband med handräckning på grund av omväxling av valuta. Kursvinst uppstår när den valuta till vilken omräkning skett har blivit mer värd i förhållande till den svenska kronan jämfört med vad som gällde vid det ursprungliga omräkningstillfället. Resultatet kan då bli

att erhållet belopp överstiger det belopp som handräckningsfordran uppgår till enligt Kronofogdens Utsöknings och indrivningsdatabas (Kronofogdens databas). I vissa fall kan erhållet belopp överstiga gäldenärens totala restförda skuld då det saknas andra skulder än de som omfattas av handräckningsansökan.

Det är i brist på uttrycklig reglering inte generellt möjligt att tillgodoföra staten kursöverskott. Överskottet är dock en tillgång som kan bli föremål för exekutiva åtgärder i de fall det finns andra restförda fordringar, t.ex. skulder i a-mål som inte har kunnat skickas på handräckning och skulder i e-mål.

Preskription

Fråga om preskription regleras av lagstiftningen i sökande stat i den mån bestämmelse om detta har tagits in i tillämplig överenskommelse (10 § LÖHS). Sådana bestämmelser tas regelmässigt in internationella överenskommelser på skatteområdet. Även om sådan bestämmelse saknas anses den sökande statens preskriptionsregler avgöra tidpunkten för preskription, om inte staterna träffat en ömsesidig överenskommelse om något annat. Det innebär att svenska preskriptionsregler ska tillämpas i utgående handräckningsärenden avseende skatter m.m. I de fall inte mottagande stat självmant återredovisar ärenden vid preskription ska utlandsteamet själva återkalla ansökan om handräckning.

Om Kronofogden inte ansöker om indrivning i en annan stat kan det få konsekvenser för Skatteverkets möjligheter till preskriptionsförlängning av skattefordringarna vid förvaltningsdomstol i Sverige. Det gäller oavsett om fordringarna är bestridda eller inte (prop. 1981/82:96 s. 64).

Preskriptionsavbrott

Det finns vissa överenskommelser, t.ex. det nordiska skattehandräckningsavtalet, som föreskriver att frågor om preskriptionsavbrott ska bedömas enligt den anmodade statens lagstiftning (artikel 14 p.3 nordiska skattehandräckningsavtalet). Den sökande statens preskriptionstid förlängs då genom indrivningsåtgärder som är preskriptionsavbrytande i den anmodade staten.

I Sverige saknas regler om preskriptionsavbrott i lagen om preskription av skattefordringar m.m. Kronofogden tillämpar därför i praktiken inte utländska regler om preskriptionsavbrott (prop. 1989/90:98 s.16). Det innebär t.ex. att om preskriptionsavbrytande åtgärd har vidtagits i ett handräckningsärende i annan nordisk stat så får det inte genomslag i Sverige.

Kronofogden ska i stället återkalla handräckningsansökan om preskription har inträtt i Sverige.

Avbetalningsplan

Sverige har en regel om preskriptionsförlängning i de fall när Kronofogden skriftligen beslutar om uppskov med eller utan avbetalningsplan (6 § lagen om preskription av skattefordringar m.m.).

En avbetalningsplan som gäldenären ingått med verkställande myndighet i anmodad stat medför inte någon förlängning av fordrans preskriptionstid i Sverige. Det är endast när Kronofogden meddelar beslutet om uppskov som regeln om preskriptionsförlängning gäller i Sverige.

Vid preskriptionsförlängning på grund av ett i Sverige meddelat uppskov med avbetalningsplan preskriberas fordran tidigast vid utgången av det kalenderår då betalningen ska vara fullgjord enligt medgivandet. Preskription sker dock inte senare än tio år efter utgången av det kalenderår då preskription annars skulle inträda. Det är viktigt att Kronofogden underrättar den betalningsskyldige om att Kronofogdens beslut om uppskov med betalningen medför preskriptionsförlängning (prop. 1981/82:96 s. 40).

Delgivning

I den mån det finns en överenskommelse med annan stat får Kronofogden begära biträde i den främmande staten med delgivning (20 § LÖHS). Kronofogden får begära att delgivningen sker på visst sätt som kan vara föreskrivet enligt lagstiftningen i den stat där delgivningen ska äga rum (15 § FÖHS).

Kronofogden kan också själv ombesörja delgivning med person i den främmande staten genom att sända handlingen med posten.

**Upplysningar/
specialitets-
principen**

Vid handräckning i skatteärenden kan svenska myndigheter få upplysningar från andra stater. Ibland kan det, på grund av innehållet i tillämplig överenskommelse med berörd stat, finnas villkor som begränsar möjligheten att utnyttja upplysningen. Svenska myndigheter är då skyldiga att följa dessa villkor (24 § LÖHS). Denna begränsning av rätten att använda information brukar benämnas specialitetsprincipen.

Det flesta skatteavtalen innehåller bestämmelser om informationsutbyte men inte om indrivning, t.ex. avtalet med Isle of Man. Sådana avtal tillåter ofta att erhållen information får användas för indrivningsändamål i mottagande stat. Det är viktigt att Skatteverket kontrollerar förhållandena i varje

	enskilt fall och vidarebefordrar relevant information till Kronofogden.
Överklagande	De beslut som BMT meddelar enligt LÖHS får inte överklagas (23 § LÖHS).
Tillämpningsföreskrifter	Enligt 17 § FÖHS finns det en möjlighet för Kronofogden som behörig myndighet att meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för verkställigheten av LÖHS. Kronofogden har ännu inte utnyttjat möjligheten att meddela sådana formella föreskrifter.
Regeringen	Om ett ärende är av särskild betydelse eller annars är av sådan beskaffenhet att det bör avgöras av regeringen ska Kronofogden med eget yttrande överlämna ärendet dit.
Skatteverket	<p>Skatteverket är behörig myndighet för ett omfattande informationsutbyte inom skatteområdet (3 § andra stycket 2 p. LÖHS). Det finns bestämmelser om sådant informationsutbyte i t.ex.</p> <ul style="list-style-type: none"> – ett stort antal dubbelbeskattningsavtal – handräckningsdirektivet – rådets förordning (EG) nr 1798/2003 av den 7 oktober 2003 angående administrativt samarbete i fråga om mervärdesskatt – kommissionens förordning (EG) nr 1925/2004 av den 29 oktober 2004 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för vissa bestämmelser i rådets förordning (EG) nr 1798/2003 angående administrativt samarbete i fråga om mervärdesskatt – rådets direktiv 2003/48/EG av den 3 juni 2003 om beskattning av inkomster från sparande i form av räntebetalningar <p>Enligt Skatteverkets arbetsordning är det utlandsskattekontoren i regionerna Stockholm och Malmö som normalt fattar beslut i Skatteverkets handräckningsärenden.</p> <p>Ärenden som är av principiell betydelse, och där tillämpningen av avtalen kan ifrågasättas, ska överlämnas till Finansdepartementet för avgörande.</p> <p>Skatteverket har det administrativa ansvaret för att informationsutbytet med andra staters skatteförvaltningar sker i enlighet med gällande författningar och skatte- och handräckningsavtal m.m.</p>

3.3.5 Lagen om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter m.m.

Offensiva borgenärsuppgifter

Vid årsskiftet 2007/2008 övergick ansvaret för s.k. offensiva borgenärsuppgifter från Kronofogden till Skatteverket. Övriga borgenärsuppgifter och ansvaret för verkställighetsarbetet ligger kvar hos Kronofogden. Förutom ett generellt samordningsansvar ansvarar Skatteverket för följande borgenärsuppgifter:

- ansöka om likvidation
- ansöka om konkurs och bevaka fordran i konkurs
- ansöka om företagsrekonstruktion och företräda det allmänna vid rekonstruktion
- besluta om att anta förslag om ackord
- besluta om nedsättning av fordran och företräda det allmänna i ett skuldsaneringsförfarande
- föra talan om betalningsansvar för någon annans skulder till det allmänna
- föra talan om preskriptionsförlängning
- ansöka om förordnande av boutredningsman

Skatteverkets borgenärsuppgifter regleras i lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter (borgenärslagen) och förordningen (2007:789) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter (borgenärsförordningen). I borgenärsarbetet har Skatteverket ett särskilt datastöd som kallas Borgenärs informationssystem – Skatteverkets registrerings- och ärendehanteringssystem för borgenärsarbetet (Boris).

Konkurs

Vad som avses med indrivningsåtgärder bestäms av den stat som mottar en begäran om handräckning och definitionen varierar mellan olika stater. Ett antal stater inom EU anser att konkurs är att betrakta som en indrivningsåtgärd. För svensk del är det sedan de offensiva borgenärsuppgifterna överfördes till Skatteverket inte längre möjligt för Kronofogden att begära konkurs i annan stat. I de fall då handräckning begärts enligt indrivningsdirektivet och frågan om konkurs tas upp av den anmodade myndigheten, ska Kronofogden inhämta Skatteverkets synpunkter och vidarebefordra dessa till den andra

staten. Uppkommer kostnader i samband med konkursen ansvarar Skatteverket för dessa (6 a § borgenärsförordningen)

Skatteverket har en egen möjlighet att ansöka om konkurs i samtliga EU-stater med stöd av rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden ([insolvensförordningen](#)). Insolvensförordningen har reviderats och ersatts av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/848 av den 20 maj 2015 om insolvensförfaranden (den reviderade insolvensförordningen). Den reviderade insolvensförordningen ska tillämpas på insolvensförfaranden som inleds den 26 juni 2017 eller därefter.

Skuldsanering

Ett beslut om skuldsanering i annan stat omfattar även svenska skattekrav oavsett om de varit kända eller inte. Det är därför inte möjligt att begära handräckning för svenska skattefordringar som hade kunnat ingå i den utländska skuldsaneringen. Ett beslut om skuldsanering som fattats av en myndighet i en annan stat saknar dock rättsverkan i Sverige förutsatt att Skatteverket inte har godkänt skuldsaneringsförslaget. Indrivning av svenska fordringar kan således ske i Sverige trots en utländsk skuldsanering. Det bör dock observeras att vissa EU-stater har anmält skuldsanering som ett förfarande enligt insolvensförordningen. Om det är fråga om ett huvudförfarande enligt artikel 3.1 har förfarandet och dess verkningar giltighet inom hela EU.

De nordiska staterna har inom ramen för det nordiska skattehandräckningsavtalet träffat en särskild överenskommelse. Enligt denna ska mottagande nordisk stat tills vidare bevaka sökande stats intressen i skuldsaneringsärenden, t.ex. bevaka att gäldenären betalar i enlighet med en beslutad skuldsaneringsplan. Utlandsteamerna behöver därför normalt inte återkalla sin utlandshandräckning till nordisk stat vid skuldsanering i annan stat.

Kronofogden kan inte i ett handräckningsärende bevaka Skatteverkets intressen i ett utländskt skuldsaneringsförfarande. Kronofogden ska dock alltid vidarebefordra skrivelser eller information som rör skuldsaneringen till Skatteverket, t.ex. begäran om yttrande från en skuldsaneringsmyndighet i annan stat.

Se mer om Skatteverkets hantering av utländska skuldsaneringar i Skatteverkets handledning för borgenärsarbetet

Ackord

En gäldenär ger ibland in en ansökan om eftergift till Skatteverket motsvarande vad han har beviljats i det utländska skuldsaneringsförfarandet. Om så sker bör det tas upp som en begäran om underhandsackord och behandlas enligt reglerna för ackord. Enbart en begäran om yttrande från en skuldsaneringsmyndighet i annan stat utgör inte skäl för Skatteverket att öppna ett ackordsärende.

Skatteverket får anta ett beslut om ackord, om det kan anses ekonomiskt fördelaktigt för det allmänna och det inte med hänsyn till gäldenärens personliga förhållanden eller av någon annan anledning framstår som olämpligt från allmän synpunkt (4 § borgenärslagen).

Preskriptionsförlängning

Skatteverket kan begära förlängning av preskriptionstiden (10 § borgenärslagen och 7 § lagen om preskription av skattefordringar m.m.) Ett vanligt förekommande skäl till preskriptionsförlängning är att den skattskyldige vistas eller har vistats utomlands.

En utlandsvistelse behöver inte alltid innebära att vidare indrivningsåtgärder är uteslutna. Det gäller i de fall det enligt internationella överenskommelser finns en möjlighet till indrivning i andra stater (prop. 1981/82:96 s. 34). Om Kronofogden underlåter att utnyttja möjligheten till utlandshandräckning påverkar det Skatteverkets möjligheter till att kunna få preskriptionsförlängning.

Kronofogdens borgenärsuppgifter

Kronofogden har fortfarande kvar ett antal arbetsuppgifter som har borgenärskaraktär (prop. 2006/07:99 s. 37 ff.). Exempel på sådana arbetsuppgifter är

- gäldenärsutredning
- uppskov och avbetalning (i förekommande fall i förening med att säkerhet tas emot)
- avbrytande av indrivning
- avräkning enligt indrivningslagen och avräkning enligt lagen (1985:146) om avräkning vid återbetalning av skatter och avgifter
- ställningstagande till frågor om anstånd med löneutmätning och anstånd med försäljning av utmätt egendom
- begäran om indragning av hela egendomen efter förfarande med andelsutmätning

- begäran om ianspråktagande av fastighet vid pantbrevs-utmätning
- begäran om nytt försäljningsförsök
- yttrande över lämnat bud vid försäljning
- företräda sökanden i fråga om rättelse vid utmätning

Utlandsindrivning

I förarbetsuttalanden har angetts att det bara är i sällsynta fall som det i samband med utlandshandräckningar aktualiseras åtgärder av borgenärskaraktär i Sverige eller främmande stat. Kronofogdens hantering av indrivningsuppdrag till och från utlandet har därför i första hand definierats som ett utflöde av rollen som verkställande myndighet inom landet (prop. 2006/07:99 s. 39).

Uppskov och avbetalning

I de fall Kronofogden överväger att medge uppskov med eller utan avbetalning ska Skatteverket informeras i vissa fall (13 § indrivningsförordningen). Skatteverket ska därefter ta ställning till och underrätta Kronofogden om verket avser att vidta åtgärder enligt borgenärlagen. Om underrättelse inte sker anses Skatteverket inte ha något att invända mot att uppskov beviljas (5 § borgenärsförordningen).

Vid utlandshandräckning uppkommer ofta fråga om avbetalningsförfarande i annan stat. I den mån Kronofogden får tillfälle att lämna synpunkter kan Kronofogden yttra sig i frågan. Den verkställande staten avgör dock självständigt om avbetalning ska medges eller inte. Det är de faktauppgifter och argument som Kronofogden för fram som har betydelse vid handläggningen i den andra staten.

Vid uppskovsförfarande, med eller utan avbetalning, i utlandet finns inte någon formell skyldighet att informera Skatteverket eftersom det inte är Kronofogden som meddelar något beslut. Det utesluter dock inte att det kan finnas anledning att ta kontakt med Skatteverket för att få fram ett bättre beslutsunderlag till den verkställande staten.

3.4 Socialförsäkringsförordningen och tillämpningsförordningen

En möjlighet till handräckning för indrivning beträffande socialavgifter och verkställighet av återkrav av icke berättigade förmåner finns mellan medlemsstaterna i EU inom socialförsäkringsområdet.

Grunden är Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, ändrad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 av den 16 september 2009 om ändring av förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och om fastställande av innehållet i bilagorna ([socialförsäkringsförordningen](#)).

En grundläggande bestämmelse om handräkning för indrivning finns i artikel 84 socialförsäkringsförordningen. De närmare bestämmelserna finns i Europaparlamentets och rådets förordning om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 987/2009 av den 16 september 2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen ([socialtillämpningsförordningen](#)). För mer information, se Berglund, Europarättslig tidskrift, 2011 s. 257–271.

Sedan den 1 april 2012 finns även ett avtal mellan EU och Schweiz vilket innebär att ansökningar om indrivning av socialavgifter och återkrav av förmåner är möjlig även mellan alla EU-stater och Schweiz. Grunden är ett parallellavtal som undertecknats mellan EU och Eftastaten Schweiz ([Schweizavtalet](#)). Ikraftträdandet av den gemensamma EES-kommitténs beslut den 1 juni 2012 innebär att socialförsäkringsförordningen och socialtillämpningsförordningen gäller mellan EU-staterna och Island, Norge och Liechtenstein. Detta medför att Kronofogden kan skicka ansökningar på samtliga inte preskriberade återkravsfordringar beträffande sociala förmåner till Island, Norge och Liechtenstein. För Liechtensteins del gäller det även socialavgifter. När det gäller begäran om handräkning av socialavgifter till Norge och Island används det nordiska skattehandräkningsavtalet då det är mer administrativt lätthanterligt.

Syfte

Socialtillämpningsförordningen syftar i denna del till att stärka det ömsesidiga biståndet vid indrivning av fordringar som rör social trygghet för att garantera att indrivningen blir effektiv och att samordningen fungerar smidigt. En effektiv indrivning är ett medel för att förhindra och angripa missbruk och bedrägerier och garantera de sociala systemens hållbarhet (skäl 19).

Förordningarna medger ett samarbete mellan EU:s medlemsstater beträffande informationsutbyte och delgivning för indrivningsändamål samt för indrivning.

Socialförsäkringsförordningen från 2004 trädde i kraft den 1 maj 2010 (artikel 97 socialtillämpningsförordningen).

Socialförsäkrings- och socialtillämpningsförordningarna är direkt tillämpliga i Sverige. Det saknas kompletterande svenska författningsbestämmelser till dessa förordningar.

De förfaranden som ska tillämpas för uppbörd av avgifter och återkrav av förmåner, inklusive ersättningsgilla kostnader, ska regleras genom en tillämpningsförordning till nya socialförsäkringsförordningen eller genom överenskommelser mellan medlemsstaterna (artikel 84.4 socialförsäkringsförordningen). Sådana överenskommelser saknas.

Socialdepartementet är behörig myndighet i Sverige inom socialförsäkringsområdet (artikel 1 m socialförsäkringsförordningen). Kronofogden är utsedd av socialdepartementet till behörig institution (artikel 1 q iii socialförsäkringsförordningen) från den 15 juli 2010 för tillämpningen av artikel 84 socialförsäkringsförordningen beträffande indrivning och verkställighet enligt artiklarna 75–85 socialtillämpningsförordningen. Arbetsuppgiften som behörig institution utförs hos Kronofogden av BMT. De [behöriga institutionerna](#) inom EU framgår av Master Directory. Då det kan finnas ett flertal behöriga institutioner i en stat kan det i vissa fall vara komplicerat att fastställa till vilken behörig institution en begäran ska sändas. All kommunikation sker per post, till skillnad mot ärenden enligt EU:s indrivningsdirektiv, vilket gör att ärendehantering tar lång tid. Socialtillämpningsförordningen har antagits med utgångspunkt från ett antal bestämmelser i direktivet (skäl 19). Med hänsyn till den nära anknytning som finns mellan vissa bestämmelser i förordningen och direktivet ska bestämmelserna i direktivet vara vägledande vid Kronofogdens tillämpning av förordningen. Det innebär således att det ibland finns skäl att vid tillämpningen av socialtillämpningsförordningen beakta bestämmelserna i indrivningsdirektivet (Processägarens ställningstagande avseende socialtillämpningsförordningen, nr 7/10/VER).

Territoriell omfattning

Socialförsäkringsförordningen saknar bestämmelser om territoriell omfattning och kompletteras därför av EU-fördraget och EUF-fördraget (avsnitt 3.1).

Tillämpningsområde

Socialförsäkringsförordningen ska tillämpas på den sociala trygghetens område beträffande förmåner avseende: sjukdom, moderskap, faderskap, invaliditet, ålderdom och efterlevande,

olycksfall i arbete, arbetsjukdom, dödsfallsersättningar, arbetslöshet, förtida pensionering och familj (artikel 3.1).

Exempel på fordringar från Försäkringskassan är återkrav på bostadsbidrag, barnbidrag, sjukpenning och livränta. Ett exempel på fordringar från Pensionsmyndigheten är återkrav på ålderspension. Exempel på fordringar från arbetslöshetskassorna är felaktigt utbetalda arbetslöshetsersättningar och inte betalda medlemsavgifter.

Socialförsäkringsförordningen är med vissa undantag tillämplig på alla bidragssystem för social trygghet, oavsett om de är avgiftsfinansierade eller inte (artikel 3.2).

Uppbörd och återkrav

Uppbörd av obetalda socialavgifter och återkrav av icke berättigade förmåner i en medlemsstat får göras i en annan medlemsstat (artikel 84.1).

Avräkning

Svensk myndighet, t.ex. Försäkringskassan, ska avräkna en betalningsskyldigs tillkommande förmån mot ett återkrav mot denne innan en fordran överlämnas för indrivning till Kronofogden. Avräkning ska även göras mellan olika myndigheter. Denna typ av avräkning är en annan än den som regleras i lagen om avräkning vid återbetalning av skatter och avgifter.

Avräkning ska också ske mellan myndigheter (institutioner) i berörda medlemsstater. Avräkningen begränsas dock av vad som är möjligt enligt nationella regler. Det finns t.ex. inte någon skyldighet för Skatteverket att avräkna ersättningar som utbetalas från Försäkringskassan. De förmåner som är avräkningsbara är t.ex. felaktiga utbetalningar av kontantförmåner eller avgifter. Om hela eller en del av fordran inte kan återkrävas genom avräkning, ska det belopp som återstår att betala drivas in (artikel 71 socialtillämpningsförordningen).

Fordringar, ränta m.m.

Indrivningsbara fordringar i andra medlemsstater är den sökande medlemsstatens avgifter eller förmåner som felaktigt utbetalats eller tillhandahållits. Även ränta, böter, administrativa påföljder och alla andra avgifter och kostnader omfattas (artikel 75.1 socialtillämpningsförordningen).

Beloppsgräns

Enligt socialtillämpningsförordningen har den s.k. administrativa kommissionen en möjlighet att fastställa beloppsgränser för handräckning. En lägsta beloppsgräns finns på 350 euro, med två undantag. Det ena undantaget gäller för indrivningsframställningar som enligt nationell lagstiftning fanns före införandet av beloppsgränsen. Det andra undantaget gäller

när det finns en överenskommelse med annan medlemsstat om lägre beloppsgräns.

Personkrets	Socialförsäkringsförordningen tillämpas på en vid personkrets. Den omfattar alla som är medborgare i en medlemsstat samt statslösa och flyktingar som är bosatta i en medlemsstat och som omfattas eller har omfattats av lagstiftningen i en eller flera medlemsstater. Samma sak gäller för deras familjemedlemmar och efterlevande (artikel 2 socialförsäkringsförordningen).
Betalningsskyldiga	En begäran om indrivning eller säkerhetsåtgärder ska avse fysiska eller juridiska personer och/eller tredje man som innehar dennes tillgångar (artikel 78.3 a jämfört med artikel 84 socialtillämpningsförordningen). Även solidariskt betalningsansvar får man anse omfattas av förordningen (jfr indrivningsdirektivet). Socialförsäkringsförordningen tillämpas även på arbetsgivares lagreglerade betalningsskyldighet för anställdas socialavgifter (artikel 21 jämfört med artikel 78.3 a socialtillämpningsförordningen). I Sverige har arbetsgivare ett betalningsansvar för debiterade socialavgifter (avsnitt 3.1). Indrivning kan därför ske även mot arbetsgivare som är bosatt eller har tillgångar utomlands.
Förhållandet till internationella överenskommelser	Socialförsäkringsförordningen ersätter inom sitt tillämpningsområde alla konventioner om social trygghet som är tillämpliga mellan medlemsstaterna (artikel 8 socialförsäkringsförordningen).
Nordiska skattehandräckningsavtalet	Det nordiska skattehandräckningsavtalet är inte en nordisk konvention om social trygghet och ersätts därför inte av socialförsäkringsförordningen. Skattehandräckningsavtalet medger indrivning av socialavgifter i de nordiska staterna. Därför kan avtalet användas vid indrivning av socialavgifter mellan EU-medlemsstaterna Sverige, Finland och Danmark.
Retroaktiv tillämpning	Socialtillämpningsförordningen saknar bestämmelser om tillämpning i tiden. Eftersom förordningen utgör en del av processrätten kan den tillämpas retroaktivt för fordringar som uppkommit i en medlemsstat innan den trätt ikraft i en annan indrivande medlemsstat (avsnitt 3.1 angående retroaktiv tillämpning av indrivningsdirektivet).
A- eller e-mål	Skatteverkets socialavgiftsfordringar handläggs som a-mål hos Kronofogden och ingår i restförda skattekontunderskott. Försäkringskassans, Arbetslöshetskassornas och Pensionsmyndighetens återkravsfordringar handläggs som e-mål.
Översättning	Det saknas bestämmelser om översättning i socialtillämpningsförordningen.

3.4.1 Begäran om upplysningar

För att Kronofogden ska kunna avgöra om det är motiverat att begära indrivning i andra EU-stater kan myndigheten begära upplysningar om gäldenären eller dennes tillgångar i utlandet. Det är vanligt att Kronofogden begär adressuppgift för att underrätta en gäldenär om kravet.

Användning av upplysningar

En EU-stat kan bara ge den information som är tillåten att lämna ut enligt dess egen lagstiftning (artikel 76.2 socialtillämpningsförordningen). Det finns inga begränsningar i förordningarna angående användningen av mottagen information, d.v.s. någon specialitetsprincip gäller inte (jämför avsnitt 3.1.1).

3.4.2 Delgivning

Begäran

Kronofogden kan begära bistånd med delgivning i andra EU-stater. De ska då, enligt sin nationella lagstiftning, delge mottagaren de dokument eller beslut som översänds av Kronofogden och som avser en fordran och/eller indrivning av denna fordran (artikel 77.1 socialtillämpningsförordningen). De beslut som Kronofogden oftast delger är utmättningsbeslut.

I en begäran om delgivning ska flera uppgifter lämnas, t.ex. om den berörda mottagarens namn, adress, fordran, vilket dokument eller beslut som avses (artikel 77.2 socialtillämpningsförordningen). Originalen eller en bestyrkt kopia av den handling eller det beslut som ska delges ska bifogas begäran.

EU-domstolens avgörande i [Kyriannmålet](#) behandlar krav på översättning vid delgivning m.m. (avsnitt 3.1.2).

Redovisning

Den anmodade myndigheten ska utan dröjsmål underrätta Kronofogden om vidtagna åtgärder och särskilt om vilket datum dokumentet eller beslutet skickades till mottagaren (artikel 77.3 socialtillämpningsförordningen).

3.4.3 Begäran om indrivning

Socialavgifter

I socialavgiftslagen (2000:980) finns bestämmelser om avgifter för finansiering av systemen om social trygghet och socialavgifter. Sådana avgifter består av arbetsgivaravgifter eller egenavgifter (1 kap. 2 § socialavgiftslagen).

Sveriges socialavgifter omfattas av socialförsäkringsförordningen, eftersom undantag saknas i bilaga XI till artikel 3.2 socialförsäkringsförordningen. Socialavgifter omfattas av skatteförfarandelagen (2011:1244). Sådana obetalda avgifter

	<p>överlämnas av Skatteverket till Kronofogden för indrivning. Kronofogden har därför möjlighet att begära indrivning av svenska socialavgifter i andra medlemsstater.</p>
Återkravsfordringar	<p>Återkravsfordringar från Försäkringskassan, Arbetslöshetskassorna och Pensionsmyndigheten, som inte kunnat avräknas, fastställs av Kronofogden i ett utslag i mål om betalningsföreläggande eller i ett domstolsavgörande.</p> <p>Om fordringarna från Försäkringskassan, Arbetslöshetskassorna och Pensionsmyndigheten inte blir betalda genom Kronofogdens verkställighet kan Kronofogden begära att de drivs in i annan medlemsstat.</p>
Förutsättningar för ansökan om indrivning	<p>Flera förutsättningar ska vara uppfyllda för att Kronofogden ska kunna ansöka om indrivning i en annan medlemsstat. En viktig förutsättning är att Kronofogden först ska ha försökt driva in skulden i Sverige men att vidtagna indrivningsåtgärder inte kommer att leda till full betalning av fordran (artikel 78.2 b socialtillämpningsförordningen).</p> <p>Indrivning av de svenska fordringarna i en annan medlemsstat ska ske enligt den lagstiftning som gäller för liknande fordringar i den mottagande staten (artikel 84.2 socialförsäkringsförordningen). Exekutionstitel ska bifogas i original eller bestyrkt kopia.</p>
Valutaomräkning	<p>I Kronofogdens ansökan om indrivning till en annan medlemsstat ska de svenska fordringarna räknas om till den anmodade statens valuta (artikel 78.3 d socialtillämpningsförordningen). Kronofogden måste alltid ange fordringsbeloppet i minst två valutor, t.ex. svenska kronor och euro (artikel 78.3 d socialtillämpningsförordningen).</p>
Växelkurs	<p>Växelkursen mellan två valutor ska vara den referensväxelkurs som offentliggörs av Europeiska centralbanken. Dag för fastställande av gällande växelkurs ska bestämmas av administrativa kommissionen (artikel 90 socialförsäkringsförordningen).</p>
Äldre fordringar	<p>En verkställande medlemsstat är i regel inte skyldig att verkställa fordringar äldre än 5 år från andra medlemsstater (avsnitt 6.1.1).</p>
Bestridna fordringar	<p>Huvudregeln är att socialavgifter och återkrav av sociala förmåner som medger indrivning inte är bestridda i Sverige vid tidpunkten för ansökan om handräckning (artikel 78.2 a socialtillämpningsförordningen). Undantagsvis kan sökande stat begära indrivning av en bestridd fordran, men det förutsätter</p>

att båda staternas nationella lagstiftning medger det (artikel 78.2 a med hänvisning till artikel 81.2 andra stycket socialtillämpningsförordningen).

Hos Kronofogden är det BMT som avgör om en ansökan ska göras till en annan EU-stat avseende bestridda fordringar. En ogrundad ansökan om indrivning av bestridda fordringar kan leda till ett kostnadsansvar för en sökande EU-stat (artikel 81.2 andra stycket socialtillämpningsförordningen). För att kunna bedöma om det är lämpligt med indrivning av bestridda socialavgifter behöver Kronofogden normalt få kompletterande uppgifter från Skatteverket. Vad som behövs är ett underlag för att kunna bedöma skatteprocessens utgång. Gäller det återkravsfordringar kan kompletterande information behöva hämtas från t.ex. Försäkringskassan.

Oftast bestrider gäldenären fordran först efter det att handräckning begärts. Verkställigheten får då fortsätta beträffande dessa fordringar förutsatt att den mottagande staten enligt sin nationella lagstiftning tillåter verkställighet av bestridda fordringar (artikel 81.2 andra stycket socialtillämpningsförordningen). Om mottagande stat accepterar att driva in bestridda fordringar får Kronofogden därför ta ställning till om ansökan ska vidhållas eller inte.

När Kronofogden får kännedom om att gäldenären bestrider fordran ska Kronofogden via BMT informera den anmodade myndigheten i den andra medlemsstaten om att verkställigheten ska uppskjutas i avvaktan på det beslut som behörigt organ i Sverige fattar i ärendet (artikel 81.2 socialtillämpningsförordningen). Beskedet om uppskjuten verkställighet i den andra medlemsstaten gäller till dess att Kronofogden meddelar annat.

Om gäldenären bestrider svenska socialavgifter och/eller återkrav av sociala förmåner under indrivningsförfarandet i en annan medlemsstat ska den staten hänvisa gäldenären att ge in sitt bestridande till behörigt organ i Sverige, t.ex. Skatteverket eller allmän domstol (artikel 81.1 socialtillämpningsförordningen).

Invänder gäldenären hos Kronofogden att den fordran som är föremål för utlandshandräckning är felaktig ska en prövning ske i enlighet med 3 kap. 21 § UB, se vidare Handledning vid invändning mot verkställighet (dnr 832 23907-13/121) och ställningstagande Prövning av invändning mot verkställighet enligt 3 kap. 21 § UB. Beträffande hanteringen av invändningen med avseende på utlandshandräckningen, se avsnitt 5.4.2.

Preskription	<p>Frågor om preskription av fordran regleras uteslutande av den sökande statens lagstiftning (artikel 83.1 a socialtillämpningsförordningen). Preskriptionsavbrytande åtgärder som vidtas av den anmodade myndigheten ska leda till preskriptionsförlängning i den mån motsvarande åtgärder vidtagna i den sökande staten hade lett till förlängning (artikel 83.2 socialtillämpningsförordningen). I svensk rätt saknas regler om preskriptionsavbrott i a-mål. Preskriptionsavbrytande åtgärder enligt den anmodade statens lagstiftning får därför ingen rättsverkan i Sverige.</p> <p>Sverige har däremot en regel om preskriptionsförlängning när Kronofogden beslutar om uppskov med eller utan avbetalningsplan enligt 6 § lagen om preskription av skattefordringar m.m. En avbetalningsplan som gäldenären ingått med verkställande myndighet i anmodad EU-stat medför dock ingen förlängning av fordrans preskriptionstid, eftersom Kronofogden inte har fattat beslutet.</p> <p>Om Kronofogden inte ansöker om indrivning i en annan medlemsstat kan det få konsekvenser för Skatteverkets möjligheter till preskriptionsförlängning i Sverige av socialavgifterna (prop. 1981/82:96 s. 64).</p> <p>För återkravsfordringar gäller tio års preskriptionstid.</p>
Tillgångar i Sverige	<p>Socialtillämpningsförordningen medger indrivning i andra medlemsstater för den del av skulden som inte täcks av pågående verkställighet i Sverige (artikel 78.2 b)</p>
Parallell indrivning	<p>Det är också möjligt att ansöka om parallell indrivning i flera medlemsstater med stöd av socialtillämpningsförordningen.</p>
Begäran om säkerhetsåtgärder	<p>Socialtillämpningsförordningen medger en begäran om säkerhetsåtgärder i andra EU-stater förutsatt att detta medges enligt gällande bestämmelser i lagar eller andra författningar i den anmodade partens medlemsstat (artikel 84 socialtillämpningsförordningen). Sådana åtgärder grundas för svensk del på förvaltningsdomstols beslut om betalningssäkring för socialavgifter eller allmän domstols beslut om kvarstad för återkravsfordringar. Det är dock osäkert om ännu inte fastställda fordringar kan anses omfattas av artikeln som hänvisar till att de bestämmelser och förfaranden som anges i artiklarna 78, 79, 81 och 82 även ska gälla vid tillämpningen av artikel 84. Artiklarna förutsätter nämligen förekomsten av en exekutionstitel för indrivning. I många stater finns dessutom bara möjlig-</p>

het att använda säkerhetsåtgärder för att säkerställa indrivningen då fordran bestrids eller innan den förfallit till betalning.

**Återkallelse/
nedsättning**

Om Försäkringskassan, Arbetslöshetskassorna och Pensionsmyndigheten helt eller delvis återkallar ansökan hos Kronofogden på grund av betalning genom avräkning eller på annat sätt ska Kronofogden via BMT återkalla ansökan om indrivning eller underrätta den andra medlemsstaten om att fordringsbeloppet har satts ned. Om en nedsättning sker av socialavgifter ska utlandsteamet genom BMT i motsvarande mån återkalla ansökan om indrivning.

Kostnadsansvar

Den mottagande medlemsstaten ska från gäldenären driva in och behålla ersättning för alla indrivningskostnader (artikel 85.1 socialtillämpningsförordningen).

Det ömsesidiga bistånd som lämnas mellan medlemsstaterna vid begäran om upplysningar, delgivning, och begäran om indrivning, ska i regel vara kostnadsfritt (artikel 85.2 socialtillämpningsförordningen).

Enligt den administrativa kommissionens beslut daterat 20 juni 2013 ska artikel 85 tolkas på så sätt att i de ärenden där indrivningsåtgärderna inte resulterar i ett indrivet belopp som åtminstone täcker kostnaderna för indrivningen, eller där indrivningen var resultatlös, ska den sökande myndigheten ersätta den anmodade myndighetens kostnader för åtgärder som vidtagits av annan part än den anmodade myndigheten t.ex. av en domstol, om inte staterna kommer överens om annan fördelning i det enskilda fallet.

De sökande och indrivande medlemsstaterna får i speciella fall komma överens om en ersättning för kostnader som uppstår i det enskilda fallet (artikel 85.2 socialtillämpningsförordningen). Det gäller när indrivningsuppdraget medför särskilda svårigheter och handlar om t.ex. höga förrättningskostnader.

Den sökande medlemsstaten blir betalningsskyldig mot den indrivande medlemsstaten för alla kostnader eller förluster som uppstår på grund av åtgärder som bedöms vara ogrundade (artikel 85.3 jämfört med artikel 81.2 andra stycket socialtillämpningsförordningen).

3.4.4 Översikt över tillämpliga artiklar i socialtillämpningsförordningen

Art. 75	Definitioner och allmänna bestämmelser
Art. 76	Begäran om upplysningar
Art. 77	Delgivning
Art. 78	Begäran om indrivning
Art. 79	Exekutionstitel för indrivning av en fordran
Art. 80	Betalningssätt och betalningsfrister
Art. 81	Bestridande av en fordran eller en exekutionstitel för indrivning av en fordran och bestridande av verkställighetsåtgärderna
Art. 82	Begränsning av bistånd
Art. 83	Preskriptionstid
Art. 84	Säkerhetsåtgärder
Art. 85	Kostnader som uppstår i samband med indrivning
Beloppsgräns Lägst 350 euro med vissa undantag	

3.5 Indrivning av sanktionsavgifter vid utstationering av arbetstagare

Den 15 maj 2014 antogs direktiv 2014/67/EU om tillämpning av utstationeringsdirektivet (direktiv 96/71/EG) (tillämpningsdirektivet). Direktivet ska ha genomförts i svensk rätt senast den 18 juni 2016, men i dagsläget (februari 2016) finns endast en utredning publicerad med förslag till genomförandelagstiftning (SOU 20015:13). Då tillämpningsdirektivet kommer att få betydelse för Kronofogden i vissa delar, ges ändå en kortfattad redogörelse för dessa delar här trots att direktivet ännu inte är implementerat (våren 2016).

Bakgrund

Den fria rörligheten för tjänster inom EU innebär att företag har rätt att använda sin egen arbetskraft för att utföra tjänster i

en annan medlemsstat. Utstationeringsdirektivet grundas på friheten att tillhandahålla tjänster och utgör en viktig del av den inre marknaden. Utstationeringsdirektivet ska motverka osund konkurrens pga. skillnader mellan medlemsstaternas nivåer på rättigheter för arbetstagare. Detta innebär i korthet att vissa av värdstatens arbets- och anställningsvillkor (den s.k. ”hårda kärnan”) ska tillämpas på arbetstagare som utstationerats där. Ett utländskt företag som utstationerar arbetstagare i Sverige ska alltså följa de svenska bestämmelser som ingår i den hårda kärnan.

Sanktionsavgifter

I Sverige är Arbetsmiljöverket tillsynsmyndighet och har möjlighet att utfärda sanktionsavgifter mot utländska arbetsgivare som bryter mot de svenska reglerna (se närmare lag [1999:678] om utstationering av arbetstagare) rörande utstationering av arbetstagare. Eftersom sådana sanktionsavgifter alltid riktar sig mot företag i andra medlemsstater, är dessa avgifter till sin natur alltid gränsöverskridande.

Medlemsstaterna har utformat sina sanktioner på olika sätt. Vissa har utformat avgifterna som straffrättsliga avgifter och andra som administrativa avgifter. Vissa staters avgifter har därför kunnat omfattas av befintliga rättsakters bestämmelser om gränsöverskridande verkställighet t.ex. rambeslutet om böter, medan andra avgifter inte omfattats av några sådana bestämmelser. För att bl.a. skapa lika förutsättningar avseende verkställighet inom EU har tillämpningsdirektivet antagits. Svenska sanktionsavgifter omfattas inte av några befintliga rättsakter, varför direktivets bestämmelser ska tillämpas när dessa implementerats i svensk rätt.

Behörig myndighet

I tillämpningsdirektivets kapitel VI finns artiklar om gränsöverskridande verkställighet av ekonomiska administrativa sanktionsavgifter. Det ömsesidiga biståndet ska ske mellan behöriga myndigheter som ska utses i varje medlemsstat (artikel 14). Det finns möjligheter att flera behöriga myndigheter utses i en stat. Enligt den svenska utredningens förslag ska Kronofogden vara behörig myndighet i Sverige när det gäller den gränsöverskridande verkställigheten (SOU 2015:13 s. 255). Det innebär att Kronofogden både ska skicka svenska förfrågningar om indrivning eller delgivning till andra medlemsstater för verkställighet, och ta emot motsvarande förfrågningar för verkställighet och delgivning i Sverige.

IMI-systemet

Kommunikationen mellan myndigheterna ska ske genom informationssystemet för den inre marknaden (IMI-systemet)

som är ett kommunikationssystem framtaget för informationsutbyte mellan EU:s medlemsstater. Systemet bygger på fördefinierade frågor och svar som översatts till alla unionens språk. Tanken är alltså att behovet av översättning ska vara minimalt. Systemet inrättades genom förordning (EU) nr 1024/2012 och används redan idag för flera andra ändamål.

**Ömsesidigt
bistånd -
omfattning**

Det ömsesidiga biståndet ska enligt direktivet bestå av indrivning av sanktionsavgifter samt delgivning av beslut om sådana avgifter och andra typer av handlingar som är relevanta med avseende på indrivningen av sådana avgifter (artikel 15).

Den sökande myndigheten får endast göra en begäran om bistånd om den är förhindrad att genomföra indrivning eller delgivning enligt sina egna lagar. Det innebär att möjligheterna till indrivning i ursprungsstaten i rimlig utsträckning ska ha uttömts innan en begäran framställs (SOU 2015:13 s. 266). Om sanktionsavgiften eller den bakomliggande fordringen är föremål för bestridande eller överklagande får någon begäran om indrivning eller delgivning inte göras.

Den anmodade myndigheten ska godta begäran utan krav på några vidare formaliteter och ska genast vidta alla nödvändiga åtgärder för att verkställa den. Vissa möjligheter att vägra begäran finns dock enligt artikel 17, se nedan vid rubriken "Vägransgrunder". Indrivning och delgivning ska ske i enlighet med den anmodade statens regler och hanteras på samma sätt som ett motsvarande nationellt beslut. Alla delgivnings- och verkställighetsåtgärder som vidtas i den anmodade staten ska anses ha samma verkan som om de hade gjorts i den sökande staten.

**Enhetligt
instrument**

En begäran enligt direktivet ska göras i form av ett s.k. enhetligt instrument i kommunikationssystemet IMI. Den ska innehålla uppgifter om bl.a. gäldenärens namn och adress, överträdelsens art och omständigheterna kring denna, kontaktuppgifter och en specifikation av den fordran som begäran avser. Den anmodade myndigheten ska vidta åtgärder snarast och senast inom en månad från mottagandet. Därefter ska resultatet av åtgärderna återredovisas till sökande myndighet (artikel 16). Eventuella belopp som drivs in med stöd av direktivet tillfaller dock den anmodade staten och ska alltså inte översändas till den sökande staten (artikel 19).

Vägransgrunder

I artikel 17 anges när den anmodade myndigheten inte är skyldig att verkställa en begäran om indrivning eller delgivning. Detta gäller om ansökan inte innehåller de upp-

gifter som specificeras i artikel 16.1–2 eller om den är ofullständig eller uppenbarligen inte motsvarar det bakomliggande beslutet. Vidare kan den anmodade myndigheten vägra att verkställa en begäran om indrivning om de sammanlagda sanktionsavgifterna understiger 350 EUR eller motsvarande belopp. Det finns också möjlighet att vägra verkställa indrivning av avgifter vars belopp inte står i proportion till de kostnader eller resurser som krävs hos den anmodade myndigheten för att driva in avgifterna eller om det skulle ge upphov till betydande svårigheter. Slutligen kan verkställighet av en begäran vägras om grundläggande rättigheter och friheter för svarande samt rättsprinciper som gäller för dem, som anges i den anmodade statens författning, inte respekterats. Den sistnämnda vägransgrunden har inte någon direkt motsvarighet i någon annan rättsakt, men kan närmast motsvaras av att något strider mot ”ordre public” eller ”allmän hänsyn” (SOU 2015:13 s. 272).

Vägransgrunderna i artikel 17 är fakultativa och innebär att det ger den anmodade myndigheten en möjlighet att vägra verkställighet, men inte någon skyldighet. Hur övriga medlemsstater kommer att implementera och tillämpa dessa bestämmelser är inte känt i nuläget (våren 2016), men möjligheten finns alltså för en medlemsstat att t.ex. förordna om en lägre beloppsgräns.

Bestridande och invändningar

Om sanktionsavgifterna under indrivnings- eller delgivningsförfarandets gång bestrids eller överklagas ska verkställighetsförfarandet uppskjutas i avvaktan på beslut i saken av behörigt organ i den sökande staten. Sådana bestridanden och överklaganden ska framställas till behörig instans i den sökande staten och ska inte prövas i den anmodade staten. Invändningar som rör själva delgivnings- och verkställighetsåtgärderna som vidtagits i den anmodade staten ska dock prövas i den anmodade staten enligt dess lagar och bestämmelser (artikel 18).

Invänder gäldenären mot verkställigheten hos Kronofogden ska en prövning ske i enlighet med 3 kap. 21 § UB, se vidare Handledning vid invändning mot verkställighet (dnr 832 23907-13/121) och ställningstagande Prövning av invändning mot verkställighet enligt 3 kap. 21 § UB.

Valuta och kostnader

Avgifterna ska drivas in i lokal valuta och omräkningen ska ske enligt den växelkurs som gällde vid tidpunkten då avgiften påfördes. Det finns ingen möjlighet för den anmodade staten att kräva ersättning av den sökande staten för de kostnader som uppstår med anledning av begäran (artikel 19).

4 Verkställighet utomlands av böter och förverkande

I avsnittet behandlas verkställighet av straffrättsliga fordringar grundat på EU-rätt och internationella överenskommelser. Inledningsvis berörs det svenska regelverket om böter och förverkande. I slutet finns en översikt över rambeslutet om böter, rambeslutet om förverkande och NVL.

Framställan om verkställighet inom EU av ett svenskt beslut om kvarstad görs direkt av åklagare hos behörig myndighet i den andra staten utan medverkan av Kronofogden, med stöd av lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut eller lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål, se vidare avsnitt 4.2.3.1 och 4.6. För begäran om verkställighet av förverkande och böter i annat land är Kronofogden behörig myndighet.

Vissa konventioner och författningar reglerar även internationellt överflyttande av verkställighet av frihetsstraff men här behandlas endast verkställighet av fordringar.

4.1 Böter och vissa andra fordringsanspråk

Regler om böter finns i 25 kap. brottbalken (BrB). De bötesformer som finns är dagsböter, penningböter och normerade böter. Böter kan förekomma som enda påföljd för mindre allvarliga brott eller tillsammans med andra påföljder, t.ex. villkorlig dom (27 kap. 2 § BrB), skyddstillsyn (28 kap. 2 § BrB) eller ungdomsvård (32 kap. 1 § BrB).

Fastställande av bötesstraff

Bötesstraff fastställs av domstol i ett särskilt rättegångsförfarande eller genom de två förenklade förfarandena strafföreläggande och ordningsföreläggande.

Strafföreläggande

Regler om strafföreläggande finns i 48 kap. rättegångsbalken (RB). Ett strafföreläggande innebär att en åklagare i stället för att väcka åtal, där böter ingår i straffskalan, utfärdar ett skriftligt föreläggande som den misstänkte får möjlighet att

skriftligen godkänna utan rättegångsförfarande. Ett strafföreläggande kan också godkännas genom att hela beloppet betalas. Om ett strafföreläggande har godkänts gäller det som en lagakraftvunnen dom.

- Undanröjande** Ett godkänt strafföreläggande kan enligt 59 kap. 6 § RB undanröjas om vissa förutsättningar är uppfyllda, t.ex. vid allvarliga fel eller om den misstänktes godkännande inte kan anses som en giltig viljeyttring. Den som vill klaga på strafföreläggandet ska göra det skriftligen till den tingsrätt som kunnat ta upp åtal för brottet. Skrivelsen ska ha kommit in till tingsrätten senast inom ett år efter det att verkställighet av föreläggandet företogs hos den misstänkte.
- Ordningsbot** Även regler om ordningsbot finns i 48 kap. RB. Ett föreläggande om ordningsbot utfärdas skriftligen av polisman och innebär att den misstänkte får tillfälle att omedelbart skriftligen godkänna föreläggandet. Förutsättningarna för att utfärda ett ordningsföreläggande är snävare än vad som gäller vid strafföreläggande. Ett ordningsföreläggande får t.ex. inte utfärdas om den misstänkte förnekar gärningen eller om det finns ett enskilt anspråk. Även viss annan personal, bl.a. vid Tullverket och kustbevakningen, får utfärda ordningsförelägganden.
- Undanröjande** Möjligheten och villkoren för att få ett ordningsföreläggande undanröjt är samma som vid strafföreläggande (59 kap. 10 § RB).
- Företagsbot** En företagsbot är en särskild rättsverkan av brott som kompletterar det individuella straffansvaret vid brott i näringsverksamhet. Syftet med sanktionen är att ge näringsidkare ett starkt motiv att organisera verksamheten på ett sätt som motverkar överträdelser. Systemet med företagsbot ska bl.a. främja en sund konkurrens mellan företag. Regler om företagsbot finns i 36 kap. BrB. En företagsbot fastställs till ett belopp av lägst fem tusen kronor och högst tio miljoner kronor.
- Brottsofferfonden** Genom lagen (1994:419) om brottsofferfond inrättades en särskild fond, vars pengar ska användas till verksamhet som gagnar brottsoffer. Fonden finansieras huvudsakligen genom avgifter som tas ut av dem som döms för brott där fängelse ingår i straffskalan. Avgiften räknas inte som en påföljd utan är en särskild rättsverkan av brott. Beslut om avgift till brottsofferfonden meddelas av domstol i brottmålsdom eller av åklagare i ett strafföreläggande. Avgiften är 500 kronor.
- Rättegångskostnader i brottmål** Den som döms för ett brott kan enligt 31 kap. 1 § RB bli skyldig att återbetala vissa kostnader för rättegången. Ersättnings-

skyldigheten avser statens kostnader för offentlig försvarare och hämtning samt för sådana kostnader för blodprovstagning och blodundersökning som avser den tilltalade och har gjorts för utredning om brottet. Kostnadsansvaret är normalt begränsat till vad den tilltalade skulle ha fått betala i rättshjälpsavgift enligt rättshjälpslagen (1996:1619). Preskriptionstiden för rättegångskostnader är tio år och följer bestämmelserna i preskriptionslagen (1981:130).

4.1.1 Verkställighet av bötesstraff m.m.

Grundläggande regler om uppbörd och indrivning av bötesstraff och sådan rättsverkan som innefattar betalningsskyldighet finns i bötesverkställighetslagen (1979:189) (BVL) och bötesverkställighetsförordningen (1979:197) (BVF).

Uppbörd av böter

Uppbörd sker genom att den bötfälde betalar frivilligt eller genom att medel som har betalats i förskott på böter tas i anspråk. Förfarandet med förskottsbetalning (deposition) syftar till att säkra betalning av böter och används framförallt vid enklare brott där böterna föreläggs genom ordningsbot eller strafföreläggande och gärningsmannen är en utlänning som vistas tillfälligt i Sverige. Uppbörd av böter sker när dom har meddelats eller då det finns ett godkänt strafföreläggande eller föreläggande om ordningsbot.

Polisen

Polismyndigheten (Polisen) är uppbördsmyndighet (3 § BVF). I vissa fall restförs fordringar på böter och viten utan uppbördsförfarande. Gälldenären får då inte något skriftligt krav på betalning och har begränsade möjligheter att betala innan fordringsanspråket överlämnas till Kronofogden. Domstolarna har ingen roll i uppbördsförfarandet utan medverkar endast genom att upplysa den bötfälde om möjligheten till frivillig betalning och med att förse denne med inbetalningskort.

Verkställighet av böter

Om uppbörd inte ska ske, eller om uppbörd inte har lett till full betalning, ska Polisen lämna böterna för verkställighet till Kronofogden. Indrivning får inte ske förrän domen har vunnit laga kraft eller föreläggandet har godkänts. Bestämmelser om indrivning finns i indrivningslagen. Kronofogden får lägga ned verkställigheten om indrivningen av böter skulle vara till synnerligt men för den bötfälde eller någon som är beroende av honom för sin försörjning (12 § BVL). Ett sådant beslut kan överklagas av åklagaren.

Förvandling av böter

Böter som inte har kunnat drivas in kan under vissa förutsättningar förvandlas till fängelse (15 § BVL). En sådan förvandling kan komma i fråga om:

- det är uppenbart att den bötfällda av tredska har underlåtit att betala böterna eller
- om förvandling annars av särskilda skäl är påkallat från allmän synpunkt

Det första alternativet avser fall då den bötfällda obstruerar mot verkställigheten, t.ex. gömmer undan tillgångar eller håller sig undan. Det andra alternativet är avsett att motverka att bötesgäldenärer som saknar betalningsförmåga i praktiken blir immuna mot bötesstraff och tillämpas bara när det är fråga om upprepad brottslighet.

Bötesförvandling är mycket sällsynt men det förekommer att förutsättningarna är uppfyllda. Förvandling beslutas av tingsrätten efter ansökan av åklagare. Det är Kronofogden som tar initiativet till förvandling genom att skicka en redogörelse till åklagaren med bl.a. information om den bötfällda och hans förmåga att betala böterna. Vid ansökan till tingsrätten ställs höga krav på att Kronofogdens utredning visar att allt gjorts för att driva in böterna.

Förvandlingsstraff fastställs till fängelse i lägst fjorton dagar och högst tre månader. Förvandlingsstraffet faller bort om hela bötesbeloppet betalas och den bötfällda kan betala ända till dess straffet är verkställt.

**Utlands-
verkställighet**

I de fall böter inte kan drivas in i Sverige utan väsentliga svårigheter, och gäldenären kan antas ha egendom i utlandet, kan verkställighet begäras i annan stat (14 § indrivningsförordningen). En förutsättning är dock att det finns stöd för detta i en EU-rättsakt eller en internationell överenskommelse som gäller i berörd stat. I vissa fall kan verkställighet begäras innan tillgångsundersökningen har avslutats i Sverige. Det kan t.ex. ske vid tillämpningen av rambeslutet om böter.

Preskription

Utdömda böter och viten bortfaller (preskriberas) när fem år har förflutit från det domen vann laga kraft (35 kap. 7 § BrB). Böter och viten bortfaller om den bötfällda avlider.

4.2 Förverkande

Sak- och värdeförverkande

En viktig faktor vid brottsbekämpning är möjligheten till förverkande. Förverkande är en särskild rättsverkan av brott och kan ske genom sakförverkande eller värdeförverkande. Innebörden av sakförverkande är att viss egendom förklaras förverkad, d.v.s. att ägaren eller rättighetshavaren förlorar sin rätt till den aktuella egendomen. Ett sakförverkande kan avse pengar men måste då avse exakt samma pengar som härrör från brottet, vilket ofta är svårt att visa. Ett värdeförverkande innebär att någon förpliktas att betala ett belopp som motsvarar värdet av viss egendom eller vissa förtjänster. Uttrycket ”vissa förtjänster” avser allt som inte avser den förverkade egendomen i sig, t.ex. avkastning av viss egendom och ersättning för kostnader i samband med brott.

Lagstiftningen om förverkande bygger till viss del på EU-rättslig grund, se bl.a. [rådets rambeslut 2005/212/RIF](#) av den 24 februari 2005 om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott.

Särskild rättsverkan

Förverkande på grund av brott kan ske genom en förverkandeförklaring av domstol eller genom strafföreläggande eller föreläggande om ordningsbot. I en dom tas beslutet om förverkande upp under rubriken särskild rättsverkan.

4.2.1 Brottsbalken

Utbyte av brott

Regler om förverkande finns i 36 kap. BrB. Utbyte av brott ska förklaras förverkat om det inte är uppenbart oskäligt. Med utbyte av brott avses både konkret egendom som någon kommit över genom brott och det till penningbelopp uppskattade värdet av vad som åtkommit. Även egendom som trätt i stället för utbyte av brott, eller ersättning för kostnader som någon tagit emot i samband med brott, anses som utbyte och kan förverkas. Vid bedömningen av om det är uppenbart oskäligt ska eventuell skadeståndsskyldighet särskilt beaktas.

Om det har uppkommit ekonomiska fördelar för näringsidkare av brott som begåtts i näringsverksamhet ska värdet av detta förklaras förverkat.

Hjälpmedel vid brott och brottsverktyg

Även egendom som använts som hjälpmedel, eller varit avsedd att användas som hjälpmedel, vid brott kan förverkas. Förverkande får beslutas om det behövs för att förebygga brott eller om det annars finns särskild anledning. Vidare kan även föremål som riskerar att komma till brottslig användning

förverkas, d.v.s. typiska brottsverktyg, oavsett om brott begåtts eller inte.

Personkrets

Ett förverkande kan rikta sig mot en vid personkrets och kan t.ex. ske mot den i vars ställe gärningsmannen eller den medverkande var.

Utvidgat förverkande

Det är möjligt att förverka egendom från personer som dömts för allvarlig brottslighet trots att egendomen inte kan härledas till något konkret brott som personen dömts för, s.k. utvidgat förverkande (36 kap. 1 b § BrB och prop. 2007/08:68). Ett utvidgat förverkande kräver att någon döms för ett brott som kan ge fängelse i sex år eller mer. Det krävs också att brottet har varit av beskaffenhet att kunna ge utbyte samt att det framstår som klart mera sannolikt att egendomen utgör utbyte av brottslig verksamhet än att så inte är fallet.

Om brottet kunnat ge utbyte kan förverkande ske om någon döms för vissa särskilt angivna brott, t.ex. människohandel och narkotikabrott. Ett utvidgat förverkande kan också användas om någon döms för försök, förberedelse eller stämpling till ett förverkandeutlösande brott.

Utmätning eller särskild rätt till egendom

Sådan rätt som vunnits genom utmätning eller betalnings-säkring upphör om egendomen förverkas om inte domstolen särskilt beslutar att rätten ska bestå. Särskild rätt till egendom som förverkas, t.ex. pant, består dock om inte också den särskilda rätten förklaras förverkad.

4.2.2 Annan förverkandelagstiftning

Specialstraffrätten

Vid sidan om brottsbalken finns regler om förverkande i vissa specialrättsliga författningar, t.ex. enligt lagen (2000:1225) om straff för smuggling. Även om det finns skillnader fungerar bestämmelserna i brottsbalken som riktlinjer vid tillämpningen av de specialrättsliga reglerna.

Reglerna i brottsbalken har gjorts direkt tillämpliga på specialstraffrättsliga brott, om inte annat är särskilt föreskrivet, under förutsättning att det är fråga om brott som kan ge fängelse i mer än ett år (36 kap. 1 § andra stycket BrB). Det gör det möjligt att besluta om förverkande vid ett stort antal specialstraffrättsliga brott (prop. 2004/05:135 s. 107 f.).

4.2.3 Säkerställande av beslut om förverkande

Det finns straffprocessuella tvångsmedel som kan användas för att säkerställa ett framtida slutligt beslut om förverkande. För att säkra ett sakförverkande, d.v.s. förverkande av viss utpekad

egendom, tillämpas reglerna om beslag och vid värdeförverkande tillämpas reglerna om kvarstad och förvar. Straffprocessuella tvångsmedel kan bara användas fram till dess att det föreligger ett slutgiltigt beslut om förverkande.

Proportionalitetsprincipen

Beslut om tvångsåtgärder får endast beslutas om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men som åtgärden innebär för den misstänkte eller för något annat motstående intresse (proportionalitetsprincipen).

Beslag

Beslag får ske av föremål som skäligen kan antas att komma att förverkas på grund av brott (27 kap. 1 § RB). Beslag får riktas såväl mot den som är misstänkt för brottet som mot annan. Beslag kan ske även vid bötesbrott.

Kvarstad

Beslut om kvarstad kan meddelas om det finns någon som är skäligen misstänkt för brottet och det finns risk för att denne kan komma att undandra sig att betala det han kan komma att bli betalningsskyldig för på grund av brottet, t.ex. genom att avvika eller undanskaffa egendom (26 kap. 1 § RB).

Trots att det enligt lagtexten krävs någon som är skäligen misstänkt för ett brott kan kvarstad också meddelas i de fall det rör anspråk som riktar sig mot juridiska personer, t.ex. vid talan om företagsbot eller vid förverkande av ekonomiska fördelar för näringsidkare (NJA 1983 s. 570).

Domstolen ska hålla kvarstadsförhandling så snart det kan ske efter det att frågan har väckts. I brådskannde fall kan domstolen fatta ett interimistiskt beslut. Ett beslut om kvarstad är omedelbart verkställbart (30 kap. 12 § första stycket RB) och Kronofogdens verkställighet sker enligt 16 kap. UB.

Förvar

I avvaktan på domstolens beslut om kvarstad får egendom tas i förvar av åklagare eller undersökningsledare (26 kap. 3 § RB). Är fara i dröjsmål får även polisman vidta sådan åtgärd provisoriskt.

Internationell rättslig hjälp i brottmål

Sverige lämnar sedan länge andra länder rättslig hjälp i brottmål oberoende av ömsesidighet (reciprocitet). Rättslig hjälp kan lämnas även till andra stater med vilka Sverige inte har några konventionsbaserade åtaganden (prop. 1999/00:61 s. 47). Vissa stater kräver dock avtal med den andra staten för att lämna rättslig hjälp.

I lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål (LIRB) finns regler som syftar till att underlätta det rättsliga samarbetet mellan åklagare och domstolar i brottsutredningar

och brottmålsrättegångar. Närmare tillämpningsbestämmelser finns i förordningen (2000:704) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Lagen om rättslig hjälp reglerar under vilka förutsättningar Sverige kan lämna rättslig hjälp för olika åtgärder. Det finns också regler om hur samarbetet ska ske med annan stat. Lagen om rättslig hjälp omfattar bl.a. bevisupptagning vid domstol, telefonförhör, beslag, kvarstad och husrannsakan.

Enligt LIRB ska en ansökan från svensk åklagare, om att en åtgärd ska vidtas utomlands, skickas till Justitiedepartementet. Det finns dock utrymme för att träffa avtal om kommunikation på annat sätt (3 kap. 2 § LIRB). En ansökan om rättslig hjälp i Danmark, Finland, Island eller Norge ska skickas direkt till behörig myndighet i mottagande stat.

4.2.3.1 Frysningsbeslut

En typ av säkringsåtgärd som i vissa fall kan användas för att säkerställa förverkande inom EU har införts genom lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningensbeslut (lagen om frysning). Lagen bygger på rådets rambeslut 2003/577/RIF av den 22 juli 2003 om verkställighet i Europeiska unionen av beslut om frysning av egendom eller bevismaterial ([rambeslutet om frysning](#)), se prop. 2004/05:115.

Erkännande och verkställighet av frysningensbeslut är ett förstadium till senare ansökningar om rättslig hjälp i brottmål eller verkställighet av andra staters förverkandebeslut. Syftet är att säkerställa verkställigheten av slutliga förverkandebeslut. Handläggning enligt frysningenslagen utförs i Sverige av åklagare, d.v.s. utan Kronofogdens medverkan. Angående handläggningen i Sverige av utländska frysningensbeslut se avsnitt 6.2.1.

Svenska frysningensbeslut

Med ett svenskt frysningensbeslut avses dels beslut om kvarstad i brottmål dels beslut om beslag för att säkra antingen bevismaterial eller förverkande (2 §, första stycket lagen om frysning). En svensk åklagare kan trots att föremålet inte är tillgängligt besluta om beslag avseende bl.a. föremål som kan komma att förverkas och som kan antas komma att anträffas i en annan medlemsstat.

Skadestånd

Beslut om kvarstad till säkerställande av anspråk på skadestånd i brottmål är inte verkställbara frysningensbeslut. Den enskilde borgenären är hänvisad till att begära verkställighet

	<p>för en sådan fordran med stöd av de konventioner som gäller civilrättsliga fordringsanspråk (avsnitt 7).</p>
Rättslig myndighet	<p>Ett frysningsbeslut översänds direkt från den rättsliga myndighet som har fattat frysningsbeslutet, eller annan behörig rättslig myndighet, till den rättsliga myndighet som är behörig att verkställa beslutet i den verkställande staten.</p>
Intyg	<p>Ett frysningsbeslut ska skickas tillsammans med ett särskilt upprättat intyg. Intyget ska vara översatt till den verkställande statens officiella språk eller till ett språk som den staten har förklarat sig godta. Den rättsliga myndigheten i den verkställande staten ska utan att pröva frysningsbeslutet i sak godta detta och vidta nödvändiga åtgärder för att beslutet ska kunna verkställas.</p>
Verkställighet	<p>Frysningsbeslut ska verkställas skyndsamt och om möjligt inom 24 timmar från det att verkställighetsstaten mottog beslutet och det intyg som ska bifogas en begäran om verkställighet.</p>
Åklagarens kommunikation	<p>Åklagare ska underrätta Kronofogden innan ett frysningsbeslut översänds till en annan medlemsstat enligt 2 kap. 1 § förordningen (2005:501) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut (förordningen om frysning). Oavsett den formella underrättelseskyldigheten till Kronofogden har åklagaren intresse av att få information för att kunna bedöma möjligheten till verkställighet av ett slutligt förverkandebeslut i utlandet. Åklagaren tar därför regelmässigt kontakt med Kronofogden för en diskussion kring de konventioner m.m. som kan användas för ett slutligt beslut om förverkande.</p>
Värdeförverkande	<p>Bestämmelser om verkställighet av sådan särskild rättsverkan som innefattar betalningsskyldighet, t.ex. värdeförverkande, finns i BVL och BVF. I dessa delar hänvisas till vad som angetts om verkställighet av böter (avsnitt 4.1.1).</p> <p>I de fall ett beslut om värdeförverkande har föregåtts av ett beslut om kvarstad som verkställts av Kronofogden måste ny ansökan om verkställighet av förverkandebeslutet ges in till Kronofogden som gör utmätning. Vid värdeförverkande finns inte som vid böter någon möjlighet att omvandla obetalda belopp till fängelsestraff eller annan påföljd.</p>
Sakförverkande	<p>Verkställighet av sakförverkande sker på begäran av polis- eller åklagarmyndighet enligt reglerna i 16 kap. 11 och 12 a §§ UB (prop. 2004/05:55 s.32 f. och KUB IV s.626 ff.). Beträffande förfarandet med sådan egendom finns bestämmelser i lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegoods. Kronofogden ska efter sin verk-</p>

ställighet överlämna egendomen till den polis eller åklagare som begärt verkställighet.

Vid sakförverkande har den egendom som blir föremål för förverkande normalt redan tagits i beslag. Det blir då inte aktuellt att anlita Kronofogden för verkställighet.

**Verkställighet
mot annan än
brottsmisstänkt**

Verkställighet av ett sakförverkande kan bli aktuellt även när förverkandet inte riktas mot någon som är tilltalad för brott. I dessa fall prövas saken av tingsrätten efter särskild talan enligt lagen (1986:1009) om förfarandet i vissa fall vid förverkande m.m. Om förverkandet avser redan beslagtagna egendom får frågan dock prövas av åklagare. Uppgår egendomens värde till mindre än en tiondel av basbeloppet eller saknar egendomen saluvärde får även polisman pröva frågan om det är uppenbart att förutsättningarna för förverkande är uppfyllda. Egendom som förklaras förverkad tillfaller staten om inte annat är föreskrivet (36 kap. 17 § BrB).

I lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m. finns regler om hur egendomen ska tas om hand. Polisen har rätt att utfärda särskilda föreskrifter om bl.a. polismyndigheternas hantering av förverkad egendom.

4.3 Rambeslutet om böter

Inom EU gäller rådets rambeslut 2005/214/RIF av den 24 februari 2005 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff ([rambeslutet om böter](#)) ändrad genom [Rådets rambeslut 2009/299/RIF](#) av den 26 februari 2009, artikel 3.

Sverige har implementerat rambeslutet om böter den 1 januari 2010 genom lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen (lagen om bötesstraff), se prop. 2008/09:218. Lagen kompletteras av förordningen (2009:1428) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen (förordningen om bötesstraff).

Uppgift om vilka stater i övrigt som implementerat rambeslutet kan erhållas från BMT.

Syfte

Rambeslutet om böter syftar till att möjliggöra verkställighet av bötesstraff inom EU. Det är ett led i arbetet med att förbättra samarbetet på det straffrättsliga området.

**Definition av
bötesstraff**

Med ett bötesstraff i Sverige avses en skyldighet enligt en lagakraftvunnen dom, ett godkänt strafföreläggande eller ett godkänt föreläggande av ordningsbot att betala böter enligt

25 kap. BrB eller företagsbot enligt 36 kap. BrB. Även beslut i ett sådant avgörande om rättegångskostnader och motsvarande ersättning och avgift enligt lagen om (1994:419) om brotts-offeravgift omfattas av rambeslutet om böter.

Alla typer av brott omfattas och vägtrafikbrott, t.ex. fortkörning, omnämns särskilt i rambeslutet om böter (skäl 4 i rambeslutet). Det har inte någon betydelse för möjligheten till verkställighet att annan påföljd, t.ex. villkorlig dom, dömts ut vid sidan av bötesstraffet.

Definitionen av bötesstraff omfattar inte beslut om förverkande av hjälpmedel till eller vinning av brott eller enskilt anspråk som är verkställbart enligt 2000 och 2012 års [Bryssel I-förordningar](#) (avsnitt 7.1.2.1).

Behöriga myndigheter

Kronofogden är behörig myndighet i Sverige och prövar om ett beslut om bötesstraff ska sändas över från Sverige till annan medlemsstat (2 kap. 1 § lagen om bötesstraff). Inom Kronofogden sköts den behöriga myndighetsfunktionen av BMT (avsnitt 3.3.2.1). BMT skickar beslutet om bötesstraff till motsvarande funktion i berörd stat.

Vissa stater har en stor mängd behöriga myndigheter och det kan ibland i praktiken vara svårt att veta vart ansökan om verkställighet ska skickas. Om en myndighet inte är behörig att motta en ansökan ska den myndigheten översända ansökan till rätt myndighet och underrätta BMT om detta (artikel 4.6 rambeslutet om böter). För att underlätta hanteringen ska varje stat underrätta rådets generalsekretariat om vilken eller vilka myndigheter som enligt nationell lag är behöriga enligt rambeslutet om böter (artikel 2.1 rambeslutet om böter).

Ansvarsfördelning inom Kronofogden

Utlandsteamerna har handlägningsansvar för de gäldenärer som är föremål för verkställighet i annan stat med stöd av rambeslutet om böter. Teamerna utreder olika typer av frågor och sköter kontakter och skriftväxling med sina gäldenärer.

All kommunikation och samråd för att underlätta verkställigheten av bötesstraff i Sverige eller annan stat ska ske mellan Kronofogden genom BMT och motsvarande funktion i annan stat (2 kap. 3 § förordningen om bötesstraff). Exempel på sådan information som ska kommuniceras med annan stat är uppgifter som rör bakomliggande fordran, t.ex. betalning och preskription. Utlandsteamerna ska via BMT förse mottagande stat med sådan information.

Utlandsteamerna har ansvar för att utreda och besvara frågor från annan stat. Vid tveksamhet i frågor som rör handläggningen mellan utlandsteamerna och BMT eller vilka uppgifter som ska vidarebefordras till annan stat bör kontakt tas med BMT.

**Villkor för
översändande**

Ett beslut om bötesstraff får sändas över om det är förenligt med rambeslutet och det kan antas ge fördelar vid indrivningen av bötesstraffet (2 kap. 1 § lagen om bötesstraff). Enligt uttalanden i förarbetena krävs det inte att möjligheterna till indrivning har utnyttjats fullt ut innan översändande kan ske till annan stat (prop. 2008/09:218 s. 35). En typisk situation där det är rimligare att tro att verkställighet utomlands ger ett bättre resultat än verkställighet i Sverige är när bötesstraffet avser någon som har begått brott vid tillfällig vistelse i Sverige och därefter lämnat landet.

Ett bötesbeslut får endast skickas till en stat åt gången (2 kap. 2 § andra stycket lagen om bötesstraff).

**Konsekvenser av
översändande**

Ett översändande av ett bötesstraff till annan medlemsstat innebär att vi i Sverige fråntar oss möjligheten att driva in fordringsanspråket (2 kap. 4 § första stycket lagen om bötesstraff). I vissa fall kan dock rätten att verkställa återgå till Sverige som utfärdande stat. Det gäller t.ex. när Kronofogden återkallat verkställigheten i den andra medlemsstaten eller när verkställande stat meddelat att bötesstraffet helt eller delvis inte har verkställts eller kommer att kunna verkställas.

Även om Kronofogden sänder ett bötesstraff för verkställighet till annan stat är gäldenären oförhindrad att betala hela eller del av beloppet i Sverige. Kronofogden ska då underrätta mottagande stat om detta och ange vilket belopp som återstår att driva in (2 kap. 4 § förordningen om bötesstraff).

Intyg

Kronofogden ska översända bötesbeslutet med ett särskilt upprättat intyg till behörig myndighet i den verkställande stat där bötesgäldenären har egendom, inkomst eller är bosatt eller, för juridisk person, där denna har sitt säte. Intyget ska vara upprättat i enlighet med ett särskilt formulär som finns som bilaga till rambeslutet om böter.

Handlingarna ska översändas till den verkställande staten på ett sätt som lämnar ett skriftligt spår och möjliggör för den verkställande staten att fastställa äktheten. Med spår avses att bötesstraffet och intyget ska sändas över skriftligen genom post eller bud (2 kap. 2 § förordningen om bötesstraff).

Om Kronofogden efter samråd med myndigheten i den andra medlemsstaten kommit överens om det, får Kronofogden sända över ett beslut om bötesstraff med åtföljande intyg per elektronisk post.

Översättning av intyget

Kronofogden ska översätta intyget till den andra statens språk eller till ett språk som den staten har förklarat sig godta (2 kap. 1 § andra stycket förordningen om bötesstraff). Själva bötesbeslutet behöver inte översättas. Eventuell översättning av bötesbeslutet får den verkställande staten vid behov göra på egen bekostnad. Om en sådan översättning görs tillåts ett visst uppskov med verkställigheten (artikel 16.2 i rambeslutet om böter).

Uppgifter i intyget

De uppgifter som ska lämnas i intyget är tämligen omfattande. Det ska bl.a. lämnas uppgift om brottets beskaffenhet, brottsrubricering, tillämpliga lagbestämmelser samt en sammanfattning av fakta och en beskrivning av omständigheterna när brottet begicks.

Vägransgrunder

Behörig myndighet i den verkställande staten ska erkänna beslutet och skyndsamt vidta nödvändiga åtgärder för att beslutet ska kunna verkställas. I rambeslutet om böter finns dock vissa vägransgrunder som gör det möjligt för den verkställande staten att vägra verkställighet i vissa situationer. Exempel på vägransgrunder är att ingen ska straffas två gånger för samma gärning eller att bötesstraffet avser en gärning som inte är straffbar enligt den verkställande statens lagstiftning. Se mer om vägransgrunder i översikt (avsnitt 4.3.1).

Dubbel straffbarhet

För vissa uppräknade brott får den verkställande staten inte kräva dubbel straffbarhet, d.v.s. kräva att det brott som ligger till grund för förverkandet också motsvaras av ett brott i den verkställande staten (artikel 5.1 rambeslutet om böter). Det är den utfärdande staten som prövar om gärningen motsvarar något av de uppräknade brotten.

Beloppsgräns

En annan möjlig vägransgrund som kan tillämpas vid verkställighet av svenska bötesstraff i andra medlemsstater är att bötesstraffet inte får understiga 70 euro. Sverige har för egen del valt att inte tillämpa någon beloppsgräns vid verkställighet av utländska bötesstraff i Sverige.

Verkställighet

Verkställighet av ett svenskt bötesstraff i utlandet sker enligt den verkställande statens lagstiftning (artikel 9.1 i rambeslutet om böter). Myndigheterna i den verkställande staten har en exklusiv rätt att besluta om vilka verkställighetsåtgärder som ska vidtas, inklusive grunderna för att avbryta verkställigheten.

Förbud mot bötesförvandling	I de fall det inte är möjligt att verkställa ett beslut medger rambeslutet om böter att den verkställande staten tillämpar alternativa verkställighetsformer, t.ex. förvandling till fängelsestraff. Ett svenskt bötesstraff får dock inte förvandlas till fängelse i utlandet och det ska särskilt redovisas på det intyg som överlämnas till verkställande stat (2 kap. 3 § lagen om bötesstraff).
Omprövning av bötesstraffet m.m.	<p>Endast Sverige som utfärdande stat har rätt att ompröva beslutet om bötesstraff (artikel 11 rambeslutet om böter). Både utfärdande stat och verkställande stat har dock rätt att efterge betalningsskyldigheten genom beslut om nåd eller amnesti.</p> <p>Omprövning av bötesstraff blir sällan aktuellt då det rör sig om lagakraftvunna bötesstraff. Godkänt strafföreläggande eller godkänd ordningsbot kan i vissa fall omprövas (avsnitt 4.1). Lagakraftvunna domar kan endast angripas med extraordinära rättsmedel.</p>
Invändning om hinder mot verkställighet	Invänder gäldenären hos Kronofogden om hinder mot verkställigheten av ett bötesstraff, som BMT begärt handräckning med utomlands, prövas invändningen i enlighet med 3 kap. 21 § UB samt med beaktande av Kronofogdens handledning och ställningstagande avseende hantering av invändning om mot verkställighet.
Återkallelse	Om ett beslut om bötesstraff som sänts över från Sverige inte längre får verkställas på grund av preskription, betalning, nåd eller annat skäl ska Kronofogden genast underrätta verkställande stat om detta och återkalla begäran om verkställighet (2 kap. 4 § förordningen om bötesstraff). Kronofogden har ett ansvar för att genast informera den verkställande staten om varje beslut eller åtgärd som påverkar betalningsskyldigheten.
Fördelning av influtna medel	De belopp som drivs in tillfaller den verkställande staten om inte denna stat och Sverige som utfärdande stat kommer överens om annat. Kronofogden ska informera Justitiedepartementet innan framställning om fördelning görs till annan stat (2 kap. 5 § förordningen om bötesstraff). Det kan bli aktuellt att begära fördelning när det belopp som ska drivas in är betydande och om de åtgärder som kan förväntas krävas för att verkställa straffet endast är begränsade eller om det av någon annan anledning finns skäl att begära att få del av de medel som drivs in.
Kostnader	Medlemsstaterna får inte begära ersättning av varandra för kostnader som uppstår i samband med verkställigheten (artikel 17 rambeslutet om böter).

Återredovisning Den verkställande staten har en skyldighet att informera Sverige som sökande stat om vissa förhållanden, bl.a. om beslut att inte erkänna bötesstraffet eller om bötesstraffet helt eller delvis inte har kunnat verkställas (artikel 14 rambeslutet om böter).

Tillämpning av internationella överenskommelser Rambeslutet om böter utgör inte hinder mot att tillämpa andra bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser i den mån dessa ytterligare förenklar och underlättar förfarandet vid indrivning av bötesstraff (artikel 18 rambeslutet om böter). Det innebär t.ex. att vi i Sverige kan fortsätta att använda den mer lättillämpade hanteringen enligt NVL inom Norden (avsnitt 4.5).

4.3.1 Översikt

	Preambel, ändamålsbestämmelser
Art. 1	Definitioner
Art. 2	Fastställande av behöriga myndigheter
Art. 3	Räckvidd
Art. 4	Översändelse av beslut och anlitande av den centrala myndigheten
Art. 5	Räckvidd
Art. 6	Erkännande av verkställighet av beslut
Art. 7	Skäl för att inte erkänna ett beslut
Art. 8	Fastställande av det belopp som ska betalas
Art. 9	Lag som reglerar verkställigheten
Art. 10	Frihetsberövande eller alternativa straff då böterna inte kan indrivnas
Art. 11	Amnesti, nåd, omprövning av dom
Art. 12	Inställande av verkställighet
Art. 13	Fördelning av belopp som erhålls vid verkställighet av beslut
Art. 14	Information från den verkställande staten
Art. 15	Följder av översändande av beslut
Art. 16	Språk
Art. 17	Kostnader
Art. 18	Förhållande till andra avtal och överenskommelser

Art. 19	Territoriell tillämpning
Art. 20	Genomförande
Art. 21	Ikraftträdande

4.4 Rambeslutet om förverkande

Inom EU gäller rådets rambeslut 2006/783/RIF av den 6 oktober 2006 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande av beslut om förverkande ([rambeslutet om förverkande](#)) ändrad genom [Rådets rambeslut 2009/299/RIF](#) av den 26 februari 2009, artikel 4.

Sverige har implementerat rambeslutet om förverkande den 1 juli 2011 genom lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen (lagen om förverkande), se prop. 2010/11:43. Lagen kompletteras av förordningen (2011:578) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen (förordningen om förverkande).

Uppgift om vilka stater i övrigt som implementerat rambeslutet kan erhållas från BMT.

Rambeslutet är föremål för vissa ändringar genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/42/EU av den 3 april 2014 om frysning och förverkande av hjälpmedel vid och vinning av brott i Europeiska unionen (direktiv 2014/42/EU). Direktivet ska vara implementerat senast den 4 oktober 2016 (EUR-Lex - 32014L0042). För närvarande (våren 2016) är det oklart vilka ändringar detta kommer att medföra i den svenska lagen (prop. 2015/16:155).

Syfte

Rambeslutet syftar till att möjliggöra verkställighet inom EU av beslut om förverkande. Det är ett led i arbetet med att förbättra samarbetet på det straffrättsliga området.

I ingressen till rambeslutet framhålls att det inte räcker att man inom EU säkerställer preliminära rättsliga åtgärder såsom beslag och kvarstad, vilket har gjorts genom rambeslutet om frysning. En effektiv brottsbekämpning kräver också ett ömsesidigt erkännande av senare beslut om förverkande av vinning av brott.

Definition av förverkande

Med beslut om förverkande avses i rambeslutet slutligt straff eller åtgärd beslutad av domstol efter rättegång på grund av en eller flera brottsliga handlingar, som innebär ett slutligt berövande av egendom (artikel 2 c). Besluten kan syfta till att för-

verka såväl hjälpmedel vid brott som utbyte av brott. Vidare omfattas vissa beslut om förverkande som grundar sig på bestämmelser om utökade möjligheter till förverkande.

Behöriga myndigheter

Kronofogden är behörig myndighet i Sverige och prövar om ett beslut om förverkande ska översändas till annan medlemsstat (2 kap. 1 § lagen om förverkande). Inom Kronofogden sköts den behöriga myndighetsfunktionen av BMT (avsnitt 3.3.2.1). BMT skickar beslutet om förverkande till motsvarande funktion i berörd stat. För att underlätta hanteringen ska varje stat underätta rådets generalsekretariat om vilken eller vilka myndigheter som enligt nationell lag är behöriga enligt rambeslutet om förverkande (artikel 3.1 rambeslutet om förverkande).

Ansvarsfördelning inom Kronofogden

Utlandsteamerna har handlägningsansvar för de gäldenärer som är föremål för verkställighet i annan stat med stöd av rambeslutet om förverkande. Teamerna utreder olika typer av frågor och sköter kontakter och skriftväxling med sina gäldenärer.

All kommunikation och samråd för att underlätta verkställigheten av förverkandebeslut i Sverige eller annan stat ska ske mellan Kronofogden genom BMT och motsvarande funktion i annan stat (2 kap. 3 § förordningen om förverkande). Exempel på sådan information som ska kommuniceras med annan stat är uppgifter som rör bakomliggande fordran. t.ex. betalning och preskription. Utlandsteamerna ska via BMT förse mottagande stat med sådan information.

Utlandsteamerna har ansvar för att utreda och besvara frågor från annan stat. Vid tveksamhet i frågor som rör handläggningen mellan utlandsteamerna och BMT eller vilka uppgifter som ska vidarebefordras till annan stat bör kontakt tas med BMT.

Villkor för översändande

Ett beslut om förverkande får sändas över till annan medlemsstat om översändandet är förenligt med rambeslutet och det kan antas ge fördelar vid verkställigheten av beslutet (2 kap. 1 § lagen om förverkande). Enligt uttalanden i förarbetena finns det inget krav på att möjligheterna till indrivning har utnyttjats fullt ut innan ansökan översänds till annan stat (prop. 2010/11:43 s. 59).

Intyg

Förverkandebeslutet ska skickas till annan medlemsstat tillsammans med ett särskilt upprättat intyg. Ett sådant intyg ska vara upprättat i enlighet med ett särskilt formulär som finns som bilaga till rambeslutet om förverkande. Översändande ska ske till den eller de medlemsstater där det finns tillräckliga skäl

att anta att den fysiska eller juridiska personen har egendom eller inkomster (artikel 4).

Om det inte finns sådana skäl får förverkandebeslutet sändas till den medlemsstat där den fysiska personen är bosatt, eller ifråga om juridisk person har sitt säte. Intyget ska vara översatt till den verkställande statens officiella språk eller ett språk som den staten har förklarat sig godta.

Vägransgrunder

Behörig myndighet i den verkställande staten ska erkänna beslutet och skyndsamt vidta nödvändiga åtgärder för att beslutet ska kunna verkställas (artikel 7). I rambeslutet finns dock vissa vägransgrunder som gör det möjligt för den verkställande staten att vägra verkställighet i vissa situationer (artikel 8).

Antalet vägransgrunder är fler och mer komplicerade än de vägransgrunder som finns enligt rambeslutet om böter. Exempel på vägransgrunder är att ingen ska straffas två gånger för samma gärning eller att det brott som ligger till grund för förverkandet inte motsvaras av brott i den verkställande staten. Se mer om vägransgrunder i avsnitt 4.4.1.

Dubbel straffbarhet

För vissa uppräknade brott får den verkställande staten inte kräva dubbel straffbarhet, d.v.s. kräva att det brott som ligger till grund för förverkandet också motsvaras av ett brott i den verkställande staten (artikel 6.3 rambeslutet om förverkande). Det är den utfärdande staten som prövar om gärningen motsvarar något av de uppräknade s.k. listbrotten. För andra brott än de uppräknade får den verkställande staten ställa krav på dubbel straffbarhet.

Verkställighet

Verkställighet sker i enlighet med de regler som gäller i den verkställande staten och dess myndigheter har exklusiv behörighet att besluta om verkställighetsförfarandena och alla åtgärder i samband härmed (artikel 12.1).

Verkställighet får till skillnad från rambeslutet om böter ske i flera medlemsstater samtidigt om detta krävs (artikel 5). Ett översändande begränsar inte heller den utfärdande statens rätt att själv verkställa beslutet (artikel 14.1 samt 2 kap. 4 § lagen om förverkande).

Omprövning

Endast Sverige som utfärdande stat har rätt att ompröva beslutet om förverkande (artikel 13.2 rambeslutet om förverkande). Både utfärdande stat och verkställande stat har dock rätt att efterge betalningsskyldigheten genom beslut om nåd eller amnesti (3 kap. 15 § lagen om förverkande).

	<p>Omprövning av förverkanden torde sällan bli aktuellt då det rör sig om lagakraftvunna avgöranden. Lagakraftvunna domar kan endast angripas med extraordinära rättsmedel.</p>
Invändning om hinder mot verkställighet	<p>Invänder gäldenären hos Kronofogden om hinder mot verkställigheten av ett beslut om förverkande, som BMT begärt handräckning med utomlands, prövas invändningen i enlighet med 3 kap. 21 § UB samt med beaktande av Kronofogdens handledning och ställningstagande avseende hantering av invändning om mot verkställighet.</p>
Återkallelse	<p>Om ett beslut om förverkande som sänts över från Sverige inte längre får verkställas på grund av preskription, betalning, nåd, överförverkande eller annat skäl ska Kronofogden genast underrätta verkställande stat om detta och återkalla begäran om verkställighet (2 kap. 3 § förordningen om förverkande). Kronofogden har ett ansvar för att genast informera den verkställande staten om varje beslut eller åtgärd som påverkar betalningsskyldigheten.</p>
Fördelning av influtna medel	<p>Det belopp som drivs in vid verkställigheten tillfaller den verkställande staten om beloppet understiger 10 000 euro eller motsvarande belopp (artikel 16). Om högre belopp drivs in ska beloppet delas mellan den utfärdande och den verkställande staten. Regeringen får, efter överenskommelse med den andra medlemsstaten, besluta om en annan fördelning av medlen (3 kap. 18 § andra stycket lagen om förverkande).</p>
Kostnader	<p>Medlemsstaterna får inte begära ersättning av varandra för kostnader som uppstår i samband med verkställigheten (artikel 20).</p>
Återredovisning	<p>Den verkställande staten har en skyldighet att informera Sverige som sökande stat om vissa förhållanden, bl.a. om beslut att inte erkänna beslutet om förverkande eller om att beslutet om förverkande helt eller delvis inte har kunnat verkställas (artikel 17 rambeslutet om förverkande).</p>
Tillämpning av internationella överenskommelser	<p>Rambeslutet om förverkande utgör inte hinder mot att tillämpa andra bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser i den mån dessa ytterligare förenklar och underlättar förfarandet vid indrivning av beslut om förverkande (artikel 21 rambeslutet om förverkande). Det innebär t.ex. att vi i Sverige kan fortsätta att använda den mer lättillämpade hanteringen enligt NVL inom Norden (avsnitt 4.5).</p>

4.4.1 Översikt

	Preambel, ändamålsbestämmelser
Art. 1	Syfte
Art. 2	Definitioner
Art. 3	Fastställande av behöriga myndigheter
Art. 4	Översändelse av beslut om förverkande
Art. 5	Översändande av ett beslut om förverkande till en eller flera verkställande stater
Art. 6	Brott
Art. 7	Erkännande och verkställighet
Art. 8	Skäl för att vägra erkännande eller verkställighet
Art. 9	Rättsmedel i den verkställande staten mot erkännande och verkställighet
Art. 10	Uppskov av verkställigheten
Art. 11	Flera beslut om förverkande
Art. 12	Tillämplig lag för verkställighet
Art. 13	Amnesti, nåd, omprövning av beslut om förverkande
Art. 14	Följder av översändande av beslut om förverkande
Art. 15	Inställande av verkställighet
Art. 16	Förfogande över förverkad egendom
Art. 17	Information om resultatet av verkställigheten
Art. 18	Ersättning
Art. 19	Språk
Art. 20	Kostnader
Art. 21	Förhållande till andra avtal och överenskommelser
Art. 22	Genomförande
Art. 23	Ikraftträdande

4.5 Nordiska verkställighetslagen

Inom Norden finns sedan lång tid ett samarbete angående verkställighet av straff, böter och förverkande av egendom. Samarbetet grundar sig inte på någon konvention utan baseras på likformig lagstiftning som utfärdats i de olika staterna (prop. 1962:203 s. 11). För svensk del regleras detta av lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. (NVL). I förordningen (1963:194) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. (NVF) finns kompletterande bestämmelser till NVL.

När det gäller bestämmelser som har betydelse för verkställigheten i Sverige av övriga nordiska staters fordringar enligt NVL, se avsnitt 6.2.4.

Tillämpningsområdet

NVL omfattar dom där det dömts till böter, förverkande av egendom eller i brottmål utdömts ersättning för rättegångskostnad. Godkänt strafföreläggande och godkänd ordningsbot gäller som lagakraftvunnen dom och omfattas av NVL (34 §).

Vad som sägs om böter gäller även utdömda viten som har:

- förelagts part eller annan till fullgörande av en skyldighet i en rättegång
- i Sverige har förelagts av konsumentombudsmannen, Konkurrensverket, Stockholms tingsrätt i mål enligt marknadsföringslagen
- i Finland dömts ut av Marknadsdomstolen eller, efter överklagande av ett avgörande av denna domstol, av Högsta domstolen

Tillämpningsområdet omfattar både viten utdömda av allmän domstol och förvaltningsdomstol.

NVL omfattar inte verkställighet av avgift till brottsofferfonden eller företagsbot. Ersättning för rättegångskostnad som utdömts i tvistemål kan inte heller bli föremål för verkställighet enligt NVL. Det kan dock vara möjligt för en enskild borgenär att begära verkställighet för sådana rättegångskostnader med stöd av konventioner som gäller civilrättsliga fordringsanspråk (avsnitt 7.8).

NVL:s tillämpningsområde omfattar även beslut om kvarstad eller beslag som meddelats avseende egendom tillhörande brottsmisstänkt i syfte att säkerställa anspråk på böter, för-

verkande av egendom, skadestånd eller ersättning för rättegångskostnad.

Det bör dock noteras att det inte alltid är möjligt att få verkställighet av kvarstad och beslag med stöd av NVL i annan stat på grund av att det saknas sådan möjlighet enligt den mottagande statens lagstiftning. Det gäller t.ex. i förhållande till Finland, Danmark och Norge (se vidare avsnitt 6.2.4).

Begäran om kvarstad och beslag i annan stat regleras också av lagen om internationell rättslig hjälp. Enligt den lagen kan åklagare begära bl.a. kvarstad eller beslag i Danmark, Finland, Island eller Norge. Åklagaren kan även begära frysning i Danmark eller Finland (se vidare avsnitt 4.2.3.1).

Tilläggas kan att även om ett beslut om kvarstad till säkerställande av anspråk på skadestånd i brottmål är verkställbart enligt NVL kan verkställighet av slutlig dom rörande skadestånd i brottmål inte ske med stöd av NVL. Den enskilde borgenären är hänvisad till att begära verkställighet för en sådan fordran med stöd av de konventioner som gäller civilrättsliga fordringsanspråk (avsnitt 7).

Behörig att ansöka

Kronofogden är behörig att ansöka om verkställighet i annan nordisk stat av de domar eller beslut som omfattas av NVL (33 § NVL och 4 a § NVF). Inom Kronofogden är det utlandsteamerna som upprättar ansökningarna och sänder, utan medverkan av BMT, dessa till de nordiska staterna.

Kommunikation under handläggningen

Alla kontakter, korrespondens och redovisning av medel etc. sker direkt mellan berört utlandsteam i Sverige och myndighet i den andra staten. Det gäller även vid återredovisning av handlingar i ärendet. BMT:s arbetsområde är mer begränsat enligt NVL jämfört med vad som t.ex. gäller inom området för skatter och andra offentligt rättsliga fordringsanspråk.

Ansökan

Kronofogdens ansökan ska bl.a. innehålla:

- de skäl som ansökan grundas på
- uppgift att dom eller beslut, som avses med ansökan får verkställas här i riket
- uppgift om påföljd, som avses med ansökan, till någon del har verkställts
- uppgift om den tidpunkt, då verkställighet senast får ske

Kopia av dom, beslut, godkänt föreläggande om ordningsbot ska bifogas ansökan i den del som avses med ansökan. I stället för dom eller beslut får bifogas uppgifter:

- som är föreskrivna för ansökan om indrivning enligt indrivningsförordningen
- om tid och plats för den brottsliga gärningens förövande
- om de övriga omständigheter, som behövs för att känneteckna gärningen
- om det eller de lagrum, som tillämpats

Krav för verkställighet

En begäran om verkställighet får inte bifallas av mottagande stat om inte domen är verkställbar i den stat där den har meddelats (24 § andra stycket NVL). Det innebär t.ex. att domen ska ha vunnit laga kraft i Sverige.

Omprövning

Endast Sverige som utfärdande stat har rätt att ompröva beslutet om bötesstraff. Omprövning torde sällan bli aktuellt då det rör sig om lagakraftvunna avgöranden.

Nåd/eftergift

NVL baseras på den principen att såväl domslandet som verkställighetslandet ska kunna meddela beslut om nåd eller eftergift (prop. 1962:203 s. 70).

Invändning om hinder mot verkställighet

Invänder gäldenären hos Kronofogden om hinder mot verkställigheten av ett bötesstraff, som BMT begärt handräckning med utomlands, prövas invändningen i enlighet med 3 kap. 21 § UB samt med beaktande av Kronofogdens handledning och ställningstagande avseende hantering av invändning om mot verkställighet.

Bötesförvandling

Förvandling av utländska bötesstraff får inte ske i den verkställande staten (2 § NVL). Denna tillämpning har i förarbetsuttalanden motiverats med de skiljaktigheter som finns mellan staternas rättsordningar i fråga om bötesförvandling (prop. 1962:203 s. 27). En utgångspunkt är att förvandling ska ske enligt domslandets regler. Det innebär att svenska böter inte får omvandlas till fängelse vid verkställigheten i andra stater.

Det finns dock inte något hinder att verkställa förvandlingsstraff enligt NVL om beslut om förvandling redan tagits i ursprungsstaten. I vissa nordiska stater kan ett förvandlingsstraff och ett bötesstraff dömas ut samtidigt.

Kursförlust	Om det uppkommer rest vid omräkning till svensk valuta av sådant belopp som varit avsett att täcka fordran ska vidare verkställighet inte ske (6 a § NVF).
Preskription	En förutsättning för en ansökan om verkställighet är att fordran inte är preskriberad. Enligt NVL gäller preskriptionsreglerna i den stat där det verkställbara avgörandet har meddelats (31 § NVL). Utlandsteamet ska återkalla ansökan om verkställighet när preskription har inträtt.
Kostnader	Kostnader som inte täcks genom vidtagna verkställighetsåtgärder ska enligt NVL stanna på statsverket (35 § NVL).
Tillämpningsföreskrifter	Kronofogden har rätt att meddela de närmare tillämpningsföreskrifter som behövs vid verkställighet av fordringsanspråk enligt NVL (15 § NVF).

4.6 Internationella överenskommelser och internationella verkställighetslagen

Syfte	Sverige har länge deltagit i det internationella straffrättsliga samarbetet. Främst inom Europarådets ram men även inom FN och som medlem i EU. I takt med den ökande rörligheten mellan olika länder ökar också brottsligheten med internationella förgreningar. En effektiv brottsbekämpning förutsätter i allt högre grad ett utvecklat och väl fungerande internationellt samarbete. Under årens lopp har en rad konventioner antagits i syfte att främja och förstärka åtgärder för att förebygga och bekämpa brottslighet. En avgörande förutsättning för att med framgång kunna bekämpa allvarlig kriminalitet är att det finns effektiva möjligheter att beröva gärningsmännen vinsterna från den brottsliga verksamheten. Europarådets arbete på detta område har lett fram till ett antal konventioner som tillträtts av Sverige.
--------------	---

4.6.1 Internationella överenskommelser

Den 26 juli 1974 trädde den Europeiska konventionen om brottmålsdoms internationella rättsverkningar av den 28 maj 1970 ikraft i förhållande till Sverige ([Europeiska brottmålsdomskonventionen](#)).

Införlivande i svensk rätt	Vid tillträdet av Europeiska brottmålsdomskonventionen beslutades att den skulle införlivas med svensk rätt genom att konventionens bestämmelser införlivades i den svenska lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom (IVL).
-----------------------------------	---

Genom att transformera konventionen till svensk lag kunde man göra förtydliganden och bättre anpassa överenskommelsen efter nationella förhållanden. Det ansågs vara en påtaglig fördel att kunna utelämna bestämmelser i Europeiska brottmålsdomskonventionen som inte har betydelse för svenska förhållanden eller som enbart är av folkrättslig natur och inte berör myndigheter eller enskilda (prop. 1972:98 s. 46).

Lagen är i första hand tillämplig på verkställighet enligt Europeiska brottmålsdomskonventionen men regeringen kan förordna att lagen ska tillämpas på andra generella överenskommelser med främmande stat (1 § IVL). De bilaterala och multilaterala överenskommelser (förverkandekonventioner) som lagen gjorts tillämplig på, och som är aktuella för Kronofogdens vidkommande, framgår av 2 § IVL och 21 a-i §§ i förordningen (1977:178) med vissa bestämmelser om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom (IVF). De konventioner som avses är:

- Europeiska konventionen om brottmålsdoms internationella rättsverkningar av den 28 maj 1970 ([Europeiska brottmålsdomskonventionen](#))
- överenskommelsen av den 14 december 1989 mellan Sverige och Storbritannien och Nordirland om tvångsåtgärder och förverkande avseende vinning av brott (Brittiska förverkandeöverenskommelsen)
- Förenta nationernas konvention av den 20 december 1988 mot olaglig hantering av narkotika och psykotropa ämnen ([FN:s narkotikabrottskonvention](#))
- Europeiska konventionen av den 8 november 1990 om förverkande m.m. ([Europarådets förverkandekonvention](#))
- avtalet mellan Sverige och Australien av den 18 december 1998 om inbördes rättshjälp i brottmål ([Australiska rättshjälpsavtalet](#))
- avtalet mellan Sverige och Kanada av den 15 februari 2000 om inbördes rättshjälp i brottmål ([Kanadensiska rättshjälpsavtalet](#))
- Förenta nationernas konvention av den 15 november 2000 mot gränsöverskridande organiserad brottslighet ([Palermokonventionen](#)) och tilläggsprotokollen den 15 november 2000 om förebyggande, bekämpande och bestraffande av

handel med människor, särskilt kvinnor och barn, samt mot människosmuggling land-, luft- och sjövägen.

- Förenta nationernas konvention av den 31 oktober 2003 mot korruption ([FN:s korruptionskonvention](#))
- avtal mellan Europeiska unionen och Japan av den 15 december 2009 om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål ([Japanavtalet](#))

Tillämpningsområdet

Förverkandekonventionerna omfattar delvis olika fordringar och exekutionstitlar. Samtliga innehåller bestämmelser som tillåter alternativ tillämpning av andra konventioner. Vid sammanfallande tillämpningsområden kan Kronofogden i regel välja vilken förverkandekonvention som ska åberopas. Det kan dock finnas undantag (artikel 64 Europeiska brottmålsdomskonventionen).

Kvarstad

Samtliga förverkandekonventioner förutom Europeiska brottmålsdomskonventionen innehåller bestämmelser om verkställighet av kvarstad. Det är emellertid inte möjligt för Kronofogden att med stöd av IVL begära verkställighet av ett beslut om kvarstad i en annan stat. Bestämmelser om ansökan om verkställighet av kvarstad med åberopande av ovan uppräknade förverkandekonventioner finns i 3 kap. 1 § LIRB och regeringens tillkännagivande (2011:108) av överenskommelser som avses i LIRB. Av författningarna följer att endast åklagaren har möjlighet att ansöka om verkställighet av kvarstad i en annan stat. Redogörelsen nedan tar därmed endast sikte på möjligheten till verkställighet av förverkande.

4.6.1.1 Internationella verkställighetslagen

Tillämpningsområdet

IVL gäller såväl sak- som värdeförverkande. Lagen omfattar verkställighet av frihetsberövande påföljd, böter eller förverkande som ådömts eller beslutats genom dom meddelad av svensk domstol eller som ålagts någon genom godkänt strafföreläggande eller godkänd ordningsbot (1 § andra stycket IVL). Av förverkandekonventionerna är det endast Europeiska brottmålsdomskonventionen som möjliggör verkställighet av böter i en annan stat. Beslut om företagsbot, återbetalning av rättegångskostnad eller avgift till brottsofferfond omfattas inte av lagen (prop. 2003/04:92 s.23). Därutöver inskränks IVL:s omfattning genom regeringens föreskrifter i förhållande till bestämmelserna i respektive förverkandekonvention (21 a–h §§ IVF). IVL är inte tillämplig vid framställning om verkställighet inom Norden utan detta regleras av NVL (42 § IVL).

Framställning om verkställighet

Beslut att sända en framställning om verkställighet av böter eller förverkande till en annan stat fattas av Kronofogden (26 § första stycket IVL och 12 § IVF). Inom Kronofogden är det BMT som efter ansökan från utlandsteamet prövar och beslutar om verkställighet av böter eller förverkande enligt IVL kan begäras i en annan stat. BMT:s beslut kan överklagas till regeringen.

Framställning om verkställighet, exekutionstiteln samt övriga handlingar i ärendet, överlämnas till Justitiedepartementet som vidarebefordrar framställningen till behörig myndighet i den verkställande staten (28 § IVL). Alla fortsatta kontakter i ärendet sker därefter via Justitiedepartementet som även ombesörjer översättning till den verkställande statens språk (24 § IVF). Sedan framställningen vidarebefordrats till den verkställande staten får verkställighet inte påbörjas i Sverige (29 § första stycket IVL). Avsikten med bestämmelsen är att eliminera risken för dubbelförverkande i de fall då det är Sverige som begär verkställighet i en annan stat.

Fördelning av medel m.m.

Huvudregeln är att intäkter av böter och förverkande tillfaller den verkställande staten. Kronofogden måste därmed vara observant när ett ärende återredovisas och nedsätta skulden om ärendet återredovisas som del- eller fullbetalt.

Ansökans innehåll

Kronofogdens ansökan ska enligt 9 § IVF innehålla:

- de skäl som framställningen grundas på
- intyg om att påföljd som avses i framställningen får verkställas här i landet
- uppgift huruvida påföljd som avses i framställningen till någon del har verkställts
- samt uppgift om den tidpunkt då verkställighet senast får ske

Vid framställningen ska fogas bestyrkt avskrift av dom som vunnit laga kraft, eller om framställning sker enligt Europeiska brottmålsdomskonventionen, godkänt strafföreläggande eller godkänt föreläggande av ordningsbot som avses med framställningen.

Därutöver har regeringen för varje enskild förverkandekonvention föreskrivet vilka bedömningar som måste göras enligt IVL samt vilka ytterligare uppgifter som måste lämnas, exempelvis uppgift om den egendom som kan tas i anspråk för verkställighet eller det belopp som framställningen avser samt upplysningar om den angivna egendomens anknytning till den

dömde och i förekommande fall vilka intressen andra än den dömde kan ha i egendomen (21 a–h §§ IVF). En framställning enligt Europeiska brottmålsdomskonventionen regleras av 2 § första stycket IVL samt 1 § andra stycket IVF.

En ansökan från utlandsteamet enligt IVL bör lämpligen föregås av en diskussion med BMT om vilka ytterligare uppgifter som måste lämnas i varje enskilt fall. Om en framställning om verkställighet i en annan stat lämnas bör utlandsteamet lägga in en bevakning av preskriptionstiden så att ärendet kan återkallas när preskription inträtt.

Beloppsgräns

IVL saknar reglering om belopp för vilka verkställighet kan begäras men i praktiken får detta endast betydelse i de ärenden där Kronofogden överväger att begära verkställighet av ett bötesbelopp enligt Europeiska brottmålsdomskonventionen. Med hänsyn till den detaljerade regleringen som omgärdar en framställning enligt Europeiska brottmålsdomskonventionen och dess verkställighet samt att endast ett fåtal stater utanför EU har tillträtt konventionen, blir det normalt inte fråga om verkställighet av mindre belopp.

Fråga om verkställighet av svenska beslut om förverkande utomlands har i praxis ansetts böra avgöras enbart utifrån effektivitetssynpunkter. Endast om faktiska försök att verkställa förverkandet i Sverige har misslyckats eller det finns grundad anledning att anta att ett sådant försök inte skulle vara framgångsrikt bör framställning om verkställighet till en främmande stat göras. Det ska samtidigt kunna antas att verkställighet kan ske i staten där den dömda personen uppehåller sig eller har tillgångar. Ett villkor är självfallet att förutsättningar för sådan verkställighet föreligger enligt en ingångsen överenskommelse med den staten.

Omprövning

Omprövning av förverkanden blir sällan aktuellt då det rör sig om lagakraftvunna avgöranden. Godkänt strafföreläggande eller godkänd ordningsbot kan i vissa fall omprövas (avsnitt 4.1). Lagakraftvunna domar angående förverkanden kan endast angripas med extraordinära rättsmedel.

Invändning om hinder mot verkställighet

Invänder gäldenären hos Kronofogden om hinder mot verkställigheten av ett beslut om förverkande, som BMT begärt handräckning med utomlands, prövas invändningen i enlighet med 3 kap. 21 § UB samt med beaktande av Kronofogdens handledning och ställningstagande avseende hantering av invändning om mot verkställighet.

4.6.1.2 Europeiska brottmålsdomskonventionen

Konventionen trädde i kraft i förhållande till Sverige den 26 juli 1974. Användningen är avsevärt begränsad genom de krav som uppställs för tillämpningen av konventionen.

Tillämpningsområde

Exekutionstitlar som omfattas av konventionen är slutliga avgöranden meddelade av domstol efter förhandling i brottmål samt ordonnances pénales som i Sveriges fall motsvaras av strafföreläggande och ordningsbot (artikel 1 a och g samt bilaga III).

Med få undantag kan överföring av verkställighet enligt Europeiska brottmålsdomskonventionen ske till en annan stat än den stat där den dömda personen har sitt hemvist (artikel 5).

Konventionen saknar retroaktiv effekt (artikel 68). Det innebär att den bara kan tillämpas på avgöranden som meddelats sedan konventionen trätt i kraft mellan Sverige och den aktuella främmande konventionsstaten. De stater som idag är anslutna till konventionen framgår av 1 § IVF.

Konventionen ställer krav på att den gärning, som påföljden avser, utgör ett brott enligt den anmodade statens lag, s.k. dubbel straffbarhet (artikel 4).

Prövningen i anmodad stat

Den anmodade staten kan vägra verkställighet under vissa förutsättningar t.ex. om verkställigheten strider mot grundläggande principer i den anmodande statens rättsordning eller om det finns grundad anledning att anta att domen föranletts, eller skärpts av hänsyn till ras, religion, nationalitet eller politisk åsikt (artikel 6 a–m). Dessa kriterier har dock huvudsakligen betydelse vid frihetsberövande påföljder.

Om framställning om verkställighet inte avslås direkt inleds normalt ett domstolsförfarande där domstolen avgör om det finns hinder mot överflyttning av verkställighet. Om så inte är fallet meddelas en ny påföljd. Den anmodade staten kan överlåta denna prövning åt annan myndighet än domstol om verkställighet endast avser böter eller förverkande och beslutet kan överklagas till domstol (artikel 37). Konventionen innehåller särskilda regler kring verkställighet av utevarodom samt strafföreläggande och ordningsbot (artiklarna 21–30).

Fördelning av medel m.m.

Intäkter av böter och förverkande tillfaller den verkställande staten (artikel 47).

4.6.1.3 Brittiska förverkandeöverenskommelsen

Brittiska förverkandeöverenskommelsen trädde i kraft i förhållande till Sverige den 1 april 1992. Överenskommelsen gäller i förhållande till England, Wales, Skottland och Isle of Man (artikel 11 a. i och ii). I förhållande till Isle of Man trädde överenskommelsen ikraft den 23 mars 2001.

Tillämpningsområde

Enligt överenskommelsen ska staterna bistå varandra i fråga om tvångsåtgärder och förverkande avseende vinning av brott och i brottsutredningar som gäller spårande och återställande av sådan vinning (artikel 1). Exekutionstitlar som omfattas av överenskommelsen är endast domstols beslut om förverkande (artikel 7.1).

En förutsättning för en framställning om förverkande är att brottet som framställningen avser även utgör ett brott enligt den anmodade statens lag s.k. dubbel straffbarhet (artikel 2 b).

En framställning om bistånd med verkställighet av ett beslut om förverkande får inte göras om beslutet är föremål för verkställighet på annat sätt på den ansökande statens territorium eller någon annanstats (artikel 7.3).

Prövningen i anmodad stat

Den anmodade staten har möjlighet att vägra lämna bistånd under vissa förutsättningar bl.a. om fullgörande i enlighet med framställningen inte skulle vara tillåten enligt den statens nationella lag (artikel 4.2).

Fördelning av medel m.m.

Intäkter av förverkande tillfaller den anmodade staten om inte parterna kommer överens om något annat (artikel 7.6).

4.6.1.4 FN:s narkotikabrottskonvention

Konventionen trädde i kraft i förhållande till Sverige den 20 oktober 1991. Den är öppen för anslutning av FN:s medlemsstater och vissa internationella organisationer (artikel 28).

Syfte

Syftet med narkotikabrottskonventionen är att förstärka det internationella samarbetet ytterligare och effektivisera insatserna mot den internationella narkotikabrottsligheten. Konventionen förpliktar staterna att i olika hänseenden straffbelägga inte bara illegal framställning, försäljning och innehav av narkotika utan också förfaranden som innebär hjälp att dölja eller omsätta vinsterna från den illegala marknaden (prop. 1990/91:127 s. 9).

Definitioner

Konventionen fastställer inledningsvis vissa centrala definitioner såsom att med förverkande avses bestående berövande

av egendom till följd av beslut av en domstol eller annan behörig myndighet (artikel 1 f) samt vad som avses med vinning och egendom (artikel 1 p och q).

**Tillämpnings-
område**

Bestämmelserna kring förverkande är samlade i en artikel (artikel 5). Framställan om verkställighet av förverkande kan endast göras där vinningen härrör från narkotikabrott (artikel 5.1 jämfört med artikel 3.1).

**Prövningen i
anmodad stat**

Konventionen föreskriver att staterna antingen kan utverka ett beslut om förverkande från egna myndigheter eller verkställa ett utländskt beslut om förverkande i fråga om egendom som befinner sig inom statens territorium (artikel 5.4 a). Om en stat ställer som villkor för att vidta förverkande att ett avtal ska föreligga ska den betrakta konventionen som den nödvändiga och tillräckliga avtalsgrunden (artikel 5.4 f). Staterna uppmanas vidare att sträva efter att sluta bilaterala eller multilaterala fördrag, avtal eller överenskommelser för att öka effektiviteten i det internationella samarbetet (artikel 5.4 g). Sverige har föreskrivit att IVL ska gälla i förhållande till stater som har tillträtt konventionen. Vilka dessa är framgår av IVF bilaga 1.

**Fördelning av
medel m.m.**

Vinning av brott som förverkats enligt konventionen tillfaller den anmodade staten om inte annat överenskommit i det enskilda fallet (artikel 5.5).

4.6.1.5 Europarådets förverkandekonvention

Konventionen trädde i kraft i förhållande till Sverige den 1 november 1996. Konventionen är öppen för undertecknande av Europarådets medlemsstater samt för icke-medlemsstater som har deltagit i utarbetandet av konventionen (artikel 36.1). Vilka stater som tillträtt konventionen framgår av bilaga 2 IVF.

Europarådet har givit ut en kommentar till Europarådets förverkandekonvention som kan ge viss vägledning vid konventionens tolkning (Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds of Crime – Explanatory Report), se Europarådets hemsida.

Syfte

Syftet med förverkandekonventionen är att utveckla samarbetet i fråga om förverkande av utbyte av brott. Till skillnad från Europeiska brottmålsdomskonventionen är den avsedd att ge möjlighet till rättsligt samarbete under alla stadier i förfarandet, d.v.s. från förundersökningsskedet fram till dess att det finns ett slutligt beslut om förverkande. Förverkandekonventionen har utarbetats med FN:s narkotikabrottskonvention som förebild men till skillnad från narkotikabrottskonven-

	<p>tionen är den inte begränsad till någon viss typ av förbrott utan ska kunna omfatta alla slags brott och särskilt sådana brott som medför stora ekonomiska vinster (prop. 1995/96:49 s. 5).</p>
Definitioner	<p>Konventionen inleds med att fastställa vissa centrala begrepp såsom vad som avses med vinning, förverkande och förbrott (artikel 1 a, d och e).</p>
Tillämpningsområde	<p>Exekutionstitlar som omfattas av konventionen är endast domstols beslut om förverkande. Även om det i konventionen inte görs någon begränsning till vissa förbrott är det möjligt för varje stat att genom en förklaring ställd till Europarådets generalsekreterare begränsa tillämpningen av konventionen till de brott eller kategorier av brott som de angivit i förklaringen (artikel 2.2). Avgivna förklaringar kan sökas fram via Europarådets hemsida.</p>
Prövningen i anmodad stat	<p>Konventionen föreskriver att staterna antingen kan verkställa ett utländskt beslut om förverkande eller utverka ett beslut om förverkande från egna myndigheter (artikel 13).</p> <p>Den anmodade staten har rätt att vägra samarbete under vissa förutsättningar som t.ex. att brottet som framställningen avser inte skulle utgöra brott enligt den anmodade statens lag (dubbel straffbarhet) eller om det är fråga om en utevarodom. (artikel 18).</p>
Fördelning av medel m.m.	<p>Vinning av brott som förverkats enligt konventionen tillfaller den anmodade staten såvida inte staterna kommit överens om annat (artikel 15).</p>
	<p>4.6.1.6 Australiska rättshjälpsavtalet</p> <p>Avtalet trädde i kraft i förhållande till Sverige den 1 december 2001. Avtalet ska tillämpas på framställningar efter ikraftträdandet och detta även om de relevanta gärningarna inträffade före denna dag (artikel 22.2).</p>
Tillämpningsområdet	<p>Staterna åtar sig att lämna varandra ömsesidig rättslig hjälp i brottmål (artikel 1.1). Begreppet brottmål innefattar även ärenden som avser brott mot skatte-, valuta- och tullagstiftningen (artikel 1.2). Exekutionstitlar som omfattas är slutligt beslut av domstol om förverkande av vinning av brott (artikel 17.3). Med vinning av brott avses all egendom som misstänks eller som av en domstol fastställts vara egendom som direkt eller indirekt härrör från eller har förvärvats genom brott eller värdet av denna egendom samt annat utbyte av brott (artikel 17.7).</p>

Prövningen i anmodad stat

Den anmodade staten har rätt att avslå en framställning om rättslig hjälp under vissa förutsättningar, t.ex. om gärningen inte är straffbar i det anmodade landet (dubbel straffbarhet) och om gärningen skulle ha varit preskriberad i det anmodade landet om den begåtts där (artikel 4).

Fördelning av medel m.m.

Förverkad egendom ska behållas av den anmodade staten om inte annat bestäms i det enskilda fallet (artikel 17.5).

4.6.1.7 Kanadensiska rättshjälpsavtalet

Avtalet trädde i kraft i förhållande till Sverige den 1 december 2001. Avtalet ska tillämpas på framställningar efter ikraftträdandet och detta även om de relevanta gärningarna inträffade före denna dag (artikel 20).

Tillämpningsområde

Parterna ska i största möjliga utsträckning lämna varandra ömsesidig rättslig hjälp i brottmål (artikel 1.1). Med brottmål avses för Sveriges del förfaranden som hänför sig till brott såväl enligt brottsbalken som till annan strafflagstiftning samt för Kanadas del förfaranden i fråga om brott enligt både federal lag och provinslagstiftning (artikel 1.3). Brottmål ska även innefatta brott som rör skatter, avgifter, tullar och internationell överföring av kapital eller betalningar (artikel 1.4).

Exekutionstitlar som omfattas är domstols beslut om förverkande av vinning av brott (artikel 10.3). Enligt avtalet innebär vinning av brott varje egendom som härrör från brott eller något som någon direkt eller indirekt har förvärvat genom brott eller värdet av sådan (artikel 7 a). Egendom innefattar pengar och alla slag av lös eller fast och materiell eller immateriell egendom och inkluderar varje intresse i sådan egendom (artikel 7 b).

Prövningen i anmodad stat

Avtalet innehåller bestämmelser för när den anmodade staten kan avslå eller uppskjuta åtgärden (artikel 3).

Vinning av brott som förverkats enligt avtalet ska tillfalla den anmodade staten om inte annat överenskommit i det enskilda fallet (artikel 10.4).

4.6.1.8 Palermokonventionen

Palermokonventionen trädde i kraft i förhållande till Sverige den 30 maj 2004.

Syfte

Dess syfte är att främja samarbete för att på ett mer effektivt sätt förebygga och bekämpa gränsöverskridande organiserad brottslighet (artikel 1). Konventionen utgör ett led i det arbete

FN bedriver med att bekämpa internationell brottslighet och den är ett komplement till narkotikabrottskonventionen.

Definitioner

Konventionen fastställer inledningsvis vissa centrala definitioner som t.ex. vad som avses med en organiserad brottslig sammanslutning, med grovt brott, vinning av brott och förbrott, m.m. (artikel 2). Syftet med brottet ska vara att direkt eller indirekt uppnå ekonomisk eller annan materiell vinning. Med förverkande avses bestående berövande av egendom till följd av beslut av en domstol eller annan behörig myndighet (artikel 2 g).

Tillämpningsområde

Enligt en huvudbestämmelse i konventionen begränsas konventionens tillämpningsområde till de fall då brottet är gränsöverskridande till sin natur och en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig (artikel 3).

Konventionen innehåller dels bestämmelser om kriminalisering av vissa gärningar, dels regler om internationellt straffrättsligt samarbete. Bestämmelserna om kriminalisering gäller brottstyperna deltagande i en organiserad brottslig sammanslutning, tvätt av vinning av brott, korruption samt hinder mot rättvisan (artiklarna 5, 6, 8 och 23).

Framställning om verkställighet av förverkande kan endast göras där vinningen härrör från ett brott som omfattas av konventionen (artikel 13.1).

Prövningen i anmodad stat

Konventionen föreskriver att staterna antingen kan utverka ett beslut om förverkande från egna myndigheter eller verkställa ett beslut om förverkande som fattas av en domstol i den begärande konventionsstaten i fråga om egendom som befinner sig inom den anmodade statens territorium. Omfattas inte det brott som framställningen avser av konventionen får den anmodade staten vägra samarbete (artikel 13.7). Bestämmelserna om internationell rättslig hjälp i artikel 18 ska i tillbörliga delar tillämpas på en framställning om samarbete om förverkande (artikel 13.3).

Om en stat ställer som villkor för att vidta förverkande att ett avtal ska föreligga ska den betrakta konventionen som nödvändig och tillräcklig avtalsgrund (artikel 13.6). Staterna uppmanas vidare att sträva efter att sluta bilaterala eller multilaterala fördrag, avtal eller överenskommelser för att höja effektiviteten i det internationella samarbetet (artikel 13.9). Sverige har föreskrivit att IVL ska gälla i förhållande till stater

	<p>som har tillträtt konventionen. Vilka dessa är framgår av IVF bilaga 3.</p>
Fördelning av medel m.m.	<p>Konventionen innehåller bestämmelser om förfogande över vinning av brott eller egendom som förklarats förverkad (artikel 14). Vinning av brott som förverkats enligt konventionen tillfaller den anmodade staten om inte annat överenskommits i det enskilda fallet.</p>
Tilläggsprotokoll ang. handel med människor	<p>Tilläggsprotokollet trädde i kraft i förhållande till Sverige den 31 juli 2004. Protokollet kompletterar Palermokonventionen och ska tolkas ihop med den konventionen (artikel 1). Det betyder att Palermokonventionens bestämmelser i stor utsträckning ska tillämpas även i fråga om människohandel. De brott som anges i artikel 5 i protokollet ska anses som brott enligt konventionen (artikel 1). En stat måste tillträda Palermokonventionen och alltså vara bunden av den för att få tillträda protokollet.</p>
Syfte	<p>Syftet med protokollet är att förebygga och bekämpa handel med människor, med särskild hänsyn tagen till kvinnor och barn, att skydda och bistå offren för sådan handel med full respekt för deras mänskliga rättigheter och att främja samarbete mellan stater för att uppnå dessa syften (artikel 2).</p>
Definitioner	<p>I protokollet definieras människohandel genom en uppräkningslista av olika handelsåtgärder (rekrytering, transport, överföring, hysande eller mottagande) som begås med vissa otillbörliga medel (tvång, bortförande, bedrägeri, vilseledande, maktmissbruk eller missbruk av en persons utsatta belägenhet) i ett utnyttjandesyfte (artikel 3 a). Vidare anges att med barn avses person under 18 år (artikel 3 d).</p>
Tillämpningsområde	<p>Protokollet ska, om inte annat anges, tillämpas på förebyggande utredning och lagföring av brott enligt artikel 5 när brottet är gränsöverskridande till sin natur och en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig, liksom för skydd av de personers rättigheter som är utsatta för sådana brott (artikel 4). Staterna åläggs att kriminalisera sådana gärningar som anges i artikel 3 när de begås uppsåtligt (artikel 5.1).</p> <p>Sverige har föreskrivit att IVL ska gälla i förhållande till stater som har tillträtt protokollet. Vilka dessa är framgår av IVF bilaga 4.</p>
Tilläggsprotokoll ang. människosmuggling	<p>Tilläggsprotokollet trädde i kraft i förhållande till Sverige den 6 oktober 2006. Protokollet kompletterar Palermokonventionen och ska tolkas ihop med den konventionen (artikel 1). Det betyder att Palermokonventionens bestämmelser i stor ut-</p>

sträckning ska tillämpas även i fråga om människosmuggling. De brott som anges i artikel 6 i protokollet ska anses som brott enligt konventionen (artikel 1.3). En stat måste tillträda Palermokonventionen och alltså vara bunden av den för att få tillträda protokollet.

Syfte Syftet med protokollet är att förebygga och bekämpa människosmuggling och främja samarbete mellan staterna i detta syfte samtidigt som de smugglade migranternas rättigheter skyddas (artikel 2).

Definitioner Protokollet innehåller definitioner av vad som avses med människosmuggling, olaglig inresa, falsk rese- eller identitetshandling och fartyg (artikel 3). Migranter ska inte kunna lagföras enligt protokollet på den grund att de själva har använt sig av falska eller förfälskade rese- eller identitetshandlingar i syfte att resa in i en stat eller för att vistas där olovligen (artikel 5).

Tillämpningsområde Protokollet ska, om inte annat anges, tillämpas på förebyggande utredning och lagföring av brott enligt artikel 6 när brottet är gränsöverskridande till sin natur och en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig, liksom för skydd av de personers rättigheter som är utsatta för sådana brott (artikel 4). Staterna åläggs att kriminalisera vissa i artikel 6 uppräknade gärningar när de begås uppsåtligen och i syfte att direkt eller indirekt uppnå en ekonomisk eller annan materiell vinning.

Sverige har föreskrivit att IVL ska gälla i förhållande till stater som har tillträtt protokollet. Vilka dessa är framgår av IVF bilaga 5.

4.6.1.9 FN:s korruptionskonvention

Konventionen trädde i kraft i förhållande till Sverige den 25 oktober 2007. I konventionen regleras vilka handlingar som ska anses utgöra brott i konventionens mening samt frågor om bl.a. domsrätt, utlämning och internationell rättslig hjälp. Vidare behandlas frågor om förverkande och återställande av egendom liksom olika former av samarbete över gränserna och åtgärder för att förebygga korruption.

Syfte Syftet med konventionen är att främja och förstärka åtgärder för att förebygga och bekämpa korruption.

Tillämpningsområde Palermokonventionen har använts som förebild vid utarbetandet av korruptionskonventionen vilket medfört att konventionerna uppvisar betydande likheter. De har dessutom ett delvis sammanfallande tillämpningsområde eftersom även Palermo-

konventionen är tillämplig på allvarlig korruptionsbrottslighet. Vad som skiljer dem åt är i huvudsak att Palermokonventionen förutsätter att brottet varit gränsöverskridande till sin natur och att en organiserad brottslig sammanslutning varit delaktig vid brottet. Vidare är korruptionskonventionen inte generellt tillämplig på alla grova brott utan endast sådana brottsliga handlingar som särskilt utpekats i konventionen (prop. 2006/07:74 s. 6).

Konventionen ska tillämpas på förverkande samt återlämning av vinning av brott som straffbeläggs i enlighet med konventionen (artikel 3.1).

Definitioner

Konventionen fastställer till att börja med vissa definitioner såsom att med vinning av brott avses all egendom som härrör från eller som direkt eller indirekt förvärvats genom brott, att med förverkande avses bestående berövande av egendom efter beslut av domstol eller annan behörig myndighet och att med förbrott avses brott som resulterat i sådan vinning som kan vara föremål för brott enligt definitionen i artikel 23 i konventionen (artikel 2 e, g och h).

Tillämpningsområde

Konventionen ska tillämpas på förverkande samt återlämning av vinning av brott som straffbeläggs i enlighet med konventionen (artikel 3.1).

Artiklarna 54 och 55 innehåller bestämmelser om internationellt samarbete rörande förverkande av egendom, där syftet är att egendom ska kunna återställas till den anmodande staten.

Framställning om verkställighet av förverkande kan endast göras där vinningen härrör från ett brott som omfattas av konventionen (artikel 55.1). Sverige har föreskrivit att IVL ska gälla i förhållande till stater som har tillträtt konventionen. Vilka dessa är framgår av IVF bilaga 6.

Prövningen i anmodad stat

Konventionen föreskriver att staterna antingen kan utverka ett beslut om förverkande från egna myndigheter eller verkställa ett beslut om förverkande som fattas av en domstol i den begärande konventionsstaten i fråga om egendom som befinner sig inom den anmodade statens territorium (artikel 55).

Om en stat ställer som villkor för att verkställa förverkande, att ett avtal ska föreligga, ska den betrakta konventionen som nödvändig och tillräcklig avtalsgrund (artikel 55.6). Samarbete får vägras om egendomen är av ringa värde (artikel 55.7).

Konventionsstaterna uppmanas att överväga att sluta bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser för att öka effektiviteten i det internationella samarbetet (artikel 59).

Fördelning av medel m.m.

Konventionen innehåller bestämmelser om återlämnande av och förfogande över tillgångar som förklarats förverkade (artikel 57).

4.6.1.10 Japanavtalet

Avtalet trädde ikraft i förhållande till Sverige den 2 januari 2011. Syftet med avtalet var att skapa ett mervärde i relationerna EU och Japan i allmänhet och brottsbekämpning i synnerhet.

Avtalet ska tillämpas på alla framställningar om rättslig hjälp oberoende av om de gärningar som är relevanta för framställningen begicks före den dag då avtalet trädde i kraft (artikel 31.1).

Definitioner m.m.

Avtalet är tillämpligt på verkställighet av domar på förverkanden (artikel 1.2 samt artikel 25) Med förverkande avses straff eller annan åtgärd som beslutas av domstol efter rättegång på grund av en eller flera brottsliga gärningar och som innebär ett bestående berövande av egendom (artikel 2 i). Den rättsliga hjälpen omfattar bl.a. hjälp i förfaranden rörande frysning eller beslag och förverkande av vinning av eller hjälpmedel för brott (artikel 3 j).

Varje stat ska utse en central myndighet som ska vara den myndighet som ansvarar för att översända, ta emot och besvara framställningar om rättslig hjälp, verkställa sådana framställningar eller överföra den till de myndigheter som har behörighet att verkställa sådana framställningar. I Sveriges fall är det Justitiedepartementet som är central myndighet och för Japans del är det Justitieministern och nationella kommissionen för allmän säkerhet eller personer som utsetts av dessa (artikel 4 och bilaga 1). Justitiedepartementet har lämnat en under rättelse om att förutom domstolar och åklagare har även Kronofogden rätt att utfärda framställningar om rättslig hjälp enligt avtalet.

En framställning ska bl.a. innehålla en exakt beskrivning av vinningen av brott eller hjälpmedel, var dessa befinner sig och vem som har dem i sin ägo. Om den anmodade staten anser att informationen som lämnats i framställningen inte är tillräcklig för att uppfylla kraven i avtalet så att framställningen kan verkställas får den begära att ytterligare information lämnas. Framställningen ska åtföljas av ett beslut av en domstol eller en annan rättslig myndighet om förverkande (artikel 8 och 25).

Språk Framställningen och bifogade handlingar ska åtföljas av en översättning till ett i den anmodade staten officiellt språk eller, i alla eller i brådskande ärenden, till ett språk man kommit överens om. Sverige har godtagit följande språk; svenska, danska, eller norska i samtliga fall, om inte den myndighet som handlägger ansökningen tillåter något annat i det enskilda fallet. Japan har godtagit japanska i samtliga fall och engelska i brådskande fall (artikel 9 och bilaga III).

Prövningen i anmodad stat Den anmodade staten har rätt att vägra att lämna rättslig hjälp under vissa förutsättningar. Dock krävs inte vid framställning om rättslig hjälp avseende förverkande att gärningen utgör ett brott enligt den anmodade statens lagar. Detta krav föreligger endast mellan Japan och Österrike samt Ungern (artikel 11.2).

Fördelning av medel Den anmodade staten kan helt eller delvis överföra vinning av brott som den har i förvar, i den mån detta är tillåtet i enlighet med lagen i den anmodade staten (artikel 25.3).

Avtalet hindrar inte någon stat från att begära eller tillhandahålla rättslig hjälp i enlighet med andra tillämpliga internationella avtal (artikel 27).

4.7 Översikter

Här lämnas översiktlig information angående innehållet i vissa delar avseende rambesluten om böter och förverkande.

De fordringar som omfattas av angivna EU-rättsakter och vår svenska lagstiftning framgår av översikterna.

Av översikterna framgår också de varierande krav som kan finnas för att Kronofogden ska kunna ansöka om verkställighet i utlandet av svenska fordringar, t.ex. beloppsgränser, exekutionstitlar och vägransgrunder.

Exekutionstitlar De exekutionstitlar som omfattas utgörs av lagakraftvunna avgöranden. Det är således inte möjligt att angripa dessa med ordinära rättsmedel. Se vidare utformningen av respektive bestämmelse vid a) i översikterna.

Säkerhetsåtgärder och verkställighet Det är inte möjligt att vidta säkerhetsåtgärder enligt angivna EU-rättsakter vilket redovisas vid b) i översikterna. En redovisning sker för vad som gäller ifråga om verkställigheten.

Säkerhetsåtgärder kan dock förekomma enligt andra EU-rättsakter, t.ex. med stöd av rambeslutet om frysning.

Betalningsskyldiga m.m. Vid c) i översikterna redovisas vilka rättssubjekt verkställigheten kan rikta sig mot. Vid förverkande anges vilken typ av egendom som kan omfattas.

Preskription I kommentaren vid d) till översikterna finns anmärkt vilken stats preskriptionsregler som är tillämpliga vid indrivningen.

Rambeslutet om böter	
Omfattning m.m.	Kommentarer
<p>Med bötesstraff avses:</p> <ul style="list-style-type: none"> – penningbelopp som utdöms som påföljd för ett brott – ersättning till brottsoffer i vissa fall, dock ej i fall där brottsoffret är civilrättslig part – rättegångskostnader i det förfarande som lett fram till bötesstraffet – ersättning till allmän fond/stödorganisation för brottsoffer <p>Möjliga skäl för att vägra erkännande/verkställighet är (art. 7):</p> <ul style="list-style-type: none"> – om det intyg som ska bifogas beslutet saknas eller är bristfälligt – om det strider mot principen om dubbelbestraffning (principen om ne bis in idem) – om det är fråga om annat brott än som anges i art. 5.1 och beslutet avser gärningar som inte är straffbara enligt den verkställande statens lagstiftning – om beslutet har preskriberats enligt den verkställande statens lagstiftning och 	<p>a) Slutliga beslut om bötesstraff avseende brottslig gärning enligt lagen i utfärdande stat som meddelats av domstol eller annan myndighet (art. 1 a:i-iv)</p> <p>En stat kan övergångsvis under fem år begränsa tillämpningen till slutliga beslut som meddelats av domstol (art. 20.2)</p> <p>b) Det finns inte några föreskrifter om säkerhetsåtgärder men verkställighet av bötesfordringar ska ske skyndsamt (art. 6)</p> <p>c) Begäran om indrivning av fordringar får avse fysisk eller juridisk person som omfattas av det slutliga bötesstraffet (art. 1 a)</p> <p>d) Det finns ingen uttrycklig reglering men det framgår indirekt att det är den sökande statens preskriptionsregler (se art. 12.1 och prop. 2008/09:218 s. 39)</p>

Rambeslutet om böter	
Omfattning m.m.	Kommentarer
<p>beslutet avser gärningar som omfattas av den statens behörighet</p> <ul style="list-style-type: none"> – om beslutet avser gärningar som begåtts inom den verkställande statens territorium eller begåtts utanför den utfärdande statens territorium och det enligt den verkställande statens lagstiftning inte är tillåtet för sådana brott – om det föreligger immunitet som gör det omöjligt att verkställa beslutet – om beslutet har ådömts någon som enligt lagen i den verkställande staten inte kan göras straffrättsligt ansvarig – om den berörda personen personligen eller genom ombud inte har underrättats om sin rätt att bestrida saken och om tidsfristerna för ett sådant förfarande – om den berörda personen inte varit personligen närvarande vid den förhandling som ledde till beslutet såvida inte vissa i art. 7 i-j angivna krav är uppfyllda – om bötesbeloppet är mindre än 70 euro 	

Rambeslutet om förverkande	
Omfattning m.m.	Kommentarer
<p>Med beslut om förverkande avses:</p> <ul style="list-style-type: none"> – beslut om förverkande som meddelats av domstol i ett straffrättsligt förfarande <p>Möjliga skäl för att vägra erkännande/verkställighet är (art. 8):</p> <ul style="list-style-type: none"> – om det intyg som ska bifogas beslutet saknas eller är bristfälligt – om verkställande av beslutet strider mot principen om dubbelbestraffning (principen om ne bis in idem) – när det gäller andra fall än som avses i art. 6.1, om den gärning som ligger till grund för beslutet om förverkande inte utgör ett brott som ger möjlighet till förverkande enligt lagen i den verkställande staten – om det föreligger immunitet eller privilegier som skulle förhindra verkställighet av ett nationellt beslut – om det följer av vissa rättigheter som innehas av berörda parter, inklusive tredje part i god tro, enligt den verkställande statens lagstiftning, inkl. när det är en konsekvens av vissa rättsmedel enligt art. 9 – om den berörda personen inte inställt sig personligen eller företräddes av ombud vid det förfarande som ledde 	<p>a) slutligt straff eller åtgärd beslutad av domstol efter rättegång på grund av en eller flera brottsliga handlingar, som innebär ett slutligt berövande av egendom (art. 2 c)</p> <p>b) Det finns inte några föreskrifter om säkerhetsåtgärder men verkställighet av beslut om förverkande ska ske skyndsamt (art. 7)</p> <p>c) Begäran om förverkande får avse varje form av egendom samt juridiska handlingar eller urkunder som styrker äganderätt eller annan rätt till sådan egendom, som enligt beslut av domstolen i den utfärdande staten:</p> <ul style="list-style-type: none"> – utgör vinning av brott eller motsvarande – utgör hjälpmedel för ett sådant brott – kan förklaras förverkade enligt vissa i rambeslutet angivna utökade möjligheter till förverkande <p>Med vinning avses varje ekonomisk fördel av brott. Den kan bestå av alla former av egendom</p> <p>d) Det finns ingen uttrycklig reglering men det framgår indirekt att sökande stats preskriptionsregler ska tillämpas (art. 8 h)</p>

Rambeslutet om förverkande	
Omfattning m.m.	Kommentarer
<p>till beslutet, såvida inte personen eller behörig företrädare informerats om förfarandet, eller att personen har meddelat att han/hon inte bestrider beslutet om förverkande</p> <ul style="list-style-type: none"> – om beslutet om förverkande grundar sig på brott som begåtts inom den verkställande statens territorium eller begåtts utanför utfärdande statens territorium och det enligt den verkställande statens lagstiftning inte är möjligt att inleda rättsliga förfaranden avseende sådana brott – om beslutet om förverkande avser sådana utökade möjligheter till förverkande som avses i art. 2 d:iv – om verkställigheten av beslutet har preskriberats enligt lagen i den verkställande statens lagstiftning om gärningarna omfattas av den statens straffrättsliga behörighet – om beslutet om förverkande avser sådana utökade möjligheter till förverkande som avses i art. 2 d:iii – om beslutet om förverkande faller utanför räckvidden av de alternativ som den verkställande staten har antagit enligt art. 3.2 i rambeslutet 2005/212/RIF <p>Beloppsgräns saknas</p>	

Rambeslutet om förverkande	
Omfattning m.m.	Kommentarer
Nordiska verkställighetslagen SFS nr 1963:193	
Omfattning m.m.	Kommentarer
<p>Avgöranden som rör:</p> <ul style="list-style-type: none"> – böter – förverkande – ersättning för rättegångskostnad i brottmål – vissa viten – kvarstadsbeslut rörande böter, förverkande, skadestånd eller ersättning för rättegångskostnad i brottmål – vissa kostnader för verkställighet <p>Beloppsgräns saknas</p>	<p>a) Dom, beslut, godkänt strafföreläggande och ordningsbot samt beslut om kvarstad 3 § jämförd med 1, 4, 34 §§</p> <p>b) Det finns inte några särskilda säkerhetsåtgärder enligt NVL men beslut om kvarstad omfattas av lagen</p> <p>c) Begäran om indrivning av fordringar får avse fysisk eller juridisk person som omfattas av beslutet som ligger till grund för verkställighet</p> <p>d) Preskriptionsreglerna i den stat där exekutionstiteln har meddelats gäller (31 § första stycket)</p>

5 Handlägga utlandsgäldenär

Avsnittet beskriver Kronofogdens handläggning av gäldenärer som har adresser och/eller tillgångar utomlands. Det riktar sig främst till utlands- och verkställighetsteam. Övriga kan läsa detta avsnitt för att få en inblick i hur Kronofogden driver in utlandsgäldenärers skulder. I avsnitt 6 beskrivs hur gäldenär med adress eller tillgångar i Sverige handläggs, då utländska myndigheter är sökande hos Kronofogden.

Verkställighetsprocessen omfattar tillgångsundersökning inom Sveriges gränser och även verkställighetsåtgärden utlandshandräckning.

Hänvisningar görs fortlöpande till andra avsnitt i boken för den som vill fördjupa sig.

5.1 Allmänt

Kronofogdens verkställighet är begränsad till Sverige. Detta gäller även när en gäldenär har hemvist eller säte utomlands. UB tillämpas vid verkställigheten inom Sveriges gränser (handboken Utmätning).

Utlands- handräckning

Utlandshandräckning innebär att Kronofogden med stöd av direktiv, förordning eller internationell överenskommelse kan begära bistånd i en annan stat med verkställighet i a-mål. Oftast gäller handräckningen indrivning men kan även avse delgivning och begäran om upplysningar som ett led i Kronofogdens arbete.

Vad menas med utlandsgäldenär?

Gäldenär med:

- utlandsadress
- klar dokumenterad indikation på utlandsboende
- svensk adress och allmänna mål där gäldenärens tillgångar eller inkomster utomlands motiverar utlandshandräckning

Huvudregeln är att utlandsgäldenärer, både fysiska och juridiska personer, ska vara registrerade för handläggning på utlandsteam i utsöknings- och indrivningsdatabasen, jfr beslut 2012-06-11 för gränssnittet mellan utlandsverkställighetsteam och andra verkställande team (Dnr 832 9343-12/121).

Vilka funktioner hanterar utlandsgäldenärer i olika skeenden?

- inregistreringsteam
- verkställighetsteam
- specialverkställighetsteam
- team för skyddade personuppgifter
- utlandsteam
- BMT
- försäljningsteam
- medelshanteringsteam
- juristteam

E-mål

En sökande i e-mål kan begära verkställighet hos Kronofogden mot en utlandsbosatt gäldenär. Utlandsteamet gör en tillgångsundersökning i Sverige. Därefter har Kronofogden ingen behörighet att begära handräckning i e-mål utomlands, bortsett från återkrav på socialförsäkringsförmåner. En enskild borgenär får själv ansöka om verkställighet utomlands.

Det är inte Kronofogdens uppgift att lämna rådgivning i internationella verkställighetsfrågor. En översiktlig information om verkställighet av enskilda fordringar utomlands lämnas i avsnitt 8.

Utländska exekutionstitlar

Ett verkställighetsteam verkställer e-mål med utländska exekutionstitlar som riktar sig mot gäldenärer med svenska adresser. I de fall en sökande i e-mål önskar att Kronofogden ska undersöka om en utlandsbosatt gäldenär har tillgångar i Sverige sker handläggningen av ett utlandsteam.

Specialitetsprincipen

Kronofogden ska behandla a- och e-målsborgenärer partsneutralt vid verkställighet i Sverige. Den s.k. specialitetsprincipen innebär dock att information som Kronofogden får i ett ärende om utlandshandräckning i a-mål normalt inte får användas vid verkställighet i e-mål (avsnitt 3.1.1).

Officiellt utlandsboende

Ett verkställighetsteam som får kännedom om att en gäldenär har utvandrat till en känd eller okänd adress i utlandet ska överflytta handläggningen av gäldenären till ett utlandsteam. En bevakning ska läggas till en handläggarnotering under rubriken ”Tillgångsundersökning” att överflyttning av handläggningen har skett med anledning av att gäldenären är utvandrad.

Klar indikation på utlandsboende

Utöver utvandring finns andra omständigheter som kan ge ett verkställighetsteam en klar indikation på att en gäldenär som har en officiell svensk adress eller som saknar folkbokföringsadress faktiskt vistas utomlands.

Okänd gäldenär

För att flytta en gäldenär till ett utlandsteam räcker det inte att en gäldenär med svenskt personnummer saknar folkbokföringsadress i Sverige. Det räcker inte heller att basregistret utvisar ett utländskt medborgarskap för att anta att gäldenären vistas utomlands.

Exempel på klar indikation på utlandsboende:

- uppgift från närstående eller granne att gäldenären har flyttat utomlands eller till ett visst land
- gäldenär med s.k. samordningsnummer eller GD-nummer som saknar folkbokföringsadress och som vid kontroll i bl.a. basregistret (sök även på namnet) aldrig varit folkbokförd i eller har annan koppling till Sverige

Verkställighetsteam

Kronofogdens verkställighet kan vara omfattande. Ibland kan verkställigheten behöva äga rum på en utlandsgäldenärs svenska fastighet, där lös utmättningsbar egendom påträffas. Det kan därför ibland vara praktiskt och mer ändamålsenligt att ett verkställighetsteam på en viss ort i Sverige helt eller delvis ansvarar för handläggningen av en utlandsgäldenär. Utlandsteamet kan också begära biträde med viss handläggning t.ex. avhysning av en utlandsgäldenär.

Före överflyttning ska all pågående handläggning som rör utmätning eller invändning avslutas om möjligt. Pågår en mer långvarig domstolshandläggning till följd av en överklagad utmätning bör verkställighetsteamet och utlandsteamet komma överens om fortsatta verkställighetsåtgärder. En utlandshandläggning kan t.ex. påbörjas om en överklagad utmätning inte beräknas ge full täckning för en gäldenärs skulder.

Verkställighetsteamet ska dokumentera i INIT vad anledningen till överflyttningen är. En bevakning ska läggas till en

handläggarnotering under rubriken ”Tillgångsundersökning” att överflyttning av gäldenären har skett.

Specialverkställighetsteam

Gäldenärer med adresser och tillgångar utomlands kan vara registrerade för handläggning på specialverkställighetsteam. Allt som beskrivs i avsnittet om verkställighetsteam gäller i tillämpliga delar även specialverkställighetsteam.

Utlandsteamet bistår vid behov specialverkställighetsteamet med utlandshandräckning. Specialverkställighetsteamet avgör om teamet ska behålla handläggningen av gäldenären samtidigt som utlandsteamet lämnar biträde med ansökan om handräckning. Specialverkställighetsteamet kan också välja att överflytta hela handläggningen av en gäldenär till utlandsteamet.

Exempel: Specialverkställighetsteamets verkställighet kan röra särskilt komplicerad handläggning av gäldenärer med utlandsanknytning. Förvaltningsdomstols beslut om betalningssäkring kan ligga till grund för en begäran om säkerhetsåtgärder i en annan stat.

Näringsförbud

En utlandsbosatt gäldenär med näringsförbud ska vara registrerad för handläggning på det specialverkställighetsteam som ansvarar för tillsynen av näringsförbud (Kronofogdemyndighetens ställningstagande 6/13/VER Urvalet av S-gäldenärer). När en utlandsbosatt gäldenär med näringsförbud saknar utmättningsbara tillgångar i Sverige ska specialverkställighetsteamet göra en bedömning om utlandshandräckning är möjlig. Utlandsteamet biträder med den handläggning som en ansökan om utlandshandräckning kräver.

Skyddade personuppgifter

Utlandsgäldenärer med skyddade personuppgifter i Sverige handläggs av det team inom Kronofogden som är specialiserat på skyddade personuppgifter. En utlandsgäldenär som fått skyddade personuppgifter i Sverige ska alltid vara registrerad på nämnda team. Utlandsteamet biträder med den handläggning som en utlandshandräckning kräver.

En utlandsgäldenär med ett utländskt beslut om skyddade personuppgifter handläggs däremot av utlandsteamet. Utlandsteamet ska göra en sekretessprövning med stöd av 21 kap. 3 § OSL (se vidare rättsligt PM 2013-04-19 Skyddade personuppgifter från utländsk myndighet).

**Indrivning
i Sverige och
utomlands**

I fråga om utlandsbosatta gäldenärer eller gäldenärsbolag med säte/adresser utomlands upprättar utlandsteamet i regel Kronofogdens utredningsrapport efter avslutad tillgångsundersökning i Sverige. Det måste finnas en giltig utredningsrapport innan utlandsteamet bedömer om indrivning ska begäras i utlandet.

Vilken typ av utlandshandräckning hanteras av Kronofogden?

Begäran till annat land om bistånd med:

- indrivning (även säkerhetsåtgärder/betalningssäkring)
- delgivning av handlingar (endast indrivningsärenden)
- upplysningar (endast indrivningsärenden)

**Utlandsteam
och BMT**

Utlandsteamet ansöker om utlandshandräckning när det är möjligt och motiverat. Ansökan lämnas till BMT som skickar en formell begäran om handräckning till utländsk behörig myndighet. Det är bara BMT inom Kronofogden som får begära handräckning utomlands (avsnitt 3.2).

**Delgivning
av utmätning**

Om ett verkställighetsteam efter utmätning konstaterar att en gäldenär vistas i utlandet kan utlandshandräckning användas för t.ex. delgivning i a-mål om skulderna är handräckningsbara. Verkställighetsteamet får biträde av ett utlandsteam som upprättar handräckningsansökan. Utlandsteamet överlämnar sedan ansökan till BMT för begäran om bistånd med delgivning i ett annat land.

När skulderna inte är handräckningsbara kan BMT inte begära bistånd med delgivning.

Gäldenär i Sverige

Om ett verkställighetsteam bedömer, eventuellt i samråd med ett utlandsteam, att skulderna kan drivas in genom utlandshandräckning ska en gäldenär med svensk adress överflyttas till ett utlandsteam för vidare handläggning. Verkställighetsteamet måste först ha avslutat sin tillgångsundersökning i Sverige (avsnitt 5.3.5).

Exempel på utlandsgäldenär bosatt i Sverige:

- gränsgångare med inkomst från Danmark, Finland eller Norge
- gäldenär som har fastighet i ett land som omfattas av indrivningsdirektivet eller ett avtal

5.2 Underrätta utlandsgäldenär

Känd adress	Kronofogden ska i regel underrätta en gäldenär om en skuld innan utmätning sker. Detta följer av 4 kap. 12 § UB och gäller även i förhållande till en gäldenär som har känt hemvist i utlandet. En gäldenär med känd adress får därigenom kännedom om skulden och skälig tid att betala den och bevaka sin rätt. Onödiga utmätningar och utlandshandräckningar kan därmed undvikas.
Gäldenärens uppgiftsskyldighet	Den som är utvandrad bör vara särskilt noggrann med att skriftligen anmäla ändrad utlandsadress till Skatteverket (blankett SKV 7842). Det är viktigt att gäldenärer anmäler ändrad adress också till Kronofogden, skriftligen eller per telefon, eftersom Skatteverkets adressuppgifter inte alltid automatiskt registreras i Kronofogdens databas.
Sökandens uppgiftsskyldighet	Sökande i både a- och e-mål är skyldiga att lämna adressuppgifter till Kronofogden.
Adressuppgifter i a-mål	I a-mål ska staten genom den uppdragsgivande myndigheten upplysa Kronofogden om gäldenärens hemvist och postadress (6 § indrivningsförordningen).
Adressuppgifter i e-mål	En sökande i e-mål är skyldig att lämna adressuppgift till Kronofogden i sin ansökan om verkställighet. Om sökanden lämnat en ofullständig utlandsadress till Kronofogden, t.ex. bara uppgett ett land som gäldenären antas vistas i, ska inregistreringsteamet begära komplettering av sökanden med uppgift om aktuell adress eller redogörelse för den utredning som sökanden har gjort för att fastställa att gäldenären saknar adress i utlandet (2 kap. 2 § UF och INREG-handboken).
5.2.1 Betalningsanmana	
Registrerad adress	Kronofogden ska underrätta och ge en gäldenär med registrerad adress i Sverige eller utlandet möjlighet att betala sin skuld genom att skicka en betalningsanmaning. Detta sker maskinellt i den mån adressen är fullständig. Finns uppgift om alternativ adress får utlandsteamet ta ställning till om gäldenären bör få en avi på den adressen. Saknar gäldenären känd adress i utlandet och Kronofogden inte kan få fram adressen behöver Kronofogden inte underrätta gäldenären om skulden.
Avitid	Betalningsanmaningen innehåller uppgift om Kronofogdens s.k. IBAN- och SWIFT-nummer för att underlätta betalning från utlandet. Betalningsinstruktioner bör skickas på engelska eller andra språk vid behov. En senare betalningsdag kan

bestämmas jämfört med vad som är normalt för gäldenärer i Sverige. Om postgången till ett speciellt land beräknas ta tid kan avitiden bestämmas till fyra veckor.

Retur

Om betalningsanmaningen kommer i retur ska den registreras i Kronofogdens databas (REX). Handläggaren ska utifrån vad som står på kuvertet dokumentera i INIT orsaken till returen och den adress som returen kommit från.

5.2.2 Adressefterforska

Utlands- och verkställighetsteam ska överväga adressefterforskning när adress saknas eller är ofullständig, inledningsvis eller efter retur. Gjord efterforskning ska dokumenteras i INIT:s handläggarnoteringar.

Officiell utlandsadress

Så långt som möjligt bör en aktuell adress efterforskas. Detta gäller särskilt om en utlandshandräckning kan skickas i ett senare skede. Om en utvandrad person registreras som gäldenär för första gången hos Kronofogden blir den senaste officiella utlandsadressen enligt folkbokföringen också den officiella i Kronofogdens databas.

Folkbokföringsadress

I folkbokföringen finns personnummer och adresser för alla personer som är folkbokförda i Sverige. Folkbokföringen är kopplad till Navet (Skatteverkets centrala aviseringssystem för distribution av folkbokföringsuppgifter till samhället). Kronofogdens databas hämtar uppgifter via Navet.

I vissa fall har folkbokföringen uppgifter om personnummer och utlandsadresser till utvandrade personer.

Adressuppgifter från Skatteverket

Basregistret, skatteregistret och skattekontot kan innehålla nya adressuppgifter som Skatteverket fått uppgift om i beskattningssammanhang. Det förekommer att gäldenärer har olika adresser registrerade i Kronofogdens databas jämfört med i skatteregistret. Utlands- och verkställighetsteamerna bör göra en kontroll i basregistret och skatteregistret för att jämföra vilken adressuppgift som är den senaste.

Särskild skatteadress

En särskild skatteadress kan framgå av skattekontot. Utlands-teamet bör i regel använda den särskilda skatteadressen för avisering om den registrerade adressen i Kronofogdens databas inte fungerar.

Exempel på källor för adressesförforskning:

- historik i INIT (särskilt i handläggarnoteringar om orsak till returnerad post m.m.)
- skatterregistret (INIT)
- basregistret
- skattekontot
- Försäkringskassan (online i INIT)
- inkomstkälla (i samband med löneutmätning)
- bilregistret
- fastighetssök för Kronofogden
- Kronofogdens databas för summarisk process (SUPRO)
- internetsidor, inklusive svenska och internationella telefonkataloger
- domstol (beställ dom)
- Lantmäteriverket (beställ kopia av köpekontrakt)
- kommun (t.ex. fakturaadress för sophämtning)
- utlandsupplysningen, telefonnummer 118119, för uppgift om telefonnummer till gäldenären och eventuell adress (telefonkontakt med gäldenären kan ge adressuppgift)
- Skatteverket eller annan uppdragsgivande myndighet
- andra myndigheter (sekretessprövning)
- svensk ambassad
- adressförfrågan till annat land
- näringslivsregistret

Att söka efter gäldenärens namn på internetsidor kan ge resultat både vad gäller fysiska och juridiska personer.

[European Business Register](#) (EBR) är ett nätverk bestående av de flesta EU-medlemsstaternas olika bolagsregister. Ett fåtal team hos Kronofogden har tillgång till EBR via särskilt abonnemang hos Bolagsverket. Adresser till bolag kan ofta framgå av utländska bolagsregister.

**Utländska
bolagsregister**

Exempel på bolagsinformation i Norden:

- Danmark: databas med kredit- och marknadsinformation [Experian](#)
- Finland: företags- och organisationsdatasystemet [Yritys- ja Yhteisötietojärjestelmä](#)
- Norge: [Brønnøysundregistrene](#)

Brittiska juridiska personer

För juridiska personer i Storbritannien, t.ex. limitedbolag, kan sökning göras i det brittiska bolagsregistret [Companies House](#). Betalning krävs för djupare information om t.ex. företrädare. Motsvarande information kan finnas i EBR.

Adressförfrågan EU

Utlandsteamet kan via BMT göra adressförfrågan till annan stat om skulden omfattas av internationell överenskommelse, direktiv eller förordning. Till annan EU-stat görs begäran om upplysningar enligt indrivningsdirektivet (avsnitt 5.4.1.3). Utlandshandräckning ska registreras som åtgärd i Kronofogdens databas (REX).

Adressförfrågan Norden

Varken det nordiska skattehandräckningsavtalet, nordiska verkställighetslagen eller rambeslutet om böter respektive förverkande medger informationsutbyte i indrivningsärenden. I förhållande till Danmark, Finland, Norge och Island kan utlandsteamet däremot göra adressförfrågan direkt till respektive lands folkbokföringsregister. Sådan förfrågan görs på särskild blankett (Jetform Kronofogden 9224–9226) som skickas per post eller fax och i undantagsfall via e-post. Till Norge sker dock adressförfrågan alltid via e-post (till Skattestaten). Detta informationsutbyte sker inte med stöd av någon internationell överenskommelse utan förutsätter att respektive lands nationella lagstiftning medger att adressuppgifter lämnas ut. Sådan adressförfrågan sker därmed utan medverkan av BMT.

Vad gäller en förestående handräckning om indrivning enligt indrivningsdirektivet ska utlandsteamet i första hand använda nämnda tillvägagångssätt för att få fram adresser i förhållande till EU-medlemsstaterna Danmark och Finland.

Ny utlands-/ assistentadress

Om utlandsteamet får uppgift om en ny utlandsadress ska adressen registreras som s.k. assistentadress i Kronofogdens databas (REX).

Oriktig folkbokföringsadress

När ett utlands- eller verkställighetsteam kan anta att en gäldenärs adress i Sverige inte är registrerad eller att den

registrerade adressen i folkbokföringen är felaktig eller ofullständig ska underrättelse skickas till folkbokföringen (2 § folkbokföringsförordningen [1991:749]) och på blankett (Jetform Kronofogden 9424).

I praktiken är det oftast de verkställighetsteam som hanterar gäldenärer i Sverige som initierar folkbokföringsutredning när en gäldenär inte kan anträffas på folkbokföringsadressen eller kan antas ha flyttat från Sverige. Orsak ska anges, liksom de kontroller Kronofogden vidtagit för att hitta en ny adress.

Utlandsteamet underrättar folkbokföringen när det finns anledning att anta att en gäldenär med officiell adress utomlands borde vara folkbokförd i Sverige.

GD- och personnummer

När en gäldenär har både GD- och personnummer kan en aktuell utlandsadress vara registrerad på enbart ett av numren eftersom det för närvarande saknas en automatisk koppling mellan dessa nummer hos Skatteverket. Handläggaren bör därför förvissa sig om att aktuell adress registrerats på båda numren i Kronofogdens databas. Oavsett om en gäldenär med GD-nummer har personnummer eller inte ska utlandsteamet underrätta Skatteverket (GD-funktionen i Mariestad, e-postadress: ubf@skatteverket.se) om nya adressuppgifter som inte är kända för Skatteverket. Om utlandsteamet får en dödsattest från utlandet avseende avliden gäldenär med GD-nummer ska Skatteverket (Mariestad) också underrättas.

Ny betalningsanmaning

Om utlandsteamet får uppgift om en ny adress till en gäldenär som ska underrättas om en skuld ska en betalningsanmaning skickas med en ny sista betalningsdag. Som alternativ kan samlingskrav eller en underrättelse om obetald skuld med betalningsinstruktioner skickas till gäldenären.

5.3 Utredda utlandsgäldenär

När avitiden gått ut ska tillgångsundersökningen i Sverige alltid inledas med en kontroll i Kronofogdens databas om gäldenären har underrättats om skulden. Har betalningsanmaningen kommit i retur ska utlandsteamet kontrollera i INIT om Kronofogden tidigare försökt att hitta en aktuell adress till gäldenären. Nästa steg blir att kontrollera om ny adress framgår av t.ex. basregistret, skatter registret eller skattekotot.

5.3.1 Gäldenärsanpassad verkställighet

När en gäldenär blir aktuell för handläggning genom att arbetsuppgifterna ”Ny skuld, utredning saknas, ”Påbörja ny utred-

ning” och ”Förstagångsgäldenär” kommer till INIT:s inkorgska utlandsteamet omgående välja utredningsspår (arbetsättet GAV 2.0). För att välja utredningsspår använder sig utlandsteamet av den information som finns tillgänglig i olika register.

Valet av utredningsstrategi kan underlättas med hjälp av utlandsgäldenärernas identitetsbeteckningar i INIT.

Exempel på identitetsbeteckningar av utlandsgäldenärer

- personnummer (fysiska personer och utländska dödsbon)
- samordningsnummer (+60 på födelsedagen)
- GD-nummer (302 börjar numret på för begränsat skattskyldiga, t.ex. fastighetsägare och näringsidkare)
- tillfälliga *-nummer (åsätts av Kronofogden)
- 556-/916-nummer (de svenska bolag som har adresser eller tillgångar utomlands)
- 5020-nummer (utländska juridiska personer utan svensk filialregistrering)
- 5164-nummer (filialer till utländsk juridisk person)

Personnummer

Alla personer som folkbokförs i Sverige tilldelas personnummer som identitetsbeteckning. För folkbokföring krävs om man är utlänning normalt uppehållstillstånd och att man efter inflyttning förväntas regelmässigt ha sin dygnsvila i landet under minst ett år. Ett personnummer utvisar i regel en persons födelseid. Om det för en viss födelseid inte finns något födelsennummer att tilldela anges födelsedagen med en närliggande dag i månaden (2–4 §§ och 18 § folkbokföringslagen [1991:481]).

Den som en gång fått ett personnummer behåller numret resten av livet. Ett personnummer ändras inte vid t.ex. flyttning från eller tillbaka till Sverige. Uppgift om medborgarskap får registreras i folkbokföringsregistret. Uppgiften kvarstår efter utvandring.

Diplomatisk immunitet

Även personer som inte är folkbokförda i Sverige kan i vissa fall få personnummer. Detta gäller personer med diplomatisk immunitet som vistas i Sverige under minst ett år, t.ex. anställda vid utländska ambassader eller vissa internationella

organisationer. Skatteverket tilldelar dessa personnummer på begäran av Regeringskansliet.

Samordningsnummer

Samordningsnummer ges som identitetsbeteckning för personer som inte är eller någonsin varit folkbokförda i Sverige. Kopplingen till Sverige är oftast svag. Samordningsnummer kan också tilldelas personer som tänkt stanna i landet längre än sex månader och till asylsökande. Syftet med samordningsnummer är att myndigheter och domstolar ska ha en gemensam identitetsbeteckning för personer som inte är folkbokförda i Sverige.

Numret består av 10 siffror och liknar ett vanligt personnummer. De inledande sex siffrorna utgår från personens födelsestid (år, månad och dag). Siffran för födelsedag ökas med talet 60. Därefter följer ett tresiffrigt individnummer som är udda för män och jämnt för kvinnor samt en kontrollsiffra (18 a § folkbokföringslagen).

Skatteverket kan tilldela samordningsnummer vid taxering eller på begäran av myndigheter, t.ex. RPS, Försäkringskassan, Transportstyrelsen och domstolar.

Exempel på a-mål där gäldenär är registrerad med samordningsnummer: böter, avgift till Brottsofferfonden och rättegångskostnader.

Kronofogden begär sällan samordningsnummer från Skatteverket av den anledningen att inregistrering av mål ska göras i princip samma dag som ansökan om verkställighet kommer in. Kronofogden åsätter normalt ett tillfälligt nummer i stället för ett samordningsnummer. Om samma person registreras med flera tillfälliga nummer finns anledning för Kronofogden att begära samordningsnummer.

Samordnings- och personnummer

Om personen senare blir folkbokförd i Sverige ska samordningsnumret ersättas av ett personnummer. En gäldenär kan därför vara registrerad under både samordningsnummer och personnummer. Kronofogden kan få fram detta t.ex. genom en slagning i basregistret på gäldenärens namn.

GD-nummer

Skatteverket tilldelar begränsat skattskyldiga i Sverige s.k. GD-nummer (särskilt registreringsnummer som börjar på 302 för personer som beskattas i det ”gemensamma distriktet”). På så sätt kan de särskiljas från obegränsat skattskyldiga. Det är vanligt att gäldenärer med dessa nummer äger eller har ägt en fastighet i Sverige.

Enskilda näringsidkare med F-skattsedel och utlandsadress kan också vara taxerade på GD-nummer. Kontroll bör göras mot basregistret för att se om gäldenären har tilldelats svenskt personnummer.

GD- och personnummer

En person med GD-nummer kan samtidigt ha ett svenskt personnummer. Detta beror på att Skatteverket taxerar gäldenären på ett GD-nummer när en skattskyldig har varit utvandrad ett antal år. Kronofogdens handläggare kan ofta se om en gäldenär med GD-nummer har personnummer på skatteregisterbilden i INIT eller genom att särskilt kontrollera basregistret.

Tillfälligt nummer

Vid inregistrering av a- och e-mål kan inregistreringsteamet tilldela en gäldenär ett tillfälligt identitetsnummer (*-nummer), om gäldenären saknar känt personnummer. Ett exempel på ett a-mål med tillfälligt identitetsnummer för gäldenär utan känt personnummer är tullavgift som påförts i Sverige.

Sambandsregistrering

Om det är utrett att en gäldenär har mer än en identitetsbeteckning d.v.s. både ett personnummer och ett samordningsnummer/GD-nummer/tillfälligt nummer ska utlands- och verkställighetsteamet sambandsregistrera numren.

En sambandsregistrering är bland annat av vikt för att vid tillgångsundersökningen kunna utföra registerforskning och få tillförlitliga svar på förfrågningar till banker m.m.

En tidigare sambandsregistrering kan ha tagits bort när en gäldenär blivit skuldfri och ska registreras på nytt vid ny skuldsättning.

Utländska dödsbon

Kronofogden kan få upplysning om utländska dödsbon från Skatteverket, Försäkringskassan eller anhörig som skickar in en dödsattest till Kronofogden. Gäldenären kan från början vara registrerad som ett dödsbo eller få ändrad status på grund av dödsfall i utlandet. Tillgångsundersökningen mot ett dödsbo i utlandet bör anpassas efter t.ex. var tillgångarna finns, när bouppteckning upprättats och om dödsboet är skiftat. I vissa länder förekommer det att dödsbon är oskiftade under lång tid.

Aktiebolag

Ett svenskt aktiebolag har alltid säte i Sverige, men kan i näringslivsregistret ha postadress i utlandet. Företrädare kan också vara utlandsregistrerade. Registrerade uppgifter om styrelse, firmatecknare, bolagsinformation, verksamhetens art och historiska uppgifter kan innebära att det finns utlandsanknytning. På aktiebolagets hemsida eller i utländska bolagsregister kan uppgifter om dotterbolag, filial, verksamhet och

kontor i utlandet finnas. Om aktiebolaget saknar behörig ställföreträdare bosatt i Sverige ska bolaget ha en registrerad särskild delgivningsmottagare.

Handelsbolag

Svenskt handelsbolag ska ha registrerade uppgifter om bolagsmän hos Bolagsverket. Inget hindrar att en svensk eller utländsk juridisk person eller en utländsk fysisk person är bolagsman. Samma gäller för kommanditbolag där både en svensk och en utländsk juridisk person kan vara både kompletär och kommanditdelägare i bolaget. På handelsbolagets hemsida kan uppgifter finnas om verksamhet och kontor i utlandet.

Utländska bolag

Utländska bolag, utan filialregistrering i Sverige och med adress i utlandet, kan vara skattesubjekt och registrerade hos Kronofogden under ett s.k. 5020-nummer, som åsätts av Skatteverket.

Filial

Utländska juridiska personer med huvudkontor i utlandet kan ha filialer registrerade i Sverige under s.k. 5164-nummer (Bolagsverkets näringslivsregister). Filial är en företagsform som innebär att ett utländskt företag har ett avdelningskontor med självständig förvaltning i Sverige. En filial är ingen egen juridisk person utan anses förmögenhetsmässigt som en del av det utländska bolaget. Filialen ska ha en egen verkställande direktör och bokföring som är skild från det utländska bolagets. Eftersom filialerna normalt ska ha fast driftställe i Sverige handläggs de under tillgångsundersökningen av verkställighetsteam. Utlandshandräckning kan övervägas mot det utländska bolaget om filialen inte har utmättningsbara tillgångar i Sverige (avsnitt 5.3.5).

Europeiska företagsformer

Inom Europa finns det ett antal olika företagsformer som ska underlätta samarbete över nationsgränserna, se [Bolagsverkets hemsida](#).

Exempel:

- europeisk ekonomisk intressegruppering (EEIG) liknar närmast ett handelsbolag
- europeisk gruppering för territoriellt samarbete (EGTS) kan beskrivas som en gruppering inom EU
- europabolag (SE-bolag) ska ha säte i någon medlemsstat

Delgivningsmottagare	Både svenska och utländska bolag kan ha särskild skatteadress enligt skattekontot. Om det utländska bolaget har svenskt ombud (framgår av skattekontot) eller särskild delgivningsmottagare i Sverige (framgår av näringslivsregistret) får en bedömning göras om adressen är aktuell och kan användas av Kronofogden.
	5.3.2 Undersöka tillgångar
Geografisk begränsning	Den geografiska begränsningen till Sverige för Kronofogdens tillgångsundersökning gäller oavsett om gäldenären bor i Sverige eller utomlands. Utlands- och verkställighetsteam ska registerforska och göra de förfrågningar som krävs vid verkställighet i Sverige (handboken Utmätning).
Förfrågningar till tredje man	Förfrågningar om en gäldenärs tillgångar bör inte skickas till en tredje man utomlands (jfr 4 kap. 15 § UB). Kronofogden har inga sanktioner mot en tredje man i en annan stat som inte svarar på en sådan förfrågan.
Förfrågningar till utländsk panthavare	En annan situation är pantbrevsfrågan till en bank utomlands som har pant i en svensk fastighet. Sådan gränsöverskridande förfrågan om en panthavares fordran på gäldenären kan ske av Kronofogden eftersom den inte anses utgöra maktutövning på främmande stats territorium (se avsnitt 1.3).
Begära upplysningar	Utlands- och verkställighetsteam kan i vissa fall begära upplysningar om t.ex. gäldenärs tillgångar i andra stater via BMT. Inom EU kan det göras genom indrivningsdirektivet (avsnitt 3.1.1).
Gäldenärskontakt	Gäldenären är oftast den bästa informationskällan. Begreppet ”gäldenärskontakt” används i verkställighetsprocessen vid utredning av en gäldenärs tillgångar i Sverige. Kronofogden saknar möjligheter till förrättning utomlands, men kan få kontakt med en utlandsbosatt gäldenär på andra sätt, främst per telefon, brev eller e-post.
Dokumentera tillgångar	Det är viktigt att handläggaren frågar och dokumenterar vilka tillgångar och inkomster gäldenären har både i Sverige och utomlands. Skulle gäldenären i samband med ett besök på Kronofogden eller under en förrättning i Sverige fylla i en förteckning ska den endast omfatta tillgångar i Sverige. Eventuella uppgifter om gäldenärens utländska tillgångar och inkomster ska noga dokumenteras i en handläggarnotering i INIT. Detta är nödvändigt för att utlandsteamet senare ska kunna vidarebefordra denna information vid utlandshandräckning.

Näringsidkare Skatteverket som sökande är skyldig att lämna uppgifter om tillgångar till Kronofogden (7 § indrivningsförfordningen). Detta gäller även utlandstillgångar. Tillgångsundersökningen mot näringsidkare med utländsk adress ska anpassas efter var det finns tillgångar i Sverige. Näringsidkare kan vara taxerade med GD-nummer. Hos Skatteverket kan en näringsidkares skatte- och avgiftsanmälan (SOA), liksom ärendehanteringssystemet EKEN/EFA, innehålla värdefull information om tillgångar.

Vid gäldenärskontakt bör gäldenären utöver sina tillgångar i Sverige tillfrågas om affärstransaktioner med utlandet. Utlandsteamet kan på eget initiativ fråga Skatteverket om det finns uppgifter om ett bolags tillgångar i utlandet. Eventuella uppgifter om t.ex. kundfordringar kan vara värdefulla vid en senare utlandshandräckning.

Svensk verksamhetsadress

Kronofogden får undersöka om ett utländskt gäldenärsbolag har verksamhetsadress i Sverige. Skatteverket kan ha värdefull information om bolaget, t.ex. dess företrädare och verksamheten.

5.3.3 Löneutmätning

Här beskrivs vad som kan bli aktuellt i utredningen när gäldenären är utlandsbosatt och har inkomst som utbetalas i Sverige. Samma regler för löneutmätning gäller oavsett om gäldenären är bosatt i Sverige eller utomlands (7 kap. UB).

Vägledning ges i Kronofogdens allmänna råd och meddelanden samt information om bestämmande av förbehållsbeloppet vid utmätning av lön. Löneutmätning tas upp i handboken Utmätning.

Normalbelopp

Normalbeloppet framgår av Kronofogdens föreskrifter om bestämmande av förbehållsbeloppet vid utmätning av lön. Samma normalbelopp används som om gäldenären varit bosatt i Sverige för att avgöra om utrymme finns för löneutmätning i gäldenärens svenska inkomst. Synsättet ska vara detsamma vid bedömningen av avvikelser från normalbeloppet, t.ex. om gäldenären ska medges tillägg för kostnader i utlandet.

Uppgifter från gäldenären

Även en gäldenär i utlandet bör få möjlighet att fylla i en inkomstredogörelse. Om utlandsteamet inte kan godta kostnaderna bör komplettering begäras, så att gäldenären får styrka sina kostnader i utlandet med kvitton, fakturor eller kontrakt. Gäldenären kan behöva styrka familjeförhållanden, t.ex.

genom födelseattest för utlandsfödda barn som aldrig varit registrerade i den svenska folkbokföringen.

Förbehållsbelopp

Förbehållsbeloppet räknas ut i svenska kronor. Vid beräkningen måste därför de kostnader i utlandet som utlandsteamet godtar räknas om till svenska kronor enligt aktuell växelkurs.

**Utländsk
sidoinkomst**

Löneutmättningsbeslutet kan bara läggas i den svenska inkomsten, men alla kända svenska och utländska sidoinkomster ska ingå i beräkningen, om inte löneexekution pågår i den andra staten (avsnitt 5.3.4). Inkomst i utländsk valuta räknas om till svenska kronor.

**Kostnads-
ersättning**

Svea hovrätt har i ett avgörande slagit fast att kostnadsersättning, som en utomlands stationerad SIDA-anställd uppbar, inte kunde tas i anspråk för löneutmätning (RH 1987:36). Kostnadsersättning hanteras på samma sätt oavsett om det är en svensk eller utländsk sådan. Om gäldenären får utländsk kostnadsersättning får utlandsteamet ta ställning till om det är en kostnadsersättning som ska undantas i beräkningen, till skillnad från en utländsk sidoinkomst som ska tas upp.

Utländsk skatt

EU-domstolen har i målet [Pusa mot Osuuspankkien Keskinäinen Vakuutusyhtiö](#) (mål nr C-224/02) konstaterat att utländsk skatt som en gäldenär ska betala i sin hemviststat ska beaktas vid beräkningen av gäldenärens utmättningsbara pension i en annan stat. Kronofogden bör därför normalt ta hänsyn till den utländska skatt som gäldenären betalar.

Sjukdomskostnad

För utlandsbosatta gäldenärer gäller normalt inte det svenska högkostnadsskyddet. Även om vården eller medicinerna inte omfattas av högkostnadsskyddet bör Kronofogden kunna medge tillägg för sådana kostnader i utlandsfallen om behovet är styrkt. Gäldenären bör inte medges kostnader för privat sjukvård om denne kan få vård inom ramen för det allmänna sjukvårdssystemet i bosättningslandet.

Den svenska nivån för högkostnadsskyddet tillämpas enligt Kronofogdens allmänna råd. En utlandsbosatt gäldenär kan på begäran medges tillägg för medicin- och läkarvårdskostnader med totalt 275 kr per månad (motsvarande samma belopp som i Sverige). Därutöver kan utlandsteamet begära att gäldenären styrker ytterligare kostnader.

I många EU-länder, t.ex. Storbritannien och Spanien, är den offentliga sjukvården gratis eller mycket subventionerad. För att få vård i bosättningslandet kan svensk medborgare behöva

särskilt intyg från Försäkringskassan. Utanför EU varierar olika länders sjukvårdskostnader betydligt.

Bostadskostnad

Vid beräkningen av bostadskostnaden ingår som vanligt hyra, kostnad för uppvärmning (el och gas) och vatten. Om gäldenären äger fastighet i utlandet kan det tillkomma kostnader för sophämtning, andra nödvändiga driftkostnader, ränta och amortering i skälig omfattning. Kostnaderna bör styrkas genom att gäldenären lämnar in avtal, fakturor och låneförbindelser. Aktuell växelkurs används för omräkning till svenska kronor i beräkningen. Om utredningen inte ger klarhet i gäldenärens bostadskostnad används schablon (se Schablonkostnad vid löneutmätning för beräkning av bostadskostnad för utlandsboende).

Barnomsorg och skola

På samma sätt som i Sverige kan tillägg till normalbeloppet medges för styrkta barnomsorgskostnader till skäliga belopp. Privata skolavgifter bör normalt inte medges om det finns statliga skolor i det aktuella landet.

GD-nummer

Om en gäldenär med skuld på sitt GD-nummer har ett personnummer ska personnumret användas vid förfrågan till t.ex. Försäkringskassan (online). Samband ska registreras i Kronofogdens databas (REX). Förfrågan görs alltså från personnumret i INIT, men svaret och övrig handläggning sker på GD-numret. Ett s.k. specialbeslut ska läggas på GD-numret. Krediteringsspärr registreras (KRE i REX) för både personnumret och GD-numret med hänvisning till INIT (INIT-handboken 13:9). Handläggarnotering görs i INIT under rubriken ”Medelshantering” om hur influtna medel ska krediteras.

Förbehållsbelopp och utländska tillgångar

Upplysningar om en gäldenärs inkomster och tillgångar inom EU kan också fås med stöd av indrivningsdirektivet. Om Kronofogdens utredning klart utvisar att en gäldenär har tillgångar utomlands som skulle kunna täcka vad gäldenären behöver för sitt och sin familjs underhåll kan förbehållsbeloppet reduceras (RH 1981:71 och hovrättens för Västra Sverige utslag 1976-03-19, Ö 777/75).

För att utreda om ett nytt lägre förbehållsbelopp ska fastställas i a-mål kan utlandsteamet inhämta information från Skatteverket om en gäldenärs eventuella betalningsöverföringar på större belopp till utlandet.

5.3.4 Svensk verkställighet och utlandshandräckning

En viktig förutsättning för en begäran om indrivning till en annan nordisk stat eller EU-stat är att Kronofogden först har försökt driva in skulden i Sverige.

Väsentliga svårigheter

Enligt det nordiska skattehandräkningsavtalet kan Kronofogden i vissa fall, när verkställighet i Sverige bedöms medföra väsentliga svårigheter, välja att i stället för fortsatt verkställighet i Sverige ansöka om handräckning för indrivning (18 § LÖHS och 4.3 nordiska skattehandräkningsavtalet), se avsnitt 3.2.2.

Orimliga svårigheter

Även enligt indrivningsdirektivet kan undantag från förutsättningen att Kronofogden först ska ha försökt driva in skulden i Sverige i vissa fall medges (artikel 11.2 indrivningsdirektivet). Om indrivningsförfarandet i Sverige bedöms medföra orimliga svårigheter för Kronofogden kan Kronofogden välja att begära handräckning för indrivning i stället för att vidta indrivningsåtgärder i Sverige (avsnitt 3.1.3)

Utlandsteamet ska i en ansökan om handräckning upplysa mottagande stat om att det finns egendom, t.ex. en fastighet som inte utmätts på grund av dokumenterade väsentliga respektive orimliga svårigheter.

Handräckning i Norden

Det nordiska skattehandräkningsavtalet ger inte stöd för samtidig svensk verkställighet och utlandshandräckning i Norden. All verkställighet, även löneutmätning, måste vara avslutad om utlandsteamet väljer att ansöka om indrivning med stöd av avtalet.

Undantagsvis kan det i det enskilda fallet finnas en möjlighet att begära indrivning trots att löneutmätning pågår. Det rör sig då om mycket stora skulder som inte beräknas bli fullbetalda genom löneutmätningen och där man har information om att det finns tillgångar i den andra staten.

Har gäldenären inkomster och tillgångar i både Sverige och i ett annat nordiskt land och skulden inte beräknas bli fullbetald genom löneutmätning i Sverige kan det vidare finnas en möjlighet för Kronofogden att avstå från löneutmätningen i Sverige och i stället förhå sig med den andra staten om de kan besluta om löneutmätning med beaktande av den svenska inkomsten vid beräkning av utmätningens belopp.

Exempel: Kronofogden har information om att 5 000 NOK per månad skulle kunna drivas in genom utlandshandräckning/ ”trekk i lønn” i Norge jämfört med 500 SEK per månad genom ett beslut om löneutmätning i Sverige.

Handräckning inom EU	Indrivningsdirektivet innehåller inget förbud för utlandsteamet att ansöka om utlandshandräckning för indrivning samtidigt med löneutmätning i Sverige. En förutsättning för att begära indrivning är att hela fordran inte kommer att kunna drivas in i Sverige innan fordran preskriberas. En begäran om handräckning för indrivning kan skickas när det finns tillräckliga uppgifter om tillgångar i en annan medlemsstat. Om det inte finns sådana uppgifter ger indrivningsdirektivet en möjlighet att begära upplysningar om tillgångar från en annan medlemsstat. När upplysningarna tagits emot kan en bedömning göras om det är motiverat att ansöka om handräckning för indrivning. Utlandsteamet måste i de fall där ansökan om handräckning för indrivning är aktuell upplysa den utländska myndigheten om att löneutmätning pågår i Sverige.
Meddelande om nedsättning	Utlandsteamet ska ta hänsyn till ett svenskt löneutmätningsslut vid utlandshandräckning genom att vid varje tillfälle när medel redovisas på grund av en aktuell löneutmätning i Sverige, skicka ett meddelande om nedsättning till den utländska myndigheten. Finns det andra a-mål med samma företrädesrätt, som inte omfattas av handräckningen, bör dessa krediteras i första hand vid den svenska löneutmätningen.
Bevakning	Indrivningsresultatet av utlandshandräckningen kan vid behov följas upp med bevakning i INIT, så att utlandsteamet kan omvärdera valet av verkställighetsåtgärd.
	5.3.5 Gäldenär med svensk adress och tillgångar utomlands
Utlandstillgångar	Verkställighetsteamet ska överväga utlandshandräckning för indrivning i a-mål, vanligtvis skattekontounderskott och böter, när gäldenär kan antas ha tillgångar eller inkomster utomlands. Detta gäller både fysisk person med svenskt hemvist eller juridisk person med säte och adress i Sverige, inklusive filialer. Om uppgifterna är osäkra bör kontakt tas med utlandsteamet för samråd om det är meningsfullt och möjligt med handräckning (avsnitten 3, 4 och 5.4).
EU	Om utlandsteamet överväger en begäran om handräckning för indrivning men närmare uppgifter om tillgångar saknas, finns enligt indrivningsdirektivet möjlighet att begära upplysningar om t.ex. adress eller tillgångar. En begäran om handräckning för indrivning ska helst skickas när det finns tillräckliga uppgifter om tillgångar.

Exempel: Ett antagande om att gäldenären äger fastighet eller lägenhet kan först bekräftas genom att en begäran om upplysningar skickas till det aktuella landet. Detta bör göras i stället för att begära indrivning när uppgifterna är vaga och Kronofogden inte på annat sätt kan få fram uppgifter om var egendomen finns.

Norden

När handräckning i ett annat nordiskt land är ett handlingsalternativ ska verkställighetsteamet försöka få information från gäldenären om dennes eventuella arbetsgivare med adress i det andra nordiska landet. Gäldenären bör också lämna uppgift om sina eventuella inkomster i Sverige.

Norge

Vid ansökan om handräckning till Norge krävs uppgifter om gäldenärens bostadskostnad och familjeförhållanden i Sverige.

Om verkställighetsteamet antar att en gäldenär kan bli föremål för handräckning i Norge ska gäldenären alltid ges tillfälle att fylla i en inkomstredogörelse till Kronofogden. Gäldenären kan också lämna motsvarande uppgifter per telefon. Om teamet inte kan nå gäldenären bör eventuell svensk hyresvärd kontaktas för uppgift om hyra. I sista hand får bostadskostnaden bestämmas enligt schablon med vägledning av de nivåer som gäller vid svensk löneutmätning. I en eventuell kommande ansökan om handräckning ska utlandsteamet upplysa anmodad stat om att Kronofogden inte kunnat få fram uppgift om gäldenärens hyra, men att vid en motsvarande löneutmätning i Sverige skulle bostadskostnaden uppskattas till ett schablonmässigt belopp.

Exempel: Gäldenär som bor i Sverige, särskilt i gränstrakterna mot Danmark, Finland eller Norge, och som passerar gränsen för att arbeta (s.k. gränsgångare).

I förhållande till alla nordiska länder gäller att verkställighetsteamet ska dokumentera nödvändiga uppgifter i INIT, så att utlandsteamet kan vidarebefordra dessa upplysningar i ansökan om handräckning. Om verkställighetsteamet inte lyckats få fram uppgifter ska även detta dokumenteras i INIT.

Filial

En filial handläggs av Kronofogden på den ort där filialen har sitt driftställe enligt registreringen. Kronofogden kan beställa en filials årsredovisningshandlingar. Om filialen saknar utmättningsbara tillgångar i Sverige bör verkställighetsteamet

överväga om förutsättningar är uppfyllda för utlandshandräckning mot det utländska bolag som filialen tillhör. Avgörande är om det utländska bolaget kan ha tillgångar i utlandet.

Avregistrering av filial

En filial till en utländsk juridisk person ska avregistreras ur registret hos Bolagsverket efter bl.a. anmälan om försök till utmätning av företagets tillgångar. Kronofogden har ingen lagstadgad skyldighet att göra anmälan till Bolagsverket efter avslutad tillgångsundersökning. Skatteverket har som rutin att uppmärksamma Bolagsverket på filialer som efter Kronofogdens utredningsrapport bör avregistreras (18 § lagen [1992:160] om utländska filialer m.m.).

Handräckning avseende filial

Även om Bolagsverket avregistrerat en filial kan utlandsteamet upprätta en ansökan om utlandshandräckning mot det utländska bolag, som filialen tillhör. Verkställighetsteamet ska därför överflytta en filialgäldenär till ett utlandsteam i de fall en utlandshandräckning är möjlig.

5.4 Verkställa utlandshandräckning

Det är bara vissa statliga fordringar som kan bli aktuella för utlandshandräckning. Utlandsteamets uppgift är att bedöma om Kronofogden kan få bistånd av ett annat lands verkställande myndighet med indrivning, delgivning eller upplysningar.

Tillgångar i Sverige

Vid handräckning för indrivning måste Kronofogden först ha upprättat en utredningsrapport. Så görs normalt även om det inte krävs att verkställighetsmöjligheterna är uttömda i Sverige, t.ex. enligt rambeslutet om böter i EU (avsnitt 4.3).

Aktuell utredningsrapport

Kronofogdens utredningsrapport ska normalt vara aktuell i INIT, d.v.s. bevakningstiden ska inte ha gått ut vid bedömningen om utlandshandräckning ska väljas som verkställighetsåtgärd. Om en mycket kort bevakningstid gäller kan utredningsrapporten ändå anses tillräckligt aktuell för handräckning.

Delgivning m.m. under svensk verkställighet

Utlandshandräckning kan även användas i den svenska verkställigheten för delgivning av Kronofogdens beslut. Samma sak gäller beträffande upplysningar för indrivningsändamål. Verkställighetsteamet kan kontakta utlandsteamet för biträde med t.ex. ansökan för delgivning av utmättningsbeslut i annan stat om skulderna är handräckningsbara. Utlandsteamet upprättar ansökan till BMT som skickar Kronofogdens formella ansökan till den utländska staten.

**Kommunikation
med utländsk
myndighet**

Utlandsteamet har fullt handlägningsansvar för de gäldenärer som är föremål för utlandshandräckning. Teamet utreder olika typer av frågor och sköter självständigt kontakter och skriftväxling med alla gäldenärer. Inom ramen för ett skattehandräckningsärende får utlandsteam eller verkställighetsteam dock inte på egen hand kontakta en utländsk myndighet. All kommunikation mellan myndigheter ska gå via BMT (avsnitt 3.3.1).

5.4.1 Förbereda utlandshandräckning för skatter

När utlandsteamet överväger en utlandshandräckning för indrivning av skatter och allmänna avgifter finns en rad förutsättningar som måste vara uppfyllda innan Kronofogden genom BMT kan begära handräckning utomlands (avsnitt 3.3.4).

Vilka är grundförutsättningarna för handräckning?

- aktuell skatt, allmänna avgifter och den som är betalningsskyldig ska omfattas av direktiv, förordning eller internationell överenskommelse
- motsvarande handräckningsåtgärd kan vidtas i Sverige
- beslutet är verkställbart i Sverige
- skulden kan inte drivas in i Sverige utan väsentliga eller orimliga svårigheter

Skatter

Vid skattehandräckning tillämnar utlandsteamet indrivningsdirektivet, det nordiska skattehandräckningsavtalet eller dubbelbeskattningsavtal med indrivningsbestämmelser (avsnitt 3.1–3.3).

**Socialförsäkrings-
avgifter m.m.**

För handräckning av socialavgifter på skattekontot, t.ex. arbetsgivaravgifter och egenavgifter, och återkrav av felaktigt utbetalda socialförsäkringsförmåner används inom EU socialförsäkringsförordningen med tillämpningsförordning. Återkrav på socialförsäkringsförmåner handläggs som e-mål, men kan ändå skickas för handräckning (avsnitt 3.4).

Inom Norden kan utlandsteamet via BMT skicka alla socialavgifter som ingår i den slutliga skatten och debiterad preliminärskatt med stöd av det nordiska skattehandräckningsavtalet.

Beloppsgränser

Beloppsgränsen för begäran om indrivning är 1 500 euro enligt indrivningsdirektivet med undantag för när anmodad stat kan lämna bistånd genom avräkning mot en fordran på åter-

betalning av skatt eller avgift, se närmare avsnitt 5.4.1.1. För begäran om delgivning och upplysningar saknas beloppsgräns, se avsnitt 3.1.

Gränsen för ansökan enligt det nordiska skattehandräckningsavtalet är 2 500 svenska kronor för indrivning och delgivning. Möjlighet till informationsutbyte saknas (avsnitt 3.2.2.2).

Enligt socialtillämpningsförfordningen gäller en beloppsgräns om 350 euro (se även avsnitt 3.4).

Det är mycket ovanligt med beloppsgränser i dubbelbeskattningsavtal. I få fall finns det tilläggsöverenskommelser om lägsta gränser för indrivning, t.ex. med Tyskland (1 500 euro, avsnitt 3.2.1.1) och Frankrike (10 000 svenska kronor, avsnitt 3.2.1.3).

Direktiv eller avtal Vid skattehandräckning använder utlandsteamet i de flesta fall indrivningsdirektivet i förhållande till andra EU-stater undantaget Finland och Danmark för vilka främst det nordiska skattehandräckningsavtalet tillämpas.

Dubbelbeskattningsavtal kan användas i stället för indrivningsdirektivet om det är till fördel för indrivningsresultatet eller förenklar handläggningen. I realiteten torde detta bara inträffa i de fall där det är möjligt att begära indrivning för fordringar som är äldre än fem år eller där fordringsbeloppet understiger beloppsgränsen 1 500 euro (avsnitt 3.2).

USA, Indien och Japan Utanför EU kan utlandsteamet tillämpa dubbelbeskattningsavtal med indrivningsbestämmelser till USA, Indien och Japan (avsnitt 3.2.4).

För indrivning i USA får gäldenären inte vara amerikansk medborgare eller juridisk person enligt gällande avtal. Utlandsteamet kan via BMT begära upplysningar, t.ex. om adress till en gäldenär, men inte få hjälp med delgivning. USA har dessutom reserverat sig mot [Europaråds- och OECD-konventionens](#) bestämmelser om delgivning (dock inte vanlig postdelgivning).

Norden Inom Norden tillämpar utlandsteamet främst det nordiska skattehandräckningsavtalet. Avtalet medger indrivning av lägre belopp än vad som gäller enligt indrivningsdirektivet och är mer administrativt lätthanterligt. Informationsutbyte omfattas däremot inte av det nordiska skattehandräckningsavtalet. Adressförfrågningar kan i stället göras direkt till folkbokföringen i annat nordiskt land respektive till skattemyndigheten i Norge (se vidare avsnitt 5.2.2).

**Europaråds-
och OECD-
konventionen**

Genom ett ändringsprotokoll har Europaråds- och OECD-konventionen öppnats för anslutning av stater som varken är medlemmar i Europarådet eller OECD. Trots detta har konventionen begränsad betydelse för indrivning av svenska skatter. Det krävs bl.a. att skatten inte längre kan omprövas eller överklagas för att indrivning ska kunna göras med stöd av konventionen (jfr avsnitt 3.2.3). Aktuell information om vilka stater som är bundna av konventionen respektive ändringsprotokollet samt eventuella reservationer finns på [Europarådets hemsida](#).

I vilka länder finns stöd för Sverige att begära indrivning av skatter och allmänna avgifter?

Australien	Europaråds- och OECD-konventionen
Azerbajdzjan	Europaråds- och OECD-konventionen
Belgien	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförordningen, avtal, Europaråds- och OECD-konventionen
Bulgarien	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförordningen
Cypern	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförordningen
Danmark	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförordningen, avtal, Europaråds- och OECD-konventionen
Estland	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförordningen, avtal
Finland	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförordningen, avtal, Europaråds- och OECD-konventionen
Frankrike	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförordningen, avtal, Europaråds- och OECD-konventionen
Färöarna	Avtal
Georgien	Europaråds- och OECD-konventionen
Grekland	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförordningen

Grönland	Avtal
Indien	Avtal, Europaråds- och OECD-konventionen
Irland	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförfordningen
Island	Avtal, Europaråds- och OECD-konventionen, socialtillämpningsförfordningen
Italien	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförfordningen, Europaråds- och OECD-konventionen
Japan	Avtal
Korea	Europaråds- och OECD-konventionen
Kroatien	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförfordningen,
Lettland	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförfordningen, avtal
Liechtenstein	Socialtillämpningsförfordningen
Litauen	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförfordningen, avtal
Luxemburg	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförfordningen, avtal
Malta	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförfordningen
Mexico	Europaråds- och OECD-konventionen
Moldavien	Europaråds- och OECD-konventionen
Nederländerna	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförfordningen, avtal
Norge	Avtal, Europaråds- och OECD-konventionen, socialtillämpningsförfordningen
Polen	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförfordningen, avtal, Europaråds- och OECD-konventionen
Portugal	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförfordningen, avtal,

Rumänien	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförfordningen
Schweiz	Socialtillämpningsförfordningen
Slovakien	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförfordningen
Slovenien	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförfordningen, Europaråds- och OECD-konventionen
Spanien	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförfordningen, Europaråds- och OECD-konventionen
Storbritannien	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförfordningen, Europaråds- och OECD-konventionen
Tjeckien	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförfordningen
Tyskland	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförfordningen, avtal
Ukraina	Europaråds- och OECD-konventionen
Ungern	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförfordningen
USA	Avtal
Österrike	Indrivningsdirektivet, socialtillämpningsförfordningen

Skatteslag

Ett skattekontunderskott kan helt eller delvis vara handräckningsbart. Skatteslag och avgifter måste redovisas särskilt i en handräckningsansökan. En analys krävs av underskottets beståndsdelar för att närmare fastställa vilka skattebelopp som är obetalda. I skattekontot finns uppgifter om t.ex. gäldenärens adress, mottagarkonto, anstånd, överskott, underskott och grundbeslut. Vanliga uppgifter rör slutlig skatt, moms, debitering av preliminärskatt, skönsskattebeslut (SB), beslut efter omprövning (B), förseningsavgift (FA) och skattetillägg (ST). Mer ovanliga skatter på skattekontot är SINK- och punktskatter.

Skattekonto- utredning

Utlandsteamets beräkning av den obetalda och handräckningsbara skatten ska göras utifrån skattekontot och i vissa fall andra skattedatabaser. Ett handräckningsärende kan pågå under en lång tid. Skatten som handräckningen gäller måste vara korrekt

uträknad. Om den aktuella skatten omprövats ska utlandsteamet jämföra ”specifikation av slutlig skatt” på skattekontot mot ett s.k. IOR-utdrag som beställs från Skatteverkets omräknings-system (förkortning av ”Intranät OmRäkning”).

**Proportionering
skattekonto**

Med hjälp av proportionerings- och fördelningsrutinerna i skattekontot kan handläggaren få fram vad underskottet som har registrerats hos Kronofogden innehåller. Vad skattekontoskulden hos Kronofogden ursprungligen bestod av kan utläsas under rubriken Restföringar.

Av proportioneringsrutinen under rubriken ”Vissa transaktioner” framgår om ett beskattningsbeslut fortfarande står kvar. Fördelningsrutinen visar vilken skatt som ingår i skattekontounderskott som registrerats hos Kronofogden efter den 1 maj 2010.

Företrädaransvar

Företrädaransvar är inte begränsat till svenska juridiska personer (12 kap. 6–6 a §§ SBL) och kan av Skatteverket göras gällande även mot en företrädare som inte är bosatt i Sverige (Skatteverkets handledning för företrädaransvar).

Om någon uppträtt som en faktisk företrädare för en juridisk person under Kronofogdens utredning, utan att vara registrerad företrädare, bör utlandsteamet uppmärksamma Skatteverket på detta för en eventuell talan om företrädaransvar.

Vid ådömt företrädaransvar får utlandsteamet analysera den juridiska personens skattekontobild för att bedöma om den solidariskt ansvariga företrädarens skuld är handräckningsbar.

Utlandsteamet får beställa och granska förvaltningsdomstolens dom som ska jämföras med Skatteverkets ansökan i målet för att se vilken skatt som företrädaransvaret gäller. Dessa handlingar behövs vid handräckningsansökan, liksom ett utdrag ur taxeringsuppgiftsregistret eller moms/AG-systemet.

**Solidariskt ansvar
delägare i
handelsbolag**

Utlandsteamet kan utläsa av skattekontot om Skatteverket beslutat om solidarisk betalningsskyldighet för delägare i handelsbolag (12 kap. 8 a § SBL). Om utlandsteamet väljer att skicka en handräckning ska beslutet och underlaget för beslutet beställas från Skatteverket.

**Aktiebolag och
handelsbolag**

Svenska aktiebolag och handelsbolag med utländska adresser ska normalt inte skickas på utlandshandräckning. Endast om Kronofogdens utredning tyder på att bolaget har tillgångar eller bedriver verksamhet i utlandet bör handräckning ske. I sådana fall bör denna information lämnas i ansökan till den andra staten.

**Kommunikation
med Skatteverket**

När Kronofogden avslutat sin tillgångsundersökning ska utlandsteamet informera Skatteverket om gäldenärens ekonomiska förhållanden, inklusive tillgångar i utlandet. Sådan information kan vara av betydelse vid Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter, t.ex. konkursansökan (26 § indrivningsförordningen).

Utlandsteamet får lägga bevakning för att kontrollera om ett gäldenärsbolag med säte i Sverige och utlandsadress blivit försatt i konkurs i Sverige. Om konkurs inte blir aktuell och förutsättningarna är uppfyllda kan utlandsteamet välja åtgärden utlandshandräckning.

Ansökan

Det är utlandsteamets uppgift att ansöka om handräckning av skatter och avgifter till BMT, oftast med stöd av indrivningsdirektivet eller det nordiska skattehandräckningsavtalet. Ansökningar enligt socialtillämpningsförordningen, olika dubbelbeskattningsavtal samt Europaråds- och OECD-konventionen beskrivs inte närmare i detta avsnitt.

**5.4.1.1 Begära bistånd med indrivning enligt
indrivningsdirektivet**

**Indrivnings-
direktivet och
biståndslagen
m.m.**

Indrivningsdirektivet och genomförandeförordningen gäller i förhållande till övriga EU-stater för bistånd med handräckning. I svensk lagstiftning har direktivets bestämmelser implementerats genom biståndslagen som anger under vilka förutsättningar som en begäran om bistånd avseende svenska skatter m.fl. fordringar kan skickas (avsnitt 3.3.3). Som komplement till biståndslagen finns biståndsförordningen.

**Begäran om
indrivning/
säkerhetsåtgärder**

Utlandsteamet upprättar och skickar begäran om indrivning eller säkerhetsåtgärder till BMT enligt indrivningsdirektivet (avsnitt 3.1.3). Beloppsgränsen är 1 500 euro, men fr.o.m. den 1 januari 2014 kan Kronofogden begära bistånd med indrivning även för lägre belopp. Detta förutsätter att anmodad stat medger det och kan lämna bistånd genom avräkning mot en fordran på återbetalning av skatt eller avgift eller annars kan lämna bistånd med en liten insats. Denna möjlighet tar sikte på situationen där Skatteverket fått uppgift om att gäldenären har en fordran på återbetalning av moms i en annan EU-stat.

**Gemensamt kom-
munikationsnät**

Enligt genomförandeförordningen ska varje begäran om bistånd skickas i ett elektroniskt formulär genom det Gemensamma kommunikationsnätet (CCN).

Uppgifter i elektroniskt formulär	Utlandsteamet fyller i uppgifter i det elektroniska formuläret Begäran om indrivning och/eller säkerhetsåtgärder. I formuläret intygar utlandsteamet att fordran är verkställbar i Sverige och att lämpliga indrivningsåtgärder vidtagits för att driva in den (avsnitt 3.1.3). Vidare lämnar utlandsteamet upplysningar om gäldenären och eventuell tredje man som berörs av begäran samt detaljerad information om fordran och dess ursprung. Härutöver anges uppgifter om den myndighet som fastställt fordran och om vilket kontor på Kronofogden som initierat begäran samt instruktion för betalning (artikel 12.1 tredje stycket a–c indrivningsdirektivet). Mer detaljerade bestämmelser om vad formuläret ska innehålla finns igenomförandeförordningen artikel 16.
Separata formulär	I vissa EU-stater finns flera behöriga myndigheter som handlägger olika typer av fordringar. Ett och samma formulär kan användas för flera olika typer av fordringar (medelstag eller skatteslag) förutsatt att mottagande stats behöriga myndighet handlägger samtliga dessa. Lista finns hos BMT över vilka typer av fordringar som respektive behörig myndighet handlägger.
Det enhetliga dokumentet	Efter att BMT mottagit och kontrollerat utlandsteamets uppgifter i formuläret samt kompletterat med referensnummer och aktuell växelkurs skapas automatiskt det enhetliga dokument som medger verkställighet i den anmodade staten (avsnitt 3.1). Det enhetliga dokumentet utgör med andra ord grunden för de indrivningsåtgärder som den anmodade staten vidtar. Det är därför av yttersta vikt att utlandsteamet använder sig av de uppgifter sökandemyndigheten lämnar till Kronofogden – inte minst Skatteverkets uppgifter om restfört skattekontounderskott – och fyller i alla de uppgifter i formuläret som krävs för att anmodad stat ska kunna verkställa.
Översättning	Det är inte nödvändigt att översätta de uppgifter som utlandsteamet fyller i eftersom formuläret och det enhetliga dokumentet automatiskt kan konverteras till andra språk med undantag för eventuell fritext. Upplysningar som utlandsteamet vill lämna till den anmodade myndigheten bör därför författas på engelska eller anges i e-postmeddelandet till BMT för översättning.

Vilka handlingar ska utlandsteamet bifoga begäran om bistånd med indrivning?

- skuldbild ur Kronofogdens databas REX
- inkomstskatt: Utdrag ur taxeringsuppgiftsregister (SKV 4462)
- moms och avdragen skatt: Utdrag ur moms AG-systemet
- Uträkning Handräkningsbelopp (excel)

Uppgifter om gäldenären

Uppgifter om gäldenärens fullständiga namn, adress inklusive alternativa adressuppgifter och födelsetid ska anges i formuläret. Vid samordningsnummer ska siffran 60 dras bort från dagsiffran. Basregistret ska kontrolleras för att få med alla förnamn.

Exempel: Ett ”födelsedatum” 741073 i början av ett samordningsnummer innebär att gäldenären antas vara född den 13 (= 73-60) oktober 1974.

GD-nummer

För gäldenärer med GD-nummer kan uppgift om födelsetid finnas hos Skatteverket. Uppgift om födelsetid kan också finnas i handlingar rörande fastighetsköp. Äldre handlingar som upprättats t.o.m. den 30 maj 2008 kan beställas från Landsarkivet i Härnösand. Handlingar som upprättats från den 1 juni 2008 kan beställas hos Lantmäteriverket. Om uppgift om födelsetiden inte går att få fram och ansökan ändå upprättas ska utlandsteamet upplysa om att födelsetiden inte är känd trots gjorda efterforskningar.

Födelseort och tidigare efternamn

Gäldenärens födelseort ska anges i formuläret till Frankrike, Italien och Portugal. För kvinnor ska även namn som ogift anges till dessa länder (uppgifter kan finnas i den svenska folkbokföringen).

Information om tillgångar m.m.

Kontroll ska göras i INIT om det finns dokumenterade uppgifter som kan ha betydelse för verkställigheten i den andra staten. Sådan kompletterande information ska lämnas i formuläret.

Exempel på information om gäldenären som ska lämnas i formuläret:

- födelseort och födelsetid
- fullständigt namn och i vissa fall tidigare efternamn
- alternativa adressuppgifter
- tillgångar, inkomster och uppgift om arbetsgivare
- näringsverksamhet
- risk för hot eller våld mot tjänsteman

Utan underrättelse Om utlandsteamet bedömer att den utländska myndigheten inte bör underrätta gäldenären om skulden ska teamet kryssa för detta i formuläret. Motsvarande skäl för att inte underrätta en gäldenär i Sverige måste finnas (4 kap. 12 § UB).

Samband med tidigare ansökan Uppgift om samband med tidigare handräckningsbegäran avseende t.ex. annan fordran, kan lämnas i formuläret.

Skatteslag (tabell) Exempel på skatteslag som är handräckningsbara enligt biståndslagen.

Medelslag	Typ av fordran
16	Kupongskatt
20	Skattekontunderskott
24	Särskild inkomstskatt för utomlands bosatta
30	Vägavgift
32	Transporttillägg
33	Trängselskatt
34	Överlastavgift
35	Fordonsskatt
38	Sanktionsavgift för dieselolja
43	Mervärdesskatt
84	Stämpelavgift (dock inte exp.avgift)
95	Tull
96	Punktskatter

Återkrav ROT/RUT-bidrag	Återkrav på grund av felaktig ROT/RUT-utbetalning till hantverkare, medelslag 63, Diverse statliga fordringar, är inte handräckningsbart enligt biståndslagen.
Skattekonto- underskott	<p>Exempel på skatteslag och avgifter i medelslag 20, skattekontounderskott, som är handräckningsbara enligt biståndslagen.</p> <p>Allmän löneavgift</p> <p>Arvs- och gåvoskatt</p> <p>Avdragen skatt</p> <p>Begravningsavgift</p> <p>Fastighetsavgift</p> <p>Kommunal inkomstskatt</p> <p>Kontrollavgift</p> <p>Mervärdesskatt</p> <p>Punktskatter (alla)</p> <p>Skatt på trafikförsäkringspremie</p> <p>Skattetillägg i den del det avser handräckningsbar skatt/avgift)</p> <p>Särskild inkomstskatt på utomlands bosatta</p> <p>Särskild löneskatt</p> <p>Arbetsgivaravgift, kyrkoavgift, pensionsavgifter och skattetillägg, sistnämnda till den del det avser arbetsgivaravgift, ingår i medelslag 20 (skattekontounderskott) men är inte handräckningsbara enligt biståndslagen.</p>
Debiterad preliminärskatt	Inkomstskatten bör vara slutligt fastställd. Debiterad preliminärskatt kan skickas enligt direktivet, men görs normalt inte. Anledningen är att socialavgifter inte omfattas av indrivningsdirektivet och att det är svårt att särskilja socialavgifter ur debiterad preliminärskatt.
Kontroll omprövning	Utlandsteamet ska kontrollera i Diarätt (Rikssök – Skatteverket) om gäldenären har begärt omprövning, överklagat eller begärt anstånd med betalning av en skatteskuld som är aktuell för handräckning. Finns ärende i Diarätt ska utlandsteamet kontakta Skatteverket och fråga vad utgången förväntas bli innan man kan överväga att skicka en handräckningsbegäran. Begäran om omprövning diarieförs i Skatteverkets system TINA för privatpersoner och enskilda näringsidkare fr.o.m. taxeringsår 2013, för aktiebolag och ekonomiska föreningar

fr.o.m. taxeringsår 2009 och för övriga juridiska personer fr.o.m. taxeringsår 2012. Kronofogden har inte direktåtkomst till TINA. Om handräckningsskulden avser angivna taxeringsår eller senare måste utlandsteamet därför kontakta Skatteverket för kontroll om begäran om omprövning har getts in. Allt ska dokumenteras i INIT. Dom i skatteprocess som ligger till grund för en handräckning ska beställas från den domstol som meddelat domen med lagakraftbevis. Begärd omprövning av mervärdesskatt diarieförs inte i Diarätt. Viss kontroll kan göras i Moms AG-systemet under Ärendeöversikt. För fullständig information om begärd omprövning av mervärdesskatt bör utlandsteamet kontakta Skatteverket.

Kostnader m.m.

Huvudregeln är att Kronofogden inte får begära indrivning i en annan medlemsstat om gäldenären begärt omprövning eller överklagat skatteskulden. Det ges dock en sådan möjlighet om den anmodade statens lagstiftning tillåter verkställighet av bestridda fordringar. Denna möjlighet måste dock utnyttjas med försiktighet och i första hand där misstanke finns att gäldenären genom att överklaga utan hopp om framgång får ett andrum och kan gömma sina tillgångar (prop. 2011/12:15 s. 38). Om det senare visar sig att fordran faller bort eller nedsätts ansvarar Kronofogden för återbetalning av indrivet belopp och eventuell ersättning som ska betalas enligt bestämmelser i den andra staten (se vidare 3.3.3).

<p>Exempel på stater som inte godtar att driva in bestridd skatt: Belgien, Cypern, Estland, Grekland, Irland, Litauen, Luxemburg, Malta, Polen, Slovakien, Storbritannien och Ungern.</p>
--

Mer information finns i EU-kommissionens CIRCABC-databas som vissa handläggare har tillgång till.

Bevakning omprövning

Om en handräckningsbegäran inte ska göras för tillfället på grund av omprövning eller överklagande ska en bevakning för kontroll om skattefrågan blivit avgjord läggas i INIT under rubriken ”Borgenärsåtgärd”.

Femårsgräns

Huvudregeln är att indrivning ska begäras inom fem år räknat från den ursprungliga förfallodagen hos Skatteverket eller, vid omprövning eller överklagande, från det att fordran har fastställts slutligt. Begäran kan skickas till en stat som godkänner äldre fordringsanspråk. Mer information om vilka stater som godkänner fordringsanspråk äldre än fem år finns i CIRCABC-databasen.

Även om anmodad stat inte godkänner indrivning av skatt som är äldre än fem år, kan utlandsteamet begära bistånd med indrivning om handräckning begärts tidigare. Det saknar betydelse vilken slag av handräckning som begärts. Om t.ex. en begäran om upplysningar eller delgivning gjorts före femårsperiodens utgång kan en senare begäran om indrivning lämnas. Dock är den anmodade staten inte skyldig att bevilja bistånd för fordringar som är äldre än tio år, beräknat från den dag skattefordran skulle ha betalats till Skatteverket. Att begära handräckning för en skattefordran som är äldre än fem år förutsätter dock att den inte är preskriberad. Uppgift om tidigare handräckningsbegäran ska lämnas i formuläret.

Det bör också beaktas att det finns dubbelbeskattningsavtal som gör det möjligt att begära indrivning för fordringar som är äldre än fem år.

**Avitid och
preskription**

Kontroll ska göras att den sista betalningsdagen för att betala skulden till Kronofogden passerats. Kronofogden ska ha aviserat en gäldenär som har en känd adress. Det ska vara minst sex månader kvar till preskription för de skattebelopp som ska ingå i en handräckningsbegäran. De svenska preskriptionstiderna (som framgår av Kronofogdens databas REX) ska anges i formuläret.

Ränta

Den utländska myndigheten ska lägga på ränta enligt sin egen lagstiftning (avsnitt 3.1.3). Utlandsteamet får därför inte begära handräckning för löpande skattekontoränta under handräckningstiden.

Registrering

Utlandsteamet ska registrera utlandshandräckning som verkställighetsåtgärd i Kronofogdens databas (REX) för samtliga skulder som begäran om handräckningen omfattar.

**Överlämning
till BMT**

Utlandsteamet skickar det ifyllda formuläret jämte bilagor till BMT med e-post. I e-postmeddelandet sammanfattar utlandsteamet begärens innehåll (se exempel nedan). En kopia av formuläret jämte bilagor sparar utlandsteamet på teamets mapp i L:\-biblioteket.

Stödtext för e-postmeddelande angående skattekontoskuld:

Begäran om indrivning skickas till (*landet*) avseende (*pnr och namn*)

Typ av skuld: skatt/fordonsskatt/tull/socialavgifter

Totalt handräckningsbelopp i SEK

Kontroll har skett (*datum*) att fordran inte är bestridd.

Säkerhetsåtgärder Handräckningsbegäran för säkerhetsåtgärder kan bli aktuell för handräckningsbara belopp som specialverkställighetsteamet inte kunnat säkerställa i Sverige med anledning av ett beslut om betalningssäkring från förvaltningsdomstol. Specialverkställighetsteamet begär biträde av utlandsteamet som fyller i valda delar av det elektroniska formuläret Begäran om indrivning och säkringsåtgärder baserat på uppgifter från specialverkställighetsteamet. Utlandsteamet bör på ett tidigt stadie samråda med juristteam och BMT om möjligheterna och lämpligheten med en begäran om säkerhetsåtgärder till aktuellt land.

Till utlandsteamet ska specialverkställighetsteamet lämna över Skatteverkets ansökan om betalningssäkring till förvaltningsdomstolen och förvaltningsdomstolens beslut om betalningssäkring. Specialverkställighetsteamet ska också lämna över en promemoria med uppgift om genomförd verkställighet i Sverige och vad som återstår att verkställa i utlandet. Av promemorian ska även framgå vilka tillgångar och/eller inkomster i det andra landet som motiverar att Kronofogden ställer sin handräckningsbegäran dit, andra uppgifter som kan vara värdefulla för den verkställande myndigheten att känna till och uppgift om att betalningssäkringen förväntas följas av ett beskattningsbeslut på ett inte obetydligt belopp enligt uppgift från Skatteverket.

Till formuläret ska utlandsteamet bifoga förvaltningsdomstolens beslut om betalningssäkring och Skatteverkets ansökan om betalningssäkring, liksom en promemoria eller följemail med uppgift om genomförd verkställighet i Sverige, belopp som återstår att säkerställa och anvisad egendom. se vidare handläggarstöd benämnt Behöriga myndighetsteamets handläggning av utgående säkerhetsåtgärder (svensk betalningssäkring).

Begäran av BMT BMT tar emot utlandsteamets begäran, granskar uppgifterna i formuläret jämte bilagor och avgör om begäran kan skickas. BMT kompletterar formuläret med uppgifter om den behöriga myndigheten, referensnummer och aktuell växelkurs. BMT dokumenterar sin handläggning, t.ex. att begäran har skickats, i ärendesystemet Diarätt. I övrigt beskrivs inte BMT:s handläggning här.

5.4.1.2 Begära bistånd med delgivning enligt indrivningsdirektivet

Utlandsteamet upprättar och skickar begäran om bistånd med delgivning i indrivningsärende rörande skatter som omfattas av

indrivningsdirektivet till BMT. Beloppsgräns saknas (avsnitt 3.1).

**Elektroniskt
formulär**

Utlandsteamet fyller i uppgifter i det elektroniska formuläret Begäran om delgivning. Den handling som ska delges skannas och bifogas till formuläret som skickas med e-post till BMT. I e-postmeddelandet anger utlandsteamet vem som ska delges, vilken typ av skatt samt skuldnummer som avses och vilka försök till delgivning som Kronofogden har gjort.

Separata formulär

I vissa EU-stater finns flera behöriga myndigheter som handlägger olika typer av fordringar. Ett och samma formulär kan användas för flera olika typer av fordringar (medelslag eller skatteslag) förutsatt att mottagande stats behöriga myndighet handlägger samtliga dessa. Lista finns hos BMT över vilka typer av fordringar som respektive behörig myndighet handlägger.

Stödtext till utlandsteamets e-postmeddelande till BMT:

Begäran om delgivning skickas till (*utlandet*) avseende (*personnr och namn*).

Typ av skuld: skatt/fordonsskatt/tull/socialavgifter

Registrering

Utlandsteamet ska registrera utlandshandräckning som verkställighetsåtgärd i Kronofogdens databas (REX) för minst en skuld som ingår i handräckningen.

**Bevakning till
handläggande
team**

Om utlandsteamet lämnar biträde med delgivning till ett verkställighetsteam bör en bevakning läggas till nästa dag under rubriken ”Utlandshandräckning”, om inte teamen kommer överens om annat. Av en sådan handläggarnotering kan framgå att ansökan har skickats och att verkställighetsteamet ska bevaka delgivningen av utmättningsbeslutet. UHR-registreringen ska tas bort när svar inkommit från BMT.

Begäran av BMT

Efter att BMT mottagit och kontrollerat utlandsteamets uppgifter i formuläret samt kompletterat med referensnummer skapas automatiskt det enhetliga delgivningsformuläret (avsnitt 3.1). Avsikten med det enhetliga delgivningsformuläret är att det ska innehålla så mycket information om handlingen som delges att en översättning av själva handlingen inte ska vara nödvändig för att mottagaren av delgivningen ska kunna tillvarata sin rätt. BMT dokumenterar sin handläggning, t.ex. att begäran har skickats, i ärendesystemet Diarätt. I övrigt beskrivs inte BMT:s handläggning här.

Översättning	<p>Det är inte nödvändigt att översätta de uppgifter som utlandsteamet fyller i eftersom formuläret och det enhetliga delgivningsformuläret automatiskt kan konverteras till andra språk med undantag för eventuell fritext. Upplysningar som utlandsteamet vill lämna till den anmodade myndigheten bör därför författas på engelska eller anges i e-postmeddelandet till BMT för översättning. Handling som ska delges behöver inte översättas.</p> <p>5.4.1.3 Begära bistånd med upplysningar enligt indrivningsdirektivet</p> <p>Utlandsteamet upprättar och skickar begäran om bistånd med upplysningar i indrivningsärende rörande skatter som omfattas av indrivningsdirektivet till BMT. Beloppsgräns saknas (3.1).</p>
Elektroniskt formulär	<p>Utlandsteamet fyller i uppgifter i det elektroniska formuläret Begäran om upplysningar. I formuläret anges i huvudsak vilken typ av fordran som avses samt uppgifter om den person som berörs och vad för upplysningar som begärs. Formuläret skickas med e-post till BMT. Se nedan exempel på e-postmeddelandet till BMT.</p>
Separata formulär	<p>I vissa EU-stater finns flera behöriga myndigheter som handlägger olika typer av fordringar. Ett och samma formulär kan användas för flera olika typer av fordringar (medelslag eller skatteslag) förutsatt att mottagande stats behöriga myndighet handlägger samtliga dessa. Lista finns hos BMT över vilka typer av fordringar som respektive behörig myndighet handlägger.</p>
Översättning	<p>Det är inte nödvändigt att översätta de uppgifter som utlandsteamet fyller i eftersom formuläret automatiskt kan konverteras till andra språk med undantag för eventuell fritext. Upplysningar som utlandsteamet vill lämna till den anmodade myndigheten bör därför författas på engelska eller anges i e-postmeddelandet till BMT för översättning.</p>
Adressförfrågan Norden	<p>Om syftet är att göra en adressförfrågan finns det enklare sätt inom Norden att få information från Danmark och Finland (avsnitt 5.2.2).</p>
Gäldenären	<p>Utlandsteamet ska ange gäldenärens födelsetid i formuläret. Detta är särskilt viktigt när gäldenären är registrerad under ett GD-nummer. All annan känd information om gäldenären ska också anges, t.ex. utvandringsdatum från Sverige, medborgarskap och födelseort. Begäran kan avse gäldenären och andra personer som är skyldiga att betala fordran enligt svensk lagstiftning.</p>

Stödtext för e-postmeddelande till BMT avseende begäran om upplysningar:

Begäran om information/adress skickas till (*landet*) avseende (*personnr och namn*)

Typ av skuld: skatt/fordonsskatt/tull/socialavgifter

Information om gäldenären kan begäras även om skatten är bestridd. Vid omprövning eller överklagande kan Kronofogden ofta få uppgift om adress till gäldenären eller dennes ombud från Skatteverket.

Femårsgräns

Huvudregeln är att upplysningar ska begäras inom fem år från skattebeslutet även om preskriptionstiden förlängts på grund av en skatteprocess. Utlandsteamet bör normalt inte upprätta någon ansökan för skatter äldre än fem år om inte tidigare begäran om handräckning gjorts under femårsfristen.

Registrering

Utlandsteamet ska registrera utlandshandräckning som verkställighetsåtgärd i Kronofogdens databas (REX) för minst en skuld som ingår i handräckningen.

Begäran av BMT

BMT tar emot formuläret och sänder det vidare efter att ha kompletterat med referensnummer (avsnitt 5.4.1). BMT dokumenterar sin handläggning, t.ex. att begäran har skickats, i ärendesystemet Diarätt. I övrigt beskrivs inte BMT:s handläggning här.

5.4.1.4 Ansöka om indrivning enligt nordiska skattehandräckningsavtalet

Indrivningsbar skatt inom Norden

En ansökan om indrivning med stöd av det nordiska skattehandräckningsavtalet kan omfatta alla skatteslag på skattekontot utom alkoholskatt vid privatinförsel. Dessutom kan ansökan omfatta fordonsskatt, överlastavgift, stämpelskatt, försäljningskatt, skrotningsavgift och Kronofogdens grundavgift i det a-mål som indrivningen gäller.

Det totala ansökningsbeloppet ska uppgå till minst 2 500 svenska kronor (avsnitt 3.2.2.2). Endast ränta kan inte skickas i en ansökan, om inte skatten som räntan beräknas på tidigare skickats på handräckning.

Det nordiska avtalet omfattar alla skulder på skattekontot, d.v.s. även preliminära skatter, arbetsgivaravgifter och skattetillägg. Om underskottet enbart består av skattetillägg, ränta eller förseningsavgift får ansökan dock inte skickas.

Blankett Särskild blankett finns för utlandsteamets ansökan om handräckning i annat nordiskt land av skatt (Jetform Kronofogden 9231). BMT gör erforderliga kompletteringar på samma blankett. Handräckning kan avse indrivning eller säkerhetsåtgärder. De handräckningsbara skatteslagen ska anges i ansökan.

Vilka handlingar ska utlandsteamet bifoga ansökan?

- Skuldbild ur Kronofogdens databas REX
- ansökan och skuldförteckning med uppgift om bl.a. Skatteverkets ursprungliga förfallodag och preskriptionstid (Jetform Kronofogden 9231)
- punktskatt: särskilt beslut från Skatteverket

Utredningsrapport Det ska finnas en aktuell utredningsrapport. I ansökan ska intygas att skatten inte kan drivas in i Sverige utan väsentliga svårigheter. Skulden ska vara aviserad. Datum för Kronofogdens senaste betalningsanmaning till gäldenären avseende skuld i handräckningsansökan ska fyllas i.

Uppgifter om gäldenären Gäldenärens fullständiga adress och födelsetid ska anges. Vid ett samordningsnummer dras siffran 60 bort från ”datum-siffran”. Har gäldenär med fastighetsinnehav ett GD-nummer kan Skatteverket, Landsarkivet i Härnösand eller Lantmäteriverket ha uppgift om födelsetiden (avsnitt 5.4.1.1).

Kontroll omprövning Kontroll ska ha gjorts i Diarätt (rikssök Skatteverket) och eventuellt hos handläggare på Skatteverket om gäldenären har begärt omprövning av eller överklagat skatten. Om så är fallet måste utlandsteamet ange vilken skatt omprövningen eller överklagandet avser. Begäran om omprövning diarieförs i Skatteverkets system TINA för privatpersoner och enskilda näringsidkare fr.o.m. taxeringsår 2013, för aktiebolag och ekonomiska föreningar fr.o.m. taxeringsår 2009 och för övriga juridiska personer fr.o.m. taxeringsår 2012. Kronofogden har inte direktåtkomst till TINA. Om handräckningsskulden avser angivna taxeringsår eller senare måste utlandsteamet därför kontakta Skatteverket för kontroll om begäran om omprövning har getts in.

Bestridd skatt Ansökan kan skickas även om skatten är bestridd och skattebeslutet enligt Skatteverkets uppfattning kommer att stå fast. Det är oftast bättre att utlandsteamet avvaktar utgången i skattefrågan innan handräckningsansökan görs. Om om-

prövning eller överklagande begärts ska en upplysning om detta lämnas i ansökan.

Debitering av preliminärskatt

Om det redan pågår en handräckning avseende preliminärskatter kan påföljande debiteringar i vissa fall vara lämpliga att samla ihop i en ny handräckningsansökan när skatten blivit slutligt fastställt påföljande år.

Exempel: Om gäldenären har en stor skuld på handräckning i Norge och betalningarna från ”trekk i lön” är små i förhållande till den totala skulden för handräckning, kan utlandsteamet avvakta med att lägga en ny handräckning tills skatten blivit slutligt fastställt.

Upplysningar för indrivning

För att underlätta den andra nordiska myndighetens indrivning ska upplysningar lämnas, t.ex. uppgift om känd arbetsgivare. Vid handräckning till Norge är det särskilt viktigt att utlandsteamet upplyser om gäldenärens bostadskostnad, svensk inkomst och familjeförhållanden. Om gäldenären inte betalar den skatt som preliminärt debiteras i Sverige bör det andra landet också upplysas om detta.

En PM bör upprättas och bifogas ansökan om informationen inte ryms på blanketten. I förhållande till Norge ska utlandsteamet även uppges om uppgifterna inte gått att få fram under utredningen (avsnitt 5.3.5). Alla handlingar som utlandsteamet upprättar vidarebefordrar BMT i ursprungligt skick till det andra nordiska landet.

Säkerhetsåtgärder

Handräckningsbegäran för säkerhetsåtgärder kan bli aktuell för handräckningsbara belopp som specialverkställighetsteamet inte kunnat säkerställa i Sverige med anledning av ett beslut om betalningssäkring från förvaltningsdomstol. Specialverkställighetsteamet begär biträde av utlandsteamet som upprättar ansökan. I ansökan ska anges de skatteslag, inkomstår och belopp som återstår att säkerställa efter vidtagna åtgärder i Sverige.

Till utlandsteamet ska specialverkställighetsteamet lämna över Skatteverkets ansökan om betalningssäkring till förvaltningsdomstolen och förvaltningsdomstolens beslut om betalningssäkring. Specialverkställighetsteamet ska också lämna över en promemoria med uppgift om genomförd verkställighet i Sverige och vad som återstår att verkställa i utlandet. Av promemorian ska även framgå vilka tillgångar och/eller inkomster i det andra landet som motiverar att Kronofogden ställer sin handräckningsbegäran dit, andra uppgifter som kan

vara värdefulla för den verkställande myndigheten att känna till och uppgift om att betalningssäkring förväntas följas av ett beskattningsbeslut på ett inte obetydligt belopp enligt uppgift från Skatteverket.

Till ansökan ska utlandsteamet bifoga förvaltningsdomstolens beslut om betalningssäkring och Skatteverkets ansökan om betalningssäkring samt specialverkställighetsteamets promemoria. Alternativt kan utlandsteamet ange de uppgifter som framgår av promemorian direkt i ansökan eller separat.

BMT kan inte begära handräckning för säkerhetsåtgärder av fastställda skatter som i Sverige verkställs oberoende av laga kraft, omprövning eller överklagande (avsnitt 3.3.4).

**Ingen
underrättelse**

Om utlandsteamet bedömer att den utländska myndigheten inte bör underrätta gäldenären om skulden ska teamet framföra detta önskemål till BMT. Motsvarande skäl för att inte underrätta en gäldenär i Sverige måste finnas (4 kap. 12 § UB).

Registrering

Utlandsteamet ska registrera utlandshandräckning som verkställighetsåtgärd i Kronofogdens databas (REX) för samtliga skulder som ansökan omfattar.

Exempel på dokumentation i handläggarnotering i INIT under rubriken Utlandshandräckning:

Utlandshandräckning för indrivning har skickats till Finland avseende slutlig skatt tax. 05-07, handräckningsbelopp 59 339 SEK. UHR registreras i REX för skuld nr 50–52.

Begäran av BMT

BMT tar emot utlandsteamets ansökan och begär indrivning eller säkerhetsåtgärder på samma blankett. BMT dokumenterar sin handläggning, t.ex. att ansökan har skickats, i ärendesystemet Diarätt. I övrigt beskrivs inte BMT:s handläggning här.

**5.4.1.5 Ansöka om delgivning enligt nordiska
skattehandräckningsavtalet**

Utlandsteamet kan ansöka hos BMT om delgivning av handlingar med stöd av det nordiska skattehandräckningsavtalet under förutsättning att skulderna i indrivningsärendet omfattas av avtalet (se avsnitt 3.2.2.1). Skulderna måste uppgå till minst 2 500 svenska kronor.

**Verkställighetsteamets
åtgärder**

Verkställighetsteam ska alltid begära biträde av utlandsteam för upprättande av ansökan om t.ex. delgivning av utmättningsbeslut. Gjorda försök till delgivning ska vara dokumenterade i INIT.

Ansökan

Särskild officiell blankett saknas för utlandsteamets ansökan, men det finns en särskild brevmall i Word. Ansökan ska formuleras på sådant sätt att BMT inte behöver göra någon omformulering. Ansökan och den handling som ska delges ska BMT kunna vidareända direkt till den andra nordiska myndigheten.

Ansökan bör innehålla alla upplysningar som kan underlätta delgivning i berörd stat, t.ex. uppgift om arbetsgivare, telefonnummer och födelsetid om gäldenären har ett GD-nummer. Födelsetiden kan kontrolleras hos Skatteverket, Landsarkivet eller Lantmäteriverket.

Stödtext för e-postmeddelande till BMT avseende begäran om delgivning

Begäran om handräckning avseende delgivning enligt det nordiska skattehandräckningsavtalet, artikel 1 a och 9:

Gäldenärens namn: Odd Norrman

Personnummer: 581211-YYYY

Födelsedatum: Den 11 december 1958

Senast kända adress: Karl Johansgate 3, Oslo, Norge

Handling som ska delges: Beslut om utmätning av fastighet den 3 april 2009.

Skuld: Inkomstskatt överstigande 2 500 SEK.

Försök till delgivning: Rekommenderat brev med mottagningsbevis har kommit i retur till Kronofogdemyndigheten från den norska posten med uppgift ”ikke hentet”. Postens notering är daterad den 7 juni 2009.

Delgivning bör ske senast en månad efter det att ärendet har mottagits i Norge.

Övrig information: Odd Norrman är enligt uppgift anställd på Oslobygden A/S, Osloveien 5, 0500 Akershus, Norge.

Bilaga: Utmätning daterad den 20 maj 2009 i ej slutet kuvert.

Registrering

Utlandsteamet ska registrera utlandshandräckning som verkställighetsåtgärd i Kronofogdens databas (REX) för minst en skuld som ingår i handräckningen.

Exempel på dokumentation i handläggarnotering i INIT under rubriken Utlandshandräckning:

Utlandshandräckning för delgivning av utmättningsbeslut har skickats till Norge. UHR registreras i REX för skuld nr 1.

Begäran av BMT

BMT tar emot utlandsteamets begäran om delgivning och vidarebefordrar denna till behörig nordisk myndighet. BMT dokumenterar sin handläggning i ärendesystemet Diarätt. I övrigt beskrivs inte BMT:s handläggning här.

5.4.2 Åtgärder under skattehandräckning

Utöver betalningar och delbetalningar (avsnitt 5.5) får utlandsteamet under en pågående handräckning ta ställning till en rad olika frågor.

Exempel på vanliga händelser under en utlandshandräckning:

Gäldenären

- begär omprövning av beslut hos Skatteverket eller överklagar beskattningsbeslutet
- får en ny skatteskuld hos Kronofogden
- begär uppskov med eller utan avbetalningsplan
- ställer frågor eller gör invändning direkt till utlandsteamet
- försätts i konkurs i Sverige eller utomlands
- beviljas skuldsanering eller ackord i Sverige eller utomlands

Skatteverket eller förvaltningsdomstol

- beviljar anstånd
- nedsätter skulden

Skulden

- preskriberas
- preskriptionsförlängs

Den utländska myndigheten

- ställer frågor till utlandsteamet
- informerar utlandsteamet om indrivningsläget/resultatet

Bestridd skattefordran

Invänder gäldenären hos Kronofogden om att den skatteskuld som är föremål för utlandshandräckning är felaktig ska prövning ske i enlighet med 3 kap. 21 § UB, se vidare Handledning vid invändning mot verkställighet (dnr 832 23907-13/121) och ställningstagande Prövning av invändning mot verkställighet enligt 3 kap. 21 § UB. En invändning kan göras skriftligen eller muntligen. För utlandshandräckta skatteskulder kan en invändning även ges in till Kronofogden via den anmodade utländska myndigheten.

Bestridd skattefordran och indrivningsdirektivet

Enligt indrivningsdirektivet anses en fordran bestridd genom att en begäran om omprövning eller ett överklagande ges in till behörig myndighet. En begäran om omprövning eller överklagande av ett svenskt skattebeslut ska ges in skriftligen till Skatteverket. Enbart en muntlig invändning om fordran till Kronofogden medför därför inte att en utlandshandräckning påverkas. Kronofogden ska i sådana fall hänvisa gäldenären till Skatteverket och samtidigt be gäldenären, om han eller hon begär omprövning eller överklagar skattebeslutet, att ge in en kopia av sin skrivelse till Kronofogden. Det är viktigt att upplysa gäldenären om att verkställigheten fortsätter fram till dess Kronofogden fått bekräftat att begäran om omprövning eller överklagande har getts in.

Om Kronofogden har överlämnat en invändning mot fordran till Skatteverket eller får uppgift om att gäldenären har begärt omprövning eller överklagat skatteskulden, måste utlandsteamet ta ställning till hur invändningen påverkar utlandshandräckningen.

Utlandsteamet ska, via BMT, ge mottagande stat besked om att fordran är bestridd. I de fall det är möjligt med indrivning av bestridda fordringar i mottagande stat ska utlandsteamet ta kontakt med Skatteverket för att få ett underlag till skattefordran. Skatteverket bör också tillfrågas om verket bedömer om skattebeslutet kommer att ändras. Utlandsteamet ska redovisa Skatteverkets underlag till BMT om fortsatt indrivning önskas och det är möjligt i anmodad stat trots att gäldenären bestrider fordran. Kronofogden kan drabbas av kostnadsansvar för ogrundade fordringsanspråk vid utlandshandräckning (se avsnitt 3.3.3). Utlandsteamet ska lägga en bevakning under rubriken Utlandshandräckning i INIT för att bevaka när beslut fattas.

Exempel: Utlandsteamet ska hänvisa gäldenären till Skatteverket, Fordonsskatteenheten för prövning av debiterad fordonsskatt och till Transportstyrelsen för svar på frågor om vilka åtgärder gäldenären kan vidta för att avregistrera fordonet ifråga.

Bestridd fordran oavsett internationell överenskommelse

Invänder gäldenären hos Kronofogden om att den skuld som är föremål för handräckning är felaktig ska prövning ske i enlighet med 3 kap. 21 § UB. Detta gäller oberoende av vilken internationell överenskommelse som ligger till grund för utlandshandräckningen. Vidare ska utlandsteamet ta ställning till hur utlandshandräckningsärendet påverkas när gäldenären begär omprövning eller överklagar skattebeslutet. Denna bedömning sker utifrån den internationella överenskommelse som ligger till grund för utlandshandräckningen och, i förekommande fall, svensk kompletterande författning, t.ex. LÖHS eller Biståndslagen.

Invändning mot verkställighet som gäller tiden efter exekutionstitelns tillkomst

Invänder gäldenären mot verkställigheten hos Kronofogden för tiden efter exekutionstitelns tillkomst prövas invändningen med stöd av 3 kap. 21 § UB, se vidare ovan nämnd handledning och ställningstagande. För det fall invändningen helt eller delvis bifalls ska utlandsteamet via BMT återkalla eller nedsätta handräckningsskulden i motsvarande mån.

Invändning mot utländsk verkställighet

Gäldenären ska vända sig direkt till den utländska myndigheten med de frågor och invändningar som rör den utländska verkställigheten.

Överskotts-nedsättning

Kronofogden får besked om nedsättning från bl.a. Skatteverket. Avstämning mellan Kronofogdens databas och skattekontot sker i regel bara en gång per månad. En nedsättning som inte kan kopplas ihop med en restförd skuld, t.ex. en inbetalning, avräknas i första hand från gäldenärens sammanlagda skuld på skattekontot (inbegripet innevarande period) och i andra hand från restförd skatteskuld, s.k. överskotts-nedsättning. En sådan nedsättning ”träffar” den äldsta skatteskulden i REX.

Riktad nedsättning vid omprövning

Vid omprövning av skatteskuld som restförts efter den 1 maj 2010 sker däremot nedsättning direkt i samband med omprövningen. Nedsättningen ”träffar” det skuldnummer i Kronofogdens databas REX på vilken skatteskulden restförts, s.k. riktad nedsättning. Sådan nedsättning sker oavsett om skattekontot visar ett över- eller underskott. Undantagsvis kan

en handräkningsansökan innehålla skatteskulder som restförts före den 1 maj 2010. En nedsättning avseende sådan skuld ”träffar” då den äldsta skatteskulden i REX, vilket kan innebära att en annan skattekontoskuld sätts ned än den som är föremål för handräkning och som rätteligen skulle ha nedsatts. Hur en sådan nedsättning ska få påverka handräkningen får avgöras i det enskilda fallet.

Nedsättning och utlandshandräkning

Oavsett anledningen till att den uppdragsgivande myndigheten nedsatt en skuld hos Kronofogden ska utlandsteamet kontrollera vad nedsättningen avser och bedöma om den påverkar de skattebelopp som handräkningsansökan gäller. Om nedsättningen inte påverkar handräkningsbeloppet ska detta dokumenteras i INIT under rubriken Utlandshandräkning. Om nedsättningen påverkar handräkningsbeloppet ska utlandsteamet via BMT meddela den utländska myndigheten orsaken till nedsättningen. Nedsättningen ska specificeras avseende kapitalbelopp och ränta.

Om handräkningen baseras på dubbelskattningsavtal ska utlandsteamet meddela anmodad stat på särskild blankett (Jetform Kronofogden 9228) och bifoga utdrag ur taxeringsuppgiftsregister och s.k. IOR-utdrag. Andra utdrag ur t.ex. Moms AG-systemet kan behöva bifogas för att visa vilka skatter som omräknats. Om det inte längre finns skäl för att begära indrivning ska utlandsteamet omedelbart återkalla ansökan.

För handräkningsärenden som skickats enligt indrivningsdirektivet efter den 1 januari 2012 ska utlandsteamet omedelbart meddela den anmodade staten om nedsättning på grund av omprövning genom att fylla i det elektroniska formuläret och skicka det till BMT. I samband med att BMT vidareänder formuläret till den anmodade staten skapas automatiskt det reviderade enhetliga dokumentet som medger verkställighet i den anmodade staten (se vidare avsnitt 5.4.1.1).

Anstånd av Skatteverket

Om Skatteverket beslutat om anstånd med betalning av skatteskuld som omfattas av handräkningen ska utlandsteamet genast via BMT återkalla handräkningen helt eller delvis.

För handräkningsärenden som skickats enligt indrivningsdirektivet efter den 1 januari 2012 sker återkallelse av en del av handräkningsbeloppet genom att utlandsteamet ändrar i det elektroniska formuläret och skickar det till BMT. I samband med att BMT vidareänder det ändrade formuläret till den anmodade staten skapas automatiskt ett reviderat enhetligt

dokument som medger verkställighet i den anmodade staten (se vidare avsnitt 5.4.1.1)

**Skatteverkets
anstånd upphör**

När Skatteverkets anstånd upphör restförs eventuellt obetalt belopp som ny skuld hos Kronofogden. När avitiden löpt ut ska utlandsteamet överväga att skicka en ny ansökan om handräckning. För handräckningsärenden som skickats enligt indrivningsdirektivet efter den 1 januari 2012 upprättar utlandsteamet en ny ansökan genom att upprätta ett nytt elektroniskt formulär och skicka det till BMT. I samband med att BMT vidareänder formuläret till den anmodade staten skapas automatiskt det enhetliga dokument som medger verkställighet i den anmodade staten (se vidare avsnitt 5.4.1.1).

Ny skuld

Utlandsteamet ska bedöma om en ny handräckningsansökan ska skickas när avitiden för en ny skuld gått ut eller det på annat sätt blir känt att en ny skuld kan bli aktuell för handräckning. Om och när ansökan ska skickas beror på hur stora betalningar som inlutit till Kronofogden på grund av pågående handräckning samt på de nya skuldbeloppens storlek.

**Debiterad
preliminärskatt**

Vid pågående handräckning för debiterade preliminärskatter är det lämpligt att avvakta med att skicka flera preliminära skatteskulder med samma preskriptionstid samtidigt. Skälet härför är att förenkla skatteberäkningarna så långt som möjligt.

Exempel: Norsk löneutmätning ”trekk i lønn” pågår för gäldenär med preliminärskattdebiteringar och ingen annan verkställighet är aktuell i Norge. Det kan räcka att utlandsteamet skickar ny handräckningsansökan en gång per år när debiteringarna blivit slutligt fastställda vid taxering året efter inkomståret.

**Information
om resultatet**

Utländska anmodade myndigheter ska enligt genomförandeförordningen till indrivningsdirektivet underrätta Kronofogden om indrivningsläget vid utgången av varje sexmånadersperiod så länge handräckningen pågår. Underrättelse ska också ske löpande om vidtagna verkställighetsåtgärder. Underrättelserna kommer på elektronisk väg till BMT som för in uppgifterna i en handläggarnotering i INIT.

Det nordiska skattehandräckningsavtalet reglerar inte skyldighet att rapportera. De nordiska ländernas behöriga myndigheter är dock överens om att en förfrågan om indrivningsläget får göras en gång per år, om det inte finns särskild anledning att göra det oftare.

Begäran om uppskov enligt indrivningslagen

Om gäldenären begär att få uppskov med eller utan avbetalningsplan under pågående handräckning är det en fråga som utlandsteamet får avgöra. I vissa fall ska detta ske efter information till Skatteverket (avsnitt 3.3.5 och handboken Utmätning). Om gäldenären t.ex. kan ställa säkerhet i Sverige kan uppskov/avbetalningsplan vara mer fördelaktig för det allmänna i jämförelse med förväntat indrivningsresultat utomlands. Indrivningsläget måste först kontrolleras i den andra staten inför eventuell återkallelse. Handräckningen ska återkallas om uppskov medges.

Avbetalningsplan utomlands

Det är vanligt att en utländsk myndighet beslutar om en avbetalningsplan enligt sin nationella lagstiftning. Om utlandsteamet av någon anledning motsätter sig en avbetalningsplan bör skälen för detta anges redan i handräckningsansökan.

Om utlandsteamet via BMT får fråga från den utländska myndigheten hur Kronofogden ställer sig till avbetalning ska utlandsteamet yttra sig i frågan. Om utlandsteamet inte tillstyrker en avbetalningsplan bör skälen för detta framgå. Skatteverket behöver inte informeras när en gäldenär får en utländsk avbetalningsplan inom ramen för handräckning.

Konkurs

Om utlandsteamet får veta att en gäldenär försatts i konkurs, utomlands eller i Sverige, ska handräckningsansökan i regel återkallas. Att konkurs är orsaken ska anges i återkallelsen. I vissa fall kan det vara motiverat att avvakta med att återkalla handräckningsbegäran, t.ex. om verkställighetsåtgärder vidtagits före konkursen och Kronofogden väntar betalning.

Borgenärsuppgifter

Skatteverket ska som borgenär ta ställning till frågor rörande konkurs, skuldsanering och ackord, såväl i Sverige som utomlands. Det är också Skatteverket som väcker talan om preskriptionsförlängning. Utlandsteamet ska inte ta ställning i dessa frågor. Däremot ska utlandsteamet informera om förhållanden som blir kända genom en utlandshandräckning vilka kan ha betydelse för Skatteverkets handläggning (avsnitt 3.3.5).

Utländsk konkurs

När utlandsteamet via BMT får upplysning från den utländska myndigheten om att en gäldenär försatts i konkurs i utlandet ska Skatteverkets borgenärsfunktion meddelas (om inte Skatteverket känner till konkursen). Skatteverket ska också få eventuella handlingar som skickats till Kronofogden inom ramen för handräckningsärendet.

Utlandsteamet via BMT bör upplysa den utländska myndigheten om att Skatteverket företräder staten som borgenär och bevakar statens fordran i den utländska konkursen.

En utländsk konkurs ska under vissa förutsättningar registreras i REX, se vidare aktuell handledning.

Preskription

Vid preskription av skuld rörande skattekontounderskott hos Kronofogden ska utlandsteamet återkalla handräckningsansökan i förhållande till samtliga utomnordiska stater, Island, Färöarna och Grönland. Det är viktigt att utlandsteamet beaktar de verkställighetsåtgärder som gjorts före preskription.

Återkallelse behöver inte skickas till Norge, Danmark och Finland, som åtagit sig att självmant bevaka preskription utifrån det preskriptionsdatum som utlandsteamet uppgivit i handräckningsansökan. Om samtliga skulder är preskriberade bör slutredovisning avvaktas genom bevakning i INIT. UHR-registreringen ska inte tas bort förrän slutredovisning inkommit till Kronofogden (avsnitt 5.5).

Ny preskriptionstid

Vid utlandshandräckning för indrivning ska utlandsteamet vid behov skicka meddelande om ny preskriptionstid via BMT till den utländska myndigheten. Av meddelandet ska framgå att den nya preskriptionstiden gäller för den skatteskuld hos Kronofogden som är föremål för handräckning.

5.4.3 Förbereda utlandsverkställighet av böter och förverkande

En stor andel av de utlandsbosatta gäldenärerna har böter registrerade som obetalda skulder i Kronofogdens databas.

Rambeslut böter

Rambeslutet om böter ger staten möjlighet till verkställighet av böter i EU. Det finns en möjlighet för mottagande stater att tillämpa en beloppsgräns på 70 euro. Avgift till Brottsofferfond får också ingå i ansökan, däremot inte Kronofogdens grundavgift (avsnitt 4.3).

Rambeslut förverkande

Rambeslutet om förverkande gör det möjligt att begära verkställighet av beslut om förverkande i EU. Verkställigheten berörs inte närmare här, se avsnitten 4 och 6.

NVL

Den nordiska verkställighetslagen (NVL) ger staten möjlighet till verkställighet av böter, rättshjälpskostnader, vite och särskild rättsverkan (förverkande) i Norden. Skuld gällande brottsofferfond och Kronofogdens grundavgift får inte ingå i ansökan. Verkställighet av kvarstadsbeslut är möjlig i Norden med undantag för Finland (avsnitt 4.5).

**Danmark
och Finland**

Ska en gäldenär betala både böter och brottsofferfond enligt samma exekutionstitel kan utlandsteamet välja att tillämpa rambeslutet om böter i förhållande till Danmark och Finland. En företagsbot kan också verkställas i Danmark och Finland med stöd av rambeslutet. NVL ger inte samma möjligheter. En nackdel med att tillämpa rambeslutet är att det innebär en mer tids- och resurskrävande handläggning. Kronofogden erhåller inte heller influtna medel.

**Adress-
efterforskning**

Olika källor för adressefterforskning framgår av avsnitt 5.2.2.

IVL

Verkställighet av böter, förverkande m.m. enligt internationella verkställighetslagen berörs inte närmare här (avsnitt 4.6.1.1).

5.4.3.1 Ansöka om verkställighet enligt rambeslutet om böter

Kontroll ska göras om den berörda EU-staten har genomfört rambeslutet om böter. Det finns en sammanställning över aktuella stater och de språkrav som Kronofogden måste följa i förhållande till respektive stat.

Retur

Kronofogdens betalningsanmaning bör ha aviserats, d.v.s. inte kommit i retur. Detta krav följer inte av rambeslutet, men Kronofogden bör ge den verkställande myndigheten så goda förutsättningar som möjligt för ett framgångsrikt resultat.

Dom m.m.

Utlandsteamet ska inhämta domen, strafföreläggandet eller ordningsboten som ligger till grund för bötesstraffet från RPS. Om tidpunkt och plats för brottet samt lagrummet inte framgår måste utlandsteamet också särskilt begära kompletterande material, t.ex. åklagarens stämningsansökan i brottmålet.

Intyg

Ansökan görs genom att utlandsteamet fyller i ett särskilt standardiserat intyg till BMT (utom ruta k och diarienummer som slutligen fylls i av BMT). Det finns en Word-mall för att fylla i det intyg som krävs när bötesstraff önskas verkställt i en annan EU-stat.

Ett intyg krävs för varje exekutionstitel. Flera skulder hos Kronofogden kan ha sin grund i samma exekutionstitel. Om flera exekutionstitlar finns krävs lika många intyg.

Mallen för intyg finns översatt till en mängd olika språk. Utlandsteamet använder oftast den engelska eller svenska språkversionen. Intyget till BMT fylls i på engelska om verkställande stat godtar engelska som språk. I övriga fall gäller svenska om inte handläggaren behärskar ett tredje språk som

krävs, t.ex. danska, franska eller polska. BMT översätter de intyg på svenska som måste översättas.

Exempel på uppgifter som utlandsteamet ska fylla i:

a) Utfärdande stat: Sverige

Verkställande stat: Nederländerna

b) Den myndighet som har utfärdat beslutet om bötesstraff: Göteborgs tingsrätt, adress och ärendebeteckning B-00-09

c) Behörig myndighet för verkställighet av ett beslut om bötesstraff i den utfärdande staten: Kronofogdemyndigheten, Västra utlandsteamet (ingen adress ska fyllas i)

d) Central myndighet med ansvar för administrativ översättning av beslut om bötesstraff i den utfärdande staten: Kronofogdemyndigheten, BMT, kontaktpersoner, adress samt teamets telefonnummer, faxnummer och e-postadress

e) Den myndighet som kan kontaktas: Myndighet enligt d) kan kontaktas i alla frågor

f) Uppgifter om fysisk eller juridisk person för vilken bötesstraffet har utdömts: Van Nederland, Erik, medborgare i Nederländerna, senast kända adress Unterveg 5, Rotterdam, Nederländerna

g) Beslut om utdömande av bötesstraff:

1. Arten av beslutet: Beslut av en domstol i den utfärdande staten med avseende på en brottslig gärning enligt lagen i den utfärdande staten. Beslutet fattades den 10 oktober 2009

2. En sammanfattning av fakta och en beskrivning av omständigheterna när brottet begicks, bl.a. tid och plats: Van Nederland har den 7 juni 2009 uppsåtligen eller av oaktsamhet fört personbil med en hastighet av 72 km/tim. på Avenyn i Göteborgs kommun trots att högsta tillåtna hastigheten där varit 50 km/tim

Brottets beskaffenhet, brottsrubricering och tillämplig lagbestämmelse, som beslutet grundar sig på: Vägtrafikbrott enligt 14 kap. 3 § trafikförordningen (1998:1276) samt Vägverkets föreskrift

3. Aktuellt listbrott bekräftas genom ett kryss (beteende som står i strid med vägtrafikbestämmelser)

h) Status för beslutet om bötesstraff:

Beslutet är slutgiltigt

Fallet har inte varit föremål för skriftligt förfarande

Den berörda personen inställde sig personligen vid rättegången

Delbetalning av bötesbeloppet har erlagts med 300 SEK

i) Alternativa sanktioner som frihetsberövande: Nej

j) Andra omständigheter i fallet:

Skulden preskriberas den 10 januari 20XX

Beslutet om bötesstraffet, d.v.s. exekutionstiteln i form av ordningsbot, dom eller strafföreläggande, ska bifogas intyget till BMT, som slutför utfärdandet av intyget i ruta k). Utlandsteamet ska därför lämna denna ruta tom.

Registrering

Utlandsteamet ska registrera utlandshandräckning som verkställighetsåtgärd i Kronofogdens databas (REX) för den skuld/skulder som intyg utfärdats för.

Exempel på dokumentation i INIT under rubriken Utlandshandräckning:

Ansökan om verkställighet av böter, skuld nr 1, skickas till Nederländerna genom att intyg och exekutionstitel har lämnats till BMT. Samtliga handlingar i ärendet förvaras hos BMT. Verkställighetsförbud gäller i Sverige för skulden så länge utlandshandräckningen pågår.

Begäran av BMT

BMT dokumenterar sin handläggning, t.ex. att ansökan har skickats, i ärendesystemet Diarätt. I övrigt beskrivs inte BMT:s handläggning här.

5.4.3.2 Ansöka om verkställighet av böter enligt nordiska verkställighetslagen

Utlandshandräckning med stöd av nordiska verkställighetslagen (NVL) handläggs enbart av utlandsteamet utan medverkan av BMT.

När skulden uppkommit genom en förpliktelse för gäldenären att betala t.ex. böter i en dom ska utlandsteamet beställa domen med lagakraftbevis. Någon nedre beloppsgräns finns inte.

Ansökan ”Bistånd med verkställighet” görs genom att utlandsteamet fyller i särskild blankett (Jetform Kronofogden 9230) och bifogar ett skuldrutdrag.

Utlandsteamet intygar att domen eller beslutet som avses i ansökan är verkställbart i Sverige och omfattas av NVL. Där-
emot behöver utlandsteamet inte intyga att skulden inte gått att
driva in i Sverige.

Beträffande gäldenären är det viktigt att det finns en full-
ständig adress, födelsetid samt att skulden är aviserad, d.v.s.
inte kommit i retur. Dessa krav följer inte av NVL, men
Kronofogden bör ge den verkställande myndigheten så goda
förutsättningar som möjligt för ett framgångsrikt resultat.

Vid samordningsnummer ska siffran 60 dras bort från dag-
siffran för att få fram födelsetiden.

Exempel: ”Födelsedata” 741073 i början av ett samordnings-
nummer medför att gäldenären antas vara född den 13
(73-60) oktober 1974.

Registrering

Utlandsteamet ska registrera utlandshandräckning som verk-
ställighetsåtgärd i Kronofogdens databas (REX) för samtliga
skulder som ansökan omfattar. Utlandsteamet dokumenterar
ansökan i en handläggarnotering i INIT varefter handlingarna
buntarkiveras.

5.4.4 Åtgärder under utlandsverkställighet av böter

Verkställighets- förbud enligt rambeslutet om böter

Har Kronofogden skickat en ansökan enligt rambeslutet om
böter till en annan EU-stat får verkställighet inte ske i Sverige.
Får Kronofogden kännedom om en tillgång i Sverige som kan
och ska utmätas måste utlandsteamet via BMT återkalla
ansökan enligt rambeslutet även om en del av skulden
fortfarande kommer att finnas kvar efter utmätning.

Enligt NVL finns inget motsvarande förbud för Kronofogden
att verkställa i Sverige under pågående verkställighet i
utlandet. All skriftväxling, t.ex. meddelande om nedsättning av
skulden och återkallelse, sker som ovan nämnt direkt mellan
utlandsteamet och den andra nordiska myndigheten (Jetform
Kronofogden 9236). BMT deltar inte alls i hanteringen.

Bestridd fordran

Invänder gäldenären hos Kronofogden att det bötesbelopp som
är föremål för utlandshandräckning är felaktigt ska prövning ske
i enlighet med 3 kap. 21 § UB, se vidareHandledning vid

invändning mot verkställighet (dnr 832 23907-13/121) och ställningstagande Prövning av invändning mot verkställighet enligt 3 kap. 21 § UB. Verkställighet av böter avser laga-kraftvunna fordringsanspråk. Det enda sättet att då få omprövning är genom extraordinära rättsmedel.

Gäldenärens invändning påverkar i sällsynta fall utlands-verkställigheten i en annan stat, t.ex. om starka skäl för resning skulle föreligga.

Invändning mot verkställighet efter exekutionstitelns tillkomst

Invänder gäldenären mot verkställigheten hos Kronofogden för tiden efter exekutionstitelns tillkomst prövas invändningen med stöd av 3 kap. 21 § UB, se vidare ovan nämnd handledning och ställningstagande. För det fall invändningen helt eller delvis bifalls ska utlandsteamet via BMT, eller direkt hos den utländska behöriga myndigheten om handräckningen sker med stöd av NVL, återkalla eller nedsätta handräcknings-skulden i motsvarande mån.

Invändning mot utländsk verkställighet

Gäldenären ska vända sig direkt till den utländska myndig-heten med de frågor och invändningar som rör den utländska verkställigheten.

Nedsättning

Vid nedsättning av böteskuld hos Kronofogden som är föremål för utlandshandräckning ska utlandsteamet meddela mottagande stat om detta. Vid behov ska ansökan återkallas, via BMT om ansökan är gjord enligt rambeslutet om böter och direkt hos utländsk behörig myndighet om ansökan är gjord enligt NVL.

Indrivningsläget

Varken enligt rambeslutet om böter eller NVL finns någon skyldighet att fortlöpande informera Kronofogden om indrivningsläget.

5.5 Redovisning av medel från anmodad stat

Syftet med utlandshandräckning är att den sökande staten ska få betalt. Undantag från den principen gäller enligt ram-beslutet om böter respektive förverkande inom EU och vissa konventioner som omfattas av IVL. I dessa fall tillfaller de belopp som drivs in den verkställande staten. Kronofogden får ingen del av indrivet belopp, om inte en överenskommelse gjorts i ett enskilt ärende om annan fördelning mellan staterna.

	<p>Medelshanterings- och utlandsteam beslutar ofta i samråd hur handräckningsmedel ska krediteras, eftersom den normala krediteringsordningen ofta inte gäller.</p>
Handräckning och löneutmätning	<p>När verkställighetsåtgärderna utlandshandräckning och löneutmätning pågår samtidigt (avsnitt 5.3.4) bör i första hand fördelning av influtet belopp genom löneutmätning göras till sådana a-målsskulder, som har samma förmånsrätt och vilka inte omfattas av utlandshandräckning.</p>
Återredovisning utländska a-mål	<p>Utlandsteam handlägger sällan gäldenärer för handräckning i Sverige av utländska skatter eller böter. Verkställighetsteam ska före överflyttning av en utvandrad gäldenär till ett utlandsteam i regel ha återredovisat dessa a-mål (om detta inte gjorts tidigare i samband med upprättande av utredningsrapport, se avsnitt 6.1.4.2).</p> <p>I undantagsfall kan en återredovisning avvaktas om gäldenären kan antas flytta tillbaka till Sverige efter en kortare tid eller om den utvandrade gäldenären har utmättningsbar egendom i Sverige som Kronofogden ska utreda.</p>
	<p>5.5.1 Medel i skatteärenden</p>
Redovisning av medel	<p>Från stater inom EU ska Kronofogden enligt indrivningsdirektivet få redovisning av indriven skatt inom två månader från verkställighetsdagen i den andra medlemsstaten. Det tar ofta längre tid. Nordiska länder kan leverera pengar till Kronofogden senare än en månad från tidpunkten för verkställigheten.</p>
Krediteringsdag	<p>Svensk skatt som influtit genom indrivning till den utländska myndigheten anses ha kommit till Kronofogden vid samma tidpunkt. Beloppet redovisas som handräckningsbetalning i Kronofogdens databas (REX).</p> <p>I medelshanteringen ska kontroll göras om en inbetalande utländsk myndighet lämnat uppgift till Kronofogden om datum för betalningen. Medelshanteringsteamet ska registrera den faktiska betalningsdagen i den andra staten.</p>
Bedömning kreditering	<p>Kronofogdens medelshanteringsystem hanterar inte automatiskt handräckningsbetalningar. Om det är flera skuldkonnummer i Kronofogdens databas som omfattas av handräckningsansökan får utlandsteamet utifrån ansökan, dokumentationen, skattekontot och skuldbilden bedöma hur betalningarna ska krediteras.</p>

Återkallelse vid betalning till Kronofogden

Om en skuld som ligger för handräckning betalats till Kronofogden, t.ex. av gäldenären själv, ska utlandsteamet via BMT omedelbart skicka återkallelse vid fullbetalning. Vid delbetalning ska meddelande skickas om nedsättning till den utländska myndigheten.

På meddelandet ska anges anledningen till att skatten satts ned eller bortfallit. Skattebeloppet som inte längre ska drivas in genom handräckningen ska specificeras. Nedsättningen redovisas lämpligen på blanketten för tidigare uträknat ansökningsbelopp för att visa om beloppet avräknats mot ”avgående” eller ”återstående” belopp (Jetform Kronofogden 9238). En uppdelning måste också ske på kapital och ränta på blankett (Jetform Kronofogden 228).

För handräckningsärenden som skickats enligt indrivningsdirektivet efter den 1 januari 2012 ska utlandsteamet omedelbart meddela den anmodade staten om nedsättning på grund av betalning genom att fylla i det elektroniska formuläret och skicka det till BMT. I samband med att BMT vidareänder formuläret till den anmodade staten skapas automatiskt det reviderade enhetliga dokument som medger verkställighet i den anmodade staten (se vidare avsnitt 5.4.1.1).

Redovisning av fullbetalning

Om Kronofogden får redovisning av medel från den utländska myndigheten i handräckningsärendet, vilken uppfattas som fullbetalning, ska bevakning läggas i INIT för att avvakta slutredovisning. Om slutredovisning inte kommer in som förväntat ska Kronofogden skicka en återkallelse av ansökan för att säkerställa att den utländska myndigheten inte fortsätter verkställa trots att skulden är fullbetald.

Slutredovisning

Utlandsteamet får normalt via BMT en slutredovisning när den utländska myndigheten avslutat handräckningsärendet. Om ansökningsbeloppet inte har kunnat tas ut ska slutredovisningen innehålla uppgift om orsaken till den resultatlösa verkställigheten. Utlandsteamet ska notera orsaken i INIT under rubriken Utlandshandräckning.

När utlandsteamet fått både betalning och slutredovisning i ett ärende kan UHR-registreringen tas bort ur databasen (REX). Vid åtgärdande av ändringsrapporten i INIT på grund av betalning ska en bedömning göras om kvarstående skuld beror på valutadifferens, ökad ränta eller belopp som inte omfattats av handräckningen. Beloppets fördelning och betalningen angiven i både utländsk och svensk valuta ska dokumenteras i INIT.

Registrering AVV300 kan göras i Kronofogdens databas (REX) för att hindra vissa indrivningsåtgärder. Trots registreringen skickas maskinella årliga underrättelser ut till gäldenären.

Restbelopp

Restbelopp i Kronofogdens databas kan uppkomma på grund av växling till svenska kronor. Detsamma gäller om restbelopp uppkommit när en förmedlande bank gjort avdrag för sina kostnader, Om ett belopp varit avsett att täcka skulden för handräckning ska restbeloppet falla bort (13 § FÖHS och 7 § biståndsförordningen).

Det belopp som utgör kursförlust ska dokumenteras i INIT. En skuld kan finnas kvar i systemet även om den anses fullbetald. Registrering AVV300 bör göras i Kronofogdens databas (REX) för att motverka vidare indrivningsåtgärder. Trots registreringen skickas maskinella årliga underrättelser ut till gäldenären.

Eftersom Kronofogdens medelshanteringssystem och skattekontot inte är anpassat till den här situationen kan nedsättning uppnås för restbelopp antingen genom jämkning av Kronofogdens grundavgift (högst 99 kr), 17 kap. 4 § 2 st. UB, eller genom teknisk rättelse. Utlandsteamet ska i sådana fall meddela medelshanteringsteamet att skulden anses fullbetald och ange hur stort restbelopp som ska sättas ned. Meddelandet dokumenteras i en handläggarnotering i INIT.

Överskott p.g.a. valutaväxling

Överskott vid betalning på grund av valutaväxling m.m. kan uppkomma. Se vidare avsnitt 3.1.3 och 3.3.3 respektive 3.3.4 gällande sådant överskott som uppstått efter utlandshandräckning med stöd av indrivningsdirektivet respektive nordiska skattehandräckningsavtalet.

Restskuld p.g.a. ränta i Sverige

Restskuld kan även uppkomma på grund av ränta som påförs skattekontoskuld i Kronofogdens databas under tiden handräckningen pågår. Detta gäller enbart för skuld som skickas på handräckning enligt det nordiska skattehandräckningsavtalet eftersom avtalet saknar bestämmelse om att anmodad stat får påföra egen ränta på andra länders skatter Detta skiljer sig från fallet med kursdifferens och innebär att gäldenären fortfarande har en skuld för indrivning hos Kronofogden. Enligt det nordiska avtalet kan sådan upplupen ränta omfattas av en ny begäran om handräckning.

5.5.2 Medel i bötesärenden

Avräkning böter

Rambeslutet om böter tillåter inte svenska verkställighetsåtgärder under pågående bötesverkställighet i annan EU-stat. Det finns dock inga hinder mot en svensk avräkning enligt

avräkningslagen, som inte anses vara en verkställighetsåtgärd. Vid all utlandsverkställighet gällande böter där avräkning sker i Sverige ska utlandsteamet skicka en återkallelse eller ett meddelande om nedsättning till den utländska myndigheten. Vid rambeslutet om böter skickas återkallelse eller meddelande alltid via BMT.

Återkallelse vid betalning till Kronofogden

Om en skuld som ligger för handräckning med stöd av rambeslutet om böter betalas till Kronofogden, t.ex. av gäldenären själv, ska utlandsteamet via BMT omedelbart skicka återkallelse vid fullbetalning. Vid delbetalning ska ett meddelande om nedsättning skickas till den utländska myndigheten.

Detsamma gäller böter i Norden enligt NVL med den skillnaden att utlandsteamet direkt kan återkalla eller skicka meddelande om nedsättning utan BMT:s medverkan.

Restskuld i Norden

Vid all utlandsverkställighet av böter kan eventuellt restbelopp som beror på kursdifferens avkortas i Kronofogdens databas när skulden anses fullbetald. Kronofogdens grundavgift kvarstår i regel som obetald, eftersom den inte omfattas av ansökan och därför inte heller ska krediteras med handräckningsmedel.

Utmätning överskott

Om det uppstår ett överskott, som inte beror på felaktig redovisning från det andra landet, kan utmätning göras av gäldenärens skuld även i fråga om grundavgift eller andra skulder som inte varit aktuella för bötesverkställighet. Detta gäller även om överskottet beror på kursdifferens.

6 Verkställighet i Sverige av utländska skatter, böter m.m.

Utländska exekutionstitlar som rör offentligrättsliga fordringar kan inte verkställas i Sverige utan stöd av EU-rätten eller internationella överenskommelser som införlivats i svensk lagstiftning. Verkställighet i Sverige sker enligt UB:s regler om inte annat anges i EU-rätt eller internationell överenskommelse.

Ämnesområdet har tidigare berörts i avsnitten 3 och 4 när det gäller ansökan om verkställighet utomlands. Översikt över EU-rättsakter och internationella överenskommelser, se avsnitten 3.2.5.1–5.

Hos Kronofogden prövar BMT ansökan om handräckning och verkställighet av utländska offentligrättsliga fordringar.

Med handräckning avses i detta sammanhang utbyte av upplysningar och delgivning för indrivningsändamål, indrivning samt verkställighet av säkerhetsåtgärder i Sverige.

Begäran om upplysningar diarieförs (Diarätt) efter prövning av BMT, varefter uppgifter inhämtas. Är den omfrågade personen inte restförd kan BMT förordna annan myndighet att ta fram upplysningarna, t.ex. Skatteverket.

Ansökan om delgivning diarieförs efter prövning av BMT varefter delgivning sker.

Ansökan om indrivning av skatter, tullar, socialavgifter m.m. samt böter och förverkande skickas efter prövning av BMT till inregistreringsteamet i Sundbyberg för registrering som a-mål i Kronofogdens databas. Återkrav avseende socialavgifter registreras dock som e-mål men ska återredovisas via BMT.

Vid behov kan verkställighetsteamet få ta del av exekutionstiteln efter kontakt med BMT. Underlaget avseende böter förvaras dock hos inregistreringsteamet i Sundbyberg.

6.1 Handräckning avseende skatt m.m. i Sverige

6.1.1 Indrivningsdirektivet och genomförandeförordningen

Indrivningsdirektivet är inte inkorporerat i svensk rätt utan huvuddelen av direktivets bestämmelser har placerats i en egen svensk lag – biståndslagen. Hanteringen av handräckningsärenden in i Sverige regleras därför av biståndslagen och genomförandeförordningen (avsnitt 6.1.4.2)

6.1.1.1 Begäran om upplysningar

På begäran av en sökande EU-stat ska Kronofogden, med vissa undantag, tillhandahålla alla upplysningar som kan förutses vara relevanta för den sökande myndigheten vid indrivningen av dess fordringar. Kronofogden ska lämna den information som är tillgänglig enligt svensk lagstiftning och som gäller för indrivning av liknande svenska fordringar. Det är inte tillåtet att vägra att lämna upplysningar enbart på grund av att dessa innehas av en bank eller annat finansinstitut (artikel 5 indrivningsdirektivet).

6.1.1.2 Delgivning

På begäran av en annan EU-stat ska Kronofogden delge mottagaren de dokument och beslut som härrör från den sökande staten och som avser en fordran och/eller dess indrivning. Delgivningen avser normalt exekutionstiteln, d.v.s. oftast skattebeslutet. En begäran om delgivning ska åtföljas av ett enhetligt delgivningsformulär vilket bl.a. ska innehålla en beskrivning av den bifogade handlingen, den berörda fordrans art och belopp samt det kontor som är ansvarigt för den bifogade handlingen (artikel 8.1 andra stycket indrivningsdirektivet).

Delgivning ska ske enligt svenska delgivningsregler (artikel 9.1 indrivningsdirektivet). Mer detaljerade bestämmelser finns i genomförandeförordningen (artiklarna 10–14). Delgivningslagen (2010:1932) innehåller inte några särskilda språkkrav. Inte heller indrivningsdirektivet ställer krav på att själva handlingen måste översättas (artikel 22.2 indrivningsdirektivet). För att tillgodose de krav som kommer till uttryck i EU-domstolens avgörande i Kyrianmålet har det gjorts möjligt att tillhandahålla det enhetliga delgivningsformuläret på olika språk (avsnitt 3.1.2). Vid delgivningen använder Kronofogden

det enhetliga delgivningsformuläret på svenska, men om behov finns kan formuläret tillhandahållas på ett annat språk.

6.1.1.3 Indrivning

- A-mål** Ansökningar från andra EU-stater om indrivning av de fordringar som omfattas av [indrivningsdirektivet](#) handläggs som a-mål hos Kronofogden.
- Det enhetliga dokumentet** En begäran om indrivning ska åtföljas av ett enhetligt dokument som medger verkställighet i Sverige. Om förutsättningarna i en begäran om indrivning från en annan EU-stat är uppfyllda (avsnitt 3.1.3) och det inte heller föreligger några hinder för verkställighet i Sverige enligt indrivningsdirektivet, ska det enhetliga dokumentet sändas till inregistreringsteamet i Sundbyberg för registrering i Kronofogdens databas. Kronofogden har inte rätt att företa någon åtgärd för erkännande, komplettering eller ersättande av det enhetliga dokumentet (artikel 12.1 indrivningsdirektivet).
- Betalningssäkring** Begäran om verkställighet av säkerhetsåtgärder från andra stater för icke fastställda skatter kan verkställas efter förvaltningsdomstols beslut om betalningssäkring i Sverige (avsnitt 6.1.4.3)
- Hinder för verkställighet** Ett hinder för verkställighet föreligger om indrivningen av fordran på grund av gäldenärens situation skulle förorsaka allvarliga ekonomiska eller sociala svårigheter. Det gäller under förutsättning att det finns sådana nationella hinder i den verkställande statens lagstiftning för nationella fordringar (artikel 18.1 indrivningsdirektivet). I svensk lagstiftning saknas sådana verkställighetshinder.
- Preskription** Frågor om preskription regleras uteslutande av den sökande statens lagstiftning (artikel 19.1 indrivningsdirektivet). Preskriptionsavbrytande åtgärder som vidtas av den anmodade myndigheten ska leda till att preskriptionstiden uppskjuts, avbryts eller förlängs i den mån motsvarande åtgärder vidtagna i den sökande staten skulle ha medfört sådan verkan (artikel 19.2 indrivningsdirektivet). Det är därför viktigt att verkställighetsteamerna redovisar vidtagna åtgärder, så att sökande stat kan bedöma frågan om preskriptionen ska uppskjutas, avbrytas eller förlängas enligt sin egen lagstiftning.
- Äldre fordringar** Det finns inte någon skyldighet för Kronofogden att bistå med handräckning när en fordran från en annan medlemsstat är mer än fem år gammal (artikel 18.2 indrivningsdirektivet).

Det finns dock några situationer då verkställighet kan ske för äldre fordringar.

En situation är när en inledande framställning om handräckning avseende ifrågavarande fordran, oavsett slag av handräckning, gjorts före femårstidens utgång. Om t.ex. en framställning om utbyte av upplysningar eller om delgivning gjorts före femårsperiodens utgång så kan en senare framställning om indrivning göras. Dock är den anmodade myndigheten inte skyldig att bevilja bistånd avseende fordringar som är äldre än 10 år, beräknat från den dag fordran skulle ha betalats i den sökande staten.

Ett argument för att tillämpa en längre tidsperiod än fem år är att ett internationellt indrivningsärende kräver mer tid än ett indrivningsärende som enbart handläggs inom en stat. Det finns då särskilda skäl för att godta en längre tidsperiod. För svensk del motsvarar tioårsfristen möjligheten till en preskriptionsförlängning i Sverige. Det bör också beaktas att det finns dubbelbeskattningsavtal som gör det möjligt att begära indrivning för fordringar som är äldre än fem år.

Tidpunkten vid överklagande

När fordran, eller exekutionstiteln bestrids räknas tidsfristen från när den ansökande medlemsstaten fastställer att fordran, eller exekutionstiteln som medger verkställighet, inte längre får bestridas (artikel 18.2 andra stycket indrivningsdirektivet).

Förmånsrätt

Den verkställande medlemsstaten är inte skyldig att bevilja andra medlemsstaters fordringar samma förmånsrätt som tillämpas vid indrivning av liknande fordringar i den verkställande medlemsstaten (artikel 13.1 tredje stycket indrivningsdirektivet). Den generella förmånsrätten för skatter har avskaffats i svensk rätt. Det finns dock fortfarande en företrädesrätt för vissa fordringar, bl.a. skatter, vid löneutmätning, se avsnitt 6.1.4.3.

Uppskov/ avbetalningsplan

Verkställighetsteamet får bevilja gäldenären uppskov med eller utan avbetalningsplan, samt därefter informera den sökande staten genom BMT (artikel 13.4 indrivningsdirektivet).

Invändning mot fordran och/eller exekutionstitel vid indrivning

Om en gäldenär vill bestrida en fordran eller en exekutionstitel från den sökande medlemsstaten ska verkställighetsteamet hänvisa gäldenären att ge in sitt bestridande till behörig domstol eller förvaltningsmyndighet i den sökande staten (artikel 14.1 indrivningsdirektivet). Teamet ska samtidigt upplysa gäldenären om att verkställigheten fortgår till dess att Kronofogden fått bekräftat att ett bestridande har getts in i den

sökande staten. Den sökande myndigheten ska omedelbart underrätta Kronofogden om varje åtgärd som vidtas i den sökande staten för att bestrida en fordran eller ett dokument som medger verkställighet (artikel 21.1 genomförandeförordningen).

Invändning mot verkställighet

Om gäldenären invänder mot verkställighet hos Kronofogden avseende en utländsk skattefordran som omfattas av indrivningsdirektivet ska invändningen som huvudregel handläggas enligt 3 kap. 21 § UB på samma sätt som en invändning i ett allmänt mål där fordran fastställts i Sverige.

Om gäldenären anför att den ursprungliga exekutionstiteln eller det enhetliga dokumentet är felaktigt ska invändningen alltså avslås utan prövning i sak med stöd av 3 kap. 21 § UB utan föregående kommunikation, se vidare Handledning vid invändning mot verkställighet och Kronofogdens ställningstagande 4/13/VER. När en sådan invändning framställs följer en skyldighet för Kronofogden att upplysa gäldenären om att en eventuell talan ska väckas vid behörig instans i sökandestaten och i enlighet med dess lagstiftning, se ovan. Kronofogden ska lämna denna upplysning till gäldenären snarast möjligt efter att invändningen har kommit in till myndigheten och senast i samband med beslutet. Upplysningen lämnas företrädesvis skriftligen. Att upplysningskyldigheten har fullgjorts ska dokumenteras i Regina under rubriken ”Invändning”.

Om gäldenären invänder att preskription har inträtt ska invändningen handläggas på samma sätt, d.v.s. invändningen ska avslås med stöd av 3 kap. 21 § UB utan föregående kommunikation, se ovan nämnd handledning och ställningstagande. Detta följer av att preskriptionstiden framgår av det enhetliga dokument som utgör exekutionstitel för verkställighet i Sverige och som Kronofogden inte får överpröva (artikel 12.1 indrivningsdirektivet). Även i detta fall har Kronofogden en skyldighet att upplysa gäldenären om att talan i saken ska väckas vid behörig instans i sökandestaten enligt den lagstiftning som gäller där.

Kommunikation

Ett föreläggande att yttra sig över en invändning ska skickas till den utländska sökande myndigheten via BMT. Kommunikation med BMT ska ske via BMT:s e-postbrevlåda. Ett föreläggande till de nordiska sökande myndigheterna ska skrivas på svenska och vara färdigt för vidarebefordran. Föreläggandet med bilagor ska skannas in och bifogas

e-postmeddelandet till BMT. Ett föreläggande till sökande myndigheter utanför Norden kan skrivas på svenska. BMT översätter vid behov. Föreläggandet kan också skrivas på ett språk som sökandemyndigheten kan antas förstå. Ett föreläggande som är färdigt för vidarebefordran till BMT skannas in tillsammans med bilagor och bifogas e-postmeddelandet. I de ärenden där BMT behöver bistå med översättning kan föreläggandetexten skrivas direkt i e-postmeddelandet. Sökandemyndigheten ska som huvudregel beredas tid att yttra sig inom fyra veckor från dagen för föreläggandet.

Beslut ska skrivas på svenska. Beslutet expedieras till sökandemyndigheten via BMT som vid behov översätter eller sammanfattar beslutet på lämpligt språk. Beslutet skannas in och bifogas e-postmeddelandet till BMT.

Uppskjuten verkställighet

Om gäldenären invänder mot verkställighet och anför att skulden har blivit bestridd på ett formenligt sätt i sökandestaten eller om verkställighetsteamet får en underrättelse om detta från utländsk sökande myndighet ska Kronofogden uppskjuta verkställigheten gällande den tvistiga delen till dess att den sökande myndigheten meddelar att fordran inte längre är bestridd (artikel 14.4 första stycket indrivningsdirektivet och 16 § 1 stycket biståndslagen). Verkställande team ska i dessa fall registrera XUPP HDR i målet och dokumentera bedömningen i Regina under rubriken ”Invändning”.

Exempel på dokumentation i handläggarnotering:

Invändning att fordran är föremål för om- eller överprövning i sökandestaten.

Verkställigheten ska avbrytas (helt eller delvis) i avvaktan på att sökandestaten fattar beslut i frågan. XUPP HDR registreras.

Därefter ska verkställighetsteamet via BMT meddela sökandemyndigheten att verkställigheten skjuts upp. Kronofogden ska i detta fall alltså inte meddela beslut enligt 3 kap. 21 § UB utan här gäller indrivningsdirektivet (3 kap. 2 § UB). I de fall där det inte bedöms föreligga grund för att skjuta upp verkställigheten eller där invändningen av nämnda slag kvarstår trots att sökandestaten fattat ett beslut i frågan ska invändningen avslås enligt 3 kap. 21 § UB.

Indrivning efter bestridande

Det finns en möjlighet för sökande stat att begära att Kronofogden driver in en bestridd fordran i Sverige förutsatt

att sådan indrivning är möjlig i den sökande staten (artikel 14.4 tredje stycket indrivningsdirektivet). Kronofogden accepterar en sådan begäran eftersom indrivning av bestridda fordringar är möjlig enligt svensk rätt.

Enligt indrivningsdirektivet finns en generell möjlighet för den anmodade staten att vidta säkerhetsåtgärder om det bedöms nödvändigt för att säkerställa indrivningen av en bestridd fordran. I Sverige verkställs utländska skattefordringar på samma sätt som svenska skattefordringar (14 § biståndslagen). Då det saknas möjlighet att vidta särskilda säkerhetsåtgärder för svenska fastställda skattefordringar, som inte omfattas av ett beslut om betalningssäkring från förvaltningsdomstol, kan sådana åtgärder inte utan vidare vidtas för utländska skatter. Det är dock möjligt om förvaltningsdomstol fattar ett beslut om betalningssäkring (avsnitt 6.1.4.3).

Underrättelser om handläggningen

BMT ska bekräfta den inkomna begäran om indrivning senast inom sju dagar efter mottagandet (artikel 19.1 a genomförandeförordningen).

Om BMT vägrar att godta en begäran om indrivning ska den sökande myndigheten underrättas om detta inom en månad från den dag då BMT bekräftade mottagandet av begäran. Underrättelsen ska innehålla skälen till vägran samt på vilka bestämmelser i direktivet beslutet har baserats (artikel 5 genomförandeförordningen).

Verkställighetsteamet ska via BMT omedelbart underrätta sökande stat om vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av en begäran om indrivning (artikel 13.2 indrivningsdirektivet).

Verkställighetsteamet ska också senast vid utgången av varje sexmånadersperiod efter mottagandet av begäran om indrivning via BMT skicka en underrättelse om indrivningsläget till sökande stat (artikel 20.2 genomförandeförordningen). Verkställighetsteamet bör använda bevakningsrutinen i INIT för att inte försumma sin löpande underrättelseskyldighet.

Kostnadsansvar

Huvudregeln är att den anmodade medlemsstaten ska driva in alla kostnader från gäldenären (artikel 20.1 indrivningsdirektivet). Om det inte är möjligt ska den anmodade staten avstå från att begära ersättning från den sökande staten utom då indrivningsuppdraget innebär ett särskilt problem, handlar om mycket stora kostnader eller berör kampen mot den organiserade brottsligheten. I dessa fall får myndigheterna

komma överens om en ersättning som är anpassad till det enskilda fallet (artikel 20.2 indrivningsdirektivet).

Om den sökande staten har begärt att Kronofogden ska fortsätta indrivningen av en bestridd fordran och ärendet senare avgörs till gäldenärens fördel, ska den sökande staten ansvara för återbetalningen av det indrivna beloppet samt eventuell ersättning som gäldenären kan vara berättigad till enligt svensk lag (artikel 14.4 tredje stycket indrivningsdirektivet).

Den sökande medlemsstaten blir betalningsskyldig mot den anmodade medlemsstaten för alla kostnader eller förluster som uppstår på grund av åtgärder som bedöms vara ogrundade, antingen vad gäller fordrans riktighet eller giltigheten hos det dokument som medger verkställighet och/eller säkerhetsåtgärder och som utfärdats av den sökande myndigheten (artikel 20.3 indrivningsdirektivet).

Överföring av indrivet belopp

Kronofogden ska överföra det indrivna fordringsbeloppet till den sökande myndigheten. Denna överföring ska normalt ske inom två månader från den dag då indrivningen verkställdes (artikel 23.1 genomförandeförordningen). I fordringsbeloppet som ska överföras ingår även den av Kronofogden påförda räntan (artikel 13.5 indrivningsdirektivet). Beloppet ska överföras till den sökande myndigheten i svenska kronor (artikel 23.1 genomförandeförordningen).

Kronofogden är skyldig att påföra ränta på en fordran från en annan EU-stat enligt de regler som gäller för liknande svenska fordringar. Ränta påförs av inregistreringsteamet från den dag då Kronofogden tog emot begäran om indrivning (artikel 13.3 indrivningsdirektivet).

6.1.2 Internationella överenskommelser

A-mål

Ansökningar om indrivning av skatter från andra stater med stöd av olika internationella överenskommelser handläggs som a-mål hos Kronofogden.

6.1.2.1 Avtal med några stater inom EU

Här behandlas dubbelbeskattningsavtal med indrivningsbestämmelser avseende Estland, Frankrike, Lettland, Litauen och Tyskland. För mer information om dessa avtal, se avsnitt 3.2.1.

Invändning mot verkställighet

Oavsett vilket dubbelbeskattningsavtal som ligger till grund för ansökan om verkställighet ska en gäldenärs invändning mot verkställighet hos Kronofogden handläggas enligt 3 kap. 21 § UB på samma sätt som en invändning i ett allmänt mål där

fordran fastställts i Sverige. Dock ska sökandestatens bestämmelser om preskription tillämpas om gäldenären invänder att preskription har inträtt (10 § LÖHS och respektive dubbelbeskattningsavtal). Kronofogden ska utreda vilken lagstiftning som är tillämplig i varje enskilt fall. Sökande myndighet ska inte föreläggas att inge tillämplig lagstiftning. Se även nedan om när verkställigheten ska skjutas upp och samråd ske enligt dubbelbeskattningsavtalet med Tyskland.

Gällande kommunikation med utländsk sökande myndighet, se avsnitt 6.1.1.3.

**Estland, Lettland
och Litauen**

Det finns bestämmelser om överföring av indriven skatt och om kostnader i avtalen med Estland (artikel 27.6–7), Lettland (artikel 27.6–7) och Litauen (artikel 28.6–7).

Tyskland

Om gäldenären vid Kronofogdens indrivning vill bestrida fordran ska verkställighetsteamet hänvisa gäldenären att ge in sitt bestridande till behörig instans i Tyskland (artikel 34.2).

Om gäldenären invänder mot verkställighet hos Kronofogden och anför att skattefordran blivit bestridd på ett formenligt sätt i Tyskland ska Kronofogden direkt uppskjuta verkställigheten med stöd av dubbelbeskattningsavtalet (artikel 34.2). Verkställande team ska i dessa fall registrera XUPP HDR i målet och dokumentera bedömningen i Regina under rubriken ”Invändning”. Därefter ska verkställighetsteamet via BMT meddela den tyska sökandemyndigheten att verkställigheten skjuts upp, varefter BMT ska rådgöra med myndigheten. Kronofogden ska i detta fall alltså inte meddela beslut enligt 3 kap. 21 § UB utan här gäller dubbelbeskattningsavtalet (3 kap. 2 § UB). Samma sak gäller om verkställighetsteamet får en underrättelse från den tyska sökandemyndigheten om att gäldenären bestritt fordran på ett formenligt sätt i Tyskland. I de fall där det inte bedöms föreligga grund för att skjuta upp verkställigheten eller där invändningen av nämnda slag kvarstår trots att sökandestaten fattat ett beslut i frågan ska invändningen avslås enligt 3 kap. 21 § UB.

Verkställighetsteamet får under vissa förutsättningar bevilja uppskov med eller utan avbetalning (artikel 32.6). I sådana fall ska kommunikation med Tyskland ske via BMT.

**Frankrike
Arv- och gåvoskatt**

Verkställighetsteamet får under vissa förutsättningar bevilja uppskov med eller utan avbetalning artikel 16.11 i arv- och gåvoskatteavtalet med Frankrike. I sådana fall ska kommunikation med Frankrike ske via BMT (avsnitt 3.2.1.3).

6.1.2.2 Nordiska skattehandräckningsavtalet

Det nordiska skattehandräckningsavtalet har tidigare behandlats i avsnitt 3.2.2. Avtalet saknar bestämmelser om informationsutbyte för indrivningsändamål.

Delgivning

Efter ansökan från en annan nordisk stat ska Kronofogden bistå med delgivning av handlingar (artikel 9). BMT ombesörjer delgivning av de aktuella handlingarna och återredovisar resultatet till sökande stat.

A-mål

Ansökningar om indrivning av de fordringar som omfattas av det nordiska avtalet från övriga nordiska stater handläggs som a-mål hos Kronofogden. Medelslag för skatter från övriga nordiska stater har nummer 79 i REX.

Underrättelse om avslag på ansökan

Om en ansökan om handräckning för indrivning i Sverige från en sökande nordisk stat inte godtas av BMT ska den sökande nordiska staten snarast möjligt underrättas om beslutet och skälen för detta (artikel 7.1).

Invändning mot verkställighet

Det nordiska skattehandräckningsavtalet och kompletterande svensk författning (LÖHS) saknar bestämmelser om invändning mot verkställighet. Invänder gäldenären mot verkställighet hos Kronofogden avseende en utländsk skattefordran som omfattas av det nordiska skattehandräckningsavtalet ska som huvudregel invändningen därför handläggas enligt 3 kap. 21 § UB på samma sätt som en invändning i ett allmänt mål där fordran fastställts i Sverige, se vidare Kronofogdens handledning och ställningstagande 4/13/VER vid invändning mot verkställighet. Om gäldenären invänder om preskription ska dock sökandestatens bestämmelser om preskription tillämpas (artikel 14.2 och 10 § LÖHS). Kronofogden ska utreda vilken lagstiftning som är tillämplig. Sökande myndighet ska följaktligen inte föreläggas att inge tillämplig lagstiftning. I varje enskilt fall ska Kronofogden bedöma om verkställigheten ska fortgå under tiden handläggningen av invändningen pågår. Om Kronofogden bedömer att verkställigheten ska avbrytas under handläggningen registreras XUPP HDR i målet, vilket motsvarar en registrering av inhibition.

Gällande kommunikation med utländsk sökande myndighet, se avsnitt 6.1.1.3.

Underrättelse om resultatet av handräckningen

När en handräckning för indrivning verkställts ska Kronofogden snarast underrätta den ansökande staten om resultatet av handräckningen (artikel 7.2).

Preskription Huvudregeln är att den sökande statens lagstiftning reglerar preskription av en skattefordran (artikel 14.2). Den sökande statens preskriptionstid förlängs dock genom sådana åtgärder som är preskriptionsavbrytande i den anmodade staten (artikel 14.3). Den anmodade staten ska underrätta den sökande staten i de fall sådana åtgärder vidtas.

I Sverige finns endast möjlighet till preskriptionsförlängning. Om Kronofogden beslutar om uppskov/avbetalningsplan ska den sökande staten informeras om detta.

Rättegångs- och konkursförfaranden Vid ett pågående ärende om indrivning av skatt från annan nordisk stat får inte ett rättegångsförfarande vid annan domstol än förvaltningsdomstol eller ett konkursförfarande inledas i Sverige utan föregående samtycke från den sökande staten (artikel 16.2). Verkställighetsteam ska underrätta BMT om att en gäldenär med handräckningsbar skuld är försatt i konkurs.

Kostnader Huvudregeln är att Kronofogden svarar för kostnaderna i samband med handräckning åt andra nordiska stater. Undantag gäller för de kostnader som uppstår vid rättegångsförfarande vid annan domstol än förvaltningsdomstol eller vid ett konkursförfarande som handräckningen förorsakat. Då är den sökande staten betalningsskyldig (artikel 22).

6.1.2.3 Europaråds- och OECD-konventionen

[Europaråds- och OECD-konventionen](#) har tidigare behandlats i avsnitt 3.2.3.

Ändringsprotokoll Ett ändringsprotokoll till konventionen har undertecknats av bl.a. Sverige i maj 2010. Sverige deponerade sitt godkännandeinstrument den 27 maj 2011 vilket innebar att den nya lydelsen enligt protokollet trädde i kraft för Sveriges del den 1 september 2011 och gäller i förhållande till de stater som har deponerat sitt godkännandeinstrument. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i förhållande till parter som har tillträtt konventionen, men inte 2010 års protokoll.

Konventionen, i dess lydelse enligt 2010 års protokoll, tillämpas på handräckning avseende beskattningsperioder som börjar eller skatteanspråk som uppkommer den 1 januari det år som följer närmast efter det år då konventionen träder i kraft i förhållande till en part eller senare (artikel 28.6). Tidpunkten för protokollets ikraftträdande i förhållande till en part avgör således på vilka beskattningsperioder eller skatteanspråk konventionen tillämpas i förhållande till nämnda part (prop.

	<p>2010/11:84 s.70). Nedanstående artikelhänvisningar görs till bestämmelsernas placering enligt ändringsprotokollet.</p>
Informationsutbyte	<p>Konventionen har bestämmelser om informationsutbyte för indrivningsändamål beträffande skattefordringar (artikel 5 jämförd med artikel 4.1).</p>
Sekretess	<p>Upplysningar som lämnas genom handräckning för informationsutbyte mellan konventionsstaterna omfattas av sekretess. De kan dock utan hinder användas för verkställighetsändamål av skatter (artikel 22.1–2). De behöriga myndigheterna i konventionsstaterna kan bilateralt komma överens om att de erhållna upplysningarna får användas även för andra ändamål (artikel 22.4).</p>
Delgivning	<p>Efter en ansökan av en annan konventionsstat ska Kronofogden bistå med delgivning av handlingar avseende skatt som omfattas av konventionen (artikel 17).</p>
Möjlighet att avslå ansökan	<p>Kronofogden genom BMT är inte skyldig att godta en ansökan om indrivning från en annan konventionsstat om den staten inte har vidtagit alla rimliga åtgärder som står till dess förfogande enligt dess lagstiftning eller administrativa praxis, utom i fall då vidtagandet av sådana åtgärder skulle medföra oproportionerligt stora svårigheter (artikel 21.2 g). Om den administrativa bördan för den anmodade staten uppenbart inte står i proportion till den nytta som står att vinna för den sökande staten får den anmodade staten neka bistånd med indrivning, t.ex. i fall där kostnaderna för indrivningsförfarandet skulle överstiga fordringsbeloppet (artikel 21.2 h).</p> <p>Avslår BMT ansökan från en annan konventionsstat ska den sökande staten underrättas om beslutet och skälen för beslutet (artikel 20.2).</p> <p>Verkställighetsteamet ska snarast möjligt, via BMT, underrätta den sökande staten om de åtgärder som vidtagits och resultatet av handräckningen.</p>
Avbetalningsplan	<p>Verkställighetsteamet får efter samråd med sökande stat genom BMT bevilja gäldenären en avbetalningsplan (artikel 16).</p>
Kostnader	<p>Den anmodade konventionsstaten svarar för sedvanliga kostnader för sitt arbete med handräckningen och den sökande staten ska svara för kostnader som inte kan anses sedvanliga. Det kan dock finnas en bilateral överenskommelse med annat innehåll (artikel 26). Sverige har inte ingått några sådana överenskommelser.</p>

Invändning mot verkställighet

EU-staterna har möjlighet att tillämpa konventionen om den innebär ett längre gående samarbete än EU-rätten (artikel 27.2).

Europaråds- och OECD-konventionen och kompletterande svensk författning (LÖHS) saknar bestämmelser om invändning mot verkställighet. Invänder gäldenären mot verkställighet hos Kronofogden avseende en utländsk skattefordran som omfattas av Europaråds- och OECD-konventionen ska som huvudregel invändningen därför handläggas enligt 3 kap. 21 § UB på samma sätt som en invändning i ett allmänt mål där fordran fastställts i Sverige, se vidare Kronofogdens handledning och ställningstagande 4/13/VER vid invändning mot verkställighet. Om gäldenären invänder om preskription ska dock sökandestatens bestämmelser om preskription tillämpas (artikel 14.1 och 10 § LÖHS). Kronofogden ska utreda vilken lagstiftning som är tillämplig. Sökande myndighet ska följaktligen inte föreläggas att inge tillämplig lagstiftning. I varje enskilt fall ska Kronofogden bedöma om verkställigheten ska fortgå under tiden handläggningen av invändningen pågår. Om Kronofogden bedömer att verkställigheten ska avbrytas under handläggningen registreras XUPP HDR i målet, vilket motsvarar en registrering av inhibition.

Uppskjuten verkställighet

Om gäldenären bestrider skattefordran i sökande stat, är den staten skyldig att ofördröjligen underrätta Kronofogden, som i sin tur ska skjuta upp åtgärder till dess att beslut i ärendet meddelats av aktuell myndighet. Kronofogden ska dock på begäran av ansökande stat vidta säkringsåtgärder för att säkerställa indrivningen. Om gäldenären meddelar Kronofogden att rättsliga åtgärder har vidtagits i sökandestaten ska BMT, om det behövs, rådgöra med sökandestaten, (artikel 23 p 2).

Gällande kommunikation med utländsk sökande myndighet, se avsnitt 6.1.1.3.

6.1.2.4 Avtal med stater utanför EU

I förhållande till stater utanför EU har Sverige dubbelbeskattningsavtal, med indrivningsbestämmelser, med USA, Indien och Japan. För mer information om dessa avtal, se avsnitt 3.2.4.

USA

Avtalet med USA omfattar möjlighet till informationsutbyte för indrivningsändamål och indrivning (artiklarna 26–27 och avsnitt 3.2.4). Avtalet medger inte handräckning från USA mot svenska medborgare. Avtalet saknar också bestämmelser om delgivning för indrivningsändamål.

- Indien** Avtalet med Indien omfattar möjlighet till informationsutbyte för indrivningsändamål och indrivning (artiklarna 27.1 och 28 och avsnitt 3.2.4). Avtalet saknar bestämmelser om delgivning för indrivningsändamål.
- Japan** Avtalet med Japan ger möjlighet till informationsutbyte för indrivningsändamål och indrivning (artikel 25.1 och avsnitt 3.2.4), men saknar bestämmelser om delgivning för indrivningsändamål.
- Invändning mot verkställighet** Invänder gäldenären mot verkställighet hos Kronofogden avseende en utländsk skattefordran som omfattas av skatteavtal med stat utanför Europa ska som huvudregel invändningen handläggas enligt 3 kap. 21 § UB på samma sätt som en invändning i ett allmänt mål där fordran fastställts i Sverige, se vidare Kronofogdens handledning och ställningstagande 4/13/VER vid invändning mot verkställighet. Om gäldenären invänder om preskription ska dock sökandestatens bestämmelser om preskription tillämpas i den mån detta är reglerat i överenskommelsen (10 § LÖHS). Kronofogden ska utreda vilken lagstiftning som är tillämplig. Sökande myndighet ska följaktligen inte föreläggas att inge tillämplig lagstiftning. I varje enskilt fall ska Kronofogden bedöma om verkställigheten ska fortgå under tiden handläggningen av invändningen pågår. Om Kronofogden bedömer att verkställigheten ska avbrytas under handläggningen registreras XUPP HDR i målet, vilket motsvarar en registrering av inhibition.
- Informationsutbytesavtal** Sverige har ingått informationsutbytesavtal inom skatteområdet med flera europeiska – och utomeuropeiska territorier som medger att mottagna upplysningar får användas för indrivnings- och verkställighetsändamål. Avtalens syfte och tillämpningsområde framgår av avtalens artikel 1. Avtalen gäller inte för ansökan om indrivning mellan Sverige och de aktuella territorierna. I de fall där Skatteverket mottagit information som kan vara till nytta för Kronofogden vid indrivning och verkställighet i Sverige kan Skatteverket, efter kontroll om detta medges av avtalet, överlämna informationen till Kronofogden.

6.1.3 Tullavtalen

Sverige har tullavtal, med indrivningsbestämmelser, med några EU-stater och några stater som inte är medlemmar i EU, t.ex. avtalet mellan Sverige och Tyskland om ömsesidigt bistånd i tullfrågor av den 18 december 1972, med de ändringar som framgår av avtalet av den 31 oktober 1975 och avtalet mellan

Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge om ömsesidigt bistånd i tullfrågor av den 11 september 1981.

Av 2 § LÖHS framgår att det är Tullverket som är behörig myndighet vad gäller tillämpning av ett avtal om tull-samarbete, d.v.s. när ansökan om verkställighet inte gjorts med stöd av EU:s indrivningsdirektiv. Tullverket prövar att exekutionstiteln är verkställbar i Sverige och ansöker därefter om verkställighet hos Kronofogden (inregistreringsteamet i Sundbyberg).

A-mål

Tullverkets ansökningar om verkställighet av utländska tullar handläggs som a-mål hos Kronofogden (medelslag 66). Av skuldtexten kan utläsas vilket land som begärt indrivning. Ansökan kan vid behov rekvireras från inregistreringsteamet i Sundbyberg. Omräkning av utländsk valuta till svenska kronor görs av Tullverket innan ärendet översänds till Kronofogden.

Invändningar mot verkställighet

Invändningar mot verkställigheten hos Kronofogden som avser fordran, fordrans storlek, eller beträffande exekutionstitelns verkställbarhet, kan inte prövas av Kronofogden. Om sådana invändningar görs hos Kronofogden ska de vidarebefordras till Tullverket för prövning av den ansökande staten alternativt Tullverket. Att en invändning har inkommit och vidarebefordrats till Tullverket dokumenteras i Regina under rubriken ”Invändning”. En kopia av invändningen buntarkiveras. Enligt huvudregeln ska således verkställigheten fortgå under tiden invändningen prövas, om inte Tullverket meddelar annat. I vissa fall, t.ex. vid nära förestående verkställighet, är det lämpligt att förhöra sig med Tullverket angående frågan om verkställighet ska fortgå. Se även nedan om ett omedelbart verkställighetsförbud gällande tyska tullfordringar.

Särskilt om tyska tullfordringar

När en gäldenär invänder mot verkställighet av en tysk tullfordran inträder däremot ett omedelbart verkställighetsförbud till dess att den tyska tullmyndigheten genom Tullverket begär annat (anvisning 10 i tullavtalet). Detta innebär att XUPP HDR omedelbart efter framställd invändning ska registreras i målet. Bedömningen ska dokumenteras i Regina under rubriken ”Invändning”.

Exempel på dokumentation i handläggarnotering:

Invändning mot verkställighet. Verkställigheten ska avbrytas (helt eller delvis) i avvaktan på att sökandestaten fattar beslut i frågan. XUPP HDR registreras.

EU-avtal med tredjeland

Det finns tullavtal med indrivningsbestämmelser mellan EU och andra stater som inte är medlemmar i EU. Ett exempel är överenskommelsen mellan EU och Andorra (Beslut nr 1/2003 av gemensamma kommittén EU-Andorra av den 3 september 2003 om de lagar och andra författningar som är nödvändiga för en väl fungerande tullunion). I överenskommelsen finns det indrivningsbestämmelser beträffande tullavgifter (artiklarna 4–24).

6.1.4 Författningar

I avsnittet behandlas vissa författningar som har betydelse vid verkställighet av utländska offentligrättsliga fordringar m.m. i Sverige.

6.1.4.1 Indrivningslagen m.m.

Bestämmelser om indrivning finns i indrivningslagen. Indrivningslagen omfattar alla slags fordringar som handläggs som a-mål hos Kronofogden. Kompletterande bestämmelser finns i indrivningsförordningen.

Även vissa utländska offentligrättsliga fordringsanspråk handläggs som a-mål (1 kap. 2 § UF). Vid indrivning av sådana mål gäller således UB:s regler om bl.a.

- förfarandet vid verkställigheten
- vilken egendom som kan tas i anspråk till täckande av skulden
- möjligheterna att överklaga Kronofogdens verkställighetsbeslut

För mer information om Kronofogdens verkställighet och roll enligt indrivningslagen hänvisas till handboken Utmätning.

6.1.4.2 Biståndslagen m.m.

Biståndslagen gäller för sådant bistånd mellan Sverige och en annan medlemsstat i EU som avses i rådets direktiv 2010/24/EU (indrivningsdirektivet). Lagen kompletteras av biståndsförordningen samt kommissionens genomförandeförordning som innehåller tillämpningsföreskrifter för direktivet.

Med bistånd menas utbyte av upplysningar för indrivningsändamål, delgivning av handlingar samt indrivning och verkställighet av säkerhetsåtgärder (2 § biståndslagen).

- Utländska krav** Lagen omfattar alla skatter och motsvarande pålagor som tas ut av en medlemsstat eller på dess vägnar eller på unionens vägnar samt administrativa påföljder, böter, avgifter och tilläggsavgifter som avser fordringar som omfattas av indrivningsdirektivet. Därtill omfattas avgifter för intyg och liknande handlingar som utfärdas i samband med administrativa förfaranden som avser skatter eller motsvarande pålagor samt räntor och kostnader (3 § biståndslagen).
- Lagen omfattar inte obligatoriska socialavgifter som ska betalas till en medlemsstat eller till offentligt rättsliga socialförsäkringsinstitutioner eller ersättningar som ska betalas enligt avtal, t.ex. för allmännyttiga tjänster och inte heller straffrättsliga påföljder som utdöms på grundval av allmänt åtal (4 § biståndslagen).
- Behörig myndighet** Kronofogdemyndigheten är behörig myndighet vid begäran om bistånd enligt indrivningsdirektivet (6 § biståndslagen)
- Upplýsningar** Kronofogden är skyldig att på begäran tillhandahålla alla upplýsningar som kan antas vara relevanta för den sökande staten. Bestämmelsen får inte uppfattas på det sättet att Kronofogden ska göra en regelrätt tillgångsundersökning i enlighet med UB:s bestämmelser eller gäldenärsutredning i enlighet med indrivningslagen, utan Kronofogden ska i första hand göra efterforskning i sina egna register och register som myndigheten har direktåtkomst till eller genom förfrågan till en annan myndighet (prop. 2011/2012:15 s.62–63).
- Det finns ingen skyldighet att tillhandahålla upplýsningar som Kronofogden inte skulle kunna inhämta för att driva in liknande svenska fordringar. Kronofogden har dock inte rätt att vägra lämna ut upplýsningar uteslutande därför att upplýsningarna innehas av en bank, annan finansiell institution, ombud, representant eller förvaltare, eller på grund av att upplýsningarna rör ägarintressen i en person (7 § biståndslagen).
- BMT inhämtar uppgifter som vidarebefordras till sökande stat så snart de har erhållits (artikel 8.1 genomförandeförordningen). Om den som begäran rör inte är restförd hos Kronofogden kan BMT förordna annan myndighet att ta fram upplýsningarna, t.ex. Skatteverket.
- Delgivning** Delgivning på begäran av en annan medlemsstat sker enligt delgivningslagen (10 § biståndslagen). En begäran om delgivning ska åtföljas av ett enhetligt delgivningsformulär vilket bl.a. ska innehålla en beskrivning av den bifogade handlingen

samt den berörda fordrans art och belopp, syftet med delgivningen samt namn och kontaktuppgifter avseende kontoret som är ansvarigt för den bifogade handlingen (artikel 8.1 andra stycket indrivningsdirektivet).

BMT ska bekräfta mottagandet av begäran om delgivning så snart som möjligt och senast inom sju dagar (artikel 12 första stycket genomförandeförordningen). De aktuella handlingarna ska delges tillsammans med det enhetliga delgivningsformuläret. Så snart delgivning har ägt rum underrättar BMT den sökande staten om dagen för delgivningen (artikel 12.2 genomförandeförordningen). Vid delgivningen använder Kronofogden det enhetliga delgivningsformuläret på svenska, men om behov finns kan formuläret tillhandahållas på ett annat språk.

Om det är nödvändigt ska Kronofogden begära ytterligare upplysningar av den sökande staten utan att det påverkar den sista dag för delgivning som angivits i begäran om delgivning (artikel 12.1 tredje stycket genomförandeförordningen).

Indrivning

En begäran om indrivning ska åtföljas av ett enhetligt dokument som utgör grunden för verkställighet i Sverige enligt utsökningsbalken. Kronofogden har inte rätt att företa någon åtgärd för erkännande, komplettering eller ersättande av det enhetliga dokumentet (14 § biståndslagen jämfört med artikel 12.1 indrivningsdirektivet).

Betalningssäkring

En begäran om betalningssäkring ska åtföljas av den handling som utfärdats för att medge säkerhetsåtgärder i den sökande staten. Begäran kan avse såväl fastställda men bestridda fordringar som ännu ej fastställda fordringar. Till skillnad mot i Sverige är det i vissa stater inte tillåtet att driva in en fastställd men bestridd fordran utan endast säkerhetsåtgärder får vidtas i avvaktan på att saken slutgiltigt avgörs (avsnitt 6.1.4.3).

Säkerhetsåtgärder som har beslutats i andra stater får endast verkställas här efter förvaltningsdomstols beslut om betalningssäkring i Sverige. Enligt 46 kap. 4 § skatteförfarandelagen (2011:1244) får betalningssäkring användas i fråga om verkställighet av säkerhetsåtgärd vid bistånd enligt indrivningsdirektivet. Kronofogden får begära att Skatteverket ska ansöka om betalningssäkring för den utländska fordran. Skatteverket gör därefter en egen bedömning av om det finns förutsättningar för att kunna utverka ett beslut om betalningssäkring (16 § biståndslagen jämfört med artikel 16 indrivningsdirektivet). Om

	<p>Skatteverket finner att det saknas förutsättningar för Kronofogden återredovisa biståndsbegäran (prop. 2011/12:15 s. 47).</p>
Förutsättningar för indrivning	<p>Den sökande staten ska vidta lämpliga indrivningsåtgärder innan indrivning begärs i Sverige om det inte är uppenbart att det inte finns tillgångar som kan tas i anspråk eller att dessa inte kommer att leda till full betalning, och det finns upplysningar som visar att den berörda personen har tillgångar i Sverige. Bistånd kan dock begäras om indrivningen i den sökande staten skulle medföra orimliga svårigheter. Kronofogden får inte lämna bistånd med indrivning av en fordran som är föremål för om- eller överprövning såvida inte fordran trots detta är verkställbar i den sökande staten (12 § biståndslagen).</p>
Beloppsgräns	<p>Kronofogden lämnar normalt inte bistånd med indrivning om fordringsbeloppet understiger 1 500 euro. Undantag kan dock göras i de fall där det kan antas att biståndet kan lämnas genom avräkning mot en fordran på återbetalning av skatt eller avgift, eller annars med liten arbetsinsats av Kronofogden (12 § tredje stycket biståndslagen). I huvudsak åsyftar man då de fall där sökande stat har fått kännedom om att Skatteverket kommer återbetala moms till gäldenären.</p>
Äldre fordringar	<p>Det finns en möjlighet men inte någon skyldighet för Kronofogden att lämna bistånd om begäran avser en fordran som är äldre än fem år gammal räknat från förfallodagen i den sökande medlemsstaten eller vid omprövning, från det att fordran har fastställts slutligt. Om uppskov har medgetts med betalningen räknas femårsfristen från den dag uppskovet löper ut (13 § första stycket biståndslagen).</p> <p>Med begäran avses den ursprungliga begäran. Det behöver inte vara en begäran om bistånd med indrivning utan kan t.ex. vara en begäran om upplysningar, som senare följs av en begäran om indrivning i fråga om samma fordran eller fordringar (prop. 2011/12:15 s. 64). Kronofogden får dock besluta att inte lämna bistånd ifråga om en fordran som är äldre än tio år räknat från förfallodagen i den sökande staten (13 § andra stycket biståndslagen).</p>
Registrering	<p>Om förutsättningarna för en begäran om indrivning är uppfyllda och det inte heller föreligger några hinder för verkställighet i Sverige, ska det enhetliga dokumentet sändas till inregistreringsteamet i Sundbyberg för registrering i Kronofogdens databas.</p>
Ränta	<p>Kronofogden ska ta ut ränta på den andra statens fordran från den dag då Kronofogden tog emot begäran om indrivning till</p>

den dag då betalning sker (15 § biståndslagen och Processägarens ställningstagande Räntheberäkning hos Kronofogden vid indrivning av fordringar från annan EU-stat med stöd av EU:s indrivningsdirektiv (VER 1/12).

- Kostnader** Kronofogden ska ta ut ersättning för kostnader i målet i enlighet med vad som gäller vid indrivning av en svensk fordran av motsvarande slag (15 § första stycket biståndslagen). Om indrivningen är förenad med särskilt stora svårigheter eller kostnader eller avser organiserad brottslighet får Kronofogden komma överens med den andra staten om ersättning som är anpassad till det enskilda fallet (9 § biståndsförordningen).
- Indrivning** Vid indrivning i Sverige av fordringar som omfattas av biståndslagen tillämpas indrivningslagens bestämmelser samt bestämmelserna om avräkning enligt lagen (1985:146) om avräkning vid återbetalning av skatter och avgifter (avräkningslagen). Indrivningslagen hänvisar till 16 § biståndslagen vad gäller uppskov med eller stoppande av verkställighetsåtgärder vid bistånd enligt indrivningsdirektivet. Verkställighet sker enligt UB:s regler (14 § biståndslagen).
- Underrättelse** Verkställighetsteamet ska via BMT snarast underrätta den andra staten om eventuella åtgärder som vidtas med anledning av en begäran om indrivning (8 § 2 punkten biståndsförordningen). I vart fall senast vid utgången av varje sexmånadersperiod efter det att Kronofogden mottagit en indrivningsbegäran ska verkställighetsteamet via BMT underrätta den sökande myndigheten om indrivningsläget. Det finns inte några särskilda underrättelseblanketter som verkställighetsteamet ska använda. Verkställighetsteamet kan lämpligen upprätta en tjänsteanteckning i INIT och skicka denna till BMT. Anteckningen i INIT bör innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som har vidtagits och vad som återstår att göra innan återredovisning till sökande stat. BMT översätter därefter innehållet i tjänsteanteckningen och gör en elektronisk överföring till berörd stat genom det s.k. CCN-nätet, som används vid kommunikation mellan staterna vid tillämpningen av indrivningsdirektivet.
- Om det inte är möjligt att driva in fordran och omständigheterna visar att det inte kommer att vara möjligt inom en rimlig tid, ska verkställighetsteamet via BMT återredovisa ärendet till den sökande staten och ange skälen därtill. Den sökande myndigheten får dock inom två månader från det att den

mottagit underrättelsen om återredovisningen begära att indrivningen ska återupptas (artikel 20 genomförandeförordningen).

Bestridd fordran

Om gäldenären vill göra gällande att den utländska fordran är preskriberad eller på annat sätt vill bestrida fordran, den ursprungliga exekutionstiteln eller det enhetliga dokumentet ska Kronofogden upplysa gäldenären om att talan ska väckas vid behörig instans i den sökande staten och i enlighet med dess lagstiftning (8 § biståndsförordningen). Invänder gäldenären om hinder mot verkställighet hos Kronofogden ska prövning som huvudregel ske enligt 3 kap. 21 § UB, se vidare avsnitt 6.1.1.3.

Ett bestridande i den sökande staten uppskjuter indrivningen. När verkställighetsteamet fått en underrättelse, från antingen den sökande myndigheten eller från gäldenären, om att ett överklagande eller begäran om omprövning getts in i den sökande staten ska Kronofogden uppskjuta verkställigheten (16 § första stycket biståndslagen).

I de fall där det är gäldenären och inte den sökande myndigheten som lämnar information om att en fordran har bestritts i den sökande staten, ska verkställighetsteamet via BMT vidarebefordra denna information till sökande stat samt lämna besked om att verkställigheten uppskjuts till dess att sökande stat meddelar att fordran inte längre är bestridd.

Kronofogden ska fortsätta indrivningen på den sökande statens begäran, under förutsättning att sökande stat skulle kunnat driva fordran trots att den var föremål för om- eller överprövning (16 § andra stycket biståndslagen).

Om indrivningen skjuts upp och den sökande staten begär det, får Kronofogden begära att Skatteverket ska väcka talan om betalningssäkring (16 § fjärde stycket biståndslagen).

Preskription

Den sökande statens lagstiftning gäller i fråga om preskription (18 § första stycket biståndslagen). Vissa stater saknar helt preskriptionstider t.ex. Storbritannien och Irland. Det är dock inte möjligt att registrera in ett a-mål i Kronofogdens databas utan angivande av en preskriptionstid, vilket innebär att ett fingerat datum måste anges. Det är därför viktigt att verkställighetsteamet är observant på om det i skuldtexten i målet anges att preskriptionstid saknas eller att den preskriptionstid som angivits är en av flera. Det senare beror på att varje ansökan om indrivning registreras i REX som ett mål, trots att ansökan kan innehålla flera fordringar med olika preskriptions-

tider. Då REX endast anger den första preskriptionstiden måste verkställighetsteamet bevaka om och när preskriptionstiden måste ändras. Information om vilka fordringar samt preskriptionstider som ingår i en ansökan kan lämnas av BMT.

Överklagande

Beslut enligt biståndslagen får inte överklagas (21 § biståndslagen).

6.1.4.3 Lagen om ömsesidig handräckning i skatteärenden m.m.

I LÖHS finns regler om vad som gäller vid handräckning av skatter och avgifter till andra stater enligt nordiska skattehandräckningsavtalet, dubbelbeskattningsavtalen samt Europaråds- och OECD-konventionen. Lagen kompletteras av FÖHS. Därutöver finns bestämmelser som måste beaktas i EU-rätten och i de olika internationella överenskommelser m.m. som Sverige har ingått med andra stater och som införlivats som svensk lag. I och med tillkomsten av biståndslagen är LÖHS och FÖHS inte längre tillämpliga på handräckning enligt indrivningsdirektivet (21 § femte stycket LÖHS).

Begreppet handräckning

I den mån överenskommelse finns med annan stat ska utländsk myndighet lämnas biträde med handräckning i skatteärende. Med begreppet handräckning avses indrivning och säkerhetsåtgärder samt utbyte av upplysningar och delgivning av handlingar (3 § första stycket 1–3 pp. LÖHS).

Behörig myndighet

Vid handräckning för indrivning och säkerhetsåtgärder samt utbyte av upplysningar och delgivning av handlingar för indrivningsändamål är Kronofogden behörig myndighet (3 § andra stycket 1 p. LÖHS). Inom Kronofogden utövas den behöriga myndighetsfunktionen centralt för hela landet av BMT.

Se mer om BMT:s funktion och arbetsuppgifter i avsnitt 3.3.1.

Registrering av utländska krav

BMT kontrollerar utländska ansökningar om handräckning avseende skatter m.m. Därefter överlämnas dessa ansökningar till inregistreringsteamet i Sundbyberg för inregistrering i Kronofogdens databas.

En utländsk handräckning omfattar normalt flera olika skuldposter och det är inte ovanligt att handräckningen innehåller delposter med olika preskriptionstider. I Kronofogdens databas registreras endast en totalskuld med en preskriptionstid som motsvarar den första preskriptionstidpunkten enligt ansökan. Verkställighetsteamet ska fortlöpande ändra preskriptionstiden och beloppet i Kronofogdens databas alltefter det att delbelopp

preskriberas. Information om att det finns flera preskriptionstider för en fordran registreras av inregistreringsteamet och framgår av skuldtexten i REX.

I REX registreras vilken typ av fordran det är fråga om, t.ex. ”handräckning – nordisk” (medelslag 79 i REX) eller ”handräckning utland ej Norden” (medelslag 78 i REX). I Diarätt åsätts kraven olika diarietkoder, t.ex. 521 för inkommande nordiska skatter, 522 för utgående svenska skatter till nordiska stater samt 525 för in- och utgående utomnordiska skatter.

Förvaring av handlingar

Efter inregistrering i Kronofogdens databas förvaras handlingar avseende den utländska handräckningsbegäran hos BMT. Verkställighetsteamet kan vid behov ta kontakt med BMT för att få del av det underlag som finns, t.ex. vid frågor från gäldenären eller då det finns behov av att ändra preskriptionstiden för skuldbelopp som innehåller skattekrav med olika preskriptionstider.

Uppdrag åt annan myndighet

Kronofogden genom BMT förordnar om handräckning i varje särskilt fall (4 § andra stycket LÖHS). Verkställigheten utförs normalt av det verkställighetsteam hos Kronofogden inom vars område gäldenären bor eller har egendom. I de fall Kronofogden inte själv kan utföra handräckningen kan BMT ge uppdrag åt annan myndighet (4 § andra stycket 2 p. LÖHS). Uppdrag ges ofta till Skatteverket t.ex. för att få fram upplysningar avseende en person som inte är gäldenär i Sverige eller för att begära betalningssäkring vid ansökan om säkerhetsåtgärder från annan stat. Det är inte möjligt att ge generella förordnanden utan ett förordnande måste lämnas i varje enskilt fall.

Konkurs

Konkurs omfattas inte av Kronofogdens arbetsområde sedan de offensiva borgenärsuppgifterna övergick till Skatteverket.

Konkurs omfattas inte av det som kan betecknas som verkställighetsåtgärder i Sverige. Det är inte en uppgift för Kronofogden att förordna Skatteverket att ansöka om konkurs för annan stats räkning utom inom ramen för det nordiska skattehandräckningsavtalet. Avtalsparterna inom det Nordiska skattehandräckningsavtalet har kommit överens om att Sverige, såväl som andra stater, även fortsättningsvis ska ha en skyldighet att biträda sökandestaten med konkursåtgärder om staten begär detta. Ett förordnande för Skatteverket att ansöka om konkurs kan endast bli aktuellt i de fall fordringsanspråket inte täcks genom vanliga verkställighetsåtgärder. Först när detta har klarlagts kan BMT enligt 4 § andra stycket LÖHS

uppdra åt Skatteverket att ansöka om konkurs och bevaka den nordiska sökandestatens rätt i konkursen.

I övriga fall där en konkurs inträffar i Sverige ska verkställighetsteamet normalt återredovisa det utländska handräckningsärendet till berörd stat via BMT. I återredovisningen ska uppgifter lämnas om den svenska konkursen, bl.a. uppgifter om när konkursen inträffade, konkursdomstol och vem som är konkursförvaltare. I återredovisningen ska den sökande staten hänvisas att själv bevaka sina intressen i konkursen.

Skuldsanering

Inte heller skuldsanering omfattas av Kronofogdens arbetsområde sedan de offensiva borgenärsuppgifterna övergick till Skatteverket. Det är därför, precis som vid konkurs, inte en uppgift för Kronofogden att förordna Skatteverket att bevaka en annan stats intressen i ett svenskt skuldsaneringsförfarande utom vid ärenden enligt det nordiska skattehandräckningsavtalet.

När beslut om skuldsanering har vunnit laga kraft ska verkställighetsteamet normalt återredovisa det utländska handräckningsärendet till berörd stat via BMT. I återredovisningen ska uppgifter lämnas om den svenska skuldsaneringen. I återredovisningen ska den sökande staten hänvisas att själv bevaka sina intressen i skuldsaneringen.

Inom ramen för det nordiska skattehandräckningsavtalet har avtalsparterna dock kommit överens om att mottagande stat ska bevaka sökande stats intressen i ett sådant skuldsaneringsförfarande som inleds under handläggningen av en handräckning. BMT ska vid behov ge ett sådant särskilt uppdrag till Skatteverket enligt 4 § andra stycket LÖHS. Återredovisning till de nordiska staterna kan göras när skuldsaneringsbeslutet vunnit laga kraft.

Begränsning i rätten till handräckning

I 6 § LÖHS anges ett antal förhållanden som begränsar en annan stats rätt till handräckning. En handräckning får t.ex. inte innefatta att svensk myndighet ska:

- vidta åtgärd som avviker från lagstiftning eller administrativ praxis i Sverige
- vidta åtgärd som strider mot allmänna hänsyn eller för Sverige väsentliga intressen
- lämna upplysning som inte är tillgänglig enligt lagstiftningen eller administrativ praxis i Sverige

Verkställighet i Sverige

Vid verkställighet i Sverige ska normalt svenska regler tillämpas. I 5 § LÖHS anges att handräckningen ska genomföras i enlighet med de regler som gäller för den svenska skatt som är närmast jämförlig med den utländska skatt som handräckningen avser. Beträffande verkställighet vid handräckning åt annan stat hänvisas till indrivningslagen och indrivningsförordningen (5 § FÖHS). Vissa särregler gäller dock för utländska krav, t.ex. beträffande preskription och redovisning.

Vid Kronofogdens verkställighet sker, efter ett klargörande förarbetsuttalande, avräkning enligt lagen (1985:146) om avräkning vid återbetalning av skatter och avgifter (prop. 2011/12:15 s. 41).

Löpande redovisning

Verkställighetsteamet ska under handläggningen fullgöra den redovisningsskyldighet som kan bli aktuell gentemot den utländska staten och via BMT svara på frågor från den utländska staten.

Återredovisning

Verkställighetsteamet bör återredovisa ett utländskt skattekrav till sökande stat via BMT när verkställigheten har genomförts, d.v.s. när en ny tillgångsundersökning har gjorts och eventuella verkställighetsåtgärder har slutförts. Om det inte är möjligt att vidta några indrivningsåtgärder under överskådlig tid är det inte nödvändigt att låta de utländska kraven ligga kvar till dess de preskriberas. Preskription av utländska skattekrav kan för övrigt dröja lång tid då många stater tillåter preskriptionsavbrott i stor utsträckning. Det finns också stater som helt saknar preskriptionstider.

Företrädesrätt vid löneutmätning

Den generella förmånsrätten för skatter har avskaffats i svensk rätt. Det finns dock fortfarande en företrädesrätt för vissa fordringar, bl.a. skatter, vid löneutmätning (7 kap. 14 § 3 p. UB och 2 § indrivningslagen). Bibehållandet av företrädesrätten vid löneutmätning har motiverats med att den gäller person som uppbär lön och därför inte påverkar förutsättningarna för rekonstruktion av företag (prop. 2002/03:49 s. 75).

I samband med att den allmänna förmånsrätten för skatter avskaffades togs regleringen i LÖHS om att utländska skatter ska undantas från den förmånsrätt som gäller för svenska skatter bort. Enligt LÖHS gäller att den utländska skatten ska drivas in i samma ordning som gäller för svensk skatt. Utländsk skatt ska således ha samma företrädesrätt vid löneutmätning som svensk skatt (prop. 1994/95:49 s. 86 och KUB IV s. 287).

- Preskription** Frågan om preskription regleras av lagstiftningen i sökande stat i den mån bestämmelse om detta har tagits in i tillämplig överenskommelse (10 § LÖHS). Sådana bestämmelser finns normalt i internationella överenskommelser på skatteområdet. Även om sådan bestämmelse saknas anses den sökande statens preskriptionsregler avgöra tidpunkten för preskription, om inte staterna träffat en ömsesidig överenskommelse om något annat. Det innebär att svenska preskriptionsregler inte ska tillämpas i inkommande handräkningsärenden avseende skatter m.m.
- Kursomräkning** Belopp för vilket handräkning begärs ska om inte annat särskilt föreskrivs räknas om till svenska kronor (se 7 § FÖHS). Betalningen får dock alltid ske i den ansökande statens valuta.
- Säkerhetsåtgärder** En ansökan om säkerhetsåtgärder från annan stat som inte avser fastställda fordringar behöver regelmässigt kompletteras med ett svenskt beslut om betalningssäkring trots att det redan finns ett beslut om säkerhetsåtgärder från sökande stat (prop. 1989/90:14 s. 74). BMT uppdrar åt Skatteverket att ansöka om betalningssäkring hos förvaltningsrätten.
- En förutsättning för betalningssäkring är att det föreligger en fordran på skatt, tull eller avgift. Fordran måste uppgå till betydande belopp. Beslut om betalningssäkring kan ske för både fastställda och icke fastställda fordringsanspråk. När fordran blir fastställd begär processföraren verkställighet av beslutet hos Kronofogden.
- Det kan förekomma att en stat begär att säkerhetsåtgärder ska vidtas i Sverige för redan fastställda fordringar. Skäl för detta kan vara att skatteanspråket inte har vunnit laga kraft eller att fordran är bestridd, d.v.s. att fordran är överklagad eller föremål för omprövning i den sökande staten. I Sverige är det inte möjligt att vidta särskilda begränsade verkställighetsåtgärder för redan fastställda fordringsanspråk. Begränsade verkställighetsåtgärder kan endast vidtas för svenska beslut om betalningssäkring. BMT ska vid behov upplysa sökande stat om denna nationella begränsning. Sökande stat tvingas att välja mellan ett regelrätt utmätningsförfarande eller att avstå från verkställighet. Inom ramen för ett utmätningsförfarande kan Kronofogden ge anstånd med försäljningsåtgärder i vissa fall (8 kap. 19 § UB).
- Delgivning** Handling i ärende rörande utländsk skatt delges enligt delgivningslagen (13 § LÖHS).

Utnyttjande av upplysningar	Vid handräckning i skatteärenden kan svenska myndigheter få upplysningar från andra stater. Ibland kan det på grund av innehållet i EU-rätt eller internationell överenskommelse finnas villkor som begränsar möjligheten att utnyttja upplysningen (specialitetsprincipen). I sådana fall är svenska myndigheter skyldiga att följa dessa villkor (24 § LÖHS och avsnitt 3.1.1).
Processbehörighet	I de fall handräckning föranleder talan inför svensk domstol eller myndighet äger BMT ta emot stämning samt själv eller genom ombud föra talan (7 § LÖHS). Innebörden av bestämmelsen är svårtolkad. Det bör framhållas att det är Skatteverket som företräder sökanden i a-mål i överklagade utskökningsmål och i tvister enligt 2 kap. 30 § andra stycket UB. Denna bestämmelse omfattar även utländska skatter och avgifter som är föremål för handräckning.
Bestridd fordran	Invändning mot verkställighet regleras inte i LÖHS För hantering av invändning mot verkställighet se respektive överenskommelse om handräckning och gällande handledning och ställningstagande avseende hantering av invändning mot verkställighet.
Beslut enligt LÖHS	De beslut som Kronofogden meddelar enligt LÖHS får inte överklagas (23 § LÖHS). Det är därför t.ex. inte möjligt att överklaga ett beslut om att förklara en ansökan verkställbar i Sverige.
Tillämpningsföreskrifter	Enligt 17 § FÖHS finns det en möjlighet för Kronofogden att meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för verkställigheten av LÖHS. Möjligheten att meddela formella föreskrifter har ännu inte utnyttjats.
Regeringen	Om ett ärende är av särskild betydelse eller annars är av sådan beskaffenhet att det bör avgöras av regeringen ska Kronofogden med eget yttrande överlämna ärendet dit.

6.2 Verkställighet av böter, förverkande m.m. i Sverige

6.2.1 Frysning

En typ av säkerhetsåtgärd som i vissa fall kan användas för att säkerställa förverkande inom EU har införts genom lagen om frysning. Lagen bygger på [rambeslutet om frysning](#) (avsnitt 4.2.3.1 och prop. 2004/05:115).

Utländska frysningsbeslut	Med ett utländskt frysningsbeslut avses ett beslut som har meddelats av en rättslig myndighet i en annan medlemsstat i EU i samband med ett straffrättsligt förfarande och översänts till Sverige för erkännande och verkställighet (1 kap. 2 § första stycket 2 p. lagen om frysning). Beslutets syfte ska vara att tillfälligt hindra förstöring, omvandling, flyttning, överföring eller överlåtelse av egendom som i den staten kan omfattas av förverkande eller utgöra bevismaterial.
Intyg	Ett utländskt frysningsbeslut ska skickas direkt till åklagare. Frysningsbeslutet ska åtföljas av ett särskilt intyg (3 kap. 2 § lagen om frysning). Intyget ska vara skrivet på svenska, danska, norska eller engelska.
Verkställbarhetsförklaring	<p>Om ett frysningsbeslut är verkställbart i Sverige ska åklagaren meddela en verkställbarhetsförklaring (2 kap. 4 §). En verkställbarhetsförklaring får inte meddelas om vissa omständigheter föreligger (2 kap. 5 §).</p> <p>Vid verkställigheten tillämpas reglerna om beslag om frysningsbeslutet avser föremål som skäligen kan antas ha betydelse för utredning om brott eller som är förverkat på grund av brott. Sådan verkställighet sker av åklagare. Om frysningsbeslutet avser värdet av förverkad egendom (värdeförverkande) tillämpas reglerna om kvarstad i brottmål (3 kap. 6 § 2 p). Sådan kvarstad verkställs av Kronofogden.</p>
Skyndsamt verkställighet	<p>Ett utländskt frysningsbeslut ska verkställas skyndsamt och om möjligt inom 24 timmar (3 kap. 8 §). Åklagaren får besluta om att uppskjuta verkställigheten i vissa fall. Ett exempel är om verkställigheten skulle kunna skada en pågående utredning om brott.</p> <p>Vid beslag får tvångsmedlen husrannsakan, kroppsvisitation eller kroppsbesiktning användas (3 kap. 10 §). Vid värdeförverkande får åklagaren ta egendom i förvar till dess frysningsbeslutet har verkställts av Kronofogden.</p> <p>Polismyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen ska biträda åklagaren när ett frysningsbeslut ska verkställas som ett beslag eller när ett föremål tas i förvar (3 kap. 12 §).</p>
Efterföljande förfarande	När ett frysningsbeslut har verkställts ska åklagaren skyndsamt begära tingsrättens prövning av verkställbarhetsförklaringen. Om domstolen fastställer verkställbarhetsförklaringen ska den bestämma hur länge verkställbarheten av frysningsbeslutet ska bestå. Tiden kan vid behov förlängas.

En ansökan om överlämnande av egendom som är föremål för verkställighet enligt denna lag handläggs enligt LIRB.

6.2.2 Rambeslutet om böter

Inom EU gäller rådets rambeslut om böter. Sverige har implementerat rambeslutet genom lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen (prop. 2008/09:218). Lagen, som trädde ikraft den 1 januari 2010, kompletteras av förordningen (2009:1428) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen (förordningen om bötesstraff).

Rambeslutet om böter och anslutande svensk lagstiftning behandlas i avsnitt 4.3.

Definition av bötesstraff

Med ett bötesstraff avses en skyldighet enligt ett lagakraftvunnet beslut för en fysisk eller juridisk person att betala ett penningbelopp som i sökande staten utgör påföljd för brott avseende brottslig eller annan straffbar gärning (1 kap. 3 § lagen om bötesstraff). Om avgörandet har meddelats av annan myndighet än domstol krävs att den dömde har kunnat få beslutet prövat av domstol med särskild behörighet i brottmål.

Frågan om vad som avses med domstol med särskild behörighet i brottmål klargjordes av EU-domstolen i förhandsbesked lämnat den 14 november 2013 i målet [Baláz \(mål nr C-60/12\)](#).

Med bötesstraff avses även en skyldighet att:

- betala annan ersättning till brottsoffer än sådan som grundar sig på ett civilrättsligt anspråk
- betala rättegångskostnader och motsvarande ersättning
- betala penningbelopp till en allmän fond eller till en stödorganisation för brottsoffer

I Sverige är ersättning till brottsoffer alltid civilrättsliga anspråk även om de utdöms i ett brottmålsförfarande. I andra stater kan det dock finnas vissa typer av ersättningar till brottsoffer som inte är att betrakta som civilrättsliga anspråk.

Definitionen av bötesstraff omfattar inte beslut om förverkande av hjälpmedel till eller vinning av brott, eller enskilt anspråk som är verkställbart enligt Bryssel I-förordningen (avsnitt 7.1.1).

Behörig myndighet	Inom Kronofogden är det BMT som tar emot ansökningar från andra EU-stater och prövar om ett bötesstraff ska erkännas och verkställas i Sverige. Efter verkställbarhetsbeslut vidarebefordras ansökningarna till inregistreringsteamet i Sundbyberg för registrering i Kronofogdens databas. Om ett beslut, eller andra tillhörande handlingar, felaktigt har sänts till någon annan myndighet ska den myndigheten vidarebefordra försändelsen till BMT (3 kap. 1 § förordningen om bötesstraff).
Intyg	<p>Ett beslut som översänds för erkännande och verkställighet ska åtföljas av ett särskilt intyg som är upprättat i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet om böter (3 kap. 5 § första stycket lagen om bötesstraff). Intyg som skickas till Sverige ska vara skrivna på svenska, danska, norska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk.</p> <p>Om intyget saknas eller till form eller innehåll är så bristfälligt att det inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet ska Kronofogden ge den andra medlemsstaten möjlighet att komplettera sin framställning (3 kap. 7 § lagen om bötesstraff). Detsamma gäller om beslutet om bötesstraff saknas.</p>
Verkställbarhetsförklaring m.m.	<p>Den verkställande staten ska erkänna ett beslut som översänts på föreskrivet sätt utan krav på ytterligare formaliteter. Sverige har valt att meddela ett formellt beslut om verkställighet, en s.k. verkställbarhetsförklaring (3 kap. 8 § lagen om bötesstraff). Verkställbarhetsförklaringen ska innehålla uppgift om:</p> <ul style="list-style-type: none"> – det belopp i svensk valuta som bötesstraffet avser – hur den dömde kan överklaga verkställbarhetsförklaringen <p>Bötesbeloppet ska omräknas till svensk valuta enligt den växelkurs som gällde vid tidpunkten då det utländska bötesstraffet meddelades (3 kap. 3 § lagen om bötesstraff).</p> <p>Rambeslutet om böter kräver inte att det meddelas ett överklagbart beslut men Sverige har av olika skäl ansett att den dömde ska ha en sådan möjlighet. Kronofogdens beslut om verkställbarhetsförklaring gäller omedelbart.</p>
Delgivning	Beslutet om verkställbarhetsförklaring ska delges med den dömde. Delgivningslagen gäller utan några särskilda inskränkningar avseende vilka former av delgivning som är tillåtna. Då beslutet om verkställbarhetsförklaring gäller omedelbart är det inte nödvändigt att avvakta med verkställighetsåtgärder till dess beslutet blivit delgivet.

Hinder för erkännande och verkställighet

I rambeslutet finns ett flertal frivilliga vägransgrunder som gör det möjligt för den verkställande staten att vägra verkställighet i vissa fall. Sverige har valt att tillämpa följande tvingande vägransgrunder (3 kap. 10–11 §§ lagen om bötesstraff):

- om intyget, trots föreläggande om komplettering, saknas eller är så bristfälligt att det inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet
- om det för samma gärning meddelats dom eller beslut i Sverige eller i en annan stat och domen eller beslutet i den andra staten, vid ett fällande avgörande, har verkställts
- om gärningen helt eller delvis har begåtts i Sverige och den inte motsvarar brott enligt svensk lag eller om gärningen enligt svensk lag skulle vara preskriberad
- om den dömda inte hade fyllt 15 år när brottet begicks
- om en verkställbarhetsförklaring inte skulle vara förenlig med bestämmelser om immunitet
- om bötesstraffet har beslutats efter ett skriftligt förfarande och intyget inte anger att den dömda, personligen eller genom behörigt ombud, underrättats om sin rätt att bestrida samt om tidsfristen för detta
- om bötesstraffet har meddelats vid en rättegång där den dömda personligen inte inställt sig och intyget inte anger att denne personligen eller genom behörigt ombud informerats om förfarandet eller att den dömda har förklarat att han eller hon inte motsätter sig bötesstraffet

Enligt rambeslutet om böter är det också möjligt att vägra verkställighet om det skulle strida mot en stats konstitutionella regler och om det strider mot grundläggande rättsprinciper (skäl 6 och artikel 3 i rambeslutet om böter). Sverige har ansett att det är onödigt att i införlivandelagstiftningen hänvisa till grundlag eller andra grundläggande regler. Dessa regler är ändå tillämpliga.

Dubbel straffbarhet

Den svenska utgångspunkten är att utländska bötesstraff ska verkställas i Sverige även om bötesstraffet avser gärningar som inte är straffbara i Sverige. Sverige tillämpar således inte något generellt krav på dubbel straffbarhet där en sådan tillämpning skulle vara möjlig. Sverige ställer endast krav på dubbel straffbarhet när det gäller gärningar som har begåtts i Sverige

(3 kap. 11 § 2 p. lagen om bötesstraff). Exempel på något som kan vara straffbart i annan stat men som inte är det i Sverige är att olovligt uppehålla sig i trapphus och på andra liknande platser.

Sveriges tillämpning är förenlig med EU-domstolens dom av den 3 maj 2007 i målet [Advocaten voor de Wereld VZW mot Leden van Ministerraad](#) (mål nr C-303/05). I avgörandet kom domstolen fram till att avskaffandet av kontroll av kravet på dubbel straffbarhet enligt rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna inte strider mot den straffrättsliga legalitetsprincipen.

Belastningsregistret

Kronofogden har tillgång till det s.k. belastningsregistret för att kunna ta ställning till om det finns en tidigare dom, eller annat avgörande som utgör hinder mot erkännande/verkställighet (10 § 21 p. förordningen [1999:1134] om belastningsregister). Det är Polisen som med hjälp av automatiserad behandling för ett belastningsregister. Detta register innehåller bl.a. uppgifter om den som genom dom, strafföreläggande eller ordningsbot ålagts påföljd för brott (2 § lagen [1998:620] om belastningsregister). Kronofogden genom BMT har inte s.k. direktåtkomst till belastningsregistret utan skickar en förfrågan till Polisen i varje enskilt fall.

Överklagande av verkställbarhetsförklaringen

Den dömde kan överklaga verkställbarhetsförklaringen (3 kap. 12 § lagen om bötesstraff). Överklagande ska ske inom tre veckor från delgivningstillfället och göras till den tingsrätt som enligt 18 kap. 1 § UB prövar överklagande av Kronofogdens beslut. Ett överklagande som inte har kommit in i rätt tid ska avvisas av Kronofogden. Vid domstolens handläggning gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden (ärendelagen).

I de fall verkställbarhetsförklaringen överklagas kan domstolen meddela ett beslut om inhibition (26 § ärendelagen).

Invändning mot verkställighet

Gäldenären kan med stöd av de s.k. vägransgrunderna i 3 kap. 10–11 §§ lagen om bötesstraff överklaga Kronofogdens verkställbarhetsförklaring. Gäldenären kan också hos Kronofogden invända om hinder mot verkställighet. Sådan invändning handläggs som huvudregel enligt 3 kap. 21 § UB på samma sätt som en invändning mot en fordran som fastställts i Sverige. Invändning om preskription ska dock prövas enligt lagen i den stat där domen eller beslutet meddelats. Lagvalsfrågan är inte uttryckligen reglerad i vare sig rambeslutet eller lagen om bötesstraff, Mot bakgrund av att sökandestatens

preskriptionsregler ska tillämpas enligt samtliga internationella överenskommelser gällande skattehandräckning samt gällande nordiska böter förefaller det emellertid rimligt att utgå ifrån principen att domsstatens preskriptionsbestämmelser ska tillämpas även gällande preskriptionsinvändningar mot denna måltyp. Kronofogden ska utreda vilken lagstiftning som är tillämplig. Sökandestaten ska inte föreläggas att ge in tillämplig lagstiftning.

Gällande kommunikation se avsnitt 6.1.1.3.

Verkställighet

Ett utländskt bötesstraff som erkänns i Sverige ska i princip verkställas enligt vad som gäller för verkställighet av motsvarande svensk bötesstraff (3 kap. 1 § lagen om bötesstraff). Utländska bötesstraff handläggs precis som svenska bötesstraff som allmänna mål.

En skillnad jämfört med svenska böter är att utländska bötesstraff ska verkställas skyndsamt efter det att en verkställbarhetsförklaring har meddelats (3 kap. 4 § förordningen om bötesstraff).

Vid Kronofogdens verkställighet sker inte heller avräkning enligt lagen om avräkning vid återbetalning av skatter och avgifter. Avräkning anses inte vara en exekutiv åtgärd utan liknas vid ett clearingförfarande mellan en skatt- eller avgiftsskyldigs olika konton hos svenska myndigheter (prop. 1984/85:108 s. 73).

Sverige har som verkställande stat en exklusiv rätt att besluta om vilka verkställighetsåtgärder som ska vidtas, inklusive grunderna för att avbryta verkställigheten (artikel 9.1 rambeslutet om böter).

Handläggande verkställighetsteam bör omgående återredovisa utländska bötesstraff som inte kan verkställas. En sådan hantering gör det möjligt för sökande stat att själv verkställa fordringsanspråket eller att begära verkställighet i annan medlemsstat.

Företrädesrätt vid löneutmätning

I 7 kap. 14 § 3 p. UB anges att sådana fordringar som anges i 2 § indrivningslagen, där bl.a. böter och viten omnämns, ska omfattas av företrädesrätt vid löneutmätning. Även utländska böter torde omfattas av företrädesrätten i tredje punkten (KUB IV s. 287).

Omprövning och eftergift

Endast den utfärdande staten har rätt att ompröva beslutet om bötesstraff (artikel 11 rambeslutet om böter). Både utfärdande

stat och verkställande stat har rätt att efterge betalnings-skyldigheten genom beslut om nåd eller amnesti (avsnitt 4.1.1). Vid invändning mot böteskravet bör gäldenären upplysas om att det är fråga om ett lagakraftvunnet fordringsanspråk. Gälde-nären bör dock upplysas om att beslutet eventuellt kan angripas med extraordinära rättsmedel i sökandestaten.

Förbud mot bötesförvandling

En skillnad jämfört med svenska böter är att utländska bötes-straff inte får förvandlas till fängelse (3 kap. 2 § andra stycket lagen om bötesstraff). Det spelar således inte någon roll att bötesförvandling är tillåten enligt den sökande statens lagstiftning.

Upphävande av verkställbarhets-förklaring

En verkställbarhetsförklaring ska enligt 3 kap. 14 § lagen om bötesstraff upphävas bl.a. om:

- det framkommer att straffet inte får verkställas i Sverige
- nåd beviljats
- egendom som kan användas för verkställighet inte påträffas eller det av någon annan anledning inte är möjligt att verkställa straffet
- begäran om verkställighet återkallas

I de flesta fall beslutar Kronofogden om upphävande. Domstol ska fatta beslut i de fall verkställbarhetsförklaringen efter över-klagande är föremål för domstolens prövning eller då domstol fastställt förklaringen och det därefter framkommer att straffet inte får verkställas i Sverige.

Innan domstol upphäver en verkställbarhetsförklaring ska Kronofogden ha beretts tillfälle att yttra sig.

Om en verkställbarhetsförklaring upphävs ska de verkställig-hetsåtgärder som vidtagits återgå.

Överklagande av verkställighet

För överklagande av Kronofogdens beslut i frågor som rör verkställighet gäller bestämmelserna i 18 kap. UB (3 kap. 15 § lagen om bötesstraff).

Nedsättning

Om det under verkställigheten framkommer att bötesbeloppet till viss del har betalats eller verkställts i annan medlemsstat ska Kronofogden sätta ned beloppet. Vid sådan nedsättning ska den växelkurs tillämpas som gällde vid tidpunkten då det utländska bötesstraffet meddelades.

Fördelning av medel	Värdet av det som har drivits in tillfaller staten (3 kap. 16 § lagen om bötesstraff). Regeringen får, efter överenskommelse med den andra medlemsstaten, besluta om en annan fördelning.
Kostnader	Medlemsstaterna får inte begära ersättning av varandra för kostnader som uppstår i samband med verkställigheten (artikel 17 rambeslutet om böter).
Samråd med sökande stat	Kronofogden ska samråda med behörig myndighet i sökande stat innan Kronofogden meddelar beslut om att ett bötesstraff inte är verkställbart i Sverige (3 kap. 5 § förordningen om bötesstraff). Detsamma gäller innan Kronofogden eller rätten meddelar beslut om att verkställbarhetsförklaringen upphävs. Samråd ska även ske med sökande stat om kronofogden behöver information.
Information till sökande stat	<p>Kronofogden ska underrätta myndigheten i den sökande staten om (3 kap. 6 § förordningen om bötesstraff):</p> <ul style="list-style-type: none"> – verkställighet har vägrats – en verkställbarhetsförklaring har överklagats eller rättsens beslut i frågan har överklagats – en verkställbarhetsförklaring har upphävts – den dömda har visat att han eller hon redan har betalat böterna – bötesstraffet till fullo har verkställts <p>Handläggande verkställighetsteam ska lämna information till BMT så att Kronofogden kan uppfylla sin redovisningsskyldighet till sökande stat.</p>

6.2.3 Rambeslutet om förverkande

Inom EU gäller rådets rambeslut 2006/783/RIF av den 6 oktober 2006 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande av beslut om förverkande ([rambeslutet om förverkande](#)). Sverige har implementerat rambeslutet om förverkande den 1 juli 2011 genom lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen (lagen om förverkande), se prop. 2010/11:43. Lagen kompletteras av förordningen (2011:578) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen (förordningen om förverkande). Rambeslutet är föremål för vissa ändringar genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/42/EU som träder i kraft 4 oktober 2016 (EUR-Lex - 32014L0042).

Definition av förverkandebeslut	Med ett beslut om förverkande avses ett straff eller en åtgärd enligt ett lagakraftvunnet beslut, som har meddelats av en domstol i annan EU-medlemsstat efter rättegång på grund av brottslig handling. Beslutet kan omfatta såväl hjälpmedel vid brott som egendom som utgjort vinning av ett brott eller motsvarande värde (artikel 2 rambeslutet om förverkande). Vidare omfattas vissa beslut om förverkande som grundar sig på bestämmelser om utökade möjligheter till förverkande (1 kap. 3 § lagen om förverkande). Lagen ska inte tillämpas på beslut om förverkande som innebär att egendom ska återställas till rättmätig ägare.
Behörig myndighet	<p>Inom Kronofogden är det BMT som tar emot ansökningar från andra EU-stater och prövar om ett förverkandebeslut ska erkännas och verkställas i Sverige.</p> <p>Om ett beslut eller andra tillhörande handlingar felaktigt har sänts till någon annan myndighet ska den myndigheten vidarebefordra försändelsen till BMT (3 kap. 1 § förordningen om förverkande).</p>
Intyg	<p>Ett beslut som översänds för erkännande och verkställighet ska åtföljas av ett särskilt intyg som är upprättat i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet. Intyget ska vara skrivet på svenska, danska, norska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk (3 kap. 5 § lagen om förverkande).</p> <p>Om intyget saknas eller till form eller innehåll är så bristfälligt att det inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet ska Kronofogden genom BMT ge den andra medlemsstaten möjlighet att inom viss tid komma in med komplettering. Detsamma gäller om beslutet om förverkande saknas (3 kap. 7 § lagen om förverkande).</p>
Verkställbarhetsförklaring m.m.	<p>Den verkställande staten ska erkänna ett beslut som översänts på föreskrivet sätt utan krav på ytterligare formaliteter. Sverige har valt att föreskriva att Kronofogden ska meddela ett formellt överklagbart beslut om verkställighet, en s.k. verkställbarhetsförklaring (3 kap. 8 § lagen om förverkande).</p> <p>Verkställbarhetsförklaringen ska innehålla uppgift om:</p> <ul style="list-style-type: none"> – det belopp i svensk valuta eller den egendom som beslutet omfattar

- om beslutet som avser viss egendom får verkställas genom betalning eller verkställighet avseende egendomens värde (3 kap. 2 § andra stycket lagen om förverkande) och i så fall med belopp angivet i svensk valuta
- hur beslutet ska verkställas, om det finns andra beslut om förverkande eller ett eller flera beslut för att säkerställa verkställighet av ett beslut om förverkande
- hur den mot vilken förklaringen gäller kan överklaga beslutet

Förverkandebeloppet ska omräknas till svensk valuta enligt den växelkurs som gällde vid tidpunkten då det utländska beslutet om förverkande meddelades (3 kap. 3 § lagen om förverkande).

Kronofogdens beslut om verkställbarhetsförklaring gäller omedelbart. Detta innebär att verkställigheten kan påbörjas även om den person beslutet riktar sig emot överklagar verkställbarhetsförklaringen.

I samband med att Kronofogden meddelar beslut om verkställbarhetsförklaring får myndigheten meddela beslut uppskov om skäl föreligger enligt 3 kap. 13 § lagen om förverkande.

Så snart Kronofogden har meddelat en verkställbarhetsförklaring ska myndigheten, om beslutet om förverkande avser egendom som är föremål för frysning, underrätta såväl den åklagare som meddelat en verkställbarhetsförklaring enligt lagen om frysning som den domstol som har fastställt förklaringen (3 kap. 9 § förordningen om förverkande).

Delgivning

Beslutet om verkställbarhetsförklaring ska delges med den mot vilken den gäller. Delgivningslagen gäller utan några inskränkningar avseende vilka former av delgivning som är tillåtna. Då beslutet om verkställbarhetsförklaring gäller omedelbart är det inte nödvändigt att avvakta med verkställighetsåtgärder till dess beslutet blivit delgivet. Om Kronofogden beslutar om uppskov med verkställigheten behöver delgivning inte ske så länge skälen för uppskov består (3 kap. 8 § andra stycket 4 p. lagen om förverkande).

Hinder mot erkännande och verkställighet

I rambeslutet finns ett tvingande och ett flertal frivilliga vägransgrunder som gör det möjligt för den verkställande staten att vägra verkställighet i vissa fall. Sverige har valt att ha följande som tvingande vägransgrunder (3 kap. 10–11 §§ lagen om förverkande):

- om intyget, trots föreläggande om komplettering, saknas eller är så bristfälligt att det inte utan väsentlig svårighet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet
- om det för samma gärning meddelats dom eller beslut i Sverige eller i en annan stat och domen eller beslutet i den andra staten, vid ett fällande avgörande, har verkställts
- om det enligt 20 kap. 7 § RB eller motsvarande bestämmelse i annan svensk lag har meddelats beslut att inte väcka åtal för det brott som ligger till grund för beslutet om förverkande
- om en verkställbarhetsförklaring inte skulle vara förenlig med bestämmelser om immunitet
- om beslutet om förverkande har meddelats vid rättegång där den mot vilket beslutet riktar sig inte varit närvarande och det av intyget inte framgår att denne personligen eller genom behörigt ombud informerats om förfarandet eller att den dömda har förklarat att han eller hon inte motsätter sig förverkandebeslutet
- om gärning som ligger till grund för beslutet om förverkande, helt eller delvis har begåtts i Sverige och inte motsvarar brott enligt svensk lag eller preskription har inträtt enligt 36 kap. 15 § BrB

Enligt rambeslutet om förverkande är det också möjligt att vägra verkställighet om det skulle strida mot en stats konstitutionella regler och om det strider mot grundläggande rättsprinciper (artikel 8). Sverige har ansett att det inte är nödvändigt att i lagen om förverkande hänvisa till grundlag eller andra grundläggande regler. Dessa regler är ändå tillämpliga.

Dubbel straffbarhet

I rambeslutet om förverkande får krav på dubbel straffbarhet inte ställas upp, om den utfärdande staten anser att gärningen som har föranlett förverkandebeslutet motsvarar något av de brott som anges i artikel 6.1 samt att brottet har en straffskala med ett högsta frihetsstraff om minst tre år, de s.k. listbrotten. Det är den utfärdande staten som prövar om det är fråga om något av de uppräknade brotten. Sverige får således inte göra någon egen bedömning.

Den svenska utgångspunkten är att utländska beslut om förverkande ska verkställas i Sverige även om beslutet avser gärningar som inte är straffbara i Sverige. Sverige tillämpar

således inte något generellt krav på dubbel straffbarhet där en sådan tillämpning skulle vara möjlig. Sverige ställer endast krav på dubbel straffbarhet när det gäller gärningar som har begåtts i Sverige (3 kap. 11 § 5 p. lagen om förverkande).

Uppskov med verkställigheten

Kronofogden får besluta om uppskov på viss tid med verkställigheten av ett beslut om förverkande (3 kap. 13 §):

- om verkställigheten skulle skada en pågående brottsutredning
- om samma egendom eller samma fysiska eller juridiska person redan är föremål för ett förfarande om förverkande
- om beslutet om förverkande måste översättas
- om det finns risk för överförverkande

Tiden för uppskov kan förlängas av Kronofogden som även får besluta att vidtagna åtgärder ska återgå. När skälen för uppskov upphört ska verkställigheten återupptas (3 kap. 13 § sista stycket lagen om förverkande). Kronofogden ska informera den andra staten om att uppskov har meddelats (3 kap. 8 § 3 p. förordningen om förverkande).

Kronofogden ska, om det inte är obehövligt, samråda med åklagarmyndigheten i syfte att utreda om det finns skäl för att besluta om uppskov enligt 3 kap. 13 § 1 p. lagen om förverkande (3 kap. 4 § förordningen om förverkande).

Överklagande av verkställbarhetsförklaring

Den mot vilken förklaringen riktar sig kan som nämnts överklaga verkställbarhetsförklaringen (3 kap. 14 § lagen om förverkande). Överklagande ska ske inom tre veckor från delgivningstillfället och göras till den tingsrätt som enligt 18 kap. 1 § UB prövar överklagande av Kronofogdens beslut. Ett överklagande som inte har kommit in i rätt tid ska avvisas av Kronofogden. Vid domstolens handläggning gäller ärendelagen. I de fall verkställbarhetsförklaringen överklagas kan domstolen meddela ett beslut om inhibition (26 § ärendelagen).

Invändning mot verkställighet

Gäldenären kan med stöd av de s.k. vägransgrunderna i 3 kap. 10–11 §§ lagen om förverkande överklaga Kronofogdens verkställbarhetsförklaring. Gäldenären kan också hos Kronofogden invända om hinder mot verkställighet. Sådan invändning handläggs som huvudregel enligt 3 kap. 21 § UB på samma sätt som en invändning mot en fordran som fastställts i Sverige. Invändning om preskription ska dock prövas enligt lagen i den stat där domen eller beslutet

meddelats. Lagvalsfrågan är inte uttryckligen reglerad i vare sig rambeslutet eller lagen om bötesstraff. Mot bakgrund av att sökandestatens preskriptionsregler ska tillämpas enligt samtliga internationella överenskommelser gällande skattehandräckning samt gällande nordiska böter förefaller det emellertid rimligt att utgå ifrån principen att domsstatens preskriptionsbestämmelser ska tillämpas även gällande preskriptionsinvändningar mot denna måltyp. Kronofogden ska utreda vilken lagstiftning som är tillämplig. Sökandestaten ska inte föreläggas att ge in tillämplig lagstiftning.

Gällande kommunikation se avsnitt 6.1.1.3.

Verkställighet

Ett utländskt förverkande som erkänns i Sverige ska i princip verkställas enligt vad som gäller för verkställighet av motsvarande svenska förverkande (3 kap. 1 § lagen om förverkande). Utländska beslut om förverkande handläggs liksom svenska beslut om förverkande som a-mål.

När verkställbarhetsförklaring meddelats ska beslutet om förverkande verkställas skyndsamt.

Verkställighet får till skillnad från verkställighet av rambeslutet om böter ske i flera medlemsstater samtidigt om detta krävs (artikel 5 rambeslutet om förverkande).

Verkställighet av beslutet får inte ske genom frihetsberövande eller någon annan åtgärd som ersätter förverkandet. Däremot kan verkställighet som avser viss egendom ske genom betalning eller verkställighet avseende egendomens värde, om det är lämpligt. Den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten måste samtycka till åtgärden.

Sverige har som verkställande stat en exklusiv rätt att besluta om vilka verkställighetsåtgärder som ska vidtas, inklusive grunderna för att avbryta verkställigheten.

Handläggande verkställighetsteam bör omgående återredovisa utländska förverkandebeslut som inte kan verkställas. Detta för att den ansökande staten ska ges möjlighet att själv verkställa beslutet eller att begära verkställighet i annan medlemsstat.

Upphävande av verkställbarhetsförklaringen

Verkställbarhetsförklaringen ska upphävas om (3 kap. 15 § lagen om förverkande):

- det framkommer skäl, som om de varit kända tidigare, inneburit att någon verkställbarhetsförklaring inte hade meddelats

- verkställigheten av något annat skäl måste upphöra, t.ex. om den andra staten återkallar sin begäran om verkställighet, regeringen beviljar nåd eller om det inte påträffas någon egendom som kan användas för verkställigheten

I de flesta fall beslutar Kronofogden om upphävande. Domstol ska fatta beslut i de fall verkställbarhetsförklaringen efter överklagande är föremål för domstolens prövning eller då domstolen fastställer förklaring och det därefter framkommer att straffet inte får verkställas i Sverige. Kronofogdens beslut ska innehålla skälen för beslutet.

Innan domstolen upphäver en verkställbarhetsförklaring ska Kronofogden ha beretts tillfälle att yttra sig.

Om en verkställbarhetsförklaring upphävs ska de verkställighetsåtgärder som vidtagits så vitt möjligt återgå (3 kap. 15 § lagen om förverkande).

Överklagande av verkställighet

Vid överklagande av Kronofogdens beslut i frågor som rör verkställighet gäller bestämmelserna i 18 kap. UB (3 kap. 16 § andra stycket lagen om förverkande).

Avräkning

Vid Kronofogdens verkställighet sker inte heller avräkning enligt lagen om avräkning vid återbetalning av skatter och avgifter. Avräkning anses inte vara en exekutiv åtgärd utan liknas vid ett clearingförfarande mellan skatt eller avgiftsskyldigs olika konton hos svenska myndigheter (prop. 1984/85:108 s. 73).

Omprövning och eftergift

Endast den utfärdande staten har rätt att ompröva beslutet om förverkande. Både den utfärdande och verkställande staten får bevilja amnesti och nåd. (artikel 13.1–2 rambeslutet om förverkande).

Nedsättning

Det verkställbara beloppet ska sättas ned om beslutet om förverkande avser betalningsskyldighet och det under verkställigheten av beslutet visar sig att detta till någon del har betalats in eller verkställts i en annan stat. Beslutet om nedsättning ska fattas av Kronofogden med tillämpning av den växelkurs som gällde vid tidpunkten för beslutet om förverkande (3 kap. 12 § lagen om förverkande).

Det efterföljande förfarandet

Om det vid verkställigheten erhålls annan egendom än pengar ska denna som huvudregel säljas. Undantag ska göras för egendom som kan befaras komma till brottslig användning eller annars är olämplig att sälja. Denna egendom ska i stället oskadliggöras av den myndighet som förvarar egendomen.

Egendom som inte går att säljas får förstöras (3 kap. 17 § lagen om förverkande).

I vissa fall kan egendomen överföras till den medlemsstat som sänt över beslutet om förverkande.

**Fördelning av
inlutna medel**

Det belopp som drivs in vid verkställigheten tillfaller den svenska staten om beloppet understiger 10 000 euro eller motsvarande belopp. Om högre belopp drivs in ska beloppet delas mellan den svenska staten och den andra medlemsstaten. Regeringen får efter överenskommelse med den andra medlemsstaten besluta om annan fördelning av medlen (3 kap. 18 § lagen om förverkande).

Kostnader

Medlemsstaterna får inte begära ersättning av varandra för kostnader som uppstår i samband med verkställigheten (artikel 20 rambeslutet om förverkande).

**Samråd med
sökande stat**

Kronofogden ska samråda med behörig myndighet i sökande-
staten innan Kronofogden meddelar beslut om att ett beslut om
förverkande inte är verkställbart i Sverige (3 kap. 3 § förord-
ningen om förverkande). Detsamma gäller innan Kronofogden
meddelar beslut att upphäva en verkställbarhetsförklaring.

Innan rätten upphäver en verkställbarhetsförklaring ska Krono-
fogden ha getts tillfälle att yttra sig. Kronofogden ska inför
yttrandet samråda med den behöriga myndigheten i den andra
medlemsstaten, om det inte är uppenbart obehövligt.

**Information till
sökande stat**

Kronofogden ska genom BMT underrätta myndigheten i den
sökande staten om (3 kap. 7–8 §§ förordningen om förverkande):

- i förekommande fall, om att verkställighet inte får ske genom frihetsberövande eller andra åtgärder som ersätter förverkandet
- att erkännande och verkställighet har vägrats
- att det finns risk för att det sammanlagda värdet av det som verkställs kan komma att överstiga det belopp som anges i beslutet om förverkande
- att uppskov har meddelats och hur långt detta väntas bli
- att ett meddelat uppskov har upphört
- att Kronofogdens verkställbarhetsförklaring överklagats eller rättens beslut i frågan har överklagats
- att beslut avseende verkställigheten har överklagats

- att verkställbarhetsförklaring har upphävts
- att beslutet om förverkande har verkställts samt hur influtna medel ska fördelas mellan medlemsstaterna

Handläggande verkställighetsteam ska lämna information till BMT så att Kronofogden kan uppfylla sin redovisningsskyldighet till sökande stat.

6.2.4 Nordiska verkställighetslagen

När det gäller bedömningen av vilka fordringar som kan verkställas i annan stat med stöd av NVL hänvisas till redogörelsen i avsnitt 4.5. Nedan behandlas de bestämmelser som har betydelse vid verkställighet i Sverige.

Ansökan från annan stat

Myndighet i annan nordisk stat ansöker om verkställighet av fordringsanspråk enligt NVL hos Kronofogden (1, 3 och 4 §§ NVL jämfört med 4 a § NVF). Inom Kronofogden är det BMT som tar emot ansökningar från de nordiska staterna. Efter kontroll vidarebefordras ansökningarna till inregistreringsteamet i Sundbyberg för registrering i Kronofogdens databas.

När ärendet blivit inregistrerat avslutar BMT sin handläggning med att skicka en bekräftelse till sökande stat. Därefter sker alla kontakter, korrespondens och redovisning av medel etc. direkt mellan berört verkställighetsteam i Sverige och sökande myndighet i den andra staten. Det gäller även vid återredovisning av handlingar i ärendet.

Kvarstad m.m.

Bestämmelser om användning av beslag och kvarstad på begäran av myndigheter i Danmark, Finland, Island och Norge finns i LIRB (4 a § NVL). Enligt den lagen handläggs framställningar om beslag och kvarstad av åklagare (4 kap. 14 och 15 §§ LIRB). Vid begäran om kvarstad från annan stat ska åklagare pröva om det finns förutsättningar för kvarstad. Om så är fallet ska ärendet överlämnas till rätten för beslut. Vid begäran om beslag ska verkställda beslag skyndsamt anmälas till rätten för prövning.

NVL torde ha ett resttillämpningsområde i förhållande till LIRB. Exempel på ett tänkbart fall där NVL kan tillämpas är där ansökan om kvarstad avser en gärning som inte utgör brott enligt svensk lagstiftning.

Kursomräkning

Belopp i utländsk valuta ska räknas om till svenska kronor efter köpkursen dagen före den dag då framställningen bifalls i Sverige (6 § NVF).

Verkställighet	<p>Verkställighet sker enligt svensk lag (2 § NVL). I första hand avses BVL men i 6 § andra stycket BVL hänvisas även till indrivningslagen. Verkställighet hos Kronofogden sker enligt UB. Fråga om hinder mot verkställighet på grund av preskription ska prövas enligt lagen i den stat där domen har meddelats (31 § NVL).</p> <p>Vid Kronofogdens verkställighet sker inte avräkning enligt lagen om avräkning vid återbetalning av skatter och avgifter. Avräkning anses inte vara en exekutiv åtgärd utan liknas vid ett clearingförfarande mellan en skatt- eller avgiftsskyldigs olika konton hos svenska myndigheter (prop. 1984/85:108 s. 73).</p>
Invändning mot verkställighet	<p>Om gäldenären invänder mot verkställighet hos Kronofogden avseende en ett bötesstraff som omfattas av NVL ska invändningen som huvudregel handläggas enligt 3 kap. 21 § UB på samma sätt som en invändning i ett allmänt mål där fordran fastställts i Sverige. Invänder gäldenären att hinder mot verkställighet föreligger på grund av preskription ska invändningen dock prövas enligt lagen i den stat, där domen meddelats (31 § NVL).</p>
Kommunikation	<p>Till skillnad från vad som gäller övriga internationella överenskommelser ska inte invändningar och beslut gällande nordiska böter kommuniceras via BMT. All kommunikation sker i stället direkt mellan verkställighetsteamet och den utländska sökande myndigheten. Sökandestaten ska som huvudregel beredas tid att yttra sig inom fyra veckor från dagen för förelägget.</p>
Företrädesrätt vid löneutmätning	<p>I 7 kap. 14 § 3 p. UB anges att sådana fordringar som anges i 2 § indrivningslagen, där bl.a. böter och viten omnämns, ska omfattas av företrädesrätt vid löneutmätning. Även utländska böter torde omfattas av företrädesrätten i punkten 3 (KUB IV s. 287).</p>
Omprövning	<p>Endast den utfärdande staten har rätt att ompröva beslutet om bötesstraff. Omprövning blir sällan aktuell då det rör sig om lagakraftvunna avgöranden.</p>
Nåd/eftergift	<p>NVL baseras på principen att såväl domslandet som verkställighetslandet ska kunna meddela beslut om nåd eller eftergift (prop. 1962:203 s. 70 och avsnitt 4.1.1).</p>
Förvandling av böter	<p>Förvandling av böter och viten som utdömts i annan stat får inte ske (2 § NVL). Ett förvandlingsstraff som redan fastställts i annan nordisk stat för sådana fordringar kan dock avtjänas i Sverige (5 § NVL).</p>

I vissa nordiska stater förekommer det att förvandlingsstraff utdöms samtidigt med fordringar på böter och viten. Begäran om verkställighet från annan nordisk stat kan därför i första hand avse verkställighet av bötes- eller vitesbeloppet, och i andra hand, om detta belopp inte kan drivas in, verkställighet av det redan utdömda förvandlingsstraffet. Kronofogden ska överlämna en begäran om verkställighet av förvandlingsstraff till Kriminalvården (7 § andra stycket NVF). Kriminalvården får innan verkställighetsfrågan avgörs begära att ytterligare åtgärder vidtas för att driva in bötesstraffet. Förvandlingsstraff för böter får inte verkställas om böterna betalas. Betalning kan ske fram till dess straffet har verkställts (7 § tredje stycket NVL). Om böterna endast betalas delvis ska förvandlingsstraffet sättas ned i motsvarande mån. En nedsättning får dock inte avse del av dag.

Redovisning av medel

Redovisning av inbetalda medel ska ske direkt från Kronofogdens verkställighetsteam till den sökande nordiska myndigheten. Detsamma gäller återredovisning av handlingar i ärendet vid avslut av ärendet. Handläggande verkställighetsteam rekvrirerar vid behov handlingar från inregistreringsteamet i Sundbyberg.

Kostnader

Kostnader som inte täcks genom vidtagna verkställighetsåtgärder ska enligt NVL stanna på statsverket (35 § NVL).

I de fall verkställighetsåtgärder vidtagits och kostnader redan uppstått då återkallelse sker från sökande stat finns det skäl att ge sökande stat en statusrapport och klarlägga orsakerna till återkallelsen. Detta för att undvika att kostnader onödigtvis belastar statsverket. Enligt 17 kap. 11 § UB saknas det grund för att ta ut kostnader av gäldenären vid återkallelse.

Nåd och eftergift

NVL baseras på den principen att såväl domlandet som verkställighetslandet ska kunna meddela beslut om nåd eller eftergift (prop. 1962:203 s. 70). Det förutsätts dock att yttrande inhämtas från behörig myndighet i domlandet.

Överklagande

Kronofogdens beslut enligt NVL överklagas till allmän förvaltningsdomstol (26 § NVL jämfört med 4 a § 2 p. NVF).

Skuldsanering

En fordran enligt NVL omfattas av en skuldsanering på samma villkor som andra fordringar enligt skuldsaneringslagen. Kronofogden bör underrätta sökande stat i de fall beslut om inledande av skuldsanering har meddelats och informera om att sökande stat själv får bevaka sin rätt i skuldsaneringen. När ett

beslut om skuldsanering har vunnit laga kraft ska verkställighetsteamet återredovisa fordringsanspråket till sökande stat.

6.2.5 Internationella överenskommelser och internationella verkställighetslagen

En främmande stat kan ansöka om verkställighet av förverkande med åberopande av någon av förverkandekonventionerna (avsnitt 4.6.1). Verkställighet av böter är endast möjligt enligt Europeiska brottmålsdomskonventionen.

Ansökan från annan stat

En framställning om verkställighet i Sverige ska vara åtföljd av avgörandet i original eller bestyrkt avskrift samt intyg om att avgörandet är verkställbart, om detta inte framgår av övriga handlingar i ärendet. Handlingarna ska vara åtföljda av en översättning till svenska eller engelska (4 § IVF). Framställning om verkställighet i Sverige görs hos Justitiedepartementet (8 § IVL).

Avslagsgrunder

Regeringen kan avslå framställningen på grundval av vissa avslagsgrunder. IVL innehåller både absoluta hinder mot verkställighet (5 § IVL) och fakultativa hinder (6 § IVL). Ett av de absoluta hindren är kravet på dubbel straffbarhet.

Om avslag inte sker ska framställningen överlämnas till riksåklagaren för vidare handläggning. Denne ansöker hos Stockholms tingsrätt om prövning av framställningen. Finner riksåklagaren att hinder föreligger mot verkställighet i Sverige ska ärendet omedelbart hänskjutas till regeringen (5 § IVF).

Domstolsprövning

Domstolens handläggning sker enligt RB:s regler i brottmål, vilket bl.a. innebär att de särskilda reglerna om överklagande blir tillämpliga. Vid förhandlingen ska den dömde som huvudregel höras personligen, om han eller hon begär det.

Ny påföljd

Om det inte finns några hinder mot verkställighet ska tingsrätten bestämma ny påföljd enligt vad som i den svenska lagen är föreskrivet om påföljd för motsvarande brott. Domstolens avgörande är i alla avseenden likställt med dom i vanligt brottmål. Den svenska domstolen är bunden av den tidigare domstolens bedömning i skuldfrågan och får inte pröva om den dömde har gjort sig skyldig till brottet.

Strafföreläggande

I stället för att ansöka hos tingsrätten kan riksåklagaren själv pröva framställningen om verkställighet av ett bötesstraff eller förverkande och utfärda ett strafföreläggande för det brott som påföljden avser. Överstiger de utdömda böterna vissa belopp får strafföreläggande inte utfärdas. Om strafföreläggandet inte

godkänns gör riksåklagaren ansökan till rätten om prövning av framställningen av verkställighet (16 § IVL).

Riksåklagaren ska underrätta myndigheten i den främmande staten om vidtagna åtgärder samt när rättens avgörande vunnit laga kraft eller när utfärdat strafföreläggande godkänts (6 § IVF).

Restföring

Av regleringen torde följa att avgörande som vunnit laga kraft samt godkänt strafföreläggande restförs på samma sätt som svenska böter och förverkanden, d.v.s. som bandmål via Polisen. Inga handlingar finns därmed hos Kronofogden.

Bötesbelopp

Vid utländska bötesstraff ska bötesbeloppet direkt omvandlas till svenska kronor med iakttagande av att vissa maximibelopp inte överskrids (12 § IVL).

Omräkning av förverkande-belopp

Avser framställningen verkställighet av förverkande av visst belopp i pengar eller värdet av viss egendom ska förverkande-beloppet omräknas till svenska kronor med tillämpning av den växelkurs som gäller vid tiden för beslutet (14 § IVL).

Verkställighet

Vid verkställighet av förverkande och bötesstraff hänförliga till framställning från främmande stat gäller samma regler som för motsvarande påföljder som ådömts i Sverige. Verkställigheten ska upphöra om den dömde beviljats nåd i ursprungsstaten. Detta innebär inte att användningen av nådeinstitut är exklusivt förbehållen ursprungsstaten. Däremot får endast den främmande staten besluta om ny prövning av den ursprungliga domen.

Verkställighet av böter får inte äga rum för bötesbelopp som den dömde betalt till behörig myndighet i den främmande staten innan framställningen om verkställighet delgavs honom.

Anstånd eller avbetalning som medgivits i den främmande staten ska respekteras vid verkställigheten i Sverige (24 § IVL).

Förvandling av böter

Böter som bestäms enligt IVL får inte förvandlas till fängelse (36 § IVL).

Fördelning av medel

Egendom eller dess värde som förverkats med stöd av IVL tillfaller staten. Regeringen får dock på begäran av den främmande staten besluta att helt eller delvis överlämna egendomen eller dess värde (36 § IVL).

6.3 Socialförsäkringsförordningen och socialtillämpningsförordningen

EU:s socialförsäkringsförordningar har behandlats i avsnitt 3.4. De stater som omfattas är samtliga EU-stater samt Island, Norge, Liechtenstein och Schweiz.

Begäran om upplysningar

På begäran av någon av dessa stater ska Kronofogden tillhandahålla alla upplysningar som skulle kunna vara av värde för den sökande myndigheten vid indrivningen av dess fordran. Kronofogden ska lämna den information som följer av Kronofogdens lagliga befogenhet och som gäller för indrivning av liknande svenska fordringar (artikel 76.1 och 3 socialtillämpningsförordningen). BMT inhämtar uppgifter för vidarebefordran till sökande stat. Om den som begäran rör inte är restförd hos Kronofogden kan BMT inhämta uppgifter från en annan myndighet.

Delgivning

På begäran av någon av de aktuella staterna ska Kronofogden delge mottagaren de dokument och beslut som härrör från den sökande myndigheten och som avser en fordran och/eller dess indrivning (artikel 77.1 socialtillämpningsförordningen). Delgivning ska ske enligt svenska delgivningsregler. Det som ska delges avser normalt en exekutionstitel. BMT ombesörjer delgivningen och återredovisar resultatet till sökande stat.

I Sverige ska den som söks för delgivning delges enligt reglerna i delgivningslagen. Lagen innehåller inte några särskilda språkkrav och förordningen saknar språkbestämmelser. I konsekvens med EU-domstolens avgörande i [Kyrianmålet](#) måste Kronofogden dock ställa krav i förhållande till den sökande staten på översättning till svenska eller, om gäldenären inte förstår svenska, till något annat språk som gäldenären förstår (avsnitt 3.1.2).

Indrivning av socialavgifter

Ansökan om indrivning av socialavgifter från en annan stat görs till Kronofogden. När BMT mottagit ansökan om indrivning av socialavgifter från en annan stat görs en prövning. Sedan registreras skulden i Kronofogdens databas av inregistreringsteamet i Sundbyberg. Vid behov kan handlingar rörande ansökan rekvireras från BMT.

A-mål

Indrivning av socialavgifter från andra stater handläggs som a-mål hos Kronofogden, medelslag 76.

Verkställighet av återkravsfordringar	Ansökan om verkställighet av återkravsfordringar av icke berättigade förmåner som utgetts i andra stater görs också till Kronofogden. När BMT mottagit en ansökan om verkställighet görs en prövning av ansökan. Skulden registreras därefter i Kronofogdens databas av inregistreringsteamet i Sundbyberg. Vid behov kan handlingar rörande ansökan rekvireras från BMT.
E-mål	Verkställighet av återkravsfordringar av icke berättigade förmåner som utgetts i andra stater handläggs som e-mål hos Kronofogden trots att de är offentlighetssliga.
Ränta	Kronofogden är skyldig att påföra ränta vid dröjsmål med betalning av en fordran från en annan stat, enligt de regler som gäller för liknande svenska fordringar. Ränta räknas från den tidpunkt då Kronofogden beslutade godta fordran för indrivning (artikel 80.2 andra stycket socialtillämpningsförordningen och Processägarens ställningstagande avseende socialtillämpningsförordningen, nr 7/10/VER).
Översättning	Det saknas bestämmelser om översättning i socialtillämpningsförordningen.
Erkännande och verkställighet av beslut	<p>Verkställbara beslut från domstolar och förvaltningsmyndigheter om uppbörd av avgifter, räntor och alla andra kostnader eller om återkrav av icke berättigade förmåner som utgetts i en stat ska på begäran av en behörig institution erkännas och verkställas i en annan stat.</p> <p>Erkännande och verkställighet ska ske enligt de förfaranden som gäller enligt lagstiftningen i den mottagande staten för samma slags eller motsvarande beslut. De verkställbara besluten från den sökande staten ska förklaras vara verkställbara i den mottagande staten om det krävs enligt lagstiftning eller andra förfaranden som tillämpas i den mottagande staten (artikel 84.2 socialförsäkringsförordningen). Det finns inga sådana krav i svensk lagstiftning. De utländska besluten är därför direkt verkställbara i Sverige enligt UB.</p>
Hinder mot verkställighet	Ett hinder mot verkställighet föreligger om indrivningen av fordran på grund av gäldenärens situation skulle förorsaka allvarliga ekonomiska eller sociala svårigheter. Det gäller under förutsättning av att det finns sådana nationella hinder i den verkställande statens lagstiftning för nationella fordringar (artikel 82.1 a socialtillämpningsförordningen). I svensk lagstiftning saknas sådana verkställighetshinder.
Äldre fordringar	Det finns inte någon skyldighet att bistå med handräckning när en fordran från en annan stat är mer än fem år gammal (artikel 82.1 b

socialtillämpningsförordningen). Det finns dock några situationer då det finns möjligheter att verkställa äldre fordringar.

En situation är när en inledande framställning om handräckning, oavsett slag av handräckning, gjorts före femårstidens utgång. Om t.ex. en framställning om utbyte av upplysningar eller om delgivning gjorts före femårsperiodens utgång så kan en senare framställning för indrivning göras utan någon tidsbegränsning.

Femårsregeln är inte tvingande. Kronofogden har valt att tillämpa en längre tidsperiod som inte får överstiga 10 år vid indrivning av fordringar från alla stater. Ett argument för att tillämpa en längre tidsperiod än fem år är att ett internationellt indrivningsärende kräver mer tid än ett indrivningsärende som enbart handläggs inom en stat. Det finns då särskilda skäl för att godta en längre tidsperiod. För svensk del motsvarar tioårsfristen möjligheten till en preskriptionsförlängning i Sverige (Processägarens ställningstagande avseende socialtillämpningsförordningen, nr [7/10/VER](#)).

Tidpunkten vid överklagande

När fordran bestrids räknas femårsfristen från när den ansökande staten fastställt att fordran inte längre får bestridas (artikel 82.1 b socialtillämpningsförordningen).

Förmånsrätt

Forordningar från andra stater ska vid indrivning, konkurs- och förlikningsförfaranden i Sverige omfattas av samma förmånsrätt som motsvarande svenska fordringar (artikel 84.3 socialförsäkringsförordningen). I Sverige gäller inte någon förmånsrätt för socialavgifter och återkrav av sociala förmåner. Företrädesrätten vid löneutmätning är densamma som för svenska skatter (avsnitt 6.1.4.2).

Uppskov

Av artikel 80.2 i socialtillämpningsförordningen framgår att anmodad part, efter samråd med sökande part, kan bevilja en betalningsfrist eller godkänna ett avbetalningsförfarande om inhemska regler medger det. Ordet betalningsfrist i detta avseende kan närmast anses motsvara uppskov. Utländska återkrav handläggs som enskilda mål hos Kronofogden.¹ En effekt av det är att det blir sökanden som styr möjligheten till uppskov i ett sådant ärende med de begränsningar som följer av 4 kap. 10 § andra stycket UB.

Invändning mot verkställighet

Invänder gäldenären om hinder mot verkställighet hos Kronofogden av utländsk fordran på socialavgift eller återkrav ska prövning som huvudregel ske i enlighet med 3 kap. 21 §

¹ Internationell Verkställighet (nätversion 2014) s. 131 f. och s. 284.

UB och följas av ett beslut, se vidare Kronofogdens handledning och ställningstagande 4/13/VER vid invändning mot verkställighet.

Invänder gäldenären mot verkställighet och anför att exekutionstiteln är felaktig ska invändningen således avslås utan kommunikation med sökandestaten. Kronofogden ska underrätta gäldenären om möjligheten att vända sig till behörig instans i sökandestaten för att få sin sak prövad där (artikel 81.1 socialtillämpningsförfordningen). Det står inte uttryckligen angivet i förfordningen att gäldenären ska underrättas men det får anses rimligt att så görs, inte minst i ljuset av den nära anknytning som finns mellan socialtillämpningsförfordningen och indrivningsdirektivet. Kronofogden ska lämna denna upplysning till gäldenären snarast möjligt efter att invändningen har inkommit till myndigheten och senast i samband med beslutet. Upplysningen lämnas företrädesvis skriftligen och ska dokumenteras i Regina under rubriken ”Invändning”.

När gäldenären invänder att preskription har inträtt ska invändningen i princip handläggas på samma sätt som en invändning mot en förpliktelse som fastställts i Sverige. Sökandestatens bestämmelser om preskription ska tillämpas (artikel 83.1 socialtillämpningsförfordningen). Kronofogden har att utreda vilken lagstiftning som är tillämplig i varje enskilt fall. Sökandemyndigheten ska inte föreläggas att inge tillämplig lagstiftning.

Uppskjuten verkställighet

Invänder gäldenären att fordran är föremål för om- eller överprövning i sökandestaten ska Kronofogden enligt huvudregeln avbryta verkställigheten i den del som är föremål för om- eller överprövning i avvaktan på att sökandestaten fattar beslut i frågan (81.2 socialtillämpningsförfordningen). I sådant fall ska alltså ett beslut enligt 3 kap. 21 § UB inte fattas. Verkställighetsteamet ska i dessa fall registrera XUPP HDR i målet och bedömningen ska dokumenteras i Regina under rubriken ”Invändning”. Därefter ska verkställighetsteamet via BMT meddela sökandemyndigheten att verkställigheten skjuts upp.

Exempel på dokumentation i handläggarnotering:

Invändning att fordran är föremål för om- eller överprövning i sökandestaten.

Verkställigheten ska avbrytas (helt eller delvis) i avvaktan på att sökandestaten fattar beslut i frågan. XUPP HDR registreras.

I de fall där det inte bedöms föreligga grund för att avbryta verkställigheten eller där invändningen av nämnda slag kvarstår trots att sökandestaten fattat ett beslut i frågan ska invändningen avslås enligt 3 kap. 21 § UB.

Gällande kommunikation, se avsnitt 6.1.1.3.

Indrivning efter bestridande

Det finns en möjlighet för sökande stat att begära att Kronofogden driver in en bestridd fordran i Sverige (artikel 81.2 andra stycket socialtillämpningsförordningen). Kronofogden accepterar indrivning av bestridda fordringar från andra stater.

Underrättelser

BMT ska sträva efter att inom tre månader underrätta sökande stat om att den mottagna exekutionstiteln har godtagits (artikel 79.2 andra stycket socialtillämpningsförordningen).

Kostnadsansvar

Kronofogden ska driva in hos gäldenären och behålla ersättning för alla indrivningskostnader (artikel 85.1 socialtillämpningsförordningen).

Det ömsesidiga bistånd som lämnas mellan staterna vid begäran om upplysningar, delgivning, och begäran om indrivning, ska i regel vara kostnadsfritt (artikel 85.2 socialtillämpningsförordningen).

De sökande och indrivande staterna får komma överens om en ersättning för kostnader som uppstår i det enskilda fallet (artikel 85.2 tillämpningsförordningen). Det gäller när indrivningsuppdraget medför särskilda svårigheter och handlar om mycket stora kostnader, t.ex. höga förrättningskostnader.

Överföring av indrivna belopp

Kronofogden ska överföra hela det indrivna fordringsbeloppet till den sökande staten (artikel 80.1 socialtillämpningsförordningen). I fordringsbeloppet som ska överföras ingår även den av Kronofogden påförda räntan (artikel 80.2 andra stycket socialtillämpningsförordningen).

6.4 Indrivning av sanktionsavgifter vid utstationering av arbetstagare

Den 15 maj 2014 antogs direktiv 2014/67/EU om tillämpning av utstationeringsdirektivet (direktiv 96/71/EG) (tillämpningsdirektivet). Direktivet ska ha genomförts i svensk rätt senast den 18 juni 2016, men i dagsläget (februari 2016) finns endast en utredning publicerad med förslag till genomförandelagstiftning (SOU 2015:13). Då tillämpningsdirektivet kommer att få betydelse för Kronofogden i vissa delar, görs

ändå en kortfattad redogörelse för dessa delar här trots att direktivet ännu inte är implementerat (våren 2016).

Bakgrund

Den fria rörligheten för tjänster inom EU innebär att företag har rätt att använda sin egen arbetskraft för att utföra tjänster i en annan medlemsstat. Utstationeringsdirektivet grundas på friheten att tillhandahålla tjänster och utgör en viktig del av den inre marknaden. Utstationeringsdirektivet ska motverka osund konkurrens pga. skillnader mellan medlemsstaternas nivåer på rättigheter för arbetstagare. Detta innebär i korthet att vissa av värdstatens arbets- och anställningsvillkor (den s.k. ”hårda kärnan”) ska tillämpas på arbetstagare som utstationerats där. Ett svenskt företag som utstationerar arbetstagare i en annan medlemsstat ska alltså följa den statens bestämmelser som ingår i den hårda kärnan. Om reglerna om utstationering inte följs kan sanktionsavgifter utfärdas i medlemsstaten där utstationeringen av arbetstagare sker.

Behörig myndighet

I tillämpningsdirektivets kapitel VI återfinns artiklar om gränsöverskridande verkställighet av ekonomiska administrativa sanktionsavgifter. Det ömsesidiga biståndet enligt kapitlet ska ske mellan behöriga myndigheter som ska utses i varje medlemsstat (artikel 14). Det finns vissa möjligheter att flera behöriga myndigheter utses i en stat. Enligt den svenska utredningens förslag ska Kronofogden vara behörig myndighet i Sverige när det gäller den gränsöverskridande verkställigheten (SOU 2015:13 s. 255). Detta innebär att Kronofogden både ska skicka svenska förfrågningar om indrivning eller delgivning till andra medlemsstater för verkställighet, och ta emot motsvarande förfrågningar för verkställighet och delgivning i Sverige.

En närmare redogörelse av tillämpningsdirektivets regler avseende gränsöverskridande verkställighet finns i avsnitt 3.5.

6.5 Verkställighet av EU-organens domar och beslut

EU-domstolens och tribunalens avgöranden är direkt verkställbara i medlemsstaterna (artikel 280 jämfört med artikel 299 EUF-fördraget). Beslut av rådet eller kommissionen som medför betalningsskyldighet för andra än stater är också verkställbara i medlemsstaterna (artikel 299 EUF-fördraget). I Sverige sker verkställighet hos Kronofogden.

I ärenden som anhängiggjorts vid EU-domstolen får domstolen föreskriva nödvändiga interimistiska åtgärder (artikel 279 EUF-fördraget). I det interimistiska förfarandet ska förordnas om uppskov med verkställigheten av en institutions beslut om det krävs för att förhindra att en part orsakas allvarlig skada.

EU-domstolen är behörig att träffa avgöranden med stöd av en skiljedomsklausul i ett offentligrättsligt eller privaträttsligt avtal. Ett sådant avtal kan ha ingåtts av EU eller för dess räkning med t.ex. ett företag (artikel 272 EUF-fördraget). När EU anser att det förekommit ett brott mot avtalet som ska leda till en återbetalningsskyldighet för t.ex. ett bolag i Sverige kan kommissionen väcka talan hos domstolen. Om domstolen bifaller kommissionens talan om återbetalningsskyldighet är domstolens avgörande direkt verkställbart hos Kronofogden.

I rådets förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 av den 25 juni 2002 med budgetförordning för Europeiska gemenskapernas allmänna budget framgår att varje institution får införa ett formellt förfarande för att fastställa fordringar på andra gäldenärer än stater, d.v.s. beträffande privatpersoner och företag (artikel 72.2). Det beslut som meddelas enligt ett sådant förfarande är verkställbart (artikel 256 EG-fördraget jämfört med artikel 299 EUF-fördraget).

I kommissionens förordning (EG, Euratom) nr 2342/2002 av den 23 december 2002 om genomförandebestämmelser för rådets förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 med budgetförordning för Europeiska gemenskapernas allmänna budget framgår att indrivning kan begäras i enlighet med artikel 72.2 budgetförordningen eller på grundval av ett domstolsbeslut (artikel 84.2).

För verkställighet av böter och viten rörande kreditvärderingsinstitut, se avsnitt 6.5.2.

**Direkt
verkställbarhet**

EU-rättsliga avgöranden är direkt verkställbara i Sverige och verkställs som en lagkraftäggande dom (3 kap. 2–3 §§ UB). Det gäller också domar från tribunalen och kommissionens beslut även om de kan omprövas av EU-domstolen. EU-domstolen kan dock besluta att verkställigheten ska skjutas upp.

**Äkthetsintyg från
Domstolsverket**

Innan verkställighet av ett EU-rättsligt avgörande kan ske hos Kronofogden behöver borgenären styrka avgörandets äkthet genom att inge ett äkthetsintyg utfärdat av Domstolsverket. Verket utfärdar äkthetsintyg enligt förordningen (1995:105) om behörig myndighet för äkthetskontroll av domar och andra

beslut av Europeiska gemenskaperna. Äkthetsintyg av beslut om böter och viten rörande kreditvärderingsinstitut utfärdas dock av Kronofogden, se avsnitt 6.5.2.

E-mål

En borgenärs (oftast en EU-institution) ansökan om verkställighet av EU-organens domar och beslut handläggs som e-mål hos Kronofogden.

6.6 Handräckning inom EU

6.6.1 Konkurrensområdet

EU-kommissionen kan genom beslut begära att få verkställt undersökningar hos företag på konkurrensrättens område i samtliga medlemsstater. Undersökningarna brukar kallas gryningsräder. I Sverige är det Konkurrensverket, som på EU-kommissionens begäran, ansöker hos Kronofogden om en sådan undersökning i form av handräckning (5 kap. 17 § konkurrenslagen [2008:579]). Hos Kronofogden är det specialverkställighetsteamet som registrerar och verkställer ärendena. Vid behov kan även andra verkställighetsteam anlitas för själva handräckningen. Ingen underrättelse sker före verkställigheten som i övrigt sker enligt UB (5 kap. 10 § andra stycket konkurrenslagen).

6.6.2 Kreditvärderingsinstitut

Europaparlamentet och rådet antog den 11 maj 2011 förordning (EU) nr 513/2011 om ändring av förordning (EG) nr 1060/2009 om kreditvärderingsinstitut. [Ändringsförordningen](#) innebar i huvudsak att tillsynen över kreditvärderingsinstitut flyttades över från de nationella behöriga myndigheterna – i Sverige Finansinspektionen – till en europeisk tillsynsmyndighet, Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten, [ESMA](#) (European Securities and Markets Authority). Genom en centraliserad tillsyn vill man inom EU uppnå en enhetlig tillämpning av regleringen och en ändamålsenlig och effektiv registrerings- och tillsynsprocess.

Handräckning

ESMA har enligt artikel 23d rätt att genomföra kontroller på plats i företagslokaler som tillhör sådana kreditvärderingsinstitut som avses i ändringsförordningen. Kontroller kan genomföras utan förhandsanmälan. ESMA kan begära bistånd av den nationella behöriga myndigheten vid en sådan kontroll (artikel 23d). Finansinspektionen får i sin tur begära handräckning av Kronofogden enligt 3 § lag (2010:1010) om kreditvärderingsinstitut. Lagen innehåller i övrigt komplette-

rande bestämmelser till ändringsförordningen. Vid Kronofogden är det specialverkställighetsteamet som verkställer handräckningsärendena.

Böter och viten

Enligt artiklarna 36a–b kan ESMA också besluta om böter och viten för dels kreditvärderingsinstitut, dels fysiska personer knutna till sådana institut. Sådana beslut är direkt verkställbara i alla medlemsstater och verkställs i enlighet med verkställighetsmedlemsstatens lagstiftning. Enligt 4 § lag om kreditvärderingsinstitut ska ett sådant beslut i Sverige verkställas enligt UB på samma sätt som en svensk dom som har vunnit laga kraft, om inte något annat följer av förordningen. Kronofogden är enligt samma lagrum även ansvarig myndighet i Sverige för äkthetskontroll enligt artikel 36d. Sådan kontroll innebär att Kronofogden måste kontrollera med ESMA om att det föreligger ett äkta beslut från ESMA innan verkställighetsåtgärder kan vidtas.

Under 2015 fanns det inga registrerade kreditvärderingsinstitut i Sverige. Som nämnts ovan kan dock förordningen även tillämpas beträffande fysiska personer knutna till kreditvärderingsinstitut och beträffande lokaler som tillhör kreditvärderingsinstitut. Även om instituten inte är svenska kan det alltså ändå finnas anknytning till Sverige.

7 Verkställighet i Sverige av enskilda fordringar

Utländska exekutionstitlar avseende privaträttsliga fordringar får bara verkställas i Sverige om det finns stöd i svensk lag som grundar sig på internationella överenskommelser eller på gemenskapsrättsakter, t.ex. direktiv. EU-förordningar är direkt tillämpliga i samtliga EU-stater utan nationell lagstiftning.

Om det saknas stöd för verkställighet av en utländsk exekutionstitel i svensk lag eller EU-förordning måste borgenären inleda en ny process i Sverige för att erhålla en giltig exekutionstitel. Detta förutsätter att det finns ett svenskt rättegångsforum.

Kronofogden kan bara verkställa utländska privaträttsliga exekutionstitlar i Sverige och har ingen behörighet att ansöka om verkställighet av en privaträttslig svensk exekutionstitel i ett annat land. En borgenär får därför själv vidta åtgärder om en fordran ska drivas in utomlands.

I avsnitt 7 redogörs översiktligt för de internationella överenskommelser och gemenskapsrättsakter som kan bli aktuella att tillämpa i Sverige.

Viss information om förutsättningarna för fastställande och verkställighet av en privaträttslig fordran utomlands lämnas i avsnitt 8.

7.1 Bryssel I-förordningarna och konventioner

7.1.1 Bakgrund

Dåvarande medlemsstater inom EU antog konventionen om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område av den 27 september 1968 ([Brysselkonventionen](#)). Syftet var att skapa en fri rörlighet för domar. Konvention trädde i kraft i förhållande till Sverige den 1 januari 1999 (avsnitt 7.1.4).

Brysselkonventionen

- 1988 års Lugano-konvention** Eftersom Brysselkonventionen endast var öppen för EU-stater antog EFTA- och EU-staterna konventionen om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område av den 16 september 1988 ([1988 års Lugano-konvention](#)).
- Luganokonventionen är en s.k. parallellkonvention till Brysselkonventionen, d.v.s. den har likartade bestämmelser och gör det möjligt för EFTA- och EU-stater att ansluta sig till Luganokonventionen. Konventionen trädde i kraft i förhållande till Sverige den 1 januari 1993 (avsnitt 7.1.5).
- 2000 års Bryssel I-förordning** En översyn av Brysselkonventionen ledde fram till rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (2000 års [Bryssel I-förordning](#)). Förordningen trädde i kraft i samtliga berörda medlemsstater den 1 mars 2002 (avsnitt 7.1.2).
- Danmarksavtalet** Danmark omfattas inte av det civilrättsliga samarbetet och därmed inte av Bryssel I-förordningen. EU och Danmark ingick emellertid genom rådets beslut av den 27 april 2006 avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Konungariket Danmark om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område ([Danmarksavtalet](#)). Avtalet innebär att 2000 års Bryssel I-förordning gäller mellan Danmark och EU efter ikraftträdandet den 1 juli 2007 (avsnitt 7.1.3).
- 2007 års Lugano-konvention** Efter en översyn av 1988 års Luganokonvention antog EU och EFTA-staterna konventionen om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område av den 30 oktober 2007 ([2007 års Luganokonvention](#)). 2007 års Luganokonvention, som väsentligen är identisk med Bryssel I-förordningen, ersätter 1988 års Luganokonvention allteftersom EFTA-staterna tillträtt den. Konventionen trädde i kraft mellan EU och Norge samt mellan Norge och Danmark den 1 januari 2010. Mellan EU och Schweiz samt mellan Schweiz, Danmark och Norge trädde den i kraft den 1 januari 2011. Konventionen trädde i kraft mellan Island och övriga konventionsstater den 1 maj 2011 (avsnitt 7.1.6).
- 2012 års Bryssel I-förordning** Den 10 januari 2013 trädde rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område ([2012 års Bryssel I-förordning](#)) i kraft. I huvudsak ska den tillämpas från och med den 10 januari 2015

(artikel 66.1). Som förordning är den direkt tillämplig och bindande för samtliga EU:s medlemsstater, även Danmark eftersom Danmark har valt att förklara att förordningen ska tillämpas även i förhållande till Danmark genom Danmarksavtalet (avsnitt 7.1.3). På grund av utformningen av förordningens övergångsbestämmelser i artikel 66 kan dock 2000 års Bryssel I-förordning komma att tillämpas under lång tid efter det att den nya förordningen trätt i kraft (se vidare avsnitt 7.1.2).

En av de främsta nyheterna i 2012 års förordning är att kravet på verkställbarhetsförklaring avskaffats. I många andra delar är dock 2012 års Bryssel I-förordning likvärdig med 2000 års förordning, varför bl.a. tidigare praxis har relevans även för 2012 års förordning.

7.1.2 Bryssel I-förordningarna

Både 2012 års och 2000 års Bryssel I-förordning innehåller bestämmelser om vilket lands domstol som har behörighet att pröva privaträttsliga mål i gränsöverskridande situationer. Förordningarna anger också under vilka förutsättningar en stat ska erkänna och verkställa avgöranden från en annan medlemsstat.

Då en stor del av regelverket i båda Bryssel I-förordningarna är detsamma, avser artikelhänvisningar i detta avsnitt (avsnitt 7.1.2) med underavsnitt 2012 års förordning om inte annat anges. De beskrivna reglerna är dock även gällande för 2000 års förordning. Om skillnader förekommer anges detta särskilt.

I artikel 80 i 2012 års förordning anges att hänvisningar till 2000 års Bryssel I-förordning som görs i andra EU-rättsakter, ska anses som hänvisningar till 2012 års förordning. Artikelnumreringen ska läsas i enlighet med den jämförelsetabell mellan de olika förordningarnas artiklar som finns i Bilaga III till 2012 års förordning.

Territoriell omfattning

Förordningens statsterritoriella omfattning är komplicerad. När det saknas bestämmelser i EU-rätten om territoriell omfattning kompletteras förordningen med bestämmelser i EU-fördraget och EUF-fördraget (avsnitt 2.1.6 och Pålsson s. 51–54).

Ikraftträdande

2000 års förordning trädde ikraft den 1 mars 2002 och ersatte då Brysselkonventionen. 2012 års Bryssel I-förordning ska tillämpas från och med den 10 januari 2015 och ersätter 2000 års förordning. Övergångsbestämmelserna medför dock att 2000 års Bryssel I-förordning kan komma att tillämpas även efter detta.

Övergångs- bestämmelser

För att respektive förordning ska tillämpas krävs det att det rättsliga förfarandet har inletts eller att officiella handlingar har upprättats eller registrerats efter den 1 mars 2002 (avser 2000 års förordning, artikel 66.1) eller från och med den 10 januari 2015 (avser 2012 års förordning, artikel 66.1). Med uttrycket ”förfarandet ska ha inletts” avses förfarandet i sak i ursprungsstaten och inte det efterföljande förfarandet om erkännande eller verkställighet i den anmodade medlemsstaten (prop. 2013/14:219 s. 96).

Eftersom 2012 års förordning ersätter 2000 års förordning, medför detta att den äldre förordningen endast tillämpas på avgöranden där det rättsliga förfarandet inletts eller officiella handlingar upprättats eller registrerats någon gång efter den 1 mars 2002 och fram till den 10 januari 2015. Det innebär i praktiken att exekutionstitlar som tillkommit då 2000 års förordning gällde ska verkställas enligt den förordningens regler, vilket kan bli aktuellt under lång tid. Dessutom finns för 2000 års förordning en undantagsregel som tar sikte på vissa äldre avgöranden. Om förfarandet inleddes i ursprungsmedlemsstaten (rättegångsstaten) innan förordningen trädde i kraft ska domar som meddelas efter denna tidpunkt i vissa fall erkännas och verkställas enligt förordningen (artikel 66.2 2000 års Bryssel I-förordning).

EU-domstolen har i målet [Wolf Naturprodukte mot SEWAR](#) (mål nr C-514/10) prövat frågan hur övergångsbestämmelserna ska tillämpas när den ena staten anslutits till unionen efter förordningens ikraftträdande. Målet gällde verkställighet av en österrikisk dom i Tjeckien. Domen hade meddelats efter 2000 års förordnings ikraftträdande, men före Tjeckiens anslutning till unionen. Domstolen slog fast att artikel 66.2 ska tolkas så att en förutsättning för tillämpningen är att förordningen trätt i kraft i både ursprungsmedlemsstaten och i den medlemsstat där domen görs gällande. Förordningen kunde därför inte tillämpas. Det bör påpekas att de övriga förutsättningar som gäller för att kunna erkänna och verkställa en dom enligt artikel 66.2 inte berördes i avgörandet.

Kompletterings- författningar

Svenska författningsbestämmelser till båda Bryssel I-förordningarna, Bryssel- och Luganokonventionen, förordningen om den europeiska exekutionstiteln samt Danmarksavtalet är intagna i lagen (2014:912) med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden (kompletteringslagen) och i förordningen (2014:1517) om erkännanden och internationell

verkställighet av vissa utländska avgöranden på privaträttens område (kompletteringsförordningen). Lagen reglerar främst förfarandena för erkännande och verkställighet enligt de berörda internationella instrumenten, handläggningen vid svenska exekvaturdomstolar och vad som särskilt gäller vid verkställighet av utländska avgöranden i Sverige (prop. 2013/14:219 och prop. 2001/02:146).

7.1.2.1 Tillämpningsområde

Förordningen är tillämplig på privaträttens område och gäller alla slags domstolar inom EU. Den omfattar inte skattefrågor, tullfrågor och förvaltningsrättsliga frågor (artikel 1.1). Utanför faller också krav på sociala avgifter och böter.

Domstol/ Kronofogden

Med uttrycket domstol avses även Kronofogden när det gäller summarisk process i mål om betalningsföreläggande och handräckning (artikel 3). Det innebär att Kronofogdens utslag i betalningsföreläggande och handräckning omfattas av förordningen.

Privaträttens område

När det gäller frågan om vad som faller inom privaträttens område finns flera vägledande rättsfall från EU-domstolen. Rättsfall som rör Brysselkonventionen och 2000 års Bryssel I-förordning, är också tillämpliga för 2012 års Bryssel I-förordning, i den utsträckningen regelverket är det samma.

I målet [LTU mot Eurocontrol](#) (mål nr 29/76) fastslog domstolen att indrivning av avgifter som ett privat rättssubjekt skulle erlagga till ett offentligt organ för utnyttjande av utrustning och tjänster inte omfattades av "privaträttens område". Kravet kunde inte verkställas enligt Brysselkonventionen.

Samma slutsats kom EU-domstolen till i målet [Nederländerna mot Rüffer](#) (mål nr 814/79). Nederländska statens begäran om indrivning av bärgningskostnader hos en fartygsägare ansågs inte omfattas av "privaträttens område". Staten hade avlägsnat ett vrak under utövande av offentlig maktbefogenhet.

Målet [Realchemie mot Bayer](#) (mål nr C-406/09) rörde frågan om ett av domstol beslutat straffvite kunde anses falla under begreppet "privaträttens område". EU-domstolen fastslog att ett sådant vite, vilket hade till syfte att säkerställa efterlevnaden av ett domstolsavgörande som meddelats inom privaträttens område, omfattades av begreppet "privaträttens område". Vitet hade utdömts i samband med en överträdelse av ett importförbud meddelat av domstol. Förbudet hade i sin tur meddelats i ett mål om ett påstått patentintrång.

I målet [Tiard mot Nederländerna](#) (mål nr C-266/01) var fråga om en stats talan mot ett privat rättssubjekt för fullgörelse av ett borgensavtal. Avtalet hade ingåtts till säkerhet för uppfyllelse av en förpliktelse som staten under utövande av sina offentliga maktbefogenheter hade påfört huvudgäldenären. Domstolen ansåg att själva borgensförbindelsen hade ingåtts frivilligt och att tvisten var att hänföra till privaträttens område.

Ett civilrättsligt grundat skadeståndsanspråk som faller inom ramen för ett brottmål omfattas av förordningen. I övrigt är den inte tillämplig på avgöranden i brottmålsdomar. I målet [Sonntag mot Waidmann](#) (mål nr C-172/91) fastställde EU-domstolen att talan om ersättning för skada, som orsakats en enskild till följd av brott, är civilrättslig till sin natur. En lärare som orsakat skadan under en skolutflykt ansågs inte ha utövat en offentligrättslig maktbefogenhet varför Brysselkonventionen var tillämplig.

Se närmare om begreppet privaträttens område Pålsson s. 57–62 och Europeiska kommissionens handbok för tillämpningen av förordningen om en europeisk exekutionstitel s. 9–10 (avsnitt 7.2).

Undantag

Från förordningens tillämpningsområde på privaträttens område görs särskilt undantag för (artikel 1.2):

- fysiska personers rättsliga status, rättskapacitet eller rätts-handlingsförmåga, makars förmögenhetsförhållanden, arv och testamente
- konkurs, ackord och liknande förfaranden
- social trygghet
- skiljeförfarande

Dessutom undantas uttryckligen i 2012 års förordning (artikel 1.2):

- underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskap-, äktenskaps- eller svågerlagsförhållande
- testamenten och arv, inbegripet underhållsskyldighet som har sin grund i dödsfall

Familjerätt

Större delen av person-, familje- och successionsrätten är alltså undantagna. Bl.a. omfattas inte en persons rättskapacitet och rätts-handlingsförmåga, d.v.s. omyndighet, förvaltarskap och liknande ställföreträdarskap.

Vidare omfattas inte äktenskap, separation och äktenskaps-skillnad samt makars förmögenhetsförhållanden. Ekonomiska mellanhavanden mellan makar som har med äktenskapet eller dess upplösning att göra omfattas inte, till skillnad från t.ex. affärsmässiga tvister mellan makar som omfattas av Bryssel I-förordningen.

Underhålls-förordningen

Familjemässiga underhåll finns inte upptagna som undantag i 2000 års förordning (artikel 1.2 a). Från den 18 juni 2011 regleras dock dessa frågor av EU:s underhållsförordning (avsnitten 7.11.4 och 7.11.9). Frågor om underhåll omfattas därför av 2000 års Bryssel I-förordning, men alltså endast fram till den 18 juni 2011.

Arvsförordningen

Sedan 17 augusti 2015 ska EU:s arvsförordning tillämpas avseende bl.a. lagval och verkställighet i frågor om arv och testamenten m.m. Se närmare avsnitt 7.5.

Bryssel II-förordningen

Flera av de familjerättsliga frågorna som inte omfattas av Bryssel I-förordningen regleras i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 ([Bryssel II-förordningen](#)). Bryssel II-förordningen omfattar inte förpliktelser att utge underhåll, men däremot avgöranden rörande rättegångskostnader och barns egendom. Sådana avgöranden verkställs av Kronofogden enligt UB. Se avsnitt 7.11.5.

Insolvensrätt

Konkurs, ackord och liknande förfaranden är också undantagna från Bryssel I-förordningens tillämpningsområde (artikel 1.2 b). De insolvensrättsliga frågorna regleras i rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden ([insolvensförordningen](#)), numera ersatt av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/848 av den 20 maj 2015 om insolvensförfaranden (den reviderade insolvensförordningen). Den reviderade insolvensförordningen ska tillämpas på insolvensförfaranden som inleds den 26 juni 2017 eller därefter.

En talan om återvinning i konkurs omfattas i regel av insolvensförordningen och faller utanför Bryssel I-förordningens tillämpningsområde. EU-domstolen fastslog dock i målet [F-Text mot Jadecloud-Vilma](#) (mål nr C-213/10) att en talan grundad på en rätt till återvinning som överlätts med konkursförvaltarens samtycke till en (den enda) konkursborgenär inom ramen för ett insolvensförfarande, inte var

undantagen från Bryssel I-förordningens tillämpningsområde. Domstolen ansåg att en sådan talan inte hade ett sådant nära samband med insolvensförfarandet att det skulle anses falla utanför Bryssel I-förordningens tillämpningsområde.

En talan som en konkursförvaltare för mot en tredje man rörande en privaträttslig fordran omfattas också av Bryssel I-förordningen.

Bryssel I-förordningen kan indirekt få betydelse i konkursrättsliga frågor. Samtliga verkställbara beslut som rör insolvensförfarandets genomförande och slutförande ska enligt insolvensförordningen verkställas enligt Bryssel I-förordningen (artikel 25.1 insolvensförordningen). En dom som utgör resultatet av en återvinningstalan kan således verkställas enligt Bryssel I-förordningen, trots att en sådan talan faller utanför förordningens tillämpningsområde. Hänvisningen i artikel 25 i insolvensförordningen görs till Brysselkonventionen, men hänvisningen anses även omfatta Bryssel I-förordningarna (Mellqvist s. 150–160, se också artikel 68.2 i 2000 års förordning och artikel 80 i 2012 års förordning). Svea Hovrätt förklarade i mål Ö 4988-08 (*Boliden*) att ett spanskt beslut om interimistisk kvarstad inom ett insolvensförfarande som omfattades av insolvensförordningen var verkställbart i Sverige enligt Bryssel I-förordningen, trots att motparterna Boliden AB m.fl. inte fått yttra sig innan det spanska beslutet fattades (jfr avsnitt 7.1.2.3 under Dom).

Ett beslut att inleda ett insolvensförfarande, d.v.s. själva konkursbeslutet och förvaltarens omhändertagande av boet omfattas inte av artikel 25.1. Sådant beslut kan därför aldrig bli föremål för verkställighet enligt Bryssel I-förordningen.

Social trygghet

Social trygghet är likaså undantaget från Bryssel I-förordningen (artikel 1.2 c). Social trygghet rör ofta offentligrättsliga frågor och faller därmed utanför förordningen (artikel 1.1). Gränsen mellan privaträtt och offentlig rätt på detta område varierar emellertid mellan medlemsstaternas nationella rätt och är ofta oklar. Därför har dessa frågor särskilt lyfts fram som ett undantag.

Krav på prestationer, t.ex. bidrag, som enskilda riktar mot en stat, kommun eller något annat offentligrättsligt organ ingår i begreppet social trygghet. I begreppet ingår också i princip återkrav på bidrag och krav på avgifter som riktar mot en enskild från det offentligas sida. EU-domstolen har dock i två avgöranden, [Steenbergen mot Baten](#) (mål nr C-271/00) och

[Freistaat Bayern mot Blijdenstein](#) (mål nr C-433/01), gett uttryck för motsatt uppfattning rörande regresskrav för bl.a. utbildningsstöd.

Skiljeförfarande

Skiljeförfarande undantas också (artikel 1.2 d). Sådana tvister avgörs enligt flera internationella konventioner vilka anses täcka EU-staternas behov (avsnitt 7.9). Undantaget omfattar alla typer av mål och ärenden vid domstol som kan uppkomma i anslutning till ett skiljeförfarande. Som exempel kan nämnas fråga om skiljeavtals existens, giltighet och tolkning. EU-domstolen har dock i målet [Van Uden mot Deco-Line](#) (mål nr C-391/95) ansett att ett skiljeavtal eller ett inlett skiljeförfarande inte hindrar en domstol att besluta om interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, enligt Bryssel I-förordningen (artikel 35).

Internationell anknytning

För att Bryssel I-förordningen ska tillämpas krävs att tvisten eller sakfrågan har en internationell anknytning. Detta kan utläsas av preambeln till Brysselkonventionen. Där står att det är nödvändigt att fastställa den internationella behörigheten för gemenskapens domstolar. Detta uttalande anses också omfatta förordningen. Anknytningen till utlandet ska finnas på rättegångs- eller verkställighetsstadiet.

En dom som har meddelats enligt förordningen ska erkännas och verkställas enligt dess regler. Så är ofta fallet när en sökande har utverkat en dom mot någon som har hemvist i en annan medlemsstat och verkställighet begärs i den staten. Även en ren nationell dom kan få en internationell anknytning på verkställighetsstadiet. Om t.ex. svaranden efter domen har flyttat till en annan medlemsstat eller har tillgångar i en annan stat kan domen verkställas i en sådan stat enligt förordningen.

7.1.2.2 Domstols behörighet

Med hänsyn till att Bryssel I-förordningens tyngdpunkt ligger på domstols behörighet och dessa frågor kan uppkomma under Kronofogdens verkställighet finns det anledning att här beröra dessa regler. För mer ingående kommentarer, se Pålsson s. 91 f.

Hemvist

Enligt den allmänna behörighetsregeln ska talan som huvudregel väckas i den stat där svaranden har sitt hemvist (artikel 2.1). Medborgarskapet spelar ingen roll. Domstolen ska tillämpa sin egen nationella lag vid avgörandet av frågan om svaranden har hemvist i den konventionsstat där talan är väckt (artikel 62.1).

Förmögenhets- och gäldsforum	Bestämmelserna om förmögenhets- och gäldsforum i RB får inte tillämpas enligt förordningen (artikel 5.2).
Specialforum	Under vissa omständigheter får emellertid talan mot en svarande väckas i annan medlemsstat enligt konkurrerande specialforum (artikel 5.1). En kärkeande kan utöver hemvistforum välja annat forum för olika sorters tvister enligt de särskilda behörighetsreglerna i förordningen (artiklarna 7–9). Dessa alternativa forum konkurrerar med svarandens hemvistforum.
Uppfyllelseforum	En särskild behörighetsregel medger att tvister om avtal prövas vid domstol i uppfyllelseorten d.v.s. den ort där den förpliktelse som talan avser har uppfyllts eller ska uppfyllas, s.k. uppfyllelseforum (artikel 7.1). Här beaktas endast orten dit säljaren ska leverera sin vara respektive var utföraren av tjänsten ska prestera sin tjänst. Det spelar ingen roll var köparen av varan eller tjänsten ska fullgöra sin förpliktelse genom att betala.
Forum för skadestånd, filialer m.m.	<p>Förordningen har dessutom bestämmelser om forum för utomobligatoriskt skadeståndsanspråk, enskilt anspråk i anledning av brott och tvister som rör verksamhet vid en filial, agentur eller liknande (artikel 7).</p> <p>I artikel 8 behandlas särskilda behörighetsregler för bl.a. mål med flera svarande och för återgångskrav samt om genkärsmål. Tvister om underhåll som tidigare omfattades av 2000 års Bryssel I-förordning regleras i artikel 5 i den förordningen. I och med att EU:s underhållsförordning numera reglerar detta område får artikeln i denna del anses vara av mindre betydelse.</p>
Försäkringstagare m.fl.	Förordningen innehåller tvingande behörighetsregler till skydd för försäkringstagare och konsumenter i försäkrings- och konsumenttvister samt för arbetstagare (artiklarna 10–23). Dessa ges rätt att föra processen i sitt eget land både som kärkeande och svarande. Dessutom finns möjlighet för konsumenter (artikel 18.1) och arbetstagare (artikel 21.2) att väcka talan mot en motpart som inte har hemvist i någon medlemsstat, vilket är en nyhet i 2012 års Bryssel I-förordning jämfört med 2000 års förordning.
Tvingande behörighetsregler	<p>Vidare finns tvingande exklusiva behörighetsregler som ska tillämpas oberoende av var parterna har hemvist. Detta gäller bl.a. forum för följande anspråk (artikel 24):</p> <ul style="list-style-type: none"> – talan avseende sakrätt i fast egendom eller nyttjanderätt till fast egendom

- talan om giltighet, ogiltighet eller upplösning av bolag eller andra juridiska personer eller beslut av deras organ
- talan om ogiltigheten av inskrivningar i offentliga register
- talan om verkställighet av domar

Ett exempel på tillämpningen av artikel 24 är om en dom från annan medlemsstat verkställts genom utmätning i Sverige och tredje man påstår sig ha bättre rätt till den utmäta egendomen. Då kan Kronofogden förelägga tredje man att väcka talan mot utmätningssökanden och gäldenären vid en svensk domstol (4 kap. 20 § UB).

Prorogation

Enligt artikel 25 har parterna möjlighet att träffa avtal om att en viss domstol eller domstolarna i en medlemsstat ska vara behöriga att pröva en redan uppkommen tvist eller framtida tvister (prorogationsavtal).

I viss utsträckning är således ”forumshopping” möjligt. Det innebär att parterna genom avtal kan välja forum i den medlemsstat där de materiella och processuella rättsreglerna är fördelaktiga. Käranden kan t.ex. välja forum för att erhålla en snabb och billig process.

Reservforum

Om ett mål enligt reglerna om domstols behörighet i Bryssel I-förordningen ska föras vid svensk domstol är Stockholms tingsrätt reservforum om behörig domstol saknas (2 § kompletteringslagen). Ett exempel är när en prorogationsklausul i ett avtal hänvisar till svensk domstol utan att närmare ange vilken tingsrätt som är behörig.

Tyst prorogation

Förordningen tillåter även s.k. tyst prorogation. Det innebär att domstolen i vissa fall blir behörig om svaranden som har hemvist i en medlemsstat går i svaromål (artikel 26.1). Detta gäller dock inte om svaranden gör invändning om domstolens behörighet eller om en annan domstol har exklusiv behörighet (artikel 24).

Interimistiska åtgärder före dom

En domstol i en medlemsstat som enligt förordningen (artiklarna 4 och 7–26) är behörig att pröva själva saken i en process får också meddela interimistiska åtgärder, inklusive säkerhetsåtgärder som följer av dess nationella lagstiftning. Ett sådant beslut kan också verkställas i en annan medlemsstat om gäldenären har tillgångar där.

Dessutom får en domstol i en medlemsstat där verkställigheten ska ske besluta om sådana säkerhetsåtgärder enligt sin natio-

nella lagstiftning. Detta gäller även om en domstol i annan medlemsstat är behörig enligt förordningen att avgöra själva saken (artikel 35). Käranden kan därmed utverka beslut om säkerhetsåtgärd i den stat där svaranden har sina tillgångar och få beslutet verkställt där (Pålsson s. 253–259).

Domstolarna i tillgångsstaten har ofta bättre möjligheter att agera skyndsamt och effektivt. Om en kärande har inlett en process enligt förordningen mot en svarande i, t.ex. Tyskland, kan käranden således ansöka om säkerhetsåtgärder i svensk domstol, om tillgångar finns här.

EU-domstolens praxis rörande interimistiska åtgärder enligt artikel 35 förutsätter att det finns en faktisk anknytning mellan den tillgång som ansökan avser och domstolens behörighet att fatta ett beslut i en annan stat än själva rättegångsstaten. En sådan förutsättning anses uppfylld om svaranden har egendom inom den domkrets där beslutet fattas.

Kvarstad

Lagen i den stat där det interimistiska beslutet fattas enligt artikel 35 avgör vilken typ av säkerhetsåtgärd som kan bli aktuell. För svensk del är beslut av tingsrätt om kvarstad de vanligaste interimistiska förfarandena (15 kap. RB).

Interimistiska åtgärder efter dom

En kärande som har en dom som omfattas av 2000 års Bryssel I-förordning har möjlighet att begära interimistiska åtgärder i den stat där domen ska erkännas och verkställas. Käranden behöver inte ansöka om exekvatur av domen utan kan ansöka om t.ex. kvarstad hos tingsrätt (artikel 47.1). En sådan ansökan kan också bli aktuell om sökanden vill utverka beslut om säkerhetsåtgärd i avvaktan på ett exekvaturbeslut (avsnitt 7.1.2.5).

7.1.2.3 Förfarandet för erkännande

Dom

Enligt förordningen avses med en dom varje avgörande som har meddelats av en domstol i en medlemsstat oavsett dess rubricering (artikel 2 a). Som exempel på sådan rubricering anges dom, beslut eller förordnande om verkställighet. Som domstol avses även Kronofogden vid summarisk process, varför även myndighetens utslag i den summariska processen likställs med en dom enligt förordningen (artikel 3 b).

Domstolstjänstemans beslut i fråga om rättegångskostnader i mål som omfattas av förordningens tillämpningsområde erkänns och verkställs också enligt förordningen.

Bland besluten ingår även sådana interimistiska åtgärder som beslutats av domstol i den stat där en process pågår. EU-domstolen har begränsat tillämpningen rörande erkännande och verkställighet av beslut om interimistiska åtgärder. Ett sådant beslut måste ha meddelats i ett tvåpartsförfarande (kontradiktoriskt förfarande). Denna praxis är numera reglerad i 2012 års förordning (artikel 2 a andra stycket). Ett beslut som meddelats utan att motparten hörts och som ska verkställas utan att motparten dessförinnan delgivits beslutet, omfattas inte av Bryssel I-förordningen. Om beslutet däremot delges innan verkställighet begärs, kan beslutet verkställas enligt förordningen (artikel 42.2 c). Har delgivning inte skett, innebär det att ett sådant utländskt kvarstadsbeslut inte kan verkställas i Sverige (Pålsson s. 267–269). Jfr dock avsnitt 7.1.2.1 vid Insolvensrätt.

Erkännande

Förordningen anger inte vad som menas med erkännande av en dom. Enligt huvudregeln ska en dom som meddelats i en medlemsstat erkännas i övriga medlemsstater utan att något särskilt förfarande behöver vidtas (artikel 36.1).

Domen blir gällande i och med att den meddelats. Den behöver inte ens ha vunnit laga kraft. Är det tvistigt om en dom ska erkännas kan den part som vill åberopa domen få denna fråga prövad särskilt. Enligt 2012 års förordning kan parten få fastställt att det inte finns någon grund för att vägra erkännande av domen (artikel 36.2). Av 2000 års förordning gäller att själva erkännandefrågan prövas genom ett exekvaturförfarande (artikel 33.2). I sådant fall räcker det att sökanden ansöker om att domen ska erkännas och behöver inte samtidigt begära verkställighet.

En domstol som handlägger ett mål som är beroende av frågan om en dom från en annan medlemsstat ska vägras erkännas eller inte, har också behörighet att pröva denna fråga (artikel 36.3). Som exempel kan nämnas att en part i ett fullgörelsemål vid svensk domstol åberopar en utländsk fastställelse som grund för sin talan. Om det då är tvistigt om den utländska domen ska erkännas eller inte, är den svenska domstolen behörig att pröva den frågan.

En utländsk dom får aldrig omprövas i själva sakfrågan i den anmodade staten (artikel 52). Det innebär att erkännande inte får vägras även om domstolen i den stat där domen ska erkännas anser att den är felaktig.

Vägransgrunder Vid en prövning av om en dom ska erkännas eller inte finns bl.a. följande vägransgrunder (artikel 45):

- en dom ska inte erkännas om den uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen/ordre public i den anmodade medlemsstaten
- en tredsdom ska inte erkännas om den meddelats utan att svaranden delgivits stämningensansökan på rätt sätt och i god tid för att förbereda sitt svaromål, såvida svaranden inte haft möjlighet att överklaga domen men underlåtit detta
- en dom ska inte erkännas om den är oförenlig med en dom som meddelats samma parter i den anmodade medlemsstaten
- en dom ska inte erkännas om den är oförenlig med en dom som tidigare har meddelats i samma sak mellan samma parter i en annan medlemsstat eller i ett tredjeland
- en dom ska inte erkännas om den meddelats i strid mot förordningens domsrättsregler om försäkringstvister, konsumenttvister, anställningsavtalstvister eller exklusiv behörighet

Beträffande sista punkten anger 2000 års förordning endast försäkrings- och konsumenttvister samt exklusiv behörighet (artikel 35.1). Tvister rörande anställningsavtal är således en ny vägransgrund enligt 2012 års förordning.

EU-domstolen har i målet [Scania Finance France mot Rockinger](#) (mål nr C-522/03) tagit ställning till vilka delgivningsregler som ska tillämpas vid bedömningen av om en gränsöverskridande delgivning skett på rätt sätt vid en tredsdom. Svea Hovrätt har i målet Ö 4485-11 förklarat att en spansk dom inte var verkställbar i Sverige på den grunden att det var fråga om en sådan konsumentvist enligt artikel 17 som endast får prövas av domstol där konsumenten har hemvist (Sverige).

Om ändring av domen har sökts i domstolsstaten kan handläggningen av målet i den anmodade staten där frågan om erkännandet prövas avbrytas helt eller delvis eller vilandeförklaras (artiklarna 38 a och 51).

Särskild vägransgrund

Bryssel I-förordningen ger medlemsstaterna en möjlighet att i vissa fall vägra erkännande och verkställighet av domar som gäller ett civilrättsligt anspråk. Det gäller om anspråket prövats

inom ramen för ett utländskt brottmålsförfarande avseende icke uppsåtligt brott. Vidare krävs att svaranden inte är medborgare i, eller har hemvist i domstolsstaten och inte har följt ett föreläggande om personlig inställelse samt inte heller i övrigt haft tillfälle att svara i målet (artikel 64). Sverige har valt att inte erkänna och verkställa ett sådant anspråk som fastställts i annan medlemsstat (3 § kompletteringslagen).

7.1.2.4 Verkställighet enligt 2012 års Bryssel I-förordning

Avskaffande av exekvatur

En av de största förändringarna i 2012 års Bryssel I-förordning jämfört med den äldre förordningen är att kravet på verkställbarhetsförklaring (exekvatur) har avskaffats. I stället har det införts en möjlighet att ansöka om att erkännande eller verkställighet av det utländska avgörandet ska vägras. Huvudregeln är därför att avgöranden som omfattas av förordningen är verkställbara direkt i en annan medlemsstat på samma sätt och enligt samma villkor som ett motsvarande inhemskt avgörande (artikel 41). En förutsättning är dock att de nationella reglerna inte strider mot de regler som fastställs i förordningen.

I kompletteringslagen anges att en dom som verkställs enligt förordningen ska verkställas enligt UB som en svensk dom som vunnit laga kraft, om inte annat följer av förordningen (6 § 1 st). Verkställighet av säkerhetsåtgärder ska verkställas enligt UB som ett beslut om kvarstad eller annan säkerhetsåtgärd (6 § 2 st. och prop. 2013/14:219 s. 69–70).

En följd av att exekvaturförfarandet har avskaffats är att andra skyddsregler för svaranden (gäldenären) i verkställighetsprocessen har införts i förordningen. Bland annat finns krav på att vissa handlingar måste delges innan verkställighetsåtgärder vidtas. Dessutom har gäldenären möjlighet att framföra invändningar om att domen ska vägras erkännas eller verkställas enligt förordningens särskilda vägransgrunder (se närmare nedan vid Invändningar om vägran av erkännande eller verkställighet).

Ansökan

En ansökan om verkställighet av ett utländskt avgörande som omfattas av förordningen kan alltså lämnas in till Kronofogden direkt, utan att det krävs något särskilt förfarande (artikel 39). Förordningen anger dock att vissa handlingar och intyg måste ges in tillsammans med ansökan (artikel 42). Till en ansökan om verkställighet av en dom (artikel 42.1) ska sökanden lämna in en kopia av domen med ett äkthetsintyg samt ett intyg utfärdat av ursprungsdomstolen enligt artikel 53. Intyget ska

intyga att domen är verkställbar och ska också innehålla ett utdrag av domen med relevant information om eventuell ränta och kostnader. Detta intyg med utdrag återfinns som formulär i bilaga I till förordningen.

Domstols och Kronofogdens utfärdande av intyg

Svensk domstol ska på begäran på en kopia av dom eller beslut, som domstolen har meddelat, intyga att avgörandet är äkta (4 § första stycket kompletteringsförordningen). Intyg om verkställbarhet utfärdas på särskilt standardformulär (5 §).

Kronofogden ska på begäran intyga på kopia av ett av myndigheten meddelat utslag om betalningsföreläggande eller handräckning att utslaget är äkta (6 § första stycket kompletteringsförordningen). Intyg om verkställbarhet ska utfärdas på särskilt standardformulär (6 § andra stycket). Det är den enhet inom myndigheten som meddelat utslaget som ska intyga äktheten och verkställbarheten, d.v.s. enheten för betalningsföreläggande.

Övergångsbestämmelser

Som angetts under avsnitt 7.1.2 ska förordningen endast tillämpas på domar som föregåtts av ett rättsligt förfarande som har inletts tidigast den 10 januari 2015 (artikel 66). Det är alltså inte tillräckligt att domen meddelats den 10 januari 2015 eller senare. I praktiken kan det i vissa fall behövas viss utredning för att ta reda på när förfarandet i ursprungsstaten har inletts. För övriga exekutionstitlar (t.ex. officiella handlingar, se avsnitt 7.1.2.7) bör i de flesta fall relevanta datum framgå av de intyg som ska lämnas in vid ansökan om verkställighet.

Interimistiska åtgärder och ex parte-avgöranden

Om ansökan avser beslut om interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder, ska intyget från ursprungsdomstolen också intyga att denna är behörig att pröva målet i sak och att beslutet är verkställbart i ursprungsmedlemsstaten. Dessutom ska sökanden till Kronofogden lämna in bevis om att beslutet har delgivits gäldenären i de fall åtgärden har beslutats utan att gäldenären kallats att inställa sig (artikel 42.2). Kronofogden ska alltså inte ombesörja delgivningen av sådana beslut. Säkerhetsåtgärder som beslutats utan motpartens hörande ("ex parte-avgöranden") omfattas nämligen inte av förordningen (artikel 2 a) såvida inte gäldenären delges beslutet innan verkställighet sker. Bevis om delgivning måste däremot inte ges in till Kronofogden om gäldenären har fått tillfälle att yttra sig eller närvarat vid den förhandling där den interimistiska åtgärden beslutats.

Översättning av handlingar i ansökan

Intygen som ska ges in med ansökan finns som dynamiska formulär på Europeiska e-juridikportalen. Formulärens förutbestämda rubriker kan översättas automatiskt till valfritt språk inom unionen när intyget skapas. Detta ska bidra till att minska behovet av översättningar. Om det är nödvändigt kan Kronofogden begära att sökanden tillhandahåller en översättning av intyget till svenska, danska eller engelska eller att innehållet translittereras (artikel 42.3 och 10 § kompletteringsförordningen). Översättningar ska göras av en auktoriserad translator (8 § kompletteringsförordningen).

Även en översättning av själva domen får begäras av Kronofogden, men endast under förutsättning att myndigheten inte kan fortsätta handläggningen utan en sådan översättning (artikel 42.4).

Delgivning

Innan den första verkställighetsåtgärden vidtas ska gäldenären delges det intyg som sökanden ska ge in med sin ansökan. Även domen ska delges gäldenären om denna inte har delgetts tidigare (artikel 43.1). Uppgift om domen har delgivits eller inte ska ursprungsdomstolen ange i intyget över domen. Interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder får dock vidtas innan delgivning har skett (artikel 43.3), se vidare nedan.

Delgivning ska ske inom rimlig tid innan den första verkställighetsåtgärden vidtas (preamblel 32). Vad som avses med uttrycket ”rimlig tid” preciseras inte i förordningen. Då verkställighet ska ske i enlighet med utsökningsbalken ska normalt även en underrättelse om målet skickas på samma sätt som vid handläggningen av andra mål (4 kap. 12 § UB). Inregistreringsenheten ska ombesörja att delgivning sker och först när detta är gjort skickas en underrättelse om målet.

Hur delgivningen ska ske regleras inte av förordningen utan får hanteras enligt nationell rätt. Regler om delgivning i svensk rätt återfinns i delgivningslagen (2010:1932). Delgivning enligt EU:s delgivningsförordning (förordning (EG) nr 1393/2007) kan också komma i fråga, t.ex. då en person som har hemvist i en annan medlemsstat men har egendom i Sverige söks för verkställighet här.

Gäldenärens rätt till översättning

Om gäldenären har hemvist i ett annat land än ursprungsmedlemsstaten får han eller hon under vissa förutsättningar begära en översättning av domen i syfte att bestrida verkställigheten (artikel 43.2). Detta gäller inte om domen är skriven på eller översatt till ett språk som gäldenären förstår eller det officiella språket i den medlemsstat där gäldenären

har hemvist. Det gäller inte heller om gäldenären redan delgivits domen på ett av dessa språk i ett tidigare skede.

Om en sådan översättning begärs av gäldenären får inga verkställighetsåtgärder förutom säkerhetsåtgärder vidtas innan en översättning har tillhandahållits gäldenären (artikel 43.2 andra stycket). Har Kronofogden hunnit påbörja verkställighet när gäldenären begär översättning ska verkställigheten omedelbart ställas in (prop. 2013/14:219 s. 69).

Undantag från kravet på delgivning och översättning

Kraven på delgivning av intyget och gäldenärens rätt till översättning av domen enligt artikel 43 gäller inte om interimistiska åtgärder som har beslutats av ursprungsdomstolen (artikel 42.2) ska verkställas eller om säkerhetsåtgärder enligt artikel 40 ska vidtas (artikel 43.3). Observera dock att detta endast avser verkställandet av själva säkerhetsåtgärderna. För att verkställighet ska kunna ske fullt ut av en dom där säkerhetsåtgärder begärts enligt artikel 40, måste alltjämt kraven på delgivning och eventuell översättning beaktas.

Säkerhetsåtgärder enligt artikel 40

En dom som är verkställbar enligt förordningen medför automatiskt att säkerhetsåtgärder får vidtas i den stat där verkställighet ska ske (artikel 40). Artikeln innebär att det är möjligt att vidta säkerhetsåtgärder, utan att domen i sig innehåller något uttryckligt beslut om detta. Att det är möjligt att vidta säkerhetsåtgärder enligt artikel 40 medför dock inte att sådana åtgärder alltid ska vidtas i samband med ansökningar enligt förordningen. Som regel bör det krävas att det direkt eller indirekt begärs att säkerhetsåtgärder enligt artikel 40 ska vidtas. För sökandens del kan det till exempel vara relevant att begära säkerhetsåtgärder om delgivningen av intyget till gäldenären drar ut på tiden, eller om gäldenären begärt en översättning av domen som drar ut på tiden (SOU 2013:63 s. 159 och prop. 2013/14:219 s. 69), vilket hindrar utmätning (jfr artikel 43.1–2).

Som påpekats ovan ska säkerhetsåtgärder som verkställs enligt förordningen verkställas enligt UB som ett beslut om kvarstad eller annan säkerhetsåtgärd. Kronofogden behöver inte fatta något särskilt beslut om att säkerhetsåtgärder ska vidtas, utan detta följer direkt av förordningen. I praktiken registreras och handläggs säkerhetsåtgärder som vidtas med stöd av förordningen som ett eget kvarstadsmål.

Underrättelse

Ett svenskt kvarstadsbeslut ska verkställas skyndsamt (15 kap. 1 § UF) och i regel utan underrättelse om den förestående verkställigheten. Om det någon gång skulle finnas anledning

att underrätta svaranden innan beslut om säkerhetsåtgärder verkställs, är Kronofogden oförhindrad att göra det (KUB IV s. 627–628).

Invändningar om vägran av erkännande eller verkställighet

Gäldenären kan med stöd av de särskilda vägransgrunderna i förordningen invända om hinder mot verkställighet. Dessa grunder gäller utöver de vanliga invändningarna mot verkställighet som gäller enligt 3 kap. 21 § UB. Om gäldenären invänder om hinder mot verkställighet med stöd av förordningen ska invändningen prövas av tingsrätt och inte av Kronofogden. En sådan invändning går ut på att tingsrätten ska vägra erkänna domen eller besluta om att verkställigheten ska vägras på någon eller några av förordningens vägransgrunder (artikel 45–46 och 4 § kompletteringslagen). I samband med att gäldenären ansöker om vägran av verkställighet kan domstolen på gäldenärens begäran även besluta om att verkställigheten ska begränsas till säkerhetsåtgärder, göras beroende av att säkerhet ställs eller att den ska skjutas upp helt eller delvis (artikel 44.1).

Verkställigheten ska enligt artikel 46 vägras om någon av de grunder som avses i artikel 45 om vägran av erkännande föreligger (se närmare om vägransgrunderna under avsnitt 7.1.2.3 ”Förfarandet för erkännande”). För officiella handlingar och förlikningar inför domstol kan verkställighet enligt artikel 58.1 och artikel 59 vägras endast om verkställigheten uppenbart skulle strida mot grunderna för Sveriges rättsordning (ordre public).

För det fall tingsrätten beslutar om att bifalla gäldenärens ansökan i någon del ska domstolen samma dag skicka en kopia av beslutet till Kronofogden. Detsamma gäller i fråga om senare beslut av betydelse för verkställigheten (3 § kompletteringsförordningen).

Kronofogdens underrättelseskyldighet

Om gäldenären ger in eller på något sätt framför en invändning till Kronofogden om hinder mot verkställighet som har sin grund i förordningens vägransgrunder har myndigheten en skyldighet att underrätta denne om att han eller hon i stället ska vända sig till tingsrätt och där ansöka om vägran av verkställighet (8 § kompletteringslagen). Samma underrättelseskyldighet har Kronofogden om gäldenären framför att verkställigheten med stöd av förordning ska begränsas till säkerhetsåtgärder, göras beroende av att säkerhet ställs eller att verkställigheten ska skjutas upp helt eller delvis. Samma tingsrätt som är behörig att pröva gäldenärens överklagande i utskningsmål är behörig att

ta upp en ansökan om vägran av verkställighet (4 § kompletteringslagen och 2 § kompletteringsförordningen).

Kronofogden bör inte ha en alltför restriktiv syn på när underrättelse ska lämnas till gäldenären. Skyldigheten att underrätta sträcker sig längre än vad som följer av 4 § tredje stycket förvaltningslagen (1986:223). Underrättelse ska ske så snart man kan anta att gäldenären anger en grund som enligt förordningen innebär att verkställighet ska vägras eller att verkställigheten ska begränsas till säkerhetsåtgärder, göras beroende av att sökanden ställer säkerhet eller skjutas upp helt eller delvis, d.v.s. invändningar mot verkställighet som enbart kan prövas av domstol (prop. 2013/14:219 s. 83).

En underrättelse ska lämnas utan dröjsmål efter att gäldenären kommit in med eller på något sätt framfört en invändning som kan hänföras till förordningens vägransgrunder. Underrättelsen behöver inte delges och Kronofogdens fortsatta handläggning påverkas inte av om gäldenären fått del av underrättelsen eller inte.

Underrättelsen kan sändas med posten eller på annat lämpligt sätt. Underrättelsen behöver inte heller vara skriftlig, utan kan lämnas muntligen om det är lämpligt. Oavsett hur underrättelsen sker är det viktigt att informationen lämnas på ett sätt att gäldenären kan tillgodogöra sig den.

Underrättelsen bör innehålla dels information om hur gäldenären ska göra för att få sin invändning prövad, dels vilka yrkanden som han eller hon kan framställa enligt förordningen (prop. 2013/14:219 s. 83). Kronofogden har tagit fram en mall för underrättelsen, ”Underrättelse med anledning av invändning enligt 2012 års Bryssel I-förordning”, som finns på myndighetens intranät.

Om gäldenären invänder att domen ska vägras erkännas i Sverige har Kronofogden inte någon underrättelseskyldighet enligt kompletteringslagen. Men med stöd av 4 § 3 st. förvaltningslagen ska Kronofogden även vid denna typ av invändning upplysa gäldenären om att i stället vända sig till tingsrätt.

Det är enbart domstol som, i samband med att gäldenären ansöker om vägran av verkställighet, har behörighet att begränsa, villkora eller skjuta upp verkställigheten (artikel 44.1 a–c). Kronofogden har inte getts någon sådan behörighet enligt förordningen. Verkställigheten fortsätter alltså under tiden ansökan prövas, om inte tingsrätten meddelar annat. Detta

hindrar dock inte att det kan finnas anledning för Kronofogden att med stöd av nationella bestämmelser avvakta något med vidare verkställighet, se vidare nedan vid Påverkan för Kronofogden.

Som angetts ovan ska domar verkställas enligt nationella regler om de inte strider mot de regler som fastställts i förordningen. Detta innebär att förordningens bestämmelser om att verkställigheten begränsas till säkerhetsåtgärder, görs beroende av att säkerhet ställs eller skjuts upp helt eller delvis i dessa fall tillämpas i stället för UB:s bestämmelser.

Invändningar enligt 3:21 UB

Har en skrivelse som hänför sig till förordningens vägransgrunder getts in till Kronofogden och anses den även omfatta invändning om hinder mot verkställighet enligt 3 kap. 21 § UB ska Kronofogden fatta beslut i den delen den inte omfattar förordningens vägransgrunder i enlighet med myndighetens handledning vid invändning mot verkställighet.

Avbryta eller skjuta upp verkställigheten

I förordningen finns särskilda bestämmelser om när domstol eller annan myndighet får avbryta handläggningen helt eller delvis (artikel 38) och när verkställigheten ska skjutas upp av Kronofogden (artikel 44.2) eller av domstol (artikel 44.1). Bestämmelserna tillämpas utöver nationella bestämmelser (jfr 6 § kompletteringslagen) och utgör s.k. spärr- eller skyddsregler som syftar till att motverka att den direkta verkställbarheten äventyrar rätten till försvar för gäldenären.

Möjligheten att avbryta handläggningen med stöd av artikel 38 torde vara förbehållen domstol, vilket skulle innebära att Kronofogden inte kan avbryta verkställigheten med stöd av denna artikel. Uttalandena i förarbetena är dock inte helt entydiga i dessa delar. I SOU 2013:63 s. 187 ff. anges att artikel 38 är tillämplig för Kronofogden. I prop. 2013/24:219 har detta inte bemötts särskilt, men artikelns syfte och placering i förordningens underavsnitt som behandlar erkännande av avgöranden samt att det är domstol som prövar sådana ansökningar som omnämns i artikeln talar för att det enbart är domstol som får avbryta handläggningen med stöd av artikel 38. Se också vad som uttrycks i nämnda prop. på s. 70 ff. och s. 83–84.

Beslut som Kronofogden fattar enligt förordningen fattas med stöd av den. För besluten gäller UB:s regler i fråga om skäl för beslut och upplysning om möjlighet till överklagande. Hur besluten påverkar verkställigheten, t.ex. när verkställighet redan skett, får också hanteras enligt UB:s regler. Om domstol

eller Kronofogden beslutar om att avbryta eller skjuta upp verkställigheten får inga ytterligare åtgärder vidtas. När det förhållande som ligger till grund för beslutet inte längre gäller ska handläggningen återupptas, antingen genom att handläggningen fortsätter eller avslutas, beroende på vad domstolen beslutar i sakfrågan.

Domstols beslut om avbrytande av handläggning

Domstol eller en annan myndighet får enligt artikel 38 avbryta handläggningen helt eller delvis i någon av följande situationer;

- Avgörandet överklagas i ursprungsmedlemsstaten (artikel 38 a)
- Ansökan har lämnats in om att det inte finns någon grund för att vägra erkännande av avgörandet enligt artikel 45 i förordningen eller att erkännande ska vägras på någon av grunderna i artikel 45 (artikel 38 b)

Utöver möjligheten att överklaga avgörandet i ursprungsmedlemsstaten kan en berörd part ansöka om att det fastställs att det inte finns någon grund för att vägra erkännande av avgörandet enligt artikel 45 (artikel 36.2) eller tvärtom, att erkännande ska vägras på en av dessa grunder. Sådana ansökningar prövas av behörig tingsrätt (4 § kompletteringslagen). Förmodligen kommer sådana framställningar att göras i ett tidigt skede men det kan inte uteslutas att det kan ske efter det att Kronofogden påbörjat verkställigheten och i vissa fall genomfört verkställighetsåtgärder.

Påverkan för Kronofogden

Får Kronofogden uppgift om att det gjorts en framställan som omnämns i artikel 38 bör myndigheten ta reda på om det faktiskt gjorts en sådan. Myndigheten kan då behöva kontakta parterna för att få in ytterligare information från dem. Kronofogden kan även behöva kontakta domstol eller annan myndighet i ursprungsmedlemsstaten (artikel 38 a) eller behörig tingsrätt (artikel 38 b) för att kontrollera om det getts in en framställan som omnämns i artikel 38 och om det kommer att fattas något beslut som påverkar verkställigheten.

I avvaktan på att Kronofogden får in underlag kan det finnas anledning att avvakta med den fortsatta handläggningen någon tid (jfr 3 kap. 17 § UF). Bedömningen av om handläggningen bör avvakta något får göras utifrån var i verkställighetsförfarandet handläggningen befinner sig. I bedömningen måste det också vägas in om det finns omedelbara risker för rättsförluster för någon av parterna som kan uppstå om hand-

läggningen fortgår eller för den delen, avbryts helt eller delvis. En viss försiktighet bör iakttas och en avvägning göras utifrån sökandens och gäldenärens respektive intressen och omständigheterna i övrigt i ärendet. Under tiden Kronofogden väntar på att få in underlag kan det finnas anledning för Kronofogden att låta handläggningen fortsätta ytterligare en tid. Till exempel för att slutföra tillgångsundersökningen eller t.o.m. utmäta egendom men däremot inte sälja egendomen eller redovisa medel till sökanden, även om det finns förutsättningar för det. Vid bedömningen är det viktigt att också beakta möjligheterna att låta de åtgärder som redan vidtagits gå tillbaka, se t.ex. 3 kap. 22 § och 4 kap. 33–34 §§ UB.

Kronofogdens underrättelse

Om Kronofogden får in en framställan som omnämns i artikel 38 ska Kronofogden med stöd av 4 § tredje stycket förvaltningslagen omgående underrätta part om var sådana framställningar ska ges in. För framställningar som omnämns i artikel 38 b) ska myndigheten tala om vilken tingsrätt som är behörig, precis som när det kommer in en ansökan om vägran av verkställighet till Kronofogden, se ovan vid kantrubriken ”Kronofogdens underrättelseskyldighet”. Är det fråga om ett överklagande av avgörandet torde det räcka att Kronofogden informerar om att part får vända sig till den domstol eller myndighet som meddelat avgörandet och där efterfråga information om hur avgörandet kan överklagas. Om framställan kan uppfattas som en begäran om att Kronofogden ska avvakta med sin handläggning ska Kronofogden fatta beslut i den frågan och underrätta berörda om beslutet. Beslutet behöver normalt inte delges. Bedömningen av om handläggningen kan och ska avbrytas får göras enligt nationella bestämmelser.

Om tingsrätten fattar ett beslut som påverkar verkställigheten ska Kronofogden underrättas om det (3 § kompletteringsförfordningen och 8 § förordning [1981:967] om skyldighet för domstol och Kronofogdemyndigheten att lämna underrättelser om vissa beslut av exekutiv betydelse). Kronofogden ska då stoppa sin handläggning. Om utländsk domstol eller annan myndighet fattar ett beslut som kan påverka verkställigheten torde det vara upp till parterna att göra Kronofogden uppmärksam på det och ge in beslutet till myndigheten. Ett sådant beslut kan i det avseendet dessutom innebära att Kronofogden ska skjuta upp verkställigheten, jfr artikel 44.2.

**Kronofogdens
skyldighet att
skjuta upp
verkställigheten**

Kronofogden ska skjuta upp verkställighetsförfarandet om verkställigheten av avgörandet skjuts upp i ursprungsmedlemsstaten, om gäldenären ansöker om det (artikel 44.2).

Som framgår av artikelns formulering är den ovillkorlig och innebär att Kronofogden ska avbryta verkställigheten om det meddelas ett sådant beslut i ursprungsmedlemsstaten och det ges i en ansökan till Kronofogden om att skjuta upp verkställigheten.

Det finns ingen reglering i förordningen som säger att domstol eller annan myndighet i ursprungsmedlemsstaten ska meddela Kronofogden om att verkställigheten av avgörandet skjutits upp. Av artikeln framgår att det är gäldenären som ska agera i dessa situationer. Kronofogden bör därför, precis som i nationella ärenden, kunna begära att det ges in underlag för att kunna fatta beslut i frågan.

Om en ansökan enligt artikel 44.2 ges in till Kronofogden kan myndigheten därför be gäldenären att, om det inte redan gjorts, ge in det dokument som visar att avgörandet skjutits upp i ursprungsmedlemsstaten. Det kan emellertid inte uteslutas att Kronofogden ändå behöver kontakta den domstol eller myndighet som meddelat beslutet. Detta kan t.ex. vara fallet om parten som åberopar detta av olika anledningar inte förmår lämna in relevanta handlingar, eller för att Kronofogden ska få klarhet om vad det utländska beslutet faktiskt innebär.

Även i dessa situationer kan det finnas anledning för Kronofogden att avvakta med den fortsatta handläggningen under tiden som Kronofogden väntar på att få in underlag, för att sedan kunna fatta sitt beslut. Bedömningen får även i dessa fall göras utifrån omständigheterna i ärendet och de överväganden som behöver göras.

Om Kronofogden beslutar att verkställigheten ska skjutas upp ska ett särskilt beslut upprättas och berörda underrättas om det. Beslutet behöver normalt inte delges.

Om verkställigheten av avgörandet inte skjutits upp i ursprungsmedlemsstaten finns ingen skyldighet för Kronofogden att skjuta upp verkställigheten. I den situationen ska dock också ett särskilt beslut upprättas och berörda underrättas om det. Det beslutet behöver normalt inte heller delges.

**Anpassnings-
åtgärder**

Om en dom från en medlemsstat som ska verkställas i Sverige inbegriper en åtgärd eller ett beslut som inte föreskrivs i svensk rätt ska åtgärden eller beslutet i sådana fall i möjligaste

mån anpassas till en åtgärd eller ett beslut som förekommer i svensk rätt (artikel 54). Den anpassade åtgärden eller beslutet ska få motsvarande verkan och eftersträva liknande mål och intressen som den ursprungliga utländska åtgärden eller beslutet. En anpassning får dock inte medföra verkningar som går längre än de som föreskrivs i ursprungsmedlemsstatens lagstiftning. Varje part ska ges möjlighet att angripa anpassningsbeslutet.

Artikeln ger uttryck för den internationellt privaträttsliga principen om anpassning. Denna innebär att rättstillämpare i det land där verkställighet begärs kan behöva anpassa åtgärden till bestämmelser i den egna rättsordningen. Anledningen till att denna princip anges i förordningen är bl.a. för att de exekutionsrättsliga systemen varierar mellan medlemsstaterna. Principen har införts för att undvika att ansökningar om verkställighet avslås på grund av att det inte finns någon fullständig överensstämmelse mellan olika exekutionsrättsliga beslut eller åtgärder mellan medlemsstaterna (prop. 2013/14:219 s. 77).

Kronofogden är behörig att pröva frågor gällande anpassningsåtgärder enligt artikel 54 (7 § kompletteringslagen). Om det i svensk rätt inte finns någon sådan åtgärd eller beslut som föreskrivs i den utländska exekutionstiteln, är det därför Kronofogden som ska se till att syftet med åtgärden uppfylls genom att anpassa denna till relevanta svenska bestämmelser.

Beslut om anpassning

Vid handläggningen av anpassningsåtgärder ska UB tillämpas, om inte annat framgår av förordningen (7 § kompletteringslagen). Detta innebär att anpassningen blir en del av handläggningen av själva verkställighetsmålet. Som huvudregel får det antas att anpassningsåtgärden i de allra flesta fall blir en självklar del av själva verkställighetsbeslutet, t.ex. att utmäta viss egendom, återställa besittningen till något eller någon annan åtgärd. Något särskilt beslut utöver verkställighetsbeslutet behöver därför i de allra flesta fall inte upprättas, men det måste alltid framgå att det rör sig om en anpassningsåtgärd och beslutet måste alltid motiveras eftersom parterna ska kunna angripa anpassningsåtgärden enligt artikel 54.2. Överklagandefristerna följer av att anpassningen är en del av verkställighetsbeslutet och hanteras därför på motsvarande sätt som vanliga verkställighetsbeslut. Aktuella överklagandefrister blir beroende av vilken form av verkställighet som beslutats, t.ex. utmätning av lön, annan utmätning eller exekutiv försäljning.

Hur anpassning sker

Om en anpassning ska ske, måste det inledningsvis fastställas vad den utländska åtgärden eller beslutet innebär och omfattar. Den svenska åtgärden som ska vidtas ska ha motsvarande verkan och eftersträva liknande mål och intressen. Anpassningen ska inte heller medföra verkningar som går längre än de som föreskrivs i ursprungsstatens lagstiftning. Dessa krav medför att det kan bli aktuellt att närmare utreda den utländska åtgärden och den bakomliggande lagstiftningen. Att målet hos Kronofogden inledningsvis registrerats på något visst sätt eller getts någon särskild rubricering, kan givetvis inte påverka bedömningen av hur och om en anpassning ska ske.

Översättning

Det är svårt att på förhand ange exempel på utländska åtgärder som skulle kunna bli aktuella för anpassning, men man bör vid utredningen av åtgärderna primärt söka ledning i exekutionstitelns beslut och skäl. Kronofogden får begära att sökanden på egen bekostnad tillhandahåller en översättning av domen om det är nödvändigt (artikel 54.3). Dessutom finns en möjlighet enligt artikel 42.3 att begära en översättning eller translitterering av det intyg över exekutionstiteln som ska lämnas in vid ansökan om verkställighet. Den ursprungliga domstolen ska i intyget bl.a. beskriva saken i målet och de beslutade åtgärderna.

Om tillräcklig utredning inte kan hämtas där, måste Kronofogden inhämta information om utländsk rätt på annat sätt. En möjlighet är att söka information om andra EU-länders rättssystem t.ex. på Europeiska E-juridikportalen.

Svenska åtgärder

När den utländska åtgärden är identifierad, ska den anpassas till lämplig svensk motsvarighet enligt kriterierna i artikel 54. En jämförelse får då göras av den utländska åtgärden och liknande åtgärder som en svensk domstol eller myndighet har möjlighet att besluta om. Rör det sig t.ex. om olika slags säkerhetsåtgärder får ledning sökas i 15 kap. RB. När det gäller säkerhetsåtgärder som inte avser kvarstad, finns det relativt stora möjligheter för svensk domstol att enligt 15 kap. 3 § RB förordna om ”lämplig åtgärd” för att säkerställa sökandens rätt (SOU 2013:63 s. 194 f. och NJA 1995 s. 495). Denna bestämmelse bör kunna omfatta olika sorters utländska säkerhetsåtgärder och liknande åtgärder. Det bör inte heller finnas något hinder mot att, om så bedöms lämpligt, anpassa den utländska åtgärden till flera olika svenska åtgärder. Den utländska exekutionstiteln ska därefter verkställas enligt de regler i UB och annan lagstiftning som gäller för den/de svenska åtgärder som den utländska åtgärden anpassats till.

**Motivering
av beslutet**

Det måste alltid tydligt framgå att och hur anpassning skett, eftersom det följer direkt av artikel 54.2 att anpassningsbeslutet ska kunna angripas av parterna. Anpassningsbeslutet måste alltså alltid motiveras och det bör även framgå om Kronofogden anser att det utländska beslutet genom anpassningen blir fullt ut verkställt eller inte. Det kan tänkas förekomma att ett utländskt beslut inte fullt ut går att anpassa till en svensk åtgärd. I sådana fall kommer den delen av exekutionstiteln inte att bli verkställbar. Kronofogden måste då i motiveringen ange varför anpassning, och därmed verkställighet, inte kunnat ske helt eller delvis.

Vid all anpassning är det viktigt att se till att de svenska bestämmelser som tillämpas inte får verkningar som går längre än de som föreskrivs i ursprungsmedlemsstatens lagstiftning. Samtidigt får inte en allt för snäv bedömning göras av vad som är möjligt att verkställa i Sverige. Prövningen får inte heller leda till att åtgärden som sådan i praktiken omprövas (SOU 2013:63 s. 195). Särskild försiktighet måste också iaktas när anpassning ska ske i situationer då t.ex. säkerhetsåtgärder kan behöva vidtas enligt artikel 43.3 och artikel 40, d.v.s. innan intyget om exekutionstiteln har kunnat delges eller en översättning av denna tillhandahållits gäldenären. Anpassningen får inte heller på grund av dessa regler bli för långtgående eller omfattande.

**Delgivning och
överklagande**

Om delgivning av beslutet ska ske eller inte får avgöras i det enskilda fallet, men som huvudregel bör besluten hanteras enligt vanliga rutiner. Man får då ta i beaktande att vid underlåten delgivning av beslutet kan ett sent inkommet överklagande som bifalls leda till att redan vidtagna anpassningsåtgärder som är svåra att återställa kan komma att upphävas, jfr prop. 2013/14 s. 78 och Olsby-målet (dom i Europadomstolen den 21 september 2012, Case of Olsby v. Sweden, 36124/06).

Det är viktigt att båda parterna blir underrättade om beslutet, eftersom själva anpassningsåtgärden ska vara möjlig att angripa av parterna. För det fall det skulle bli nödvändigt att upprätta ett särskilt beslut om anpassningsåtgärden, bör detta kunna klagas på i den ordning som föreskrivs i 18 kap. 7 § 5 st. UB, d.v.s. inom tre veckor från delgivning av beslutet.

7.1.2.5 Verkställbarhetsförklaring (exekvatur) enligt 2000 års Bryssel I-förordning

Exekvaturförfarandet

För att verkställighet ska kunna ske av dom, beslut, förlikning eller officiell handling som omfattas av 2000 års Bryssel I-förordning måste domen först på ansökan av part förklarats vara verkställbar genom ett s.k. exekvaturförfarande i den stat där verkställigheten ska ske (artikel 38). Syftet med exekvaturförfarandet är att borgenären kan få domen verkställd efter en begränsad prövning av domen.

Det krävs också exekvaturbeslut av ett beslut om säkerhetsåtgärd, som meddelats av en domstol i annan medlemsstat där en process pågår.

Har ett beslut om säkerhetsåtgärd däremot meddelats enligt nationell lag i den medlemsstat där beslutet ska verkställas behövs inget exekvaturbeslut (artiklarna 31 och 47.1). Sådana beslut kan verkställas direkt enligt den verkställande statens verkställighetsregler.

Ansökan

Förordningen reglerar själva exekvaturförfarandet. Ansökningsförfarandet regleras av verkställighetsstatens egen lag (artikel 40.1).

En ansökan om verkställighetsförklaring (exekvaturbeslut) ska göras hos den domstol eller behöriga myndighet (exekvaturmyndigheten) som anges i bilaga II till förordningen. Ansökan i Sverige ska, enligt bilagan, göras hos Svea hovrätt (artikel 39), men efter införandet av den nya kompletteringslagen den 10 januari 2015 har behörig domstol ändrats till tingsrätterna (9 §).

Vid ansökan ska sökanden:

- uppge en delgivningsadress eller ett ombud i verkställighetsstaten (artikel 40)
- bifoga en kopia av domen som uppfyller kraven på att man kan fastställa dess äkthet samt ett intyg (artikel 53)
- bifoga ett intyg utfärdat av den domstol eller behöriga myndighet som meddelat avgörandet på ett särskilt standardformulär (artikel 54 och bilaga V)

Av intyget ska bl.a. framgå vilken domstol som meddelat domen, parterna samt att domen är verkställbar i den stat där den meddelats. Det finns inget krav på att domen ska ha vunnit laga kraft.

Det finns heller inga krav på att domen eller intyget behöver vara översatt. Exekvaturmyndigheten har dock rätt att begära en sådan översättning.

Domstols och Kronofogdens äkthetsintyg/verkställbarhetsintyg

Svensk domstol ska på begäran på en kopia av dom eller beslut, som domstolen har meddelat, intyga att avgörandet är äkta (4 § första stycket kompletteringsförordningen). Intyg om verkställbarhet enligt Bryssel I-förordningarna ska utfärdas på särskilt standardformulär (5 §).

Kronofogden ska på begäran intyga på kopia av ett av myndigheten meddelat utslag om betalningsföreläggande eller handräckning att utslaget är äkta (6 § första stycket kompletteringsförordningen). Intyg om verkställbarhet enligt Bryssel I-förordningarna ska utfärdas på särskilt standardformulär (6 § andra stycket). Det är den enhet inom myndigheten som meddelat utslaget som ska intyga äktheten och verkställbarheten, d.v.s. enheten för betalningsföreläggande.

Prövning i första skedet

Det första skedet av exekvaturförfarandet är ett s.k. enparts-förfarande, vilket innebär att motparten (gäldenären) inte ges någon möjlighet att ta del av och yttra sig över ansökan. Vid prövningen av ansökan kontrolleras endast om sökanden uppfyllt de formella kraven att inge domen och intyget (artikel 41). Prövning av om domen kan vägras erkännande enligt artiklarna 34–35 får därför inte göras i detta skede (Pålsson s. 297). I Sverige regleras exekvaturförfarandet av lagen (1996:242) om domstolsärenden (ärendelagen), i den mån inget annat följer av förordningen eller kompletteringslagen (11 § kompletteringslagen). Detta innebär att tingsrätten som huvudregel är beslutsför med en lagfaren domare (3 § ärendelagen).

Exekvaturmyndigheten får inte komplettera eller ändra den utländska domen, då det skulle innebära en omprövning i sak. Den får endast bifalla eller avslå ansökan. Exekvaturmyndigheten anses ändå ha rätt att precisera t.ex. den räntesats som ska gälla om det i domen står ”ränta enligt lag”. Samma sak gäller att omräkna ett belopp i domen som är angivet i en främmande valuta till valutan i den stat där domen ska verkställas (Pålsson s. 298).

En dom kan helt eller delvis förklaras verkställbar (artikel 48). Ett vite som omfattas av en dom ska vara slutgiltigt fastställt för att förklaras verkställbart (artikel 49).

Sökanden kan under vissa förutsättningar få rättshjälp i alla instanser under exekvaturförfarandet i verkställighetsstaten (artikel 50).

Exekvaturdomstolen får inte kräva säkerhet, borgen eller deposition av sökanden bara på den grunden att denne inte är medborgare i den medlemsstat där verkställigheten ska ske (artikel 51).

**Underrättelse
och delgivning**

Sökanden ska omedelbart underrättas om exekvaturbeslutet enligt verkställighetsstatens regler (artikel 42.1).

Om ansökan medges ska exekvaturbeslutet och domen delges gäldenären enligt lagen i verkställighetsstaten. Har gäldenären tidigare delgetts domen behöver den inte delges på nytt (artikel 42.2).

Säkerhetsåtgärder

En verkställighetsförklaring från första instans ska medföra att säkerhetsåtgärder får vidtas (artikel 47.2). Beslutet anses ge sökanden rätt till säkerhetsåtgärder utan att denne särskilt behöver ansöka om sådana åtgärder. I Sverige innebär det säkerhetsåtgärder enligt 15 kap. RB, d.v.s. främst kvarstad (13 § kompletteringslagen).

Fram tills dess att tiden för att ansöka om ändring av tingsrättens beslut i första instans löpt ut får heller inga andra åtgärder vidtas än säkerhetsåtgärder. Samma sak gäller om beslutet från första instans överklagas och fram till dess att ett omprövningsbeslut föreligger (artikel 47.3).

Om exekvaturdomstolen vilandeförklarar målet i andra instans omfattas det också av artikel 47.3 vilket innebär att bara säkerhetsåtgärder får vidtas (Pålsson s. 309).

**Ansökan
om ändring**

Både gäldenären och sökanden kan ansöka om ändring av exekvaturmyndighetens beslut (artikel 43.1). En förteckning över vilka domstolar i medlemsstaterna som i det andra skedet av exekvaturförfarandet är behöriga att pröva ansökan om ändring finns intagen i bilaga III till förordningen (artikel 43.2). Ansökan i Sverige ska, enligt bilagan, göras hos Svea hovrätt (artikel 39), men efter införandet av den nya kompletteringslagen den 10 januari 2015 ska även ansökan om ändring ges in till den tingsrätt som meddelande verkställbarhetsförklaringen i första instans (10 §). Även vid ansökan om ändring ska ärendelagens bestämmelser tillämpas om inte annat följer av Bryssel I-förordningen (11 § kompletteringslagen jämförd med artikel 43).

Gäldenären kan ansöka om ändring av ett exekvaturbeslut inom en månad från det han delgavs beslutet. Är gäldenären bosatt i en annan medlemsstat kan han ansöka inom två månader från delgivning. Har han hemvist i en annan främmande stat än en medlemsstat gäller dock huvudregeln om en månads tid att söka om ändring (artikel 43.5). Om gäldenären inte klagar i rätt tid går han miste om sin rätt att söka ändring av exekvaturbeslutet som därmed vinner laga kraft.

Sökanden kan söka ändring av ett avslagsbeslut. Det finns ingen tidsfrist angiven i förordningen för när ansökan ska ha kommit in varför tidsfristen får avgöras av medlemsstaternas nationella rätt. I Sverige ska som nämnts tidigare ärendelagen tillämpas på förfarandet.

Prövning i andra skedet

I det andra skedet ska handläggningen ske enligt bestämmelserna för tvåpartsförfarande (artikel 43.3). Det innebär att gäldenären för första gången får komma till tals och t.ex. kan åberopa att domen faller utanför förordningens tillämpningsområde. Vidare kan gäldenären åberopa någon av vägransgrunderna enligt artiklarna 34 eller 35. EU-domstolen har slagit fast att gäldenären vid den efterföljande verkställigheten inte kan åberopa sådana invändningar som hade kunnat framställas under exekvaturförfarandet.

I det andra skedet får exekvaturdomstolen upphäva ett exekvaturbeslut eller avslå en ansökan om ett sådant beslut på samma formella grunder som i första skedet. I övrigt får domstolen bara avslå en ansökan eller upphäva ett beslut enligt någon av vägransgrunderna (artiklarna 34–35). Beslutet ska meddelas utan dröjsmål och den utländska domen får aldrig omprövas i sak (artikel 45). I målet [Prism mot van der Meer](#) (mål nr C-139/10) ställdes frågan till EU-domstolen om någon annan vägransgrund än de som anges i artiklarna 34–35 kan vara aktuell, såsom att förpliktelsen i domen redan efterkommit. EU-domstolen kom fram till att detta inte är möjligt inom ramen för exekvaturförfarandet, bl.a. med hänvisning till att detta skulle förändra exekvaturförfarandets karaktär och förlänga handläggningstiderna i strid mot förordningens målsättningar om snabbhet och effektivitet. Sådana invändningar får således prövas vid den efterföljande verkställigheten.

Vilandeförklaring

På begäran av en gäldenär i andra skedet får exekvaturdomstolen vilandeförklara målet (artikel 46.1). Detta gäller om den dom, som ska förklaras verkställbar, överklagats i den stat där den meddelats eller om tiden för överklagande av domen

ännu inte löpt ut. I det sistnämnda fallet får exekvaturdomstolen bestämma en tid inom vilken överklagan ska ges in i rättegångsstaten.

**Ställande
av säkerhet**

I stället för att vilandeförklara målet kan exekvaturdomstolen välja att göra verkställigheten beroende av att sökanden ställer säkerhet (artikel 46.3).

**Prövning i
hovrätterna och
Högsta domstolen**

Parterna kan endast föra talan mot ett avgörande som meddelats av tingsrätten i det andra skedet på det sätt som anges i bilaga IV till förordningen (artikel 44). Av bilagan framgår vilka domstolar som är behöriga i respektive medlemsstat. För Sveriges del anges i bilagan Högsta domstolen, men efter införandet av kompletteringslagen förs en sådan talan enligt ärendelagens bestämmelser genom överklagande till hovrätten, vars beslut kan överklagas till Högsta domstolen. Prövnings-tillstånd krävs vid överklagande till båda instanserna.

Det är bara det slutliga avgörandet i det andra skedet som kan överklagas, inte ett beslut om ställande av säkerhet eller vilandeförklaring.

Hovrätten och Högsta domstolen har samma möjligheter som tingsrätterna att avslå en ansökan om exekvatur, upphäva ett exekvaturbeslut samt vilandeförklara exekvaturmålet, eller ställa krav på säkerhet (artiklarna 45–46).

7.1.2.6 Verkställighet enligt 2000 års Bryssel I-förordning

Säkerhetsåtgärder

Om en sökande begär verkställighet av ett exekvaturbeslut från första instans, som medför att endast säkerhetsåtgärder får vidtas (artikel 47.2–3), blir UB:s regler om verkställighet av kvarstad tillämpliga. Kronofogden lägger därför först upp ett kvarstadsmål. När beslutet är fullt ut verkställbart läggs ett nytt e-mål upp. Sökanden får betala två grundavgifter.

Ett svenskt kvarstadsbeslut ska verkställas skyndsamt (15 kap. 1 § UF) och i regel utan underrättelse om den förestående verkställigheten. Om det någon gång skulle finnas anledning att underrätta svaranden innan beslut om säkerhetsåtgärder verkställs, är Kronofogden emellertid oförhindrad att göra det (KUB IV s. 627–628).

Ett beslut om säkerhetsåtgärder av en utländsk domstol under en pågående process ska, efter exekvaturbeslut, verkställas som ett svenskt kvarstadsbeslut eller annan säkerhetsåtgärd (12 § andra stycket kompletteringslagen, se också Pålsson s. 301).

**Fullständig
verkställighet**

Om förfarandet i andra instans resulterar i ett exekvaturbeslut får den utländska domen verkställas omedelbart. Det samma gäller om ingen av parterna ansökt om ändring i rätt tid av exekvaturbeslutet från första instans (artikel 43.5). Det hinder som hittills funnits mot fullständig verkställighet enligt artikel 47.3 faller då bort. Förordningen innehåller inte heller någon föreskrift om att borgenären måste avvakta den tid som gäldenären har att klaga på beslutet från andra instans för att få domen verkställd (Pålsson s. 309).

Det sker ingen automatisk verkställighet av ett exekvaturbeslut. Sökanden måste själv ansöka om verkställighet hos Kronofogden (prop. 2001/02:146 s. 51).

Verkställigheten sker enligt nationell lag i den stat där verkställigheten ska ske. För svensk del innebär exekvaturbeslutet att Kronofogden som huvudregel ska verkställa den utländska exekutionstiteln enligt UB på samma sätt som en svensk dom som vunnit laga kraft om inte annat följer av Bryssel I-förordningen (12 § första stycket kompletteringslagen). Härmed avses bl.a. att exekvaturdomstolen kan vilandeförklara ett exekvaturmål om domen överklagas i ursprungsmedlemsstaten.

Eventuella föreskrifter i en utländsk dom om hur verkställigheten ska ske har ingen verkan. En italiensk domstols beslut om att en gäldenärs egendom skulle bli föremål för säkerhetsåtgärd ("sequestro giudiziario") har verkställts i Sverige med stöd av gamla Luganokonventionen. Verkställigheten har inte ansetts kunna omfatta ett förordnande av den italienska domstolen om att egendomen skulle förvaltas av borgenären, eftersom en sådan bestämmelse saknas i UB (NJA 1995 s. 495). Jämför med vad som sägs om anpassningsåtgärder enligt 2012 års Bryssel I-förordning under avsnitt 7.1.2.4.

Ansökan

Det finns inga närmare bestämmelser om vilka handlingar som ska bifogas ansökan om verkställighet. Lämpligen bör exekvaturbeslutet, exekutionstiteln och övriga handlingar som kan vara till nytta för verkställigheten bifogas. Kronofogden har ingen behörighet att kräva att handlingar ska vara översatta och får därför vid behov själv bekosta en sådan översättning. Handläggande tingsrätt torde dock vid sin handläggning av exekvaturärendet ha sett till att handlingarna översatts till svenska eller engelska.

Invändning

Gäldenären ska under exekvaturförfarandet framföra sin invändning mot exekutionstiteln eller invändning om att

Bryssel I-förordningen inte är tillämplig. Gör gäldenären sådana invändningar hos Kronofogden och har inte exekvaturbeslutet vunnit laga kraft bör Kronofogden upplysa denne om möjligheten att begära ändring av eller överklaga beslutet. Invändningar som att skulden betalats eller att exekutionstiteln är preskriberad prövas av Kronofogden (3 kap. 21 § UB), jfr målet [Prism mot van der Meer](#) (mål nr C-139/10) (avsnitt 7.1.2.5). Vid invändning om preskription tillämpas vid lagval de s.k. Rom I- och Rom II-förordningarna om inte äldre internationella överenskommelser gäller (avsnitt 7.1.8).

Svea hovrätt har i ett mål om exekvatur funnit att frågan om en norsk fordran var preskriberad inte kunde utgöra vägransgrund för verkställighet enligt artiklarna 27–28 i 1988 års Luganokonvention (mål Ö 1643-09). Artiklarna 27–28 i 1988 års Luganokonvention överensstämmer i stort med artiklarna 34–35 i 2000 års Bryssel I-förordningen. Hovrätten hänvisade till att en invändning om preskription får prövas enligt UB vid verkställigheten hos Kronofogden.

7.1.2.7 Officiella handlingar och processförlikningar

Bryssel I-förordningarnas regler om verkställighet gäller också officiella handlingar och förlikningar ingångna inför domstol (artiklarna 58–60).

Officiell handling

En handling som har upprättats eller registrerats som en officiell handling (*acte authentique*) och som är verkställbar i en medlemsstat är enligt 2012 års Bryssel I-förordning direkt verkställbar i en annan medlemsstat enligt samma regler som gäller för domstolsavgöranden i tillämpliga delar (artikel 58). För 2000 års förordning gäller i stället den förordningens regler om exekvaturförfarande (artikel 57.1).

Med officiell handling avses en handling som upprättats av en privatperson och som fått officiell karaktär genom medverkan av en behörig myndighet eller funktionär (*notarie* eller *notarius publicus*). På så sätt får handlingen bevisverkan och ges ställning som exekutionstitel.

Avtal om underhåll

Ett avtal om underhållskyldighet som ingåtts inför en administrativ myndighet eller som bestyrkts av sådan myndighet anses också som en officiell handling enligt 2000 års förordning (artikel 57.2). Ett svenskt avtal om underhållsbidrag som godkänts av socialnämnd är en officiell handling och kan verkställas i övriga medlemsstater. Från den 18 juni 2011 har

dock EU:s underhållsförordning ersatt 2000 års Bryssel I-förordning i detta avseende (avsnitt 7.11.9), och 2012 års förordning omfattar över huvud taget inte underhållsfrågor.

Intyg

Den behöriga myndigheten i den medlemsstaten där den officiella handlingen har upprättats eller registrerats ska på begäran av part utfärda ett intyg enligt ett standardformulär i bilaga II till förordningen (artikel 60). Formuläret finns på samtliga medlemsstaters språk. Förutom uppgifter om bl.a. själva handlingen, parter, myndigheter och den verkställbara förpliktelsen ska det av intyget framgå att handlingen är verkställbar i ursprungsmedlemsstaten.

Process-förlikningar

En förlikning som ingåtts inför domstol i ett pågående mål och som är verkställbar i den medlemsstat där förlikningen ingicks (processförlikning), verkställs som en officiell handling i en annan medlemsstat (artikel 59). Bestämmelsen omfattar inte stadfästa förlikningar eller utomrättsliga förlikningar. För stadfästa förlikningar tillämpas i stället förordningens regler om erkännande och verkställighet av domar. En utomrättslig förlikning kan få karaktären av en officiell handling enligt artikel 58 om den upprättas inför eller godkänns av en behörig myndighet eller funktionär.

Rättskraft

En officiell handling eller förlikning har inte någon rättskraft och kan därför inte erkännas i övriga stater utan bara verkställas. Det finns därför inget hinder mot att en talan väcks om ogiltigförklaring av en sådan handling vid en domstol som är behörig enligt förordningen, trots att verkställighet söks. Det finns heller inget hinder mot att erkänna en dom, som har meddelats i en annan stat, även om domen är oförenlig med en officiell handling eller en förlikning i den staten där handlingen görs gällande (Pålsson s. 311–315).

7.1.3 Danmarksavtalet

Ikraftträdande

EU och Danmark ingick 2006 ett avtal (Danmarksavtalet) som är ett parallellavtal till 2000 års Bryssel I-förordning. Avtalet trädde i kraft den 1 juli 2007 och blev därmed direkt tillämpligt mellan övriga EU-stater och Danmark (prop. 2006/07:106 s. 10). Kompletterande svenska bestämmelser till avtalet finns intagna i kompletteringslagen och kompletteringsförordningen (prop. 2006/07:106).

Danmarksavtalet innebär att 2000 års Bryssel I-förordnings bestämmelser med tillämpningsföreskrifter från avtalets ikraftträdande ska tillämpas på danska avgöranden som ska

erkännas och verkställas i Sverige. Andra internationella avtal som EU ingår med stöd av Bryssel I-förordningen blir däremot inte bindande för Danmark (artikel 5 Danmarksavtalet).

Avtalet är utformat så att Danmark ges en möjlighet att acceptera ändringar av Bryssel I-förordningen (avtalets artikel 3) och Danmark har meddelat att det accepterat att binda sig till 2012 års Bryssel I-förordning redan från ikraftträdandet av den förordningen.

Övergångsbestämmelser Övergångsbestämmelserna i avtalet (artikel 9) överensstämmer med 2000 års Bryssel I-förordnings (artikel 66).

7.1.4 Brysselkonventionen

Ikraftträdande Efter inträdet i EU tillträdde Sverige 1996 Brysselkonventionen genom lagen (1998:358) om Brysselkonventionen (prop. 1997/98:102). Lagen trädde i kraft den 1 januari 1999. Kompletterande svenska bestämmelser till konventionen finns i kompletteringslagen och kompletteringsförordningen.

Övergångsbestämmelser För att Brysselkonventionen ska kunna tillämpas mellan Sverige och övriga EU-stater krävs att dessa stater ratificerat Sveriges tillträdeskonvention. Huvudregeln är att det rättsliga förfarandet har inletts efter det att tillträdeskonventionen har trätt i kraft i ursprungsmedlemsstaten (artikel 13 tillträdeskonventionen). Bryssel I-förordningen har efter sitt ikraftträdande i princip ersatt Brysselkonventionen. När det gäller danska domar tillämpas dock Brysselkonventionen fram till dess att Danmark tillträdde 2000 års Bryssel I-förordning 2007.

Summarisk process I och med Sveriges tillträde till Brysselkonventionen intogs en ny bestämmelse om att Kronofogden i mål om betalningsföreläggande och handräckning jämställs med domstol (artikel Va).

Domstols behörighet Reglerna om domstols behörighet i 2000 års Bryssel I-förordning motsvarar i stort bestämmelserna i konventionen med undantag av artikel 5.1 (Pålsson s. 91 ff.).

Skillnader De viktigaste skillnaderna mellan 2000 års Bryssel I-förordning och Brysselkonventionen är att:

- Brysselkonventionen saknar Bryssel I-förordningens bestämmelser om säkerhetsåtgärder i avvaktan på exekvaturbeslut
- exekvaturdomstolen i det första skedet av förfarandet enligt Brysselkonventionen kan avslå ansökan om exekvatur om

någon av vägransgrunderna föreligger (artikel 34.II jämförd med artiklarna 27–28)

- standardintyg för ansökan om exekvatur saknas enligt Brysselkonventionen. Handlingar ska ges in som visar att domen är verkställbar i ursprungsstaten samt att den har delgetts (artikel 47.1)

**Kronofogdens
äktshetsintyg/verk-
ställbarhetsintyg**

Kronofogden ska på begäran intyga på kopia av ett av myndigheten meddelat utslag om betalningsföreläggande eller handräckning att utslaget är äkta (6 § första stycket kompletteringsförordningen). Dessutom ska Kronofogden på begäran ange på kopian av utslaget om det är verkställbart i Sverige. Det är den enhet inom myndigheten som meddelat utslaget som ska intyga äktheten och verkställbarheten, d.v.s. enheten för betalningsföreläggande.

7.1.5 1988 års Luganokonvention

Ikraftträdande

1988 års Luganokonvention är en parallellkonvention till Brysselkonventionen och har likartade bestämmelser. Sverige tillträdde 1988 års Luganokonvention genom lagen (1992:794) om Luganokonventionen (prop. 1991/92:128). Lagen trädde i kraft den 1 januari 1993, men upphävdes den 1 maj 2011 då 2007 års Luganokonvention ersatte den äldre konventionen, se vidare nedan (prop. 2008/09:205 s. 33).

Trots att 1988 års Luganokonvention upphört att gälla kommer den i vissa fall fortfarande att tillämpas på äldre domar från tiden före 2007 års Luganokonventions ikraftträdande (prop. 2008/09:205 s. 27). Att den konventionen fortfarande kan tillämpas följer av att 2007 års konvention hänvisar till 1988 års konvention i övergångsbestämmelserna. I strikt mening är det då egentligen fråga om en tillämpning av 2007 års konventions övergångsbestämmelser (prop. 2013/14:219 s. 64). Av detta följer också att tingsrätt är behörig exekvaturdomstol också för ansökningar om verkställbarhetsförklaringar enligt denna konvention.

**Övergångs-
bestämmelser**

För att 1988 års Luganokonvention ska kunna tillämpas krävs att Sverige och berörda stater tillträtt konventionen. Övergångsbestämmelserna (artikel 54) överensstämmer i stort med Brysselkonventionens övergångsbestämmelser.

**Summarisk
process**

Kronofogden omfattas inte av begreppet domstol i 1988 års Luganokonvention när det gäller den summariska processen i mål om betalningsföreläggande och handräckning. Sådana

utslag erkänns inte och kan inte heller verkställas i annan stat enligt konventionen.

7.1.6 2007 års Luganokonvention

Ikraftträdande

EU och EFTA-staterna Island, Norge och Schweiz undertecknade 2007 en reviderad Luganokonvention (2007 års Luganokonvention). Danmark har undertecknat konventionen som självständig part.

För att konventionen skulle träda ikraft krävdes att EU och en EFTA-stat tillträtt konventionen. EU och EFTA-staten Norge tillträdde konventionen den 1 januari 2010. Därmed trädde den ikraft samma dag. Danmark har också tillträtt konventionen den 1 januari 2010, Schweiz den 1 januari 2011 och Island den 1 maj 2011 (tillkännagivande [2011:405] om stater tillträde till Luganokonventionen). För Sveriges del gäller således konventionen i förhållande till Norge, Schweiz och Island. Mellan Sverige och Danmark gäller Bryssel I-förordningen genom Danmarksavtalet. 2007 års Luganokonvention ersätter 1988 års Luganokonvention.

Genom att EU tillträtt konventionen är den direkt tillämplig i Sverige och behöver inte implementeras i svensk lagstiftning. Kompletterande lagstiftning har intagits i kompletteringslagen och kompletteringsförordningen (prop. 2008/09:205, Ds 2008:87).

Övergångsbestämmelser

Enligt huvudregeln ska 2007 års Luganokonvention bara tillämpas på rättsliga förfaranden som har inletts efter det att konventionen trätt i kraft och när det gäller förfarande för erkännande och verkställighet tillämpas den bara i den medlemsstat där sådant förfarande begärs (artikel 63).

Sakligt innehåll

Konventionens bestämmelser skiljer sig en del från reglerna i 1988 års Luganokonvention men överensstämmer i stort med reglerna i 2000 års Bryssel I-förordning.

Domstolsbehörighet

Som exempel när 2007 års Luganokonventionen skiljer sig från 1988 års konvention kan nämnas reglerna om domstolsbehörighet. De särskilda behörighetsreglerna (artikel 5.1) har anpassats till 2000 års Bryssel I-förordning.

En ny behörighetsregel har införts i 2007 års Luganokonvention som gäller talan om underhållsskyldighet (artikel 5.2 c).

- Summarisk process** En nyhet i 2007 års Luganokonvention jämfört med den tidigare är att Kronofogdens utslag i den summariska processen om betalningsföreläggande och handräckning kan erkännas och verkställas som en dom. Med uttrycket ”domstol” avses varje myndighet som av konventionen utsetts som behörig i frågor som omfattas av konventionens tillämpningsområde (artikel 62). För svensk del anses definitionen innebära att Kronofogden är att betrakta som ”domstol” i konventionens mening (prop. 2008/09:205 s.34–35).
- Kronofogdens äkthetsintyg/verkställbarhetsintyg** Kronofogden ska på begäran intyga på kopia av ett av myndigheten meddelat utslag om betalningsföreläggande eller handräckning att utslaget är äkta (6 § första stycket kompletteringsföreläggningen). Kronofogden ska också utfärda intyg om verkställbarhet på särskilt standardformulär (6 § andra stycket). Det är den enhet inom myndigheten som meddelat utslaget som ska intyga äktheten och verkställbarheten, d.v.s. enheten för betalningsföreläggande.
- Norge** Då Kronofogdens utslag i mål om betalningsföreläggande och handräckning från och med den 1 januari 2010 omfattas av 2007 års Luganokonvention får sådana utslag inte verkställas i Norge utan ett exekvaturförfarande. Tidigare utslag kan fortfarande verkställas direkt i Norge enligt Norges motsvarighet till NEVL (avsnitt 8.1).
- Interimistiska åtgärder** I likhet med 2000 års Bryssel I-förordning är det enligt 2007 års Luganokonvention möjligt att ansöka om interimistiska åtgärder i avvaktan på exekvaturbeslut (artikel 47.1).
- Nya vägransgrunder** I konventionen finns i förhållande till 2000 års Bryssel I-förordning två nya skäl att vägra erkännande och verkställighet vid bristande behörighet (artiklarna 64.3 och 67.4 samt prop. 2008/09:205 s. 24).

7.1.7 Förhållandet mellan Bryssel I-förordningarna och konventioner

Tillämpningsområdena för Bryssel- och Luganokonventionerna samt Bryssel I-förordningarna har tidigare behandlats (avsnitten 7.1.1–7.1.5).

Här redovisas från vilken tidpunkt konventionerna och förordningarna gäller i berörda stater och i vad mån de ersätter varandra.

1988 års Lugano-konvention

Följande stater har tillträtt 1988 års Luganokonvention (tillkännagivande [2001:880] av staters tillträde till Luganokonventionen):

Belgien	1997-10-01
Danmark	1996-03-01
Finland	1993-07-01
Frankrike	1992-01-01
Grekland	1997-09-01
Irland	1993-12-01
Island	1995-12-01
Italien	1992-12-01
Luxemburg	1992-02-01
Nederländerna	1992-01-01
Norge	1993-05-01
Polen	2000-02-01
Portugal	1992-07-01
Schweiz	1992-01-01
Spanien	1994-11-01
Storbritannien och Nordirland	1992-05-01
Sverige	1993-01-01
Tyskland	1995-03-01
Österrike	1996-09-01

Brysselkonventionen

Om berörda stater har tillträtt både gamla Luganokonventionen och Sveriges tillträdeskonvention till Brysselkonventionen har den senare företräde.

Följande stater har anslutit sig till Sveriges tillträdeskonvention till Brysselkonventionen (tillkännagivande [2000:1169] av staters anslutning till konventionen om Österrikes, Finlands och Sveriges tillträde till Brysselkonventionen):

Danmark	1998-12-01
Finland	1999-04-01
Frankrike	2000-08-01
Förenade kungariket	2001-01-01
Grekland	1999-10-01
Irland	1999-12-01
Italien	1999-06-01
Luxemburg	2000-05-01
Nederländerna	1998-12-01
Portugal	1999-10-01
Spanien	1999-04-01
Sverige	1999-01-01
Tyskland	1999-01-01
Österrike	1998-12-01

Bryssel I-förordningarna

2000 års Bryssel I-förordning gäller i samtliga medlemsstater utom Danmark från ikraftträdandet den 1 mars 2002. Den ersätter i princip Brysselkonventionen efter detta datum. Observera dock att medlemsstater som blivit medlemmar i EU efter den 1 mars 2002 i princip inte omfattas av förordningen för tiden innan medlemskapet, se vidare avsnitt 7.1.1 vid Övergångsbestämmelser. Förordningen ersattes av 2012 års Bryssel I-förordning från och med den 10 januari 2015. 2012 års förordning gäller i samtliga medlemsstater, inkluderat Danmark från och med ikraftträdandet den 10 januari 2015. Den ersätter i princip 2000 års förordning efter detta datum.

Danmarksavtalet

Danmarksavtalet innebär att 2000 års Bryssel I-förordning tillämpas mellan Danmark och övriga medlemsstater från ikraftträdandet den 1 juli 2007. Den ersätter Brysselkonventionen från nämnda tidpunkt. Genom avtalet tillämpas också 2012 års Bryssel I-förordning mellan Danmark och övriga EU.

2007 års Lugano-konvention

2007 års Luganokonvention trädde i kraft den 1 januari 2010 mellan EU-medlemsstaterna och Norge. Nya Luganokonventionen ersätter efter ikraftträdandet 1988 års Luganokonvention mellan EU-staterna och Norge, efter den 1 januari 2011 mellan EU-staterna och Schweiz samt efter den 1 maj

2011 mellan EU-staterna och Island (tillkännagivande [2011:405] om staters tillträde till Luganokonventionen).

Praktiska exempel

Här lämnas några exempel på när konventionerna eller Bryssel I-förordningarna ska tillämpas enligt huvudregeln i övergångsbestämmelserna, d.v.s. när både det rättsliga förfarandet har inletts och domen har meddelats efter ikraftträdandet.

- en nederländsk dom från 1992. Domen kan inte verkställas i Sverige eftersom Sverige inte tillträdde gamla Luganokonventionen förrän 1993
- en tysk dom från 1999. Brysselkonventionen ska tillämpas eftersom konventionen gällde mellan Tyskland och Sverige vid denna tidpunkt
- en belgisk dom från 1999. Luganokonventionen ska tillämpas eftersom Belgien aldrig tillträtt Sveriges tillträdeskonvention till Brysselkonventionen
- en portugisisk dom från september 2002. 2000 års Bryssel I-förordning ska tillämpas eftersom förordningen gällde vid denna tidpunkt mellan medlemsstaterna
- en dansk dom från 2004. Brysselkonventionen ska tillämpas eftersom Danmarksavtalet inte gällde mellan Danmark och Sverige vid denna tidpunkt
- en dansk dom där domstolsförfarandet inleddes i oktober 2007. 2000 års Bryssel I-förordning ska tillämpas eftersom förordningen genom Danmarksavtalet gällde mellan samtliga medlemsstater vid denna tidpunkt
- en norsk dom från februari 2010. 2007 års Luganokonvention ska tillämpas eftersom konventionen gällde mellan EU och Norge vid denna tidpunkt
- en polsk dom från augusti 2015. 2012 års Bryssel I-förordning ska tillämpas eftersom förordningen ska tillämpas mellan medlemsstaterna från och med 10 januari 2015.

Äldre konventioner

2000 års Bryssel I-förordning ersätter under vissa förutsättningar äldre konventioner med samma tillämpningsområde (artiklarna 69–70 jämförda med artikel 66.2). Liknande ersättningsbestämmelser finns i Bryssel- och Luganokonventionerna.

För Sveriges del ska äldre konventioner om erkännande och verkställighet av privaträttsliga domar inte tillämpas efter det att de stater som omfattas av konventionerna tillträtt gamla Lugano-konventionen. Det gäller 1932 års nordiska konvention, 1936 års konvention med Schweiz, 1977 års nordiska konvention och 1982 års konvention med Österrike (avsnitt 7.7 och 7.8).

De äldre konventionerna ska fortfarande tillämpas på domar från tiden före berörda staters tillträde till 1988 års Lugano-konvention. Samma sak gäller sådana avgöranden som faller utanför Lugano- och Brysselkonventionernas samt Bryssel I-förordningarnas tillämpningsområden.

Specialkonventioner

Konventioner som på särskilda områden reglerar domstols behörighet eller erkännande eller verkställighet av domar har företräde framför både 2000 års och 2012 års Bryssel I-förordningar (artikel 71.1). För Lugano- och Brysselstaterna omfattar det även sådana konventioner som dessa stater kommer att tillträda. Det innebär att specialkonventionerna, med vissa undantag, gäller fullt ut och i princip ska tillämpas före Bryssel- och Luganokonventionerna samt Bryssel I-förordningarna när reglerna sammanfaller (Pålsson s. 80–87).

Arrestkonventionen m.fl.

Ett exempel på en specialkonvention är konventionen av den 10 maj 1952 om kvarstad och liknande säkerhetsåtgärder på havsgående fartyg ([arrestkonventionen](#)). Sverige har tillträtt konventionen den 30 oktober 1993. Den är införlivad i svensk rätt genom 4 kap. sjölagen (1994:1009). I lagen regleras förutsättningarna för att kvarstadsbelägga fartyg på grund av sjöfordringar. Inskränkningar finns att kvarstadsbelägga vissa främmande statsfartyg. Även andra konventioner på transporträttens och på immaterialrättens område har företräde.

Utländska rättegångskostnader

Genom lagen (1986:1042) om verkställighet av vissa utländska beslut om rättegångskostnader (VURL) har införlivats flera konventioner om sådana kostnader. De reglerar ett specialområde och har företräde framför Bryssel- och Luganokonventionerna samt Bryssel I-förordningarna (avsnitt 7.12).

Underhåll

Konventioner om familjerättslig underhållsskyldighet har i princip företräde (avsnitt 7.11.12).

Företräde

Huvudprincipen om specialkonventionernas företräde kompletteras av regler i Bryssel I-förordningarna (artikel 71). Liknande bestämmelser finns i Lugano- och Brysselkonventionerna.

Saknar en specialkonvention bestämmelser om erkännande och verkställighet kan en dom enligt en sådan konvention erkännas och verkställas enligt Bryssel I-förordningarnas regler om domen grundar sig på Bryssel I-förordningarnas behörighetsregler (artikel 71.2 b första stycket).

Vissa specialkonventioner kräver inte att deras regler om erkännande och verkställighet måste tillämpas exklusivt. Det hindrar därför inte att erkännande och verkställighet kan ske enligt andra regler. I sådana fall kan Bryssel I-förordningarnas regler om erkännande och verkställighet återopas om dessa regler i det aktuella fallet är mer fördelaktiga för sökanden.

När det gäller underhållsfrågor kan t.ex. Luganokonventionernas regler om exekvatur och verkställighet tillämpas framför en specialkonvention (avsnitt 7.11.3.1).

7.1.8 Förhållandet mellan Bryssel I-förordningarna och andra EU-rättsakter

Särskilda områden

EU-rättsakter på särskilda områden som innehåller bestämmelser om domstols behörighet, erkännande eller verkställighet av domar ska tillämpas i stället för Bryssel I-förordningarna (artikel 67). Exempel på en sådan rättsakt är rådets förordning (EG) nr 207/2009 om gemenskapsvarumärken (Pålsson s. 86–87 och avsnitt 1.3).

Europeisk exekutionstitel

Ett avgörande som intygats utgöra en europeisk exekutionstitel kan också erkännas och verkställas enligt Bryssel I-förordningarna (artikel 27 förordningen om den europeiska exekutionstiteln och avsnitt 7.2).

Lagval vid preskription

Bryssel I-förordningarna saknar regler om vilket lands preskriptionsregler som ska gälla. Två andra EU-förordningar har sammanfallande tillämpningsområde med Bryssel I-förordningarna. Dessa ska normalt tillämpas vid lagvalet.

Rom I-förordningen

Den ena förordningen är Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser ([Rom I-förordningen](#)). Den gäller mellan medlemsstaterna, med undantag för Danmark. Rom I-förordningen trädde ikraft den 24 juli 2008 och tillämpas på förmögenhetsrättsliga avtal som ingåtts den 17 december 2009 eller senare (artiklarna 28–29).

På äldre avtal tillämpas konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser av den 19 juni 1980 ([Romkonventionen](#)). Romkonventionen införlivades i svensk rätt den 1 juli 1998

genom lagen (1998:167) om tillämplig lag för avtalsförpliktelser. Denna lag upphävdes den 1 mars 2015 eftersom Rom I-förordningen ersatte konventionen. Lagen ska dock enligt allmänna principer alltjämt tillämpas på avtal som har ingåtts från och med den 1 juli 1998 – då lagen trädde i kraft – till och med den 16 december 2009 (prop. 2013/14:243 s. 38 och 56).

Rom I-förordningen tillämpas, med vissa undantag, på avtalsförpliktelser på privaträttens område i situationer som innebär lagkonflikt (artikel 1). Den lag som är tillämplig på ett avtal ska särskilt reglera preskription av fordran (artikel 12.1 d och Bogdan s. 226–229).

Rom II-förordningen

Den andra förordningen är Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 864/2007 av den 11 juli 2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser ([Rom II-förordningen](#)). Den behandlar lagval bl.a. i samband med preskription.

Rom II-förordningen är tillämplig mellan medlemsstaterna, med undantag för Danmark. Den ska tillämpas på skadevällande händelser som inträffat efter det att förordningen trädde ikraft den 20 augusti 2007 (artiklarna 31–32).

Rom II-förordningen tillämpas, med vissa undantag, på utomobligatoriska förpliktelser på privaträttens område i situationer som innebär lagkonflikt (artikel 1). Den lag som är tillämplig för utomobligatoriska förpliktelser ska också reglera preskription av fordringar (artikel 15 h och Bogdan s. 255–257).

Underhållsförordningen

2000 års Bryssel I-förordning har ersatts av EU:s underhållsförordning i frågor rörande underhåll (avsnitt 7.11.12).

7.2 Förordningen om den europeiska exekutionstiteln

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 805/2004 av den 21 april 2004 om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar ([förordningen om den europeiska exekutionstiteln](#)) trädde i kraft den 21 januari 2005. Den tillämpas fullt ut från den 21 oktober 2005 (artiklarna 26 och 33). Förordningen gäller i samtliga medlemsstater, utom Danmark (artikel 2.3).

Kompletterande författningar

Kompletterande svenska bestämmelser till förordningen om den europeiska exekutionstiteln finns i bl.a. kompletterings-

lagen och kompletteringsförordningen (Ds 2005:11 och prop. 2005/06:48 samt prop. 2013/14:219).

Handbok

Det finns en [handbok](#) för tillämpningen av förordningen om den europeiska exekutionstiteln som är utgiven av EU-kommissionen. Handboken finns på den Europeiska E-juridikportalen.

Syfte

När förordningen infördes var den främst avsedd att vara ett komplement till den då gällande Bryssel I-förordningen genom att det infördes ett alternativ som gjorde det enklare att erkänna och verkställa icke tvistiga fordringar. Verkställighet sker utan verkställbarhetsförklaring (artikel 1).

Tillämpningsområde

Tillämpningsområdet är i huvudsak detsamma som Bryssel I-förordningarnas. Förordningen om den europeiska exekutionstiteln tillämpas bara på privaträttens område. Den kan även omfatta avgöranden avseende familjerättsliga underhåll (artikel 2). Se dock avsnitten 7.11.6 och 7.11.12.

Obestridd fordran

Förordningen tillämpas på domar, förlikningar och officiella handlingar avseende obestridda fordringar. En fordran anses obestridd om (artikel 3.1):

- gäldenären uttryckligen godkänt den genom att medge den eller genom en förlikning som godkänts av domstolen eller som ingåtts inför domstolen under förfarandet eller
- gäldenären aldrig har bestritt fordran under domstolsförfarandet eller
- gäldenären först har bestritt den men därefter inte inställt sig till domstolsförhandlingen och om detta enligt ursprungsmedlemsstatens lagstiftning anses som ett tyst godkännande eller
- gäldenären uttryckligen godkänt fordran i en officiell handling

Förordningen är också tillämplig på beslut som meddelats efter det att domar, förlikningar och officiella handlingar som intygats vara en europeisk exekutionstitel överklagats till domstol (artikel 3.2).

Dom

Med domar avses avgöranden som meddelats av domstol oavsett domens rubricering. Med dom jämföras beslut eller förordnande om verkställighet samt beslut om rättegångskostnader (artikel 4.1).

Fordran	Enligt förordningen ska en fordran avse betalning av ett bestämt penningbelopp, vara förfallen till betalning eller ha förfallodagen angiven i domen (artikel 4.2).
Officiell handling	<p>En officiell handling måste ha upprättats eller registrerats som en sådan handling. Handlingens äkthet som avser handlingens underskrift och innehåll ska ha bestyrkts av en offentlig myndighet eller annan bemyndigad person i den medlemsstat där den upprättats eller registrerats (artikel 4.3 a).</p> <p>Ett avtal om underhållsskyldighet som ingåtts inför en administrativ myndighet eller som bestyrkts av en sådan myndighet är också en officiell handling (artikel 4.3 b). För Sveriges del innebär det att ett avtal om underhåll till barn som godkänts av socialnämnd kan intygas vara en europeisk exekutionstitel.</p>
Domstol	Den domstol som meddelat domen (artikel 4.3.6) syftar på den domstol vid vilken handläggningen pågick när fordran fastställdes som obestridd (artikel 3.1 a–c). Om ett mål från Kronofogden gått vidare till tingsrätt på grund av ansökan om återvinning ska tingsrätten utfärda ett intyg om att domen är en europeisk exekutionstitel om domen uppfyller kraven för ett sådant intyg.
Kronofogden	Enligt förordningen avses med begreppet domstol även Kronofogden i mål om betalningsföreläggande (artikel 4.7). Kronofogdens utslag i mål om betalningsföreläggande kan därför intygas vara en europeisk exekutionstitel om de uppfyller förordningens krav på miniminormer. Kronofogdens utslag i mål om handräckning omfattas inte av förordningen, eftersom en europeisk exekutionstitel bara kan omfatta en fordran på betalning av bestämt penningbelopp.
Förlikning	Med förlikning avses en förlikning som godkänts eller ingåtts inför domstol, s.k. processförlikning (artikel 24.1). En svensk stadfäst förlikning är däremot inte att jämföras med en processförlikning. En svensk stadfäst förlikning jämföras vid erkännande och verkställighet i stället med en dom (prop. 2005/06:48 s. 92).
Intyg	<p>För att en dom avseende en obestridd fordran ska kunna intygas vara en europeisk exekutionstitel krävs att (artikel 6):</p> <ul style="list-style-type: none"> – den är verkställbar i den stat där den meddelats – vissa av Bryssel I-förordningens behörighetsregler iakttagits

- om en fordran är obestridd i t.ex. en tredskodom eller i ett utslag måste förordningens miniminormer vara uppfyllda
- om en fordran mot en konsument är obestridd i en tredskodom eller ett utslag måste domen eller utslaget ha meddelats i konsumentens hemviststat

Något krav på att domen ska ha vunnit laga kraft finns inte.

Observera att hänvisningen till Bryssel I-förordningen ska anses som en hänvisning till 2012 års Bryssel I-förordning enligt artikel 80 i den förordningen. Hänvisningarna till artiklarna i 2000 års Bryssel I-förordning ska översättas med den tabell som återfinns i Bilaga III till 2012 års förordning.

Rättegångskostnader

Finns ett verkställbart beslut om rättegångskostnader inklusive räntor i en dom ska intyget om en europeisk exekutionstitel även omfatta dessa kostnader om inte gäldenären särskilt bestritt att betala rättegångskostnaderna enligt ursprungsmedlemsstatens lagstiftning (artikel 7).

Standardformulär

Den domstol eller myndighet som har meddelat ett avgörande som avser en obestridd fordran ska utfärda ett intyg genom att använda ett standardformulär. I formuläret ska avgörandet intygas vara en europeisk exekutionstitel (artikel 9.1). Intyget ska vara utfärdat på samma språk som i domen (artikel 9.2).

Intyg, ansökningar m.m. som enligt förordningen ska utfärdas eller göras med hjälp av standardformulär finns i bilagor till förordningen i medlemsstaternas olika språkversioner (bilagorna I–VI). Formulären kan tas fram i alla språkversionerna på [Europeisk Civilrättsatlas](#).

Om bara delar av domen uppfyller kraven för ett intyg kan domstolen utfärda ett s.k. partiellt intyg (artikel 8).

Domstols och Kronofogdens äkthetsintyg

För att verkställighet av en europeisk exekutionstitel ska kunna ske, krävs enligt artikel 20.2 att äktheten av de kopior av domen och intyget som ska lämnas in vid verkställighet kan fastställas. I den svenska kompletteringsförordningen finns bestämmelser om att svensk domstol som meddelat en dom och ett intyg som omfattas av förordningen om den europeiska exekutionstiteln på begäran ska intyga på kopiorna av handlingarna att dessa är äkta (4 §).

Samma sak gäller för Kronofogden vad avser utslag i mål om betalningsföreläggande och intyg om att utslaget utgör en europeisk exekutionstitel (6 §). Det är den enhet inom

myndigheten som meddelat utslaget som ska intyga äktheten, d.v.s. enheten för betalningsföreläggande.

Även socialnämnd omfattas av bestämmelsen när det gäller intyg om att avtal om underhållsbidrag utgör en exekutionstitel (7 §).

**Rättelse/
återkallelse**

Själva utfärdandet av ett intyg om europeisk exekutionstitel får inte överklagas. Det får således inte omprövas. Däremot kan ansökan om rättelse eller återkallelse av intyget göras i ett särskilt standardformulär hos den domstol som utfärdat domen. Vid ett sådant förfarande ska domstolslandets lagstiftning tillämpas (artikel 10.3).

Om svensk domstol eller myndighet utfärdat ett intyg om en europeisk exekutionstitel som inte stämmer överens med den bakomliggande domen, utslaget eller officiella handlingen ska domstolen eller myndigheten rätta intyget. Det gäller om det föreligger skrivfel eller liknande. Ett sådant beslut får inte överklagas (14 § kompletteringslagen).

Rättelse ska ske efter ansökan till domstolen eller myndigheterna, på särskilt standardformulär i förordningen om den europeiska exekutionstiteln. Bestämmelsen är tvingande och gäller för domstol, Kronofogden (summarisk process) och socialnämnd.

Om svensk domstol eller myndighet utfärdat ett intyg som uppenbart strider mot förordningens bestämmelser ska domstolen eller myndigheten återkalla intyget. Innan återkallelse sker ska parterna beredas tillfälle att yttra sig om det inte är obehövligt. Ett beslut om återkallelse får inte överklagas (15 § kompletteringslagen).

Ett intyg kan vara oriktigt om domstolen eller myndigheten inte iakttagit miniminormerna om t.ex. delgivning i förordningen om den europeiska exekutionstiteln. Ett annat fel kan vara att fordran inte ska anses obestridd enligt förordningen.

Nytt intyg

Om en dom som intygats vara en europeisk exekutionstitel upphört att vara verkställbar ska ett nytt intyg enligt standardformulär på ansökan utfärdas av den domstol som meddelat domen. Samma sak gäller om domens verkställbarhet upphävts eller begränsats (artikel 6.2).

Om en ny dom meddelas efter att gäldenären klagat över domen i den stat där den meddelats ska den nya domen på ansökan intygas vara en europeisk exekutionstitel (artikel 3.2).

- Det nya intyget som ersätter det gamla utfärdas på standardformulär (artikel 6.3).
- Verkan av intyg** Intyget om en europeisk exekutionstitel får inte någon annan verkan än den som följer av själva domens verkställbarhet (artikel 11).
- Miniminormer** För att ett intyg ska kunna utfärdas måste man vid förfarandet i ursprungsmedlemsstaten ha uppfyllt vissa processuella krav (miniminormer) om delgivning och information (artiklarna 12–19). Miniminormerna behöver inte uppfyllas om gäldenären uttryckligen medgivit fordran (artiklarna 3.1 a–b).

7.2.1 Verkställighet

En dom som intygats vara en europeisk exekutionstitel i ursprungsmedlemsstaten ska erkännas och verkställas i övriga medlemsstater utan någon verkställighetsförklaring. Det saknas möjlighet att motsätta sig dess erkännande (artikel 5).

Utan att det påverkar förordningens bestämmelser ska verkställighetsförfarandet regleras enligt lagstiftningen i verkställighetsmedlemsstaten. En dom från ursprungsmedlemsstaten som intygats vara en europeisk exekutionstitel ska verkställas på samma villkor som en dom som meddelats i verkställighetsmedlemsstaten (artikel 20.1). Kronofogdens verkställighet ska huvudsakligen ske enligt UB.

Enligt 16 § kompletteringslagen ska ett utländskt avgörande som intygats vara en europeisk exekutionstitel verkställas i Sverige som en svensk dom som vunnit laga kraft. Detta gäller om inte annat följer av förordningen. Enligt förordningen kan Kronofogden på gäldenärens begäran under vissa förutsättningar vägra verkställighet eller vilandeförklara handläggningen (artikel 21–23), se nedan.

Verkställighet enligt Bryssel I-förordningen

Något hinder för en sökande som har ett avgörande som intygats vara en europeisk exekutionstitel att ansöka om verkställighet enligt Bryssel I-förordningen finns inte (artikel 27 förordningen om den europeiska exekutionstiteln). Det innebär dock att de utökade skyddsreglerna för svaranden som finns i Bryssel I-förordningen blir tillämpliga, bl.a. att domstol har möjlighet att meddela beslut om att avgörandet strider mot s.k. ordre public. Även exekvaturförfarande är nödvändigt om avgörandet omfattas av 2000 års Bryssel I-förordning. se vidare avsnitt 7.1.2.4 och 7.1.2.5.

En tredsdom eller ett utslag mot en konsument som meddelats i en annan stat än konsumentens hemviststat kan till skillnad mot förordningen om den europeiska exekutionstiteln verkställas enligt Bryssel I-förordningen.

Ansökan

Vid ansökan om verkställighet till Kronofogden ska borgenären bifoga en kopia av domen och intyget om att domen är en europeisk exekutionstitel. Båda kopiorna ska uppfylla de nödvändiga villkoren för att man ska kunna fastställa deras äkthet (artikel 20.2 a–b).

Översättning

Vid behov kan varje medlemsstat där verkställighet ska ske kräva översättning av intyget till sitt officiella språk eller annat språk som staten godkänner (artikel 20.2 c). Varje medlemsstat får ange vilket eller vilka av de officiella i språken i EU förutom sitt eget som de kan godkänna. Översättningen ska vara bestyrkt av en behörig person i någon av medlemsstaterna.

I Sverige godtas endast intyg om en europeisk exekutionstitel som är utfärdat på svenska och engelska. En auktoriserad översättare (translator) är behörig att bestyrka översättningen (9–10 §§ kompletteringsförordningen).

Något krav på att domen eller övriga exekutionstitlar ska vara översatta finns inte. Detta får avgöras från fall till fall. Oftast räcker det att exekutionstiteln är vidimerad eller bestyrkt och att det framgår att det rör sig om samma exekutionstitel som i intyget. Själva intyget ska normalt innehålla de uppgifter som är nödvändiga för att verkställa exekutionstiteln.

Hinder för verkställighet

På ansökan av gäldenären kan den behöriga domstolen i verkställighetsmedlemsstaten vägra verkställighet om den dom som intygas vara en europeisk exekutionstitel är oförenlig med en dom som tidigare meddelats i en medlemsstat eller i ett tredjeland. Det gäller om (artikel 21.1):

- den tidigare domen meddelades rörande samma sak och mellan samma parter
- den tidigare domen meddelades i verkställighetsmedlemsstaten eller uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i verkställighetsmedlemsstaten
- den omständigheten som gör domarna oförenliga inte åberopades eller kunde ha åberopats som en invändning under domstolsförfarandet i ursprungsmedlemsstaten

Med den behöriga domstolen i verkställighetsmedlemsstaten avses även Kronofogden (prop. 2005/06:48 s. 28–29).

Domen eller intyget får aldrig omprövas i själva saken i verkställighetsmedlemsstaten (artikel 21.2).

**Vilandeförklaring
eller begränsning**

På ansökan av gäldenären får verkställighetsmyndigheten besluta att begränsa verkställigheten till säkerhetsåtgärder, kräva säkerhet för fortsatt verkställighet eller vilandeförklara verkställighetsförfarandet när det föreligger exceptionella omständigheter. Det gäller om gäldenären har (artikel 23):

- fört talan mot en dom som intygas vara en europeisk exekutionstitel, vilket även omfattar ansökan om förnyad prövning av domen enligt artikel 19, eller
- ansökt om rättelse eller återkallelse av ett intyg om en europeisk exekutionstitel

Vad som menas med exceptionella omständigheter framgår inte närmare av förordningen.

Förordningen reglerar inte hur beslut om säkerhetsåtgärder, krävande av säkerhet eller vilandeförklaring ska utformas. I sådana situationer ska Kronofogden tillämpa UB:s regler som komplement till förordningens bestämmelser. Med säkerhetsåtgärder avses inte kvarstad eftersom det förutsätter beslut av domstol. I stället bör Kronofogden kunna avvakta med försäljning (8 kap. 4 § UB). När det gäller ställande av säkerhet tillämpas 2 kap. 25 § UB (Ds 2005:11 s. 68).

Det är viktigt att observera att Kronofogden endast kan begränsa verkställigheten om gäldenären fört talan mot den dom som intygats vara en europeisk exekutionstitel. Har talan inte förts mot en sådan dom som inte vunnit laga kraft får den verkställas fullt ut. Detta till skillnad mot en svensk dom avseende en obestridd fordran som inte vunnit laga kraft (prop. 2005/06:48 s. 29–30).

Preskription

Vid invändning om att fordran är preskriberad ska Kronofogden tillämpa 3 kap. 21 § UB. Vid lagval tillämpas normalt Rom I- och Rom II-förordningarna (avsnitt 7.1.8).

**Processförlikning/
officiell handling**

Utländska processförlikningar (artikel 24.1) och officiella handlingar (artikel 25.2) kan verkställas som domar enligt förordningen om den europeiska exekutionstiteln (artikel 1). Detta kan ske utan att de erkänns, vilket innebär att själva sakfrågan inte anses rättskraftigt avgjord.

En verkställbar officiell handling eller processförlikning utgör därför inget hinder mot att talan väcks om samma sak i en ny process. Processförlikningar saknas i svensk rätt. En svensk stadfast förlikning är att jämställa med en fastställd dom (Pålsson s. 311–313).

En processförlikning eller en officiell handling som intygats vara en europeisk exekutionstitel ska verkställas utan att det behövs någon verkställighetsförklaring och utan att det finns någon möjlighet att motsätta sig verkställigheten. Eftersom en processförlikning eller en officiell handling inte har någon rättskraft hindrar detta inte verkställighet av en dom som är oförenlig med en sådan exekutionstitel.

Bestämmelsen att en dom eller ett intyg aldrig får omprövas i verkställighetsmedlemsstaten (artikel 21.2) är tillämplig på processförlikningar (artikel 24.3), men inte på officiella handlingar (25.3). Detta får till följd att en officiell handling får omprövas i sak i verkställighetsmedlemsstaten (prop. 2005/06:48 s. 92). Det är oklart vilken domstol eller myndighet som ska göra en sådan omprövning.

7.3 Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1896/2006 av den 12 december 2006 om införande av ett europeiskt betalningsföreläggande ([förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet](#)) trädde i kraft den 31 december 2006 och tillämpas fullt ut från den 12 december 2008 (artikel 33). Förordningen gäller i samtliga medlemsstater utom Danmark (artikel 2.3). Det bör påpekas att det europeiska betalningsföreläggandet är ett fristående förfarande, som inte ska förväxlas med det svenska betalningsföreläggandet.

Kompletterande författningar

Kompletterande svenska författningar till förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet finns i bl.a. lagen (2008:879) om europeiskt betalningsföreläggande och förordningen (2008:892) om europeiskt betalningsföreläggande (Ds 2008:2 och prop. 2007/08:158).

Handbok

Det finns en handbok för tillämpningen av förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet som är utgiven av EU-kommissionen. Handboken finns på den europeiska E-juridikportalen.

- Syfte** Syftet med det europeiska betalningsföreläggandet är att underlätta för borgenärerna inom EU att snabbt, enkelt och billigt kunna få obestridda fordringar fastställda i verkställbara avgöranden i gränsöverskridande fall (artikel 1 a).
- Valfrihet** Förordningen ska inte hindra en borgenär från att driva in en obestridd fordran enligt lagstiftningen i den egna staten eller enligt någon annan EU-rättsakt (artikel 1.2). Det betyder t.ex. att en borgenär kan ansöka om ett utslag enligt den summariska processen om gäldenären är bosatt i Sverige. Omfattar en utländsk dom en sådan fordran kan borgenären också ansöka om verkställighet i Sverige enligt Bryssel I-förordningarna, förordningen om den europeiska exekutionstiteln eller förordningen om det europeiska småmålsförfarandet.
- Tillämpningsområde** Tillämpningsområdet är i huvudsak detsamma som för Bryssel I-förordningarna och förordningen om den europeiska exekutionstiteln. Det innebär att även underhållsskyldighet omfattas (avsnitten 7.11.7 och 7.11.12). Den gäller på privaträttens område och endast i gränsöverskridande fall (artikel 2.1).
- Förordningen är inte tillämplig inom vissa områden (artikel 2.2):
- makars förmögenhetsförhållanden, arv och testamenten
  - konkurs, ackord och liknande förfaranden
  - social trygghet
  - utomobligatoriska förpliktelser, såvida de inte har omfattats av ett avtal mellan parterna eller betalningsskyldighet har medgivits
  - utomobligatoriska förpliktelser, såvida de inte avser skulder som uppstått på grund av gemensamt ägande av egendom
- Gränsöverskridande** Med gränsöverskridande fall avses att åtminstone en av parterna måste ha sin hemvist eller sin vanliga vistelseort i en annan stat än den medlemsstat där talan väcks (artikel 3.1). Det behöver inte vara en medlemsstat i EU.
- Domstolens behörighet följer Bryssel I-förordningarnas forumregler, vilket innebär att talan som huvudregel ska väckas i den medlemsstat där svaranden har sin hemvist (artikel 3.2). En ansökan om ett europeiskt betalningsföreläggande i Sverige görs normalt av en sökande med hemvist i en annan stat mot en svarande med hemvist här.

Tidpunkten för att avgöra om det föreligger ett gränsöverskridande fall är när ansökan om ett europeiskt betalningsföreläggande lämnas in (artikel 3.3).

Förfallen fordran till bestämt belopp

Förfarandet får bara tillämpas på en obestridd penningfordran som avser ett bestämt belopp och som har förfallit till betalning vid tiden för ansökan (artikel 4). Ansökan om handräkning är inte möjlig enligt förordningen.

Domstol

Med domstol avses samtliga myndigheter i en medlemsstat som är behöriga när det gäller europeiska betalningsförelägganden eller andra frågor som hör dit (artikel 5.3.) och med ursprungsdomstol den domstol som utfärdar ett europeiskt betalningsföreläggande (artikel 5.4).

Kronofogden

I Sverige är det enligt 2 § lagen om europeiskt betalningsföreläggande Kronofogden (summariska processen) som prövar ansökan om ett europeiskt betalningsföreläggande och utfärdar sådana förelägganden. Lagen reglerar också närmare bl.a. ansökan, ansökningsavgift, delgivning, återkallelse, sökandens rätt till ersättning för kostnader, partiellt betalningsföreläggande, avskrivning och bestridande (3–9 §§).

Om inte förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet eller lagen om europeiskt betalningsföreläggande bestämmer något annat ska vissa av UB:s bestämmelser i 1–2 kap. rörande jäv och parterna m.m. i tillämpliga delar gälla för förfarandet (15 § lagen om europeiskt betalningsföreläggande).

Förfarandet

Förfarandet i domstolen är skriftligt och sker på särskilt fastställda standardformulär (bilagorna I–VI till förordningen). Formulären kan tas fram i medlemsstaternas olika språkversioner på [den Europeiska E-juridikportalen](#).

Ansökan

I förordningen anges närmare vad ansökan ska innehålla (artikel 7). Ursprungsdomstolen kan efter en summarisk prövning av ansökan begära att sökanden kompletterar eller rättar ansökan (artiklarna 8–9).

Domstolen kan också under vissa förutsättningar föreslå att sökanden ändrar ansökan (artikel 10). Uppfyller inte sökanden domstolens förlägganden kan ansökan avvisas (artikel 11).

Europeiskt betalningsföreläggande

Om kraven i en ansökan är uppfyllda ska domstolen inom 30 dagar från ansökan lämnades in utfärda ett europeiskt betalningsföreläggande, som ska delges svaranden. Här bortses då från den tid som sökanden har att komplettera, rätta eller ändra ansökan. I föreläggandet upplyses svaranden om sina möjlig-

	heter att betala eller bestrida fordran inom 30 dagar efter delgivning (artikel 12).
Miniminormer för delgivning	Delgivning ska ske enligt domstolens nationella lagstiftning samt uppfylla förordningens miniminormer för delgivning (artiklarna 13–15).
Bestridande	<p>Om ett europeiskt betalningsföreläggande ska bestridas, måste det ske hos ursprungsdomstolen och inom 30 dagar från delgivning. Svaranden behöver inte ange skälen för sitt bestridande (artikel 16).</p> <p>Bestrider svaranden ett europeiskt betalningsföreläggande ska förfarandet gå vidare enligt reglerna för de nationella ordinarie civilrättsliga förfarandena, om inte sökanden uttryckligen begärt att förfarandet ska avbrytas (artikel 17.1). I Sverige överlämnas bestridandet i regel till tingsrätt för vidare handläggning. Förutom tingsrätt kan det också bli aktuellt att överlämna mål till t.ex. Arbetsdomstolen eller Statens va-nämnd (10–11 §§ lagen om europeiskt betalningsföreläggande).</p>
Verkställbarhet	<p>Om svaranden inte bestrider ett föreläggande inom förelagd tid ska ursprungsdomstolen förklara ett europeiskt betalningsföreläggande verkställbart (artikel 18.1).</p> <p>Utan att det ska påverka hur domstolen utfärdar verkställighetsförklaringen enligt förordningen ska de formella förutsättningarna för verkställbarhet regleras av ursprungsmedlemsstatens lagstiftning (artikel 18.2). Domstolen ska skicka ett verkställbart europeiskt betalningsföreläggande till sökanden (artikel 18.3).</p>
Kronofogdens äkthetsintyg	Enligt den svenska förordningen om europeiskt betalningsföreläggande ska Kronofogden på begäran intyga på en kopia av ett europeiskt betalningsföreläggande som myndigheten utfärdat att föreläggandet är äkta (9 §). Det är den enhet inom myndigheten som utfärdat föreläggandet som ska intyga äktheten, d.v.s. enheten för betalningsföreläggande.
Förnyad prövning	Ett europeiskt betalningsföreläggande som förklarats verkställbart kan varken överklagas eller återvinnas men kan i vissa undantagsfall omprövas av den domstol som är behörig enligt nationell rätt i ursprungsmedlemsstaten. Skäl för omprövning kan vara om delgivning inte har skett inom behörig tid eller svaranden haft laga skäl (exceptionella omständigheter eller force majeure) för att inte ha inkommit med bestridandet i rätt tid (artikel 20.1–2).

Om domstolen avslår ansökan om förnyad prövning ska ett europeiskt betalningsföreläggande ha fortsatt verkan. Beslutar däremot domstolen att det finns skäl för förnyad prövning ska ett sådant betalningsföreläggande förlora sin giltighet (artikel 20.3).

Enligt 13 § lagen om europeiskt betalningsföreläggande ska en ansökan om förnyad prövning av ett europeiskt betalningsföreläggande som utfärdats av Kronofogden göras skriftligen hos hovrätt. Beviljas ansökan ska ny handläggning ske hos Kronofogden.

Kronofogdens beslut

Kronofogdens beslut om avvisning, avskrivning samt överlämnade till domstol får inte överklagas (12 § lagen om europeiskt betalningsföreläggande).

7.3.1 Verkställighet

Ett europeiskt betalningsföreläggande som förklarats verkställbart i ursprungsmedlemsstaten ska erkännas och verkställas i verkställighetsmedlemsstaten utan exekvaturförfarande och utan att man kan motsätta sig dess erkännande (artikel 19).

Verkställighetsförfarandet regleras enligt lagstiftningen i verkställighetsmedlemsstaten. Bestämmelserna i förordningen måste dock iakttas (artiklarna 22–23). Ett europeiskt betalningsföreläggande som förklarats verkställbart ska verkställas på samma villkor som ett verkställbart beslut som utfärdats i verkställighetsmedlemsstaten (artikel 21.1).

Ett europeiskt betalningsföreläggande som förklarats verkställbart i en annan medlemsstat ska i Sverige verkställas som en lagkraftäggande dom enligt UB om inte annat följer av artiklarna 22 eller 23 i förordningen (14 § lagen om europeiskt betalningsföreläggande). Samma regler gäller för ett svenskt europeiskt betalningsföreläggande som förklarats verkställbart av Kronofogden i den summariska processen (3 kap. 12 a § UB).

Det betyder att europeiska betalningsförelägganden både från Sverige och från andra medlemsstater verkställs på samma sätt.

Ansökan

Till ansökan om verkställighet ska sökanden bifoga en kopia av det europeiska betalningsföreläggandet i den lydelse som det förklarats verkställbart, enligt standardformuläret. Kopian av föreläggandet med verkställighetsförklaringen ska uppfylla de nödvändiga villkoren för att kunna fastställa dess äkthet (artikel 21.2 a).

Översättning

Vid behov kan den medlemsstat där verkställighet ska ske kräva översättning av ett europeiskt betalningsföreläggande till sitt officiella språk eller till annat språk som staten godkänner. Varje medlemsstat får ange vilket språk de godkänner. Översättningen ska vara bestyrkt av en behörig person i någon av medlemsstaterna (artikel 21.2 b).

Vid verkställighet i Sverige ska ett europeiskt betalningsföreläggande vid ansökan hos Kronofogden vara översatt till svenska eller engelska. En auktoriserad översättare (translator) är behörig att bestyrka översättningen (10–11 §§ förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet).

Hinder för verkställighet

På ansökan av gäldenären kan den behöriga domstolen i verkställighetsmedlemsstaten (i Sverige Kronofogden) vägra verkställighet om ett europeiskt betalningsföreläggande är oförenligt med ett beslut eller ett föreläggande som tidigare meddelats i en medlemsstat eller i ett tredjeland (artikel 22.1 och prop. 2005/06:48 s. 28–29). Det gäller om:

- det tidigare beslutet eller föreläggandet avsåg samma sak och samma parter
- det tidigare beslutet eller föreläggandet uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i verkställighetsmedlemsstaten
- den omständigheten som gör besluten oförenliga inte kunde ha åberopats som en invändning under domstolsförfarandet i ursprungsmedlemsstaten

Verkställigheten ska också på begäran vägras om gäldenären betalt skulden enligt ett europeiskt betalningsföreläggande till sökanden (artikel 22.2).

Ett europeiskt betalningsföreläggande får inte omprövas i sak i verkställighetsmedlemsstaten (artikel 22.3).

Vilandeförklaring eller begränsning

Har gäldenären enligt artikel 20 ansökt om förnyad prövning av det europeiska betalningsföreläggandet får domstolen i verkställighetsmedlemsstaten på ansökan av gäldenären (artikel 23):

- begränsa verkställighetsförfarandet till säkerhetsåtgärder, eller
- kräva säkerhet för fortsatt verkställighet, eller

- när det föreligger exceptionella omständigheter vilandeförklara verkställigheten

Vad som menas med exceptionella omständigheter finns inte kommenterat i förarbetena och får avgöras från fall till fall.

Förordningen reglerar inte hur beslut om säkerhetsåtgärder, krävande av säkerhet eller vilandeförklaring ska utformas. I sådana fall ska Kronofogden tillämpa UB:s regler som komplement till förordningens bestämmelser. Med säkerhetsåtgärder avses inte kvarstad eftersom det förutsätter beslut av domstol. I stället bör Kronofogden kunna avvakta med försäljning (8 kap. 4 § UB). När det gäller ställande av säkerhet tillämpas 2 kap. 25 § UB.

Gränsdragning förordningen/UB

När Kronofogden tillämpar artiklarna 22–23 i förordningen får inte motsvarande regler i UB tillämpas. Om det uppstår gränsdragningsproblem mellan förordningens och UB:s regler får problemen lösas av rättstillämpningen (prop. 2007/08:158 s. 28).

Preskription

Invändning från gäldenären om hinder för verkställighet av ett europeiskt betalningsföreläggande på grund av preskription regleras inte i förordningen. Kronofogden får pröva en sådan invändning enligt UB (3 kap. 21 §). Vid lagval tillämpas normalt Rom I- och Rom II-förordningarna (avsnitt 7.1.8).

7.4 Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 861/2007 av den 11 juli 2007 om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande ([förordningen om det europeiska småmålsförfarandet](#)) trädde i kraft den 1 augusti 2007 och tillämpas från den 1 januari 2009. Förordningen gäller för samtliga medlemsstater, utom Danmark.

Kompletterande författningar

Kompletterande svenska författningar till förordningen om det europeiska småmålsförfarandet finns i bl.a. lagen (2008:1038) om europeiskt småmålsförfarande och i kompletteringsförordningen (Ds 2008:12 och prop. 2007/08:165).

I lagen om europeiskt småmålsförfarande finns kompletterande bestämmelser om förfarandet i domstol och verkställigheten i Sverige.

Handbok

Det finns en handbok för tillämpningen av förordningen om det europeiska småmålsförfarandet som är utgiven av

EU-kommissionen. Handboken finns på den Europeiska E-juridikportalen.

Syfte

Ett syfte med det europeiska småmålsförfarandet är att inom EU skapa ett förfarande som ska förenkla och påskynda handläggningen samt sänka kostnaderna i gränsöverskridande tvister om mindre värden. Förfarandet ska för de tvistande parterna vara ett alternativ till de förfaranden som redan finns i medlemsstaterna (artikel 1).

Förordningen har vissa likheter med förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet. Den stora skillnaden är att förordningen om det europeiska småmålsförfarandet är avsedd för tvister medan förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet är avsedd för obestridda krav.

Tillämpningsområde

Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet tillämpas på gränsöverskridande mål på privaträttens område oberoende av vilket slag av domstol det gäller. Förordningen får bara tillämpas på fordran vars belopp exklusive ränta, omkostnader och utlägg inte överstiger 2 000 euro vid tidpunkten för ansökan (artikel 2.1).

Annan fordran än penningbelopp

Fordran kan också avse annat än ren penningfordran, d.v.s. en skyldighet att fullgöra annan förpliktelse, t.ex. ett krav på att svaranden ska överlämna en viss vara. I sådant fall måste käranden ange det uppskattade värdet av en sådan fordran, som inte får överstiga 2 000 euro.

Förordningen ska inte tillämpas på ärenden som gäller (artikel 2.2):

- fysiska personers rättsliga status eller rättskapacitet
- makars förmögenhetsförhållanden, underhållsskyldigheter, arv och testamente
- konkurs, ackord och liknande förfaranden
- social trygghet
- skiljeförfaranden
- arbetsrätt
- nyttjanderätt till fast egendom, utom talan om penningfordringar
- kränkningar av privatlivet eller personlighetskyddet, inberäknat ärekränkning

När det gäller det sakliga tillämpningsområdet omfattas inte, till skillnad mot Bryssel I-förordningen, underhållsskyldighet, arbetsrätt, nyttjanderätt till fastighet (utom talan om penningfordringar) samt kränkningar av privatlivet och personlighets-skyddet (t.ex. ärekränkning).

Gränsöver-skridande

Med gränsöverskridande menas att åtminstone en av parterna måste ha sin hemvist eller sin vanliga vistelseort i annan medlemsstat än den där talan väcks (artikel 3.1). Hemvistet ska avgöras enligt artiklarna 59–60 i Bryssel I-förordningen (artikel 3.2). Tidpunkten för att avgöra om det föreligger ett gränsöverskridande fall är den dag då den behöriga domstolen mottar ansökningsformuläret (artikel 3.3). Observera att hänvisningen till Bryssel I-förordningen ska anses som en hänvisning till 2012 års Bryssel I-förordning enligt artikel 80 i den förordningen. Hänvisningarna till artiklarna i 2000 års Bryssel I-förordning ska översättas med den tabell som återfinns i Bilaga III till 2012 års förordning.

Behörig domstol

Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet innehåller inga regler om behörig domstol, vilket betyder att domsreglerna i Bryssel I-förordningen normalt tillämpas.

Ansökan m.m.

Ingivande av ansökan och svaromål ska ske enligt vissa tidsfrister (artiklarna 4–5 och 14). Om fordran inte omfattas av förordningens tillämpningsområde och käranden inte återkallar sin talan ska domstolen behandla talan enligt domstolslandets nationella processrätt (artikel 4).

I Sverige ska en ansökan som inleder ett småmålsförfarande ges in till tingsrätt (2 § lagen om europeiskt småmålsförfarande). Om inte annat följer av förordningen om det europeiska småmålsförfarandet ska handläggning i tvistemål ske enligt RB:s bestämmelser om dispositiva tvistemål (3 §). En dom som meddelats enligt förordningen om det europeiska småmålsförfarandet, efter det att svar uteblivit från berörd part, ska vid tillämpning av RB eller lagen om europeiskt småmålsförfarande anses utgöra en tredsdom (4 §).

Skriftligt förfarande

Förfarandet i domstolen är huvudsakligen skriftligt och sker med hjälp av standardformulär som finns som bilagor till förordningen i medlemsstaternas olika språkversioner (bilagorna I–IV). Formulären kan tas fram i alla språkversionerna på [den Europeiska E-juridikportalen](#). Om domstolen finner det nödvändigt eller om part begär det får muntlig förhandling hållas (artikel 5). Domstolen kan vid behov kräva översättning av handling som är avfattat på annat språk (artikel 6).

- Överklagande** Domen är verkställbar även om den överklagas (artikel 15.1). Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet innehåller inte något krav på att en dom ska kunna överklagas. Medlemsstaterna ska underrätta EU-kommissionen om deras nationella processrätt medger ett sådant förfarande (artikel 17).
- För svensk del gäller vissa tidsfrister för ansökan om återvinning av tredskodom eller för överklagande av tingsrätts dom eller beslut (5–6 §§ lagen om europeiskt småmålsförfarande).
- Förnyad prövning** Under vissa förutsättningar ska svaranden ha rätt att ansöka om förnyad prövning vid en behörig domstol i den medlemsstat där domen meddelades (artikel 18). Om inte annat följer av förordningen ska det europeiska småmålsförfarandet regleras av processrätten i den medlemsstat där rättegången äger rum (artikel 19).
- Intyg** Domstolen ska på begäran utfärda ett intyg på ett standardformulär om att domen ska erkännas och verkställas utan exekvaturförfarande (artikel 20.2).

7.4.1 Verkställighet

- Förutsättningar för verkställighet** En dom i ett europeiskt småmålsförfarande som meddelas i en medlemsstat ska erkännas och verkställas i en annan medlemsstat utan verkställighetsförklaring och utan att det finns någon möjlighet att invända mot erkännandet (artikel 20.1). Om en dom i ett europeiskt småmålsförfarande omfattas av någon av Bryssel I-förordningarna finns inget hinder för en borgenär att i stället ansöka om verkställighet enligt den förordningen. Det innebär dock att de utökade skyddsreglerna för svaranden som finns i Bryssel I-förordningen blir tillämpliga, bl.a. att domstol har möjlighet att meddela beslut om att avgörandet strider mot s.k. ordre public. Även exekvaturförfarande är nödvändigt om avgörandet omfattas av 2000 års Bryssel I-förordning. se vidare avsnitt 7.1.2.4 och 7.1.2.5.

Verkställighet av en dom som meddelats i en annan medlemsstat ska ske enligt samma villkor som för en dom som meddelats i verkställighetsstaten utan att det får inkräkta på förordningens bestämmelser (artikel 21.1). Enligt 7 § lagen om europeiskt småmålsförfarande ska en dom som meddelats i en annan medlemsstat verkställas enligt UB som en svensk dom som vunnit laga kraft, om inte annat följer av förordningens regler om hinder för verkställighet, möjlighet att vilandeförklara verkställigheten m.fl. bestämmelser (artiklarna 15, 21, 22 och 23).

- Ansökan** Vid ansökan om verkställighet av domen ska borgenären bifoga en kopia av domen som uppfyller de nödvändiga villkoren för att fastställa dess äkthet (artikel 21.2 a). Vidare ska inges en kopia av intyget enligt artikel 20.2 och vid behov en översättning av intyget till verkställighetsmedlemsstatens officiella språk eller till annat språk som verkställighetsstaten godkänner. Översättning görs av behörig översättare i någon av medlemsstaterna (artikel 21.2 b). En sökande behöver inte ha ombud eller postadress i verkställighetsmedlemsstaten (artikel 21.3).
- Översättning** Vid verkställighet i Sverige ska ett intyg avseende en dom i ett europeiskt småmålsförfarande godtas om det är utfärdat på eller översatt till svenska eller engelska. En auktoriserad översättare (translator) är behörig att göra en sådan översättning (8 § och 10 § kompletteringsförordningen). Kronofogden kan inte kräva att domen ska vara översatt utan får vid behov själv låta översätta den.
- Hinder för verkställighet** Enligt förordningen ska en dom verkställas utan hinder av att den överklagas (artikel 15).
- På ansökan av gäldenären kan den behöriga domstolen i verkställighetsstaten (i Sverige Kronofogden) vägra verkställighet av en dom. Det gäller om den dom som har meddelats i ett europeiskt småmålsförfarande är oförenlig med en dom som tidigare meddelats i en medlemsstat eller i ett tredjeland om (artikel 22.1):
- den tidigare domen avsåg samma sak och samma parter,
  - den tidigare domen meddelades i verkställighetsstaten eller uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i verkställighetsstaten, och
  - den omständigheten som gör domarna oförenliga inte åberopades och inte kunde ha åberopats som en invändning under domstolsförfarandet i den medlemsstat där domen i det europeiska småmålsförfarandet meddelades
- Den dom som meddelats i det europeiska småmålsförfarandet får inte omprövas i sak i verkställighetsmedlemsstaten (artikel 22.2). Omprövning kan bara begäras hos den domstol som meddelat domen.
- Vilandeförklaring m.m.** Om en part har överklagat en dom eller när en part har ansökt om förnyad prövning får den behöriga domstolen eller

myndigheten i verkställighetsmedlemsstaten på ansökan av gäldenären (artikel 23):

- begränsa verkställighetsförfarandet till säkerhetsåtgärder,
- kräva säkerhet för fortsatt verkställighet, eller
- när det föreligger exceptionella omständigheter vilande-förklara verkställigheten

Vad som menas med exceptionella omständigheter finns inte kommenterat i förarbetena utan får avgöras från fall till fall.

**Gränsdragning
förordningen/UB**

Om det vid tillämpningen uppstår gränsdragningsproblem mellan UB:s regler och bestämmelserna i förordningen om det europeiska småmålsförfarandet får dessa frågor lösas av rättstillämpningen (prop. 2007/08:165 s. 25).

7.5 Arvsförordningen

Från den 17 augusti 2015 tillämpas Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 650/2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg (arvsförordningen). Arvsförordningen tillämpas som huvudregel på arv efter personer som avlidit den 17 augusti 2015 eller senare. Den är tillämplig i alla EU-stater utom Danmark, Storbritannien och Irland och gäller oavsett om den internationella anknytningen finns till en EU-stat eller till någon annan stat. Det finns dock inget hinder mot att stater använder alternativa arvskonventioner, t.ex. den nordiska arvskonventionen som har regler om utmätning och om var viss egendom ska anses finnas (artikel 75.3).

Kompletteringslag

I lagen (2015:417) om arv i internationella situationer finns bl.a. kompletterande regler till förordningen (2 kap.), men också regler rörande den nordiska arvskonventionen.

**Tillämpnings-
område**

Förordningen ska tillämpas på arv vilket innefattar alla civilrättsliga aspekter av arv efter en avliden person, t.ex. alla former av överföring av tillgångar, rättigheter och skyldigheter efter ett dödsfall (artiklarna 1.1 och 3.1a samt punkt 9 i preambeln). Frågor om arv och kvarlåtenskap ska enligt arvsförordningen normalt prövas i den avlidnes hemviststat enligt de regler som gäller där (artikel 21.1 och 24), men det finns möjlighet att göra ett lagval genom att i ett testamente välja lagen i den stat där man var medborgare vid tidpunkten för valet eller vid sin död (artikel 22). Det innebär att

handläggningen av samtliga arvsfrågor och för hela kvarlåtenskapen förenklats genom att den enligt arvförordningen följer en stats regler i stället för att som tidigare ha reglerats genom en komplex tillämpning av olika staters internationella privaträtt.

Europeiskt arvsintyg

Genom arvsförordningen införs också ett s.k. europeiskt arvsintyg (artiklarna 62–73). Det utfärdas av domstol eller myndighet i ursprungsmedlemsstaten. Ett arvsintyg kan utnyttjas av arvingar och andra som behöver åberopa sin ställning eller utöva sina rättigheter med anledning av ett dödsfall (artikel 63). Intyget har rättsverkningar i alla medlemsstater utan att det krävs något särskilt förfarande (artikel 69.1). I Sverige är det Skatteverket som är behörig myndighet för utfärdande av ett europeiskt arvsintyg enligt arvsförordningen, 2 kap. 7 § lagen om arv i internationella situationer.

Exekvatur och verkställighet

En medlemsstats avgöranden som omfattas av förordningen och som är verkställbara i den staten ska enligt förordningen erkännas och verkställas i Sverige och övriga medlemsstater. För att avgörandet ska kunna verkställas krävs att det förklarats verkställbart av tingsrätten genom ett exekvaturförfarande (artiklarna 45–58 och 2 kap. 9–13 §§ lagen om arv i internationella situationer).

Exekvaturförfarandet är i princip det samma som gäller för 2000 års Bryssel I-förordning, se närmare avsnitten 7.1.2.5 och 7.1.2.6. Således ska ett avgörande som förklarats verkställbart verkställas enligt UB som en svensk dom som har vunnit laga kraft. Detta gäller dock inte ett beslut från första prövningen av tingsrätten, som endast får verkställas som ett beslut om kvarstad, artikel 54.3 och 2 kap. 13 § lagen om arv i internationella situationer.

7.6 Förordningen om ett europeiskt kvarstadsförfarande på bankmedel

Den 15 maj 2014 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 655/2014 om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel i mål och ärenden av privaträttslig natur ([kvarstadsförordningen](#)). Kompletterande svenska bestämmelser till kvarstadsförordningen finns i svenska författningar, t.ex. i Förslag till lag om kvarstad på bankmedel inom EU och träder i kraft den 18 januari 2017 (prop. 2015/16:148).

Allmänt om förordningen

Syftet med kvarstadsförordningen är att underlätta för fordringsägare inom EU att effektivare få sina fordringsanspråk verkställda över gränserna genom att förhindra att gäldenärer snabbt flyttar sina bankmedel från en medlemsstat till en annan i syfte att undkomma verkställighet (Skäl 4). Införandet av ett unionsförfarande för kvarstad beträffande bankmedel på konton ska möjliggöra att bankmedel på konton effektivt och snabbt kan beläggas med kvarstad i gränsöverskridande fall (Skäl 5). Förordningen innebär att en domstol i en medlemsstat kan meddela kvarstadsbeslut gällande bankmedel på bankkonto i en annan medlemsstat. Förordningen kan också tillämpas när bankkontot finns i en annan medlemsstat än den där fordringsägaren har sitt hemvist. Förordningen reglerar både förfarandet för att meddela ett beslut om kvarstad och förfarandet för verkställighet av beslutet. Förfarandet enligt förordningen utgör ett alternativ till medlemsstaternas nationella förfaranden för kvarstad eller liknande säkerhetsåtgärder (Skäl 6, artikel 1.2 och prop. 2015/16:148 s. 11).

Tillämpningsområde

Förordningen gäller enbart bankmedel och beträffande privaträttsliga fordringar i gränsöverskridande fall. Med gränsöverskridande avses dels när bankkontot finns i en annan medlemsstat än i den där domstolen är belägen som ansökan om kvarstad ges in till, dels när bankkontot finns i en annan medlemsstat än där fordringsägaren har sin hemvist (artikel 3). Kvarstadsförordningen är tillämplig från och med den 18 januari 2017 (artikel 54). Förordningen gäller då direkt i varje medlemsstat med undantag för Danmark och Storbritannien (Skäl 50–51).

Ansökan och beslut om europeisk kvarstad

En ansökan om kvarstad ges som huvudregel in till samma domstol som enligt nationella bestämmelser är behörig att pröva fordringsanspråket. Ansökan kan antingen göras innan fordringsägaren ansöker om stämning på betalning eller under tiden domstolen prövar stämningsansökan. Fordringsägaren kan också ge in en ansökan om europeisk kvarstad när det redan finns ett avgörande i sakfrågan (artikel 5).

Ansökan görs på ett standardiserat formulär (artikel 8). En ansökan kan samtidigt avse bankmedel på ett eller flera bankkonton i en eller flera medlemsstater (Skäl 36 och artikel 23.6). Prövningen ska alltid ske utan att gäldenären underrättas om ansökan innan beslutet meddelas (artikel 11). Beslutet om europeisk kvarstad ska meddelas på ett särskilt formulär (artikel 19).

**Informations-
inhämtning från
banker**

Om fordringsägaren inte känner till på vilken bank i en medlemsstat gäldenären har konto, kan denne begära att domstolen hämtar in uppgifterna inför beslutet om europeisk kvarstad. En sådan begäran kan framställas om fordringsägaren har ett verkställbart avgörande. Finns det ett avgörande som ännu inte är verkställbart kan en begäran bara göras om fordringsbeloppet är betydande och fordringsägaren kan visa att det föreligger fara i dröjsmål (artikel 14.1, andra stycket och prop. 2015/16:148 s. 13). Fordringsägaren ska ange varför han eller hon tror att gäldenären har bankkonto i en viss medlemsstat. För att bestämmelsen ska få effekt anges i kvarstadsförordningen att varje medlemsstat ska utse en informationsmyndighet för ändamålet och att staterna ska tillhandahålla en metod som gör det möjligt att effektivt och ändamålsenligt, utan att vara oproportionerligt kostsamt eller tidskrävande, få tillgång till uppgifterna (artikel 14.4 och artikel 14.5 första stycket, och artikel 50.1 b). Oavsett vilken metod eller vilka metoder som en medlemsstat använder ska alla myndigheter som medverkar i inhämtandet av information agera snabbt (artikel 14.5 d) andra stycket).

Kronofogden är informationsmyndighet enligt kvarstadsförordning (3 § Förslag till lag om kvarstad på bankmedel inom EU, prop. 2015/16:148 s. 5 och 55 samt artikel 4.13).

**Bankens
upplysnings-
skyldighet**

En bank är skyldig att på begäran av Kronofogden uppge om en gäldenär har ett bankkonto hos banken (4 § första stycket Förslag till lag om kvarstad på bankmedel inom EU och artikel 14.5 a). Bankens upplysningskyldighet avser om en viss gäldenär har ett eller fler bankkonton i banken och inträder först när Kronofogden framställt en begäran om att upplysningar ska lämnas (prop. 2015/16:148 s. 55). Bankens skyldighet är begränsad till information om gäldenären har bankkonton i banken och banken får inte lämna information om hur stort tillgodohavandet är eller vad det är för typ av konton (prop. 2015/16:148 s. 55). Informationen om bankkonton ska så snart den inhämtats översändas av Kronofogden till den domstol som skickade över begäran om information (artikel 14.6 och prop. 2015/16:148 s. 23). Om det inte går att inhämta någon information ska Kronofogden informera den domstol som har skickat över begäran om det (artikel 14.7). Av kvarstadsförordningen framgår det inte i vilken omfattning efterfrågningar ska göras innan informationsmyndigheten kan återrapportera till domstolen om att den inte har kunnat inhämta någon information. Av förordningen framgår det dock

att den metod som används för informationsinhämtning ska vara effektiv och ändamålsenlig utan att vara oproportionerligt kostsam eller tidskrävande (Skäl 20). En bedömning får göras i varje enskilt fall där Kronofogden kan hämta ledning av vad som gäller i fråga om omfattningen av de efterforskningar som görs i ett svenskt verkställighetsärende om kvarstad för fordran där bankmedel eftersöks (prop. 2015/16:148 s. 23). Exakt hur information ska hämtas in framgår inte heller av förordningen, men samma rutiner som Kronofogden använder sig av för att hämta information från tredje man i utsökningssammanhang bör kunna användas för informationsinhämtning i kvarstadsärenden enligt förordningen (prop. 2015/16:148 s. 23).

Kronofogden får enligt 5 § första stycket Förslag till lag om kvarstad på bankmedel inom EU ta ut en avgift av fordringsägaren i ärendet om inhämtande av bankkontoinformation. Regeringen har rätt att fatta beslut om avgiftens storlek (5 § andra stycket Förslag till lag om kvarstad på bankmedel inom EU).

Begäran med vite

En begäran från Kronofogden till en bank om att uppge om en gäldenär har ett bankkonto hos banken får förenas med ett vite (4 § andra stycket Förslag till lag om kvarstad på bankmedel inom EU). För ett vitesföreläggande krävs det inte att banken har låtit bli att lämna uppgifter och det finns inte heller någon skyldighet för Kronofogden att förena en begäran att lämna uppgifter med vite (prop. 2015/16:148 s. 55). Ett utdömande av vite mot en bank prövas av den tingsrätt som enligt 18 kap. 1 § UB prövar ett överklagande av Kronofogdens beslut (4 § tredje stycket Förslag till lag om kvarstad på bankmedel inom EU som hänvisar till 2 kap. 15 § UB). Ett vite får inte dömas ut om ändamålet med det har förfallit. (4 § tredje stycket Förslag till lag om kvarstad på bankmedel inom EU och 2 kap. 15 § UB).

Verkställighet av europeisk kvarstad

Ett beslut om europeisk kvarstad ska erkännas och verkställas i den medlemsstat där bankkontot förs utan krav på föregående exekvaturförfarande (artikel 22). Om beslutet om kvarstad har meddelats i en annan medlemsstat än där det ska verkställas ska domstolen som meddelat beslutet eller fordringsägaren, beroende av vem som enligt nationell rätt i den medlemsstat där beslutet meddelats är ansvarig för att inleda verkställigheten, överföra beslutet till en särskilt utsedd behörig myndighet i verkställighetsmedlemsstaten (artikel 23.3). Det innebär att om en svensk domstol har meddelat ett beslut om kvarstad som ska verkställas i en annan medlemsstat så ska den enskilde fordringsägaren översända beslutet till den behöriga myndigheten i verkställighetsmedlemsstaten.

Översättning	Om det behövs ska beslutet översättas av den domstol som meddelat beslutet till det officiella språket i den medlemsstat där det ska verkställas eller till ett annat språk som godtas av den medlemsstaten. Översättningen görs genom att använda en lämplig version av standardformuläret som beslutet ska skrivas i (artikel 23.4).
Verkställighet enligt nationella bestämmelser	När den behöriga myndigheten har tagit emot beslutet ska den vidta de åtgärder som behövs för att beslutet ska verkställas enligt dess nationella rätt (artikel 23.5). Verkställigheten ska ske i enlighet med verkställighetsstatens nationella bestämmelser för verkställighet av likvärdiga nationella beslut om säkerhetsåtgärder, om inte annat följer av förordningen (artikel 23.1). Vid verkställighet av ett beslut om kvarstad enligt kvarstadsförordningen ska UB gälla för verkställighet om inte något annat följer av förordningen eller lagen (7 § Förslag till lag om kvarstad på bankmedel inom EU).
Ansvar för verkställigheten	Av kvarstadsförordningen framgår det att en bank kan vara ansvarig för verkställighet, men även att en annan enhet kan vara ansvarig för att verkställa ett beslut om kvarstad i verkställighetsmedlemsstaten (artikel 24.4, artikel 25.1 och artikel 25.4 och prop. 2015/16:148 s. 26). Kronofogden är enligt 6 § Förslag till lag om kvarstad på bankmedel inom EU behörig myndighet och ansvarig verkställande myndighet enligt kvarstadsförordningen. Det innebär att det, till skillnad från en del andra medlemsstater, i Sverige är Kronofogden och inte en bank som är behörig att vidta alla verkställighetsåtgärder enligt förordningen (prop. 2015/16:148 s. 26).
Delgivning	Kronofogden har i sin egenskap av behörig myndighet också ansvaret för att delge ett kvarstadsbeslut som har meddelats i en annan medlemsstat och övriga handlingar som ska delges enligt kvarstadsförordningen med en gäldenär som har hemvist i Sverige (artikel 28 jämfört med artikel 25 och prop. 2015/16:148 s. 26–28).
Överföra medel till Kronofogden	Banken ska genomföra beslutet om kvarstad utan dröjsmål och antingen spärra beloppet på kontot eller, om nationell lagstiftning tillåter det, föra över beloppet till ett särskilt konto (artikel 24.2 b). Mot bakgrund av att svenska banker saknar teknisk möjlighet att spärra en del av behållningen på ett konto får banken för att genomföra ett beslut om kvarstad enligt 8 § Förslag till lag om kvarstad på bankmedel inom EU överföra det kvarstadsbelagda beloppet till ett särskilt konto hos Kronofogden. Det innebär att banken i samband med genom-

förandet kan välja mellan att antingen spärra det kvarstadsbelagda beloppet på bankkontot eller överföra beloppet till ett särskilt konto hos Kronofogden (prop. 2015/16:148 s. 57).

Undantagna belopp från utmätning

De belopp som är undantagna från utmätning enligt verkställighetsstatens nationell rätt ska vara undantagna från att beläggas med kvarstad enligt kvarstadsförordningen (artikel 31.1). Det innebär att bestämmelserna om undantag från utmätning i 5 kap. UB är tillämpliga. Även de riktlinjer som Kronofogden redan använder för att fastställa gäldenärens behov, beneficium, när det saknas uppgifter om detta från gäldenären kan då användas (prop. 2015/16:148 s. 32).

Rättsmedel

Kvarstadsförordningen innehåller särskilda bestämmelser om och under vilka förutsättningar parterna kan invända mot ett beslut om europeisk kvarstad och dess verkställighet. Även själva förfarandet för detta regleras i förordningen (artikel 21, artikel 33.1 och artikel 34.1–2). Det betyder att nationella bestämmelser om rättsmedel t.ex. överklagandemöjligheter inte är tillämpliga i det europeiska kvarstadsförfarandet. Däremot regleras inte vilken domstol eller verkställande myndighet som ska pröva en ansökan om rättsmedel utan det avgörs av respektive medlemsstat. En gäldenärs ansökan om rättsmedel mot ett beslut om kvarstad i Sverige prövas av den domstol som har meddelat beslutet om kvarstad (9 § Förslag till lag om kvarstad på bankmedel inom EU och prop. 2015/16:148 s. 36–37).

En ansökan om rättsmedel mot verkställigheten prövas av Kronofogden (10 § första stycket Förslag till lag om kvarstad på bankmedel inom EU och prop. 2015/16:148 s. 38–40). Om gäldenären som grund anför att kvarstadsbeslutet uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen (ordre public) ska ansökan istället prövas av tingsrätt (10 § andra stycket Förslag till lag om kvarstad på bankmedel inom EU och prop. 2015/16:148 s. 38–40). Behörig tingsrätt är den tingsrätt som prövar överklaganden i utskökningsmål, vilket avgörs av gäldenärens hemvist.

Ansökan om att få ställa säkerhet

Kvarstadsförordningen innehåller bestämmelser om rätt för gäldenären att ställa säkerhet i stället för kvarstad (artikel 38). En ansökan av en gäldenär om att få ställa säkerhet för att avbryta verkställigheten ska prövas av Kronofogden (11 § Förslag till lag om kvarstad på bankmedel inom EU). Fordringsägaren ska ges tillfälle att yttra sig över en ställd

säkerhet innan den prövas av domstol (12 § Förslag till lag om kvarstad på bankmedel inom EU).

7.7 Nordiska konventioner

Inom Norden finns det två konventioner från 1932 och 1977 om erkännande och verkställighet på privaträttens område. Till skillnad mot bl.a. Bryssel I-förordningen finns det inte i konventionerna regler om domstols behörighet. Domstolarnas behörighet regleras i stället av staternas nationella lagstiftning.

1932 års konvention

Konventionen mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om erkännande och verkställighet av domar av den 26 mars 1932 är införlivad i Sverige genom lagen (1932:540) om erkännande och verkställighet av dom, som meddelats i Danmark, Finland, Island och Norge.

Island

Island har inte tillträtt 1977 års konvention. Konventionen och lagen från 1932 ska därför fortfarande tillämpas på isländska domar. Konventionen från 1932 har ett snävare tillämpningsområde än 1977 års konvention (prop. 1976/77:128 s. 1).

1988 års Luganokonvention har företräde framför 1932 års nordiska konvention. Det innebär att 1932 års konvention bara ska tillämpas på isländska domar från tiden före den 1 december 1995, då Island tillträdde gamla Luganokonventionen. Detsamma gäller för 2007 års Luganokonvention.

1977 års konvention

Konventionen med Danmark, Finland, Island, Norge om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område av den 11 oktober 1977 ersätter 1932 års konvention mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige. Konvention från 1977 grundas på att det ska utformas likartade lagar i konventionsstaterna. Sådan lagstiftning har genomförts i Finland, Danmark, Norge och Sverige (prop. 1976/77:128). I Sverige finns bestämmelserna i lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område (NEVL). Kompletterande bestämmelser till lagen finns i förordningen (1977:1005) om nordisk verkställighet på privaträttens område (NEVF). Förordningen har trätt i kraft i förhållande till Danmark, Finland och Norge.

Enligt Danmarks motsvarighet till NEVL omfattas Färöarna sedan 1986 av 1977 års konvention. Grönland omfattas inte. En dom meddelad av Grönlands Landsret har inte ansetts verkställbar i Sverige enligt NEVL (Hovrättens över Skåne och Blekinge beslut 2005-10-20, ÖÄ 2052/05).

7.7.1 Lagen om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område

Tillämpningsområde

NEVL är tillämplig på lagakraftvunna tvistemåls- eller brottmålsdomar som avser fråga av privaträttslig beskaffenhet. Med dom avses domstols slutliga beslut (1 §).

Med dom jämföras (2 §):

- finskt utslag i lagsökningsmål där någon ålagts personlig betalningsskyldighet
- finsk betalningsorder (motsvarar svenskt slutbevis i mål om betalningsföreläggande)
- av norsk åklagarmyndighet godkänt utfärdat föreläggande om ersättningsskyldighet (motsvarar svenskt strafföreläggande)
- skilda slag av beslut om rättegångskostnader m.m.

Finskt lagsökningsutslag anses ha vunnit laga kraft även om tiden för överklagan inte gått ut.

En dom som gäller enligt NEVL ska verkställas i Sverige om den är verkställbar i den stat där den meddelats (3 §). En dom på betalningsskyldighet som inte vunnit laga kraft kan också gälla och verkställas enligt NEVL om den är verkställbar i den stat där den meddelats (4 §).

Enligt NEVL kan verkställighet också ske av förlikningar av privaträttslig beskaffenhet ingångna inför domstol eller annan myndighet, danska utomrättsliga förlikningar (udenretligt/frivilligt forlig), danska och norska skuldebrev (gælds-brev/gjeldsbrev) samt protokoll över avräkning vid återtagning på grund av avbetalningsköp meddelat av finsk exekutiv myndighet (5 §).

Danska och norska skuldebrev

Möjligheten att verkställa bl.a. danska och norska privaträttsliga skuldebrev har införts genom lagändring i 5 § NEVL (SFS 1992:798).

För att danska och norska skuldebrev ska få verkställas enligt NEVL krävs att de är verkställbara utan rättegång enligt dansk och norsk lag samt att skuldebreven undertecknats av gäldenären när denne hade hemvist i Danmark respektive Norge (5 § 3–4 pp.). Det innebär att gäldenären redan vid undertecknandet av skuldebrevet medger att skuldebrevet får verkställas utan domstolsförfarande (exigibelt skuldebrev).

Danska och norska studielån

Statliga studiemedel beviljas i Danmark och Norge som regel genom lån och upprättas vanligen i särskilda skuldebrev. Man tillämpar därvid formen av privaträttsliga exigibla skuldebrev. I förarbetena till lagändringen i NEVL har frågan om sådana statliga studielån ska omfattas av de exigibla skuldebreven inte berörts (prop. 1991/92:128 s. 157–161). Kronofogden anser att de danska och norska studielånen som uppfyller kraven på exigibla skuldebrev enligt NEVL kan verkställas i Sverige. Vägledande rättsliga avgöranden saknas.

Vårdnad/umgänge med barn

Vissa av övriga nordiska staters verkställbara avgöranden från domstol eller administrativ myndighet angående vårdnad eller umgänge med barn kan på ansökan verkställas i Sverige (6 §).

Undantag från tillämpningsområdet

Från tillämpningsområdet undantas bl.a. vissa tvistemålsdomar där grunden för talan är skatt eller andra offentlighetsrättsliga frågor, tredskodom där svaranden delgivits stämningensansökan genom kungörelsedelgivning, avgöranden på det familjerättsliga området avseende äktenskapsskillnad, adoption, underhållsskyldighet, arv och testamente, vissa domar och förlikningar rörande ackord samt konkursrättsliga frågor (7 §).

Under vissa förutsättningar får domar från övriga nordiska stater inte erkännas eller verkställas (8 §).

Företräde/Bryssel I-förordningarna m.m.

Enligt NEVL har de gemenskapsrättsakter och konventioner som omfattas av kompletteringslagen företräde framför NEVL i den mån deras tillämpningsområden sammanfaller (7 § första stycket).

Det betyder att om en dom eller ett beslut från Danmark eller Finland som omfattas av Luganokonventionerna, Brysselkonventionen, Bryssel I-förordningarna eller Danmarksavtalet inte kan verkställas enligt NEVL. Kronofogden får när det gäller sådana avgöranden uppmana sökanden att inkomma med en ansökan om verkställighet i enlighet med dessa regler. Samma sak gäller domar från Norge som omfattas av Luganokonventionerna.

Ett finskt avgörande som intygas vara en europeisk exekutionstitel har också företräde framför NEVL. Samma sak gäller ett finskt avgörande enligt förordningen om det europeiska småmålsförfarandet (prop. 2007/08:165 s. 27).

Äldre avgöranden

NEVL fortsätter att gälla för äldre avgöranden som har meddelats före det att någon eller några av nämnda konventioner, förordningar eller avtal trätt i kraft mellan Sverige, Danmark, Finland och Norge. Det datum som ska tillämpas när

det gäller avgöranden enligt Lugano- och Brysselkonventionerna, Bryssel I-förordningarna och Danmarksavtalet är det datum då 1988 års Luganokonvention trädde i kraft mellan berörda nordiska stater (avsnitt 7.1.7).

7.7.1.1 Verkställighet

Resttillämpningsområde

NEVL fortsätter att gälla på de områden som faller utanför konventionerna, förordningarna och avtalet, det s.k. resttillämpningsområdet. Följande nordiska exekutionstitlar omfattas inte av konventionerna och rättsakterna och kan verkställas direkt efter prövning hos Kronofogden:

DANMARK	<ul style="list-style-type: none"> – meddelad dom, slutligt beslut och fastställd förlikning före den 1 mars 1996 – dansk utomrättslig/frivillig förlikning – danskt skuldebrev
FINLAND	<ul style="list-style-type: none"> – meddelad dom, slutligt beslut, lag-sökningsutslag och fastställd förlikning före den 1 juli 1993 – beslut av finsk exekutiv myndighet
NORGE	<ul style="list-style-type: none"> – meddelad dom, slutligt beslut och fastställd förlikning före den 1 maj 1993 – föreläggande utfärdat av norsk åklagar-myndighet – norskt skuldebrev

Nämnda exekutionstitlar ska erkännas och efter prövning av ansökan verkställas direkt av Kronofogden utan något exekvaturförfarande.

Ansökan om verkställighet av avgöranden rörande vårdnad eller umgängesrätt med barn som omfattas av NEVL görs i Sverige hos tingsrätt (9 § första stycket).

Kronofogdens prövning

Vid Kronofogdens prövning av ansökan enligt NEVL bör bl.a. följande beaktas (2–5 §§):

Dom, beslut	<ul style="list-style-type: none"> – är verkställbar enligt NEVL och är från tiden före 1988 års Luganokonvention gällde mellan Sverige och berörd stat – icke lagakraftvunnen betalningsdom, är verkställbar i den stat där den meddelats och är från tiden före 1988 års Luganokonvention gällde mellan Sverige och staten
Förlikning	<ul style="list-style-type: none"> – har ingåtts inför domstol eller annan myndighet i berörd stat före 1988 års Luganokonvention gällde mellan Sverige och staten – är verkställbar i den stat där den har ingåtts
Dansk utomrättslig/frivillig förlikning	<ul style="list-style-type: none"> – har ingåtts i Danmark – gäldenären hade danskt hemvist vid förlikningstillfället – är verkställbar i Danmark
Danskt skuldebrev	<ul style="list-style-type: none"> – är enligt dansk rätt direkt verkställbart i Danmark utan dom – har undertecknats av gäldenären i Danmark – gäldenären hade vid tidpunkten för undertecknandet av skuldebrevet danskt hemvist
Finsk exekutiv myndighets protokoll	<ul style="list-style-type: none"> – har vunnit laga kraft, d.v.s. när besvärstiden löpt ut – beslut varigenom köpare eller säljare ålagts betalningsskyldighet i samband med återtagning av avbetalningsgods – betalningsskyldig hade finskt hemvist vid tidpunkten för återtagningen, d.v.s. verkställighet kan inte ske om återtagning gjorts efter att gäldenären flyttat till Sverige

Norsk åklagar- myndighets föreläggande	<ul style="list-style-type: none"> – har vunnit laga kraft – har godkänts av den som avses med föreläggandet – laga kraft anses uppfyllt efter 14 dagar från godkännandet
Norskt skuldebrev	<ul style="list-style-type: none"> – är enligt norsk rätt direkt verkställbart i Norge utan dom – har undertecknats av gäldenären i Norge – gäldenären hade vid tidpunkten för undertecknandet av skuldebrevet norskt hemvist

Ansökan

Ansökan om verkställighet, som enligt 3 § NEVF ska vara skriftlig, ska innehålla (9 § andra stycket NEVL):

Dom/beslut samt finskt protokoll över avräkning enligt lagen om avbetalningsköp,

- vederbörande myndighets bestyrkta avskrift
- lagakraftbevis
- icke lagakraftvunnen dom, bevis om att domen får verkställas i den stat där den meddelats utan hinder av laga kraft (verkställbarhetsbevis)

Förlikning,

- bestyrkt avskrift
- bevis att förlikningen får verkställas i den stat där den meddelats (verkställbarhetsbevis)
- bevis om att gäldenären vid förlikningstillfället hade danskt hemvist (dansk utomrättslig/frivillig förlikning)

Danskt och norskt skuldebrev,

- bestyrkt avskrift
- bevis att skuldebrevet får verkställas i respektive stat utan dom (verkställbarhetsbevis)
- bevis att gäldenären vid tidpunkten för undertecknandet av skuldebrevet hade danskt respektive norskt hemvist

Verkställbarhetsbevis

Enligt 4 § NEVF ska Kronofogden föra förteckning över vilka behöriga myndigheter i respektive nordiskt land som utfärdar bevis om att en exekutionstitel får verkställas eller kan utgöra grund för verkställighet (vårnadsavgöranden). Ett sådant bevis ska bifogas till ansökan om verkställighet. Bevis utfärdas i:

Danmark	<ul style="list-style-type: none"> – av den domstol eller myndighet som har meddelat exekutionstiteln eller inför vilken förlikning har ingåtts – av fogedrett avseende utomrättsliga/frivilliga förlikningar och skuldebrev
Finland	<ul style="list-style-type: none"> – av den domstol eller myndighet som meddelat domen, avgörande eller stadfäst förlikningen
Norge	<ul style="list-style-type: none"> – av den domstol eller myndighet som har meddelat exekutionstiteln eller inför vilken förlikningen har ingåtts – av tingrett, avseende avgörande av forlikningsråd eller åklagarmyndighets föreläggande om ersättningsskyldighet – av Statens sivilrettsforvaltning avseende verkställbara skuldebrev

Översättning

Till handlingar på annat språk än danska, norska eller svenska ska bifogas en bestyrkt översättning.

Verkställighetsbeslut

Kronofogden ska meddela beslut över samtliga ansökningar om verkställighet av exekutionstitlar. Beslut ska meddelas utan gäldenärens hörande, om inte myndigheten bestämmer annat (10 § första stycket).

Beslut efter gäldenärens yttrande

Kronofogden får dock inte bevilja ansökan om verkställighet av dansk utomrättslig/frivillig förlikning samt danskt eller norskt exigibelt skuldebrev (5 § 2–4 pp.) utan att gäldenären fått tillfälle att yttra sig. Om en utomrättslig dansk förlikning innehåller en bestämmelse att gäldenären ska betala en kostnadsersättning får Kronofogden jämka detta belopp (10 § andra stycket och prop. 1976/77:128 s. 65).

Gäldenären ska i en skrivelse som skickas i lösbrev från behörigt inregistreringsteam hos Kronofogden uppmanas ta del av den bifogade ansökan samt inkomma med ett eventuellt

yttrande senast ett angivet datum, vid äventyr att ansökan om verkställighet annars godkännes.

Om underrättelsen till gäldenären kommer i retur på grund av att gäldenären är okänd bör sökanden föreläggas inkomma med en ny adressuppgift vid äventyr att ansökan kan komma att avvisas, då gäldenären inte kunnat beredas tillfälle att yttra sig.

Avslagsbeslut

Inkommer gäldenären med ett bestridande som inte är uppenbart ogrundad ska ansökan avslås (10 § andra stycket). Att det räcker med att bestridandet inte är uppenbart ogrundat beror på att utomrättsliga förlikningar och skuldebrev inte vinner rättskraft i den stat där de ingåtts eller upprättats och kan bli föremål för prövning i den staten. Därför ska reglerna i 3 kap. 21 § UB inte tillämpas vid prövning av ett bestridande mot sådana ansökningar enligt NEVL. Innan inregistreringsteamet fattar beslut kan gäldenärens invändning vid behov kommuniceras med sökanden.

Överklagande

Kronofogdens beslut att hinder inte föreligger för verkställighet kan överklagas särskilt (NJA 1980 s. 29). Samma sak gäller ett avslagsbeslut. Beslut om att hinder inte föreligger för verkställighet eller avslagsbeslut ska sättas upp särskilt. Beslutet ska med överklagandehänvisning skickas till parterna i lösbrev.

Verkställighet

Verkställighet enligt NEVL ska ske enligt reglerna för en lagakraftvärd dom. Är det fråga om en icke lagakraftvunnen dom avseende betalningsskyldighet får den verkställas genast om inte gäldenären ställer säkerhet enligt 3 kap. 6 § UB. Föreskrift om tvångsmedel i den nordiska exekutionstiteln ska inte tillämpas (11 §).

Verkställighet i annat nordiskt land

Verkställighet kan ske av en svensk exekutionstitel i övriga berörda nordiska stater enligt deras motsvarande lagar till NEVL, se vidare avsnitt 8.1.

7.8 Konventioner med Schweiz och Österrike

Schweiz

Mellan Sverige och Schweiz finns konventionen om erkännande och verkställighet av domar och skiljedomar av den 15 januari 1936. Konventionen är införlivad genom lagen (1936:79) om erkännande och verkställighet av dom som meddelats i Schweiz (SEVL).

SEVL

SEVL omfattar bl.a. domar och beslut rörande tvistemål och ersättningar i brottmålsdomar (1 §). Med dom likställs också

stadfäst förlikning av domstol (2 §). Ansökan om verkställighet i Sverige görs genom ett exekvaturförfarande hos tingsrätt (9 §). Innan tingsrätten meddelar ett exekvaturbeslut måste motparten få möjlighet att yttra sig över ansökan (10 §). Om tingsrätten meddelar ett exekvaturbeslut ska Kronofogden på ansökan verkställa domen eller förlikningen i likhet med en lagakraftvunnen dom. Hovrätt och Högsta domstolen kan efter överklagande av exekvaturbeslutet meddela inhibition enligt reglerna i ärendelagen.

SEVL/Lugano-konventionerna

SEVL gäller inte om en dom eller förlikning omfattas av 1988 års Luganokonvention. Samma sak gäller 2007 års Luganokonvention (12 §). Det betyder att en dom eller en förlikning som omfattas av både SEVL och Luganokonventionerna inte kan verkställas enligt SEVL om den meddelats efter den 1 januari 1993 när 1988 års Luganokonvention blev tillämplig mellan Sverige och Schweiz (avsnitt 7.1.7).

Resttillämpningsområde

Förutom äldre domar och förlikningar kan SEVL tillämpas på de områden som faller utanför Luganokonventionernas tillämpningsområde (vissa person-, familje- och arvsrättsliga frågor).

Österrike

Mellan Sverige och Österrike finns konventionen om erkännande och verkställighet av civildomar av den 16 september 1982. Konventionen är införlivad genom lagen (1983:368) om erkännande och verkställighet av österrikiska domar på privaträttens område (ÖEVL).

ÖEVL

ÖEVL omfattar privaträttsliga domar och slutliga beslut som meddelats i Österrike. Den tillämpas också på privaträttsliga avgöranden i straffrättsliga förfaranden (1–2 §§). Vissa förlikningar får också verkställas (17 §). Ansökan om verkställighet sker genom ett exekvaturförfarande hos tingsrätt (13 §). Tingsrätten får inte bifalla ansökan om exekvatur utan att motparten fått tillfälle att yttra sig över ansökan (15 §). Om ansökan medges ska Kronofogden verkställa domen som en svensk lagakraftvärdande dom (16 §). Hovrätt och Högsta domstolen kan efter överklagande av exekvaturbeslutet meddela inhibition enligt reglerna i ärendelagen.

ÖEVL/gamla Luganokonventionen m.m.

ÖEVL ska inte tillämpas på domar som omfattas av 1988 års Luganokonvention, Brysselkonventionen, Bryssel I-förordningarna och förordningen om den europeiska exekutionstiteln (1 §). Tillämpningsområdet sammanfaller med dessa konventioner och förordningar. ÖEVL kan därför inte tillämpas på domar som meddelats efter den 1 september 1996 då 1988 års

Luganokonvention blev tillämplig mellan Sverige och Österrike (avsnitt 7.1.7).

7.9 New York-konventionen om erkännande och verkställighet av utländska skiljedomar

Konventionen om erkännande och verkställighet av utländska skiljedomar av den 10 juni 1958 ([1958 års New York-konvention](#)) och anslutande svensk lagstiftning reglerar erkännande och verkställighet av utländska skiljedomar.

Skiljeförfarandet spelar en viktig roll i den internationella handeln vid lösandet av tvister. I jämförelse med ett vanligt domstolsförfarande har skiljeförfarandet en rad fördelar för parterna, bl.a. att tvisten löses snabbt, att skiljeförfarandet inte är offentligt och att det finns möjlighet att påverka skiljedomstolens sammansättning. Skiljedomar erkänns och kan dessutom ofta verkställas i mycket större utsträckning utanför det land där domen meddelats än vad som är fallet med andra avgöranden.

1958 års New York-konvention har tillträtts av ett stort antal stater. Sverige ratificerade konventionen den 28 januari 1972. Uppgift om de stater som tillträtt konventionen och om gjorda reservationer till konventionen finns hos Utrikesdepartementets traktatenhet.

Reservationer

Vid undertecknandet och ratificeringen av konventionen ägde staterna rätt att göra två begränsningar i form av reservationer. Konventionens tillämpningsområde kan begränsas till erkännande och verkställighet av skiljedomar som har meddelats i annan konventionsstat, den s.k. ömsesidiga reservationen. Många konventionsstater har använt sig av den ömsesidiga reservationen. Tillämpningsområdet kan även begränsas till rättsliga förhållanden som anses kommersiella, den s.k. kommersiella reservationen. Den stat som avgett reservationen bestämmer om en tvist är av kommersiell art eller inte. Sverige har inte gjort någon reservation.

Tillämpningsområde

Konventionen är tillämplig på erkännande och verkställighet av en skiljedom, som meddelats i en annan stat än den där erkännandet och verkställigheten av domen söks. Tvisten kan hänföra sig till såväl fysiska som juridiska personer. Den är dessutom tillämplig på en skiljedom som inte anses vara inländsk i den stat där erkännandet och verkställigheten söks (artikel 1 första stycket).

Internationella överenskommelser

Konventionen behandlar förhållandet mellan konventionen och andra multi- eller bilaterala konventioner om erkännande och verkställighet av skiljedom (artikel 7 första stycket). Huvudregeln är att konventionen inte påverkar andra överenskommelser.

De konventionsanslutna staterna är dessutom oförhindrade att inta en mera liberal nationell inställning till utländska skiljedomar än den konventionen ger uttryck för.

Det s.k. Genèveprotokollet angående skiljeklausuler av den 24 september 1923 och Genèvekonventionen om verkställighet av utländska skiljedomar av den 26 september 1927 ska upphöra att gälla mellan de konventionsanslutna staterna från och med den dag och i den utsträckning som de blir bundna av 1958 års New York-konvention (artikel 7 andra stycket).

Övergångsbestämmelsen i 1958 års New York-konvention innebär att Sverige även efter att ha ratificerat konventionen fortfarande kan vara bunden av Genèveöverenskommelserna i förhållande till vissa stater (artikel 14).

Erkännande och verkställighet

New York-konventionen innehåller en regel om att en konventionsstat under vissa förutsättningar ska erkänna och verkställa en skiljedom (artikel 3).

Hinder

Konvention anger de omständigheter som får leda till att erkännande eller verkställighet av en skiljedom vägras (artikel 5). Erkännande och verkställighet av skiljedom får endast vägras om den part mot vilken skiljedomens återropas styrker att någon av de angivna omständigheterna föreligger. Erkännande eller verkställighet får även vägras i vissa andra fall. I dessa fall får vederbörande myndighet på eget initiativ pröva om hinder föreligger.

7.9.1 Lagen om skiljeförfarande

De svenska bestämmelserna om erkännande och verkställighet av utländsk skiljedom, m.m. finns i lagen (1999:116) om skiljeförfarande (LSK). En skiljedom anses vara utländsk om den är meddelad utomlands d.v.s. i den stat som skiljemannaförfarandet ägt rum (52 §).

Verkställighetsreglerna är olika för svenska och utländska skiljedomar. En svensk skiljedom verkställs efter ansökan direkt hos Kronofogden enligt bestämmelserna i 3 kap. 15–18 §§ UB. En utländsk skiljedom däremot är verkställbar först efter prövning av Svea hovrätt.

Som huvudregel gäller att en utländsk skiljedom som grundar sig på enskiljeavtal erkänns och verkställs i Sverige, om inte annat följer av hänvisningar till undantag i lagen (53 §).

Hinder

En utländsk skiljedom erkänns och verkställs inte i Sverige om den part mot vilken den åberopas visar att vissa omständigheter föreligger (54–55 §§ jämfört med artikel 5 i 1958 års New York-konvention). Sådana omständigheter är:

- skiljeavtalet är ogiltigt
- part har inte underrättats i behörig ordning
- skiljemännen har överskridit sitt uppdrag
- det finns felaktigheter vid tillsättandet av skiljemän eller i skiljemannaförfarandet
- skiljedomen är inte bindande
- det är en fråga som enligt svensk lag inte kan avgöras genom en skiljedom
- erkännande eller verkställighet av skiljedomen är uppenbart oförenligt med grunderna för rättsordningen i Sverige (ordre public)

Ansökan om exekvatur

Ansökan om verkställighet, exekvatur, av en utländsk skiljedom görs hos Svea hovrätt (56 §). En part som ansöker om exekvatur ska inge skiljedomen till Svea hovrätt i huvudskrift eller styrkt avskrift samt styrkt översättning till svenska (56 §).

Hovrätten får inte bevilja ansökan utan att motparten fått tillfälle att yttra sig (57 §). Om motparten gör invändningar mot ansökan kan hovrätten under vissa förutsättningar uppskjuta exekvaturbeslutet. Om sökanden begär det kan hovrätten förelägga motparten att ställa säkerhet vid äventyr att exekvaturbeslut annars meddelas (58 §).

När ansökan om exekvatur av en utländsk skiljedom gjorts ankommer det på hovrätten att pröva en begäran om säkerhetsåtgärder eller om upphävande av ett sådant beslut (60 §).

Verkställighet

Beslut om exekvatur från Svea hovrätt ska bifogas ansökan om verkställighet till Kronofogden. Om det saknas ett exekvaturbeslut från Svea hovrätt kan Kronofogden avvisa ansökan med stöd av 2 kap. 5 § UB om sökanden inte avhjälpt bristen efter föreläggande från myndigheten.

Verkställigheten av en skiljedom ska ske på samma sätt som en svensk lagakraftvunnen dom. Högsta domstolen kan emellertid förordna om att verkställigheten ska uppskjutas (inhibition) om hovrättens beslut överklagas (59 §).

7.10 2005 års Haagkonvention om avtal om val av domstol

[Konventionen om avtal om val av domstol](#) inom ramen för Haagkonferensen för internationell privaträtt antogs den 30 juni 2005. Huvudsyftet med Haagkonventionen om avtal om val av domstol (2005 års Haagkonvention) är att främja internationell handel och internationella investeringar. Detta uppnås genom rättsligt samarbete med gemensamma regler om domstols behörighet när parter träffat avtal om val av domstol samt erkännande och verkställighet av utländska domar som meddelats av domstolar som pekats ut i sådana avtal. Grundtanken med konventionen är att avtal om val av domstol ska respekteras. På konventionens hemsida finns en förklarande rapport till konventionen.

EU undertecknade konventionen den 1 april 2009 och ratificerade den i juni 2015. Detta medför att unionens samtliga medlemsstater utom Danmark är bundna av konventionen från och med den 1 oktober 2015. Utöver EU:s medlemsstater är det för närvarande (våren 2016) endast Mexiko som har ratificerat konventionen. USA och Singapore har skrivit under den, men ännu inte ratificerat den och är därför ännu inte bundna av konventionen.

Tillämpningsområde

Konventionen är tillämplig när parterna avtalat om val av domstol, s.k. prorogationsavtal, i internationella mål på privaträttens område. Konventionen är inte tillämplig om en av parterna är konsument, vid anställningsavtal eller vid skiljeförfaranden. EU har dessutom i sin förklaring till ratifikationen angett att unionen inte ska tillämpa konventionen beträffande vissa typer av försäkringsavtal.

I konventionen definieras vad som utgör ett exklusivt avtal om domstol samt andra grundläggande begrepp såsom till exempel dom.

Domstols behörighet

Utgångspunkten är att den eller de domstolar i en konventionsstat som parterna har valt är behöriga att pröva en tvist som omfattas av avtalet. En förutsättning är att avtalet inte är ogiltigt

vilket prövas enligt lagen i den stat där den valda domstolen är belägen.

Andra domstolar än de som utpekats i avtalet saknar behörighet att pröva en tvist som omfattas av avtalet. Vissa undantag härifrån finns till exempel om tillämpning av avtalet skulle leda till uppenbar orättvisa eller stå i uppenbar strid med rättsordningen i den stat där talan har väckts. Säkerhetsåtgärder omfattas inte av konventionen.

Erkännande och vägransgrunder

En dom som omfattas av konventionen ska erkännas i en annan konventionsstat endast om den har verkan i ursprungsstaten och ska verkställas där endast om den är verkställbar i ursprungsstaten. Det finns inget krav på att domen ska ha vunnit laga kraft. Erkännande och verkställighet får vägras endast på de grunder som anges i konventionen. Som vägransgrunder anges bland annat att avtalet är ogiltigt, att en part har saknat kompetens att ingå avtalet, att avtalet har utverkats genom svikligt förfarande och att avtalet står i strid med grundläggande rättsliga principer.

Verkställighet

Eftersom EU har tillträtt konventionen är den direkt tillämplig i Sverige utan ytterligare lagstiftningsåtgärder. Däremot har Sverige meddelat kompletterande bestämmelser till konventionen i kompletteringslagen och kompletteringsförordningen (prop. 2014/15:93). Enligt dessa regler ska en dom som omfattas av konventionen förklaras vara verkställbar i Sverige genom en ansökan till tingsrätt (17 § kompletteringslagen). En dom som förklarats verkställbar i Sverige ska verkställas enligt UB som en svensk dom som har fått laga kraft (19 §).

Förhållande till Bryssel I-förordningen

Konventionen tillämpas för svensk del endast i förhållande till andra konventionsstater utanför EU. Inom EU har Bryssel I-förordningen företräde (artikel 26.6). Genom EU:s förklaring om att EU inte ska tillämpa konventionen beträffande vissa typer av försäkringsavtal, har konventionens tillämpningsområde harmoniserats med Bryssel I-förordningens.

7.11 Konventioner och EU-rätt om underhållsskyldighet och andra familjerättsliga förpliktelser

Sverige har tillträtt en nordisk konvention samt vissa internationella konventioner (Haagkonventionerna) rörande underhåll som gör det möjligt för Kronofogden att verkställa utländska exekutionstitlar rörande underhållsskyldighet i

Sverige. Enligt en New York-konvention om samarbete mellan stater avseende rättshjälp och för att fastställa och indriva underhållsbidrag i gränsöverskridande situationer kan indrivning i viss mån ske i Sverige åt utländska underhållsbidragsberättigade. Dessutom omfattas frågor om underhåll av 2000 års Bryssel I-förordning, Bryssel- och Luganokonventionerna, förordningen om den europeiska exekutionstiteln samt förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet.

Inom EU gäller från och med den 18 juni 2011 en förordning om underhållsskyldighet och Haagprotokollet om lagval. Från denna tidpunkt ska med vissa få undantag endast bestämmelserna i EU-förordningen och Haagprotokollet tillämpas mellan medlemsstaterna i EU. Inom Norden tillämpas främst den nordiska underhållsbidragskonventionen.

Hur nämnda konventioner och förordningar gäller i förhållande till varandra beskrivs särskilt i avsnitt 7.11.12.

Indexlagen/ränta

Indexlagen är inte tillämplig på utländsk exekutionstitel avseende underhåll men Kronofogden ska på begäran av den underhållsberättigade eller sökande myndighet tillämpa främmande stats lagstiftning om automatisk höjning vid indrivning av bidrag som fastställts av sådan stats lag, se handboken Utmätning.

För att ränta ska kunna verkställas måste den vara fastställd i en exekutionstitel.

Preskription

Fråga om preskription när det gäller underhållsbidragskonventionerna avgörs enligt reglerna i det land vars lag var tillämplig på frågan om fastställande av underhållsskyldigheten (NJA 1930 s. 692 och NJA 1984 s. 25).

För EU:s underhållsförordning gäller Haagprotokollet (avsnitt 7.11.9). Dessutom finns en specialreglering i underhållsförordningen som säger att preskription ska avgöras antingen enligt lagen i ursprungsmedlemsstaten eller enligt lagen i den verkställande medlemsstaten, beroende på vilken lag som föreskriver den längsta preskriptionstiden.

Vid löneutmätning i Sverige av ett utländskt underhållsbidrag ska dock femårsregeln tillämpas beträffande företrädesrätten enligt 7:14 UB, se handboken Utmätning.

7.11.1 Nordiska underhållsbidragskonventionen

Mellan de nordiska staterna gäller konventionen mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge angående indrivning av underhållsbidrag av den 23 mars 1962 (nordiska

underhållsbidragskonventionen). Konventionen ändrades genom [överenskommelse den 25 februari 2000](#). Konventionen kan fortsätta att tillämpas framför EU:s underhållsförordning i förhållande till Finland och Danmark med beaktande av vissa skyddsregler för den underhållsberättigade (avsnitt 7.11.12). I förhållande till Island och Norge ska uteslutande den nordiska underhållsbidragskonventionen tillämpas.

Färöarna och Grönland

Fastställda underhållsbidrag från Färöarna och Grönland omfattas av konventionen och kan verkställas i Sverige. Nordiska underhållsbidrag kan också verkställas på Färöarna och efter särskilt beslut av landsdomaren på Grönland kan nordiska underhållsbidrag som är indrivningsbara i Danmark också förklaras verkställbara på Grönland.

Införlivandelag

Konventionen är införlivad i svensk lagstiftning genom lagen (1962:512) om indrivning i Sverige av underhållsbidrag fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge.

Tillämpningsområde

Lagen omfattar underhållsbidrag till make, tidigare make, barn, styvbarn eller barnets mor som är fastställd i en laga-kraftvunnen dom, en administrativ myndighets beslut, en av myndighet godkänd förbindelse eller någon annan skriftlig förbindelse, varigenom någon förpliktats eller åtagit sig att betala underhåll. Sådana exekutionstitlar ska erkännas i Sverige utan någon särskild stadfästelse (1 § första stycket).

7.11.1.1 Verkställighet

Direkt verkställbarhet

Underhållsbidrag som är verkställbara i den stat där de fastställts ska på begäran direkt verkställas i Sverige. Samma sak gäller icke lagakraftvunna domar eller beslut om underhållsbidrag som får verkställas som lagakraftvunna avgöranden i den stat där de meddelats (1 § andra stycket). Det betyder att verkställighet kan ske i Sverige utan något exekvaturförfarande.

Ansökan

En ansökan om verkställighet i Sverige ska göras hos behörig myndighet i den stat sökanden vistas eller i den stat där domen eller beslutet meddelades eller förbindelsen ingicks. Vistas sökanden i Sverige ska denne ansöka direkt hos Kronofogden om verkställighet. Görs en ansökan i annan nordisk stat ska den behöriga myndigheten i den staten översända ansökan till Kronofogden för verkställighet. En myndighet i annan nordisk stat som förskottsvis utbetalat bidrag kan begära indrivning av bidraget direkt hos Kronofogden. Handling, som är skriven på finska eller isländska ska i tillämpliga delar vara översatt till svenska, danska eller norska (2 §).

Kronofogden kan vid behov begära bevis om att dom, beslut eller förbindelse som åberopas vid ansökan är verkställbar. Sådant bevis utfärdas av den myndighet som är behörig att vidareända ansökan i den stat där exekutionstiteln fastställts. Om bidraget inte är fastställt till ett bestämt belopp får Kronofogden begära bevis om bidragets storlek. Samma sak gäller om ansökan avser ett högre belopp än det som är fastställt i exekutionstiteln (3 §).

Tillämplig lag för verkställigheten

Verkställighet av dom eller beslut sker med tillämpning av UB enligt vad som gäller för lagakraftgående dom. Ett utländskt avtal verkställs på samma sätt som ett svenskt avtal om underhållsbidrag. Vid verkställigheten i Sverige av exekutionstitlar från Danmark och Finland enligt den nordiska underhållsbidragskonventionen ska förutom UB även skyddsreglerna (artiklarna 19 och 21) i EU:s underhållsförordning beaktas (avsnitten 7.11.9 och 7.11.12).

Sökande är befriad från grundavgift. Vid utmätning och försäljning av fast egendom kan sökande däremot bli skyldig att betala särskild avgift (4 §). Dröjsmålsränta på förfallna bidrag kan endast verkställas om sådan dröjsmålsränta fastställts genom den exekutionstitel som ligger till grund för verkställigheten (RH 2003:66).

Med underhållsbidrag jämställs bidrag till förlossnings- och barnsängskostnader samt utgifter för barns särskilda utbildning. Även utgifter för dop, konfirmation, sjukdom, begravning m.m. omfattas (5 §). Indrivning kan också ske för kostnadsersättning, som ådömts den bidragspliktige med anledning av underhållsfrågans prövning (6 §).

Tillämpningsföreskrifter

Av KK (1962:513) med vissa föreskrifter om indrivning och redovisning av underhållsbidrag fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge framgår Kronofogdens skyldigheter avseende bl.a. komplettering av ansökan och redovisning (1–3 §§). Av kungörelsen framgår också vilka utländska myndigheter i Danmark, Finland, Norge och Island som är behöriga att översända ansökan som gjorts av sökanden i respektive stat till Kronofogden (4 §).

7.11.1.2 Nordiska system för underhållsbidrag m.m.

De nordiska staterna har olika system för att fastställa och ändra underhållsbidrag. I samtliga nordiska stater finns olika former av underhållstöd eller bidragsförskott.

Danmark

Ett underhållsbidrag fastställs som regel av statliga regionala myndigheter (statsforvaltningerne) i någon av följande administrativa handlingar: ”afgørelse om børnebidrag” eller ”afgørelse om ægtefællebidrag”. Parterna kan också själva träffa avtal om underhållsbidrag. Bidraget fastställs vanligtvis till danskt normalbidrag. Efter det att barnet fyllt 18 år fastställs endast underhållsbidrag om barnet deltar i utbildning (uddannelse). Danskt underhållsstöd (bidragsforskud) betalas av kommunen i förskott.

Dansk exekutionstitel avseende underhållsbidrag behöver inte vara översatt.

Danska underhållsbidrag som utbetalats förskottsvis av myndighet preskriberas efter 10 år och andra offentliga och enskilda bidrag efter 3 år. Preskriptionstiden räknas från den tidigaste dagen då fordringsägaren kan kräva att få fordran uppfylld. Preskriptionsavbrott kan ske.

På Färöarna och Grönland gäller en femårig preskriptionstid för enskilda bidrag och en 20-årig preskriptionstid för förskottsvis utbetalda offentliga bidrag. Preskriptionsavbrott kan ske.

Finland

Underhållsbidrag fastställs i avtal eller dom. Ett finskt avtal om underhållsbidrag måste vara godkänt av en finsk kommuns socialnämnd för att vara verkställbart. Avtalets datum är den dag socialnämnden godkände avtalet. Underhållsstöd betalas i Finland av kommunerna.

Finsk exekutionstitel avseende underhållsbidrag ska vara översatt i tillämpliga delar till svenska, norska eller danska.

Preskriptionstiden för finska underhållsbidrag är fem år och den kan inte avbrytas. Preskriptionstiden räknas från början av det kalenderår som följer efter det år då underhållsbidragen förfallit. Ett underhållsbidrag som ska utgå en gång för alla preskriberas fem år efter dess förfallodag och senast fem år efter det att barnet blivit myndigt. Även dröjsmålsrättefordran preskriberas inom fem år. Underhållsstöd preskriberas inom fem år från utbetalandet och denna tid kan heller inte avbrytas.

Island

På Island fastställer Syslomanen (Sýslumadurinn) underhållsbidraget i ett administrativt beslut. Det blir alltid det lägsta isländska normalbidraget. Underhållsstöd betalas av Tryggingastofnun rikisins.

Isländsk exekutionstitel avseende underhållsbidrag ska vara översatt i tillämpliga delar till svenska, norska eller danska.

Isländska underhållsbidrag som förfaller löpande preskriberas tio år efter datum för senaste betalning. Om ingen betalning har gjorts börjar preskriptionstiden att löpa från den dag som fordringsägaren kunde kräva den första betalningen. Preskriptionsavbrott kan ske.

Norge

Underhållsbidrag kan fastställas i en dom, ett avtal eller en administrativ handling. Oftast fastställs underhållsbidraget genom ett administrativt beslut (vedtak). Den beslutande myndigheten för internationella ärenden är Folketrygdkontoret for utenlandsaker (FFU) i Oslo. Underhållsstöd (bidragsforskudd) betalas i Norge av de lokala Trygdekontoren.

Norsk exekutionstitel avseende underhållsbidrag behöver inte vara översatt.

Norska underhållsbidrag preskriberas tidigast tio år efter den tidpunkt då Arbeids- og velferdsetatens innkrevingsentral (NAVI) kan kräva betalning eller då betalning uteblir. Preskriptionsavbrott kan ske varvid en ny tioårsperiod löper.

Ordlista

För att underlätta Kronofogdens handläggning ges här en översättning av vanligt förekommande uttryck i respektive nordisk stat.

Danmark	
Underhållsbidrag	Børnebidrag Underholdsbidrag (omfattar både børnebidrag och ægtfællebidrag)
Underhållsstöd	Bidragsforskud, forskudvis udbetalt børnebidrag
Barnbidrag	Børnetilskud, børnefamilieydelse
Äktenskapsskillnad	Skilsmisse
Äktenskapsskillnadsdom	Skilsmissebevilling, skilsmisседom

Finland	
Underhållsbidrag	Elatusapu
Underhållsstöd	Elatustuki
Barnbidrag	Lapsilisä, yleinen
Äktenskapsskillnad	Avioero

Äktenskapsskillnadsdom	Avioerotuomio
------------------------	---------------

Island	
Underhållsbidrag	Medlag
Underhållsstöd	Medlag
Barnbidrag	Barnabaetur
Äktenskapsskillnad	Hjónaskilnadour
Äktenskapsskillnadsdom	Skilnadarleyfi

Norge	
Underhållsbidrag	Underholdsbidrag Barnebidrag
Underhållsstöd	Bidragforskudd
Barnbidrag	Barnetrygd
Äktenskapsskillnad	Skilsmisse
Äktenskapsskillnadsdom	Skilsmissebevilling

7.11.13 Verkställighet i annan nordisk stat

Kronofogden kan sedan den nordiska konventionen ändrades år 2000 ta emot och vidarebefordra ansökningar i egenskap av behörig myndighet. Ändringen innebär att Kronofogden är skyldig att vidarebefordra ansökan om verkställighet till behörig myndighet i den stat där verkställighet ska ske.

Tillämpningsföreskrifter

Kronofogdens skyldighet framgår av KK (1962:514) angående indrivning i Danmark, Finland, Island eller Norge av underhållsbidrag. En sådan ansökan kan ges in till Kronofogden om sökande vistas i Sverige. Detsamma gäller om ansökan avser dom eller beslut som meddelats i Sverige samt beträffande förbindelse som ingåtts i Sverige (1 §).

Till ansökan ska bifogas den exekutionstitel som åberopas. Exekutionstiteln ska vara försedd med lagakraftbevis. Dessutom bör sökanden uppge om någon del av skuldbeloppet betalats och när betalning skett. Handling som är avfattad på finska eller isländska ska vara översatt till svenska, danska eller norska (2 §).

I kungörelsen anges de behöriga myndigheter som Kronofogden ska skicka ansökan till i respektive stat. Vid översändandet ska Kronofogden bifoga exekutionstiteln och en redogörelse för vad sökanden uppgett om tidigare betalningar. Om det är en svensk exekutionstitel ska Kronofogden se till att den uppfyller villkoret för verkställighet enligt konventionen samt meddela den utländska myndigheten detta. Om ansökan avser ett svenskt bidrag som ska indexuppräknas ska Kronofogden uppge vilka belopp som ska betalas. Kronofogden bör begära att mottagna belopp i den andra staten sänds direkt till sökanden, om det inte finns något skäl som talar emot detta, samt upplysa om att vidare skriftväxling ska ske med denne (3 §).

Om Försäkringskassan utgett bidragsförskott kan kassan direkt ansöka om verkställighet i annan stat (4 §).

7.11.2 1958 års Haagkonvention om erkännande och verkställighet av avgöranden om underhåll till barn

Sverige har tillträtt Haagkonventionen om erkännande och verkställighet av avgöranden om underhåll till barn av den 15 april 1958 (1958 års Haagkonvention). Konventionen reglerar bara frågor om erkännande och verkställighet av redan fastställda underhållsbidrag och har inga regler om vem som är behörig att fastställa bidrag. Konventionen är endast tillämplig i förhållande till vissa stater samt på äldre underhållsbidrag. Konventionen har inom EU ersatts av EU:s underhållsförordning. Konventionen har ersatts av 2007 års Haagkonvention i den mån båda berörda stater har tillträtt den sistnämnda konventionen (avsnitt 7.11.10 och 7.11.12).

Införlivandelag

Konventionen har införlivats i svensk lagstiftning genom lagen (1965:723) om erkännande och verkställighet av vissa utländska domar och beslut angående underhåll till barn. I kungörelse (1966:406) angående tillämpning av lagen den 10 december 1965 (nr 723) om erkännande och verkställighet av vissa utländska domar och beslut angående underhåll till barn framgår vilka länders avgöranden som kan erkännas och verkställas enligt lagen.

Tillämpningsområde

Enligt nämnda lag är konventionen med vissa undantag tillämplig på fastställda underhåll i lagakraftvunna domar och beslut till ogifta barn och adoptivbarn under 21 år (1–3 §§). Även avgöranden, som inte vunnit laga kraft kan under vissa förutsättningar verkställas (6 §). Myndighet som betalat under-

håll i stället för den underhållsskyldige får inte ansöka om verkställighet enligt konventionen.

Det finns bl.a. vissa krav på hemvist för att lagen ska vara tillämplig (4 §).

Verkställbara avgöranden ska på ansökan verkställas i Sverige (5 §). Domar och beslut som inte vunnit laga kraft kan under vissa förutsättningar verkställas (6 §).

Exekvaturförfarande

Ansökan om verkställighet ska göras hos tingsrätt som genom ett exekvaturförfarande prövar om exekutionstiteln är verkställbar i Sverige. Vid ansökan ska inges (7 §):

- exekutionstiteln i original eller bestyrkt kopia
- bevis om att den är verkställbar i den stat som den meddelats i
- om någon ålagts underhållsskyldighet i sin utevaro, bevis om att behörig delgivning av ansökningshandlingar skett
- bestyrkt översättning av handlingarna till svenska

Ansökan får inte bifallas av tingsrätten utan att den underhållsskyldige beretts tillfälle att yttra sig över ansökan, vilket följer av ärendelagen (9 §).

Verkställighet

Vid ansökan om verkställighet hos Kronofogden måste, förutom den utländska exekutionstiteln, även tingsrättens exekvaturbeslut bifogas. Saknas exekvaturbeslut ska sökanden anmodas komplettera ansökan med sådant beslut vid äventyr av avvisning.

Meddelar tingsrätten ett exekvaturbeslut ska avgörandet verkställas av Kronofogden som en svensk lagakraftvunnen dom, om inte hovrätten eller Högsta domstolen förordnar annat vid prövning av ett överklagande av exekvaturbeslutet. Föreskrift om tvångsmedel i den utländska exekutionstiteln ska inte tillämpas vid verkställigheten i Sverige (8 §).

7.11.3 1973 års Haagkonvention om erkännande och verkställighet av utländskt avgörande angående underhållsskyldighet

Sverige har tillträtt Haagkonventionen om erkännande och verkställighet av utländskt avgörande angående underhållsskyldighet av den 2 oktober 1973 (1973 års Haagkonvention). Konventionen är en erkännande- och verkställighetskonvention och reglerar inte vem som är behörig att fastställa bidrag.

Konventionen har ett vidare tillämpningsområde än 1958 års konvention och har inom EU ersatts av EU:s underhållsförordning. Konventionen ersätts av 2007 års Haagkonvention i den mån båda berörda stater har tillträtt den sistnämnda konventionen (avsnitt 7.11.10 och 7.11.12).

Införlivandelag

Konventionen är införlivad i svensk lagstiftning genom lagen (1976:108) om erkännande och verkställighet av utländskt avgörande angående underhållsskyldighet (införlivandelagen). I förordning (1977:743) om tillämpning av lagen (1976:108) om erkännande och verkställighet av utländskt avgörande angående underhållsskyldighet (tillämpningsförordningen) finns angivet vilka stater som tillträtt konventionen (under 1 §).

Tillämpningsområde

Förutom lagakraftvunna utländska avgöranden som avser föräldrars underhållsskyldighet till underhållsberättigad under 21 år, som inte ingått äktenskap, kan även underhåll till make eller tidigare make omfattas av konventionen och verkställas i Sverige (2 § första stycket införlivandelagen). Även underhåll till barnbarn omfattas (NJA 1986 s. 690).

Avgörande eller förlikning från Italien, Luxemburg eller Turkiet där underhållsbidrag bestämts till visst engångsbelopp erkänns och verkställs inte i Sverige (3 § tillämpningsförordningen).

Med avgöranden avses domar och beslut samt även förlikningsavtal som träffats inför domstol eller myndighet i fördragsslutande stat och som är verkställbara i den staten (3 § första och andra stycket införlivandelagen).

Erkännande och verkställighet av ett avgörande kan vägras bl.a. om det är uppenbart oförenligt med grunderna för den svenska rättsordningen (ordre public) eller om det har meddelats ett avgörande i samma sak i Sverige eller annan stat (4 §).

Ett avgörande anses vara meddelat av behörig myndighet i en fördragsslutande stat om (5 §):

- den underhållsskyldige eller den underhållsberättigade hade sin hemvist i den staten när talan väcktes
- både den underhållsskyldige och den underhållsberättigade var medborgare i den staten när talan väcktes
- om den underhållsskyldige godtagit att saken prövats av myndigheten eller utan att invända mot myndighetens behörighet ingått i svaromål i saken

- underhållet utgår på grund av äktenskapsskillnad, legal separation, ogiltighetsförklaring eller återgång av äktenskap samt beslutet har meddelats av myndighet i samma stat och myndigheten var behörig att fatta ett sådant beslut enligt svensk lag

Myndighet som betalt bidragsförskott kan under vissa förutsättningar ansöka om verkställighet i Sverige (6 §).

Ett avgörande ska på ansökan verkställas i sin helhet eller till viss del (7 §). Verkställighet i Sverige kan också under vissa förutsättningar ske av ett avgörande som inte har vunnit laga kraft (8 §).

Lagen gäller inte i förhållande till Danmark, Finland, Island och Norge om den nordiska underhållsbidragskonventionen är tillämplig (12 §).

Exekvaturförfarande

Ansökan om verkställighet måste föregås av ett exekvaturförfarande hos tingsrätten. Vid ansökan ska inges (9 §):

- exekutionstiteln i original eller bestyrkt kopia
- bevis om att exekutionstiteln är verkställbar i den stat där den har meddelats
- om någon blivit ålagd underhållsskyldighet i sin utevaro bevis om att denne behörigen delgivits stämning med underrättelse
- om sökanden är ett offentligt organ handlingar som styrker organets behörighet att ansöka om verkställighet
- bestyrkt översättning av handlingarna till svenska om inte tingsrätten anser att det inte behövs

Ansökan får inte bifallas av tingsrätten utan att den underhållsskyldige beretts tillfälle att yttra sig över ansökan, vilket följer av ärendelagen (11 §).

Verkställighet

Vid ansökan om verkställighet hos Kronofogden ska, förutom den utländska exekutionstiteln, även tingsrättens exekvaturbeslut bifogas. Saknas exekvaturbeslut ska Kronofogden anmoda sökanden att komplettera ansökan med sådant beslut. Inkommer inte begärd komplettering ska ansökan avvisas.

Om tingsrätten bifaller ansökan ska verkställighet ske som en lagakraftätagande svensk dom, om inte hovrätten eller Högsta domstolen förordnar annat vid prövning av ett överklagande av exekvaturbeslutet. Föreskrift om tvångsmedel i den utländska

exekutionstiteln ska inte tillämpas vid verkställigheten i Sverige (10 §).

**Exekvatur/
valfrihet**

1973 års Haagkonvention medger att Luganokonventionernas regler om exekvatur kan tillämpas i stället för 1973 Haagkonventions (artikel 23). Tingsrätten kan därför välja att följa exekvaturförfarandet enligt Luganokonventionerna (gäller endast avgöranden från Schweiz) även om erkännande och verkställighetsfrågan avgörs enligt 1973 års Haagkonvention.

Valfriheten innebär att ett underhållsavgörande från Schweiz som faller in under 1973 års Haagkonvention också kan erkännas och verkställas enligt Luganokonventionerna (Pålsson s. 84–85). Det kan få till följd att ett sådant exekvaturbeslut ska verkställas som ett kvarstadsbeslut. Det är därför viktigt att uppmärksamma enligt vilken konvention som verkställigheten av exekvaturbeslutet ska ske.

7.11.4 2000 års Bryssel I-förordning, Lugano- och Brysselkonventionerna

2000 års Bryssel I-förordning samt Lugano- och Brysselkonventionerna omfattar familjerättsliga underhåll.

**Tillämpnings-
område**

De omfattar de flesta familjerättsliga underhållsskyldigheter, såsom underhåll till barn samt mellan makar. Även underhållsplikt som i vissa stater kan fastställas gentemot föräldrar och barnbarn kan komma i fråga. EU:s underhållsförordning ersätter 2000 års Bryssel I-förordning inom EU i frågor om underhållsskyldighet, varför Bryssel I-förordningen bara tillämpas övergångsvis (avsnitt 7.11.9). 2012 års Bryssel I-förordning omfattar inte underhåll alls.

7.11.5 Bryssel II-förordningen och 1996 års Haagkonvention

Bryssel II-förordningen tillämpas på äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, såsom vårdnad och umgänge, förmynderskap m.m. De flesta verkställbara avgörandena enligt förordningen verkställs i Sverige enligt föräldrabalken. Det kan dock förekomma avgöranden som rör åtgärder till skydd för barnet i samband med förvaltningen eller annat förfogande över barnets egendom (jfr artikel 1.2.e). Sådana avgöranden ska enligt 4 § 2 p. lagen (2008:450) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen verkställas enligt UB. Det samma gäller för avgöranden som omfattar förordnanden om rättegångskostnader. Avgöranden som kan bli aktuella för

Kronofogden att verkställa måste först förklaras verkställbara av tingsrätt genom ett exekvaturbeslut.

Sverige har i maj 2012 godkänt den i Haag den 19 oktober 1996 dagtecknade konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldrans ansvar och åtgärder till skydd för barn ([1996 års Haagkonvention](#)). Konventionen trädde i kraft den 1 januari 2013. Liksom Bryssel II-förordningen verkställs de flesta avgöranden enligt konventionen i Sverige enligt föräldrabalken, men på motsvarande sätt verkställs avgöranden som rör åtgärder till skydd för barns egendom enligt UB. Konventionen i sin helhet och kompletterande bestämmelser återfinns i lagen (2012:318) om [1996 års Haagkonvention](#).

7.11.6 Förordningen om den europeiska exekutionstiteln

Förordningen om den europeiska exekutionstiteln har i huvudsak samma tillämpningsområde som Lugano-, Brysselkonventionerna och 2000 års Bryssel I-förordning. Det betyder att en obestridd fastställd fordran avseende underhållsskyldighet också kan intygas vara en europeisk exekutionstitel. Danmark omfattas inte av förordningen.

EU:s underhållsförordning ersätter förordningen om den europeiska exekutionstiteln i angelägenheter rörande underhållsskyldighet (artikel 68.2). Detta avser förfarandet för erkännande och verkställighet av sådana exekutionstitlar (prop. 2010/11:120 s. 17). EU:s underhållsförordning ersätter inte sådana europeiska exekutionstitlar som meddelats i en medlemsstat som inte är bunden av 2007 års Haagprotokoll, d.v.s. i detta avseende Storbritannien. Sådana exekutionstitlar får således fortsatt verkställas enligt förordningen om den europeiska exekutionstiteln (prop. 2010/11:120 s. 17 och avsnitten 7.11.9 och 7.11.12).

7.11.7 Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet

Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet har i stort samma tillämpningsområde som Lugano-, Brysselkonventionerna samt 2000 års Bryssel I-förordning och omfattar därför underhållsskyldighet. Förordningen gäller inte för Danmark.

Tillämpningsområde

Fordran på underhåll måste enligt förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet vara obestridd, avse ett bestämt belopp och ha förfallit till betalning när ansökan om det europeiska betalningsföreläggandet lämnas in (artikel 4).

Verkställighet

Ett europeiskt betalningsföreläggande är direkt verkställbart hos Kronofogden utan exekvaturförfarande. Vid ansökan ska inges betalningsföreläggandet med verkställighetsförklaring (avsnitten 7.3.1 och 7.11.12).

7.11.8 1956 års New York-konvention om indrivning av underhållsbidrag i utlandet

Sverige har tillträtt Förenta nationernas konvention om indrivning av underhållsbidrag i utlandet av den 20 juni 1956 ([1956 års New York-konvention](#)). Konventionen har inga bestämmelser om verkställighet av utländska avgöranden om underhåll. I stället reglerar konventionen frågor om rättshjälp och samarbete mellan staterna i syfte att underlätta indrivningen av underhållsbidrag. Konventionen gör det möjligt för någon som vistas i en konventionsstat att få fastställt och indrivet underhållsbidrag i en annan konventionsstat (SOU 2010:59 s. 90 och 238–240). Konventionen ersätts av 2007 års Haagkonvention i den mån båda berörda stater har tillträtt den sistnämnda konventionen (avsnitt 7.11.10 och 7.11.12).

Förmedlande och mottagande organ

Varje stat ska utse ett förmedlande och mottagande organ. I Sverige är det Försäkringskassan som är utsedd till sådant organ enligt KK (1958:522) angående tillämpning av konventionen den 20 juni 1956 om indrivning av underhållsbidrag i utlandet. Av bilaga 2 till kungörelsen framgår vilka stater som tillträtt konventionen. Av kungörelsen framgår också vilka stater som accepterar att konventionen ska tillämpas i förhållande till dem.

Försäkringskassans roll som förmedlande organ är att biträda en underhållsberättigad med fastställelse och indrivning i andra stater (avsnitt 8.3).

En underhållsberättigad som vistas i en stat som anslutit sig till konventionen kan via det förmedlande organet i den staten begära att Försäkringskassan som mottagande organ i Sverige vidtar alla lämpliga åtgärder för att få fastställt ett underhållsbidrag samt att få detta indrivet (artikel 6).

Försäkringskassan hjälper det förmedlande organet i en annan stat med bl.a. att:

- kräva den bidragsskyldige på ett fastställt utländskt underhållsbidrag och uppmana denne att betala frivilligt
- försöka få parterna att ingå ett avtal om underhållsbidrag om något sådant bidrag inte är fastställt

- anlita svensk advokat att som ombud för den bidragsberättigade väcka talan mot den bidragsskyldige vid svensk domstol
- ansöka om verkställighet hos Kronofogden av ett underhållsbidrag som är fastställt i avtal, svensk dom eller i utländskt avgörande som är direkt verkställbart i Sverige
- att ansöka om exekvatur hos tingsrätt av ett utländskt avgörande som inte är direkt verkställbart i Sverige

Sökanden har samma rätt till rättshjälp som en svensk medborgare och är befriad från skyldigheten att ställa säkerhet för rättegångskostnader.

7.11.9 Underhållsförordningen och Haagprotokollet

Rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet ([underhållsförordningen](#)) trädde i kraft den 30 januari 2009. Underhållsförordningen tillämpas i huvudsakliga delar från den 18 juni 2011. Från samma tidpunkt tillämpas inom EU även 2007 års Haagprotokoll om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet av den 23 november 2007 ([Haagprotokollet](#)), till vilket förordningen hänvisar. Genom EU:s tillträde till protokollet är alla medlemsstater, utom Danmark och Storbritannien bundna av det (SOU 2010:59 och prop. 2010/11:120). Utöver EU är det för närvarande (2016) endast Serbien som tillträtt och är bundet av Haagprotokollet.

Kompletterande författningar

Svenska kompletterande författningar till underhållsförordningen finns i lagen (2011:603) med kompletterande bestämmelser till EU:s underhållsförordning och 2007 års Haagkonvention om underhållsskyldighet (underhållskompletteringslagen) (SOU 2010:59 och prop. 2010/11:120). Dessutom finns bestämmelser i förordningen (2011:704) med kompletterande bestämmelser till EU:s underhållsförordning och 2007 års Haagkonvention om underhållsskyldighet (underhållskompletteringsförordningen).

Lagen innehåller bestämmelser om reservforum, erkännande och verkställbarhet, förnyad prövning och verkställighet. Den svenska förordningen reglerar i huvudsak centralmyndighetens (Försäkringskassan) förfarande och åtgärder som ska gälla för ansökningar och framställningar till Sverige.

**Danmark och
Storbritannien**

Vad gäller Danmark är bestämmelserna i underhållsförordningen tillämpliga på förbindelserna mellan EU och Danmark med undantag för de bestämmelser som gäller tillämplig lag i Haagprotokollet och samarbetet mellan centralmyndigheter. Detta beror på att Danmark tecknat ett särskilt avtal med EU. Även Storbritannien är undantaget från visst EU-samarbete och är därför inte bundet av Haagprotokollet.

**Övergångs-
bestämmelser**

Underhållsförordningens bestämmelser tillämpas på:

- förfaranden som har inletts
- förlikningar inför domstol som har godkänts eller ingåtts
- på officiella handlingar som har fastställts från och med den 18 juni 2011 då förordningen började tillämpas (artikel 75 enligt dess lydelse efter [rättelse i EUT 131/26 av den 18 maj 2011](#)).

Bestämmelserna om erkännande, verkställbarhet och verkställighet av domar (kapitel IV avsnitten 2–3) ska dock tillämpas även på domar som meddelats före förordningens ikraftträdande när erkännande och exekvatur begärs från och med denna tidpunkt (artikel 75.2 a). Det innebär att det krävs exekvatur enligt underhållsförordningen för domar enligt artikel 2.1.1 som är meddelade före den 18 juni 2011 om erkännande och verkställighet begärs från och med detta datum.

Underhållsförordningens bestämmelser (kapitel IV avsnitten 2–3) ska också tillämpas på domar som meddelas från och med förordningens ikraftträdande till följd av förfaranden som inletts före den dagen, om dessa domar i fråga om erkännande och verkställighet omfattas av 2000 års Bryssel I-förordnings tillämpningsområde (artikel 75.2 b och avsnitt 7.11.12).

2000 års Bryssel I-förordning ska fortsätta att tillämpas på exekvaturförfaranden som pågår den 18 juni 2011. Det gäller även förlikningar inför domstol som har godkänts eller ingåtts och officiella handlingar som fastställts i medlemsstaterna (artikel 75.2).

Av Haagprotokollet framgår att det inte är tillämpligt på underhåll som har begärts i en fördragslutande stat avseende tid före ikraftträdandet av protokollet i den staten. Syftet med bestämmelsen är att undvika att bestämmelserna i protokollet påverkar de rättigheter och skyldigheter mellan parterna som fanns innan protokollet trädde i kraft.

- Underhållsförordningens syfte** Det övergripande syftet med underhållsförordningen är att stärka det rättsliga skyddet för enskilda genom att säkra en effektiv gränsöverskridande indrivning av familjerättsligt underhåll inom EU (prop. 2010/11:120 s.14).
- Tillämpningsområde** Underhållsförordningen är tillämplig på underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svågerförhållanden. Även offentliga organ kan betraktas som underhållsberättigade i förordningens mening, t.ex. om det finns en statlig fordran på återbetalning av utbetalat underhållsstöd. Eftersom den är en EU-förordning är underhållsförordningen direkt tillämplig i Sverige.
- Underhållsförordningen ändrar 2000 års Bryssel I-förordning genom att den ersätter frågor om underhållsskyldighet som tidigare omfattades av 2000 års Bryssel I-förordning (artikel 68.1). Underhållsförordningen ersätter också förordningen om den europeiska exekutionstiteln i angelägenheter rörande underhållsskyldighet med undantag för Storbritannien (artikel 68.2). Det finns vidare ingenting som hindrar att den nordiska underhållsbidragskonventionen får fortsätta att tillämpas med iakttagande av vissa skyddsregler för berörda medlemsstater (artikel 69.3). Se vidare avsnitt 7.11.12.
- Haagprotokollet innehåller bestämmelser om tillämplig lag på underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svågerförhållande.
- Avgöranden** Underhållsförordningen omfattar alla typer av avgörande om underhållsskyldighet från domstol såsom domar, beslut och interimistiska beslut m.m. (artikel 2.1.1). Förutom avgöranden av domstolen omfattar underhållsförordningen även avgöranden från andra behöriga myndigheter (artikel 2.2). För att ett avgörande ska omfattas måste myndigheten garantera opartiskhet och parternas rätt att bli hörda. Dessutom måste myndigheternas beslut kunna överklagas eller bli föremål för ny en prövning (artikel 2.2 i och ii). De myndigheter som jämföras med domstol i detta avseende ska förtecknas i en särskild bilaga (bilaga X till förordningen).
- Kronofogden** Kronofogden finns angiven i denna förteckning och jämföras därmed med domstol. Det gäller i fråga om mål om betalningsföreläggande och handräckning inom den summariska processen som avser underhåll. Kronofogdens utslag och beslut i sådana mål kan alltså erkännas och verkställas i övriga medlemsstater (prop. 2010/11:120 s. 15).

Officiella handlingar

Underhållsförordningen är tillämplig på officiella handlingar (artikel 1.3). Ett sådant avtal om underhållsbidrag som enligt 7 kap. 7 § föräldrabalken ska godkännas av en socialnämnd är en officiell handling i förordningens mening (artikel 1.3 b).

Svenska avtal om underhållsbidrag

Övriga svenska avtal om underhållsbidrag uppfyller normalt inte underhållsförordningens uppställda krav för att kunna verkställas i en annan stat. Detta beror på att sådana avtal inte måste godkännas av en administrativ myndighet, bortsett från de ovan nämnda avtalen som måste godkännas av socialnämnden. Sedan den 1 maj 2012 ska dock Kronofogden på begäran bestyrka svenska avtal om underhållsbidrag (9 § underhållskompletteringsförordningen). Detta är inget krav för att få avtalet verkställt i Sverige, men genom bestyrkandet ska avtalet uppfylla förordningens kriterier för att vara en officiell handling. Kronofogden ska också utfärda utdrag i enlighet med artikel 48 av ett bestyrkt avtal. Dessa bestyrkta avtal ska då kunna verkställas inom övriga EU. Bestyrkande och utfärdande av utdrag utförs inom Kronofogden av inregistreringsenheten (Inreg).

Haagprotokollet

För svensk del medför Haagprotokollet att ett område där det i stort sett saknas bestämmelser regleras. I underhållsförordningen finns en direkt hänvisning till Haagprotokollet. I protokollet fastställs tillämplig lag avseende underhållsskyldighet (artikel 1.1). Haagprotokollet blir således framförallt tillämpligt vid fråga om vilken lag som ska tillämpas vid själva fastställandet av underhållsskyldigheten. Protokollet kompletterar också 2007 års Haagkonvention, eftersom den konventionen också saknar lagvalsregler (avsnitt 7.11.10).

Huvudregeln enligt protokollet är att underhållsskyldighet med vissa undantag ska regleras av lagen i den stat där den underhållsberättigade har hemvist (artikel 3.1).

Bestridande

I protokollet finns en särskild regel om bestridande vid fastställande av underhållsskyldigheten. Den gäller dock inte föräldrars underhållsskyldighet mot sina barn och underhållsskyldighet mellan makar. Regeln innebär att den underhållsskyldige kan bestrida anspråket på den grunden att det inte finns någon underhållsskyldighet, vare sig enligt lagen i den stat där den underhållsskyldige har sin hemvist eller – om parterna är medborgare i samma stat – enligt lagen i den staten (artikel 6). Bestämmelsen kan bli aktuell t.ex. i förhållandet mellan styvföräldrar och barn eller i fråga om barns underhållsskyldighet mot sina föräldrar.

Tillämplig lag Parterna kan under vissa förutsättningar välja vilken stats lag som ska vara tillämplig på frågan om underhållsskyldigheten (artikel 7). Valmöjligheterna är försedda med förbehåll främst till skydd för den underhållsberättigade. Den lag som är tillämplig på frågan om underhållsskyldighet reglerar bl.a. om, i vilken utsträckning och mot vem den underhållsberättigade kan rikta ett krav på underhåll samt frågor om preskriptionsfrister. Tillämpningen av lagen får bara vägras om dess verkan uppenbart skulle stå i strid med grunderna för domstolslandets rättsordning (ordre public).

Verkställighet Erkännande och verkställighet regleras enbart i underhållsförordningen. En central bestämmelse i förordningen är att avgöranden från samtliga medlemsstater ska erkännas utan att det krävs något särskilt exekvaturförfarande (artikel 17.1). Vid verkställigheten finns två alternativa förfaranden beroende på om ursprungsmedlemsstaten är bunden av 2007 års Haagprotokoll eller inte.

7.11.9.1 Verkställighet av exekutionstitlar från stater bundna av Haagprotokollet

Avgöranden från stater inom EU som är bundna av 2007 års Haagprotokoll, d.v.s. från alla medlemsstater utom Danmark och Storbritannien, ska verkställas utan att det behövs något exekvaturbeslut och utan att det finns någon möjlighet att motsätta sig dess erkännande (artikel 17). Verkställighet sker enligt lagen i den verkställande staten samt enligt bestämmelserna i kapitel IV avsnitten 1 och 3 i förordningen.

Säkerhetsåtgärder En dom som är verkställbar ska automatiskt medföra att säkerhetsåtgärder får vidtas enligt lagen i den verkställande medlemsstaten (artikel 18).

Förnyad prövning En underhållsskyldig part som inte gått i svaromål i ursprungsmedlemsstaten ges under vissa förutsättningar rätt att inom viss tid ansöka om förnyad prövning av avgörandet (artikel 19.1). Rätten till förnyad prövning gäller om stämningensansökan inte delgetts i tillräcklig tid och på lämpligt sätt. Rätten till förnyad prövning gäller också om den underhållsberättigade varit förhindrad att bestrida underhållskravet på grund av force majeure eller extraordinära omständigheter. En svarande som haft möjlighet att överklaga avgörandet men inte gjort det har inte rätt till förnyad prövning.

Ansökan om verkställighet

Vid ansökan om verkställighet i en annan medlemsstat ska sökanden ge in vissa handlingar till behöriga verkställande myndigheter. Handlingar som ska bifogas är (artikel 20):

- kopia av domen som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas
- utdrag av domen utfärdat av ursprungsdomstolen med hjälp av formuläret i bilaga I till förordningen
- i förekommande fall, en handling om utestående fordringar med uppgift om beräkningsdatum
- vid behov, en translitterering eller översättning av innehållet i formuläret i bilaga I på visst närmare angivet sätt

Översättning

Översättningar ska göras av en person som är behörig (auktoriserad) att göra översättningar i någon av medlemsstaterna (artikel 20.3). I Sverige ska enligt 6 § underhållskompletteringsförordningen en auktoriserad translator göra översättningarna. Vid ansökningar i Sverige är svenska är det enda godkända språket då en översättning bedöms vara nödvändig. En översättning av domen får bara begäras om svaranden bestrider verkställighet (artikel 20.2).

Behöriga myndigheter

Försäkringskassan i egenskap av centralmyndighet och Kronofogden är behöriga myndigheter i Sverige att ta emot ansökan om verkställighet. Sökanden kan välja att ansöka direkt hos Kronofogden eller via Försäkringskassan (avsnitt 7.11.11).

Hinder mot verkställighet

Vid fråga om hinder mot verkställigheten tillämpas lagen i den verkställande medlemsstaten (artikel 21.1), såvida inte grunderna för dessa är oförenliga med bestämmelserna i underhållsförordningen (artikel 21.2 och 21.3). Exempel på skäl i nationell rätt som accepteras som hinder mot verkställighet är att den underhållsskyldige betalat det underhåll han eller hon är skyldig vid tidpunkten för verkställigheten eller att vissa tillgångar inte kan utmätas. För svensk del tillämpas alltså UB:s bestämmelser om hinder mot verkställighet, såvida de inte är oförenliga med de nämnda artiklarna. Enligt 12 § underhållskompletteringslagen är Kronofogden behörig att avgöra frågor om hinder mot och uppskov av verkställigheten enligt artikel 21.

Förutom bestämmelser i lagen i den verkställande medlemsstaten ska således bestämmelsen om hinder mot verkställighet i underhållsförordningen tillämpas (artikel 21.2). Kronofogden ska på begäran av den underhållsskyldige, helt eller delvis

vägra verkställighet av domen från ursprungsdomstolen om rätten att få den verkställd upphört genom preskription eller annan begränsning av talan. Detta får bedömas antingen enligt lagen i ursprungsmedlemsstaten eller enligt lagen i den verkställande medlemsstaten, beroende på vilken lag som föreskriver den längsta preskriptionstiden.

Verkställighet ska också helt eller delvis vägras av Kronofogden om domen är oförenlig med en dom som har meddelats i den verkställande medlemsstaten eller med en dom som har meddelats i en annan medlemsstat eller i en tredje stat. Detta gäller om domarna uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i den verkställande medlemsstaten. En dom som innebär att en tidigare dom om underhållsskyldighet ändras på grund av ändrade omständigheter ska inte anses vara oförenlig i den mening som nu avses.

Uppskjutande av verkställighet

Kronofogden ska, på begäran av den underhållsskyldige, helt eller delvis skjuta upp verkställigheten av ursprungsdomstolens dom om en ansökan om förnyad prövning av denna dom har lämnats in vid den behöriga domstolen i ursprungsmedlemsstaten (artikel 21.3 jämfört med artikel 19). Verkställighet ska dessutom, på begäran av den underhållsskyldige, skjutas upp om domens verkställbarhet har skjutits upp i ursprungsmedlemsstaten. Möjlighet att skjuta upp verkställigheten saknas i UB men kan närmast liknas med anstånd av Kronofogden. Det har inte varit möjligt att i den svenska lagen närmare reglera vilka verkningar beslut om uppskov med eller hinder mot verkställighet får för Kronofogden. I likhet med vad som gäller vid tillämpningen av den europeiska exekutionstiteln får detta avgöras av rättstillämpningen (prop. 2010/11:120 s. 28).

Möjlighet till uppskov är inte begränsad till någon tidpunkt i verkställighetsskedet eller till någon särskild typ av verkställighet. Ett beslut om uppskov får till följd att någon ytterligare verkställighetsåtgärd inte får vidtas.

Överklagande

Beslut om hinder mot eller uppskjutande av verkställigheten enligt underhållsförordningens bestämmelser kan överklagas. I sådana fall tillämpas 18 kap. UB.

7.11.9.2 Verkställighet av exekutionstitlar från stater som inte är bundna av Haagprotokollet

Domar eller andra avgöranden från stater som inte är bundna av Haagprotokollet, d.v.s. Danmark och Storbritannien, ska

erkännas i övriga medlemsstater utan att det krävs något särskilt förfarande (artikel 23.1). För verkställighet enligt underhållsförordningen krävs dock ett exekvaturbeslut enligt motsvarande bestämmelser i 2000 års Bryssel I-förordning. Ändringar har dock gjorts för att åstadkomma ett mer effektivt exekvaturförfarande, bl.a. har det införts tidsfrister och verkställigheten är över huvud taget inte beroende av att säkerhet ställs. Verkställigheten sker enligt lagen i den verkställande staten samt enligt bestämmelserna i kapitel IV avsnitten 2–3 i underhållsförordningen.

Vägransgrunder Skälen för att vägra erkännande av ett avgörande enligt artikel 24 i underhållsförordningen är i det närmaste identiska med motsvarande vägransgrunder i Bryssel I-förordningen.

Vilandeförklaring Om det vid domstol i en medlemsstat görs gällande att en dom ska erkännas ska domstolen vissa fall låta handläggningen av målet vila. Det gäller om domen meddelats i en medlemsstat som inte är bunden av Haagprotokollet samt om verkställighet av domen har uppskjutits i ursprungsmedlemsstaten på grund av att ändring av domen har begärts (artikel 25).

Exekvaturförfarandet Regleringen av exekvaturförfarandet liknar i alla väsentliga delar den som gäller enligt 2000 års Bryssel I-förordning. En ansökan om ett exekvaturbeslut ska göras vid den domstol eller myndighet som den verkställande medlemsstaten har anmält till kommissionen. Den lokala behörigheten ska bestämmas av motpartens hemvist eller efter den plats där verkställighet ska äga rum (artikel 27). Vissa handlingar ska bifogas en ansökan om exekvatur (artikel 28.1). Domen ska förklaras vara verkställbar utan någon förnyad prövning enligt artikel 24, senast inom 30 dagar efter ansökan.

I Sverige är tingsrätt behörig domstol i första och andra skedet av förfarandet (3 § underhållskompletteringslagen). Tingsrättens beslut i andra skedet kan överklagas till hovrätt och Högsta domstolen (jämför 8 §).

Kvarstad På samma sätt som enligt 2000 års Bryssel I-förordning, ska enligt 11 § tingsrättens exekvaturbeslut i första skedet anses innefatta ett beslut om kvarstad eller annan åtgärd som avses i 15 kap. RB (prop. 2010/11:120 s. 27 och 45).

7.11.9.3 Gemensamma bestämmelser om verkställighet

Bestämmelser om verkställighet som gäller för alla exekutions-titlar, oavsett om de är bundna av Haagprotokollet eller inte, finns kapitel IV avsnitt 3 i underhållsförordningen.

- Ej laga kraft** Ursprungsdomstolen får förklara att domen ska vara verkställbar utan hinder av att den överklagas. Detta gäller även om omedelbar verkställighet inte föreskrivs i nationell lag (artikel 39). Syftet är att säkerställa att underhållskrav snabbt och effektivt kan drivas in och för att förhindra överklagande i förhållningssyfte.
- Verkställighet i övrigt** När det gäller verkställighetsförfarandet i övrigt, utöver vad som regleras i underhållsförordningen, tillämpas som tidigare nämnts lagen i den verkställande medlemsstaten (artikel 41.1). Verkställighet ska ske på samma villkor som för en dom som har meddelats i den staten. I Sverige ska enligt 10 § underhållskompletteringslagen utländska avgöranden verkställas enligt UB som ett motsvarande svenskt avgörande. Om det inte finns någon svensk motsvarighet till det utländska avgörandet, verkställs avgörandet som en dom. Detta gäller såvida inte annat följer av underhållsförordningen.
- Vilka bestämmelser som ska tillämpas i UB beror på vilken typ av avgörande det är fråga om. Om avgörandet jämföras med en icke lagakraftvunnen dom får det verkställas enligt 3 kap. 5–9 §§ UB. Ska avgörande jämföras med en förlikning som stadfästs av domstol får den verkställas som en lagakraftvunnen dom enligt 3 kap. 13 § UB. Officiella handlingar som inte har någon motsvarighet i Sverige (artikel 2.1.3 a underhållsförordningen) ska verkställas enligt UB:s grundläggande regler om verkställighet av domar (prop. 2010/11:120 s. 27).
- En part behöver inte ha en postadress eller ett ombud i verkställighetsstaten (artikel 41.2). Detta är en skillnad jämfört med 2000 års Bryssel I-förordning, där sökanden ska uppge en delgivningsadress eller utse ett ombud i saken. Motivet bakom underhållsförordningens bestämmelse är att man har velat begränsa de formaliteter för verkställighet som kan öka kostnaderna för den underhållsberättigade.
- Förbud mot omprövning** En dom som har meddelats i en medlemsstat får aldrig omprövas i sak i den medlemsstat där erkännande, verkställbarhet eller verkställighet begärs (artikel 42).
- Företräde** Kostnader som uppkommer vid tillämpningen av underhållsförordningen får inte vid indrivningen ha företräde framför underhållsbidrag (artikel 43). För svensk del innebär denna bestämmelse att underhållsbidraget har företräde framför grundavgift samt andra avgifter och kostnader som kan uppstå vid verkställigheten.

Avtal om underhåll

Avtal om underhållsskyldighet som har ingåtts eller bestyrkts av en domstol eller en administrativ myndighet kan också erkännas och verkställas enligt underhållsförordningen under vissa förhållanden. Det förutsätter också att de är verkställbara i ursprungsstaten (artikel 48). Det också möjligt för parterna att träffa avtal om att domstolarna i en medlemsstat, med viss närmare angiven anknytning, ska vara behöriga (artikel 4).

7.11.10 2007 års Haagkonvention om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar

Haagkonferensen för internationell privaträtt (Haagkonferensen) har antagit Haagkonventionen om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar av den 23 november 2007 ([2007 års Haagkonvention](#)). Syftet med 2007 års Haagkonvention är att säkerställa en effektiv internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar. Det ska uppnås bl.a. genom att det inrättas ett system för samarbete och genom att det ställs krav på effektiva åtgärder för en snabb verkställighet av avgöranden om underhåll. Konventionen är tillämplig på underhållsskyldighet som grundar sig på ett föräldra-/barnförhållande mot en person under 21 år samt under vissa förutsättningar mot make eller tidigare make. Här ges en översiktlig beskrivning av konventionen, men en närmare redogörelse finns i Kronofogdens promemoria om 2007 års Haagkonvention om underhållsskyldighet (dnr 832 17620-14/121).

Tillträde

Haagkonventionen har tillträtts av EU och konventionen trädde i kraft för EU:s medlemsstater den 1 augusti 2014. Medlemsstaterna är bundna i förhållande till stater utanför EU som också tillträtt konventionen. De stater utanför EU som för närvarande (våren 2016) godkänt och även tillträtt konventionen är Albanien, Bosnien-Hercegovina, Montenegro, Norge och Ukraina. Burkina Faso och USA har också godkänt konventionen, men har ännu inte tillträtt den. Inom EU tillämpas uteslutande EU:s underhållsförordning (avsnitt 7.11.9) och inte 2007 års Haagkonvention.

2007 års Haagkonvention ersätter 1958 års Haagkonvention och 1973 års Haagkonvention i de delar tillämpningsområdet är det samma. Även 1956 års New York-konvention om indrivning av underhållsbidrag i utlandet ersätts. Det är avsett att Haagprotokollet ska komplettera 2007 års Haagkonvention när det gäller lagval. Observera att båda berörda stater måste

ha tillträtt 2007 års Haagkonvention för att de äldre konventionerna ska ersättas. Om en stat inte tillträtt 2007 års Haagkonvention, men väl någon av de äldre, ska alltså den äldre konventionen tillämpas i förhållande till det landet.

Kompletterande författningar

Kompletterande svensk författning till 2007 års Haagkonvention har införts i underhållskompletteringslagen respektive underhållskompletteringsförordningen.

Erkännande och verkställighet

Enligt 2007 års Haagkonvention ska avgöranden erkännas och verkställas i övriga fördragsslutande stater. Om det inte finns någon vägransgrund enligt konventionen är erkännande och verkställighet obligatoriskt. Med något undantag motsvaras konventionens grunder för erkännande av underhållsförordningens behörighetsregler. Det medför att avgöranden som meddelas i en medlemsstat i EU med stöd av underhållsförordningens behörighetsregler som regel ska erkännas i en stat utanför EU som är ansluten till 2007 års Haagkonvention. Erkännande och verkställighet får dock vägras under vissa förhållanden, t.ex. om avgörandet har utverkats genom svikligt förfarande i rättegång eller om det skulle strida mot ordre public att erkänna det.

Exekvaturförfarandet

Avgöranden, som har meddelats i en stat utanför EU som är bunden av 2007 års Haagkonvention, måste förklaras verkställbara i ett exekvaturförfarande för att kunna verkställas i Sverige. Liksom enligt 2000 års Bryssel I-förordning föreskrivs ett förfarande i tre steg (avsnitt 7.1.2.5). Behörig domstol i Sverige är tingsrätt (3 § underhållskompletteringslagen). En utländsk exekutionstitel som förklarats verkställbar av tingsrätten ska verkställas enligt UB på samma sätt som ett motsvarande svenskt avgörande. Om det inte finns någon motsvarighet verkställs den som en dom. Detta gäller om inte annat följer av konventionens regler (10 §). Någon möjlighet att vidta säkerhetsåtgärder efter tingsrättens första prövning på motsvarande sätt som 2000 års Bryssel I-förordning finns inte enligt konventionen.

7.11.11 Samarbete mellan centralmyndigheter

Uppgifter

En centralmyndighet ska utses i respektive stat enligt både underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention. I Sverige är som nämnts Försäkringskassan centralmyndighet. Centralmyndigheterna ska samarbeta med varandra och fullgöra de uppgifter som föreskrivs i förordningen och konventionen. Uppgifterna avser i huvudsak att bistå en sökande med att se till att en ansökan innehåller den information och de handlingar som

behövs samt ta emot en ansökan gjord genom en centralmyndighet i annan stat. Centralmyndigheten ska också vidarebefordra ansökan till rätt myndighet i den egna staten. Ansökningar ska enligt underhållsförordningen respektive får enligt 2007 års Haagkonvention göras på särskilt formulär, som har till syfte att minska översättningskostnaderna och underlätta kommunikationen centralmyndigheterna emellan.

Valfrihet

En enskild person kan själv välja om han eller hon vill använda sig av centralmyndigheterna. Om centralmyndigheterna anlitas har den enskilde rätt till kostnadsfri hjälp i större utsträckning.

Ansökningar

En underhållsberättigad som vill att underhållsbidrag ska drivas in kan enligt underhållsförordningen (artikel 56) och 2007 års Haagkonvention (artikel 10) via centralmyndigheten ansöka om:

- erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring av ett avgörande
- verkställighet av ett avgörande som meddelats eller erkänts i den anmodade staten
- under vissa förutsättningar erhållande av ett avgörande i den anmodade staten samt ändring av vissa avgöranden från den anmodade staten eller annan stat

En underhållsskyldig kan också i vissa fall bl.a. ansöka om ändring av dom.

I samband med ansökningar som vidarebefordras från en annan stats centralmyndighet ska den svenska centralmyndigheten vidta alla lämpliga åtgärder enligt underhållsförordningen (artikel 51) och 2007 års Haagkonvention (artikel 6). Det kan t.ex. röra sig om att hjälpa till med att lokalisera den underhållsskyldige eller den underhållsberättigade, ta fram relevanta uppgifter om inkomst, uppmuntra till samförståndslösningar, underlätta pågående verkställighet och vara behjälplig med att fastställa föräldraskap. Om ansökan avser en verkställbarhetsförklaring kan centralmyndighetens hjälp bestå i att ansökan vidarebefordras till exekvaturmyndigheten. Det gäller bara från Storbritannien enligt underhållsförordningen. Centralmyndigheten får begära komplettering av en ansökan men behöver inte behandla ansökan om någon komplettering inte ges in.

Framställning om särskild åtgärd

Försäkringskassan kan i egenskap av centralmyndighet göra eller ta emot en framställning om en särskild åtgärd enligt underhållsförordningen (artikel 53) och 2007 års Haagkonven-

tion (artikel 7). En sådan framställning kan göras även om ansökan inte är aktuell. Det kan handla om hjälp med att lokalisera den underhållsskyldige eller att ta fram uppgifter om dennes ekonomiska förhållanden. På så sätt kan t.ex. den underhållsberättigade få veta om den underhållsskyldige finns i staten, få information om eventuell inkomst och om det finns anledning att gå vidare med en ansökan om verkställighet.

Det kan ofta vara tillräckligt att Försäkringskassan tar fram offentliga uppgifter om den underhållsskyldiges taxerade inkomst m.m. I vissa fall kan det vara nödvändigt att vända sig till andra myndigheter för att få uppgifter. I Sverige är det främst Kronofogden som kan ha uppgifter av intresse. Skyldigheten för Kronofogden att lämna uppgifter följer av underhållsförordningen (artikel 61.1 andra stycket). Det finns inget hinder för Kronofogden att lämna ut sådana uppgifter (10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen [2009:400]).

Direkt ansökan

Både underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention bygger på att ansökningar görs genom centralmyndigheter, men det är inget absolut krav. Det är också möjligt att göra en ansökan direkt till en behörig myndighet (direkt ansökan). Det finns i dessa fall inte någon skyldighet att tillhandahålla fri rättshjälp respektive kostnadsfritt rättsligt bistånd. Samarbetsbestämmelserna blir inte heller tillämpliga, vilket innebär att sökanden inte kan få centralmyndighetens hjälp med att t.ex. lokalisera den underhållsskyldige eller att se till att ansökan är fullständig. Ansökan om verkställighet i Sverige kommer sannolikt i de flesta fall att förmedlas av Försäkringskassan till Kronofogden.

Rättsligt nätverk

Medlemsstaterna ska i det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område lämna information om bl.a. sina nationella lagar och förfaranden rörande underhållsskyldighet (artikel 70 underhållsförordningen).

7.11.12 Förhållandet mellan konventioner och EU-rättsakter

Specialkonventioner

Den nordiska underhållsbidragskonventionen har företrädare framför 1958 och 1973 års Haagkonventioner, vilket framgår av lagarna till dessa Haagkonventioner. Den har också företrädare framför 2007 års Haagkonvention, vilket framgår av konventionens artikel 51.1.

1973 års Haagkonvention ersätter i viss mån 1958 års Haagkonvention och har ett vidare tillämpningsområde. För samtliga stater som tillträtt båda konventionerna gäller att 1973

års konvention ska tillämpas om inte det utländska underhållsbidraget förfallit till betalning före 1973 års konvention trätt i kraft i förhållande till den stat det är fråga om.

1958 års konvention gäller fortfarande för Sveriges del i förhållande till Liechtenstein och Surinam.

Av artikel 48 framgår att 2007 års Haagkonvention ersätter 1958 och 1973 års Haagkonventioner. Detta gäller i den mån konventionernas tillämpningsområde sammanfaller med tillämpningsområdet för den nya konventionen i förhållande mellan de berörda staterna. De äldre konventionerna kan alltså fortsätta att gälla mellan Sverige och andra stater som varken tillträtt den nya konventionen eller är bundna av EU:s underhållsförordning. I vissa fall ska också de äldre konventionerna tillämpas även om 2007 års konvention enligt huvudregeln skulle tillämpas (se närmare artikel 56.2 2007 års Haagkonvention).

Underhållsförordningen/konventioner

Underhållsförordningen ska inte påverka tillämpningen av konventioner i frågor om underhållsskyldighet som medlemsstaterna har tillträtt när förordningen antas (artikel 69.1). Det innebär att 1958 och 1973 års Haagkonventioner, New Yorkkonventionen samt Luganokonventionerna i princip har företräde. Mellan medlemsstaterna ska underhållsförordningen dock gälla framför 1958, 1973 och 2007 års Haagkonventioner samt New Yorkkonventionen som avser de frågor som regleras i förordningen (artikel 69.2). Mellan medlemsstaterna och stater utanför EU ska Haagkonventionerna, New Yorkkonventionen samt Luganokonventionerna tillämpas (prop. 2010/11:120 s. 17–18).

Underhållsförordningen hindrar inte att 1962 års nordiska underhållsbidragskonvention fortsätter att tillämpas mellan Sverige och Finland (artikel 69.3). Svaranden får dock inte på grund av tillämpningen av konventionen fråntas sina rättigheter enligt artiklarna 19 och 21 i förordningen. Enligt dessa artiklar har en svarande som inte gått i svaromål rätt att ansöka om förnyad prövning av domen vid behörig domstol i ursprungsmedlemsstaten och begära uppskov med verkställighet. Även i förhållandet mellan Sverige och Danmark kan den nordiska konventionen fortsatt tillämpas, vilket innebär att danska avgöranden om underhållsskyldighet kan verkställas utan exekvatur med stöd av konventionen.

I förhållande till Island och Norge ska uteslutande den nordiska underhållsbidragskonventionen tillämpas.

Underhållsförordningen/övriga EU-rättsakter

Underhållsförordningen ersätter 2000 års Bryssel I-förordning i alla frågor om underhållsskyldighet (artikel 68.1), se dock övergångsbestämmelserna (artikel 75) och avsnitt 7.11.9.

Underhållsförordningen ersätter också förordningen om den europeiska exekutionstiteln i angelägenheter rörande underhållsskyldighet (artikel 68.2 och avsnitten 7.11.6 och 7.11.9). Det gäller inte europeiska exekutionstitlar om underhållsskyldighet som utfärdats i en medlemsstat som inte är bunden av Haagprotokollet, d.v.s. i praktiken bara Storbritannien. Detta eftersom Danmark inte är bundet av förordningen om den europeiska exekutionstiteln. En dom från Storbritannien som avser en obestridd fordran på underhåll och som intygats vara en europeisk exekutionstitel får alltså fortfarande verkställas i Sverige med stöd av förordningen om den europeiska exekutionstiteln.

Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet som även omfattar underhållsskyldighet tillämpas självständigt i förhållande till andra EU-rättsakter (avsnitt 7.11.7).

7.12 Konventioner och EU-rätt om rättegångskostnader

Utländska domar och beslut avseende ersättning för rättegångskostnader kan bl.a. verkställas med stöd av:

- Brysselkonventionen
- Luganokonventionerna
- Bryssel I-förordningarna
- Bryssel II-förordningen
- Förordningen om den europeiska exekutionstiteln
- Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet
- Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet
- Underhållsförordningen
- NEVL
- SEVL
- ÖEVL

VURL

Vidare kan verkställighet ske i Sverige för rättegångskostnader enligt lagen (1986:1042) om verkställighet av vissa utländska beslut om rättegångskostnader (VURL).

**Tillämpnings-
område**

Av VURL framgår att i den mån det finns en överenskommelse mellan Sverige och en främmande stat ska utländsk domstols beslut om vissa rättegångskostnader på ansökan verkställas i Sverige. Det avser bara sådana rättegångskostnader som en kärende eller en någon som inträtt i processen (intervenient) blivit skyldig att betala. Med kärende jämställs en målsägande som fört talan i brottmål om enskilt anspråk (1 §).

Under 6 § VURL finns regeringens tillkännagivande (2000:724) av internationella överenskommelser som avses i lagen (1986:1042) om verkställighet av vissa utländska beslut om rättegångskostnader. Av tillkännagivandet framgår vilka konventioner som VURL kan tillämpas på.

Under 35 kap. RB finns regeringens tillkännagivande av andra staters anslutning till vissa konventioner om civilrättsligt samarbete. I SFS tillkännages löpande när stater tillträder konventionerna. Av tillkännagivandet framgår vilka stater som tillträtt de konventioner som VURL kan tillämpas på. För att man ska kunna tillämpa VURL måste både Sverige och den stat, där rättegångskostnaden är utdömd, vara anslutna till den aktuella konventionen, när rättegångskostnaden utdömdes.

Företräde

De konventioner som omfattas av VURL är specialkonventioner som har företräde framför Bryssel- och Luganokonventionerna, Bryssel I-förordningarna, NEVL, SEVL, ÖEVL och underhållsförordningen.

Avgöranden om rättegångskostnader enligt förordningarna om den europeiska exekutionstiteln, det europeiska betalningsföreläggandet eller det europeiska småmålsförfarandet verkställs med stöd av förordningarna utan hänsyn till VURL.

Ansökan

En ansökan om verkställighet enligt VURL görs direkt hos Kronofogden (2 §). I lagen framgår vilka handlingar som ska ges in till Kronofogden samt vilka handlingar som behöver vara översatta (3–4 §§). Beslut om verkställighet ska meddelas av Kronofogden utan parternas hörande. Kronofogden kan under vissa förutsättningar besluta om ersättning för översättningskostnader m.m. (5 §). Kronofogdens beslut om verkställighet och ersättning för kostnader behöver inte sättas upp särskilt, men kan överklagas.

Verkställighet

Det utländska beslutet om ersättning för rättegångskostnader och Kronofogdens beslut om ersättning för vissa kostnader ska verkställas som en svensk lagakraftägande dom, om inte annat förordnas av högre rätt (6 §).

8 Verkställighet utomlands av enskilda fordringar

Kronofogden har ingen behörighet att ansöka om verkställighet utomlands av privaträttsliga fordringar. Myndigheten har inte heller någon generell skyldighet att informera om hur indrivning och verkställighet av sådana fordringar går till.

Avsnittet är endast avsett att kortfattat beskriva vilka möjligheter som finns att driva in och verkställa privaträttsliga fordringsanspråk utomlands enligt EU-rätten och olika internationella överenskommelser. I avsnitt 7 redogörs mer utförligt för tillämplig internationell rätt.

Generellt gäller att om det saknas stöd i EU-rätten eller internationell överenskommelse kan verkställighet av svensk exekutionstitel inte ske i annan stat. Detta kan ibland ändå vara möjligt beroende på den främmande statens internationella processrätt. En svensk exekutionstitels ställning utomlands varierar således och måste utredas i varje särskilt fall (Bogdan s. 280).

Upplysning som lämnas av handläggare vid Kronofogden till sökanden eller allmänhet får aldrig innebära någon form av rådgivning. I den mån sådan önskas bör hänvisning ske till advokat eller annan jurist.

8.1 Verkställighet i Norden

8.1.1 Domstolsprocess

Om man har en privaträttslig fordran mot någon som bor i ett annat nordiskt land och vill veta hur man kan få en exekutionstitel finns information om respektive stats rättssystem på nedan angivna webbplatser.

I Danmark finns information om domstolsprocessen och verkställighetsförfarandet på www.domstol.dk (avseende verkställighetsförfarandet är sökordet ”fogedretten”).

I Finland finns upplysningar om domstolsprocessen och verkställighetsförfarandet på www.oikeus.fi (sökbart på svenska).

Motsvarande upplysningar finns även på [Europeiska kommissionens civilrättsatlas](#).

I Norge finns upplysningar om domstolsprocessen på [www.domstol.no](#) och upplysningar om verkställighetsförfarandet på [www.politi.no](#) (sökord ” tvangsfullbyrdelse”). Information om aktuell lagstiftning finns på [www.lovdato.no](#).

På Island finns upplysningar om aktuell lagstiftning på [www.government.is](#) (se ”Ministry of the Interior” och ”Legislation”).

8.1.2 Verkställighet

1977 års nordiska konvention

Om man har en svensk exekutionstitel och vill få den verkställd i Norden kan detta i vissa fall ske med stöd av konventionen mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område av den 11 oktober 1977. Denna konvention har införlivats i svensk rätt genom lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område (NEVL). På motsvarande sätt har de nordiska staterna införlivat konventionen i sin nationella lagstiftning.

Island har inte tillträtt 1977 års konvention. I förhållande till Island gäller 1932 års konvention om erkännande och verkställighet av domar (avsnitt 7.7).

Företräde Luganokonventionerna/EU-rätt

Sedan Sverige, Norge och Finland 1993, Island 1995 och Danmark 1996 tillträtt 1988 års Luganokonvention har denna konvention företräde framför 1932 och 1977 års nordiska konventioner.

När Sverige blev medlem i EU 1995 tillträdde Sverige Brysselkonventionen och blev därefter bunden av Bryssel I-förordningarna. Det innebär att dessa EU-rättsakter som också rör erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område har företräde framför 1932 och 1977 års nordiska konventioner.

Även nya Luganokonventionen har företräde framför 1932 och 1977 års nordiska konventioner. Därför kan inga svenska domar från den tidpunkt då gamla Luganokonventionen blev tillämplig mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge verkställas enligt ovan nämnda nordiska konventioner.

Verkställbara svenska exekutionstitlar enligt 1977 års konvention

Som ovan nämnts har Danmark, Finland och Norge införlivat 1977 års konvention i sin nationella lagstiftning. De svenska exekutionstitlar som enligt konventionen är verkställbara i Danmark, Finland och Norge framgår av dessa staters motsvarighet till NEVL.

Verkställbara svenska exekutionstitlar i Danmark och Finland är, förutom äldre domar och förlikningar från tiden före Lugano- och Brysselkonventionen, även äldre slutbevis i mål om betalningsföreläggande utfärdade av svensk domstol. Äldre svenska lagsökningsutslag meddelade av domstol är också verkställbara i Danmark och Finland. Kronofogdens utslag i mål om betalningsföreläggande och vanlig handräckning kan däremot inte verkställas i Danmark och Finland.

Verkställbara svenska exekutionstitlar i Norge är, förutom äldre domar och förlikningar från tiden före Luganokonventionen, även äldre slutbevis i mål om betalningsföreläggande utfärdade av svensk domstol. Äldre svenska lagsökningsutslag meddelade av domstol är däremot inte verkställbara i Norge. I den norska motsvarigheten till NEVL finns däremot en bestämmelse om att Kronofogdens utslag i mål om betalningsföreläggande och vanlig handräckning är verkställbara i Norge. Efter att den 2007 års Luganokonvention trädde i kraft mellan Norge och Sverige den 1 januari 2010 ska svenska utslag i mål om betalningsföreläggande och vanlig handräckning som utfärdats efter detta datum verkställas enligt den konventionen i Norge. Det betyder att verkställighet i Norge av sådana utslag kan ske först efter ett exekvaturförfarande i Norge. Utslag före den 1 januari 2010 kan dock fortfarande verkställas enligt Norges motsvarighet till NEVL, eftersom Kronofogdens utslag inte omfattades av 1988 års Luganokonvention.

Behöriga verkställighetsmyndigheter

Kronofogden ska, enligt förordning (1977:1005) om nordisk verkställighet på privaträttens område (NEVF), föra förteckning över verkställighetsmyndigheter i de nordiska länderna. Kronofogden ska också på begäran lämna upplysning om behörig verkställighetsmyndighet och om vad sökanden ska iaktta vid ansökan om verkställighet (2 § NEVF).

Verkställighet av svensk exekutionstitel sker i Danmark hos fogedret, i Finland hos tingsrätt och i Norge hos tingrett. Verkställighet sker enligt deras motsvarande lagar till NEVL. I regel ska ansökan lämnas till den domstol inom vars domkrets där gäldenären är bosatt eller där verkställighet annars ska ske.

**Kronofogdens
verkställbarhets-
bevis enligt NEVL**

Den som ansöker om verkställighet i Danmark, Finland eller Norge enligt 1977 års nordiska konvention behöver ett verkställbarhetsbevis som visar att beslutet är verkställbart i Sverige. Ett sådant bevis om att en svensk exekutionstitel får och kan verkställas eller kan utgöra grund för nordisk verkställighet i Sverige utfärdas av Kronofogden (6 § NEVF).

Det är det inregistreringsteam hos Kronofogden där ansökan kommer in som ska utfärda det svenska verkställbarhetsbeviset. Till en ansökan om utfärdande av verkställbarhetsbevis ska bifogas bestyrkt avskrift av domen eller de avgöranden som enligt konventionen likställs med dom samt lagakraftbevis. Lagakraftbevis utfärdas av den domstol eller myndighet som utfärdat avgörandet. Om ett svenskt avgörande om betalnings-skyldighet kan verkställas utan hinder av laga kraft ska alltid verkställbarhetsbevis fogas till ansökan i annan nordisk stat och på begäran utfärdas av inregistreringsteam hos Kronofogden. För närvarande tas en avgift om 180 kr ut av sökanden enligt 17 § förordning (1992:1094) om avgifter vid Kronofogde-myndigheten jämförd med 20 § avgiftsförordning (1992:191).

Kronofogden är även skyldig att, enligt 6 § NEVF, på begäran utfärda bevis för sådana vårdnadsavgöranden som kan verkställas enligt 1977 års konvention.

**Kronofogdens
äkthetsintyg och
verkställbarhets-
intyg enligt
kompletterings-
förordningen**

I förordning (2014:1517) om erkännande och verkställighet av vissa utländska avgöranden på privaträttens område (kompletteringsförordningen) finns föreskrifter till bl.a. Brysselkonventionen, 2007 års Luganokonvention, Bryssel I-förordningarna och förordningen om den europeiska exekutionstiteln. Kronofogden ska på begäran utfärda äkthetsintyg av ett av myndigheten meddelat utslag i mål om betalningsföreläggande eller handräckning. Omfattas utslaget av Brysselkonventionen ska Kronofogden dessutom på begäran ange på kopian av utslaget om det är verkställbart i Sverige. Omfattas utslaget av Bryssel I-förordningarna eller 2007 års Luganokonvention ska Kronofogden utfärda intyg om verkställbarhet på ett särskilt standardformulär. Om utslaget i ett mål om betalningsföreläggande omfattas av förordningen om den europeiska exekutionstiteln, ska Kronofogden även, om någon begär det, på en kopia av ett intyg om en europeisk exekutionstitel som har utfärdats av myndigheten ange att intyget är äkta. Det är den enhet inom myndigheten som meddelat utslaget som ska intyga äktheten och verkställbarheten, d.v.s. enheten för betalningsföreläggande.

**Kronofogdens
verkställbarhets-
bevis enligt
nordiska under-
hållsbidrags-
konventionen**

1988 års Luganokonvention omfattar inte Kronofogdens utslag i den summariska processen, varför Kronofogden inte kan ange att ett utslag är verkställbart enligt denna konvention.

Svenska domar och beslut om underhåll kan verkställas omedelbart d.v.s. utan exekvaturförfarande i annan fördragslutande stat i Norden enligt konventionen mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge angående indrivning av underhållsbidrag av den 23 mars 1962 (nordiska underhållsbidragskonventionen). Förutsättningen är dock att domen vunnit laga kraft eller att den får verkställas i ursprungsstaten som en lagakraftäggande dom (avsnitt 7.11.1).

En ansökan om verkställighet ska göras hos behörig myndighet i den stat där sökanden vistas eller i den stat där domen eller beslutet meddelades eller förbindelsen ingicks. Vistas sökanden i Sverige kan denne ansöka direkt hos Kronofogden. Kronofogden ska därefter vidarebefordra ansökan till den behöriga myndigheten i den stat i Norden där den underhållsskyldige vistas. Utländsk verkställande myndighet kan begära att Kronofogden utfärdar bevis om att domen uppfyller kraven för verkställighet.

8.2 Verkställighet i EU

8.2.1 Domstolsprocess

Om man har ett enskilt fordringsanspråk mot en person i annan EU-stat kan man på [Europeiska kommissionens civilrättsatlas](#) inhämta information om hur man inleder en process vid domstol eller hur man kan få en exekutionstitel. På webbplatsen lämnas också upplysning om verkställighetsprocessen i varje medlemsstat.

Allmän information om de olika rättssystemen i medlemsstaterna finns även på den europeiska e-juridikportalen.

8.2.2 Verkställighet

Har man redan en svensk exekutionstitel kan den ofta verkställas enligt EU-rätt och gällande internationella överenskommelser mellan Sverige och annan EU-stat. I avsnitt 7 beskrivs mer i detalj hur Bryssel I-förordningarna, Bryssel- och Luganokonventionerna, förordningen om den europeiska exekutionstiteln, förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet och förordningen om det europeiska småmålsförfarandet ska tillämpas. Särskilt beslut om verkställighet (exekvatur) behövs inte vid verkställighet av exekutionstitel enligt 2012 års Bryssel I-förordning och de tre sistnämnda förordningarna. Det

är tillräckligt med en kopia av avgörandet samt ett intyg enligt särskilt formulär (se närmare avsnitten 7.1.2.4 och 7.2–4). Vad gäller Kronofogdens äkthetsintyg/verkställbarhetsintyg enligt kompletteringsförordningen, se avsnitt 8.1.2.

Danmark

Danmark deltar inte i det civilrättsliga samarbetet inom EU och omfattas därför inte med automatik av sådana EU-rättsakter. Svenska avgöranden enligt EU-förordningarna om den europeiska exekutionstiteln, det europeiska betalningsföreläggandet samt det europeiska småmålsförfarandet kan således inte verkställas i Danmark.

Danmark har dock anslutit sig till Brysselkonventionen. Det finns också ett särskilt avtal mellan Danmark och EU som innebär att svenska avgöranden verkställs i Danmark enligt Bryssel I-förordningarna på samma sätt som övriga EU-staters avgöranden (Danmarksavtalet), se avsnitt 7.1.3. Danmark har även anslutit sig till 1988 och 2007 års Luganokonventioner. Den inbördes ordning som gäller för vilken konvention eller rättsakt som ska tillämpas framgår av avsnitt 7.1.7.

Praktiska exempel/Norden och EU

För att åskådliggöra hur de olika konventionerna och förordningarna kan komma att tillämpas i Norden och i annan EU-stat beskrivs nedan några praktiska exempel:

- verkställighet i Danmark av en svensk dom från 2004. Brysselkonventionen ska tillämpas eftersom Bryssel I-förordningarna inte gällde mellan Danmark och Sverige vid denna tidpunkt
- verkställighet i Danmark av en svensk dom från oktober 2007. 2000 års Bryssel I-förordning ska tillämpas eftersom förordningen (Danmarksavtalet) gällde mellan Danmark och EU vid denna tidpunkt
- verkställighet i Norge av en svensk dom från februari 2010. 2007 års Luganokonvention ska tillämpas eftersom konventionen gällde mellan EU och Norge vid denna tidpunkt
- verkställighet i Nederländerna av en svensk dom från 1992. Domen kan inte verkställas i Nederländerna eftersom Sverige inte tillträdde 1988 års Luganokonvention förrän 1993
- verkställighet i Tyskland av en svensk dom från 1999. Brysselkonventionen ska tillämpas eftersom konventionen gällde mellan Tyskland och Sverige vid denna tidpunkt

- verkställighet i Belgien av en svensk dom från 1999. 1988 års Luganokonvention ska tillämpas eftersom Belgien aldrig tillträtt Sveriges tillträdeskonvention till Brysselkonventionen
- verkställighet i Portugal av en svensk dom från september 2002. 2000 års Bryssel I-förordning ska tillämpas eftersom förordningen gällde i EU vid denna tidpunkt
- verkställighet i Estland av en svensk dom från 2016. 2012 års Bryssel I-förordning ska tillämpas, eftersom denna förordning gällde i EU vid denna tidpunkt

Underhållsbidrag

Verkställighet av svenska underhållsbidrag kan ske enligt EU:s underhållsförordning och det europeiska betalningsföreläggandet (avsnitten 7.11.7 och 7.11.9). I förhållande till Danmark och Finland kan man tillämpa den nordiska underhållsbidragskonventionen i stället för underhållsförordningen (avsnitt 7.11.1). Vid frågor som rör familjerättsligt underhåll inom EU är Försäkringskassan svensk centralmyndighet. Det innebär som exempel att Försäkringskassan kan hjälpa till med ansökningar om fastställelse av underhållsskyldighet eller ansökan om verkställighet.

Svenskt avtal

Ett svenskt avtal om underhållsbidrag som godkänts av socialnämnd kan verkställas i övriga medlemsstater som en officiell handling enligt EU:s underhållsförordning. Sedan den 1 maj 2012 kan även övriga svenska avtal om underhållsbidrag som är verkställbara enligt UB bli officiella handlingar i förordningens mening genom att Kronofogden bestyrker ett sådant avtal. Kronofogden ska också utfärda utdrag, i enlighet med artikel 48, av ett bestyrkt avtal. Dessa bestyrkta avtal ska då kunna verkställas inom EU. Bestyrkande och utfärdande av utdrag utförs inom Kronofogden av inregistreringsteamet.

8.3 Verkställighet utanför EU

Utanför EU saknas i stort sett internationella överenskommelser på det civilrättsliga området som möjliggör verkställighet.

8.3.1 Domstolsprocess

Om en svensk dom inte kan verkställas i en stat utanför EU måste borgenären inleda en ny process i den främmande staten för att erhålla en giltig exekutionstitel. Det förutsätter dock att det finns ett rättegångsforum där. Den svenska domen kan i vissa fall tillerkännas ett visst bevisvärde i den nya processen.

8.3.2 Verkställighet

- USA** Ibland kan svenska domar och beslut på civilrättens område erkännas och verkställas i USA utan stöd av avtal. Ett 30-tal delstater i USA har antagit en lag som under vissa förutsättningar medger verkställighet av utländska domar avseende bl.a. penningfordringar (Hesslén s. 770–773).
- Underhållsbidrag** Det finns dock vissa internationella överenskommelser beträffande indrivning och verkställighet av underhållsbidrag utanför Europa. Enligt 1958, 1973 och 2007 års Haagkonventioner samt 1956 års New York-konvention om indrivning av underhållsbidrag i utlandet kan verkställighet ske i de stater som anslutit sig till dessa konventioner (avsnitten 7.11.2, 7.11.3, 7.11.8 och 7.11.10).
- Haagkonventioner** För att ett svenskt avgörande ska kunna erkännas och verkställas i annan konventionsstat krävs enligt 1958 års Haagkonvention (artikel 2.1–3) och 1973 års Haagkonvention (artikel 4.1–2) att avgörandet har meddelats av en behörig myndighet i Sverige samt att det vunnit laga kraft (artikel 4.1–2). För 2007 års Haagkonvention finns dock inget krav på laga kraft, utan i stället ska en dom som har verkan och är verkställbar i Sverige också erkännas och verkställas i en annan konventionsstat (artikel 20.6). För samtliga konventionerna gäller att den myndighet i utlandet som prövar frågan om verkställigheten (exekvaturmyndigheten) inte får ompröva det sakliga innehållet.
- Ansökan om verkställighet av svenskt avgörande om underhållsbidrag görs i berörd stat som prövar om avgörandet är verkställbart (exekvatur). Om ansökan bifalls verkställs målet på samma sätt som gäller för en inhemsk dom i den staten.
- 1956 års New York-konvention** Enligt 1956 års New York-konvention ska de fördragsslutande staterna utse en myndighet (förmedlande organ) som ska hjälpa den som är berättigad till underhållsbidrag (avsnitt 7.11.8). I Sverige har Försäkringskassan, se 8.2.2, utsetts till förmedlande organ som ska biträda den bidragsberättigade i bosättningslandet. Försäkringskassan hjälper den underhållsberättigade att upprätta en ansökan och ser till att blanketter och formulär är rätt ifyllda samt att relevanta dokument är översatta. Ansökan kan avse yrkande om fastställelse av underhållsbidrag eller begäran om erkännande och verkställighet av redan fastställt underhållsbidrag. En formell prövning av ansökan görs av Försäkringskassan som sedan skickar den till en behörig myndighet (mottagande organ) i utlandet.

Det mottagande organet ska vidta ändamålsenliga åtgärder, t.ex. verkställighetsåtgärder, för att få ut underhållsbidraget.

I bilaga 2 till kungörelsen (1958:522) angående tillämpning av konventionen den 20 juni 1956 om indrivning av underhållsbidrag i utlandet framgår vilka stater som tillträtt konventionen (avsnitt 7.11.8).

USA

USA har inte tillträtt 1956 års New York-konvention och Haagkonventionerna. Flera europeiska stater har i stället fått till stånd ett samarbete med olika amerikanska delstater genom att ansluta sig till ett system för samarbete över de amerikanska statsgränserna. Detta samarbete bygger på reciprocitet, d.v.s. ett ömsesidigt åtagande om erkännande av de ifrågavarande staternas domar och beslut.

2007 års Haagkonvention

2007 års Haagkonvention ersätter 1958 års Haagkonvention och 1973 års Haagkonvention i de delar tillämpningsområdet är det samma. Även 1956 års New York-konvention om indrivning av underhållsbidrag i utlandet ersätts (SOU 2010:59 s. 124–129). Det är avsett att Haagprotokollet ska komplettera 2007 års Haagkonvention när det gäller lagval. Observera att både Sverige och den andra staten måste ha tillträtt 2007 års Haagkonvention för att de äldre konventionerna ska ersättas. Om en stat inte tillträtt 2007 års Haagkonvention, men väl någon av de äldre, ska alltså den äldre konventionen tillämpas i förhållande till det landet.

2007 års Haagkonvention har tillträtts av EU och konventionen trädde i kraft för EU:s medlemsstater den 1 augusti 2014. Medlemsstaterna är bundna i förhållande till stater utanför EU som också tillträtt konventionen. De stater utanför EU som för närvarande (våren 2016) godkänt och även tillträtt konventionen är Albanien, Bosnien-Hercegovina, Montenegro, Norge och Ukraina. Burkina Faso och USA har också godkänt konventionen, men har ännu inte tillträtt den. Inom EU tillämpas dock uteslutande EU:s underhållsförordning (avsnitt 7.11.9 och 8.2.2) och inte 2007 års Haagkonvention.

9 Länderöversikt

Länderöversikten avser de stater, vilka är bundna av EU-rätt och/eller tillträtt minst två internationella överenskommelser i förhållande till Sverige inom handbokens ämnesområde. Eftersom översikten, vid en jämförelse med innehållsförteckningen, endast omfattar ett begränsat urval av konventioner hänvisas i övriga delar till de aktuella avsnitten i boken.

Samtliga EU-stater förutom Sverige, finns kommenterade i översikten.

När det gäller rambesluten om böter och förverkande respektive utstationeringsdirektivet i översikten är medlemsstaterna skyldiga att implementera besluten. Det behöver inte betyda att alla medlemsstater ännu har gjort det. Kontroll kan ske med BMT (avsnitten 4.3–4.4).

Beträffande Europaråds- och OECD-konventionen redovisas de stater som inte helt reserverat sig mot indrivningsbestämmelserna.

När Bryssel I-förordningen respektive Luganokonventionen anges i översikten kan hänvisningen avse både 2000 och 2012 års förordning respektive 1988 och 2007 års Luganokonvention (avsnitt 7.1).

I boken finns utförligare hänvisningar till svensk författningssamling (SFS), Sveriges överenskommelser med främmande stater (SÖ), lagrum, avtals- och konventionsbestämmelser, m.m.

STAT	EU-RÄTT OCH INTERNATIONELLA ÖVERENSKOMMELSER
AUSTRALIEN	<ul style="list-style-type: none"> – Europaråds- och OECD-konventionen – 1996 års Haagkonvention
BELGIEN	<ul style="list-style-type: none"> – Arvsförordningen – Bryssel I-förordningen – Brysselkonventionen – Europaråds- och OECD-konventionen – FN:s narkotikabrottskonvention – Förordningen om den europeiska exekutionstiteln – Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet – Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet – Indrivningsdirektivet – Kvarstadsförordningen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Luganokonventionen – Rambeslutet om böter * – Rambeslutet om förverkande * – Småmålsförordningen – Socialtillämpningsförordningen – Underhållsförordningen – Utstationeringsdirektivet*
BULGARIEN	<ul style="list-style-type: none"> – Arvsförordningen – Bryssel I-förordningen – FN:s narkotikabrottskonvention – Förordningen om den europeiska exekutionstiteln – Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet

	<ul style="list-style-type: none"> – Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet – 1996 års Haagkonvention – Indrivningsdirektivet – Kvarstadsförordningen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Luganokonventionen – Rambeslutet om böter * – Rambeslutet om förverkande * – Socialtillämpningsförordningen – Underhållsförordningen – Utstationeringsdirektivet*
CYPERN	<ul style="list-style-type: none"> – Arvsförordningen – Bryssel I-förordningen – Europeiska brottmålsdomskonventionen – Europarådets förverkandekonvention – FN:s narkotikabrottskonvention – Förordningen om den europeiska exekutionstiteln – Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet – Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet – 1996 års Haagkonvention – Indrivningsdirektivet – Kvarstadsförordningen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Luganokonventionen – Rambeslutet om böter * – Rambeslutet om förverkande *

	<ul style="list-style-type: none"> – Socialtillämpningsförordningen – Underhållsförordningen – Utstationeringsdirektivet*
DANMARK	<ul style="list-style-type: none"> – Brysselkonventionen – Danmarksavtalet till Bryssel I-förordningen – Europaråds- och OECD-konventionen (inkl. Grönland) – 1996 års Haagkonvention – Indrivningsdirektivet – Konvention med Danmark, Finland, Island och Norge om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område (inkl. Färöarna) – Luganokonventionen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Nordiska verkställighetslagen – Nordiska skattehandräckningsavtalet (inkl. Färöarna och Grönland) – Rambeslutet om böter * – Rambeslutet om förverkande * – Socialtillämpningsförordningen – Tullsamarbetsavtalet med indrivningsbestämmelse – Underhållsförordningen (avtal) – Utstationeringsdirektivet*
ESTLAND	<ul style="list-style-type: none"> – Arvsförordningen – Bryssel I-förordningen – Dubbelbeskattningsavtalet med indrivningsbestämmelse – Förordningen om den europeiska exekutionstiteln – Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet

	<ul style="list-style-type: none"> – Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet – 1996 års Haagkonvention – Indrivningsdirektivet – Kvarstadsförordningen – Luganokonventionen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Rambeslutet om böter * – Rambeslutet om förverkande * – Socialtillämpningsförordningen – Underhållsförordningen – Utstationeringsdirektivet*
FINLAND	<ul style="list-style-type: none"> – Arvsförordningen – Bryssel I-förordningen – Brysselkonventionen – Europaråds- och OECD-konventionen – Förordningen om den europeiska exekutionstiteln – Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet – Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet – 1996 års Haagkonvention – Indrivningsdirektivet – Konvention med Danmark, Finland, Island och Norge om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område – Kvarstadsförordningen – Luganokonventionen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Nordiska verkställighetslagen

	<ul style="list-style-type: none"> – Nordiska skattehandräckningsavtalet – Rambeslutet om böter * – Rambeslutet om förverkande * – Socialtillämpningsförordningen – Tullsamarbetsavtalet med indrivningsbestämmelse – Underhållsförordningen – Utstationeringsdirektivet*
FRANKRIKE	<ul style="list-style-type: none"> – Arvsförordningen – Arvs- och gåvoskatteavtalet med indrivningsbestämmelse – Bryssel I-förordningen – Brysselkonventionen – Dubbelbeskattningsavtalet med indrivningsbestämmelse – Europarådets förverkandekonvention – Europaråds- och OECD-konventionen – FN:s narkotikabrottskonvention – Förordningen om den europeiska exekutionstiteln – Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet – Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet – 1996 års Haagkonvention – Indrivningsdirektivet – Kvarstadsförordningen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Luganokonventionen – Rambeslutet om böter * – Rambeslutet om förverkande * – Socialtillämpningsförordningen

	<ul style="list-style-type: none"> – Underhållsförordningen – Utstationeringsdirektivet*
GREKLAND	<ul style="list-style-type: none"> – Arvsförordningen – Bryssel I-förordningen – Brysselkonventionen – FN:s narkotikabrottskonvention – Förordningen om den europeiska exekutionstiteln – Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet – Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet – 1996 års Haagkonvention – Indrivningsdirektivet – Kvarstadsförordningen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Luganokonventionen – Rambeslutet om böter * – Rambeslutet om förverkande * – Socialtillämpningsförordningen – Underhållsförordningen – Utstationeringsdirektivet*
INDIEN	<ul style="list-style-type: none"> – Dubbelbeskattningsavtalet med indrivningsbestämmelse – Europaråds- och OECD-konventionen – FN:s narkotikabrottskonvention – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar)
IRLAND	<ul style="list-style-type: none"> – Bryssel I-förordningen – Brysselkonventionen – Europarådets förverkandekonvention – FN:s narkotikabrottskonvention

	<ul style="list-style-type: none"> – Förordningen om den europeiska exekutionstiteln – Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet – Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet – 1996 års Haagkonvention – Indrivningsdirektivet – Kvarstadsförordningen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Luganokonventionen – Rambeslutet om böter * – Rambeslutet om förverkande * – Socialtillämpningsförordningen – Underhållsförordningen – Utstationeringsdirektivet*
ISLAND	<ul style="list-style-type: none"> – Europaråds- och OECD-konventionen – Konvention med Danmark, Finland, Island och Norge om erkännande och verkställighet av domar från 1932 – Luganokonventionen – Nordiska verkställighetslagen – Nordiska skattehandräckningsavtalet – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Socialtillämpningsförordningen – Tullsamarbetsavtalet med indrivningsbestämmelse
ITALIEN	<ul style="list-style-type: none"> – Arvsförordningen – Bryssel I-förordningen – Brysselkonventionen – Europarådets förverkandekonvention – Europaråds- och OECD-konventionen

	<ul style="list-style-type: none"> – FN:s narkotikabrottskonvention – Förordningen om den europeiska exekutionstiteln – Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet – Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet – Indrivningsdirektivet – Kvarstadsförordningen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Luganokonventionen – Rambeslutet om böter * – Rambeslutet om förverkande * – Socialtillämpningsförordningen – Underhållsförordningen – Utstationeringsdirektivet*
JAPAN	<ul style="list-style-type: none"> – Dubbelbeskattningsavtalet med indrivningsbestämmelse – FN:s narkotikabrottskonvention – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – 2009 års avtal mellan Europeiska unionen och Japan om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål
KROATIEN	<ul style="list-style-type: none"> – Arvsförordningen – Bryssel I-förordningen – Europarådets förverkandekonvention – FN:s narkotikabrottskonvention – Förordningen om den europeiska exekutionstiteln – Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet – Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet

	<ul style="list-style-type: none"> – 1996 års Haagkonvention – Indrivningsdirektivet * – Kvarstadsförordningen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Rambeslutet om böter * – Rambeslutet om förverkande * – Socialtillämpningsförordningen – Underhållsförordningen – Utstationeringsdirektivet*
LETTLAND	<ul style="list-style-type: none"> – Arvsförordningen – Bryssel I-förordningen – Dubbelbeskattningsavtalet med indrivningsbestämmelse – FN:s narkotikabrottskonvention – Förordningen om den europeiska exekutionstiteln – Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet – Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet – 1996 års Haagkonvention – Indrivningsdirektivet – Kvarstadsförordningen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Luganokonventionen – Rambeslutet om böter * – Rambeslutet om förverkande * – Socialtillämpningsförordningen – Underhållsförordningen – Utstationeringsdirektivet*

LITAUEN	<ul style="list-style-type: none"> – Arvsförordningen – Bryssel I-förordningen – Dubbelbeskattningsavtalet med indrivningsbestämmelse – Europarådets förverkandekonvention – Förordningen om den europeiska exekutionstiteln – Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet – Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet – 1996 års Haagkonvention – Indrivningsdirektivet – Kvarstadsförordningen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Luganokonventionen – Rambeslutet om böter * – Rambeslutet om förverkande * – Socialtillämpningsförordningen – Underhållsförordningen – Utstationeringsdirektivet*
LUXEMBURG	<ul style="list-style-type: none"> – Arvsförordningen – Bryssel I-förordningen – Brysselkonventionen – FN:s narkotikabrottskonvention – Förordningen om den europeiska exekutionstiteln – Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet – Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet – 1996 års Haagkonvention – Indrivningsdirektivet

	<ul style="list-style-type: none"> – Kvarstadsförordningen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Luganokonventionen – Rambeslutet om böter – Rambeslutet om förverkande * – Socialtillämpningsförordningen – Underhållsförordningen – Utstationeringsdirektivet*
MALTA	<ul style="list-style-type: none"> – Arvsförordningen – Bryssel I-förordningen – FN:s narkotikabrottskonvention – Förordningen om den europeiska exekutionstiteln – Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet – Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet – 1996 års Haagkonvention – Indrivningsdirektivet – Kvarstadsförordningen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Luganokonventionen – Rambeslutet om böter * – Rambeslutet om förverkande * – Socialtillämpningsförordningen – Underhållsförordningen – Utstationeringsdirektivet*
MAROCKO	<ul style="list-style-type: none"> – FN:s narkotikabrottskonvention – 1996 års Haagkonvention – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar)

<p>NEDER- LÄNDERNA</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Arvsförordningen – Arvsskatteavtalet med indrivningsbestämmelse – Bryssel I-förordningen – Brysselkonventionen – Dubbelbeskattningsavtalet med indrivningsbestämmelse – Europeiska brottmålsdomskonventionen – Europarådets förverkandekonvention – Europaråds- och OECD-konventionen (endast informationsutbyte) – FN:s narkotikabrottskonvention – Förordningen om den europeiska exekutionstiteln – Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet – Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet – 1996 års Haagkonvention – Indrivningsdirektivet – Kvarstadsförordningen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Luganokonventionen – Rambeslutet om böter * – Rambeslutet om förverkande * – Socialtillämpningsförordningen – Underhållsförordningen – Utstationeringsdirektivet*
<p>NORGE</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Europaråds- och OECD- konventionen – 2007 års Haagkonvention – Konvention med Danmark, Finland, Island och Norge om erkännande och

	<p>verkställighet av nordiska domar på privaträttens område</p> <ul style="list-style-type: none"> – Luganokonventionen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Nordiska verkställighetslagen – Nordiska skattehandräckningsavtalet – Socialtillämpningsförordningen – Tullsamarbetsavtalet med indrivningsbestämmelse
POLEN	<ul style="list-style-type: none"> – Arvsförordningen – Bryssel I-förordningen – Dubbelbeskattningsavtalet med indrivningsbestämmelse – Europaråds- och OECD- konventionen – FN:s narkotikabrottskonvention – Förordningen om den europeiska exekutionstiteln – Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet – Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet – 1996 års Haagkonvention – Indrivningsdirektivet – Kvarstadsförordningen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Luganokonventionen – Rambeslutet om böter * – Rambeslutet om förverkande * – Socialtillämpningsförordningen – Underhållsförordningen – Utstationeringsdirektivet*

<p>PORTUGAL</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Arvsförordningen – Bryssel I-förordningen – Brysselkonventionen – Dubbelbeskattningsavtalet med indrivningsbestämmelse – FN:s narkotikabrottskonvention – Förordningen om den europeiska exekutionstiteln – Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet – Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet – 1996 års Haagkonvention – Indrivningsdirektivet – Kvarstadsförordningen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Luganokonventionen – Rambeslutet om böter * – Rambeslutet om förverkande * – Socialtillämpningsförordningen – Underhållsförordningen – Utstationeringsdirektivet*
<p>RUMÄNIEN</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Arvsförordningen – Bryssel I-förordningen – FN:s narkotikabrottskonvention – Förordningen om den europeiska exekutionstiteln – Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet – Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet – 1996 års Haagkonvention – Indrivningsdirektivet

	<ul style="list-style-type: none"> – Kvarstadsförordningen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Luganokonventionen – Rambeslutet om böter * – Rambeslutet om förverkande * – Socialtillämpningsförordningen – Underhållsförordningen – Utstationeringsdirektivet*
SCHWEIZ	<ul style="list-style-type: none"> – Europarådets förverkandekonvention – 1996 års Haagkonvention – Konventionen med Schweiz om erkännande och verkställighet av domar och skiljedomar – Luganokonventionen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Socialtillämpningsförordningen
SLOVAKIEN	<ul style="list-style-type: none"> – Arvsförordningen – Bryssel I-förordningen – FN:s narkotikabrottskonvention – Förordningen om den europeiska exekutionstiteln – Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet – Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet – 1996 års Haagkonvention – Indrivningsdirektivet – Kvarstadsförordningen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Luganokonventionen – Rambeslutet om böter *

	<ul style="list-style-type: none"> – Rambeslutet om förverkande * – Socialtillämpningsförordningen – Underhållsförordningen – Utstationeringsdirektivet*
SLOVENIEN	<ul style="list-style-type: none"> – Arvsförordningen – Bryssel I-förordningen – Europaråds- och OECD-konventionen – FN:s narkotikabrottskonvention – Förordningen om den europeiska exekutionstiteln – Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet – Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet – 1996 års Haagkonvention – Indrivningsdirektivet – Kvarstadsförordningen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Luganokonventionen – Rambeslutet om böter * – Rambeslutet om förverkande * – Socialtillämpningsförordningen – Underhållsförordningen – Utstationeringsdirektivet*
SPANIEN	<ul style="list-style-type: none"> – Arvsförordningen – Bryssel I-förordningen – Brysselkonventionen – Europeiska brottmålsdomskonventionen – Europaråds- och OECD-konventionen – FN:s narkotikabrottskonvention

	<ul style="list-style-type: none"> – Förordningen om den europeiska exekutionstiteln – Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet – Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet – 1996 års Haagkonvention – Indrivningsdirektivet – Kvarstadsförordningen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Luganokonventionen – Rambeslutet om böter * – Rambeslutet om förverkande * – Socialtillämpningsförordningen – Underhållsförordningen – Utstationeringsdirektivet*
STORBRITANNIEN OCH NORDIRLAND	<ul style="list-style-type: none"> – Brittiska förverkandeöverens- kommelsen – Bryssel I-förordningen – Brysselkonventionen – Europarådets förverkandekonvention – Europaråds- och OECD-konventionen – FN:s narkotikabrottskonvention – Förordningen om den europeiska exekutionstiteln – Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet – Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet – 1996 års Haagkonvention – Indrivningsdirektivet – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar)

	<ul style="list-style-type: none"> – Luganokonventionen – Rambeslutet om böter * – Rambeslutet om förverkande * – Socialtillämpningsförordningen – Underhållsförordningen – Utstationeringsdirektivet*
TJECKIEN	<ul style="list-style-type: none"> – Arvsförordningen – Bryssel I-förordningen – Europarådets förverkandekonvention – FN:s narkotikabrottskonvention – Förordningen om den europeiska exekutionstiteln – Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet – Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet – 1996 års Haagkonvention – Indrivningsdirektivet – Kvarstadsförordningen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Luganokonventionen – Rambeslutet om böter * – Rambeslutet om förverkande * – Socialtillämpningsförordningen – Underhållsförordningen – Utstationeringsdirektivet*
TURKIET	<ul style="list-style-type: none"> – Europeiska brottmålsdomskonventionen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar)

TYSKLAND	<ul style="list-style-type: none"> – Arvsförordningen – Bryssel I-förordningen – Brysselkonventionen – Dubbelbeskattningsavtalet med indrivningsbestämmelse – FN:s narkotikabrottskonvention – Förordningen om den europeiska exekutionstiteln – Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet – Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet – 1996 års Haagkonvention – Indrivningsdirektivet – Kvarstadsförordningen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Luganokonventionen – Rambeslutet om böter * – Rambeslutet om förverkande * – Socialtillämpningsförordningen – Tullsamarbetsavtalet med indrivningsbestämmelse – Underhållsförordningen – Utstationeringsdirektivet*
UKRAINA	<ul style="list-style-type: none"> – Europaråds- och OECD-konventionen – 1996 års Haagkonvention – 2007 års Haagkonvention
UNGERN	<ul style="list-style-type: none"> – Arvsförordningen – Bryssel I-förordningen – FN:s narkotikabrottskonvention – Förordningen om den europeiska exekutionstiteln – Förordningen om det europeiska

	<p>betalningsföreläggandet</p> <ul style="list-style-type: none"> – Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet – 1996 års Haagkonvention – Indrivningsdirektivet – Kvarstadsförordningen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Luganokonventionen – Rambeslutet om böter * – Rambeslutet om förverkande * – Socialtillämpningsförordningen – Underhållsförordningen – Utstationeringsdirektivet*
USA	<ul style="list-style-type: none"> – Dubbelbeskattningsavtalet med indrivningsbestämmelse – Europaråds- och OECD-konventionen (endast informationsutbyte) – FN:s narkotikabrottskonvention – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar)
ÖSTERRIKE	<ul style="list-style-type: none"> – Arvsförordningen – Bryssel I-förordningen – Brysselkonventionen – Europarådets förverkandekonvention – Europeiska brottmålsdomskonventionen – FN:s narkotikabrottskonvention – Förordningen om den europeiska exekutionstiteln – Förordningen om det europeiska betalningsföreläggandet – Förordningen om det europeiska småmålsförfarandet

	<ul style="list-style-type: none"> – 1996 års Haagkonvention – Indrivningsdirektivet – Kvarstadsförordningen – Konventionen med Österrike om erkännande och verkställighet av civildomar – Luganokonventionen – 1958 års New York konvention (utländska skiljedomar) – Rambeslutet om böter * – Rambeslutet om förverkande * – Socialtillämpningsförordningen – Underhållsförordningen – Utstationeringsdirektivet*
--	--

---

* Kontrollera med BMT om beslutet/direktivet är implementerat. Se ingressen till detta avsnitt.